

వృద్ధాప్య సమాజ శాస్త్రం

ఎం.వి. (సోషియాలజీ)

౪౪

సెమిస్టర్-IV, పేపరు-IV

పాఠ్య రచయితలు

ఆచార్య వి. వెంకటేశ్వర్లు

ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

ఆచార్యులు

ఆచార్యులు

సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్ శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్.

సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్ శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్.

ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

ఆచార్యులు

ఆచార్యులు

సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్ శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్.

సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్ శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్.

సంపాదకులు

ఆచార్య వి. వెంకటేశ్వర్లు

ఎం.వి., ఎం.పి.ఎస్. ఎం.ఎస్.డబ్ల్యు, ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.

ఆచార్యులు

సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్ శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్.

ఛైర్మన్

డా॥ నాగరాజు బట్టు,

ఎం.హెచ్.ఆర్.ఎం., ఎం.బి.బి., ఎల్.ఎల్.ఎం., ఎం.వి. (సై.), ఎం.వి (సో.), ఎం.ఇడి., ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.

దూర విద్యా కేంద్రము

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, నాగార్జున నగర్-522 510.

ఫోన్ నెం.: 0863-2346208, 0863-2346222, 0863-2346259 (స్టడీ మెటీరియల్)

వెబ్ సైట్: www.anucde.info ఇ-మెయిల్: anucdedirector@gmail.com

ಎಂ.ಏ. ಸೊಷಿಯಾಲಜಿ : ವೃದ್ಧಾವೃ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಂ

First Edition: 2023

No. of Copies:

© Acharya Nagarjuna University

This book is exclusively prepared for the use of students of **M.A. (SOCIOLOGY)** Centre for Distance Education, Acharya Nagarjuna University and this book is mean for limited circulation only.

Published by:

Dr. NAGARAJU BATTU

Director

Centre for Distance Education

Acharya Nagarjuna University

Printed at:

ముందుమాట

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం 1976లో స్థాపించినది మొదలు నేటి వరకు ప్రగతి పథంలో పయనిస్తూ వివిధ కోర్సులు, పరిశోధనలు అందిస్తూ 2016 నాటికి NAAC చే గ్రేడ్ 'A'ను సంపాదించుకొని దేశంలోనే ఒక ప్రముఖ విశ్వవిద్యాలయంగా గుర్తింపు సాధించుకొన్నదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలోని 447 అనుబంధ కళాశాలల విద్యార్థులకు డిప్లమో, డిగ్రీ, పీజి స్థాయి విద్యాబోధనను ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం అందిస్తోంది.

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నత విద్యను అందరికీ అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2003-04లో దూరవిద్యా కేంద్రాన్ని స్థాపించింది. పూర్తిస్థాయిలో కళాశాలకు వెళ్ళి విద్యనభ్యసించలేని వారికి, వ్యయభరితమైన ఫీజులు చెల్లించలేని వారికి, ఉన్నత విద్య చదవాలన్న కోరిక ఉన్న గృహిణులకు ఈ దూర విద్యాకేంద్రం ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇప్పటికే డిగ్రీ స్థాయిలో బి.ఎ., బి.కా., బి.ఎస్.సి., పీజీ స్థాయిలో ఎం.ఎ., ఎం.కా., ఎం.ఎస్.సి., ఎం.సి.ఎ., ఎల్.ఎల్.ఎం., ఎం.బి.ఎ., కోర్సులను ప్రారంభించిన విశ్వవిద్యాలయం గత సంవత్సరం కొత్తగా జీవన నైపుణ్యాలు అనే సర్టిఫికేట్ కోర్సును కూడా ప్రారంభించింది.

ఈ దూర విద్యా విధానం ద్వారా విద్యనభ్యసించే విద్యార్థుల కొరకు రూపొందించే పాఠ్యాంశాలు సులభంగాను, సరళంగాను విద్యార్థి తనంతట తానుగా అర్థం చేసుకునేలా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో విశేష బోధనానుభవం కలిగి రచనా వ్యాసంగంలో అనుభవం గల అధ్యాపకులతో పాఠ్యాంశాలను వ్రాయించడం జరిగింది. వీరు ఎంతో నేర్పుతో, నైపుణ్యంతో నిర్ణీత సమయంలో పాఠ్యాంశాలను తయారుచేశారు. ఈ పాఠ్యాంశాలపై విద్యార్థినీ, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు నిష్ణాతులైనవారు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలు, సహృదయంతో స్వీకరించబడతాయి. నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు గ్రహించి మున్ముందు మరింత నిర్దిష్టంగా అర్థమయ్యే రీతిలో ప్రచురణ చేయగలం. ఈ పాఠ్యాంశాల అవగాహన కోసం, అభివృద్ధి కోసం సంశయాల నివృత్తి కోసం వారాంతపు తరగతులు, కాంటాక్టు క్లాసులు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

దూరవిద్యా కేంద్రం ద్వారా విజ్ఞాన సముపార్జన చేస్తున్న విద్యార్థులు, ఉన్నత విద్యార్హతలు సంపాదించి జీవనయాత్ర సుగమం చేసుకోవడమే కాక చక్కటి ఉద్యోగావకాశాలు పొంది, ఉద్యోగాలలో ఉన్నత స్థాయికి చేరాలని, తద్వారా దేశ పురోగతికి దోహదపడాలని కోరుకుంటున్నాను. రాబోయే సంవత్సరాలలో దూరవిద్యా కేంద్రం మరిన్ని కొత్త కోర్సులతో దిన దినాభివృద్ధి చెంది ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండాలని అకాంక్షిస్తున్నాను. ఈ ఆశయ సాధనకు సహకరిస్తున్న, సహకరించిన దూరవిద్యా కేంద్రం డైరెక్టర్లకు, సంపాదకులకు, రచయితలకు, అకడమిక్ కోఆర్డినేటర్లకు, అకడమిక్ కౌన్సిలర్లకు మరియు అధ్యాపకేతర సిబ్బందికి నా అభినందనలు.

ప్రొఫెసర్. పి. రాజశేఖర్

ఉపకులపతి

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం.

M.A. (SOCIOLOGY)
SEMESTER-IV, PAPER - IV
404SO21: SOCIOLOGY OF AGING
SYLLABUS

Course Objectives: The main objective of this paper is to acquire knowledge on the concepts of Geriatrics and gerontology, theoretical Perspective on Ageing, Problems of elderly, policies and services for the elderly in India.

Course Outcome: To enlighten the students on the concepts of geriatric and gerontology, Problems of elderly, national policy for older persons and services for the elderly.

UNIT-1

Elderly - Definition of the Aged, Concepts of Geriatrics and Gerontology-The Demographic Profile of Elderly - Ageing trends of increasing Ageing Population in India.

UNIT-2

Theoretical Perspectives on Ageing - Engagement Theory, Disengagement Theory, Activity Theory, Modernization Theory, Labeling Theory - Importance of Gerontological Social Work.

UNIT-3

Problems of the Elderly - Social, Economic, Health, Psychological, Familial - Neglect and Abuse of the Elderly—Status of the Aged in Traditional and Modern Society.

UNIT-4

Aged Related Policies and Laws for Education - Employment, Retirement, Social Security and Pension - National Policy for Older Personal 999.

UNIT-5

Services for the Elderly - Constitutional and Legislative Provisions for the Welfare of the Elderly, Institutional and Non - Institutional services for the Elderly - Role of Governmental and Non-Governmental Organizations for the Welfare of the Aged.

REFERENCE BOOKS:

- 1) Sharma M.L. and Dak T.M. (Ed.) (1987), Ageing in India, New Delhi: Ajanta Publication, Delhi.
- 2) Desai K.G. (1982), Aging in India, TISS, Mumbai.
- 3) Gajindragadkar (Ed.) (1983), Disabled in India, Somaiya Publications, Mumbai.
- 4) Leus V (1987), Development and Handicapped, Bahi Blockwell Inc., New York.
- 5) Marshal M (1983), Social Work with the Disabled, Macmillan, London.
- 6) Shubha, Setal (2000), Senior Citizens Guide, Help Age India, New Delhi.
- 7) Bhatia, H.S. (1983), Ageing and Society: A Sociological study of Retired Public Servants, The Aryas Book Centre Publishers, Udaipur.
- 8) Cowgill, Donald D. Halmes, Lowell (1972), Ageing and Modernization, Appleton - Century - Crafts, New York.
- 9) Nair, S.B. (1990), Social Security and the Weaker Sections: A Study of Old Women Agricultural Workers in Kerala, Penaisance Publishing House, Delhi.

వృద్ధాప్య సమాజ శాస్త్రం

విషయ సూచిక

సంఖ్య	పాఠం	పుట
1.	వృద్ధులు-వృద్ధాప్య శాస్త్రం-పరిచయం	1.1-1.11
2.	జెరియాట్రీక్స్ మరియు జెరోంటోలజీ యొక్క కాన్సెప్ట్	2.1-2.12
3.	వృద్ధుల జనాభా యొక్క డెమోగ్రఫిక్ ప్రొఫైల్	3.1-3.12
4.	భారతదేశంలో పెరుగుతున్న వృద్ధాప్య జనాభా-పోకడలు	4.1-4.12
5.	సైద్ధాంతిక దృక్పథాలు-వృద్ధాప్యంపై సామాజిక సిద్ధాంతాలు	5.1-5.12
6.	వృద్ధాప్యంపై సైకలాజికల్ మరియు బయోలాజికల్ సిద్ధాంతాలు	6.1-6.12
7.	వృద్ధుల సమాజ శాస్త్ర ప్రాముఖ్యత	7.1-7.11
8.	వృద్ధుల సమస్యలు	8.1-8.12
9.	వృద్ధుల సమస్యలు-పరిష్కారాలు మరియు మద్దతు	9.1-9.12
10.	వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం మరియు దుర్వినియోగం	10.1-10.14
11.	వృద్ధుల నిర్లక్ష్యము-కారణాలు	11.1-11.17
12.	వృద్ధులకు సంబంధించి సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమాజాల మధ్య తేడాలు	12.1-12.13
13.	వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు	13.1-13.14
14.	వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం సామాజిక భద్రతా చర్యలు	14.1-14.12
15.	వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం	15.1-15.12
16.	వృద్ధుల కొరకు సహాయ వ్యవస్థలు	16.1-16.14
17.	వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం రాజ్యాంగపరమైన నిబంధనలు	17.1-17.11
18.	వృద్ధుల కోసం ఇన్స్టిట్యూషనల్ మరియు నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ కేర్ & సర్వీస్లు	18.1-18.12
19.	వృద్ధుల సంక్షేమంలో ప్రభుత్వేతర సంస్థల పాత్ర	19.1-19.13
20.	జెరోంటోలజీ రంగంలో సోషియాలజీ & ప్రోఫెషనల్ సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్	20.1-20.11

పాఠం - 1

వృద్ధులు-వృద్ధాప్య శాస్త్రం-పరిచయం

1.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం జెరోంటాలజీ యొక్క అర్థం మరియు వృద్ధాప్యం మరియు వృద్ధుల నిర్వచనాన్ని వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 1.1. పరిచయం
- 1.2. జెరోంటాలజీని అర్థం చేసుకోవడం
- 1.3. వృద్ధాప్య శాస్త్రంపై అవలోకనం
- 1.4. నిర్వచనాల సమస్యలు-వృద్ధాప్యం
- 1.5. వృద్ధాప్యం యొక్క నిర్వచనం
- 1.6. సాంస్కృతిక గుర్తులు
- 1.7. సారాంశం
- 1.8. కీలక పదాలు
- 1.9. సమూహ ప్రశ్నలు
- 1.10. ఆధార గ్రంథాలు

1.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క అధ్యయనం 'జెరోంటాలజీ', పెరుగుతున్న వయస్సుతో సామాజిక, మానసిక మరియు జీవ వైవిధ్యాలను కలిగి ఉంటుంది. ఇది బహుళ-క్రమశిక్షణా రంగం మరియు ఇది వ్యక్తి మరియు సమాజం రెండింటిపై వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రభావాన్ని పరిశీలిస్తుంది. జెరోంటాలజీ శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్యాన్ని మరియు వృద్ధులపై దాని ప్రభావాన్ని గమనిస్తుంది. సామాజిక నెట్‌వర్కింగ్, పదవీ విరమణ, ఒంటరితనం మొదలైన వృద్ధాప్యం యొక్క సామాజిక అంశాలు మరియు వృద్ధుల జనాభాపై వాటి ప్రభావాన్ని వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్తలు నిశితంగా పరిశీలిస్తారు. వివిధ సంస్కృతులు వారి వృద్ధాప్య జనాభాతో ఎలా స్పందిస్తాయి మరియు ఎలా వ్యవహరిస్తాయో జెరోంటాలజీ అధ్యయనం చేస్తుంది. ఇది వృద్ధాప్యంతో ముడిపడి ఉన్న అపోహలు మరియు నిషేధాలను తొలగించడానికి కట్టుబడి ఉంది. వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక సామాజిక కారకాల యొక్క ప్రాముఖ్యత అనారోగ్యం క్షీణత లేదా జీవ వృద్ధాప్యంతో ముడిపడి ఉన్న బలహీనత ఉనికిని విస్తరించదు. ప్రపంచ పరివర్తన, పట్టణీకరణ మరియు మారుతున్న సామాజిక నిర్మాణంతో సహా సమకాలీన అపూర్వమైన మార్పులతో, జెరోంటాలజీలో సమస్యలు గణనీయమైన దృష్టిని ఆకర్షించడం ప్రారంభించాయి.

అందువల్ల, జెరోంటాలజీ భావనను బహుళ దృక్పథాల నుండి అర్థం చేసుకోవాలి.

వృద్ధాప్యం అనేది నిస్సందేహంగా సాంస్కృతిక మరియు కోలుకోలేని ప్రక్రియ. ఈ ప్రక్రియ సంస్కృతులలో మరియు వాటి మధ్య గణనీయంగా మారుతుంది. వృద్ధాప్యం అనేది జీవ, సామాజిక మానసిక మరియు పర్యావరణ కారకాల పరస్పర

చర్య యొక్క ఫలితం. వృద్ధాప్యం అనేది మానవ జీవిత చక్రం యొక్క చివరి దశ, మరియు ఈ దశ యొక్క సమయం, పాత్ర సంబంధంపై దాని ప్రభావం మరియు దానికి జోడించిన అర్థం వివిధ సమాజాలలో మరియు సమాజంలోని వివిధ ఉప సమాహారాలలో కూడా మారుతూ ఉంటాయి. వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో చివరి దశ క్షీణత మరియు మరణంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు ఈ దశలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఆర్థిక, సామాజిక, మానసిక మరియు ఆరోగ్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు, ఇవి వ్యక్తి నుండి వ్యక్తికి మారుతూ ఉంటాయి. ఇంకా, సామాజిక సంస్థకు అనుగుణంగా వృద్ధాప్యాన్ని నిర్ణయించడం అనేది ఒక వైపు సంస్కృతిలో ఉన్న సాంస్కృతిక విశ్వాసాలు మరియు ఆర్థిక స్థాయి, జీవన ప్రమాణం మరియు ఆరోగ్య సేవల స్థాయితో సహా సామాజిక సంస్థకు అనుగుణంగా భిన్నంగా ఉంటుంది.

వృద్ధాప్యాన్ని నిర్ణయించే ప్రమాణాలలో తేడాలు ఉన్నప్పటికీ, సమాజ నిర్మాణంలో గొప్ప పరివర్తన జరిగింది. సమాజ నిర్మాణంలో ఇటువంటి మార్పు, ఫలితంగా బహుళ-తరాల కుటుంబాలను రెండు తరాల యూనిట్లతో భర్తీ చేయడం, కుటుంబంలో సామాజిక భద్రతను కోల్పోయిన వృద్ధుల పాత్రపై కూడా ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చూపింది. క్రమక్రమంగా వారిలో చాలా మంది అవాంఛిత అంశాలుగా ఒంటరిగా నివసించే సమాజంలోని అంచులకు బహిష్కరించబడ్డారు మరియు ఇది అన్ని పారిశ్రామిక సమాజాలలో కొంత వరకు నిజం.

వ్యక్తుల సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులు, అలాగే వారి అవగాహనలు మరియు అనుభవాలు వివిధ సమాహార వ్యక్తులకు మారుతూ ఉంటాయి. ఒకరు వృద్ధాప్యానికి చేరుకున్నందున, పోల్చదగిన వయస్సు గల ఇతరుల మాదిరిగానే సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నారని సూచించదు. సంపన్న వృద్ధుల సమస్యలు నిరాశ్రయులైన వృద్ధుల సమస్యలు భిన్నంగా ఉంటాయి. మురికివాడల నివాసుల పరిస్థితులు అభివృద్ధి చెందిన లేదా నాగరిక కాలనీలలో నివసించే వారి నుండి భిన్నంగా ఉంటాయి. మరియు పింఛనుదారులు మరియు పింఛను పొందనివారు, గ్రామీణ, పట్టణ మరియు గిరిజన ప్రాంతాలలో నివసించే వారు, భూమి-యజమానులైన తరగతికి చెందినవారు మరియు భూమిలేని తరగతికి చెందినవారు మొదలైన వారి విషయంలో కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉంది. విభిన్న సమాహారాలు విభిన్న భౌతిక వాతావరణాలలో నివసించడం, విభిన్నంగా నిర్వహించబడటం లేదా విభిన్న సంప్రదాయాలు, నమ్మకాలు మరియు సంస్కృతులను కలిగి ఉండటం వలన ఇబ్బందుల్లో అసమానతలు తలెత్తే అవకాశం ఉంది.

గొప్ప నాగరికతల ఆవిర్భావానికి ముందు చారిత్రక పూర్వ కాలంలో, మనుగడ ప్రాథమిక ఉద్దేశ్యంగా ఉన్నప్పుడు, వృద్ధుల స్థితి సమాహారం లేదా తెగకు అతని / ఆమె ఉపయోగాన్ని బట్టి ఉంటుంది. డి.పాల్. చౌదరి (1992) పేర్కొన్నట్లుగా, తమ పెద్దలను దేవుళ్లుగా ఆరాధించే తెగలు మరియు వాటిని తిన్న ఇతరులు ఉన్నారు. ఒక దశలో ఐసోటోన్లు ఉన్నారు, వారు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రుల తలలకు బంగారు పూత పూసి వారి ముందు బలులు అర్పించారు. మరోవైపు, బాక్టీయా ప్రజలు తమ పాత జానపదాలను మాంసం తినే కుక్కలకు తినిపించడం ద్వారా పారవేసేవారు లేదా పురాతన సార్డినియన్లు, వారి పెద్దలను ఎత్తైన కొండ పరిస్థితుల నుండి తరిమికొట్టేవారు, కష్టపడి శారీరక శ్రమ ద్వారా ఆహారాన్ని సేకరించడం ప్రాథమిక సమస్యగా ఉన్న కాలం నుండి ఇప్పుడు చాలా మార్పు చెందారు. మన అవసరాలు గుణించబడ్డాయి మరియు ఆ అవసరాలను తీర్చడానికి వస్తువులు మరియు సేవలు కూడా పెరిగాయి. మనుగడ అవసరాలతో పాటు ఇప్పుడు భావోద్వేగ, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక అవసరాలు ఉన్నాయి, వీటిని నెరవేర్చడం సమానత్వం అవసరం.

పాత నాగరిక సమాజాలలో వృద్ధులు సాధారణంగా ఉన్నత స్థితిని అనుభవిస్తారు. ఈ స్థితి హామీ ఇవ్వబడింది

ఎందుకంటే వృద్ధుల అనుభవం మరియు జ్ఞానం కుటుంబానికి మరియు సమాజానికి సహాయపడింది కొత్త తరం వారి కొన్నింటికి మరియు ప్రాథమిక అవసరాలను కొనుగోలు చేయడానికి మరియు సమాజంలో శాంతి మరియు సామరస్యాన్ని కొనసాగించడానికి సలహాలను అందించడానికి అవి అవసరం. శ్రేయస్సు మరియు ఆస్తులు వృద్ధుల స్వంతం అయిన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ప్రబలంగా ఉంది మరియు వృద్ధుడు తన అనుభవం మరియు జ్ఞానం కారణంగా ఉమ్మడి కుటుంబానికి గౌరవం మరియు విధేయతతో సజావుగా పని చేయడానికి మరియు వివాదాలను పరిష్కరించుకోవడానికి ఒక కేంద్ర అధికారం అవసరం. నిష్పక్షపాతమైన వీక్షణ మరియు వ్యక్తిగత సభ్యుల ప్రయోజనాలను పునరుద్ధరించడం. నైతిక మరియు సామాజిక విలువల యొక్క సూపర్ స్ట్రక్చర్ పారిశ్రామికీకరణ, శాస్త్రీయ పురోగతి మరియు కుటుంబ వ్యవస్థ బలహీనపడటం మరియు వ్యక్తిగత చొరవ మరియు భౌతిక విలువలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంతో వృద్ధులు మరియు వృద్ధుల స్థితి మరియు గౌరవాన్ని బలోపేతం చేసింది, వృద్ధుల పరిస్థితి మారిపోయింది.

విక్టర్ ఎస్.డి. సోంజా (1982) పారిశ్రామిక మరియు పారిశ్రామిక సమాజాల మధ్య ఉన్న ప్రాథమిక వ్యత్యాసాలలో ఒకటి, పూర్వపు సామాజిక పరస్పర చర్యలో సమూహం ఆధారితమైనది అయితే తరువాతి కాలంలో అది వ్యక్తిగతంగా కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది. పారిశ్రామిక పూర్వ సమాజంలో ఒక వృద్ధుడు వృద్ధాప్యం యొక్క వైకల్యాన్ని ఎదుర్కొన్నప్పుడు కూడా ప్రతికూలంగా లేడు. దైవికంగా నియమించబడిన వారి స్వాభావిక లక్షణాల నుండి స్థితి ప్రవహించింది. వృద్ధులు నాయకత్వ స్థానాలను నింపారు, ఎందుకంటే వృద్ధాప్యం జ్ఞానం, జ్ఞానం మరియు ధర్మం వంటి నాయకత్వ లక్షణాలను కలిగి ఉంది. పారిశ్రామిక ఆర్థిక వ్యవస్థ సమర్థవంతమైన నైపుణ్యాలు మరియు వ్యక్తుల సాధించిన గుణాలైన ఆధునిక పరిజ్ఞానంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

వృద్ధాప్య దుర్వినియోగం యొక్క సమస్య (దీనిని గతంలో “గ్రానీ బీటింగ్” అని పిలుస్తారు) సాపేక్షంగా తక్కువ వ్యవధిలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉద్భవించింది. 1975వ సంవత్సరంలో, యునైటెడ్ కింగ్డమ్లో (బేకర్ 1975, బర్న్స్టన్ 1977) ప్రచురించబడిన పండితుల ప్రచురణలలో వృద్ధుల దుర్వినియోగం మొదటిసారిగా వివరించబడింది. 1980వ సంవత్సరం చివరి వరకు కుటుంబ సభ్యులు వృద్ధులను దుర్వినియోగం చేయడం మరియు నిర్లక్ష్యం చేయడం ఆస్ట్రేలియాలో విస్తృతంగా గుర్తించబడలేదు (కుల్లే, 2003). ఆస్ట్రేలియాలో నిర్వహించిన అనేక అధ్యయనాలు ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది వృద్ధులపై అధ్యాయం లేదా అనుమానిత దుర్వినియోగం యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపమని మరియు వయోజన కుమార్తె లేదా కొడుకు దుర్వినియోగానికి పాల్పడే అవకాశం ఎక్కువగా ఉందని వెల్లడించింది (బ్రిల్ 1999; క్రిప్స్ 2001; ఫేయ్ & సెల్లిక్ 2003; జేమ్స్ & గ్రేకార్ 2000). అందుబాటులో ఉన్న సమాచారం ప్రకారం, పాశ్చాత్య లేదా పారిశ్రామిక దేశాలలో కుటుంబ బంధాలు చిన్న వయస్సులోనే తెగిపోయాయని, ఇది అణు కుటుంబాల స్థాపనకు దారితీసిందని లేదా చిన్న వయస్సులోనే కుటుంబ యూనిట్లు పూర్తిగా రద్దు చేయబడిందని సూచిస్తున్నాయి. రాజు (1996) ప్రకారం, మాంద్యం, ఆరోగ్యం సరిగా లేక శారీరక వైకల్యాలతో బాధపడుతున్న వృద్ధులు ఈ పరిస్థితులతో బాధపడని ఒకే వయస్సు మరియు సాధారణ ఆరోగ్య స్థితి ఉన్నవారి కంటే ఎక్కువగా దుర్వినియోగం చేయబడతారు. శారీరక లేదా మానసిక పరిమితులతో బాధపడుతున్న వృద్ధ వ్యక్తిని వారి సంరక్షణను అందించే వారు భారంగా పరిగణించవచ్చని ఇది సూచిస్తుంది. వృద్ధులను దుర్వినియోగం చేయడం మరియు నిర్లక్ష్యం చేయడం సమాజంలో అటువంటి ఉద్రిక్తత మరియు చేదు యొక్క రెండు వ్యక్తీకరణలు (రాజు మరియు ప్రకాష్, 2010).

1.2. జెరోంటాలజీని అర్థం చేసుకోవడం:

జెరోంటాలజీని నాలుగు విభిన్న ప్రక్రియల పరంగా చూడవచ్చు:

- ✦ కాలక్రమానుసార వృద్ధాప్యం,
- ✦ జీవ వృద్ధాప్యం,
- ✦ మానసిక వృద్ధాప్యం మరియు
- ✦ సామాజిక వృద్ధాప్యం

ఒక వ్యక్తి పుట్టినప్పటి నుండి జీవించి ఉన్న సంవత్సరాల సంఖ్య ఆధారంగా కాలక్రమానుసార వృద్ధాప్యం నిర్వచించబడుతుంది. ఏదేమైనప్పటికీ, కాలక్రమానుసార వయస్సు అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క జీవ, మానసిక లేదా సామాజిక వయస్సు యొక్క ఖచ్చితమైన సూచిక కాదు. జీవ వృద్ధాప్యం శారీరక ఆరోగ్యాన్ని తగ్గించే మార్పులను సూచిస్తుంది. మానసిక వృద్ధాప్యం ఇంద్రియ మరియు గ్రహణ ప్రక్రియలు, అభిజ్ఞా సామర్థ్యాలు, అనుకూల సామర్థ్యం మరియు వ్యక్తిత్వంలో సంభవించే మార్పుల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుంది.

సామాజిక వృద్ధాప్యం అనేది కుటుంబం, స్నేహితులు మరియు సమాజంతో వ్యక్తి యొక్క మారుతున్న పాత్రలు మరియు సంబంధాలను సూచిస్తుంది. జెరోంటాలజీ ఒక సబ్జెక్ట్ గా గత మూడు నుండి నాలుగు దశాబ్దాల నుండి గణనీయంగా అభివృద్ధి చెందింది. అయితే, భారతదేశంలో, గత ఒక దశాబ్దం నుండి జెరోంటాలజీపై అధ్యయనాలు ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నాయి.

1.3. వృద్ధాప్య శాస్త్రంపై అవలోకనం:

జెరోంటాలజీ, వృద్ధాప్యం యొక్క అధ్యయనం, సైన్స్ మరియు వృత్తులలో ప్రధాన దృష్టి కేంద్రంగా మారింది. పెరుగుతున్న ఆయుర్దాయం మరియు తగ్గుతున్న జననాల రేటుతో, జనాభా వృద్ధులవుతోంది. అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఆయుర్దాయం పెరుగుదల మరియు వృద్ధులకు సేవల కోసం పెరిగిన అవసరాలు వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రాథమిక మరియు అనువర్తిత అంశాలపై పరిశోధన మరియు విద్య యొక్క పెరుగుతున్న పరిమాణానికి దోహదపడ్డాయి. వృద్ధాప్య శాస్త్రం, ఆలస్య జీవితంలోని క్లినికల్ సమస్యలకు చికిత్స చేసే వైద్య శాఖ, వృత్తిపరమైన కార్యకలాపాలను విస్తరించే ప్రాంతం. వృద్ధాప్యం అనేది ఒక అతీంద్రియ దృగ్విషయం కాదు, అధ్యయనం ద్వారా తెలుసుకోదగినది మరియు వివరించదగినది, ఇది పూర్తిగా బెర్లియన్ గణిత శాస్త్రవేత్త గణాంకవేత్త మరియు ఖగోళ శాస్త్రవేత్త లాంబెర్ట్ క్వెట్లెట్ (1796–1874) ద్వారా వ్యక్తీకరించబడింది. 1835వ సంవత్సరంలో, క్వెట్లెట్ ఇలా వ్రాశాడు: మానవుడు పుడతాడు, పెరుగుతాడు మరియు మరణిస్తాడు, నిర్దిష్ట చట్టాల ప్రకారం, ఇది ఎప్పుడూ సరిగ్గా పరిశోధించబడలేదు, ఇది హోల్డ్ గా లేదా పరస్పర ప్రతికర్యల రీతిలో. క్వెట్లెట్ వయస్సు లింగం, పట్టణ, గ్రామీణ మరియు జాతీయ వ్యత్యాసాలకు సంబంధించి మరణాలపై డేటాను సమీక్షించి మరియు ప్రజలు నివసించే పరిసరాలను బట్టి మానవ జీవిత వ్యవధి మారుతుందని కనుగొన్నారు.

మానవ వృద్ధాప్యాన్ని ప్రభావితం చేసే క్వెట్లెట్ మరియు గాల్టన్లను ప్రభావితం చేసే వ్యత్యాసాల సంక్లిష్ట మూలాలను గుర్తించడానికి మరియు పోల్చడానికి జెరోంటాలజీకి గణితం మరియు గణాంకాల మద్దతు అవసరం. జెరోంటాలజీ అనే పదాన్ని 1903వ సంవత్సరంలో నోబెల్ గ్రహీత మరియు పాశ్చర్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పారిస్ లో ప్రొఫెసర్ అయిన ఎలీ

మెచ్చికోఫ్ పరిచయం చేశారు. అమెరికాలో, వృద్ధాప్య శాస్త్రం ఒక శాస్త్రీయ ఉద్యమంగా ఆవిర్భవించడాన్ని 1930వ సంవత్సరంల మధ్యకాలంలో, అమెరికన్ జనాభా యొక్క ఆరోగ్యం అంటు వ్యాధుల ఆధిపత్యం నుండి దీర్ఘకాలిక వ్యాధులకు మారుతున్నదని గుర్తించిన ఒక చిన్న సమూహ నాయకులను గుర్తించవచ్చు. జెరోంటాలజీ సొసైటీ ఆఫ్ అమెరికా 1945వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది మరియు ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత ఇంటర్నేషనల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ.

వృద్ధులు లేదా వృద్ధాప్యం అనేది మానవుల సగటు జీవిత కాలాన్ని సమీపించే లేదా అధిగమించే వయస్సులను కలిగి ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క సరిహద్దును ఖచ్చితంగా నిర్వచించలేము ఎందుకంటే ఇది అన్ని సమాజాలలో ఒకే అర్థాన్ని కలిగి ఉండదు. వారి కార్యకలాపాలు లేదా సామాజిక పాత్రలలో కొన్ని మార్పుల కారణంగా వ్యక్తులను వృద్ధులుగా పరిగణించవచ్చు. అలాగే వృద్ధులకు పరిమిత పునరుత్పత్తి సామర్థ్యాలు ఉంటాయి మరియు ఇతర పెద్దలతో పోలిస్తే వ్యాధి, సిండ్రోమ్లు మరియు అనారోగ్యానికి గురయ్యే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క వైద్య అధ్యయనాన్ని జెరోంటాలజీ అని పిలుస్తారు మరియు వృద్ధులను బాధించే వ్యాధుల అధ్యయనం జెరియాట్రిక్స్. 1982వ సంవత్సరంలో వియన్నాలో జరిగిన యునైటెడ్ నేషన్స్ వరల్డ్ అసెంబ్లీ ఆన్ ఏజింగ్, వృద్ధాప్యం యొక్క అభివృద్ధి మరియు మానవతా అంశాలకు సంబంధించిన పరిశోధనలకు అధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చే సిఫార్సుల ప్యాకేజీని రూపొందించింది (యునైటెడ్ నేషన్స్, 1987). భవిష్యత్ సామాజిక విధానాలు మరియు చర్యలకు హేతుబద్ధమైన ఆధారాన్ని అందించడానికి, వృద్ధాప్యంపై ప్రభావం చూపే అన్ని రంగాల్లో అంతర్జాతీయ మార్పిడి మరియు పరిశోధన సహకారంతో పాటు డేటా సేకరణను ప్రోత్సహించాలని కార్యాచరణ ప్రణాళిక ప్రత్యేకంగా సిఫార్సు చేసింది.

“వృద్ధాప్యంలో తులనాత్మక మరియు క్రాస్ కల్చరల్ స్టడీస్పై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టాలి”. జనాభా వృద్ధాప్యం యొక్క దృగ్విషయం గత రెండు దశాబ్దాలలో అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న విధాన రూపకర్తలకు ప్రధాన ఆందోళనగా మారుతోంది. కానీ దాని నుండి ఉత్పన్నమయ్యే సమస్యలు అభివృద్ధి చెందని, అభివృద్ధి చెందుతున్న మరియు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు భిన్నమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటాయి. భారతదేశంలో అత్యధిక జనాభా 30 ఏళ్లలోపు, దాని బూడిద జనాభా యొక్క సమస్యలు మరియు సమస్యలను తీవ్రంగా పరిగణించలేదు మరియు మన దేశంలో వాటిపై కొన్ని అధ్యయనాలు మాత్రమే ప్రయత్నించబడ్డాయి. పురాతన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ప్రయోజనాలను పొందేందుకు దేశంలోని వృద్ధుల సామాజిక మరియు ఆర్థిక భద్రతను పరిరక్షించడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తోంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇటీవలి సంవత్సరాలలో భారతదేశంలో సామాజిక దృష్టాంతంలో వేగవంతమైన మార్పులు మరియు అణు కుటుంబ సెటప్ల వ్యాప్తితో వృద్ధులు రాబోయే సంవత్సరాల్లో భావోద్వేగ, శారీరక మరియు ఆర్థిక అభద్రతకు గురయ్యే అవకాశం ఉంది. ఇది కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు పౌర సమాజంలోని విధాన రూపకర్తలు మరియు నిర్వాహకుల దృష్టిని ఆకర్షించింది.

1.4. నిర్వచనాల సమస్యలు-వృద్ధాప్యం:

ఒక వ్యక్తి ఎప్పుడు వృద్ధుడు? వృద్ధులుగా ఎప్పుడు వర్గీకరించబడతారు? వృద్ధుల వర్గం / భావన దేనిని సూచిస్తుంది? దీనిని పొందికైన వర్గంగా ఉపయోగించవచ్చా? ఈ విభాగం కొన్ని ప్రశ్నలను పరిశీలిస్తుంది.

కాలానుగుణంగా పండితులు ఏజ్, ఎల్డర్లీ, ఓల్డ్ అనే విభిన్న నిర్వచనాలను ఉపయోగించారు మరియు నిర్వచనంపై

పేటెంట్ కలిగి ఉన్నారని ఎవరూ చెప్పలేరు. జెరోంటాలాజికల్ సాహిత్యంలో అందించబడిన వివిధ నిర్వచనాలు రచయితల సంఖ్య వలె దాదాపుగా విభిన్నంగా ఉంటాయి. అందువల్ల, ఇప్పటికే కష్టతరమైన నామకరణానికి గందరగోళాన్ని జోడించడం. “వృద్ధాప్యాన్ని అనిశ్చిత క్షణం వరకు నిలిపివేయవచ్చని పెద్దలు భ్రమిస్తారు మరియు యువకులకు, ఇది వారి హెారిజోన్ లో అస్సలు ఉండదు” (ఎలోరియా, 1980:234). సరళంగా చెప్పాలంటే, ‘వృద్ధాప్యం’ అంటే వృద్ధుల స్థితి, శాస్త్రీయ పరంగా, దాని ఉపయోగం నాన్ సీక్విటర్. ఒక వ్యక్తి వృద్ధుడిగా గుర్తించబడతాడా లేదా అనేది పరిశీలకుడి దృష్టిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఒక వ్యక్తిని ‘వృద్ధుడు,’ ‘వృద్ధుడు’ లేదా ‘వృద్ధుడు’ అని పిలవగలిగే వయస్సుపై స్పష్టమైన సరిహద్దు లేదు. లేదా ఒక వ్యక్తిని వృద్ధుడిగా వర్గీకరించే జీవశాస్త్రపరంగా నిర్ణయించబడిన వయోపరిమితి లేదు.

‘వృద్ధులు’ లేదా ‘వృద్ధులు’ అనే పదానికి నిర్వచనం సమాజాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. ప్రాచీన చైనీస్ పండితులు మనిషి జీవితంలో ఏడు దశలను వివరించారు మరియు క్రీ.పూ. ఆరవ శతాబ్దంలో పైథాగరస్ మానవ జీవితాన్ని రుతువులతో పోల్చారు. రెండు సందర్భాల్లో, వృద్ధాప్యం 60 ఏళ్లకు మించి ఉన్నట్లు పరిగణించబడింది (స్టబ్, 1982). కొన్ని సమాజాలు ఇప్పటికీ 40 లేదా 50 సంవత్సరాలను వృద్ధాప్యంలోకి పరివర్తనగా పరిగణిస్తున్నాయి. “థాయ్ సమాజంలో, వృద్ధాప్యం 60 సంవత్సరాల నుండి ప్రారంభమవుతుంది. వయస్సు 12-సంవత్సరాలలో (జంతు సంవత్సర చక్రాలు) గణించబడుతుంది, 60వ పుట్టినరోజుతో ఐదవ చక్రం పూర్తవుతుంది మరియు ఆరవది ప్రారంభమవుతుంది (చయోవన్, నోడెల్ మరియు సిరిబూన్, 1990:3). ఈ వయస్సు వచ్చిన తర్వాత, వక్ర పెద్ద వ్యక్తికి బంధుత్వంతో సంబంధం కలిగి ఉండకపోయినప్పటికీ, ఒక వ్యక్తిని యువకులు ప్రత్యేక గౌరవ పదాలతో సంబోధిస్తారు, తాత లేదా అమ్మమ్మ అనే బంధుత్వ పదాలకు సమానం”.

ఇండోనేషియా ప్రజలను వృద్ధులుగా వర్గీకరించడానికి 60 సంవత్సరాలను కట్-ఆఫ్ పాయింట్ గా ఉపయోగిస్తుంది. మెజారిటీ ప్రజలు ముస్లింలు ఉన్న దేశం కావడంతో, ముహమ్మద్ ప్రవక్త వయస్సు తరచుగా సూచనగా ఉపయోగించబడుతుంది. ప్రవక్త 63 సంవత్సరాల వయస్సులో మరణించినట్లు చెప్పబడింది. పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక దేశాలలో, వృద్ధాప్యం యొక్క సాధారణ ప్రారంభం 65 సంవత్సరాలలో పరిగణించబడుతుంది.

1.5. వృద్ధాప్యం యొక్క నిర్వచనం:

గుహా రాయ్ (1991) గమనించారు, “వృద్ధాప్యం యొక్క నిర్వచనం ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో దాని ఉపయోగంపై చాలా ఆధారపడి ఉంటుంది. పదవీ విరమణ ఆధారంగా వృద్ధాప్యంలోకి ప్రవేశాన్ని పరిష్కరించే మార్గం, అయితే, పెద్ద సంఖ్యలో మహిళలు లాభదాయకమైన వృత్తిలో లేరని మరియు పదవీ విరమణ వయస్సు దేశాల మధ్య మాత్రమే కాకుండా దేశంలోని ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ రంగాల మధ్య కూడా మారుతుందని విస్తరిస్తుంది.

భారతదేశంలోని కొంతమంది పండితులు నిర్వహించిన కొన్ని అధ్యయనాల సర్వే కూడా ‘వృద్ధులను’ వర్గీకరించడానికి ఏకరీతిగా విభజన రేఖను గీయడం చాలా కష్టమనే వాస్తవాన్ని హైలైట్ చేస్తుంది. వైవిధ్యం యొక్క పరిధి దిగువ చివరలో 39 సంవత్సరాల నుండి 51 సంవత్సరాల వరకు విస్తరించింది. మరుళసిద్ధయ్య (1968) కి ఇది 55 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ; జటానా మరియు ఇతరుల కోసం. (1991) ఇది 51 సంవత్సరాలు; ప్రకాష్ (1987, 1991) స్త్రీలకు 50 సంవత్సరాలు మరియు పురుషులకు 60 సంవత్సరాలు; సేన్ (1991) 39 సంవత్సరాలను విభజన రేఖగా ఉపయోగిస్తుంది; ఈశ్వరమూర్తి (1991) కోసం ఇది 58 మరియు 70 సంవత్సరాల మధ్య మారుతూ ఉంటుంది బరై (1991)

మరియు పాటిల్ మరియు ఇతరులు. (1991) 'వృద్ధులు' లేదా 'వృద్ధులు'గా పరిగణించబడే వ్యక్తికి 60 సంవత్సరాల వయస్సు పరిమితిగా పరిగణించబడుతుంది. జనాభా గణన (భారతదేశం) ప్రజలను వృద్ధులుగా వర్గీకరించడానికి 60 సంవత్సరాలను కటాఫ్ పాయింట్‌గా ఉపయోగిస్తుంది. వృద్ధాప్య పింఛను (ఓపిపి) కి అర్హత పొందేందుకు భారతదేశంలోని చాలా రాష్ట్రాలు 65 ఏళ్లను కనీస వయస్సుగా నిర్దేశించగా, కొన్ని రాష్ట్రాల్లో వయోపరిమితి 60 ఏళ్లుగా నిర్ణయించబడింది (అరోరా, 1993).

గోఖలే (1994:78) వంటి పండితులు ఎత్తి చూపారు, "గణాంక విశ్లేషణకు 60 అనుకూలమైన వయస్సు. కానీ వృద్ధాప్యం అనేది చాలా సాపేక్ష భావన. జీవితకాలమంతా శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక మార్పులను గొప్ప వైవిధ్యాలతో కొనసాగించే ప్రక్రియ వ్యక్తుల మధ్య జరుగుతుంది.

వివిధ సామాజిక, ఆర్థిక మరియు చారిత్రక పరిస్థితులు మరియు పరిస్థితుల కారణంగా వృద్ధాప్యంగా పరిగణించబడేది దేశాల మధ్య మారుతూ ఉంటుంది. ప్రతి సమాజం జీవిత కాలాన్ని సంస్కృతిలో పొందుపరిచిన నిర్దిష్ట సంఖ్యలో దశలుగా విభజిస్తుంది. ఇది ఈ దశలకు ఒక అర్థాన్ని నిర్దేశిస్తుంది మరియు వ్యక్తులకు, జీవిత కాలంలో ఒక దశ నుండి మరొక దశకు మారే పరిస్థితులను, అంటే సామాజికంగా వ్యవస్థీకృత జీవిత కాలాన్ని నిర్వచిస్తుంది. వృద్ధాప్యం చివరి దశను నిర్దేశిస్తుంది మరియు తద్వారా నిరంతరంగా తిరిగి చర్చలు జరుపబడే సామాజిక నిర్మాణంగా అర్థం చేసుకోవాలి.

వృద్ధాప్యం అనేది జీవితంలోని ఒక నిర్దిష్ట దశగా స్పష్టంగా గుర్తించబడింది మరియు జీవిత చక్రం యొక్క పదునైన త్రైపాక్షిక విభజన ఫలితంగా సన్నాహక దశగా, ఆర్థిక / ఆదాయ పరంగా ఉత్పాదక కార్యకలాపాలను అనుసరించి కాలక్రమానుసారంగా విభజించబడింది. , మరియు చివరకు, పదవీ విరమణ దశ. అనేక దేశాల్లో వృద్ధుల నిర్వచనం కార్మిక మార్కెట్‌లో వారి స్థానానికి దగ్గరి సంబంధం కలిగి ఉంటుందిబీ అందువల్ల వారి పదవీ విరమణలో ఉన్న వ్యక్తులు వృద్ధులుగా పరిగణించబడతారు. వృద్ధుల యొక్క అధికారిక నిర్వచనాలు పదవీ విరమణ వయస్సు ఉన్న పోస్ట్-ప్రోడక్టివ్ వయస్సు గల వ్యక్తులను సూచిస్తాయి. వృద్ధుల యొక్క సామూహిక నిర్వచనం మూడు ప్రమాణాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది: పని నుండి రిటైర్డ్ మరియు పెన్షన్ డ్రా చేయడం, వృద్ధాప్యం మరియు రోజువారీ జీవన కార్యకలాపాలలో కొంత పరిమితి కలిగి ఉండటం.

ఒక వ్యక్తిని లేదా సమిష్టిగా 'వృద్ధులు' లేదా 'వృద్ధులు'గా వర్గీకరించడానికి కాలక్రమానుసారం ప్రమాణం సాధారణంగా పరిపాలనా ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించే కార్యాచరణ సాధనం - పెన్షన్లు, బీమా మరియు వంటివి. పరిపాలనా ప్రయోజనాల కోసం, ప్రతి దేశం తన స్వంత ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క పని జీవితానికి వయోపరిమితిని నిర్ణయిస్తుంది. ఇక్కడ 'వృద్ధాప్యం' అనే పదం సామాజికంగా జీతంతో కూడిన పని నుండి పదవీ విరమణకు మారడం ద్వారా నిర్వచించబడింది. ఈ నిర్వచనం పెద్ద సంఖ్యలో పురుషులు మరియు మహిళలు లాభదాయకమైన ఉపాధి పరిధిని కలిగి ఉన్న లేదా సాధారణంగా వెలుపల ఉన్న వాస్తవాన్ని కప్పివేస్తుంది మరియు అధికారిక వయస్సులో పదవీ విరమణ చేయరు. అసంఘటిత రంగంలో ఉన్న వారికి కూడా ఇది వర్తిస్తుంది. అధికారిక రంగంలో కూడా పదవీ విరమణ వయస్సు గణనీయమైన వైవిధ్యాన్ని చూపుతుందని గమనించడం ఆసక్తికరంగా ఉంది.

ఈ వర్గీకరణ భారతీయ సందర్భంలో వర్తింపజేయడం కష్టం, మొదటిది, వృద్ధులలో ఎక్కువ మంది, ముఖ్యంగా వృద్ధ మహిళలు పాఠశాలకు వెళ్లలేదు మరియు తరచుగా వారి కాలక్రమానుసార వయస్సు తెలియదు. రెండవది, ఈ కాన్సెప్ట్

ప్రధానంగా భారతదేశంలోని ఫార్మల్ సెక్టార్లో ఉద్యోగం చేస్తున్న వ్యక్తులకు వర్తిస్తుంది, చాలా తక్కువ మంది వృద్ధులు-ఎక్కువగా వృద్ధ మహిళలు-అధికారిక రంగంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. పట్టణ అనధికారిక రంగానికి లేదా గ్రామీణ వ్యవసాయ రంగానికి మాత్రమే పరిమితమైన జనాభాలో ఎక్కువ మందికి, వారు అంగవైకల్యానికి గురైనప్పుడు మరియు ఇకపై పని చేయలేని వృద్ధుల వరకు పని కార్యకలాపాలు కొనసాగుతాయి. అందువల్ల, భారతదేశంలోని వృద్ధులను ఖచ్చితంగా వివరించే వాస్తవిక మరియు అర్థవంతమైన చర్యలను అభివృద్ధి చేయడం అవసరం. వృద్ధాప్య జనాభా యొక్క వర్గీకరణ వృద్ధాప్య ప్రక్రియపై స్థానిక సంఘాల అవగాహనను ప్రతిబింబించాలి.

‘వృద్ధుడు’ లేదా ‘వృద్ధుడు’ అనేది సాపేక్ష పదం మరియు సాధారణంగా యువతకు సంబంధించి ఉపయోగిస్తారు. అన్ని వర్గాలకు ఏకరీతిగా విభజన రేఖను గీయడం నిజంగా కష్టం. అందుబాటులో ఉన్న పరిశోధన ప్రకారం ప్రజలు వివిధ రేట్లలో వృద్ధులు అవుతారు. ఒక వ్యక్తి 60 ఏళ్ల వయస్సులో శారీరకంగా వృద్ధుడై ఉండవచ్చు, మరొక వ్యక్తి 70 ఏళ్ల వయస్సులో ‘యువకుడు’. “వృద్ధాప్యాన్ని నిర్వచించడం నిజంగా కష్టం. ఇది ప్రత్యేకంగా జీవసంబంధమైనది కాదు, క్యాలెండర్ ద్వారా నియంత్రించబడదు. ఒకరి పరిసరాలు ఒకరిని ముసలివాడిని చేయగలవు బీ వృద్ధాప్యం నేను ఇతరుల వారసత్వం మాత్రమే కాదు, మనమే” (జైన్, 1986: బి-2). వృద్ధాప్యం వల్ల ఏర్పడే క్షీణత నుండి మానవ శరీరంలోని ఏ భాగం తప్పించుకోలేదనేది నిజం, అయినప్పటికీ వృద్ధాప్య ప్రక్రియ ‘అస్తవ్యస్తంగా’ ఉంటుంది, ఎందుకంటే మానవ శరీరంలోని ఒక భాగం వివిధ సమయాల్లో మరియు రేట్లలో క్షీణించవచ్చు. పెరుగుతున్న వయస్సుతో సంబంధం ఉన్న క్షీణించిన మార్పుల ప్రారంభానికి గాని, ఏదైనా అర్థవంతమైన వయస్సు హోదాను సెట్ చేయడం అసాధ్యం.

జీవ, మానసిక మరియు సామాజిక ప్రక్రియలు వారి జీవితంలో ఏ కాలక్రమానుసారం అయినా వ్యక్తులను వేరు చేస్తూనే ఉంటాయి. వ్యక్తిగతంగా లేదా సమిష్టిగా నిర్దిష్ట కాలక్రమానుసార వయస్సును ఏకరీతిగా గుర్తించగల ఖచ్చితమైన జీవసంబంధమైన లేదా మానసిక లేదా సామాజిక-సాంస్కృతిక పారామితులు లేవు. ఆయుర్దాయం, దీర్ఘాయువు మరియు ఆయుర్దాయం కూడా విభిన్నంగా ఉన్నందున, సాపేక్ష ప్రమాణంగా, వృద్ధుల భావన జాతుల నుండి జాతులకు భిన్నంగా ఉంటుంది. మనిషిలో వృద్ధాప్య భావన ఉద్దేశ్యం మరియు దృక్పథంతో పాటు లింగం, నివాసం, వాతావరణం మరియు జీవితంతో కూడా మారుతుంది. ఇది పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రజల మధ్య మారుతూ ఉంటుంది (బిస్వాస్, 1987), ఇది వృద్ధులు మరియు వృద్ధులు కానివారు (పరిపక్వ / వయోజన యువకులు) కూడా భిన్నంగా భావించారు.

1.6. సాంస్కృతిక గుర్తులు:

అక్షరాస్యత లేని సమాజాలలో పుట్టిన తేదీ వంటి నిర్ణీత స్థానం నుండి గడిచిన సమయం ద్వారా గణించబడిన సంపూర్ణ వయస్సు గురించి ఎటువంటి సంభావితకరణ ఉండదు. ఆదిమ తెగల సభ్యులకు వారి వయస్సు ఎంత అనేది తరచుగా తెలియదు. వృద్ధాప్యం అనేది సాధారణంగా కాలక్రమానుసారం కాకుండా శారీరక మరియు మానసిక పరిస్థితుల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుంది. వాస్తవానికి వయస్సు యొక్క ఖచ్చితమైన ఖాతాను ఉంచాలనే ఆలోచన సాపేక్షంగా ఇటీవలిది.

గ్రామీణ భారతదేశంలో, ప్రజలు సంపూర్ణ జీవసంబంధమైన లేదా కాలక్రమానుసారం ‘వృద్ధులు’ గా వర్గీకరించబడరు. ఎందుకంటే చాలా మందికి వారి వయస్సు ఎంత ఉందో తెలియదు. అయినప్పటికీ, వారు సాధారణంగా వారి సాపేక్ష వయస్సు మరియు వారి సమకాలీనులకు తగిన వర్గం మరియు కార్యకలాపాలు మరియు ప్రకృతే ఉన్న తరాలలో వారి

బంధువుల జీవిత చక్రం ద్వారా సాధించిన పురోగతి గురించి తెలుసుకుంటారు. ప్రత్యేక చారిత్రాత్మక సంఘటనలు లేదా భౌగోళిక-వాతావరణ, ఖగోళ ఖచ్చితత్వం, గ్రహణాలు, పౌర్ణమి వరదలు, భూకంపాలు, కరువులు లేదా సామాజిక-సాంస్కృతిక సంఘటనలు-పండుగలు, ఆచారాలు మొదలైన వాటితో ఒక వ్యక్తి యొక్క పుట్టుకతో కొన్నిసార్లు వయస్సు లెక్కించబడుతుంది. ఈ వ్యక్తుల యొక్క మారుతున్న స్థితి-తల్లిదండ్రులు మరియు పిల్లలు ఒక వ్యక్తిని పెద్దగా నిర్వచించారు; ఇక్కడ, స్థితి సంబంధితమైనది.

‘వృద్ధులు’ లేదా ‘వృద్ధులు’ అని గుర్తించే సాంస్కృతిక గుర్తులు సమాజం నుండి సమాజానికి మారుతూ ఉంటాయి, ఎందుకంటే వారు వివిధ సమాజాలలో ఒక జీవన కాలపు అంచనా మరియు దీర్ఘాయువుపై ఆధారపడి ఉంటారు. ఉదాహరణకు, 70 సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం ఉన్న సమాజంలో, 70 సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం ఉన్న సమాజంలో ‘వృద్ధుడు’ చాలా చిన్నవాడు. వృద్ధాప్యం అనేది సమాజంలో ఉన్న సాంస్కృతిక నిబంధనల ద్వారా తరచుగా నిర్ణయించబడుతుంది. ఏ సమాజంలోనైనా వివిధ సాంస్కృతిక సమాహారంలో వ్యక్తుల మధ్య వ్యత్యాసాలు వృద్ధాప్యంలో అకస్మాత్తుగా ఉద్భవించవు, కానీ సంచిత జీవిత కాల అనుభవాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. భారతీయ సమాజంలో, ఒకరి పిల్లల వివాహం, ముఖ్యంగా పెద్ద కొడుకు మరియు కోడలిని తీసుకురావడం, నిర్దిష్ట సంవత్సరాల కంటే చాలా స్పష్టంగా స్త్రీలకు వృద్ధాప్య ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది. తదనుగుణంగా, ఒక ఇంటిలోని పురుష మరియు స్త్రీ సభ్యుల పాత్ర అంచనాలు మారుతాయి.

దక్షిణ భారతదేశంలోని కొన్ని వర్గాలలో, ముఖ్యంగా కర్ణాటక మరియు తమిళనాడులోని బ్రాహ్మణులలో, షష్ట్య-బడి పూర్తి అనే వేడుక 60వ పుట్టినరోజును జరుపుకుంటారు, ఎందుకంటే ఇది ఆచారంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క రెండవ జన్మగా పరిగణించబడుతుంది.

‘వృద్ధులు’ అనే పదం వ్యక్తులను వివరించడమే కాకుండా సామూహిక నామవాచకంగా కూడా ఉపయోగించబడుతుంది మరియు వ్యక్తులు ‘వృద్ధులు’గా గుర్తించబడిన తర్వాత వారు ప్రత్యేకంగా గుర్తించబడతారు. హజాన్ (1994: 16) వృద్ధులను నిర్వచించడానికి అనేక మార్గాలు ఉన్నాయని గమనించారు. “ఒక మార్గం సమస్య లేని స్వీయ నిర్వచనం: “వృద్ధుడు” అంటే తనను లేదా తనను తాను అలాంటి వ్యక్తిగా భావించే వ్యక్తి... ‘వయస్సు’ కు సంబంధించిన మరొక నిర్వచనం సామాజికంగా నిర్మించబడింది, ఇది అనంతమైన అతివ్యాప్తి చెందుతున్న ధృక్పథాలను కలిగి ఉంటుంది. ఇచ్చిన వ్యక్తి. మారుతున్న పరిస్థితులు మరియు సామాజిక సంబంధాల డైనమిక్స్ అటువంటి నిర్వచనాన్ని కఠినంగా ఉపయోగించడం అసాధ్యం కాకపోయినా కష్టతరం చేస్తాయి.

‘వృద్ధులు,’ ‘వృద్ధులు,’ ‘వృద్ధులు’ అనే పదాల వినియోగం. ‘వృద్ధులు,’ “రిటైర్డ్”, ‘వృద్ధులు,’ ‘పెన్షనర్.’ జనాదరణ పొందిన మరియు విద్యాసంబంధమైన ఉపన్యాసాలలో సాధారణం. ‘వృద్ధులు’ లేదా ‘వృద్ధులు’ అనే పదాల ద్వారా తెలియజేయబడిన సాధారణ అభిప్రాయం సజాతీయతలో ఒకటి, అయితే వాస్తవానికి ఇది వైవిధ్యం ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. వృద్ధాప్య కాలం జీవితం యొక్క సుదీర్ఘ కాలాన్ని కవర్ చేస్తుంది. ‘వృద్ధాప్యం’ వైవిధ్యమైన శరీరం.

జీవిత చక్రంలోనే కాకుండా అంతరిక్షంలో కూడా వృద్ధులలో భిన్నత్వం పుష్కలంగా ఉంటుంది. వృద్ధులు తరం లింగం మరియు సామాజిక వాతావరణానికి సంబంధించిన లక్షణాలను కలిగి ఉండవచ్చు. వారు ఆరోగ్య ప్రమోషన్ మరియు నిర్వహణ నుండి కోలుకోలేని చిత్తవైకల్యాలు మరియు ఇతర అసమర్థతలకు దీర్ఘకాలిక సంరక్షణ వరకు వివిధ రకాల

అవసరాలతో కూడిన పెద్ద మరియు భిన్నమైన జనాభా. అనేక రకాల సాంస్కృతిక, భాషా, వృత్తి, విద్యా, ప్రాంతీయ వైవిధ్యాలు మరియు లింగ వైవిధ్యాలు వృద్ధ జనాభాలో తరచుగా గుర్తించబడతాయి. ఒంటరిగా మరియు సమిష్టిగా ఈ కారకాలు వ్యక్తిని ప్రభావితం చేస్తాయి మరియు వ్యక్తి యొక్క జీవిత ప్రక్రియపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి మరియు వ్యక్తి యొక్క జీవిత ప్రక్రియపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి. వాటి ప్రభావం కొన్ని సమయాల్లో మరియు నిర్దిష్ట పరిస్థితుల్లో అనుకూలంగా ఉంటుంది, కొన్నిసార్లు ప్రతికూలంగా ఉంటుంది.

1.7 సారాంశం:

వృద్ధాప్యం అనేది నిస్సందేహంగా సార్వత్రిక మరియు కోలుకోలేని ప్రక్రియ. ఈ ప్రక్రియ సంస్కృతులలో మరియు వాటి మధ్య గణనీయంగా మారుతుంది. వృద్ధాప్యం అనేది జీవ, సామాజిక మానసిక మరియు పర్యావరణ కారకాల పరస్పర చర్య యొక్క ఫలితం. జెరోంటాలజీ ఒక సజ్జెక్ట్ గా గత మూడు నుండి నాలుగు దశాబ్దాల నుండి గణనీయంగా అభివృద్ధి చెందింది. అయితే, భారతదేశంలో, గత ఒక దశాబ్దం నుండి జెరోంటాలజీపై అధ్యయనాలు ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నాయి. వృద్ధాప్యం యొక్క అధ్యయనం అయిన జెరోంటాలజీ, సైన్స్ మరియు వృత్తులలో ప్రధాన దృష్టి కేంద్రంగా మారింది. వృద్ధాప్యం అనేది జీవితంలోని ఒక నిర్దిష్ట దశగా స్పష్టంగా గుర్తించబడింది మరియు జీవిత చక్రం యొక్క పదునైన త్రైపాక్షిక విభజన ఫలితంగా సన్నాహక దశగా, ఆర్థిక / ఆదాయ పరంగా ఉత్పాదక కార్యకలాపాలను అనుసరించి కాలక్రమానుసారంగా విభజించబడింది. మరియు చివరకు, పదవీ విరమణ దశ. ఒక వ్యక్తిని లేదా సమిష్టిగా 'వృద్ధులు' లేదా 'వృద్ధులు' గా వర్గీకరించడానికి కాలక్రమానుసారం ప్రమాణం సాధారణంగా పరిపాలనా ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించే కార్యాచరణ సాధనం-పెన్షన్లు, భీమా మరియు వంటివి. పరిపాలనా ప్రయోజనాల కోసం, ప్రతి దేశం తన స్వంత ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క పని జీవితానికి వయోపరిమితిని నిర్ణయిస్తుంది. ఏ సమాజంలోనైనా వివిధ సాంస్కృతిక సమూహాలలో వ్యక్తుల మధ్య వ్యత్యాసాలు వృద్ధాప్యంలో అకస్మాత్తుగా ఉద్భవించవు, కానీ సంచిత జీవితకాల అనుభవాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. భారతీయ సమాజంలో, ఒకరి పిల్లల వివాహం, ముఖ్యంగా పెద్ద కొడుకు మరియు కోడలిని తీసుకురావడం, నిర్దిష్ట సంవత్సరాల కంటే చాలా స్పష్టంగా స్త్రీలకు వృద్ధాప్య ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది. గ్రామీణ భారతదేశంలో, ప్రజలు సంపూర్ణ జీవసంబంధమైన లేదా కాలక్రమానుసారం 'వృద్ధులు' గా వర్గీకరించబడరు-ఎందుకంటే చాలా మందికి వారి వయస్సు ఎంత ఉందో తెలియదు. అయినప్పటికీ, వారు సాధారణంగా వారి సాపేక్ష వయస్సు మరియు వారి సమకాలీనులకు తగిన వర్గం మరియు కార్యకలాపాలు మరియు ప్రకృతే ఉన్న తరాలలో వారి బంధువుల జీవిత చక్రం ద్వారా సాధించిన పురోగతి గురించి తెలుసుకుంటారు.

1.8. కీలక పదాలు:

1. జెరోంటాలజీ
2. వృద్ధాప్యం
4. బంధుత్వం
5. పారిశ్రామికీకరణ

1.9. సమూహ ప్రశ్నలు:

1. జెరోంటాలజీని నిర్వచించండి? జెరోంటాలజీ ద్వారా మీరు ఏమి అర్థం చేసుకున్నారు?
2. వృద్ధాప్యాన్ని నిర్వచించి, వృద్ధాప్యం మరియు వృద్ధులు అంటే ఏమిటి?

1.10. ఆధార గ్రంథాలు:

1. కపూర్. A.K. మరియు సత్వంతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్డర్లీ - ఎ మల్టీ డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ - 110059, ఇండియా.
2. మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్పెక్టివ్స్, B.R. పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
3. తత్త్వమసి పల్తాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, కేరింగ్ ఫర్ ది ఎల్డర్లీ, సోషల్ జెరోంటాలజీ ఇన్ ఇండియన్ కాంటెక్స్ట్, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, ఇండియా.
4. వెంకటేశ్వర్లు.వి, ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
5. విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం - 2

జెరియాట్రీక్స్ మరియు జెరోంటాలజీ యొక్క కాన్సెప్ట్

2.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం జెరియాట్రీక్స్ మరియు జెరోంటాలజీ యొక్క భావనలను మరియు వాటి చారిత్రక నేపథ్యాన్ని వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 2.1. పరిచయం
- 2.2. జెరోంటాలజీ మరియు జెరియాట్రీక్స్ కాన్సెప్ట్
- 2.3. జెరోంటాలజీ యొక్క చారిత్రక నేపథ్యం
- 2.4. వృద్ధుల చరిత్ర
- 2.5. సాధారణ వృద్ధాప్య పరిస్థితులు
- 2.6. సారాంశం
- 2.7. కీలక పదాలు
- 2.8. నమూనా ప్రశ్నలు
- 2.9. ఆధార గ్రంథాలు

2.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం యొక్క అధ్యయనం బహుళ-క్రమశిక్షణ, మూడు రకాల వృద్ధాప్యంతో కూడి ఉంటుంది: జీవ, మానసిక మరియు సామాజిక, (Int. Enc. of the Soc. Science. 1968:177). ఐరోపా మరియు ఉత్తర అమెరికాలోని వృద్ధుల సంఖ్య ఔషధం యొక్క మరొక శాఖను సమర్థించేంతగా పెరగడంతో, “గ్రీక్ జెరాన్ (ఒక వృద్ధుడు) నుండి ప్రత్యేకంగా జెరోంటాలజీ అని పిలవబడేది గౌరవనీయమైన శాస్త్రంగా మారింది” (మిల్నే మరియు మిల్నే, 1968: 213), Tibbits (1960) వ్యక్తుల యొక్క అనుకూల సామర్థ్యాలు మరియు సామాజిక అలవాట్లు మరియు పాత్రల పరంగా సామాజిక వయస్సు పరంగా మానసిక వయస్సును చూస్తుంది.

జనాభా వృద్ధాప్యం అనేది జనాభాలో పిల్లల నిష్పత్తి తగ్గడం మరియు వృద్ధుల నిష్పత్తులు పెరిగే ప్రక్రియ. వృద్ధాప్యం మరియు దీర్ఘాయువు అనేది అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు అనుభవించే సాపేక్షంగా కొత్త దృగ్విషయాలు. శాస్త్రీయ మరియు సాంకేతిక పురోగతి మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ చర్యల యొక్క పర్యవసానంగా విజయం, సంతానోత్పత్తి రేటు తగ్గింపు, ఆర్థిక స్థాయిలో సాపేక్ష పెరుగుదల మరియు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో పరిచయం కారణంగా, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో జనాభా నమూనా మార్పుకు గురవుతోంది. ఇది ఇప్పటికే ఆయుర్దాయం మరియు వృద్ధుల జనాభా నిష్పత్తి మరియు సంపూర్ణ సంఖ్యలో గణనీయమైన పెరుగుదలకు దారితీసింది. వృద్ధాప్యం యొక్క ఈ సంభావ్యత ఆర్థిక వ్యవస్థపై మాత్రమే కాకుండా, కుటుంబం, సమాజం మరియు రాష్ట్రం-మూడు ప్రధాన సహాయక సంస్థలపై కూడా ప్రభావం చూపుతుంది.

కుటుంబాలు బలంగా ఉండి, వ్యక్తులు మరియు సమూహాల ప్రవర్తనపై ప్రధాన ప్రభావాలను చూపుతున్నప్పటికీ, సంరక్షణను అందించడంలో ముఖ్యమైన సంస్థగా కుటుంబం యొక్క ప్రభావం వేగంగా తగ్గతోంది, ముఖ్యంగా సాంప్రదాయ ఉమ్మడి కుటుంబం వేగంగా విచ్ఛిన్నమవుతున్న పట్టణ ప్రాంతాల్లో. పనిలో మహిళల భాగస్వామ్యం మరియు అణు కుటుంబం పట్ల యువత ప్రాధాన్యత పెరగడం కుటుంబ మద్దతు లభ్యతను మరింత తగ్గించింది. విస్తారిత కుటుంబ వ్యవస్థ క్రమంగా విచ్ఛిన్నం కావడం, పరాయీకరణ, ఒంటరితనం మరియు ఇతర మానసిక ఒత్తిడి వంటి ప్రతికూల మానసిక ప్రభావాలను సృష్టిస్తోంది.

మానవ జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం అనేది గత వందల సంవత్సరాలలో లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలంలోని ప్రధాన జనాభా మార్పులలో ఒకటి. మానవ జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తి ప్రమాదకర స్థాయిలో పెరుగుతోంది మరియు వృద్ధులు జనాభాలో వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న విభాగాన్ని ఏర్పరుస్తున్నారు (రాకూర్, 2002). ఈ దృగ్విషయం అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదు, ఈ జనాభా పరివర్తన ఇంతకు ముందు ప్రారంభమైంది, కానీ అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు వేగంగా వ్యాపిస్తోంది. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల నిష్పత్తి సాపేక్షంగా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, మొత్తం జనాభా యొక్క భారీ సంఖ్య కారణంగా వారి సంఖ్య చాలా ఎక్కువగా ఉంది. వైద్య రంగంలో వేగవంతమైన పురోగతి కారణంగా ఆయుర్దాయం స్థాయిలలో నిరంతరం పెరుగుదల, సంతానోత్పత్తి స్థాయిలలో క్షీణత మరియు మరణాల రేటు తగ్గడం వంటి కారకాల కలయిక ఈ పరిస్థితికి కారణమని చెప్పవచ్చు. జనన సమయంలో శిశు మరణాల క్షీణతలో మెరుగుదల, పుట్టినప్పుడు ఆయుర్దాయం, మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలు మొదలైనవి. (గౌర్ మరియు కౌర్, 2001) ఈ వేరియబుల్స్ ప్రపంచంలోని చాలా ప్రాంతాలలో మానవ సమాజాల వయస్సు నిర్మాణాలలో ప్రాథమిక మార్పులను ఉత్పత్తి చేస్తున్నాయి. వృద్ధాప్య జనాభాగా పేర్కొంటారు.

విధాన రూపకర్తలు, సంరక్షణ ప్రదాతలు మరియు మొత్తం సమాజానికి జనాభా వృద్ధాప్యం ఈ శతాబ్దపు గొప్ప సవాలుగా ఉద్భవించింది. జనాభా గణన యొక్క సమీక్ష అంతర్జాతీయతో కూడుకున్నది. India 1961వ సంవత్సరంలో వృద్ధుల జనాభా 24 మిలియన్లకు చేరుకుంది. ఇది 1981వ సంవత్సరంలో 43 మిలియన్లకు, 1991వ సంవత్సరంలో 57 మిలియన్లకు మరియు 2001వ సంవత్సరంలో దాదాపు 77 మిలియన్లకు విపరీతంగా పెరిగింది. మొత్తం జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తి కూడా 1961వ సంవత్సరంలో 5.63% నుండి 1991వ సంవత్సరంలో 6.58%కి మరియు 2001వ సంవత్సరంలో 7.5%కి పెరిగింది. భారతదేశం 60 ఏళ్లు పైబడిన వారి జనాభాలో ఏడు శాతానికి పైగా “గ్రేయింగ్ నేషన్” ర్యాంక్లో చేరింది. సంవత్సరాల విభాగం ఐక్యరాజ్యసమితి నివేదిక ప్రకారం భారతదేశంలో 2030వ సంవత్సరంలో 198 మిలియన్ల మంది వృద్ధులు (60) మరియు 2050వ సంవత్సరంలో 326 మిలియన్ల మంది ఉంటారు. India లో దాదాపు 100 మిలియన్ల మంది “సీనియర్ సిటిజన్లు” ఉన్నారు.

వృద్ధులకు రక్షణ వలయం లేకపోవడం తీవ్రమైంది. సమస్య సాంప్రదాయకంగా, ఉమ్మడి కుటుంబం India దాని వృద్ధులను చూసుకుంటుంది. వేగవంతమైన పట్టణీకరణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి పట్టణ ప్రాంతాలకు మరియు పట్టణ ప్రాంతాల నుండి విదేశీ దేశాలకు ప్రజల వలసల నేపథ్యంలో ఈ సాంప్రదాయ సంరక్షణ ఏర్పాట్లు కోల్పోయాయి. బంధువులు లేదా పెద్ద కుటుంబం రూపంలో అటువంటి సంఘం మద్దతు లేనప్పుడు మరియు వారి జీవనోపాధిని

కొనసాగించలేకపోవడం. ప్లాస్మాటిక్ దృక్పథం నుండి వృద్ధులు తరచుగా ఆర్థికంగా లేకుంటే నిరుపేదలుగా మార్చబడతారు. ఈ సమస్యలు పరివర్తనలో ఉన్న చాలా సాంప్రదాయ సమాజాలను వేధిస్తున్నప్పటికీ, వాటి వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిధి మరియు స్థాయి, డిమాండ్కు మా విధాన రూపకర్తల నుండి తక్షణ ప్రతిస్పందన అవసరం.

భారత ప్రభుత్వం పౌర సమాజంచే చురుకుగా మద్దతు ఇస్తుంది, స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 50 సంవత్సరాల తర్వాత వృద్ధులపై (NPOP) తన జాతీయ విధానాన్ని ఆవిష్కరించింది. వృద్ధుల జీవితంలోని ప్రతి అంశాన్ని మరియు వారి ఆశయాలను సృష్టించిన కార్యాచరణ ప్రణాళికతో కవర్ చేసే సమగ్ర పత్రం. ఇది పెద్దల సంరక్షణ, ఆరోగ్యం, ఆశ్రయం, ఆర్థిక, భద్రత మరియు దుర్వినియోగం నుండి రక్షణ కోసం ఒక పాత్రను ప్రతిపాదించింది. ఇది వృద్ధులకు అనుకూలమైన చర్య యొక్క అవసరాన్ని గుర్తించింది. వాటిని జాతీయ వనరులుగా చూడడం, వారి అభివృద్ధి శిక్షణ, సాధికారత మరియు వృద్ధులతో భాగస్వామ్యం కోసం అవకాశాలను సృష్టించడం అన్ని వృద్ధుల సమూహాలకు సమానత్వం మరియు గౌరవాన్ని అందించడంలో ముఖ్యమైనవిగా పరిగణించబడ్డాయి. దురదృష్టవశాత్తు ఒక దశాబ్దం తరువాత. NPOP భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలో పూర్తి అమలు కోసం వేచి ఉంది. సమకాలీన అవసరాలకు అనుగుణంగా దాని పునర్విమర్శను కోరుకునేలా దాని వాగ్దానం చాలా వరకు నెరవేరలేదు India.

ప్రమాద కారకాలు, వ్యాధి మరియు వైకల్యం కోసం వృద్ధులను పరీక్షించే కమ్యూనిటీ స్థాయి ఆరోగ్య సంరక్షణ వర్కర్ పూల్లను అభివృద్ధి చేయడం మరియు వృద్ధులకు అలసిపోయిన యాక్సెస్ వంటి సాధారణ గృహ ఆధారిత ఆవిష్కరణలను అందించడం అవసరం. ముఖ్యంగా దీర్ఘకాలిక వ్యాధితో. అతని పిల్లలు అతని ఇంటిలో మంచాన్ని అందించడం కంటే అతని సంరక్షణను ఆసుపత్రికి మార్చడానికి ఎక్కువగా ఇష్టపడతారు. సహచర నౌక మరియు సాంఘికతను అందించడానికి అతను మరింత ఎక్కువగా, వారసుల వైపు కాకుండా మరెక్కడా చూడాలి. సంక్షిప్తంగా, అతను మరెక్కడా వెతకాలి. తన ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య అవసరాలను తీర్చడానికి బంధువుల కంటే. పశ్చిమంలో అతను ఇతర సంస్థలకు ప్రభుత్వాన్ని ఆశ్రయిస్తాడు, అయితే ఆధునికీకరణ మరియు పారిశ్రామికీకరణ కారణంగా కుటుంబ సంబంధాల స్వభావం అనేక విధాలుగా మారిపోయింది, కుటుంబం ఇప్పటికీ ప్రాథమిక సంబంధానికి ప్రధాన వనరుగా ఉంది, ఇతరులతో సుదీర్ఘమైన సన్నిహిత భావోద్వేగ సంబంధాలను అందిస్తుంది, గొప్పది. వృద్ధాప్య అనుభవంపై సంభాష్య ప్రభావం. కుటుంబ గృహంలో నిరంతర నివాసం, పిల్లలు, మనుమలు, బంధువులు మరియు స్నేహితులతో అనుబంధాన్ని సులభతరం చేయగలదని మేము కనుగొన్నాము, ఇది మెరుగైన సామాజిక సర్దుబాటుకు దోహదం చేస్తుంది.

సమకాలీన సమాజాలలో సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య సమస్యకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఉంది. గత సాంప్రదాయ సమాజంలో India వృద్ధాప్యం ఎటువంటి సమస్య కాదు. వృద్ధులను గౌరవించేవారు, చిన్నవారి కంటే ఎక్కువగా వారు కుటుంబానికి ప్రధాన పోషకులు. సాంప్రదాయ భారతీయ సమాజంలో స్థిరమైన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ లైసెన్స్ ఫెయిర్ పాలనలో వృద్ధుల రక్షణకు ఖచ్చితంగా హామీ ఇచ్చింది.

“వృక్షులు అభివృద్ధి మరియు సగటు ధోరణి చుట్టూ వైవిధ్యాలు వయస్సు ఆలోచన పంతొమ్మిదవ శతాబ్దం ప్రారంభంలో ఒక శక్తివంతమైన సంభావిత ఆవిష్కరణ”. (Int. Enc. of the Soc. Science. 1968:177) కానీ పెరుగుతున్న గ్లోబల్ మరియు మొబైల్ జనాభాతో, “సంఘటనల యొక్క సాధారణ జీవిత చక్రం” అనే భావనగా భావించిన “సగటు ధోరణి”

యొక్క చెల్లబాటు ప్రశ్నార్థకం కావచ్చు". పెద్దలు సమయానుకూలంగా ముందుకు సాగడంతో, వరుసగా విద్యా మరియు వృత్తిపరమైన ఎంపికలు చేసుకోవడం, వివాహం చేసుకోవడం, పిల్లలను కలిగి ఉండటం మరియు వృత్తిలో ముందుకు సాగడం మరియు ఆ తర్వాత పదవీ విరమణ చేయడం (Int. Enc. of the Soc. Science 1968: 178-179). జెరోంటాలజీ అనే పేరు కూడా “ఒక వృద్ధుడు” అనే రిఫరెన్స్ పాయింట్‌గా ఉంది. మరియు జీవిత చక్ర దశల ద్వారా సరళమైన పురోగతి “సాంప్రదాయ స్త్రీ” కంటే “సాంప్రదాయ పురుషుడు”కి బాగా సరిపోతుంది. చట్టపరమైన పరిమితులు మరియు సామాజిక ఒత్తిళ్లు కొన్ని సామాజిక సమూహాలు-వృత్తి ఎంపికలను నేటికీ పరిమితం చేసే స్థాయిలో సాంస్కృతిక భేదాలు ఉన్నాయి. అలాంటప్పుడు మనం వయస్సు మరియు వృద్ధాప్యాన్ని ఎలా చూడాలి?

2.2. జెరోంటాలజీ మరియు జెరియాట్రీక్స్ యొక్క కాన్సెప్ట్:

జెరోంటాలజీ అనే పదం గ్రీకు పదం “గెరాస్” నుండి ఉద్భవించింది, దీని అర్థం “వృద్ధాప్యం” మరియు ‘లోగోలు’ విషయం యొక్క అధ్యయనాన్ని సూచిస్తుంది. జెరోంటాలజీ అనే పదం చాలా విస్తృతమైనది మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక, సామాజిక-ఆర్థిక మరియు శారీరక అంశాలను కలిగి ఉంటుంది.

సోషల్ జెరోంటాలజీ అనేది వ్యక్తి మరియు సమాజం మధ్య పరస్పర సంబంధానికి సంబంధించినది. జెరియాట్రీక్స్ అనే పదం వృద్ధాప్యంలో శారీరక పాథాలజీ యొక్క కారణాలు మరియు నివారణలతో వ్యవహరిస్తుంది. సెనెసెన్స్ ఒక జీవసంబంధమైన పదం అనేది వృద్ధాప్యం యొక్క శారీరక సంబంధమైన అంశాన్ని సూచిస్తుంది బీ జెరోంటోక్రసీ అనేది పెద్దలచే పాలించబడే ప్రభుత్వాన్ని సూచిస్తుంది. వృద్ధాప్యం అనేది వృద్ధాప్యం ఆధారంగా వ్యక్తి పట్ల వివక్ష. జెరోంటోఫోబియా అనే పదాన్ని వృద్ధాప్య భయాన్ని లేదా వృద్ధులను ద్వేషిస్తాడనే భయాన్ని సూచించడానికి ఉపయోగిస్తారు. వృద్ధాప్యం అనే పదం వృద్ధాప్య ప్రక్రియను సూచిస్తుంది.

జెరియాట్రీక్స్ నిర్వచనం:

జెరియాట్రీక్స్, లేదా జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్, వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణపై దృష్టి సారించే ఔషధం యొక్క ప్రత్యేకత. వృద్ధాప్య చికిత్సను అభ్యసించే వైద్యులను వృద్ధాప్య వైద్యులు లేదా వృద్ధాప్య వైద్యులు అంటారు. వారు చిత్త వైకల్యం, బోలు ఎముకల వ్యాధి మరియు గుండె జబ్బులు వంటి వ్యాధులకు చికిత్స మరియు నివారించడం ద్వారా వృద్ధుల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు నిర్వహించడానికి పని చేస్తారు. వృద్ధాప్య శాస్త్రం జెరోంటాలజీకి భిన్నంగా ఉంటుంది, ఇది కణాలలో జరిగే జీవసంబంధమైన మార్పుల వంటి వృద్ధాప్య ప్రక్రియను అధ్యయనం చేస్తుంది.

2.3. జెరోంటాలజీ యొక్క చారిత్రక నేపథ్యం:

చాలా జెరోంటోలాజికల్ సాహిత్యంలో, 60 ఏళ్లు పైబడిన వారిని ‘వృద్ధులు’గా పరిగణిస్తారు మరియు ‘జనాభాలో వృద్ధుల విభాగం’ గా పరిగణించబడుతుంది. సాంప్రదాయ భారతీయ సంస్కృతిలో, మనిషి జీవితకాలం వంద సంవత్సరాలు. ప్రాచీన ధర్మకర్త అయిన మనువు తన ధర్మశాస్త్రంలో ఈ జీవిత కాలాన్ని నాలుగు ‘ఆశ్రమాలు’ లేదా జీవిత దశలుగా విభజించాడు. మొదటిది, ‘బ్రహ్మచర్య’ (విద్యార్థి జీవితం) ఉపాధ్యాయుల (గురువు) ఇంట్లో గడపాలి. ఇది బ్రహ్మచారి జీవితం, విద్య మరియు శిక్షణలో గడపాలి. విద్యాభ్యాసం పూర్తయిన తర్వాత, బాలుడు (ఇప్పటికి యుక్త వయస్సులోకి వచ్చాడు) ‘గృహస్థా’ ఆశ్రమంలో ప్రవేశించడానికి సిద్ధంగా ఉంటాడు. ఇంటి యజమానిగా ఇదే జీవితం. ఒక వ్యక్తి వివాహం

చేసుకోవడం, పిల్లలను కనడం, సమాజంలో సగటు పౌరుడి బాధ్యతలను భుజానకెత్తుకోవాలి. పుత్రులను కనడం ద్వారా తల్లిదండ్రులకు (పితృరిన) మరియు యజ్ఞాలు (ఆచారాలు) చేయడం ద్వారా దేవతలకు (దేవ రిణ) తాను చేసిన అప్పులను తీర్చవలసి ఉంటుంది. ఒక మనిషి తన ప్రాథమిక కోరికలను, ప్రేమ, వివాహం, తల్లిదండ్రుల కోసం, హోదా, సంపద, ప్రతిష్ఠ మరియు ఇతర భౌతిక మరియు సామాజిక అవసరాల కోసం తీర్చుకునే దశ ఇది . ఒక మనిషి తల నెరిసిపోయి, ముడతలు వచ్చినప్పుడు, అతను ఈ గృహస్థ జీవితాన్ని విడిచిపెట్టి, 'వానప్రస్థ' వైపు తిరగాలి, అంటే 'అడవికి వెళ్లడం'. పరిపక్వత మరియు వృద్ధాప్య వ్యక్తి క్రమంగా తన పదజాలాన్ని వదులుకుంటాడు, గృహస్థుల ప్రాపంచిక దినచర్యకు దూరంగా ఉంటాడు మరియు ఆధ్యాత్మిక ఎదుగుదల కోసం అన్వేషణలో లోపలికి వెళ్తాడు. చివరగా, అతను ఆధ్యాత్మికంగా సిద్ధంగా ఉన్నప్పుడు, అతను ప్రపంచాన్ని పూర్తిగా త్యజించి, 'సన్యాసం' లేదా సన్యాస దశలోకి ప్రవేశిస్తాడు.

ఒక పురుషుడి జీవితానికి సంబంధించిన ఈ పథకం స్త్రీ జీవితం గురించి వ్యాఖ్యానించనప్పటికీ, ఒక జీవితం తన భర్తను వివిధ దశల ద్వారా అతని కదలికలో నమ్మకంగా అనుసరిస్తుందని భావించబడింది.

సాధారణ సాంఘిక సంభోగంలో, ఒక వ్యక్తి తన కాలక్రమానుసారం వయస్సుతో సంబంధం లేకుండా అతని పిల్లలు వివాహం చేసుకున్నప్పుడు మరియు మనుమలు కలిగి ఉన్నప్పుడు వృద్ధుడిగా పరిగణించబడతారు. ఒక కుమారుని వివాహం మరియు కోడలు ఉమ్మడి కుటుంబంలోకి రావడం తరుచుగా స్త్రీ జీవితంలో ఒక పెద్ద పరివర్తనను సూచిస్తుంది. ఆమె సాధారణంగా ఇంటి బాధ్యతలను అప్పగిస్తుంది మరియు ఇంటి యజమానురాలుగా తన స్వంత స్థానాన్ని వదులుకుంటుంది. భారతదేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో, వివాహిత స్త్రీలు సాధారణంగా ఇంటి తాళాలను వారి 'పాల్' (శరీరం లేదా తల పైభాగంలో గీసిన చీర యొక్క భాగం) చివర కట్టి ఉంచుతారు. వధువు వచ్చినప్పుడు, ఈ కీలు వృద్ధ మహిళ హోదాలో మార్పుకు ప్రతీకగా ఆమెకు అందజేయబడతాయి. రుతువిరతి మరియు మనవరాళ్ల రాక సాధారణంగా స్త్రీకి వృద్ధాప్యాన్ని సూచిస్తుంది. పురుషుల కంటే స్త్రీలు తమను తాము చిన్న వయస్సులోనే పెద్దలుగా భావించే ధోరణి ఉంది.

భారతీయ సంస్కృతి, అనేక ఇతర ఆసియా సంస్కృతుల వలె, పుత్ర భక్తిని నొక్కి చెప్పింది. తల్లిదండ్రులను దేవతలుగా గౌరవించాలన్నారు. తన తల్లిదండ్రులను గౌరవించడం మరియు చూసుకోవడం కొడుకు యొక్క విధిగా పరిగణించబడింది. 2000 BC సమయంలో, మొదటి చట్టాన్ని అందించిన మను వృద్ధుల పట్ల సమాజం యొక్క బాధ్యతల గురించి మాట్లాడాడు.

▲ వేదకాలం తర్వాత కొటిల్లుడు వృద్ధులను గౌరవించడంలో ప్రభుత్వాల పాత్ర గురించి మాట్లాడాడు మరియు వివిధ నియమాలను నిర్దేశించాడు.

▲ 8 వ AD లో శుక్రాచార్య "శుక్రనీతి"లో అనారోగ్య పెన్షన్ మరియు వృద్ధాప్య ప్రయోజనం మరియు వృద్ధులకు కుటుంబ పెన్షన్ మరియు నిర్వహణ భత్యాల గురించి చర్చించారు.

జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం అనేది 60 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వృద్ధుల జనాభా నిష్పత్తిలో పెరుగుదలగా నిర్వచించబడింది, 60 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తిగా నిర్వచించబడింది. వృద్ధుల జనాభాను నిర్వచించడానికి ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణంగా 60 సంవత్సరాల వయస్సును తక్కువ పరిమితిగా ఉపయోగిస్తుంది (యునైటెడ్ నేషన్స్ 1993, 2005).

భారతదేశ జనాభా శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధుల జనాభా మరియు సామాజిక-ఆర్థిక అంశాలను అధ్యయనం చేస్తున్నప్పుడు

60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తుల నిష్పత్తిని వృద్ధాప్య సూచికగా ఉపయోగించారు (విసారా 2001, ఆశిష్ బోస్ 1987, రిజిస్టర్ జనరల్ 1999, ఇరుదయ రాజన్ 2004, 2006). జనాభా శాస్త్రవేత్తలు మరియు సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు కొన్నిసార్లు వృద్ధుల వర్గాలు మూడు గ్రూపులుగా ఉంటాయి. చిన్న వృద్ధాప్యం, 60-69 సంవత్సరాల వయస్సు, వృద్ధాప్యం 70-79 సంవత్సరాలు మరియు 80 ఏళ్లు పైబడిన పెద్ద వయస్సు. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో వృద్ధులను సాధారణంగా క్రింది వయస్సు ప్రకటనల ప్రకారం వర్గీకరిస్తారు.

▲ వయస్సు 55-65 చిన్న వయస్సులో

▲ వయస్సు 66-85 మరియు

▲ 85 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారు (జేమ్స్ ఆర్. కేరీ, 2003).

జెరోంటాలజీ చరిత్ర వ్యవసాయంతో ప్రారంభమవుతుంది బీ దీనికి ముందు ఉనికిలో ఉన్న వేటగాడు-సేకరించే సమాజాలు ఉపాంత ఉనికిని మాత్రమే సమర్థించగలవు: ఆహార సరఫరా తక్కువగా ఉంది బీ తరచుగా కదలిక అవసరం. ఇవి మరియు ఇతర కారణాల వల్ల చాలా తక్కువ మంది 'వృద్ధాప్యం' చేరుకున్నారు. అయితే, 14 (క్రీ.పూ. 10,000 వంటివి) ఆయుర్దాయం ఉన్న సమాజంలో '40' పాతదేనని వాదించవచ్చు.

జెరోంటాలజీ (గ్రీకు నుండి: గెరాన్, "ఓల్డ్ మ్యాన్" లాజీ "స్టడీ ఆఫ్") అనేది వృద్ధాప్యం యొక్క సామాజిక, మానసిక మరియు జీవసంబంధమైన అంశాల అధ్యయనం. ఇది వృద్ధుల వ్యాధిని అధ్యయనం చేసే ఔషధం యొక్క శాఖ అయిన జెరియాట్రిక్స్ నుండి వేరు చేయబడింది.

జెరోంటాలజీ కింది వాటిని కలిగి ఉంటుంది:

- ▲ వయసు పెరిగే కొద్దీ వారిలో శారీరక, మానసిక, సామాజిక మార్పులను అధ్యయనం చేయడం.
- ▲ వృద్ధాప్య ప్రక్రియను స్వయంగా పరిశోధించడం (బయోజెరోంటాలజీ)
- ▲ సాధారణ వృద్ధాప్యం మరియు వయస్సు-సంబంధిత వ్యాధి (జెరాన్ సైన్స్) యొక్క ఇంటర్ ఫేస్ ను పరిశోధించడం:
- ▲ పెన్షన్లు, అర్హతలు, జీవిత మరియు ఆరోగ్య బీమా మరియు పదవీ విరమణ ప్రణాళిక యొక్క ఆర్థిక ప్రభావాలతో సహా సమాజంపై మన వృద్ధాప్య జనాభా యొక్క ప్రభావాలను పరిశోధించడం.
- ▲ మాక్రోస్కోపిక్ (అంటే ప్రభుత్వ ప్రణాళిక) మరియు మైక్రోస్కోపిక్ (అంటే నర్సింగ్ హోమ్ ను నడపడం) దృక్పథంతో సహా విధానాలు మరియు ప్రోగ్రామ్లకు ఈ జ్ఞానాన్ని వర్తింపజేయడం.

వ్యవసాయం రావడంతో పరిస్థితులు మారాయి, మరింత స్థిరమైన ఆహార సరఫరా మరియు తరచుగా కదలిక లేకపోవడం వల్ల మానవులు ఇప్పుడు ఎక్కువ కాలం జీవించగలుగుతారు మరియు దాదాపు 4000 BC నుండి, జనాభాలో ఒక సాధారణ భాగం 'వృద్ధాప్యంలో' చేరుకోవడం ప్రారంభించింది. మెసోపొటేమియా మరియు సింధు నదీ లోయలు వంటి ప్రదేశాలు. వ్యవసాయం కేవలం స్థిరమైన ఆహార సరఫరాను తీసుకురాలేదు, ఇది అకస్మాత్తుగా వృద్ధులకు ఆర్థిక ప్రయోజనం కలిగించే బదులు వృద్ధులు పొలం (లేదా పిల్లలు) ఉండి చూడగలిగేలా చేసింది, కుండలు లేదా ఆభరణాలను తయారు

చేయండి మరియు యువ తరానికి కథలు చెప్పడం మరియు రూపొందించడం, సాధనాల తయారీ మొదలైన వాటి కోసం సాంకేతికతలను బోధించడం వంటి సామాజిక విధులను నిర్వహించాలి.

ఈ మార్పు తర్వాత, సమాజంలోని పెద్దల అభిప్రాయాలు క్షీణించాయి, కానీ సాధారణంగా 50 లేదా 60 కంటే ఎక్కువ మంది నిష్పత్తి తక్కువగానే ఉంది. పురాతన ఈజిప్టులో, ఫారో పెపి 11 100 సంవత్సరాల వరకు జీవించాడని చెప్పబడింది. ఖచ్చితంగా రామ్సెస్ 11 సుమారు 90 మంది జీవించారు. అతని మమ్మీ యొక్క ఆధునిక శాస్త్రీయ పరీక్ష వ్రాతపూర్వక రికార్డుకు మద్దతు ఇస్తుంది. పురాతన గ్రీకులు వృద్ధులను వారి జ్ఞానం కోసం విలువైనదిగా భావించారు (కొందరు 80, 90 లేదా 100 సంవత్సరాలకు చేరుకుంటారు) అయితే రోమన్ కాలంలో వృద్ధాప్యం విలువ తగ్గించబడింది.

మధ్యయుగ ఇస్లామిక్ ప్రపంచంలో, వృద్ధులను ముస్లిం వైద్యులు విలువైనవిగా భావించారు అవిసెన్నా యొక్క ఔషధ నియమావళి (1025) వృద్ధుల సంరక్షణ కోసం సూచనలను అందించిన మొదటి పుస్తకం, ఆధునిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం మరియు వృద్ధాప్య శాస్త్రాన్ని సూచిస్తుంది. “వృద్ధాప్య నియమావళి” అనే శీర్షికతో కూడిన అధ్యాయంలో, అవిసెన్నా వృద్ధులకు పుష్కలంగా నిద్రపోవాలి”, వారి శరీరాలను నూనెతో ఎలా అభిషేకించాలి మరియు నడక లేదా గుర్రపు స్వారి వంటి వ్యాయామాలను సిఫార్సు చేశారు.

2.4. వృద్ధుల చరిత్ర:

ఆధునిక వృద్ధాప్య వైద్య పరిశోధన మరియు అభ్యాసానికి పితామహుడైన ఇగ్నాట్స్ ఎ నాషెర్, 1909వ సంవత్సరంలో ‘జెరియాట్రీక్స్’ అనే పదాన్ని రూపొందించారు మరియు మిడికల్ ఫీల్డ్లో కొత్త పేరు పెట్టారు, ఈ ఫీల్డ్ ఇప్పటికీ వృద్ధాప్యం అని పిలువబడింది మరియు ఎన్.ఎ. రైనికోవ్ ఈ పదాన్ని రూపొందించే వరకు స్పష్టంగా గుర్తించబడలేదు. ఈ కొత్త క్రమశిక్షణ యొక్క స్వభావం. జెరోంటాలజీ వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన కండిషనింగ్ కారణాల పరిశోధన మరియు వయస్సుకు అనుగుణంగా ప్రవర్తనలో మార్పుల యొక్క సాధారణ పురోగతిని అధ్యయనం చేయడం మరియు జాగ్రత్తగా వివరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. 1920వ సంవత్సరం చివరలో మరియు 1930వ సంవత్సరంలో వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ అంశాలపై పరిశోధన మరియు అధ్యయనాల ప్రచురణ వేగంగా అభివృద్ధి చెందినప్పటికీ, వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క క్రమశిక్షణ అధికారికంగా గుర్తించబడలేదు లేదా 1940వ సంవత్సరం వరకు ఏ రూపంలోనూ ఉపయోగించబడలేదు. 1945వ సంవత్సరంలో, జెరోంటాలజికల్ సొసైటీ నిర్వహించబడింది. మరియు 1946వ సంవత్సరంలో, జర్నల్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ మొదటిసారిగా కనిపించింది (సతి, PN 1988).

ఎడ్వర్డ్ J. స్టిగ్లిట్జ్ ‘జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్’ (1954వ సంవత్సరం) పై తన పనిలో సోషల్ జెరోంటాలజీ యొక్క వ్యక్తీకరణను ఉపయోగించాడు. అతను జెరోంటాలజీని మూడు ప్రధాన ప్రాంతాలుగా విభజించాడు, అవి:

- ♣ వృద్ధాప్య వైద్యం,
- ♣ సెనెసెన్స్ జీవశాస్త్రం, మరియు
- ♣ సోషల్ జెరోంటాలజీ.

ఉపాధి, పదవీ విరమణ, దీర్ఘకాలిక అనారోగ్యం, గృహనిర్మాణం మరియు వృద్ధాప్యం కోసం విద్య, వివాహం,

వృద్ధుల పట్ల కుటుంబ వైఖరులు, సామాజిక వైఖరులు, సాంస్కృతిక పరిపక్వత మరియు పరిపక్వ జనాభా యొక్క అంతర్జాతీయ అంశాలు వంటి వృద్ధాప్య అన్ని ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక అంశాలు సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

1940వ సంవత్సరం మరియు 1950వ సంవత్సరాలలో సామాజిక శాస్త్రవేత్తల యొక్క పెరుగుతున్న ఆసక్తి మరియు శ్రద్ధ గో జెరోంటాలజీ 1957వ సంవత్సరంలో సోషల్ జెరోంటాలజీలో ఇంటర్-యూనివర్సిటీ శిక్షణా సంస్థను రూపొందించడానికి దారితీసింది (ఫ్రాంక్ LL, 1946). 1948వ సంవత్సరంలో సోషల్ సైన్స్ రీసెర్చ్ కౌన్సిల్ యొక్క ప్లానింగ్ రిపోర్ట్, ఒట్టో పొల్లాక్ సంపాదకత్వంలో సోషల్ అడ్వెన్స్‌మెంట్ ఇన్ వృద్ధాప్యంలో ప్రచురించబడింది, ఇది వృద్ధుల గురించిన ఆందోళన నుండి వృద్ధాప్యాన్ని అధ్యయనం చేసే ప్రక్రియగా మరొక మార్పును సూచిస్తుంది. 1950వ సంవత్సరంల చివరలో, బహుళ-విశ్వవిద్యాలయ కన్సర్టియం వృద్ధాప్యంపై అధ్యయనాల పరిధి, పద్ధతులు మరియు సంభావితీకరణను డాక్యుమెంట్ చేసే మూడు వాల్యూమ్‌లను అంచనా వేసింది. ఈ సంపుటాలు వాటి ప్రచురణకు ముందు వృద్ధాప్యంపై అధ్యయనాల యొక్క అద్భుతమైన గ్రంథ పట్టిక కవరేజీని కలిగి ఉంటాయి మరియు వృద్ధాప్య అధ్యయనాల యొక్క ప్రధాన లక్షణాలను డాక్యుమెంట్ చేస్తాయి. (Sati.PN 1988). డ్యూక్ మరియు చికాగో చివరి జీవితంలో అనుసరణపై దృష్టి సారించారు, నైతికత, మానసిక ఆరోగ్యం లేదా జీవిత సంతృప్తిపై భావన చేశారు. ఈ అధ్యయనాలలో ఉద్భవించిన ఆధిపత్య దృక్పథం ఏమిటంటే, చివరి జీవితంలో సామాజిక ఏకీకరణ సాధ్యమే కాదు, సంభావ్యమైనది కూడా మరియు సామాజిక ఏకీకరణ ధైర్యాన్ని అంచనా వేస్తుంది. ఈ దృక్పథానికి మినహాయింపు కోర్సు కమ్మింగ్ మరియు హెన్రీ యొక్క (1961) విచ్చేదన భావన. ఇర్వింగ్ రోసో యొక్క వృద్ధుల సామాజిక అనుసంధానం, వృద్ధుల యొక్క సామాజిక పరస్పర చర్య యొక్క సంభావ్యత సారూప్య సామాజిక హెూదా వంటి వయస్సు తోటివారి లభ్యత ద్వారా గణనీయంగా ప్రభావితమవుతుందని పేర్కొంది.

ఇగ్నాట్స్ L. నాస్పెర్, ఆస్ట్రీయాలో పుట్టి అమెరికాలో పెరిగిన వైద్యుడు, 1909వ సంవత్సరంలో జెరియాట్రీక్స్ అనే పదాన్ని మొదటిసారిగా ఉపయోగించాడు. అతను అభివృద్ధి చెందుతున్న వృద్ధులను చూసుకునే ఆస్ట్రీయన్ వ్యవస్థ నుండి ప్రేరణ పొందాడు. వృద్ధ రోగులకు చికిత్స చేయడంలో నాస్పెర్ అభిప్రాయాలు మరియు ఆసక్తి అతని సహోద్యోగుల నుండి చాలా భిన్నంగా ఉన్నాయి మరియు అతను మొదట్లో వారి నుండి ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొన్నాడు. ఉదాహరణకు, అతని సమకాలీనుడైన విలియం ఓస్లెర్ ఒకసారి 40 ఏళ్ల తర్వాత, పురుషులు సాపేక్షంగా పనికొనివారని మరియు 60 ఏళ్ల తర్వాత, పురుషులు పూర్తిగా పనికొనివారని మరియు క్లోరోఫామ్‌తో చంపబడాలని పేర్కొన్నాడు. (ఈ ప్రసంగం సమయంలో ఓస్లెర్ తన 50 ఏళ్ల మధ్య వయస్సులో ఉన్నాడు, మరియు అతను ఒక జోక్స్టర్‌గా పేరు పొందాడు, అయితే వృద్ధుల విలువను తగ్గించడం సాధారణంగా సమాజంలో కనిపిస్తుంది.) మార్టోరీ వారెన్, బ్రిటీష్ వైద్యుడు, వృద్ధాప్య చికిత్సలో మరొక ప్రారంభ నాయకుడు. 1935వ సంవత్సరంలో, వెస్ట్ మిడిల్‌సెక్స్ హాస్పిటల్‌లో వృద్ధ రోగులకు ఆమె బాధ్యత వహించారు. వారి పరిసరాల నాణ్యతను మెరుగుపరచడం, పునరావాస కార్యక్రమాలను ప్రారంభించడం మరియు వారి దైనందిన జీవితంలో వృద్ధుల ప్రేరణ మరియు చురుకైన నిశ్చితార్థాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటి వాటితో సహా ఈ రోగులు చికిత్స పొందుతున్న విధానంలో ఆమె గణనీయమైన మార్పులు చేసింది. ఆమె వృద్ధాప్యంపై 27 వ్యాసాలు కూడా రాసింది.

ఈ సమయంలో, యునైటెడ్ స్టేట్స్ కంటే యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్‌లో జెరియాట్రీక్స్ రంగం చాలా త్వరగా అభివృద్ధి చెందింది, బహుశా UK వారి జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తి ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల కావచ్చు. అమెరికన్ జెరియాట్రీక్ సొసైటీ

1942వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది, అయితే USలో మొట్టమొదటి జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్ ఫెలోషిప్ 1966వ సంవత్సరంలో మాత్రమే స్థాపించబడింది మరియు 1982వ సంవత్సరం వరకు ఒక అమెరికన్ విశ్వవిద్యాలయంలో (హౌంట్ సినియర్ స్కూల్ ఆఫ్ మెడిసిన్) మొదటి ప్రత్యేక జెరియాట్రీక్స్ విభాగం స్థాపించబడింది. ఈ సమయానికి, బ్రిటిష్ విశ్వవిద్యాలయాలలో వృద్ధాప్య విభాగాలు దశాబ్దాలుగా ఉనికిలో ఉన్నాయి. వెటరన్స్ అసోసియేషన్ అనేది 1970వ సంవత్సరంలో అమెరికన్ జెరియాట్రీక్స్ అభివృద్ధికి దోహదపడిన ఒక ముఖ్యమైన సంస్థ. ఇది వృద్ధాప్య అనుభవజ్ఞుల పెరుగుదలకు ప్రతిస్పందనగా స్థాపించబడింది మరియు పరిశోధన, విద్య మరియు రోగి సంరక్షణకు బాధ్యత వహిస్తుంది. మరో కీలకమైన మలుపు 1978వ సంవత్సరంలో జరిగింది, ఆక్స్ఫర్డ్లో బోధించిన అమెరికన్ వైద్యుడు పాల్ ఇ. బీసన్ వృద్ధులకు చికిత్స చేయడంపై ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడిసిన్ నివేదికల శ్రేణికి నాయకత్వం వహించాడు. మొదటి నివేదిక వృద్ధ రోగులకు చికిత్స చేయడంలో వైద్యులు ఎదుర్కొన్న కొడుకు సవాళ్లు, మరియు రెండవది వృద్ధాప్య శాస్త్రంలో అకడమిక్ లీడర్లకు శిక్షణ ఇవ్వడం యొక్క ఆవశ్యకతను నొక్కి చెప్పింది, వారు ఇతరులకు అవగాహన కల్పించవచ్చు.

ఈ నివేదికల తరువాత, వృద్ధాప్య రంగం వేగంగా విస్తరించింది. అయినప్పటికీ, యునైటెడ్ స్టేట్స్లో వృద్ధుల జనాభా పెరుగుతున్నప్పటికీ, వృద్ధాప్య వైద్యుల కొరత ఉందిబీ నిజానికి, వృద్ధాప్య వైద్యుల సంఖ్య తగ్గుతోంది. ఇది అనేక కారణాల వల్ల. కార్డియాలజీ మరియు నెఫ్రాలజీ వంటి మెడిసిన్లోని ఇతర ప్రత్యేకతల కంటే వృద్ధాప్య శాస్త్రం కొత్తది మరియు తక్కువ స్థాపించబడింది, వృద్ధాప్య వైద్యులకు అంత జీతం ఉండదు మరియు ఇతర ప్రత్యేకతల కంటే వృద్ధాప్య వైద్యం తక్కువ ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది. అయినప్పటికీ, వృద్ధాప్య వైద్యుల అవసరం ఎక్కువగా ఉంది మరియు జనాభా వయస్సు పెరిగే కొద్దీ పెరుగుతుంది.

2.5 సాధారణ వృద్ధాప్య పరిస్థితులు:

వృద్ధ రోగులలో సాధారణ ఆరోగ్య పరిస్థితులు వృద్ధాప్య వైద్యులు నిర్ధారించడం, చికిత్స చేయడం మరియు నిర్వహించడం వంటివి:

- ఆర్థరైటిస్
- క్యాన్సర్
- కార్డియోవాస్కులర్ డిసీజ్
- కంటిశుక్లం
- చిత్తవైకల్యం
- జలపాతం
- వినికెడి లోపం
- ఆపుకొనలేనిది
- బోలు ఎముకల వ్యాధి

- నిద్ర సమస్యలు
- స్ట్రోక్
- జెరియాట్రీక్స్ కేరీర్లు

ప్రజలు గతంలో కంటే ఎక్కువ కాలం జీవిస్తున్నందున మరియు వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతూ ఉండటంతో, వృద్ధాప్య వైద్యులకు డిమాండ్ పెరుగుతోంది. వృద్ధాప్య నిపుణుడు కావాలంటే, కళాశాలకు వెళ్లి బ్యాచిలర్ డిగ్రీని పొందాలి. అప్పుడు వారు తప్పనిసరిగా వైద్య పాఠశాలకు వెళ్లాలి, వైద్య పాఠశాల తర్వాత అదనపు రెసిడెన్సీని పూర్తి చేయాలి మరియు డాక్టర్ గా ధృవీకరించబడాలి. బ్యాచిలర్ డిగ్రీకి దాదాపు నాలుగు సంవత్సరాలు పడుతుంది, వైద్య పాఠశాలకు అదనంగా నాలుగు సంవత్సరాలు పడుతుంది మరియు రెసిడెన్సీకి మూడు నుండి ఏడు సంవత్సరాల వరకు పట్టవచ్చు, కాబట్టి వృద్ధాప్య నిపుణుడు కావాలనుకునే వ్యక్తి తదుపరి పాఠశాల విద్యకు చాలా కట్టుబడి ఉండాలి. ప్రిమెడ్ విద్యార్థి మెడికల్ స్కూల్ కోసం ముందస్తు అవసరాలను తీర్చగల ఒక ప్రిమెడ్ ట్రాక్ లో ఉన్నంత వరకు, అండర్ గ్రాడ్యుయేట్ గా విభిన్న మేజర్ ల నుండి ఎంచుకోవచ్చు. సాధారణంగా, ఇందులో బయాలజీ, కెమిస్ట్రీ, ఫిజిక్స్ మరియు కాలిక్యులస్ లో కోర్సులు తీసుకోవడం ఉంటుంది. అప్పుడు, వైద్య పాఠశాలలో మరియు ముఖ్యంగా రెసిడెన్సీ సమయంలో, ఒక వ్యక్తి వృద్ధాప్య శాస్త్రంలో నైపుణ్యం పొందడం ప్రారంభించవచ్చు.

వృద్ధాప్య నిపుణులు చాలా కాలం, కష్టతరమైన గంటలు పని చేస్తారు మరియు వృద్ధులతో సంబంధం ఉన్న తరచుగా బలహీనపరిచే ఆరోగ్య పరిస్థితుల కారణంగా వృద్ధులను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడం చాలా సవాలుగా ఉంటుంది. కానీ రోగులకు సహాయం చేయడం మరియు వారి జీవితాలను నేరుగా మెరుగుపరచడం చాలా లాభదాయకంగా ఉంటుంది మరియు వృద్ధాప్య నిపుణులు వారి పనిలో మొత్తం ఆరోగ్య సంరక్షణ నిపుణుల బృందం సహాయం చేస్తారు. వృద్ధాప్య శాస్త్రంలో స్పెషలైజేషన్ మరియు వృద్ధాప్య నిపుణులతో సన్నిహితంగా పని చేసే ఇతర ఉద్యోగాలు నర్సు, మనోరోగ వైద్యుడు, ఫార్మసిస్ట్, ఫిజిషియన్ అసిస్టెంట్, సోషల్ వర్కర్ లేదా ఫిజికల్ థెరపిస్ట్ గా ఉంటాయి. అదనంగా, కొన్ని ఇతర ఆరోగ్య వృత్తులు ప్రత్యేకంగా వృద్ధులకు సంబంధించినవి కావు కానీ తరచుగా వృద్ధుల సంరక్షణను కలిగి ఉండవచ్చు, ఉదాహరణకు ఆడియాలజిస్ట్, పాడియాట్రీస్ట్ లేదా డైటీషియన్. వీటిలో చాలా స్థానాలకు బ్యాచిలర్ డిగ్రీకి మించిన ప్రత్యేక శిక్షణ అవసరం.

వృద్ధాప్య శాస్త్రానికి సంబంధించినది కానీ అదే కాదు వృద్ధాప్య శాస్త్రం, వృద్ధాప్యంలో జరిగే మార్పులను అధ్యయనం చేసే జీవశాస్త్రం యొక్క ఉపవిభాగం. చాలా మంది వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్తలు ప్రయోగశాల నేపథ్యంలో పనిచేసే పరిశోధకులు, ఇతరులు పరిపాలన మరియు విధానంలో పాల్గొంటారు. సాధారణంగా, జెరియాట్రీక్స్ మరియు జెరోంటాలజీ ఒకదానికొకటి పూరకంగా ఉంటాయి కానీ నేరుగా అతివ్యాప్తి చెందవు. వృద్ధాప్య శాస్త్రం ప్రత్యక్ష రోగి సంరక్షణను కలిగి ఉంటుంది, అయితే జెరోంటాలజీ పరోక్ష పాత్రను కలిగి ఉంటుంది. అయినప్పటికీ, రోగులను జాగ్రత్తగా చూసుకునే మరియు పరిశోధనలు చేసే వృద్ధాప్య నిపుణుడు వృద్ధాప్య నిపుణుడు మరియు వృద్ధాప్య నిపుణుడుగా పరిగణించబడతారు. ఈ రెండు రంగాల్లోని వ్యక్తులకు ఒకే లక్ష్యం ఉంది: వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం.

2.6. సారాంశం:

జెరోంటాలజీ అనే పదం గ్రీకు పదం “గెరాస్” నుండి ఉద్భవించింది, దీని అర్థం “వృద్ధాప్యం” మరియు ‘లోగోలు’

విషయం యొక్క అధ్యయనాన్ని సూచిస్తుంది. జెరోంటాలజీ అనే పదం చాలా విస్తృతమైనది మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక, సామాజిక-ఆర్థిక మరియు శారీరక అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. సోషల్ జెరోంటాలజీ అనేది వ్యక్తి మరియు సమాజం మధ్య పరస్పర సంబంధానికి సంబంధించినది. జెరోంటాలజీ చరిత్ర వ్యవసాయంతో ప్రారంభమవుతుంది బీ దీనికి ముందు ఉనికిలో ఉన్న వేటగాడు-సేకరించే సమాజాలు ఉపాంత ఉనికిని మాత్రమే సమర్థించగలవు: ఆహార సరఫరా తక్కువగా ఉంది బీ తరచుగా కదలిక అవసరం. ఇవి మరియు ఇతర కారణాల వల్ల చాలా తక్కువ మంది 'వృద్ధాప్యం' చేరుకున్నారు. అయితే, 14 (క్రీ.పూ. 10,000 వంటివి) ఆయుర్దాయం ఉన్న సమాజంలో '40' పాతదేనని వాదించవచ్చు. జెరియాట్రీక్స్ అనే పదం వృద్ధాప్యంలో శారీరక పాథాలజీ యొక్క కారణాలు మరియు నివారణలతో వ్యవహరిస్తుంది. చాలా జెర్నోటోలాజికల్ సాహిత్యంలో, 60 ఏళ్లు పైబడిన వారిని 'వృద్ధులు'గా పరిగణిస్తారు మరియు 'జనాభాలో వృద్ధుల విభాగం'గా పరిగణించబడుతుంది. చాలా జెర్నోటోలాజికల్ సాహిత్యంలో, 60 ఏళ్లు పైబడిన వారిని 'వృద్ధులు'గా పరిగణిస్తారు మరియు 'జనాభాలో వృద్ధుల విభాగం'గా పరిగణించబడుతుంది. సాంప్రదాయ భారతీయ సంస్కృతిలో, మనిషి జీవితకాలం వంద సంవత్సరాలు. ప్రాచీన ధర్మకర్త అయిన మనువు తన ధర్మశాస్త్రంలో ఈ జీవిత కాలాన్ని నాలుగు 'అశ్రమాలు' లేదా జీవిత దశలుగా విభజించాడు. అయినప్పటికీ, రోగులను జాగ్రత్తగా చూసుకునే మరియు పరిశోధనలు చేసే వృద్ధాప్య నిపుణుడు వృద్ధాప్య నిపుణుడు మరియు వృద్ధాప్య నిపుణుడుగా పరిగణించబడతారు. ఈ రెండు రంగాల్లోని వ్యక్తులకు ఒకే లక్ష్యం ఉంది: వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం. ఎడ్వర్డ్ J. స్టిగ్లిట్జ్ 'జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్' (1954)పై తన పనిలో సోషల్ జెరోంటాలజీ యొక్క వ్యక్తీకరణను ఉపయోగించాడు. అతను వృద్ధాప్య శాస్త్రాన్ని మూడు ప్రధాన విభాగాలుగా విభజించాడు, అవి: జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్, బయాలజీ ఆఫ్ సెనెసెన్స్ మరియు సోషల్ జెరోంటాలజీ. సాధారణ సాంఘిక సంభోగంలో, ఒక వ్యక్తి తన కాలక్రమానుసారం వయస్సుతో సంబంధం లేకుండా అతని పిల్లలు వివాహం చేసుకున్నప్పుడు మరియు మనుషులు కలిగి ఉన్నప్పుడు వృద్ధుడిగా పరిగణించబడతారు. ఒక కుమారుని వివాహం మరియు కోడలు ఉమ్మడి కుటుంబంలోకి రావడం తరచుగా స్త్రీ జీవితంలో ఒక పెద్ద పరివర్తనను సూచిస్తుంది. ఉపాధి, పదవీ విరమణ, దీర్ఘకాలిక అనారోగ్యం, గృహనిర్మాణం మరియు వృద్ధాప్యం కోసం విద్య, వివాహం, వృద్ధుల పట్ల కుటుంబ వైఖరులు, సామాజిక వైఖరులు, సాంస్కృతిక పరిపక్వత మరియు పరిపక్వ జనాభా యొక్క అంతర్జాతీయ అంశాలు వంటి వృద్ధాప్య అన్ని ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక అంశాలు సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

2.7. కీలక పదాలు:

1. జెరోంటాలజీ
2. జెరియాట్రీక్స్
3. అశ్రమాలు
4. ఉమ్మడి కుటుంబం

2.8. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) జెరోంటాలజీ మరియు జెరియాట్రీక్స్ యొక్క భావనలను వివరించండి?
- 2) జెరోంటాలజీ మరియు జెరియాట్రీక్స్ యొక్క చారిత్రక నేపథ్యాన్ని చర్చించండి?

2.9. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) కపూర్. AK మరియు సత్వంతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్డర్లీ- ఎ మల్టీ డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110059, ఇండియా.
- 2) మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్పెక్టివ్స్, BR పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
- 3) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, వృద్ధులకు సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, భారతదేశం.
- 4) వెంకటేశ్వర్లు.వి, (ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
- 5) విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం - 3

వృద్ధుల జనాభా యొక్క డెమోగ్రాఫిక్ ప్రొఫైల్

3.0. లక్ష్యం:

వృద్ధుల జనాభా యొక్క డెమోగ్రాఫిక్ ప్రొఫైల్‌ను వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 3.1. పరిచయం
- 3.2. వృద్ధాప్య భావన
- 3.3. వృద్ధుల జనాభా యొక్క డెమోగ్రాఫిక్ ప్రొఫైల్
- 3.4. వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక లక్షణాలు
- 3.5. వృద్ధాప్య సంరక్షణ: వృద్ధాప్య శాస్త్రానికి సంబంధించిన చిక్కులు
- 3.6. సారాంశం
- 3.7. కీలక పదాలు
- 3.8. నమూనా ప్రశ్నలు
- 3.9. ఆధార గ్రంథాలు

3.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక ప్రక్రియ, దీనిలో శరీరం క్రమంగా శారీరక, క్రియాత్మక మరియు నిర్మాణాత్మక క్షీణతకు లోనవుతుంది. వయస్సు పెరిగేకొద్దీ రోగనిరోధక ప్రతిస్పందనలు తగ్గుతాయి, శక్తి తగ్గుతుంది మరియు అందువల్ల, శరీరం వివిధ రుగ్మతలకు గురవుతుంది. చురుకైన వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి, జీవితంలోని అన్ని కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి, తద్వారా జీవన నాణ్యతను పెంచడానికి సరైన స్థాయిలో అవకాశాలను ఉపయోగించడం ద్వారా ఎదుగుతూ జీవితాన్ని నడిపించడాన్ని సూచిస్తుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క పరిణామాలకు సామాజిక వ్యవస్థలు ఎలా స్పందిస్తాయి మరియు సవాళ్లను ఎలా ఎదుర్కొంటాయి అనేది వృద్ధాప్య స్నేహపూర్వక సమాజాన్ని సృష్టించడంలో ఏ దేశానికైనా కీలకం. ఈ మార్పులు ఎలా జరుగుతాయో అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం మరియు బూడిదరంగు జనాభా సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి సంప్రదాయ మరియు సాంస్కృతిక సమస్యలతో అవి ఎలా మిళితం అవుతాయి.

వృద్ధులు సాధారణంగా వారి సాంప్రదాయ వయోజన పాత్రలు మరియు పిల్లల పెంపకం యొక్క బాధ్యతలను నెరవేరుస్తారు మరియు వారి పనులు పూర్తయిన సంవత్సరాల తర్వాత వారి సుదీర్ఘ జీవితంలో ప్రాతినిధ్యం వహిస్తారు. సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ, అనివార్యమైన మార్పులను అంగీకరించడానికి సిద్ధంగా లేని చాలా మందికి జీవితం శ్రమదాయకంగా మారుతుంది. ప్రపంచ జనాభా యొక్క వేగవంతమైన వృద్ధాప్యం వివిధ సమస్యలను ముందుకు తెచ్చింది, ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో. తీవ్రమైన పోషకాహార లోపం మరియు దీర్ఘకాలిక వ్యాధి వంటి సమస్యలు వృద్ధులలో మరణాలు

మరియు వ్యాధిగ్రస్తులలో నాటకీయ పెరుగుదలకు దారితీస్తున్నాయి. ఈ అధ్యాయంలో, వృద్ధాప్యం యొక్క కోణాలను మేము చర్చిస్తాము, వృద్ధులను లాభం కోసం దోపిడీ చేయాలనుకునే వారి దుర్వినియోగంపై ప్రత్యేక దృష్టి పెడతాము. వృద్ధాప్యంలో అనేక కోణాలు ఉన్నాయి మరియు అవన్నీ వృద్ధుల జీవితాలను ప్రభావితం చేస్తాయి. వాటిని అర్థం చేసుకోవడం వృద్ధులు గౌరవంగా జీవించడానికి మరియు సంతృప్తికరమైన జీవితాన్ని అనుభవించడానికి మొదటి అడుగు. వృద్ధులు సమాజంలో అత్యంత హాని కలిగించే విభాగం మరియు హింస విషయానికి వస్తే కూడా చాలా హాని కలిగి ఉంటారు. వారికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ, శ్రద్ధ మరియు రక్షణ అవసరం. ఈ అధ్యాయం యొక్క ఉద్దేశ్యం వృద్ధుల దుర్వినియోగం గురించి మాట్లాడటం ద్వారా వృద్ధాప్యం యొక్క కోణాలను అన్వేషించడం.

ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, వృద్ధాప్యం రాజకీయ ఎజెండాలో అగ్రస్థానంలో ఉంచబడింది, ఎందుకంటే ఇది సమాజానికి ముప్పుగా మరియు ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. వృద్ధాప్యం సమస్య చాలా క్లిష్టమైనది, ఎందుకంటే ఇది జీవ ప్రక్రియలు మరియు సాంస్కృతికంగా కండిషన్ చేయబడిన ప్రభావాల ద్వారా ప్రభావితమవుతుంది. వృద్ధాప్యం స్వయంప్రతిపత్తిని కోల్పోతుంది, కానీ మానవులకు అభివృద్ధి చెందడానికి లేదా వారి జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి అవకాశాలను కూడా అందిస్తుంది. ఈ అధ్యాయం వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి సంబంధించి వృద్ధాప్యం యొక్క కొలతలను పరిశీలించింది. వ్యక్తిగత, డయాడిక్ మరియు ట్రిపుల్ ఫ్యాక్టర్ విశ్లేషణ పద్ధతులను ఉపయోగించడం ద్వారా కొలతలు గుర్తించబడ్డాయి.

జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం సమాజం ఎదుర్కొంటున్న ప్రధాన సమస్యలలో ఒకటిగా మారే అవకాశం ఉంది. పెరుగుతున్న జీవన కాలపు అంచనా మరియు తక్కువ సంతానోత్పత్తి రేటు ఈ ధోరణికి రెండు కారణాలు. వృద్ధాప్యం అనేది సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ, దీనికి వైద్య మరియు ఇతర సంరక్షణ సేవలు అవసరమవుతాయి మరియు వైకల్యాలు మరియు వ్యాధులకు కూడా కారణమవుతాయి. వృద్ధాప్యం అధిక ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులు మరియు తక్కువ ఉత్పాదకత స్థాయిలకు దారితీస్తుంది. ప్రజలు వృద్ధులయ్యారు, మరియు వారు తమ ఇళ్లను విడిచిపెట్టవలసి వస్తుంది. వారిలో కొందరు చనిపోతారు మరియు మరికొందరు తమ జీవితాంతం వరకు పని చేసే శారీరక మరియు మానసిక సామర్థ్యాలను కలిగి ఉంటారు. వృద్ధాప్య ప్రక్రియ, సామాజిక వ్యవస్థ మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థపై దాని ప్రభావం మరియు ప్రజా విధానంతో సహా జనాభా వృద్ధాప్యం యొక్క జనాభా కొలతలు. వృద్ధాప్యం అనేది పుట్టుకతోనే ప్రారంభమై జీవితాంతం కొనసాగే ప్రక్రియ. మరియు ఇది అన్ని సమాజాలను వివిధ మార్గాల్లో ప్రభావితం చేస్తుంది.

21వ శతాబ్దపు ప్రధానమైన అభివృద్ధి చెందుతున్న జనాభా సమస్య, చాలా దేశాలు అనుభవించిన జనాభా పరివర్తన యొక్క అనివార్య పరిణామంగా జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం. ప్రపంచవ్యాప్తంగా, క్షీణిస్తున్న సంతానోత్పత్తి మరియు పెరిగిన దీర్ఘాయువు సంయుక్తంగా 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల వృద్ధుల సంఖ్య మరియు నిష్పత్తులకు కారణమయ్యాయి. 2009వ సంవత్సరంలో అంచనా వేయబడిన 737 మిలియన్ల వృద్ధులు (యునైటెడ్ నేషన్స్, 2009) 2050వ సంవత్సరం నాటికి రెండు బిలియన్లకు పెరిగే అవకాశం ఉన్నందున ఈ ధోరణి కొనసాగుతుంది, ఆ సమయంలో 60 మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న జనాభా 0-14 సంవత్సరాల వయస్సు గల పిల్లల కంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది. పాత-వృద్ధాప్య విభాగం (80 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ) వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న విభాగం మరియు 2050వ సంవత్సరం నాటికి, 20 శాతం మంది వృద్ధులు 80 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారు. అందువల్ల

రాబోయే దశాబ్దాలు వృద్ధుల వృద్ధాప్యం ద్వారా వర్ధింకరించబడతాయి. ఇది వృద్ధులకు, అలాగే వారు నివసించే కుటుంబాలు మరియు సమాజాలకు గణనీయమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటుంది. ఈ గుర్తింపు 2002వ సంవత్సరంలో జరిగిన ప్రపంచ వృద్ధాప్య సభకు దారితీసింది, 159 దేశాలు వృద్ధాప్యంపై మాడ్రిడ్ ప్రణాళికను అనుసరించాయి. వృద్ధుల అవసరాలను అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావచ్చు. 2009వ సంవత్సరంలో ప్రపంచంలోని వృద్ధులలో మూడింట రెండు వంతుల మంది అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో (ఆసియాలో 55 శాతం) నివసించారు, అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో పోలిస్తే జనాభా గణితీయ యొక్క ఈ అంశాన్ని ఎదుర్కోవడానికి చాలా తక్కువ సిద్ధంగా ఉన్నారు. అనేక సంవత్సరాలుగా జనాభా వృద్ధాప్యం ఐరోపా మరియు ఉత్తర అమెరికా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ఒక దృగ్విషయంగా పరిగణించబడింది. 2009వ సంవత్సరంలో 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న మొత్తం జనాభాలో 21 శాతం మంది, అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రాంతాల్లోని 8 శాతంతో పోలిస్తే మరింత అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల్లో వృద్ధుల నిష్పత్తి చాలా ఎక్కువగా ఉంది. ఏదేమైనా, రెండు సమూహాలు సమీప భవిష్యత్తులో (2050వ సంవత్సరంలో వరుసగా 33 శాతం మరియు 20 శాతం) 1,592 మిలియన్ల మంది వృద్ధులతో అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రాంతాలలో విస్తారమైన నిష్పత్తిని కలిగి ఉంటాయని భావిస్తున్నారు. ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న విధాన రూపకర్తలు మరియు సామాజిక శాస్త్రవేత్తల నుండి దృష్టిని ఆకర్షించాల్సిన భారీ జనాభా.

“21వ శతాబ్దంలో జనాభా వృద్ధాప్యం అత్యంత ముఖ్యమైన సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ సవాళ్లలో ఒకటి. జనాభా ధోరణులు దేశాలు, సంఘాలు మరియు వ్యక్తుల జీవితాలపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి. ఆధునిక సమాజాలు ఎదుర్కొంటున్న అతి ముఖ్యమైన సవాళ్లలో వృద్ధాప్య జనాభా ఒకటి మరియు జనాభా మార్పులో మారుతున్న డైనమిక్స్ ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాల పెరుగుదలకు దారితీసే అవకాశం ఉంది. భారతదేశంలో జనాభా వృద్ధాప్యం యొక్క జనాభా ధోరణులు చైనీస్ ప్రజల ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సుపై భారీ ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. వృద్ధులు ప్రాథమిక అవసరాలు, తక్కువ జీవన ప్రమాణాలు, అనారోగ్య జీవనశైలి, పేలవమైన ఆరోగ్య స్థితి, పేద శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్యం మరియు ఆర్థిక మాంద్యం వల్ల కలిగే ఇతర ప్రతికూల ప్రభావాలతో చాలా మంది బాధపడుతున్నారు.

జనాభాలో వృద్ధాప్యం ఆందోళన కలిగించే అంశం. వయస్సు సమూహం నిర్దిష్ట శాతాన్ని అధిగమించే రేటు ద్వారా దీనిని కొలవవచ్చు. జనాభా వృద్ధాప్యం క్షీణిస్తున్న ఆర్థిక ఉత్పాదకత, అధిక ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులు మరియు తక్కువ సామాజిక సేవలతో సహా అనేక సమస్యలతో ముడిపడి ఉంది. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, ప్రపంచంలోని వృద్ధుల సంఖ్య పెరగడానికి జనాభా అభివృద్ధి ప్రధాన డ్రైవర్ గా ఉంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా వృద్ధుల జనాభా 2050వ సంవత్సరం నాటికి రెట్టింపు అవుతుందని అంచనా వేయబడింది. ఈ ధోరణి ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థలతో సహా సమాజంలోని అనేక అంశాలపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. జనాభా వృద్ధాప్యం అనేది వృద్ధుల అభివృద్ధి మరియు పనితీరును ప్రభావితం చేసే కొత్త పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్పు మరియు అనుసరణ యొక్క నిరంతర ప్రక్రియ. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలతో సహా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇది జరుగుతోంది. ప్రతి సంవత్సరం వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతోంది మరియు వారిపై మరియు వారి కుటుంబాలపై డిమాండ్లు పెరుగుతాయి.

3.2. వృద్ధాప్యం యొక్క భావన:

మానవ జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం అనేది గత వందల సంవత్సరాలలో లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలంలోని ప్రధాన

జనాభా మార్పులలో ఒకటి. మానవ జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తి ప్రమాదకర స్థాయిలో పెరుగుతోంది మరియు వృద్ధులు జనాభాలో వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న విభాగాన్ని ఏర్పరుస్తున్నారు. ఈ దృగ్విషయం అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదు, ఈ జనాభా పరివర్తన ఇంతకు ముందు ప్రారంభమైంది, కానీ అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు వేగంగా వ్యాపిస్తోంది. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల నిష్పత్తి సాపేక్షంగా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, మొత్తం జనాభా యొక్క భారీ సంఖ్య కారణంగా వారి సంఖ్య చాలా ఎక్కువగా ఉంది. వైద్య రంగంలో వేగవంతమైన పురోగతి కారణంగా ఆయుర్దాయం స్థాయిలలో నిరంతర పెరుగుదల, సంతానోత్పత్తి స్థాయిలలో క్షీణత మరియు మరణాల రేటు తగ్గడం వంటి కారకాల కలయిక ఈ పరిస్థితికి కారణమని చెప్పవచ్చు. జనన సమయంలో శిశు మరణాల క్షీణతలో మెరుగుదల, పుట్టినప్పుడు ఆయుర్దాయం, మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలు మొదలైనవి. ఈ వేరియబుల్స్ ప్రపంచంలోని చాలా ప్రాంతాలలో మానవ సమాజాల వయస్సు నిర్మాణాలలో ప్రాథమిక మార్పులను ఉత్పత్తి చేస్తున్నాయి, వీటిని వృద్ధాప్య జనాభాగా పిలుస్తారు.

3.3. వృద్ధుల జనాభా యొక్క డెమోగ్రాఫిక్ ప్రొఫైల్:

దేశాభివృద్ధికి వేగంగా పెరుగుతున్న వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక మరియు సామాజిక-రాజకీయ చిక్కుల యొక్క ఈ జనాభా ధోరణి ఒక వైపు వేగంగా పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభాను కలిగి ఉంది మరియు మరోవైపు మన సమాజం ప్రభావంతో అనేక సామాజిక మార్పులను అనుభవిస్తోంది. వేగవంతమైన పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ “వ్యక్తిత్వం మరియు స్వీయ-ఆధారితంగా ఉండవలసిన అవసరం (పాటి మరియు జెనా, 1989) ఈ దృగ్విషయానికి ఆపాదించబడిన మరొక మార్పు, ఉమ్మడి కుటుంబాలు అణు కుటుంబాలుగా విచ్ఛిన్నం కావడం. కుటుంబాలు రెండు బహుళ తరాలకు చెందినవిగా మారుతున్నాయి. తరం, ముఖ్యంగా పట్టణ ప్రాంతాల్లో. మన ప్రాచీన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ యొక్క సామాజిక నిర్మాణంలో అంతర్నిర్మితమై ఉన్న వృద్ధుల సంరక్షణ, కాలక్రమేణా ప్రతికూలంగా ప్రభావితం కావచ్చు. ఈ సామాజిక మార్పులన్నీ వృద్ధుల శారీరక మరియు మానసిక శ్రేయస్సుపై తీవ్రమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. అందువల్ల వేగవంతమైన “బూడిద రంగులో ఉన్న సమాజం” సమస్యను మరింత లోతుగా పరిశోధించడం చాలా ముఖ్యం, తద్వారా భవిష్యత్తులో ఎదురయ్యే సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి మేము బాగా సిద్ధంగా ఉన్నాము.

వృద్ధుల పరాయీకరణ మరియు ఇతర సమస్యలకు పెరుగుతున్న వయస్సు ఎటువంటి పరిణామం కాదు; బలహీనమైన ఆరోగ్యం, ఆర్థిక ఆధారపడటం మరియు పని చేయని స్థితి వృద్ధాప్యంలో అర్థంలేని మరియు శక్తిహీనత యొక్క భావాలను సృష్టిస్తాయి. వృద్ధాప్యం, స్నేహితులు, జీవిత భాగస్వామి, ఉద్యోగం, హోదా, ప్రభావం, ఆదాయం, ఆరోగ్యం మొదలైన వాటిని భర్తీ చేయలేని అనేక వస్తువులను కోల్పోయిన వృద్ధాప్యం వారిలో అసహనాన్ని, హ్రాస్వభావాన్ని, దృఢమైన వైఖరిని, స్వార్థాన్ని మరియు అనుమానాన్ని తెస్తుంది. వారి మానసిక ఆకృతిలో ఈ మార్పు వారి జీవనాన్ని మరియు సమాజంలో సర్దుబాటును మరింత సమస్యాత్మకంగా చేస్తుంది. ఇది ముఖ్యంగా పట్టణ జీవన శైలికి గురైన యువకులతో విభేదిస్తుంది. సంప్రదాయవాదులు, కాలం చెల్లినవి లేదా పాత-కాలానికి చెందినవి మరియు రోజువారీ జీవితంలో నిర్లక్ష్యం చేయబడినప్పుడు వారు బాధపడ్డారు. నిర్ణయాధికారం మరియు సంప్రదింపుల నష్టం-ఆస్తిని అప్పగించిన వారిలో మరియు ఉత్పాదక వనరులు లేదా ఆదాయంపై ఎటువంటి నియంత్రణ లేనివారిలో స్థితి చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ ఇంటర్న్ ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం సమస్యకు దారితీస్తుంది.

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక లేదా కాలక్రమానుసారం మాత్రమే కాకుండా సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక దృగ్విషయం కూడా. ప్రతి సమాజానికి వృద్ధాప్యం మరియు వయస్సు సమూహాల గురించి దాని స్వంత భావన ఉంటుంది. వృద్ధాప్య సమస్య సమాజాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. అందువల్ల, ప్రపంచంలోని అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు, భారతదేశం, రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు మరియు ఆండ్రప్రదేశ్ జిల్లాలలో వృద్ధుల జనాభా పంపిణీని పరిశీలించడం ద్వారా వృద్ధాప్య సమస్యను అర్థం చేసుకోవచ్చు.

పట్టిక 3.1.

గ్లోబ్‌లోని ప్రధాన ప్రాంతాల అంచనా దేటా

గ్లోబల్ సినారియో ఆఫ్ ఏజ్, 1995-2150

సంవత్సరం	జనాభా (బిలియన్)	% వయస్సు 60+	% వయస్సు 65+	% వయస్సు 80+
1995	5.687	9.5	6.5	1.1+
2000	6.091	9.9	6.8	1.1
2025	8.039	14.6	10.8	1.7
2050	9.367	20.7	15.1	3.4
2075	10.066	24.8	19.1	5.3
2100	10.414	27.7	22.0	7.1
2125	10.614	29.2	23.6	8.6
2150	10.806	30.5	24.9	9.8

మూలాలు: యునైటెడ్ నేషన్స్, 1998. ప్రపంచ జనాభా అంచనాలు 2150వ సంవత్సరం, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ అండ్ సోషల్ అఫైర్స్ జనాభా విభాగం

వృద్ధుల జనాభాలో వృద్ధుల శాతం 1995వ సంవత్సరంలో 9.5 శాతం నుండి 2050వ సంవత్సరంలో 20.7 శాతానికి మరియు సంపూర్ణ సంఖ్యలో 2150వ సంవత్సరంలో 30.5 శాతానికి (టేబుల్-1.1) వేగంగా పెరుగుతుంది, దీని అర్థం 1995వ సంవత్సరంలో 542 మిలియన్ల నుండి పెరుగుదల 2050వ సంవత్సరంలో 1.9 బిలియన్లకు మరియు 2150వ సంవత్సరంలో 3.3 బిలియన్లకు. 1995వ సంవత్సరంలో 15 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లల సంఖ్య 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారి కంటే 3.3 రెట్లు ఎక్కువగా ఉన్నట్లు అంచనా వేయబడినప్పటికీ, వృద్ధులు 2050వ సంవత్సరం నాటికి పిల్లల సంఖ్యను అధిగమిస్తారని అంచనా వేయబడింది. వృద్ధులలో, వృద్ధుల సంఖ్య

వృద్ధులు-80 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారు-మరింత వేగంగా పెరుగుతారు. అంచనాల ప్రకారం, 80 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వారి సంఖ్య 1995వ సంవత్సరం మరియు 2150వ సంవత్సరం మధ్య 17 కారకంతో గుణించబడుతుంది: 1995వ సంవత్సరంలో 61 మిలియన్ల నుండి 2050వ సంవత్సరంలో 320 మిలియన్లకు మరియు 2150వ సంవత్సరం నాటికి 1054 మిలియన్లకు.

ఐక్యరాజ్యసమితి అంచనా ప్రకారం, 1950వ సంవత్సరంలో మొత్తం ప్రపంచంలోని పశ్చిమ యూరప్ లో మాత్రమే వృద్ధుల నిష్పత్తి 15 శాతం కంటే ఎక్కువగా ఉంది. 2000వ సంవత్సరంలో యూరప్ లోని మూడు ప్రాంతాలన్నీ తూర్పు యూరప్ లో వచ్చే 50 ఏళ్లలో 20 శాతం కంటే ఎక్కువ నిష్పత్తిలో నమోదవుతుందని భావిస్తున్నారు. వృద్ధుల నిష్పత్తి మరింత వేగంగా పెరుగుతుందని అంచనా. నేటికీ, దక్షిణ ఐరోపాలో అత్యధిక వృద్ధులు (21.5%) ఉన్నారు మరియు 2050వ సంవత్సరం నాటికి 37.2 శాతానికి చేరుకుంటుందని అంచనా. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో, ప్రతి 12 మందిలో ఒకరు ఇప్పుడు వృద్ధులుగా ఉన్నారు, ఈ నిష్పత్తి 2050 నాటికి ఐదుగురిలో ఒకరిగా మారుతుందని అంచనా. 2050వ సంవత్సరం నాటికి అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో మరియు తరువాతి కాలంలో ముగ్గురిలో ఒకరికి చేరుతుందని అంచనా వేయబడింది. కొన్ని దేశాల్లో వృద్ధులకు తగిన గౌరవం మరియు మర్యాద చూపబడుతుంది మరియు సరైన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. డిసెంబర్ 15వ తేదీని జపాన్ తాతామామల దినోత్సవంగా జరుపుకుంటుంది. మే నెలను యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా అమెరికన్ పాత నెలగా అధికారికంగా ప్రకటించింది మరియు కెనడాలో జూన్ నెలను సీనియర్ సిటిజన్ నెలగా ప్రకటించింది మరియు ఇది గొప్ప గౌరవం మరియు గౌరవంతో జరుపుకుంటారు.

పట్టిక 3.2.

సాధారణ జనాభా కంటే వృద్ధుల జనాభాలో దశాబ్దాల పెరుగుదల

కాలం	సాధారణంగా % మార్పు జనాభా	వృద్ధులలో % మార్పు జనాభా
1951-1961	+21.64	+23.9
1961-1971	+24.80	+33.7
1971-1981	+24.66	+33.0
1981-1991	+23.87	+29.7
1991-2001	+21.54	+25.2
2001-2011	+17.60	+35.5

మూలం: జనాభా గణన

సాధారణ జనాభాతో పోలిస్తే వృద్ధుల జనాభాలో దశాబ్దాల పెరుగుదలను పై పట్టిక సూచిస్తుంది. 1951వ సంవత్సరం నుండి 1961వ సంవత్సరం మధ్య కాలంలో వృద్ధుల జనాభాలో దశాబ్ద పెరుగుదల మరియు మార్పు 21.64 శాతం అయితే 23.9 శాతంగా ఉందని వివరించబడింది. సాధారణ జనాభాలో దశాబ్దపు వృద్ధి రేటు మార్పు 21.54 శాతంగా గమనించబడింది, అయితే దశాబ్దం వృద్ధుల జనాభాలో పెరుగుదల మార్పులు 25.2 శాతం కాగా సాధారణ జనాభాలో 17.60 మరియు వృద్ధులలో 35.5 శాతం 2001-2011 కాలములో కనుగొనబడింది.

సాధారణ జనాభా ప్రకారం వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదల రేటు పెరిగింది, కాబట్టి ఆరుగురు సభ్యులతో కూడిన ప్రతి సమూహంలో ఒక వృద్ధుడు ఉన్నట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. సాధారణ జనాభాతో పోలిస్తే వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదల రేటు ఎక్కువగా ఉంది.

పట్టిక: 3.3

వృద్ధులు మరియు సాధారణ జనాభా కోసం లింగ నిష్పత్తిలో ట్రెండ్ (1000 మంది పురుషులకు స్త్రీల సంఖ్య)

జనాభా గణన	వృద్ధుల జనాభా	సామాన్య జనాభా
1951	1028	946
1961	1000	941
1971	938	930
1981	960	934
1991	930	927
2001	972	933
2011	1033	943

మూలం: జనాభా గణన

సాధారణ జనాభాతో పోల్చినప్పుడు వృద్ధుల కోసం లింగ నిష్పత్తిలో (వెయ్యి మంది పురుషులకు ఆడవారి సంఖ్య) ట్రెండ్‌ను పై పట్టిక సూచిస్తుంది. 1951వ సంవత్సరం జనాభా లెక్కల ప్రకారం వృద్ధుల జనాభా 1028, సాధారణ జనాభా 1946వ సంవత్సరంతో పోల్చినప్పుడు, 2001వ సంవత్సరం జనాభా లెక్కల ప్రకారం. వృద్ధుల జనాభా 972 సాధారణ జనాభాతో పోల్చినప్పుడు 933 కాగా సాధారణ జనాభాలో 943 మరియు వృద్ధుల జనాభా 1033. సాధారణ జనాభాతో పోల్చినప్పుడు వృద్ధుల జనాభాపై జనాభా గణన ఫలితాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది, మొత్తం జనాభా గణన రికార్డులో వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదల రేటు స్పష్టంగా ఉంది.

వృద్ధాప్యం యొక్క జనాభా అంశాలు:

సమకాలీన సమాజంలో వృద్ధుల స్వభావం మరియు స్థితిని అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అభినందించడానికి జనాభా నిర్మాణం మరియు డైనమిక్స్ యొక్క శాస్త్రంగా వృద్ధులపై జనాభా శాస్త్రం చాలా ముఖ్యమైనది. అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల సమాజంలో వృద్ధుల సంఖ్య గణనీయంగా పెరగడం వల్ల వృద్ధుల పట్ల ఆందోళన తలెత్తింది. జయశ్రీ (1998) గమనించినట్లుగా, వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదలకు కారణాలు ప్రధానంగా సంతానోత్పత్తి పెరుగుదల, మరణాల తగ్గుదల, జనాభా కూర్పు మరియు దీర్ఘాయువు వంటి నాలుగు కారణాల వల్ల ఇవ్వబడ్డాయి. ఇంకా, జనాభాపరంగా, వైద్య శాస్త్రాలలో పురోగతి, జీవన పరిస్థితుల మెరుగుదల మరియు అంటువ్యాధుల నివారణ వంటి అనేక ఇతర కారణాల వల్ల వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతుంది.

(అ) వృద్ధుల జనాభా:

ప్రస్తుత రోజుల్లో, వివిధ కారణాల వల్ల వృద్ధుల జనాభా పెరుగుతోంది. ట్రోయిస్ (1998) ప్రపంచ వృద్ధుల జనాభా నెలకు ఒక మిలియన్ మంది పెరుగుతోందని ఎత్తి చూపారు. ఆస్ట్రేలియా, యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా, జపాన్ మరియు యునైటెడ్ కింగ్డమ్ వంటి అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు కూడా సంవత్సరానికి ఎక్కువ మంది వృద్ధుల జనాభాను జోడిస్తున్నాయి, ఇది వృద్ధుల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాల్సిన అవసరాన్ని చూపుతుంది.

(ఆ) వృద్ధుల వైవాహిక స్థితి:

వృద్ధులకు వైవాహిక స్థితికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఉంది. వయస్సు పెరిగే కొద్దీ చాలా మంది వితంతువులు మరియు వితంతువులు అవుతారు. చాలా మంది వృద్ధులు ఇప్పటికే చురుకైన జీవితం నుండి పదవీ విరమణ చేసి, ఏకాంత జీవితాలను గడుపుతున్నారు. జీవిత భాగస్వామి సజీవంగా లేనప్పుడు వారు ఒంటరిగా మరియు నిస్సహాయంగా మరియు గమనింపబడని అనుభూతి చెందుతారు.

(ఇ) వృద్ధుల పనిలో పాల్గొనడం:

సాధారణంగా, శారీరక సామర్థ్యాల క్షీణత, సాధారణ ఉద్యోగాల నుండి రిటైర్మెంట్ మరియు అవకాశాల కొరత కారణంగా వృద్ధుల భాగస్వామ్యం తక్కువగా ఉంటుంది. కానీ వ్యవసాయం వంటి అసంఘటిత రంగంలో, వృద్ధులు పదవీ విరమణ వయస్సు తర్వాత కూడా తమ పనిని కొనసాగిస్తున్నారు. అందువల్ల సంఘటిత రంగంలో కంటే అసంఘటిత రంగంలో వృద్ధుల భాగస్వామ్యం ఎక్కువగా ఉంది.

(ఈ) వృద్ధుల జీవన ఏర్పాట్లు:

కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి జీవించడం వల్ల వృద్ధులకు సామాజిక, మానసిక మరియు ఆర్థిక మద్దతు లభిస్తుంది. వృద్ధులకు వారితో నివసించే అవకాశాలు లేకుంటే, అది దుర్బలత్వానికి దారి తీస్తుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి పట్టణాలకు జీవన ఏర్పాట్లు మారుతున్నాయని అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. ఒక కుటుంబంతో ఉన్న వృద్ధులకు నివసించడానికి మరియు వారిని చూసుకోవడానికి ఎవరైనా ఉన్నారా అని జీవన ఏర్పాట్లు తెలియజేస్తాయి.

(ఉ) వృద్ధుల ఆరోగ్యం:

వృద్ధుల శ్రేయస్సులో ఆరోగ్యం చాలా ముఖ్యమైన అంశం ఎందుకంటే వారు క్షీణించిన మార్పుల వల్ల వ్యాధుల

బారిన పడతారు. ఈ మార్పులు వ్యక్తిగత శరీర పనితీరును మరియు వాటి పనితీరును కూడా ప్రభావితం చేస్తాయి.

(ఊ) వృద్ధుల సామాజిక భాగస్వామ్యం:

సమాజంలో ఏకీకృతంగా ఉండటానికి మరియు వృద్ధుల స్వీయ-భావనను కొనసాగించడానికి వివిధ కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం అవసరం. వృద్ధులు ఎంత చురుగ్గా ఉంటే అంత బాగా సర్దుబాటు చేస్తారని సాధారణంగా నమ్ముతారు.

3.4. వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక లక్షణాలు:

వయసు పెరిగే కొద్దీ సామాజిక సంబంధాలు, ఆదాయం తగ్గుతాయి. కొన్నిసార్లు వృద్ధులు కుటుంబ సభ్యులచే పని చేయవలసి వస్తుంది మరియు కొంతమంది స్వచ్ఛందంగా పని చేస్తారు. ఆర్థికంగా ఉత్పాదకత కలిగిన వృద్ధులకు చికిత్స అనుకూలంగా ఉంటుంది. తక్కువ ఆదాయ కుటుంబాలలో, వృద్ధుల ఆర్థిక ఆధారపడటం ఇప్పటికే ఉన్న వాటికి అదనపు సమస్యలను సృష్టిస్తుంది.

సాధారణంగా, రొట్టె విజేతల పాత్రను పోషిస్తున్న కుటుంబ సభ్యులు వృద్ధులను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు. భాగస్వామి లేదా స్త్రీ యొక్క కోరికలను వాస్తవంగా అర్థం చేసుకునే వ్యక్తి మరియు మానసిక మార్గదర్శి. మనవరాళ్లతో కలిసి జీవించడం రెండు తరాలకు ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది, ఎందుకంటే ఇద్దరూ ఒకరి సాంగత్యాన్ని ఆనందిస్తారు. మధ్య తరం వారు తమ వృత్తిని నిర్మించుకోవడం మరియు ఆర్థిక ఆస్తులను సంపాదించుకోవడంలో బిజీగా ఉంటారు.

ఒక సగటు వ్యక్తి వృద్ధాప్యాన్ని ఎలా చూస్తున్నాడో వర్ణించే మూడు పురాణాలు ఉన్నాయి. ఒకటి అతని స్వంత పాపపు చర్యల పర్యవసానంగా జీవితం గడిచిన స్వర్ణయుగం, రెండవ పురాణం గోల్డెన్ ఐలాండ్, ఇక్కడ విషయాలు సజావుగా సాగుతాయి మరియు మూడవది రోజీ కుటుంబం యొక్క ఆలోచన, ఇక్కడ వ్యక్తి అంతర్-తరాల నెట్వర్క్తో నివసిస్తున్నాడు మరియు సభ్యుల నుండి బలం, ప్రేమ మరియు జీవనోపాధి పొందండి (కుమిధిని దండేకర్, 1996). వృద్ధాప్యం ప్రభావం అంతర్గతంగా ఉండవచ్చు, ఇది జీవసంబంధమైన మార్పులు మరియు సామాజిక నిర్మాణాల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే రియాక్టివ్ కారణంగా ప్రభావితం కావచ్చు (వెంకటేశ్వరులు వి, 2008). ఆధునికీకరణ మరియు పారిశ్రామికీకరణ కుటుంబ నిర్మాణంతో మరియు వృద్ధులతో పరస్పర సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో జరుగుతున్న సామాజిక పరివర్తన వల్ల వృద్ధులతో కూడిన కుటుంబాలు అన్ని విధాలుగా ప్రభావితమవుతున్నాయి. ఆర్థిక నిర్మాణాలలో మార్పులు, విద్య, సాంస్కృతిక విలువలు, భౌగోళిక చలనశీలత వృద్ధుల జీవితాలను ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. వృద్ధులలో పాత్ర సంఘర్షణ అనేది చాలా సాధారణ సమస్య, ఇది ఒత్తిడి మరియు ఒత్తిడిని సృష్టిస్తుంది. కొత్త మార్పులను వృద్ధుల జీవితాల్లో భాగంగా మరియు పార్సిల్లా స్వీకరించడానికి కోపింగ్ మెకానిజమ్స్ నేర్చుకోవాలి.

3.5. వృద్ధాప్యం పట్ల శ్రద్ధ వహించడం: వృద్ధాప్య శాస్త్రానికి సంబంధించిన చిక్కులు:

సామాజిక సేవ:

మానవజాతి చరిత్రలో అపూర్వమైన జనాభా ధోరణి ఉంది. దీర్ఘాయువులో నాటకీయ పెరుగుదల ప్రపంచవ్యాప్తంగా కమ్యూనిటీల 'బూడిద'కి దారితీసింది. ఆచరణాత్మకంగా ప్రతి దేశంలో, వృద్ధుల నిష్పత్తి క్రమంగా పెరుగుతోంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రతి నెల సగటున ఒక మిలియన్ మంది 60 మందిని దాటుతున్నారు (బ్యాంకులు, 1997).

ఇది ఆధునిక శాస్త్రం మరియు వైద్యం యొక్క విజయంగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ దీర్ఘాయువుకు ఆందోళన కలిగించే మరో కోణం కూడా ఉంది. డోస్ పెరిగిన ఆయుర్దాయం అంటే మరింత దీర్ఘకాలిక మరియు వైకల్యం కలిగించే వ్యాధులు? వృద్ధాప్యంలో పెద్ద సంఖ్యలో వృద్ధులను ఆదుకోవడానికి మన సమాజాలు సిద్ధంగా ఉన్నాయా? ప్రపంచవ్యాప్తంగా జననాల రేటు క్షీణించడంతో, పెరుగుతున్న జనాభాపై ఆధారపడిన వర్గానికి మద్దతు ఇవ్వడానికి తగినంత మంది యువకులు ఉంటారా? మన సమాజాలలో పెరిగిన పట్టణీకరణ మరియు కుటుంబాల కేంద్రీకరణ వృద్ధుల జీవన విధానాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది? భవిష్యత్ కుటుంబాల్లో విఫలమైన, వికలాంగులైన వృద్ధులకు దీర్ఘకాల సంరక్షణను ఎవరు అందిస్తారు, అవి చిన్నవిగా ఉండే అవకాశం ఉంది మరియు మహిళలు ఇంటి వెలుపల ఉపాధి పొందగలరు? 60 ఏళ్ల వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులు చాలా వృద్ధుల (80 ఏళ్లు పైబడిన) కుటుంబ సభ్యులకు సంరక్షణ అందించడానికి బలవంతం చేయబడినప్పుడు ఏ విధమైన జీవన నాణ్యతను ఆశించవచ్చు? ఈ శతాబ్దపు మానవుల ఆయుష్షును గురించిన శుభవార్తలను పురికొల్పడానికి ఇటువంటి అనేక వేధించే ప్రశ్నలు.

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక, మానసిక, మార్పులను కలిగి ఉంటుంది, ఇది ఒక వ్యక్తి యొక్క సామర్థ్యాన్ని సమర్థవంతంగా మారుస్తుంది. వైవాహిక స్థితి మరియు పదవీ విరమణ పరంగా సామాజిక మార్పులు వ్యక్తి యొక్క స్థితి మరియు అధికారంలో మార్పుకు దారితీస్తాయి మరియు ఆర్థిక ఆధారపడటానికి దారితీస్తాయి. విఫలమైన ఆరోగ్యం, బలహీనమైన కార్యాచరణ సామర్థ్యం, వైద్యం, కుటుంబంలో ప్రతిష్ట మరియు అధికారం క్షీణించడం, పునరావాసం, ఇంట్లో నివసించే పిల్లలు, పెద్దలు మరియు సహచరుల మరణం మరియు సాంస్కృతిక విలువ తగ్గింపు కలిసి వృద్ధాప్యంలో శ్రేయస్సు యొక్క భావాన్ని తగ్గించడానికి కలిసి పనిచేస్తాయి. భారతదేశంతో సహా ఆగ్నేయ ప్రాంతాలలో, వృద్ధాప్యం అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆరోగ్య సమస్య. భారతదేశానికి, 1983 నుండి 1994 వరకు పురుషులకు 8 సంవత్సరాలు మరియు స్త్రీలకు 10 సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం పెరిగింది. యు.ఎన్. మూలాధారాల ఆధారంగా, యోంగ్ (1996) ఆర్థరైటిస్, అధిక రక్తపోటు, పాదాల సమస్యలు, గుండె జబ్బులు మరియు కడుపు పూతల ఈ ప్రాంతంలో సాధారణ అనారోగ్యాలుగా నివేదించారు. ఈ ప్రాంతంలోని అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో పోలిస్తే, వృద్ధులలో అనారోగ్యం చాలా ఎక్కువగా ఉంది మరియు ఆరోగ్య సేవల వినియోగం చాలా తక్కువగా ఉంది. ఇతర దేశాలతో పోలిస్తే వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కార్యక్రమాలు చిన్నవి. భారతీయ అధ్యయనాలు వృద్ధాప్య జనాభాలో గణనీయమైన అనారోగ్యాన్ని చూపుతున్నాయి (ప్రకాష్ 1997). ఖేత్రపాల్, సోనేజా మరియు వినోద్ కుమార్ (1996) 80 ఏళ్లు పైబడిన వారిలో 20.60% మంది అభిజ్ఞా బలహీనతను నివేదించారు, ఇది 70-79 సంవత్సరాల సమాహంలో 4.85% నుండి నాటకీయంగా పెరిగింది.

అల్టిమర్స్ వ్యాధి ఒక ప్రధాన బలహీనపరిచే అనారోగ్యం 65 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారిలో 2 నుండి 3% వరకు ప్రభావితమవుతుంది (రాజ్ కుమార్, సాములే & సహా, 1996). ఇవి “మేము జీవితాన్ని సంవత్సరాలకు జోడించామా?” అనే ప్రశ్నను లేవనెత్తుతుంది.

3.6. సారాంశం:

సాధారణంగా, రొట్టె విజేతల పాత్రను పోషిస్తున్న కుటుంబ సభ్యులు వృద్ధులను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు. భాగస్వామి లేదా స్త్రీ యొక్క కోరికలను వాస్తవంగా అర్థం చేసుకునే వ్యక్తి మరియు మానసిక మార్గదర్శి. మనవరాళ్లతో కలిసి

జీవించడం రెండు తరాలకు ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది, ఎందుకంటే ఇద్దరూ ఒకరి సాంగత్యాన్ని ఆనందిస్తారు. మధ్య తరం వారు తమ వృత్తిని నిర్మించుకోవడం మరియు ఆర్థిక ఆస్తులను సంపాదించుకోవడంలో బిజీగా ఉంటారు. చురుకైన వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి, జీవితంలోని అన్ని కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి, తద్వారా జీవన నాణ్యతను పెంచడానికి సరైన స్థాయిలో అవకాశాలను ఉపయోగించడం ద్వారా ఎదుగుతూ జీవితాన్ని నడిపించడాన్ని సూచిస్తుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క పరిణామాలకు సామాజిక వ్యవస్థలు ఎలా స్పందిస్తాయి మరియు సవాళ్లను ఎలా ఎదుర్కొంటాయి అనేది వృద్ధాప్య స్నేహపూర్వక సమాజాన్ని సృష్టించడంలో ఏ దేశానికైనా కీలకం. మానవ జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం అనేది గత వందల సంవత్సరాలలో లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలంలోని ప్రధాన జనాభా మార్పులలో ఒకటి. మానవ జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తి ప్రమాదకర స్థాయిలో పెరుగుతోంది మరియు వృద్ధులు జనాభాలో వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న విభాగాన్ని ఏర్పరుస్తున్నారు. దేశాభివృద్ధికి వేగంగా పెరుగుతున్న వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక మరియు సామాజిక-రాజకీయ చిక్కుల యొక్క ఈ జనాభా ధోరణి ఒక వైపు వేగంగా పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభాను కలిగి ఉంది మరియు మరోవైపు మన సమాజం వేగవంతమైన ప్రభావంతో అనేక సామాజిక మార్పులను అనుభవిస్తోంది. పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ “వ్యక్తిగతవాదం మరియు స్వీయ ఆధారపడటం అవసరం. సమకాలీన సమాజంలో వృద్ధుల స్వభావం మరియు స్థితిని అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అభినందించడానికి జనాభా నిర్మాణం మరియు డైనమిక్స్ యొక్క శాస్త్రంగా వృద్ధులపై జనాభా శాస్త్రం చాలా ముఖ్యమైనది. వృద్ధుల పరాయీకరణ మరియు ఇతర సమస్యలకు పెరుగుతున్న వయస్సు ఎటువంటి పరిణామం కాదుబీ బలహీనమైన ఆరోగ్యం, ఆర్థిక ఆధారపడటం మరియు పని చేయని స్థితి వృద్ధాప్యంలో అర్థంలేని మరియు శక్తిహీనత యొక్క భావాలను సృష్టిస్తాయి.

3.7. కీలక పదాలు:

1. దృగ్విషయం
2. డెమోగ్రఫీ
3. వైధవ్యం
4. జీవన ఏర్పాట్లు
5. వైవాహిక స్థితి

3.8. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) భారతదేశంలోని వృద్ధుల జనాభా ప్రొఫైల్‌ను వివరించండి?
- 2) వృద్ధాప్య సంరక్షణ మరియు వృద్ధాప్య సామాజిక పనికి సంబంధించిన చిక్కుల గురించి చర్చించండి?

3.9. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) ఇరుదయ రాజన్. ఎస్, మిశ్రా US శంకర శర్మ. పి, 1999, ఇండియాస్ ఎల్లర్స్ బరైన్ లేదా ఛాలెంజ్?, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110048.
- 2) కపూర్. AK మరియు సత్యంతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్లర్స్- ఎ మల్టీ డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110059, ఇండియా.

- 3) మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్పెక్టివ్స్, BR పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
- 4) సునీత. K, 2015, సోషల్ సపోర్ట్ ఫర్ ది ఎల్డర్లీ, సోనాలి పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110002.
- 5) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, వృద్ధులకు సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, భారతదేశం.
- 6) వెంకటేశ్వర్లు.వి, ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
- 7) విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆసిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం - 4

భారతదేశంలో పెరుగుతున్న వృద్ధాప్య జనాభా-పోకడలు

4.0. లక్ష్యం:

భారతదేశంలో పెరుగుతున్న వృద్ధాప్య జనాభా యొక్క వృద్ధాప్య పోకడలను వివరించడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

విషయ క్రమం:

- 4.1. పరిచయం
- 4.2. వృద్ధాప్య రకాలు
- 4.3. వృద్ధాప్యం యొక్క కొలతలు
- 4.4. క్రియాశీల వృద్ధాప్యం
- 4.5. ప్రపంచ వృద్ధుల జనాభా
- 4.6. జాతీయ వృద్ధుల జనాభా
- 4.7. గ్రామీణ పట్టణ వృద్ధుల జనాభా
- 4.8. సారాంశం
- 4.9. కీలక పదాలు
- 4.10. నమూనా ప్రశ్నలు
- 4.11. ఆధార గ్రంథాలు

4.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది అభివృద్ధి చెందుతున్న సమస్య మరియు తక్షణ శ్రద్ధ అవసరమయ్యే ప్రపంచ సమస్యగా పరిగణించబడుతుంది. ప్రపంచంలో వృద్ధుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరుగుతోంది. వారు వ్యాధులు, వైకల్యాలు, పేదరికం, సామాజిక బహిష్కరణ మరియు దుర్వినియోగం మరియు గౌరవప్రదమైన జీవితాన్ని ఆస్వాదించకుండా నిరోధించే అనేక ఇతర సమస్యలకు మరింత హాని కలిగిస్తున్నారు. వృద్ధాప్యం అనేది వృద్ధులకు మాత్రమే కాకుండా వారి కుటుంబాలను కూడా ప్రభావితం చేస్తుంది. జనాభా వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్య మరియు వైద్య సంరక్షణలో స్వాగత మెరుగుదలలతో అనుబంధించబడిన ఒక అనివార్యమైన మరియు తిరుగులేని జనాభా వాస్తవికత. దీర్ఘాయువు మరియు క్షీణిస్తున్న సంతానోత్పత్తి రేటుతో, వృద్ధుల (60 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ) జనాభా సాధారణ జనాభా కంటే ప్రపంచవ్యాప్తంగా వేగంగా పెరుగుతోంది. మూడు ముఖ్యమైన జనాభా మార్పులు-తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి, మరణాల తగ్గింపు మరియు వృద్ధాప్యంలో మనుగడను పెంచడం-జనాభా వృద్ధాప్యానికి దోహదం చేస్తుంది. అవి యువకుల నుండి వృద్ధుల వయస్సులో మార్పును ప్రతిబింబిస్తాయి. క్షీణిస్తున్న సంతానోత్పత్తి మరియు మరణాల యొక్క జనాభా పరివర్తన చిన్నవారితో పోలిస్తే, పాత సహచరులలో విస్తరిస్తున్న ఉబ్బెత్తుకు దారితీస్తుంది. అందువల్ల జనాభాలో వృద్ధాప్య ఆధారపడటం క్రమంగా పెరుగుతుంది. అధిక మరణాలు, స్వల్ప

జీవితాలు మరియు పెద్ద కుటుంబాలు ఎక్కువ కాలం జీవించే మరియు తక్కువ పిల్లలతో ఉన్న కాలం నుండి మారడం జనాభా పరివర్తన యొక్క ముఖ్య లక్షణం. అధిక-భారీ వయస్సు నిర్మాణం అంటే వృద్ధులు తగ్గుతున్న యువ కార్మికుల సంఖ్య ద్వారా వచ్చే ఆదాయాలు మరియు ఆదాయాలపై ఆధారపడవలసి ఉంటుంది. సాధారణంగా, వృద్ధాప్యం అనేది 60 లేదా 65 సంవత్సరాలలో కట్-ఆఫ్ తో కాలక్రమానుసారం నిర్వచించబడుతుంది (కొంతవరకు ఇది పదవీ విరమణ వయస్సుతో సమానంగా ఉంటుంది). అయినప్పటికీ, అనేక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో, కాలక్రమానుసారం పదవీ విరమణకు పెద్దగా సంబంధం ఉండదు, ఎందుకంటే వృద్ధులలో ఎక్కువ మంది వారు పని చేయగలిగినంత కాలం అనధికారిక రంగంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు, నిర్దిష్ట పదవీ విరమణ వయస్సు లేదు. అటువంటి సందర్భాలలో, వయస్సు యొక్క సామాజికంగా నిర్మితమైన అర్థాలు చాలా తరచుగా ముఖ్యమైనవి, తరచుగా వృద్ధులకు కేటాయించబడిన పాత్రలు లేదా కొన్ని పాత్రలను కోల్పోవడం ద్వారా నిర్వచించబడతాయి. భారతదేశ వృద్ధాప్య నివేదిక 2023 వృద్ధాప్యంలో శారీరక క్షీణతను సూచిస్తుంది. భారతదేశంలో, కోత -వృద్ధులను నిర్వచించే వయస్సు సాధారణంగా 60 సంవత్సరాలుగా పరిగణించబడుతుంది. ఐక్యరాజ్యసమితి జనాభా యొక్క 2011 సర్వే డేటాను ఉపయోగించిన ఇండియా ఏజింగ్ రిపోర్ట్ 2017కి కొనసాగింపుగా లాంగిట్యూడినల్ ఏజింగ్ సర్వే ఇన్ ఇండియా (LASI), 2017-18, నుండి అందుబాటులో ఉన్న తాజా డేటా ఆధారంగా వృద్ధుల యొక్క మరింత నవీకరించబడిన ప్రొఫైల్ ను ఈ అధ్యాయం అందిస్తుంది. ఫండ్ (UNFPA) “భారతదేశంలో జనాభా వృద్ధాప్యంపై నాలెడ్జ్ బేస్ బిల్డింగ్” (BKPAI) ప్రాజెక్ట్. అదనంగా, భారతదేశ జనాభా లెక్కల నుండి డేటా, భారత ప్రభుత్వం (2011--2036) జనాభా అంచనాలు మరియు యునైటెడ్ ద్వారా వరల్డ్ పాపులేషన్ ప్రాస్పెక్ట్ 2022 నేషన్స్ డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ ఎకనామిక్ అండ్ సోషల్ అఫైర్స్ కూడా ఉపయోగించబడింది.

4.2. వృద్ధాప్య రకాలు:

వృద్ధాప్యాన్ని (i) వ్యక్తిగత వృద్ధాప్యం మరియు (ii) జనాభా వృద్ధాప్యం అని వర్గీకరించవచ్చు.

(i) వ్యక్తిగత వృద్ధాప్యం:

వ్యక్తిగత వృద్ధాప్యం అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క అంతర్-సంబంధాలు మరియు పరస్పర చర్యలను సూచిస్తుంది. సామాజికంగా నిర్దేశించబడిన పాత్రలను క్రమబద్ధంగా నిర్వహించడం ఇందులో ఉంటుంది. ఇది శారీరక వ్యవస్థ అనుభవాలలో మార్పు మరియు భావోద్వేగ స్థిరత్వం, జ్ఞానం, అవగాహన మొదలైన మానసిక ప్రక్రియల ద్వారా కూడా వర్గీకరించబడుతుంది.

(ii) జనాభా వృద్ధాప్యం:

మొత్తం జనాభాలో వృద్ధుల దామాషా పెరుగుదల జనాభా వృద్ధాప్యం తప్ప మరొకటి కాదు, ఇది కుటుంబాలకు, సంరక్షణ ఇచ్చేవారికి మరియు విధాన రూపకర్తలకు మాత్రమే కాకుండా సమాజంలోని ప్రతి విభాగానికి అనేక సవాళ్లను కలిగిస్తుంది. ధాన్యం జనాభాలో విపరీతమైన పెరుగుదల కారణంగా విధాన రూపకర్తలకు, మొత్తం సమాజానికి భారతదేశానికి మాత్రమే కాకుండా మొత్తం ప్రపంచానికి జనాభా వృద్ధాప్యం ఈ శతాబ్దంలో ఒక గొప్ప సవాలు.

4.3. వృద్ధాప్యం యొక్క కొలతలు:

వృద్ధాప్యానికి నాలుగు అనుబంధ కొలతలు ఉన్నాయి:

- (i) జీవ వృద్ధాప్యం
- (ii) శారీరక వృద్ధాప్యం
- (iii) మానసిక వృద్ధాప్యం
- (iv) సామాజిక వృద్ధాప్యం.

(i) జీవ వృద్ధాప్యం:

జీవ వృద్ధాప్యం ప్రకారం పరిపక్వ జీవి కోలుకోలేని మార్పులతో క్షీణిస్తుంది, ఇది అన్ని జాతులకు సాధారణం. ఈ మార్పులు జీవులు పర్యావరణ ఒత్తిళ్లను తట్టుకోలేక మరణానికి దారితీశాయి.

(ii) శారీరక వృద్ధాప్యం:

శారీరక మార్పులు పెరుగుదల క్షీణతకు ప్రధాన కారణం. ఉదాహరణకు ముడతలు పడిన చర్మం, బూడిద జుట్టు, దృష్టి కోల్పోవడం, దంతాలు కోల్పోవడం శారీరక మార్పుల వల్ల. ఈ కనిపించే మార్పులతో పాటు, వృద్ధులలో ఎండోక్రైన్లు, పునరుత్పత్తి వ్యవస్థలో మార్పులు, మూత్రపిండాల పనితీరు క్షీణించడం, కండరాల నష్టం వంటి ఇతర మార్పులు కూడా సంభవిస్తాయి.

(iii) మానసిక వృద్ధాప్యం:

పర్యావరణ డిమాండ్లు వ్యక్తి మానసిక వృద్ధాప్యం కారణంగా సూచించబడే కొన్ని సామర్థ్యాలను స్వీకరించేలా చేస్తాయి. ఇది మానసిక సామర్థ్యం, ఆలోచనా విధానం, జీవితంలోని అవాంతరాలు మరియు మానసిక ఒత్తిళ్ల కారణంగా మారే నిర్ణయం కావచ్చు.

(iv) సామాజిక వృద్ధాప్యం:

సామాజిక వృద్ధాప్యం అనేది వ్యక్తుల పాత్రలు మరియు సామాజిక అలవాట్లలో మార్పులను సూచిస్తుంది. వయస్సు పెరిగే కొద్దీ వ్యక్తులు స్వయంగా కొత్త పాత్రలను తీసుకుంటారు మరియు వారి ఉన్నతమైన జ్ఞానంతో వాటిని నెరవేరుస్తారు. ఇది ప్రతి సంస్కృతి మరియు సమాజంలోని సాంఘికీకరణ ప్రక్రియపై ఆధారపడి ఉంటుంది, దీని ద్వారా విలువలు తరువాతి తరాలకు ప్రసారం చేయబడతాయి.

4.4. క్రియాశీల వృద్ధాప్యం:

వృద్ధులకు ఆరోగ్య స్థితిని మెరుగుపరచడానికి గరిష్ట అవకాశాలు అందించబడినప్పుడు క్రియాశీల వృద్ధాప్యం ఏర్పడుతుంది, ఇది జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తుంది. ప్రజలు తమ సామర్థ్యాలను గ్రహించి, వారి సామర్థ్యాలను వాంఛనీయ స్థాయికి ఉపయోగించినప్పుడు, వారి శారీరక సామాజిక మరియు మానసిక శ్రేయస్సు సానుకూల మార్గంలో ఉంటుంది. వృద్ధులు వారి అవసరాలు, సామర్థ్యాలు మరియు కోరికలను సంతృప్తి పరచడం ద్వారా జీవిస్తే, వారు చురుకైన వృద్ధాప్యాన్ని ఆనందించే వ్యక్తులుగా లేబుల్ చేయబడతారు. క్రియాశీల వృద్ధాప్యం యొక్క ముఖ్య భావన స్వాతంత్ర్యం మరియు స్వయం ప్రతిపత్తిని నిర్వహించడం.

సామాజిక సంబంధాలు మరియు మానసిక ఆరోగ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం అనేది క్రియాశీల వృద్ధాప్యంలో కీలకమైన

అంశం. ఇక్కడ స్నేహితులు, పొరుగువారు, కుటుంబ సభ్యులు మరియు తరతరాలు మరియు పరస్పర సంబంధం వంటి సామాజిక నెట్వర్క్ ప్రాముఖ్యత మరియు పాత్ర ఉంది. వృద్ధులను సంతోషపెట్టడానికి జీవితాంతం కృషి చేసిన వృద్ధులకు తగిన సహాయాన్ని అందించడం తమ బాధ్యత అని యువ తరాలు విశ్వసిస్తే, ప్రపంచంలోని ప్రతి వృద్ధుడు ఖచ్చితంగా చురుకుగా మరియు ఆరోగ్యంగా వృద్ధాప్యాన్ని అనుభవిస్తాడు.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజలు సుదీర్ఘ జీవితాన్ని చూస్తున్నారు. అన్ని దేశాలు తమ జనాభాలో వృద్ధుల నిష్పత్తిలో మరియు పరిమాణంలో వృద్ధిని ఎదుర్కొంటున్నాయి. ప్రపంచంలో ఆరుగురిలో ఒకరు 2030 నాటికి 60 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు కలిగి ఉంటారు. 2050 నాటికి ప్రపంచంలోని వృద్ధుల జనాభా రెట్టింపు అవుతుంది (2.1 బిలియన్లు). 80ం వయస్సు గల వృద్ధులు 2050 నాటికి 426 మిలియన్లకు చేరుకోవచ్చు. జనాభా వృద్ధాప్య దృగ్విషయాలు కారణంగా అనేక దేశాలు విధానాలను రూపొందించడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నాయి. సవాలు ఒకటే అయినప్పటికీ, అభివృద్ధి చెందిన, అభివృద్ధి చెందుతున్న మరియు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో దాని చిక్కులు మారుతూ ఉంటాయి. వృద్ధాప్యం యొక్క వాస్తవాలు శక్తి క్షీణత, పెరిగిన శారీరక రుగ్మతలు, సామాజిక పాత్రలు మరియు హెూదాలో మార్పులు, సోషల్ నెట్వర్క్లను తగ్గించడం వంటి క్షీణించిన మార్పుల ద్వారా వర్గీకరించబడతాయి. ఇవి పరాయికరణ, ఒంటరితనం, అపారథాలు, ఉపసంహరణ మరియు నిరాశ వంటి ప్రతికూల భావాల ప్రారంభానికి దారితీస్తాయి, ఇవి చివరికి వ్యక్తుల జీవన నాణ్యతను ప్రభావితం చేస్తాయి. వృద్ధాప్యం అనేది స్థిరమైన ప్రక్రియ కాదుబీ ఇది డైనమిక్, ఇది అనేక శరీర మార్పులు మరియు సామాజిక గుర్తింపులు, వ్యక్తుల మానసిక పనితీరులో జోక్యం చేసుకునే సర్దుబాట్లను కలిగి ఉంటుంది.

పెరిగిన ఆరోగ్య స్పృహ మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాల ఫలితంగా భారతదేశంలో మరణాల రేటు తగ్గింది మరియు వృద్ధుల జనాభా పెరిగింది. వృద్ధాప్య సమస్యను సమగ్ర పద్ధతిలో పరిష్కరించవలసి వస్తే, వృద్ధుల సామాజిక మరియు మానసిక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. తదనుగుణంగా, విధాన రూపకర్తలు, సామాజిక కార్యకర్తలు, ఆరోగ్య నిర్వాహకులు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు సామాజిక పరిశోధన యొక్క అవసరాన్ని గ్రహించారు. గత దశాబ్దాలలో, వృద్ధులుగా మారడం అంటే, కుటుంబంలో మరియు సమాజంలో గౌరవం పెరిగింది. చిన్నవాళ్లు పెద్దవాళ్లకు ఎక్కువ గౌరవం ఇచ్చేవారు.

వృద్ధులు కుటుంబానికి ప్రధాన పోషకులు. స్థిరమైన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ అన్ని కోణాల నుండి వృద్ధులకు భద్రత, సంరక్షణ మరియు రక్షణ కల్పించింది. ప్రస్తుతం విలువలు, లక్ష్యాలు, జీవన ప్రమాణాలు మరియు ఆర్థిక విధానాలలో మార్పులు దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలలో నివసిస్తున్న అనేక మంది వృద్ధులకు ఆహారం, దుస్తులు మరియు నివాసం వంటి ప్రాథమిక అవసరాలను కోల్పోతున్నాయి.

భారతదేశంలోని వృద్ధులు గతంలో కంటే ఎక్కువ కాలం జీవిస్తున్నందున, వారి ఆదాయం తగ్గుతుంది మరియు చాలామంది దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నారు (గురుస్వామి & అబ్రహం, 2006). పెరిగిన వృద్ధుల జనాభా ఆరోగ్య సంరక్షణ, వృద్ధులకు అవసరమైన సామాజిక సంరక్షణ అందించడంలో ఆచరణాత్మక సమస్యలకు దారితీస్తుంది. పరిమిత వనరుల కారణంగా, ప్రభుత్వం మొత్తం వృద్ధులకు వృద్ధాప్య పంచన అందించలేక, వారి కనీస అవసరాలను తీర్చలేకపోతోంది. వైద్య రంగంలో సాంకేతిక పురోగతి మరియు ఇతర అంశాలు జనాభా దీర్ఘాయువుకు దారితీస్తున్నాయి. ప్రభుత్వాలు ఆసుపత్రులు,

ఆరోగ్య సంరక్షణ నిపుణులు, మందులు మొదలైన వాటికి తగిన వైద్య సేవలు, సౌకర్యాలు మరియు వనరులను ఏర్పాటు చేయాలి, వీటికి ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాలి. ఇది కుటుంబంలోని వ్యక్తులకు కొత్త సమస్యను విసురుతోంది అలాగే విధాన రూపకర్తలకు అత్యవసర సామాజిక ఆందోళనగా మారుతుంది. ఇంకా ఈ విషయాలు తూకం వేయబడ్డాయి మరియు పరిశోధనలో ఉన్నాయి.

4.5. ప్రపంచ వృద్ధుల జనాభా:

ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలు పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభా రూపంలో అసాధారణ పరివర్తనకు గురవుతున్నాయి. ఈ పరివర్తన సమాజంలోని ఇతర మార్పులలో ప్రతిబింబిస్తుంది.

ప్రస్తుతం పదిహేడు దేశాలలో, వృద్ధుల జనాభా సాధారణ జనాభాలో 1/5 వంతు కంటే ఎక్కువ. వృద్ధాప్యం అనే భావన సమాజం నుండి సమాజానికి భిన్నంగా ఉంటుంది, ఇది వారి జీవన పరిస్థితులు, అవసరాలు మరియు వారు చెందిన సమాజానికి చేసిన సహకారాన్ని అంచనా వేసేటప్పుడు గణనీయమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటుంది. 2019లో, ప్రపంచవ్యాప్తంగా 65 ఏళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారి సంఖ్య 703 మిలియన్లు. 2019 నుండి 2050 వరకు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో 37 మిలియన్ల నుండి 120 మిలియన్ల వరకు వృద్ధుల జనాభా వేగంగా వృద్ధి చెందుతుందని అంచనాలు చూపిస్తున్నాయి.

పట్టిక 4.1: వివిధ భౌగోళిక ప్రాంతాలలో వృద్ధుల సంఖ్యను చూపుతోంది

2019 మరియు 2050

ప్రాంతం	2019లో 65 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల వ్యక్తుల సంఖ్య (మిలియన్లు)	2050లో 65 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల వ్యక్తుల సంఖ్య (మిలియన్లు)	2019 మరియు 2050 మధ్య శాతం మార్పు
ప్రపంచం	702.9	1548.9	120
ఉప-సహారా ఆఫ్రికా	31.9	101.4	218
ఉత్తర ఆఫ్రికా మరియు పశ్చిమ ఆసియా	29.4	95.8	226
మధ్య మరియు దక్షిణ ఆసియా	119.0	328.1	176
తూర్పు మరియు ఆగ్నేయ ఆసియా	260.6	572.5	120
లాటిన్ అమెరికా మరియు కరేబియన్	56.4	144.6	156
ఆస్ట్రేలియా మరియు న్యూజిలాండ్	4.8	8.8	84
ఆస్ట్రేలియా మరియు న్యూజిలాండ్ మినహా ఓషియానియా	0.5	1.5	190
యూరప్ మరియు ఉత్తర అమెరికా	200.4	296.2	48

మూలం: యునైటెడ్ నేషన్స్, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ అండ్ సోషల్ అఫైర్స్, పాపులేషన్ డివిజన్ (2019). ప్రపంచ జనాభా అవకాశాలు 2019. ఆస్ట్రేలియా మరియు న్యూజిలాండ్ మినహా.

- ప్రపంచంలోని 65 ఏళ్ల వయస్సులో ఉన్న వృద్ధుల జనాభా మొత్తం పెరుగుదల అపారమైనది, ఎందుకంటే ఇది 2019వ సంవత్సరంలో 702.9 మిలియన్లు మరియు 2050లో (+ 120 శాతం) పెరుగుదలతో 1548.9 మిలియన్లకు అంచనా వేయబడింది.

- ఉత్తరాప్రికా మరియు పశ్చిమాసియా వేగంగా వృద్ధిని అంచనా వేస్తున్నాయి, ఆ తర్వాత వరుసగా సబ్-సహారా ఆఫ్రికా (0218 శాతం) మరియు మధ్య మరియు దక్షిణాసియా (+176 శాతం) ఉన్నాయి.
- ఉత్తర అమెరికా మరియు యూరప్ (+48 శాతం), న్యూజిలాండ్ మరియు ఆస్ట్రేలియా (+ 84 శాతం) నెమ్మదిగా వృద్ధి చెందాయి.

4.6. జాతీయ వృద్ధుల జనాభా:

భారతదేశంలో 2011-2036 జనాభా అంచనాల నివేదిక ప్రకారం 2021వ సంవత్సరంలో భారతదేశంలో 138 మిలియన్ల మంది వృద్ధులు ఉన్నారు , ఇందులో 67 మిలియన్లు పురుషులు మరియు 71 మిలియన్లు స్త్రీలు ఉన్నారు. 2021వ సంవత్సరంలో అంచనా వేసిన 138 మిలియన్ల సంఖ్య 2031వ సంవత్సరం నాటికి 194 మిలియన్లుగా మారుతుందని అంచనా వేయబడింది. ఇది 2021వ సంవత్సరంలో భారతదేశంలోని నేషనల్ స్టాటిస్టికల్ ఆఫీస్ (NSO) యొక్క వృద్ధులు విడుదల చేసిన బులెటిన్ ప్రకారం ఒక దశాబ్దంలో 41 శాతం పెరుగుదలను చూపుతుంది. వీరిలో పురుషుల సంఖ్య 2031వ సంవత్సరంలో 93 మిలియన్లు మరియు స్త్రీలు 101 మిలియన్లుగా ఉంటారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రాల వారీగా గణాంకాల ప్రకారం వృద్ధుల జనాభాలో కేరళ మొదటి స్థానంలో ఉంది (16.5 శాతం) మరియు బీహార్ అత్యల్పంగా 7.7 శాతంతో ఉంది. మరికొన్ని రాష్ట్రాల స్థానం తమిళనాడులో 13.6 శాతం, హిమాచల్ ప్రదేశ్లో 13.1 శాతం, పంజాబ్లో 12.6 శాతం మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్లో 12.4 శాతం (మూలం: NSO నివేదిక, 2021). అనేక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో, ప్రస్తుతం ఉన్న సామాజిక-ఆర్థిక వృద్ధి వేగంగా జనాభా వృద్ధాప్య పరిణామాలను ఎదుర్కోలేకపోతోంది. అనేక అసంపూర్తి అవసరాల కారణంగా వారి వృద్ధులను ఆరోగ్యకరమైన జీవితాన్ని గడపడానికి వారు సిద్ధంగా లేరు మరియు సన్నద్ధం కాలేదు. ప్రపంచీకరణ, పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ మరియు ఆధునీకరణ కారణంగా ఆర్థిక వ్యవస్థలో మార్పుకు దారితీసే జనాభా వృద్ధాప్య వేగవంతమైన మార్పును భారతదేశం కూడా చూస్తోంది. విలువలలో మార్పులు, విలువలు మరియు కుటుంబ నిర్మాణంలో మార్పులు వృద్ధులను క్షీణిస్తున్న సాంప్రదాయ విలువలు మరియు తగిన సామాజిక భద్రతా నిబంధనల కొరత బారీలో ఉంచుతాయి.

పట్టిక 4.2

భారతదేశంలో రాష్ట్రాల వారీగా వయోవృద్ధుల జనాభాను చూపుతోంది-2011

లింగం మరియు నివాసం, భారతదేశం మరియు పెద్ద రాష్ట్రాలు, 2011 ప్రకారం మొత్తం జనాభాకు 60 ఏళ్లు మరియు

అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల జనాభా శాతం

భారతదేశం మరియు పెద్ద రాష్ట్రాలు	మొత్తం			గ్రామీణ			నగరాలు		
	మొత్తం	పురుషుడు	స్త్రీ	మొత్తం	పురుషుడు	స్త్రీ	మొత్తం	పురుషుడు	స్త్రీ
భారతదేశం	8.0	7.7	8.4	8.1	7.8	8.4	7.9	7.6	8.2
ఆంధ్రప్రదేశ్	8.8	8.3	9.4	9.5	8.9	10.2	7.2	6.9	7.5
అస్సాం	6.1	6.2	6.0	6.0	6.1	5.9	6.6	6.8	6.4
బీహార్	7.0	7.2	6.7	6.9	7.2	6.6	7.2	7.1	7.3
ఛత్తీస్‌ఘడ్	7.2	6.8	7.6	7.4	7.0	7.8	6.3	6.0	6.6
ఢిల్లీ	5.9	5.7	6.2	5.4	5.2	5.7	6.0	5.8	6.3
గుజరాత్	8.3	7.6	9.0	8.6	7.9	9.3	7.8	7.1	8.5
హర్యానా	7.1	6.6	7.6	7.3	6.7	7.9	6.7	6.4	7.1
హిమాచల్ ప్రదేశ్	10.4	10.4	10.3	10.5	10.6	10.5	8.7	8.8	8.6
జమ్మూ & కాశ్మీర్	8.4	8.5	8.3	8.0	8.2	7.9	9.9	9.8	9.9
జార్ఖండ్	6.7	6.7	6.6	6.6	6.6	6.6	6.9	7.1	6.8
కర్ణాటక	8.4	7.9	8.9	8.9	8.3	9.5	7.5	7.2	7.9
కేరళ	12.6	11.8	13.3	12.6	11.8	13.4	12.4	11.8	13.0
మధ్యప్రదేశ్	7.1	6.8	7.4	7.2	6.9	7.5	7.0	6.7	7.3
మహారాష్ట్ర	9.3	8.8	9.7	10.3	9.7	10.9	7.9	7.6	8.2
ఒడిశా	9.3	9.1	9.5	9.5	9.3	9.7	8.1	7.8	8.5
పంజాబ్	9.5	9.1	10.0	9.9	9.4	10.5	8.8	8.5	9.2
రాజస్థాన్	7.2	6.6	7.9	7.2	6.6	7.9	7.4	6.7	8.0
తమిళనాడు	10.5	10.2	10.9	10.9	10.5	11.3	10.1	9.7	10.5
ఉత్తర ప్రదేశ్	6.8	6.6	7.1	6.9	6.7	7.2	6.5	6.3	6.7
పశ్చిమ బెంగాల్	8.2	8.2	8.2	7.5	7.4	7.6	10.1	10.3	10.0

మూలం: 2013 నివేదిక నెం.1 నమూనా రిజిస్ట్రేషన్ సిస్టమ్ గణాంక నివేదిక 2011, పేజీ సంఖ్య: 20.

భారతదేశంలోని మొత్తం వృద్ధుల జనాభా, పురుషులు మరియు మహిళలు, గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలలో కేరళ మొదటి స్థానంలో ఉందని, తరువాత తమిళనాడు మరియు హిమాచల్ ప్రదేశ్ ఉన్నాయని పై పట్టిక చూపిస్తుంది. ఢిల్లీ, అస్సాంలు అత్యల్పంగా ఉన్నాయి.

పట్టిక 4.3 S వయస్సు వారీగా ఆంధ్రప్రదేశ్ జనాభా - 2011

వయో వర్గం	పురుషుడు	స్త్రీ	మొత్తం		పురుషుడు / 100 స్త్రీ
			పర్సన్స్	షేర్ (%)	
00-04	3,235,887	3,048,878	6,284,765	7.43	106.134
05-09	3,760,398	3,544,034	7,304,432	8.64	106.105
10-14	4,208,884	3,992,711	8,201,595	9.70	105.414
15-19	4,196,307	3,897,440	8,093,747	9.57	107.668
20-24	4,055,697	4,076,397	8,132,094	9.61	99.492
25-29	3,809,887	3,989,149	7,799,036	9.22	95.506
30-34	3,300,407	3,283,964	6,584,371	7.78	100.501
35-39	3,198,512	3,308,827	6,507,339	7.69	96.666
40-44	2,794,398	2,605,075	5,399,473	6.38	107.267
45-49	2,374,633	2,282,636	4,657,269	5.51	104.030
50-54	1,862,583	1,794,803	3,657,386	4.32	103.776
55-59	1,350,539	1,559,059	2,909,598	3.44	86.625
60-64	1,485,764	1,714,073	3,199,837	3.78	86.680
65-69	1,034,360	1,133,494	2,167,854	2.56	91.254
70-74	752,743	766,615	1,519,358	1.80	98.190
75-79	307,474	329,515	636,989	0.75	93.311
80-84	194,607	252,058	446,665	0.53	77.207
85-89	64,668	85,517	150,185	0.18	75.620
90-94	38,256	54,403	92,659	0.11	70.320
95-99	15,849	20,860	36,709	0.04	75.978
100+	12,607	15,378	27,985	0.03	81.981
Age Not Stated	387,686	383,745	771,431	0.91	101.027

మూలం: జనాభా లెక్కలు, 2011. సెప్టెంబర్ 13, 2020 న ప్రచురించబడింది

(<https://statisticstimes.com/demographics/india/andhra-pradesh-population.php>)

4.7. గ్రామీణ పట్టణ వృద్ధుల జనాభా:

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర పట్టణ జనాభా 33.36% మరియు వాస్తవ సంఖ్య 28,219,075 అందులో పురుషులు 14,198,905 మరియు స్త్రీలు 14,020,170.

సాధారణ భారతీయ గ్రామం యొక్క మొత్తం చిత్రం సరళత మరియు కులాల వారీగా మరియు ఆర్థిక వృత్తుల ద్వారా విభజించబడిన స్పార్షన్ జీవన విధానం. సాధారణంగా ధనవంతులకు మెరుగైన వ్యవసాయ ఆదాయం, విశాలమైన మంచి నిల్వ ఉన్న ఇళ్లు ఉంటాయి మరియు పేదలు కనీస గృహాలు, సురక్షితమైన తాగునీరు, మెరుగైన విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాల వంటి ప్రాథమిక సౌకర్యాల కోసం పోరాడవలసి ఉంటుంది. డ్రైనేజీల గురించి ఎప్పుడూ వినబడదు, అపరిశుభ్రమైన పరిస్థితులు మరియు వ్యాధుల విచారణను వదిలివేసే వర్షాలు మరియు తుఫానులు వంటి ప్రకృతి మూలకాల యొక్క కోపంతో ఇరుకైన మురికి దారులు కోతకు గురవుతాయి. గ్రామీణ భారతదేశంలో గ్రామ పెద్దలు పంచాయతీల ద్వారా సమాజంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధులు ఆస్తిని కలిగి ఉంటారు, భారతీయ కుటుంబంలో అన్ని విషయాలకు సంబంధించి నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. వృద్ధులకు చాలా గౌరవం మరియు కుటుంబం శ్రద్ధ వహించే గ్రామీణ సమాజంలో సాంప్రదాయ విలువలను పరిరక్షించడం మరియు అనుసరించడం కనిపిస్తుంది. గ్రామీణ వృద్ధులు ఇంటి పనులు, సాగు, పిల్లల పెంపకం మొదలైన వాటిలో నిమగ్నమై ఉంటారు (ముత్తేగి, 1997). తమ పిల్లలు తమను ఆదుకుంటారనే నమ్మకంతో భవిష్యత్తు కోసం డబ్బును పొదుపు చేయడం గురించి వారు బాధపడరు. (కుమార్, 2003)

వర్క్ ఇన్ ఫుట్ల యొక్క ఈ కొనసాగింపు వారిని స్వయం సమృద్ధిగా చేయడానికి, అధికారాన్ని కొనసాగించడానికి మరియు వారి స్థితిని బలోపేతం చేయడానికి సహాయపడుతుంది. అందువల్ల గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని వృద్ధులు కుటుంబం మరియు గ్రామ సంఘంలో మార్గదర్శకులు, మార్గదర్శకులు మరియు సలహాదారులుగా అంగీకరించబడతారు. గ్రామీణ జీవితం రిలాక్స్ గా మరియు సరళంగా ఉండే నగర జీవితం వేగంగా మరియు కొంచెం క్లిష్టంగా ఉంటుంది. అర్బన్ సెటిల్ మెంట్ అంటే నగరాలు మరియు పట్టణాలు. సరిహద్దు వాతావరణంలో నిర్మించబడిన కారణంగా పట్టణ సమాజాలలో సామాజిక ఒంటరితనం ఎక్కువగా ఉంటుంది. పట్టణ జీవితం సవాలుగా మరియు పోటీగా ఉంది. జీవనోపాధికి విస్తృత అవకాశాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాలు జనసాంద్రతతో కప్పబడి ఉన్నాయి. అయితే రెండు ప్రాంతాలలో పేదరికం సాధారణం, ప్రజల ఆరోగ్య స్థితిని ప్రభావితం చేసే పట్టణ నివాసాలలో పచ్చదనం ఎక్కువగా కనిపించదు. అంతేకాకుండా, పట్టణ ప్రాంతాల్లో కాలుష్యం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది.

పట్టణ సంఘం జనాభా విస్తరణ, పెరిగిన వాణిజ్య పరస్పర చర్యలు, సాంకేతిక అభివృద్ధి మరియు పరిశ్రమల ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. సరళత, ఏకరూపత, కుటుంబ వ్యవస్థలు మరియు సాంస్కృతిక పద్ధతులు, మహిళల స్థితిగతులు, సంఘీభావం, విద్య, ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు మరియు గ్రామీణ మరియు పట్టణ జీవితాల్లో సామాజిక సంబంధాల పరంగా తేడాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లో వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం సర్వసాధారణం, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసించే వృద్ధులలో శారీరక వేధింపులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, ఇక్కడ పట్టణ ప్రాంతాల్లో మానసిక మరియు ఆర్థిక

దుర్వినియోగం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఆరోగ్య స్థితిలో తక్కువ సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసించడం ప్రమాద కారకాలుగా గుర్తించబడ్డాయి. భారతీయ వృద్ధులలో నివాస స్థలం మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వినియోగానికి సంభావ్యత మధ్య బలమైన సంబంధం ఉంది (బెనార్డే, S, 2021).

4.8. సారాంశం:

జనాభా వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్య మరియు వైద్య సంరక్షణలో స్వాగత మెరుగుదలలతో అనుబంధించబడిన ఒక అనివార్యమైన మరియు తిరుగులేని జనాభా వాస్తవికత. దీర్ఘాయువు మరియు క్షీణిస్తున్న సంతానోత్పత్తి రేటుతో, వృద్ధుల (60 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ) జనాభా సాధారణ జనాభా కంటే ప్రపంచవ్యాప్తంగా వేగంగా పెరుగుతోంది. మూడు ముఖ్యమైన జనాభా మార్పులు-తగ్గుతున్న సంతానోత్పత్తి, మరణాల తగ్గింపు మరియు వృద్ధాప్యంలో మనుగడను పెంచడం-జనాభా వృద్ధాప్యానికి దోహదం చేస్తుంది. అవి యువకుల నుండి వృద్ధుల వయస్సులో మార్పును ప్రతిబింబిస్తాయి. క్షీణిస్తున్న సంతానోత్పత్తి మరియు మరణాల యొక్క జనాభా పరివర్తన చిన్నవారితో పోలిస్తే, పాత సహచరులలో విస్తరిస్తున్న ఉబ్బెత్తుకు దారితీస్తుంది. ప్రపంచంలో వృద్ధుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరుగుతోంది. వారు వ్యాధులు, వైకల్యాలు, పేదరికం, సామాజిక బహిష్కరణ మరియు దుర్వినియోగం మరియు గౌరవప్రదమైన జీవితాన్ని ఆస్వాదించకుండా నిరోధించే అనేక ఇతర సమస్యలకు మరింత హాని కలిగిస్తున్నారు. వృద్ధాప్యం అనేది వృద్ధులకు మాత్రమే కాకుండా వారి కుటుంబాలను కూడా ప్రభావితం చేస్తుంది. ధాన్యం జనాభాలో విపరీతమైన పెరుగుదల కారణంగా విధాన నిర్ణేతలు, సమాజం మొత్తం భారతదేశానికి మాత్రమే కాకుండా ప్రపంచం మొత్తానికి జనాభా వృద్ధాప్యం ఈ శతాబ్దంలో ఒక గొప్ప సవాలు. ఆరోగ్య స్థితిని మెరుగుపరచడం, జీవిత నాణ్యతను మెరుగుపరిచే భద్రత. ప్రజలు తమ సామర్థ్యాలను గ్రహించి, వారి సామర్థ్యాలను వాంఛనీయ స్థాయికి ఉపయోగించినప్పుడు, వారి శారీరక సామాజిక మరియు మానసిక శ్రేయస్సు సానుకూల మార్గంలో ఉంటుంది. ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలు పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభా రూపంలో అసాధారణ పరివర్తనకు గురవుతున్నాయి. ఈ పరివర్తన సమాజంలోని ఇతర మార్పులలో ప్రతిబింబిస్తుంది. గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలలో వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం సర్వసాధారణం, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసించే వృద్ధులలో శారీరక వేధింపులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, ఇక్కడ మానసిక మరియు ఆర్థిక దుర్వినియోగం పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువగా ఉంటుంది.

4.9. కీలక పదాలు:

- 1) జీవ వృద్ధాప్యం
- 2) శారీరక వృద్ధాప్యం
- 3) మానసిక వృద్ధాప్యం
- 4) సామాజిక వృద్ధాప్యం

4.10. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధాప్యం యొక్క భావన మరియు కొలతలు విశ్లేషించండి?
- 2) పెరుగుతున్న వృద్ధాప్య పోకడలను చర్చించండి?

4.11. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) ఇరుదయ రాజన్. ఎస్, మిశ్రా US శంకర శర్మ. పి, 1999, ఇండియాస్ ఎల్డర్లీ బరెన్ లేదా ఛాలెంజ్?, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110048.
- 2) కపూర్. AK మరియు సత్వంతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్డర్లీ- ఎ మల్టీ డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110059, ఇండియా.
- 3) మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్పెక్టివ్స్, BR పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
- 4) సునీత. K, 2015, సోషల్ సపోర్ట్ ఫర్ ది ఎల్డర్లీ, సోనాలి పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110002.
- 5) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, వృద్ధులకు సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, భారతదేశం.
- 6) వెంకటేశ్వర్లు.వి, ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
- 7) విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం - 5

సైద్ధాంతిక దృక్కోణాలు-వృద్ధాప్యంపై సామాజిక సిద్ధాంతాలు

5.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధాప్యంపై సామాజిక సైద్ధాంతిక దృక్కోణాలను విశ్లేషించడం.

విషయ క్రమం:

- 5.1. పరిచయం
- 5.2. వృద్ధాప్యంపై సైద్ధాంతిక దృక్పథాలు
- 5.3. సోషియాలజికల్ థియరీస్ అండ్ సోషల్ జెరోంటాలజీ
- 5.4. సామాజిక సిద్ధాంతాలు: ఒక క్లిష్టమైన విశ్లేషణ
- 5.5. సారాంశం
- 5.6. కీలక పదాలు
- 5.7. సమూహ ప్రశ్నలు
- 5.8. ఆధార గ్రంథాలు

5.1. పరిచయం:

సోషియాలజీ యొక్క శాఖలలో ఒకటి అంటే సోషియాలజీ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ లేదా సోషల్ జెరోంటాలజీ అనేది సమాజంలో వయస్సు అంటే ఏమిటి అనే దానిపై దృష్టి పెడుతుంది. అంటే, వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన వ్యక్తిగత ఆందోళనలు మరియు సామాజిక సమస్యలు మరియు ఈ ఇతివృత్తాలు ప్రభావితం చేసే మార్గాలు మరియు అదే సమయంలో మనం జీవిస్తున్న సమాజాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. అందువల్ల, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు మరియు ఇతర సామాజిక శాస్త్రవేత్తల ప్రకారం, C. రైట్ మిల్స్ రూపొందించిన విధంగా, వృద్ధాప్యం, సామాజిక శాస్త్ర కల్పన యొక్క లెన్స్ ద్వారా చూడటం అనేది ఒక వ్యక్తి సమస్య కాదు, అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందని దేశాలు మొత్తంగా ఎదుర్కొంటున్న ఒక విస్తృతమైన సమస్య. వృద్ధాప్య ప్రక్రియను నాలుగు విభిన్న దృక్కోణాల నుండి సంప్రదించవచ్చు. ఫంక్షనల్, సింబాలిక్, సంఘర్షణ మరియు విముక్తి.

మొదటిగా, క్రియాత్మక దృక్పథం, జ్ఞానం, జ్ఞానం మరియు అనుభవం ఉన్న వృద్ధులు సామాజిక నిబంధనలు, విలువలు మరియు సంప్రదాయాలను కొనసాగించడంలో సహాయపడతారని వాదించారు. అందువల్ల, సామాజిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వృద్ధుల నిర్లక్ష్యాన్ని సరిదిద్దాలి.

రెండవది, సంఘర్షణ దృక్పథం వృద్ధాప్యం సమాజానికి సమస్యాత్మకం అని ఊహిస్తుంది. ఈ దృక్కోణం ప్రకారం, వ్యక్తులు వృద్ధాప్యం అవుతున్నప్పుడు, అది అధికారం, ప్రతిష్ట మరియు అధికారాలు క్షీణించటానికి దారితీస్తుంది, వీటిని స్వయంగా నిర్వహించకపోతే సంపన్నులు మరియు శక్తివంతమైన వ్యక్తులు వృద్ధులకు సహాయం చేసే ప్రయత్నాలను అడ్డుకున్నారని, ఎందుకంటే వృద్ధుల కోసం ఖర్చు చేయడం వారి వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలకు ఉపయోగపడదని వారు వాదించారు.

అంతేకాకుండా, వృద్ధులు, కాలక్రమేణా, వారి జ్ఞాపకశక్తిని మరియు శారీరక బలాన్ని కోల్పోతారని ఇది సూచిస్తుంది. అందువలన, వారి పాత్రను తగ్గించాలి.

మూడవదిగా, ప్రతీకాత్మక దృక్పథం ప్రజలు ఒకరితో ఒకరు సంభాషించడానికి ఉపయోగించే చిహ్నాలు మరియు నిర్వచనాలను పరిశీలిస్తుంది, ప్రపంచాన్ని వారి దృక్పథాన్ని ప్రజలకు అందించే చిహ్నాలు. ఈ దృక్పథం ప్రకారం, వారి వయస్సు యొక్క ప్రతిబింబాలు అయిన వారి లక్షణాలు మరియు లక్షణాలతో ఉన్న వ్యక్తులందరూ ఇతరులకు వారి వారి వయస్సు సమాహాలకు చిహ్నంగా మారతారు. సాధారణంగా, యువకులు తెలివిగా, ధైర్యంగా మరియు స్పోర్టివ్ గా పరిగణించబడతారు. మరోవైపు, హెన్ లిన్ (1990) పేర్కొన్నట్లుగా, వృద్ధులు బలహీనంగా, ఉదాసీనంగా, ప్రశాంతంగా కనిపిస్తారు. అందువల్ల, మన సంస్కృతి అందించే చిహ్నాల ప్రకారం మనం ఇతరులను మరియు మనల్ని మనం గ్రహించగలుగుతాము.

నాల్గవది, విముక్తి దృక్పథం రెండు కారణాల వల్ల పైన పేర్కొన్న మూడు దృక్పథాలకు ప్రత్యామ్నాయం. మొదట, పై సైద్ధాంతిక దృక్పథాలచే ప్రతిపాదించబడిన విధానాలను ఇది వదిలివేస్తుంది. మరియు, రెండవది, సమాజంలో సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని మినహాయించడం ద్వారా వృద్ధుల విముక్తికి ఇది ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. వాస్తవానికి, విముక్తి దృక్పథం అనేది ఒక విపరీతమైన వృద్ధాప్య సామాజిక గుర్తింపు యొక్క భావం యొక్క సృష్టిగా నిర్వచించబడింది మరియు మరొక తీవ్రస్థాయిలో వృద్ధుల సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ సంక్షేమానికి ప్రేరేపిస్తుంది. సారాంశంలో, విముక్తి దృక్పథం సామాజిక-ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు మానసిక అంశాలలో వృద్ధాప్య స్పృహను నిర్మించడం ద్వారా సాపేక్ష అధికారాన్ని అందిస్తుంది, ఇది సామాజిక భద్రతను అందించడానికి దారితీస్తుంది.

5.2. వృద్ధాప్యంపై సైద్ధాంతిక దృక్పథాలు:

వృద్ధాప్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ఔచిత్యాన్ని పొందింది మరియు సంవత్సరాలుగా అభివృద్ధి చెందింది. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా వృద్ధాప్య పరిశోధన యొక్క వేగవంతమైన విస్తరణ సిద్ధాంతాన్ని మరింత ముఖ్యమైనదిగా చేసింది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియను బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి సిద్ధాంతాలు మాకు సహాయపడతాయి, తద్వారా దీర్ఘాయువు మరియు జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తాయి. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు వ్యక్తి యొక్క గుర్తింపు మరియు పెరుగుతున్న ప్రక్రియపై చొరబడే సంక్లిష్ట ప్రశ్నలకు మరన్ని సమాధానాల కోసం మా అన్వేషణను కొనసాగించడానికి ముఖ్యమైనవి IPowell, 2009). సోషల్ జెరోంటాలజీపై సిద్ధాంతాల కొరత ఉంది (బిరెన్, 1999బీ బెంట్సన్, సిల్వర్ స్ట్రెయిన్, ఫుల్నీ మరియు గాస్, 2009). వృద్ధాప్యంతో సంబంధం ఉన్న మొత్తం దృగ్విషయాన్ని కలిగి ఉన్న ఏకీకృత సిద్ధాంతం అవాస్తవమైనది. వయస్సు-సంబంధిత మార్పులు వ్యక్తులలో ఏకరీతిగా జరగవు, బదులుగా అవి జన్మ, పర్యావరణ మరియు సామాజిక-సాంస్కృతిక కారకాలచే నియంత్రించబడతాయి, ఇవి సార్వత్రిక సిద్ధాంతాన్ని కనుగొనడంలో కష్టాన్ని పెంచుతాయి. వృద్ధాప్యంపై సిద్ధాంతాలు వివిధ ఆలోచనా పాఠశాలల నుండి వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్తలచే స్పృశించబడ్డాయి (మెర్కర్, స్టోల్లింగ్ మరియు గ్రూన్, 2001). నిర్దిష్ట దృక్పథం నుండి విశ్లేషించడం మరియు విమర్శించడం ద్వారా సైద్ధాంతిక అవగాహన సంవత్సరాలుగా అభివృద్ధి చెందింది. అలాంటి ఆలోచనల ప్రతిబింబమే ఈ విభాగం.

వృద్ధాప్యం యొక్క దృగ్విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి పండితులచే అనేక సైద్ధాంతిక విధానాలు సూచించబడ్డాయి.

కార్యాచరణ మరియు విచ్ఛేదన సిద్ధాంతాల ప్రతిపాదకుల మధ్య మనోహరమైన చర్చ జరిగినప్పటి నుండి, సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం అటువంటి విభిన్న దృక్పథాల ద్వారా అధ్యయనం చేయబడింది.

- బయోలాజికల్ థియరీ (ఫించ్ & కిర్క్వుడ్, 2000)
- సైకలాజికల్ థియరీస్
- సోషియోలాజికల్ థియరీస్ అండ్ సోషల్ జెరోంటాలజీ
- కన్వర్జెన్స్ థియరీ (విలియం. జె. గూడె, 1963)
- నిర్మాణాత్మక డిపెండెన్సీ థియరీ (R, 1984)
- కార్యాచరణ సిద్ధాంతం (హవిఫుల్డ్, 1963)
- అభివృద్ధి యొక్క మానసిక సామాజిక సిద్ధాంతం (ఎరిక్సన్, 1968)
- కంటిన్యూటీ థియరీ (అచ్చే, 1989)
- ఆధునికీకరణ సిద్ధాంతం (కౌగిల్ మరియు హెమ్స్ (1972)
- మార్పిడి సిద్ధాంతం (మార్టిన్)
- వ్యక్తిత్వ సిద్ధాంతం (హవిఫుల్డ్, RJ 1968)
- స్వీయ నెరవేర్చు సిద్ధాంతం బట్లర్ (1963)
- పాత్ర సిద్ధాంతం (ఫిలిప్స్, 1957; కావన్, 1962)
- లేబులింగ్ సిద్ధాంతం (బెంగ్స్ సన్ (1973)
- దృగ్విషయ సిద్ధాంతం (కాపోయినిగ్రి, 1971) మరియు
- వయస్సు సంకల్పి సిద్ధాంతం (రిలే జాన్సన్ మరియు జెన్ ఫోన్నెర్).

5.3. సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలు మరియు సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం:

బయోలాజికల్ మరియు బిహేవియర్ సైన్సెస్ లో థియరీ డెవలప్ మెంట్ కాకుండా సోషల్ జెరోంటాలజీలో సైద్ధాంతిక పురోగతి చాలా సవాలుగా ఉంది. జీవిత కాలంలో సామాజిక దృగ్విషయం యొక్క సంక్లిష్టమైన మరియు ద్రవ స్వభావానికి ఇది కొంతవరకు కారణమని చెప్పవచ్చు. వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక పరిపక్వత వయస్సు తర్వాత మానవ జీవి యొక్క పరివర్తన, సాధారణంగా ప్రదర్శన, ప్రవర్తన, జ్ఞానం, సామాజిక స్థితి మరియు పాత్రలలో మార్పులతో కూడి ఉంటుంది. ప్రజలు పెద్దయ్యాక, వారి ప్రవర్తన, సామాజిక పరస్పర చర్యలు మరియు వారి కార్యకలాపాలలో మార్పులు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాల యొక్క విస్తృత దృష్టి మారుతున్న పాత్రలు మరియు సంబంధాలపై మరియు పాత వ్యక్తి యొక్క స్వీకరించే సామర్థ్యంపై అవి ఎలా ప్రభావం చూపుతాయి. వృద్ధాప్యం యొక్క ఉపసంహరణ సిద్ధాంతం సామాజిక పరిచయం, మానసిక ప్రభావం మరియు జీవ-శారీరక క్షీణతలలో వయస్సు-సంబంధిత క్షీణతను వివరిస్తుంది (కమ్మింగ్ మరియు హెన్రీ, 1961). కొన్ని ఇతర సైద్ధాంతిక దృక్పథాలు వయస్సు స్తరీకరణపై సిద్ధాంతం (రిలే, జాన్సన్ మరియు ఫోన్నెర్, 1972), సామర్థ్య సిద్ధాంతం (కుయ్పర్స్ మరియు బెంగ్స్ సన్, 1973), వృద్ధాప్య రాజకీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ (ఎస్టేన్, స్వాన్

మరియు గెరాల్డ్, 1982), మార్పిడి సిద్ధాంతం (హెండ్రీక్స్, 1995) మరియు కొనసాగింపు సిద్ధాంతం (అచ్చే, 1999). వృద్ధాప్య సాహిత్యంలో, ఈ సిద్ధాంతాలు రెండవ తరం సిద్ధాంతాలుగా పరిగణించబడుతున్నాయి, ఇవి 1970లలో - 1980ల మధ్యలో ఉద్భవించాయి. ఈ సిద్ధాంతాలలో అనేకం చిన్నపాటి వ్యత్యాసాలతో చర్చించబడ్డాయి మరియు పునర్విమర్శించబడ్డాయి మరియు బహుశ విభాగ దృష్టితో మూడవ తరం సిద్ధాంతంగా ఉద్భవించాయి.

కన్వర్జెన్స్ థియరీ (విలియం. జె. గూడె, 1963):

కుటుంబ నిర్మాణం యొక్క కన్వర్జెన్స్ సిద్ధాంతం. ఇది ఎక్కువగా గ్రామీణ సాంప్రదాయ సమాజాలలో, కుటుంబాలు తప్పనిసరిగా అడ్డంగా లేదా నిలువుగా విస్తరించబడతాయని విశ్వసిస్తుంది, అయితే ఆధునిక పారిశ్రామిక సమాజాలలో, స్వతంత్ర అణు కుటుంబం ప్రధానంగా ఉంటుంది. ఈ సిద్ధాంతం ఆర్థిక అభివృద్ధి విస్తరిస్తున్నందున ఇది సంఘటనల సహజ పురోగతి అని నమ్ముతుంది.

పారిశ్రామికీకరణ ద్వారా ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎక్కడ విస్తరిస్తుందో అక్కడ కుటుంబ విధానాలు మారిపోతాయి. విస్తరించిన బంధుత్వ సంబంధాలు బలహీనపడతాయి, వంశ నమూనాలు కరిగిపోతాయి మరియు సాధారణంగా కనిపించే దాంపత్య వ్యవస్థ యొక్క కొన్ని రూపాల వైపు ధోరణి - అంటే, అణు కుటుంబం మరింత స్వతంత్ర బంధుత్వ యూనిట్‌గా మారుతుంది (విలియం. J. గూడె, 1963).

ది స్ట్రక్చర్డ్ డిపెండెన్సీ థియరీ (స్మిత్. R, 1984):

వృద్ధుల యొక్క నిర్మాణాత్మక పరాధీనత సిద్ధాంతం సంక్షేమ విధానాలు, పదవీ విరమణ నియమాలు, చట్టపరమైన పరిమితులు మరియు సాంస్కృతిక నిబంధనల (P. టాన్‌సెండ్, 1981) యొక్క సంక్లిష్ట నెట్‌వర్క్ ద్వారా వృద్ధుల సమస్యలు సామాజికంగా నిర్మించబడిందని వాదించింది. వృద్ధాప్య సంక్షేమ విధానాలు సమాజం యొక్క కొన్ని స్వంత సంక్షోభాలను నివారించడానికి కేవలం సర్దుబాటు విధానాలు అని సిద్ధాంతం వాదిస్తుంది మరియు వృద్ధుల మానసిక మరియు శారీరక క్షీణతను తగ్గించడానికి కాదు (R. స్మిత్, 1984). నిర్దిష్టంగా చెప్పాలంటే, పదవీ విరమణ వ్యవస్థలు శ్రామిక శక్తి పరిమాణాన్ని తగ్గించడం ద్వారా పెట్టుబడిదారీ సమాజంలో అధిక ఉత్పత్తిని నియంత్రిస్తాయి. జనాభా వృద్ధాప్యం మొత్తం ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క స్థిరీకరణకు భద్రతా వాల్స్‌గా పనిచేస్తుంది. వృద్ధులు అధిక శ్రమ సరఫరా ఖర్చును భరిస్తారు. సిద్ధాంతం, మనోహరంగా, వృద్ధాప్య విధానాల చారిత్రక పరిణామాన్ని విస్తరించింది. నిరుద్యోగ శ్రామిక శక్తి యొక్క రిజర్వ్ సైన్యాన్ని సృష్టించడానికి వృద్ధులపై రాష్ట్ర విధానాలు మెజారిటీ అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి అని ప్రదర్శించడం కష్టం. అదే సమయంలో, పదవీ విరమణ పథకాలను కొనసాగించడం ద్వారా యజమానులు ఏమి పొందారో తెలియదు.

సోషల్ డిసెంగేజ్‌మెంట్ థియరీ (కమ్మింగ్ & హెన్రీ, 1961):

సమాజంలో చురుకైన పాత్ర నుండి వృద్ధులను వేరు చేయడం సాధారణమైనది మరియు సముచితమైనది అనే భావనపై ఇది ఆధారపడి ఉంటుంది. వృద్ధులు సమాజం నుండి వైదొలగాలి, తద్వారా యువ తరాలను ఖాళీలలోకి అడుగు పెట్టవచ్చు. ఈ ప్రక్రియ వృద్ధులు మరియు సమాజంలోని మిగిలిన వారి పరస్పర ప్రయోజనం కోసం ఉద్దేశించబడింది, తద్వారా యువతరాన్ని అడుగు పెట్టడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. ఈ సిద్ధాంతం వృద్ధాప్యం మరియు వృద్ధాప్య వ్యక్తి మరియు సామాజిక మధ్య పరస్పర చర్య తగ్గుతుందని మరియు అనివార్యమైన వియోగం అని నమ్ముతుంది. వ్యవస్థ పురుషులకు, నిశ్చితార్థం పదవీ విరమణ సమయంలో మరియు స్త్రీలకు వైద్యం వద్ద ప్రారంభమవుతుంది. ఈ సిద్ధాంతం విడదీయడాన్ని

అనివార్యంగా పరిగణిస్తుంది, అయితే వాస్తవానికి అది కాదు. ఉదాహరణకు, పదవీ విరమణ తర్వాత, కొంతమంది పురుషులు కొత్త కార్యకలాపాలలో తిరిగి పాల్గొంటారు, మరికొందరు పదవీ విరమణ తేచ్చే స్వేచ్ఛ మరియు విశ్రాంతిని ఆనందిస్తారు. వితంతువులు మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోవచ్చు లేదా వారి సోషల్ నెట్‌వర్క్‌లను విస్తృతం చేసుకోవచ్చు. వియోగం యొక్క అంతిమ రూపం మరణం. వృద్ధాప్య వ్యక్తులు సామాజిక పాత్రల నుండి వైదొలగడంతో, వారు సామాజిక క్రమం నుండి తుది విభజనకు దగ్గరగా వస్తారు మరియు వ్యవస్థ యొక్క సమతుల్యతకు భంగం కలిగించకుండా స్వేచ్ఛగా చనిపోతారు (కమ్మింగ్ & హెన్రీ, 1961). కమ్మింగ్ & హెన్రీ (1961) వారి సిద్ధాంతానికి అనుభావిక మద్దతును అందించారు. వారు యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లోని కాన్సాస్ సిటీలో నివసిస్తున్న 50 మరియు 90 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల వ్యక్తులపై ఐదేళ్లపాటు అధ్యయనం చేశారు. వృద్ధులు క్రమంగా సమాజం నుండి విడిపోతున్నారని వారు కనుగొన్నారు.

కార్యాచరణ సిద్ధాంతం (హవిఘర్స్ట్, 1963) (Activity Theory-Havighurst, 1963):

డిసెంగేజ్‌మెంట్ థియరీకి భిన్నంగా, వృద్ధులు ఎంత చురుగ్గా ఉంటారో, వారు జీవితంలో సంతృప్తి చెందే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుందని ఈ సిద్ధాంతం ప్రతిపాదించింది. సోషల్ నెట్‌వర్క్‌లలో పాల్గొనడం మరియు ఏకీకరణ అనేది జీవిత సంతృప్తికి సానుకూలంగా సంబంధం కలిగి ఉంటుందని కూడా ఇది ఊహిస్తుంది. ప్రజలు రోజువారీ కార్యకలాపాలలో పూర్తిగా పాల్గొంటే మరియు తమను తాము బిజీగా ఉంచుకున్నప్పుడు అత్యంత విజయవంతంగా వయస్సు పెరుగుతుందని కూడా ప్రతిపాదించబడింది (లెమన్ మరియు వద్ద, 1972). కార్స్టెన్సెన్ (1991) వృద్ధులు తమ జీవితంలోని కొన్ని అంశాలలో చురుకుగా మారడం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుందని మరియు ఇతర అంశాలలో కొంచెం నిమగ్నమై ఉండవచ్చని సూచించారు (Schaie & Willis, 1996). లాంగర్ & రోడిన్ (1976) వృద్ధులు చురుకుగా ఉండటానికి మరియు వీలైనంత వరకు తమను తాము చూసుకోవాలని ప్రోత్సహించారు, వారు ఎక్కువ మానసిక శ్రేయస్సును కలిగి ఉంటారు మరియు తక్కువ చురుకుగా ఉన్న వారి కంటే ఎక్కువ కాలం జీవించారు.

కంటిన్యూటీ థియరీ (అత్లీ, 1989) (Continuity Theory-Acthley, 1989):

ఈ సిద్ధాంతం ప్రకారం, వృద్ధాప్యంలో, ప్రజలు తమ జీవితపు పూర్వ సంవత్సరాల్లో వారు అభివృద్ధి చేసుకున్న అలవాట్లు, వ్యక్తిత్వాలు, జీవనశైలి మరియు సంబంధాలను వీలైనంత వరకు నిర్వహించడానికి మొగ్గు చూపుతారు. ఈ సిద్ధాంతం ప్రకారం, వృద్ధులు తమ గత అనుభవాలతో అనుసంధానించబడిన వ్యూహాలను అనుసరించడం ద్వారా జీవనశైలి యొక్క ఈ కొనసాగింపును కొనసాగించడానికి ప్రయత్నిస్తారు (అత్లీ, 1989). బౌలింగ్ (2005) ఇది వ్యక్తికి తరువాతి జీవితంలో సహాయపడుతుందని వివరిస్తుంది మరియు గతం మరియు వర్తమానం మధ్య కొనసాగింపు యొక్క భావాన్ని పొందేందుకు వీలుగా అనుసరణలను చేస్తుంది. ఈ కొనసాగింపు భావన తరువాతి జీవితంలో శ్రేయస్సుకు దోహదం చేస్తుందని సిద్ధాంతం సూచిస్తుంది. మరింత ప్రత్యేకంగా, వ్యక్తి మరియు సమాజం సమతౌల్య స్థితిని పొందేందుకు ప్రయత్నించే ఫంక్షనలిస్ట్ దృక్పథం నుండి దీనిని చూడవచ్చు. ప్రజలు తమ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మరియు వారి లక్ష్యాలను ఎలా నిర్దేశించుకుంటారో వివరించడానికి ఈ సిద్ధాంతం కొనసాగింపు యొక్క అంతర్గత మరియు బాహ్య నిర్మాణంతో వ్యవహరిస్తుంది. సంబంధాలు, సామాజిక పాత్రలు వంటి వ్యక్తి యొక్క అంతర్గత నిర్మాణం స్వీయ భావన మరియు జీవనశైలిని నిర్వహించడానికి మద్దతునిస్తుంది. కాబట్టి, సంక్షిప్తంగా, వృద్ధాప్యం యొక్క కొనసాగింపు సిద్ధాంతం విజయవంతంగా వృద్ధాప్యం కావడానికి, ప్రజలు తమ జీవితాల అంతర్గత మరియు బాహ్య నిర్మాణాలలో కొనసాగింపు మరియు మార్పు రెండింటిలోనూ సమతుల్యతను

కొనసాగించాలి.

ఆధునికీకరణ సిద్ధాంతం (కౌగిల్ మరియు హోమ్స్, 1972) (Modernization Theory, Cowgill and Holmes, 1972):

కౌగిల్ మరియు హోమ్స్ (1972) సమాజాలు మరింత ఆధునికంగా మారడంతో వృద్ధుల స్థితి తగ్గుతుందని ప్రతిపాదించారు. వేట మరియు సేకరించే సంఘాలలో వృద్ధాప్య స్థితి తక్కువగా ఉంది, కానీ వృద్ధులు భూమిని నియంత్రించే స్థిరమైన వ్యవసాయ సమాజాలలో నాటకీయంగా పెరిగింది. పారిశ్రామికీకరణ రావడంతో, ఆధునిక సమాజాలు వృద్ధుల విలువను తగ్గించడానికి మొగ్గు చూపుతున్నాయి. వృద్ధాప్యం యొక్క ఆధునికీకరణ సిద్ధాంతం వృద్ధుల పాత్ర మరియు స్థితి సాంకేతిక పురోగతికి విలోమ సంబంధం కలిగి ఉందని సూచిస్తుంది. పట్టణీకరణ మరియు సాంఘిక చలనశీలత వంటి కారకాలు కుటుంబాలను చెదరగొట్టడానికి మొగ్గు చూపుతాయి మరియు సాంకేతిక మార్పులు పెద్దల జ్ఞానం లేదా జీవితానుభవాన్ని విలువను తగ్గిస్తాయి, ఇది స్థితి మరియు శక్తిని కోల్పోయేలా చేస్తుంది. ఆధునికీకరణ యొక్క ముఖ్య అంశాలు వాస్తవానికి వివిధ సమాజాలలో వృద్ధుల క్షీణిస్తున్న స్థితికి విస్తృతంగా సంబంధం కలిగి ఉన్నాయని కొందరు పరిశోధకులు కనుగొన్నారు.

మార్పిడి సిద్ధాంతం (మార్టిన్) (Exchange Theory, Martin):

ఒక వ్యక్తికి మానసికంగా, సామాజికంగా మరియు ఆర్థికంగా కొన్ని వనరులు ఉంటే అతను ఇతరుల నుండి సులభంగా మద్దతు పొందగలడని మార్టిన్ ప్రతిపాదించాడు. ప్రతి వ్యక్తి తన రివార్డ్లను పెంచుకోవడానికి మరియు ఖర్చులను తగ్గించడానికి సంరక్షణ మరియు మద్దతు కోసం వారి వనరులను మార్పిడి చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారు. మార్పిడి సిద్ధాంతం వృద్ధాప్య ప్రక్రియను మరియు వ్యక్తి మరియు సామాజిక వ్యవస్థ మధ్య పరస్పర చర్యను వీక్షించడానికి కొత్త దృక్పథాన్ని అందిస్తుంది.

పాత్ర సిద్ధాంతం (ఫిలిప్స్, 1957; కావన్, 1962) (Role Theory, Phillips, 1957; Cavan, 1962):

చాలా మంది రచయితలు వృద్ధాప్యంలో ప్రవర్తనను పాత్ర సిద్ధాంతం ద్వారా వివరించవచ్చని నమ్ముతారు (ఫిలిప్స్, 1957; కావన్, 1962 చూడండి). సామాజిక శాస్త్రంలో, నిర్దిష్ట స్థానాలు (ఉదాహరణ: తండ్రి, ఉపాధ్యాయుడు) లేదా ఒక నిర్దిష్ట హోదాను ఆక్రమించే వ్యక్తుల ప్రవర్తనను ఆశించే పాత్ర. చాలా మంది రోల్ థియరిస్టులు డ్రామాటర్జికల్ మోడల్ అని పిలవబడే దాన్ని ఉపయోగిస్తారు. నాటకీయ నమూనా వెనుక ఉన్న ప్రధాన ఆలోచన ఏమిటంటే, నటులు వేదికపై విభిన్న పాత్రలను పోషిస్తున్నట్లే, వ్యక్తులు రోజువారీ జీవితంలో విభిన్న పాత్రలను పోషిస్తారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వేదికపై నటుడి పనితీరును స్క్రిప్ట్, దర్శకుడి సూచనలు, తోటి నటీనటుల పనితీరు మరియు సామర్థ్యాలు, ప్రేక్షకుల ప్రతిచర్యలు మరియు పాత్ర యొక్క నటుడి వివరణ ద్వారా నిర్ణయించబడినట్లే, ఒక వ్యక్తి రోజువారీ జీవితం ఇలాంటి ప్రభావాలకు లోబడి ఉంటుంది.

లేబులింగ్ సిద్ధాంతం (బెంట్సన్ (1973) (Labelling Theory, Bengtson, 1973):

లేబులింగ్ సిద్ధాంతం సాంప్రదాయకంగా నేర ప్రవర్తన మరియు మానసిక అనారోగ్యాన్ని వివరించడానికి సామాజిక శాస్త్రవేత్తలచే ఉపయోగించబడింది. బెంట్సన్ (1973) వృద్ధుల ప్రవర్తనలో కొన్నింటిని వివరించడానికి ఈ సిద్ధాంతాన్ని ఉపయోగించాలని సూచించారు. పాత్ర సిద్ధాంతం మరియు లేబులింగ్ సిద్ధాంతం మధ్య సన్నిహిత సంబంధం ఉంది.

సారాంశంలో, లేబులింగ్ ప్రక్రియ ద్వారా, వ్యక్తులు నిర్దిష్ట పాత్రను పోషించవలసి వస్తుంది. లేబులింగ్ సిద్ధాంతం “వృద్ధాప్య” లేబుల్‌ను కలిగి ఉన్న చాలా మంది లేదా అందరు వ్యక్తులు, వాస్తవానికి, “సాధారణం” అని నిర్వహించదు. మనం ఇతరులకు ప్రతిస్పందించే విధానంపై లేబుల్‌లు విపరీతమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయనే వాస్తవాన్ని ఈ సిద్ధాంతం సూచిస్తుంది. వృద్ధుడు, వృద్ధాప్యం, ఆధారపడినవాడు లేదా అనారోగ్యంతో లేబుల్ చేయబడిన తర్వాత, వ్యక్తి అందుబాటులో ఉన్న పాత్రల సంఖ్య, రకాలు మరియు ఎంపికలలో గణనీయమైన తగ్గింపును అనుభవిస్తారు. ఇంకా, లేబుల్ చేయబడిన వ్యక్తి ఎక్కువగా ముందుగా నిర్ణయించిన సమూహాలు మరియు సంస్థలలోకి ప్రవేశిస్తారు. అయితే, వ్యక్తులు ఒకే లేబుల్‌కు భిన్నంగా ప్రతిస్పందించవచ్చని సూచించాలి. “పాత” లేబుల్ ఒక వ్యక్తిలో తీవ్ర నిరాశను మరియు మరొకరిలో సీనియర్ అహంకారాన్ని కలిగిస్తుంది.

దృగ్విషయ సిద్ధాంతం (కాపోయినిగ్రి, 1971) (Phenomenological Theory, Capoinigri, 1971):

డోనాల్డ్ స్నిగ్ (1941) రాసిన వ్యాసంలో అమెరికన్ బిహేవియరల్ సైన్స్‌లో దృగ్విషయ సిద్ధాంతం మొదట కనిపించింది మరియు తరువాత దువ్వెనలు మరియు స్నైగ్ (1959) ద్వారా వివరించబడింది. దృగ్విషయ సిద్ధాంతం వెనుక ఉన్న ప్రాథమిక ఆలోచన ఏమిటంటే, మానవ ప్రవర్తనను అర్థం చేసుకోవడానికి మీరు వ్యక్తి యొక్క గ్రహణ ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. వ్యక్తులు ప్రపంచాన్ని ఒకరికొకరు చాలా భిన్నంగా చూస్తారని చాలా కాలంగా గుర్తించబడింది. ఇటీవలి పునరుద్ధరణలో ఉన్న చాలా పాత సిద్ధాంతం దృగ్విషయ సిద్ధాంతం. సమకాలీన వాడుకలో, దృగ్విషయం జర్మనీలో ఎడ్వండ్ హుస్సేల్ చేత ప్రారంభించబడిన ఉద్యమంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు ఆల్ఫ్రెడ్ షుట్ట్, మాక్స్ షెలర్, నికోలాయ్ హార్ట్‌మన్, మార్టిన్ హైడెగ్గర్ మరియు ఎడిత్ స్ట్రెయిన్ (కాపోయినిగ్రి, 1971) వంటి వ్యక్తుల ద్వారా కొనసాగింది.

ప్రధాన ఆలోచన ఏమిటంటే, జీవిత అనుభవాలు మరియు సాంఘికీకరణ ద్వారా మనం గ్రహణ చట్రాన్ని అభివృద్ధి చేస్తాము, దాని ద్వారా మనం ప్రపంచాన్ని ఎంపిక చేసుకుంటాము మరియు అర్థం చేసుకుంటాము. అందువల్ల వ్యక్తులు ఒకే దృగ్విషయాన్ని చాలా భిన్నంగా గ్రహించగలరు. ఉదాహరణకు, వృద్ధులు పదవీ విరమణ, ఆరోగ్య మార్పులు లేదా వైధ్యవ్యం వంటి దృగ్విషయాలకు భిన్నంగా స్పందించవచ్చు. వారి ప్రతిస్పందనలలో వ్యత్యాసం దానిలోని దృగ్విషయం వల్ల కాదు, కానీ వ్యక్తి యొక్క వివరణ లేదా దృగ్విషయం యొక్క అవగాహన.

వయస్సు స్తరీకరణ సిద్ధాంతం (రిలే జాన్సన్ మరియు అన్నే ఫోన్నెర్) (Age Stratification Theory, Riley Johnson and Foner):

రిలే జాన్సన్ మరియు అన్నే ఫోన్నెర్ వివరించిన వయస్సు స్తరీకరణ సిద్ధాంతం వయస్సును తరగతి, లింగం లేదా జాతి వంటి ఒక ముఖ్యమైన లక్షణంగా పరిగణించింది, ఇది వ్యక్తిగత ప్రవర్తన మరియు సామాజిక నిర్మాణాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులు లేదా వ్యక్తుల సమూహాలు సామాజిక నిర్మాణంలో ఉన్నాయని సిద్ధాంతం ఊహిస్తుంది. ప్రతి వయస్సు స్ట్రాటమ్ జీవిత దశలో సమానమైన వ్యక్తులతో కూడి ఉంటుంది, వారు వయస్సుకు సామర్థ్యాలు, సామర్థ్యాలు మరియు ప్రేరణలను పంచుకుంటారు. నిర్మాణాత్మక సామాజిక అసమానతకు వయస్సు ఆధారం. పరస్పర ఆధారపడటం ఉంది- n వృద్ధాప్యం మరియు సామాజిక మార్పు మధ్య నిరంతర పరస్పర చర్య. సమాజం మరియు వ్యక్తులు విడదీయరానివి కాబట్టి ఈ పరస్పర ఆధారపడటం అనివార్యం. నేటి సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య ప్రక్రియను కేవలం జీవనంబంధమైన మరియు వైద్యపరమైన ఆందోళనగా మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక, మానసిక మరియు జనాభాపరమైన ప్రాముఖ్యతతో పాటు సమన్వయ పద్ధతిలో చూడకూడదు, ఇది సామాజిక దృక్పథం యొక్క ప్రధాన ఆందోళన.

వృద్ధాప్యం నిజానికి సామాజిక శాస్త్ర పరిశోధనలో ముఖ్యమైన ప్రాంతంగా ఉంది, జెరోంటాలజీ అనే సరికొత్త స్పెషలైజేషన్ రంగం ఉనికిలోకి వచ్చింది. జెరోంటాలజీ దాని పరిధిలో వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క అనేక అంశాలను (జీవ, మానసిక, ఆర్థిక మరియు సామాజిక) కలిగి ఉంటుంది.

రిలే జాన్సన్ మరియు జెన్ ఫోన్నెర్ వివరించిన వయో తృప్తి సిద్ధాంతం వ్యక్తి ప్రవర్తన మరియు సామాజిక నిర్మాణాన్ని ప్రభావితం చేసే తరగతి, లింగం లేదా జాతి వంటి ప్రధాన లక్షణంగా వయస్సును పరిగణిస్తుంది. వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులు లేదా వ్యక్తుల సమూహాలు సామాజిక నిర్మాణంలో ఉన్నాయని సిద్ధాంతం ఊహిస్తుంది. ప్రతి వయస్సు స్ట్రాటమ్ లు జీవిత దశలో సమానమైన వ్యక్తులతో కూడి ఉంటాయి, వీరు వయస్సుకు సంబంధించిన సామర్థ్యాలు, సామర్థ్యాలు మరియు ప్రేరణలను పంచుకుంటారు. నిర్మాణాత్మక సామాజిక అసమానతకు వయస్సు ఆధారం. వృద్ధాప్యం మరియు సామాజిక మార్పుల మధ్య పరస్పర ఆధారపడటం కొనసాగుతుంది. సమాజం మరియు వ్యక్తులు విడదీయరానివి కాబట్టి ఈ పరస్పర ఆధారపడటం అనివార్యం. నేటి సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య ప్రక్రియను కేవలం జీవసంబంధమైన మరియు వైద్యపరమైన ఆందోళనగా మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక, మానసిక మరియు జనాభాపరమైన ప్రాముఖ్యతతో పాటు సమస్యల పద్ధతిలో చూడకూడదు, ఇది సామాజిక దృక్పథం యొక్క ప్రధాన ఆందోళన. మరిన్ని ఆర్థిక సమస్యలు అత్యవసరంగా కనిపిస్తున్నాయి, సామాజిక, మానసిక సర్దుబాట్లు కూడా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. వృద్ధుల సమస్యలు వాటి పరిమాణంలో క్రమంగా పెరుగుతున్నాయి మరియు అనేక భౌతిక, సామాజిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక మరియు మానసిక కారకాల నుండి వచ్చాయి, అందువల్ల వృద్ధాప్య సమస్యలను నిర్వహించడానికి సరైన విధానం సమన్వయంతో, సమగ్రమైన మరియు సమగ్రమైన ఆధారం. ప్రస్తుత అధ్యయనంలో వృద్ధాప్య సమస్యలకు సామాజిక దృక్పథం యొక్క ప్రత్యేక లక్షణం.

భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం యొక్క బహుముఖ కోణాలు సామాజిక శాస్త్రపరంగా ఒక సామాజిక పాత్రల యొక్క ఒక సెట్ నుండి మరొకదానికి పరివర్తనల శ్రేణిగా మారవచ్చు మరియు అలాంటి పాత్రలు సామాజిక వ్యవస్థ ద్వారా నిర్మితమవుతాయి. భాటియా (1983) ప్రకారం, “వయస్సు మరియు వృద్ధాప్యం అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క పాత్ర తీసుకోవడం, విలువ ధోరణి మరియు ప్రవర్తనా రీతులతో సమానంగా సంబంధం కలిగి ఉంటాయి, వీటిలో వివిధ వయస్సు మరియు సమాజంలోని సభ్యుల దశలు ఉంటాయి. వృద్ధులు అని పిలువబడే వర్గానికి సామాజిక శాస్త్రం యొక్క క్రమశిక్షణ దాదాపుగా అస్పష్టంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తోంది. ‘వృద్ధులు’ అనేది హాని కలిగించే జనాభాకు సంబంధించినది, ఇది సాధారణంగా మన క్రమశిక్షణలో విస్మరించబడుతుంది. ఇది జనాభా గురించి, ఇది ఎల్లప్పుడూ ప్రమాదంలో ఉంటుంది. ఆశ్చర్యపోనవసరం లేదు, సామాజిక శాస్త్రం ఎప్పటికప్పుడు కొత్త ఉపన్యాస డొమైన్లను చుట్టుముట్టడం మరియు ఏకీకృతం చేయడం ద్వారా తనను తాను సుసంపన్నం చేసుకుంటోంది. దళితులకు, యువతకు స్త్రీవాదానికి రూపావరణ శాస్త్రం, పరస్పర సంబంధం ఉన్నప్పటికీ, అది నిరంతరం తనను తాను పునరుద్ధరించుకుంటుంది. అంటే, బహుశా సాంఘిక శాస్త్రం యొక్క ఖచ్చితమైన లక్షణం ఆగస్టు కామ్ప్లీ దీనిని ‘డైనమిక్ సోషియాలజీ’ అని పిలిచింది. అందువల్ల, ఇప్పటికీ పరిష్కరించబడని కేంద్ర పద్ధతి ప్రశ్న ఏమిటంటే: మన క్రమశిక్షణలో “వృద్ధాప్యం” గురించి అందుబాటులో ఉన్న సాహిత్యం చాలా ఖాళీగా ఉందని చెప్పే వృద్ధుల కోసం సామాజిక శాస్త్రం ఒక ఉపన్యాసాన్ని రూపొందించే ప్రయత్నం చేయాలి. అందువల్ల, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు పనోస్టిక్ అవగాహన కోసం వృద్ధాప్య శాస్త్రంపై క్రమబద్ధమైన ఉపన్యాసాన్ని రూపొందించడం ఒక పద్ధతి సంబంధమైన ఆవశ్యకత కావచ్చు: వారి సంక్షోభం, సహకారం అలాగే సమస్యలు మరియు అవకాశాలు. ఆలస్యంగా, సామాజిక-సాంస్కృతిక అంశాల

నుండి వృద్ధాప్యంపై దృష్టి సారించడం ప్రారంభించిన సోషల్ జెరోంటాలజీ, జెరోంటాలజీ యొక్క శాఖ.

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక ప్రక్రియల యొక్క ఉప ఉత్పత్తి. వృద్ధాప్య ప్రక్రియను సందర్భోచితంగా చేస్తున్నప్పుడు, సామాజిక శాస్త్రం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ఒక క్రమశిక్షణగా మరియు ఉద్యమంగా, వివిధ వయస్సుల వర్గాల వ్యక్తులుగా సమాజంలోని మరియు వ్యక్తిగత జీవితంలోని పరివర్తనలు ఒకదానికొకటి ఎలా మరియు ఏ మేరకు ప్రభావితం చేస్తాయో ప్రతిబింబించడం. సామాజిక వ్యవస్థ-సంస్థలు, విలువలు మరియు నిబంధనల ద్వారా పాస్. సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్యం యొక్క మూడు పరస్పర సంబంధిత ప్రక్రియలను పేర్కొంటారు: శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక. మొదట, శారీరక వృద్ధాప్యం అనేది వ్యక్తిగత శరీరంలో జరిగే అంతర్గత మరియు బాహ్య శారీరక మార్పులను సూచిస్తుంది. రెండవది, మానసిక వృద్ధాప్యాన్ని మానసిక పనితీరులో అభివృద్ధి మార్పులుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు - భావోద్వేగ మరియు అభిజ్ఞా సామర్థ్యాలు. మూడవది, సామాజిక వృద్ధాప్యం వంటి మార్పులపై దృష్టి పెడుతుంది: వ్యక్తులు ఎలా వీక్షించబడతారు, వ్యక్తులు తమను తాము ఏమి ఆశించారు మరియు వివిధ వయస్సుల వర్గాల్లో వ్యక్తులు అనుభవించే ఇతరుల నుండి వారి నుండి ఏమి ఆశించబడతారు. ఏదేమైనప్పటికీ, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక పూర్వాపరాలపై శ్రద్ధ చూపుతున్నారు. ఇంకా, వృద్ధాప్యం అంటే ఒక వ్యక్తి ఏమి చేయగలడనే అర్థం కాదు, అది అతను / ఆమె నటించాలని ఆశించిన, నటించడానికి అనుమతించబడిన లేదా నటన నుండి నిషేధించబడిన వాటిని సులభతరం చేస్తుంది (Venkateswalru.V, 2008).

ప్రతి సమాజం ఈ కొనసాగుతున్న ప్రక్రియను దశలుగా లేదా జీవిత భాగాలుగా విభజించడానికి వయస్సు వర్గాలను ఉపయోగిస్తుంది. ఈ జీవిత దశలు అనివార్యం కాకుండా సామాజికంగా నిర్మించబడ్డాయి. వయస్సు కూడా సామాజిక వర్గం యొక్క ఉత్పత్తి. జీవిత కాలం యొక్క ఏ సమయంలోనైనా, వయస్సు అనేది ఒక సంఖ్య మరియు భౌతిక లక్షణాల మిశ్రమాన్ని మాత్రమే కాకుండా, నిర్దిష్ట పాయింట్ చరిత్రలో ఇచ్చిన సమాజానికి నిర్దిష్టమైన నిబంధనల ద్వారా నిర్వచించబడిన సామాజిక నిర్మాణాల సమితిని కూడా సూచిస్తుంది. ఉదాహరణకు బాల్యం గురించి ఆలోచించండి. మీరు ఎదుగుతున్నప్పుడు, బాల్యం అనేది మీ వయస్సు కోసం ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడిన నిర్దిష్ట కార్యకలాపాలతో కూడిన జీవిత కాలం: టెలివిజన్ కార్యక్రమాలు, చలనచిత్రాలు, పాఠశాల, సంగీతం మొదలైనవి. ఆ విధంగా, జీవితం యొక్క నిర్దిష్ట కాలం, అది బాల్యం, బాల్యం, కౌమారదశ, యుక్తవయస్సు, మధ్యవయస్సు లేదా వృద్ధాప్యం ఇచ్చిన సమాజం యొక్క నిర్మాణాత్మక అంశాలచే ప్రభావితమవుతుంది. అందువల్ల, వృద్ధాప్యం అనేది సామాజిక-సాంస్కృతిక కారకాల పర్యవసానంగా కాకుండా జీవసంబంధమైన పనితీరు యొక్క మరింత ఉత్పత్తిగా పరిగణించబడదు.

అంతేకాకుండా, వృద్ధాప్యం గురించి ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే, ప్రజలను వర్గాలుగా ఉంచడానికి సమాజం దానిని ఎలా ఉపయోగిస్తుంది. వర్గీకరణ సాధనంగా, వయస్సు మూడు విధాలుగా ముఖ్యమైనది. మొదటిది, సెక్స్ వలె, వయస్సు అనేది ఆపాదించబడిన స్థితి లేదా లక్షణం, అంటే మనకు తక్కువ లేదా నియంత్రణ లేని లక్షణాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. రెండవది, సెక్స్ వలె కాకుండా, నిర్దిష్ట వయస్సు ఎల్లప్పుడూ పరివర్తనాత్మకంగా ఉంటుంది - నిరంతరం ఒక వయస్సు నుండి మరొక వయస్సుకి వెళ్లడం, జీవితాన్ని సున్నా వద్ద ప్రారంభించడం మరియు మరణం సమయంలో నిర్దిష్ట సంఖ్యతో ముగుస్తుంది, ఇది వయస్సు-తగిన ప్రవర్తన యొక్క సామాజిక అంచనాలచే నియంత్రించబడుతుంది. ఈ పరివర్తనాలు అనుగుణ్యతకి రివార్డ్ ఇవ్వబడుతుందని ఊహిస్తుంది, అయితే వంచనకు శిక్ష విధించబడుతుంది. మూడవది, అయితే ప్రతి సమాజంలో కొన్ని

వయసుల సమూహాలు ఇతరులకన్నా శక్తివంతమైనవి, ధనవంతులు మరియు గౌరవప్రదమైనవి. వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రత్యేక అంశం ఏమిటంటే, ప్రతి ఒక్కరూ అతని లేదా ఆమె వయస్సు ఆధారంగా జీవితాంతం వివిధ స్థానాలను ఆక్రమించాలని ఆశించవచ్చు. సమీకరణం చాలా సులభం - మనమందరం, నిర్దిష్ట సమయంలో, శక్తిలేని శిశువులుగా ఉన్నాము మరియు కాలక్రమేణా, మనం ఒక వయస్సు వర్గం నుండి మరొక వర్గానికి మారినప్పుడు శక్తి మరియు ప్రభావం మారుతుంది. అందువలన, వృద్ధాప్యం యొక్క నిర్వచనం సమాజం కలుగుతుంది.

5.4. సామాజిక సిద్ధాంతాలు: ఒక క్లిష్టమైన విశ్లేషణ:

వృద్ధాప్య ప్రక్రియను అర్థం చేసుకోవడంలో అపారమైన సహకారం ఉన్నప్పటికీ, సామాజిక దృగ్విషయాలను విశ్లేషించడానికి సరైన మార్గం ఏది అనేదానిపై సిద్ధాంతాలు తరచుగా సాంస్కృతికంగా ఆధిపత్య అభిప్రాయాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. ఇవి ఇచ్చిన సందర్భం మరియు సమయం యొక్క ప్రమాణాలు మరియు విలువలకు కట్టుబడి అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి. డిస్ఎంకేజ్‌మెంట్ సిద్ధాంతం అంతర్దీనంగా వృద్ధాప్యానికి సంబంధించినది మరియు విజయవంతమైన వృద్ధాప్యానికి మద్దతు ఇవ్వదు. అయినప్పటికీ, కార్యాచరణ సిద్ధాంతం వంటి కొన్ని ముఖ్యమైన సమస్యలను నిర్లక్ష్యం చేస్తుంది

- శక్తి,
- అసమానత మరియు
- వివిధ వయసుల మధ్య వైరుధ్యం.

వృద్ధాప్యం యొక్క ఆకస్మిక ప్రారంభం వంటి అనేక అంచనాల ఆధారంగా, వృద్ధాప్యం ప్రజలను తోడు లేకుండా వదిలివేస్తుంది. వ్యక్తులు చురుకుగా ఉండటానికి, పాల్గొనడానికి మరియు స్వంత-వయస్సు స్నేహితులను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రోత్సహించాలి. మధ్య వయస్సు నుండి వృద్ధాప్యం వరకు ప్రమాణాలు మరియు అంచనాల అంచనాలు మరింత విమర్శలకు కార్యాచరణ సిద్ధాంతాన్ని ఉంచుతాయి. నిశ్చితార్థం మరియు కార్యాచరణ సిద్ధాంతాలు రెండూ మానవ ప్రవర్తన వయస్సుతో ఎలా మారుతుందో చర్చించడానికి బదులుగా ఎలా మారాలి అని సూచిస్తున్నాయి. రాజకీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఉత్పాదకత మరియు ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు అధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చే మార్పిడి సిద్ధాంతాలు వృద్ధులు మరియు సమాజం మధ్య భాగస్వామ్యం చేయబడిన అనధికారిక సంరక్షణ, అనుభవం మరియు జ్ఞానం పరంగా ఇతర రకాల సామాజిక మార్పిడికి విలువ ఇవ్వడం కష్టతరం చేస్తుంది.

వృద్ధాప్యం యొక్క అన్ని సిద్ధాంతాలు సమస్యలను అధిగమించడానికి దోహదపడేంత వరకు సహాయకరంగా పరిగణించబడాలని సాధారణ ఒప్పందాలు ఉన్నాయి మరియు కేవలం స్వీయ-సంతృప్త అంచనాలుగా మాత్రమే ఉండవు. పరిస్థితిని బట్టి మరియు వ్యక్తిని బట్టి వివిధ సిద్ధాంతాలను అన్వయించవచ్చని చెప్పవచ్చు. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు కేవలం విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు వృద్ధాప్యం పట్ల సానుకూల వైఖరిని ప్రోత్సహించడానికి మాత్రమే కాకుండా వృద్ధాప్య ప్రక్రియను అర్థం చేసుకోవడంలో సహాయపడతాయి. వృద్ధాప్యంపై విస్తృత సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలు ఈ రంగాలలో పరిశోధనపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి.

ఏదేమైనా, ఈ సిద్ధాంతాలు జాతి, లింగం, జీవనశైలి, సామాజిక-ఆర్థిక సమస్యలు, సాంస్కృతిక అనుభవాలు మరియు వైవిధ్యాలు మొదలైన ప్రధాన భాగాలను తగినంతగా కవర్ చేయలేదు. ఈ సిద్ధాంతాలు సాక్ష్యం-ఆధారిత డేటాతో నిరూపించబడలేదు మరియు వాస్తవ పరిస్థితుల ద్వారా మద్దతు ఇవ్వబడ్డాయి. ప్రతి సందర్భంలోనూ అనిశ్చిత స్వభావం

మరియు నమ్మకమైన మద్దతు లేకపోవడం వల్ల, తదుపరి పరిశోధన మరియు సిద్ధాంత అభివృద్ధి అవసరం. సోషల్ జెరోంటాలజీలో సిద్ధాంతం మరియు అనువర్తన పరిశోధనల మధ్య సంబంధానికి తగిన శ్రద్ధ లేదు. ఈ డీలింకింగ్ పరిశోధనను బలహీనపరుస్తుంది మరియు జ్ఞానం యొక్క సంచితాన్ని నిర్వహించడానికి సిద్ధాంతం పోషించగల విధులను అడ్డుకుంటుంది అని వాదించబడింది. సిద్ధాంతాలు మరియు అనువర్తనాల మధ్య తప్పిపోయిన లింక్ యొక్క ఈ సవాలును పరిష్కరించడం చాలా ముఖ్యం.

5.5. సారాంశం:

సోషియాలజీ యొక్క శాఖలలో ఒకటి అంటే సోషియాలజీ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ లేదా సోషల్ జెరోంటాలజీ అనేది సమాజంలో వయస్సు అంటే ఏమిటి అనే దానిపై దృష్టి పెడుతుంది. అంటే, వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన వ్యక్తిగత ఆందోళనలు మరియు సామాజిక సమస్యలు మరియు ఈ ఇతివృత్తాలు ప్రభావితం చేసే మార్గాలు మరియు అదే సమయంలో మనం జీవిస్తున్న సమాజాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి.

మొదటిగా, క్రియాత్మక దృక్పథం, జ్ఞానం, జ్ఞానం మరియు అనుభవం ఉన్న వృద్ధులు సామాజిక నిబంధనలు, విలువలు మరియు సంప్రదాయాలను కొనసాగించడంలో సహాయపడతారని వాదించారు. అందువల్ల, సామాజిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వృద్ధుల నిర్లక్ష్యాన్ని సరిదిద్దాలి.

రెండవది, సంఘర్షణ దృక్పథం వృద్ధాప్యం సమాజానికి సమస్యాత్మకం అని ఊహిస్తుంది.

మూడవదిగా, ప్రతీకాత్మక దృక్పథం ప్రజలు ఒకరితో ఒకరు సంభాషించడానికి ఉపయోగించే చిహ్నాలు మరియు నిర్వచనాలను పరిశీలిస్తుంది, ప్రపంచాన్ని వారి దృక్పథాన్ని ప్రజలకు అందించే చిహ్నాలు. నిర్దిష్ట దృక్పథం నుండి విశ్లేషించడం మరియు విమర్శించడం ద్వారా సైద్ధాంతిక అవగాహన సంవత్సరాలుగా అభివృద్ధి చెందింది. అలాంటి ఆలోచనల ప్రతిబింబమే ఈ విభాగం. వృద్ధాప్యం యొక్క దృగ్విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి పండితులచే అనేక సైద్ధాంతిక విధానాలు సూచించ బడ్డాయి. డిస్ఎంగేజ్మెంట్ సిద్ధాంతం అంతర్లీనంగా వృద్ధాప్యానికి సంబంధించినది మరియు విజయవంతమైన వృద్ధాప్యానికి మద్దతు ఇవ్వదు. అయినప్పటికీ, కార్యాచరణ సిద్ధాంతం కొన్ని ముఖ్యమైన సమస్యలను విస్తరిస్తుంది, అవి శక్తి, అసమానత మరియు వివిధ వయస్సుల మధ్య వైరుధ్యం వంటివి.

5.6. కీలక పదాలు:

- 1) జెరోంటాలజీ
- 2) వృద్ధాప్యం
- 3) ఓల్డ్ ఏజ్
- 4) బంధుత్వం
- 5) పారిశ్రామికీకరణ

5.7. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) జెరోంటాలజీని నిర్వచించండి? వృద్ధాప్యంపై సామాజిక సిద్ధాంతాలను విశ్లేషించాలి?
- 2) వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ సైద్ధాంతిక దృక్పథాలను విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించండి?

5.8. ఆధార గ్రంథాలు:

1. కపూర్. A.K. మరియు సత్వంతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్డర్లీ - ఎ మట్టి డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ - 110059, ఇండియా.
2. మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్పెక్టివ్స్, B.R. పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
3. తత్త్వమసి పల్టాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, కేరింగ్ ఫర్ ది ఎల్డర్లీ, సోషల్ జెరోంటాలజీ ఇన్ ఇండియన్ కాంటెక్స్ట్, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, ఇండియా.
4. వెంకటేశ్వర్లు.వి, ప్రొబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
5. విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య వి.వెంకటేశ్వర్లు

పాఠం - 6

వృద్ధాప్యంపై సైకలాజికల్ మరియు బయోలాజికల్ సిద్ధాంతాలు

6.0. అక్షయం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధాప్యంపై మానసిక మరియు జీవశాస్త్ర సిద్ధాంతాలను వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 6.1. పరిచయం
- 6.2. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు
- 6.3. మానసిక సిద్ధాంతాలు
- 6.4. జీవ సిద్ధాంతాలు
- 6.5. యాదృచ్ఛిక సిద్ధాంతాలు
- 6.6. వృద్ధాప్యం యొక్క యాదృచ్ఛిక సిద్ధాంతాలు
- 6.7. సారాంశం
- 6.8. కీలక పదాలు
- 6.9. సమూహ ప్రశ్నలు
- 6.10. ఆధార గ్రంథాలు

6.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది ఒక ప్రక్రియ కాదు. అభివృద్ధి సిద్ధాంతకర్తలు మరియు అభ్యాసకుల కోసం వృద్ధాప్యం అనేది చాలా నిర్లక్ష్యం చేయబడిన సమస్యలలో ఒకటి, ఎందుకంటే వారు శక్తిలేని మరియు వనరులు లేని వ్యక్తులు. ఆర్థికవేత్తలు లేదా సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వాటిని తరగతి వర్గం లేదా స్థితి సమూహంగా పరిగణించారు. 1980వ సంవత్సరం ప్రారంభం వరకు భారతదేశంలో వృద్ధులను ఒక సామాజిక దృగ్విషయంగా పరిగణించేవారు. కానీ ఇప్పుడు సమాజం మానవీయ (సామాజిక) నుండి భౌతిక (ఆర్థిక) వైపుకు వెళుతున్నందున వాటిని ఆర్థిక దృగ్విషయంగా చూస్తున్నారు. వృద్ధుల విధానంలో వచ్చిన ఈ మార్పు వృద్ధులను సరుకుగా మారుస్తోంది. ఈ ప్రక్రియ సంచిత పద్ధతిలో జరిగింది, వృద్ధులు కూడా తమ పట్ల ప్రజల వైఖరిలో మార్పును అనుభవిస్తారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో జనాభా వృద్ధాప్యం మరియు కుటుంబ నిర్మాణంలో మార్పు తీవ్రమైన సమస్యలు. దేశాలు సంప్రదాయాలను వదులుకోవడానికి సిద్ధంగా లేవు లేదా పూర్తిగా ఆధునికరించబడలేదు. సంతానోత్పత్తి రేటు తగ్గదల మరియు మారుతున్న స్త్రీల పాత్రలు సమాజాన్ని వృద్ధాప్యంలో వేరే కోణంలో చూసేలా చేశాయి. భారతదేశంలో, తమిళనాడు మరియు కేరళలో అత్యధిక సంఖ్యలో వృద్ధులు ఉన్నారని గమనించబడింది, ఎందుకంటే సంతానోత్పత్తి రేటు బాగా తగ్గింది మరియు వారు ఇప్పటికే ప్రతి స్త్రీకి 2.1 పిల్లలను భర్తీ చేసే స్థాయికి చేరుకున్నారు. (భవ్వార్. 2001). గత దశాబ్దంలో భారతదేశం చూసిన సామాజిక మార్పు అనేక సామాజిక వర్గాలు ఆర్థిక మరియు రాజకీయ

వర్గాలుగా రూపాంతరం చెందాయని చూపిస్తుంది. వృద్ధులు వ్యవస్థీకృత సమూహం కానందున తమను తాము రాజకీయ వర్గం లేదా ఆర్థిక వర్గంలోకి మార్చుకోలేరు. ఇక్కడ గమనించవలసిన రెండు అంశాలు ఉన్నాయి.

మొదటి సందర్భంలో వారు నేడు జీవిస్తున్న భౌతిక ప్రపంచం వారిని దూరం చేస్తోంది. వృద్ధులలో జీవిత-సంతృప్తి మరియు పరాయీకరణ ముఖ్యమైన భావనలు, ఇవి చాలా విస్తృతమైన చిక్కులను కలిగి ఉంటాయి మరియు మన సమాజంలో విజయవంతంగా వృద్ధాప్యం అవుతున్న పెద్ద జనాభా గురించి 385 మొత్తం వీక్షణను అందించగలవు. కట్టకాయం (2002) నిర్వహించిన ఒక అధ్యయనంలో, వృద్ధులైన స్త్రీల కంటే వృద్ధ పురుషులు ఎక్కువగా పరాయీకరణకు గురవుతున్నట్లు కనిపించింది; వృద్ధ మహిళలు వంటగదిలో చురుకుగా ఉంటారు మరియు కుటుంబం కోరుకున్నట్లు భావిస్తారు. పట్టణీకరణ మరియు అణు కుటుంబాలు పెరుగుతున్నందున, ఒంటరితనం యొక్క డిగ్రీ మారవచ్చు, మెట్రోపాలిటన్ నగరాల్లో నివసించే వృద్ధ మహిళలు తమ గ్రామీణ ప్రత్యర్థుల కంటే సామాజికంగా దూరమైనట్లు భావించే అవకాశం ఉంది (జమున, 2003). ఇండియా టుడే (2013) నివేదించిన ప్రకారం, పట్టణ జీవనం నుండి వచ్చే పరాయీకరణ, ఒకరికొకరు (అపార్ట్‌మెంట్ / ఫ్లాట్ సిస్టమ్‌లో) దగ్గరగా నివసించే వ్యక్తులను కూడా కలిగి ఉండటం విచిత్రంగా ఆధునిక జీవనంలో ప్రమాదాలతో చాలా సంబంధం కలిగి ఉంది. ఈ పరాయీకరణ వృద్ధులను చాలా ప్రభావితం చేస్తుంది. మధ్యతరగతి పట్టణ భారతదేశంలో పెద్ద సంఖ్యలో చేసే పిల్లలు గూడును విడిచిపెట్టిన తర్వాత, తల్లిదండ్రులు తమను తాము రక్షించుకోవలసి ఉంటుంది. భావోద్వేగ శూన్యతను పూరించడం చాలా కష్టం. దోచుకోబడతామో లేదా హత్య చేయబడతామో అనే బెదిరింపుతో ఒంటరితనం మరింత తీవ్రమవుతుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో పొరుగువారు కాపలాగా లేక తగినంత జాగరూకతతో ఉండకపోవటం వల్ల తమ విధి నిర్వహణలో విఫలమవుతారు.

రెండవ స్థానంలో, స్వతంత్ర ఆదాయం ఉన్నవారు తమ డబ్బును తమకు నచ్చని పద్ధతిలో ఖర్చు చేయవలసి వస్తుంది. ఫలితంగా సంరక్షకులు మరియు వృద్ధుల మధ్య నిరంతరం సంఘర్షణ ఉంటుంది (తారా, 2004). సామాజిక మార్పిడి నెమ్మదిగా ఆర్థిక మార్పిడి వైపు మళ్లుతోంది. ఆర్థిక మార్పిడికి మారుతున్నప్పుడు వృద్ధులు కుటుంబం మరియు సమాజంచే దోపిడీకి గురవుతున్నారు. ఈ ఆర్థిక మార్పును వృద్ధుల కోణం నుండి మరియు సమాజం కోణం నుండి రెండు విధాలుగా చూడాలి. వృద్ధుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయం కుటుంబంలో ఉపయోగించబడుతుంది కానీ వారికి తగిన వాటా ఇవ్వబడదు (శివకుమార్, డి. 1998). ఈ నేపథ్యంలో వృద్ధాశ్రమాలపై అవగాహన ఉన్న వృద్ధులు లేమిగా భావించి ఇళ్లలోనే ఉండి ప్రయోగాలు చేసేందుకు ప్రయత్నిస్తారు. నేడు పాత, డే కేర్ సెంటర్లు మొదలైనవాటికి ప్రత్యేకంగా చెల్లింపు సేవకులు వంటి అనేక ఇతర పబ్లిక్ కేర్‌టేకర్లు ఉన్నారు. సాంప్రదాయ భారతీయ సమాజంలో కుటుంబ యూనిట్‌లో అన్ని బంధువులు సామాజిక యూనిట్‌గా పరిగణించబడుతున్నందున ఆదాయం ఏ వ్యక్తికి ఒక పరామితి కాదు. సంపాదన సామర్థ్యానికి మరియు ఒక వ్యక్తిని చూసుకోవడానికి మధ్య ఎటువంటి సంబంధం లేదు. పెద్ద వ్యక్తి కుటుంబంలోని ఇతర సభ్యుల నుండి ఎక్కువ గౌరవాన్ని పొందుతాడు. గౌరవప్రదమైన సంబంధాలు కుటుంబంలో క్రమానుగత పునాదిపై ఉన్నాయి. ఒక కుటుంబం నాలుగు లేదా ఐదు తరాలను కలిగి ఉన్నప్పటికీ, ఏ శరీరాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయని విధంగా వ్యవస్థ పనిచేస్తుంది.

భారతదేశం యొక్క ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ఒక ప్రత్యేకమైన సంస్థ, ఇక్కడ ఆర్థిక శాస్త్రం మరియు రాజకీయాలు సామాజిక సంబంధాల ద్వారా అధిగమించబడ్డాయి (రెడ్డి & శ్రీనివాస్, 1996). వృద్ధాప్యం సార్వజనీనమైనప్పటికీ, ఒక దశాబ్దం క్రితం వరకు వృద్ధాప్యం సహజ మరియు పరిణామ ప్రక్రియగా పరిగణించబడుతుంది మరియు అందువల్ల దీనిని

తీవ్రంగా పరిగణించారు. 1980ల వరకు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల సమస్యలు రాష్ట్రానికి తెలియవు 381 అందువల్ల వారు హాజరుకాలేదు. మాస్ కల్చర్ మరియు ఇంటర్నేషనల్ కమ్యూనికేషన్, గ్లోబలైజేషన్ యొక్క ఉపఉత్పత్తులు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు ఈ జనాభా వర్గం సంవత్సరానికి పెరుగుతున్నందున పాత వాటిపై శ్రద్ధ వహించాల్సిన అవసరాన్ని అందించింది. పిల్లల జనాభాను తగ్గించడానికి అనేక మార్గాలు ఉన్నాయి, అయితే ఆసియా దేశాల వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు జనాభా నిర్మాణాన్ని పద్ధతిగా విస్తరించినందున పాత జనాభాను ఆపలేము. 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో పశ్చిమ ఐరోపా అనుభవించిన సమతౌల్య సిద్ధాంతాన్ని నేడు భారతదేశం అనుభవిస్తోంది. సమతౌల్య సిద్ధాంతం మూడు దశలను కలిగి ఉంటుంది. మొదటి దశను సమతౌల్య దశ అని పిలుస్తారు, ఇది అధిక జనన రేటు (సంతానోత్పత్తి) మరియు అధిక మరణాల రేటు (ముఖ్యంగా శిశు మరణాలు) ద్వారా వర్ధింకరించబడుతుంది. రెండవ దశలో, మరణాల రేటు క్షీణిస్తున్నప్పుడు జననాల రేటు ఎక్కువగా ఉంటుంది. చివరగా, సంక్లిష్టమైన సామాజిక, ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ కారకాలకు ప్రతిస్పందనగా తిరిగి వచ్చిన సమతౌల్యం ఉంది: జనన (సంతానోత్పత్తి) మరియు మరణాల (మరణాల) రేట్లు రెండూ తగ్గుతాయి మరియు సమతౌల్య స్థితికి చేరుకుంది. (సెన్. 1994)

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల కంటే అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు వృద్ధాప్యం గురించి భిన్నమైన దృష్టిని కలిగి ఉన్నందున అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధాప్యం భిన్నంగా చూడవచ్చు.

ప్రపంచీకరణ ధనిక మరియు పేదల మధ్య అసమానతలను బలహీనపరుస్తుంది, అదే విధంగా దేశాలలో అంతర్గత అసమానతలు పరిగణనలోకి తీసుకోబడవు. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లోనూ ఇది కనిపిస్తుంది. (నేస్మిత్ & ఎడ్వర్డ్. 1984). ప్రపంచీకరణ కొత్త అభివృద్ధి సమానాలను చూసింది మరియు తదనుగుణంగా వివిధ జనాభా వర్గాలకు వేర్వేరు హోదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లోని వృద్ధులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చూసుకుంటుంది మరియు ప్రత్యేక హోదా ఇస్తుంది. ప్రపంచీకరణ ప్రక్రియలో మరియు మార్పు పరివర్తనలో ఉన్న అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో జనాభాలోని అన్ని వర్గాల వారి ప్రస్తుత మరియు భవిష్యత్తు స్థితి గురించి సందిగ్ధంలో ఉన్నారు. పిల్లలు, యువకులు, మహిళలు మరియు వృద్ధులు వారి జీవనశైలి, ప్రపంచ దృక్పథం మరియు సమాజంలోని సంబంధాల పరంగా మార్పుకు గురవుతున్నారు. పిల్లలు మరియు యువత ఈ మార్పులకు అనుగుణంగా మారగలిగినప్పుడు, వృద్ధులు అయోమయ మనస్సులో ఉంటారు మరియు ఇది వారి తక్షణ సమాజంపై గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. ఈ సామాజిక దృగ్విషయం యొక్క పర్యవసానమేమిటంటే, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రపంచీకరణ వృద్ధులను అంచుకు తరలించేలా చేసింది, ఇది ఉపాంత అండర్ క్లాస్ గా మారింది. 1980లు మరియు 1990వ దశకంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు వర్క్ ఫోర్స్ లో వృద్ధుల భాగస్వామ్యాన్ని ఎక్కువగా చూపించాయి, ఇది మారుతున్న సామాజిక దృశ్యాల కారణంగా క్రమంగా తగ్గుతోంది. అణు కుటుంబం ఆవిర్భావం వంటి కుటుంబ పరిస్థితులు వేగంగా మారుతున్నాయి.

సాంప్రదాయ సంరక్షణ తీసుకునేవారు లేకపోవడం మరియు సాంప్రదాయ సహాయక వ్యవస్థలు లేకపోవడం వృద్ధులను వారి స్థితి మరియు జీవనశైలిలో మార్చాయి.

వృద్ధులను కుటుంబంలో భాగంగా పరిగణిస్తున్న ప్రభుత్వం వృద్ధుల సమస్యలను కూడా తీవ్రంగా పరిగణించలేదు. వృద్ధులు తక్కువ సమయంలో కుటుంబం నుండి బయటకు నెట్టివేయబడతారని సమాజం మరియు ప్రభుత్వం ఊహించలేదు.

(సెన్. 1994). 1980వ సంవత్సరంల గ్లోబల్ ఎకనామిక్ మాంద్యం మరియు దాని పర్యవసానంగా తరువాతి దశాబ్దంలో గ్లోబల్ 382 పునర్నిర్మాణం కుటుంబాలపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. 1990వ సంవత్సరంల నుండి ప్రపంచం ప్రపంచీకరణ యొక్క పట్టులో ఉంది, ఇది ఆధారపడటం నుండి స్వాతంత్ర్యం వరకు ప్రజల వైఖరిని మార్చింది. వారి మద్దతు వ్యవస్థలు తీసివేయబడినప్పుడు లేదా వారి స్వంత బంధువులచే భర్తీ చేయబడినప్పుడు వారు సందిగ్ధంగా మారినందున అత్యంత ప్రభావితమైన జనాభా వర్గం వృద్ధులు. వృద్ధులు కేంద్రం నుండి అంచుకు వెళ్లవలసి వచ్చింది. “అణు కుటుంబాల నుండి మారడం అనేది కుటుంబ పెద్దలుగా వృద్ధుల పాత్రలను కోల్పోవడాన్ని మరియు నిర్ణయం తీసుకునే విధులు మరియు ఆర్థిక బాధ్యతలను కోల్పోవడాన్ని సూచిస్తుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో, భూమి యాజమాన్యం మరియు వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ యొక్క కొత్త నమూనాలు వృద్ధులకు వారి పని-భారాన్ని సర్దుబాటు చేయడానికి మరియు వారి బలం తగ్గినందున చిన్న పనులను నిర్వహించడానికి అవకాశాలను తగ్గిస్తాయి. పట్టణ పరిస్థితులలో, స్వతంత్ర పని కోసం వేతన కార్మికుల ప్రత్యామ్నాయం పని పరిస్థితులను వృద్ధాప్య అవసరాలకు అనుగుణంగా మార్చడం కష్టతరం చేస్తుంది. ఆధునిక విద్యకు యువకుల ప్రవేశం తరతరాల సంబంధాలను దెబ్బతీస్తుంది, వృద్ధుల స్థితిని బలహీనపరుస్తుంది, వారి అనుభవాన్ని మరియు సంప్రదాయానికి అనుబంధాన్ని పాతదిగా మరియు సాంకేతిక పురోగతికి సంబంధం లేకుండా చేస్తుంది. (యునైటెడ్ నేషన్స్, 1991).

వృద్ధాప్యం అనే భావనకు ఈ సమయంలో కొత్త అర్థం ఉంది. సంప్రదాయ సామాజిక వ్యవస్థకు మూలస్తంభాలైన వృద్ధులు మెల్లగా తొలగిపోయి కుటుంబంలో అనుబంధంగా మారారు. కొత్త ఆర్థిక దృష్టాంతం కారణంగా తరతరాల మద్దతు తీవ్రంగా మారిపోయింది. (మార్టిన్. 1990). వృద్ధులు నేడు సమాజంపై ఆధారపడిన వర్గంగా మారారు. ఒకప్పటి వృద్ధులు మానసికంగా ఆధారపడి ఉన్నప్పటికీ, వారు తమపై ఆధారపడ్డారని భావించలేదు, అయితే నేడు వారు ఆశ్రిత వర్గంగా మారవలసి వస్తుంది.

మారుతున్న సామాజిక పరిస్థితుల్లో వృద్ధులు:

ఇటీవలి సంవత్సరాలలో జనాభా వృద్ధాప్యం అనేది జీవశాస్త్రం, మనస్తత్వశాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రాలను కలిగి ఉన్న వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క పరిణామంలో వృద్ధుల జనాభా సిద్ధాంతాలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాయని చూపిస్తుంది. భౌతిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు మానసిక ప్రభావాల యొక్క పరస్పర చర్యలను మార్చడం ఫలితంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క జీవిత కాలంలో అభివృద్ధి జరుగుతుంది. వృద్ధాప్యం అనే అర్థంలో పరస్పర చర్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ సిద్ధాంతాలు మాకు సహాయపడతాయి. మరోవైపు, మానసిక సిద్ధాంతాలు సామాజిక జీవితాన్ని నిర్వహించే మార్గాలను మరియు అన్ని వయసుల వ్యక్తుల చర్యలు మరియు ప్రవర్తనలను ప్రభావితం చేసే మార్గాలను కూడా పరిశీలిస్తాయి. మొత్తానికి, విజయవంతంగా వృద్ధాప్యం అంటే ఏ వయస్సు ప్రతికూల ప్రభావాల నుండి విముక్తి పొందలేదని చెప్పవచ్చు. విజయవంతమైన వృద్ధాప్యం అంటే జీవితంలోని అన్ని డౌమైన్లలో వృద్ధాప్యానికి మంచి సర్దుబాటు లేదా అనుసరణ, ఇది జీవిత సంతృప్తికి మరింత దారి తీస్తుంది.

డర్క్మిమ్ యొక్క దృక్పథం ప్రకారం, ఏ తరగతి వయస్సు, లింగం మరియు మతం యొక్క వ్యక్తులు చాలా కాలం పాటు సామాజిక బంధంతో ముడిపడి ఉంటారు, వారు హాయిగా మరియు హృదయపూర్వకంగా ఉంటారు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల విషయంలో వృద్ధాప్యం యొక్క చిటికెడు తక్కువగా భావిస్తారు. సీనియర్ సిటిజన్లు సామాజిక బంధం ఏర్పడి

సామాజికంగా ఒంటరిగా మరియు విచ్ఛిన్నమైనట్లు భావించిన క్షణం, వారు వేగంగా వృద్ధాప్యాన్ని అనుభవించడం ప్రారంభిస్తారు, ఇది సమస్యగా మారుతుంది. ప్రతి సమాజంలో సామాజిక బంధం యొక్క ముఖ్యమైన ఆధారాలలో ఒకటి మతం. 60 సంవత్సరాల వయస్సు లేదా పదవీ విరమణ తర్వాత కూడా మతపరమైన ఆలోచనతో ఉన్నవారు మరియు ఈ ధోరణిని కొనసాగించేవారు వేగంగా వృద్ధాప్య సమస్యలను అనుభవించరు. ఇంకా, మానసికంగా, సామాజిక స్థితి మరియు ప్రతిష్టను కోల్పోయినట్లు భావించేవారు లేదా పదవీ విరమణ తర్వాత లేదా 60 సంవత్సరాల వయస్సు తర్వాత సామాజికంగా ఒంటరిగా మరియు ఆర్థికంగా సురక్షితంగా ఉన్నారని భావించేవారు, వారు వేగంగా వృద్ధాప్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు.

ప్రస్తుత అధ్యయనంలో ధృవీకరించబడిన కొన్ని సామాజిక శాస్త్ర వేరియబుల్స్ ఇవి. సామాజిక శాస్త్ర విధానం యొక్క సమగ్రత మరియు సమగ్ర దృక్పథం పరిశోధకుడికి ప్రధాన ఆకర్షణ. ఇలాంటి అధ్యయనంలో ప్రయోజనం పొందగలిగే అనేక ఇతర దృక్పథాలు కూడా ఉన్నాయి. పాశ్చాత్య దేశాలలో వృద్ధాప్యంపై నిర్వహించిన అధ్యయనాలు సాధారణంగా మానసిక కోణాన్ని నొక్కి చెబుతాయి మరియు పదవీ విరమణ చేసిన వృద్ధులకు ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక సహాయం వారి సమస్యలన్నింటికీ దివ్యాషధం అని భావించబడుతుంది. అందువల్ల తగిన వృద్ధాప్య పింఛను మరియు వృద్ధాశ్రమాలు ఏర్పాటు చేయాలని వారు సూచిస్తున్నారు. సీనియర్ సిటిజన్ల సమస్యల పట్ల ఇది చాలా పరిమిత విధానం. సంక్షిప్తంగా ప్రస్తుత అధ్యయనాలు మన దేశంలోని సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య సమస్యలపై సమగ్ర అవగాహన లేదు.

ప్రారంభ అధ్యయనాలు అన్ని సమయాలలో ప్రజలు వయస్సును అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించారని సూచిస్తున్నాయి. అనేక మంది కళాకారులు, చరిత్రకారులు, తత్వవేత్తలు, వైద్యులు మరియు సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్యంపై సాహిత్యాన్ని సర్వే చేశారు. బైబిల్, గుహ డ్రాయింగ్లు, శాస్త్రీయ నాటకం, కవిత్వం మరియు ప్రారంభ వైద్య నివేదికలు గతంలో మరియు వర్తమానంలో మానవులు వృద్ధాప్య వాస్తవాలను ఎలా అర్థం చేసుకుంటారు మరియు గతంలో మరియు వర్తమానంలో ఉన్న శ్రేయస్సులోని వైవిధ్యాలను వివరిస్తారు మరియు వృద్ధాప్య వాస్తవాలను వివరిస్తారు మరియు వివరిస్తారు. జీవితంలోని వివిధ దశలలో శ్రేయస్సు మరియు బలహీనతలో వైవిధ్యాలు (అచ్చ్బామ్, 1985; అచెనాబమ్ ఎటల్, 1996). వృద్ధాప్యం అనేది విశ్వవ్యాప్త దృక్పథం, కానీ దాని ప్రభావం. వృద్ధాప్యం జన్మ మరియు పర్యావరణ కారకాల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుందని నమ్ముతారు.

దీని ప్రకారం, జీవ మరియు మానసిక సామాజిక జన్మ మరియు పర్యావరణ కారకాలు ఉన్నాయి. దీని ప్రకారం, వృద్ధాప్య కారణాలను వివరించడానికి ప్రయత్నించే జీవ మరియు మానసిక సామాజిక సిద్ధాంతాలు ఉన్నాయి.

6.2. వృద్ధాప్యం యొక్క సిద్ధాంతాలు:

వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాల గురించిన జ్ఞానం వృద్ధాప్యం యొక్క రహస్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు శారీరక, మానసిక, సామాజిక మరియు ఆర్థిక సవాళ్ల సంక్లిష్టతను గమనించడానికి మాకు సహాయపడతాయి. అభిజ్ఞా మరియు శారీరక పనితీరులో క్షీణత సహాయక వాతావరణాన్ని సృష్టించడానికి దారితీస్తుంది. స్నేహితులను కోల్పోవడం, జీవన నాణ్యతను కాపాడుకోవడం, వైకల్యాలు వృద్ధులకు కొన్ని ఇతర సవాళ్లు. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలను సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలు, మానసిక సిద్ధాంతాలు & జీవశాస్త్ర సిద్ధాంతాలుగా విభజించవచ్చు.

సామాజిక సిద్ధాంతాలు:

కార్యాచరణ సిద్ధాంతం (Activity Theory):

దీనిని Havighurst & Albrecht (1953) ప్రతిపాదించారు. ఈ సిద్ధాంతం ప్రకారం, వృద్ధాప్యం చురుకుగా ఉండాలని సమాజం ఆశిస్తుంది ఎందుకంటే సంతృప్తికరమైన జీవితాన్ని గడపడానికి వీలైనంత ఎక్కువ కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం అవసరం. కార్యాచరణ మానసిక ఆరోగ్యంతో ముడిపడి ఉంటుంది మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రతికూల ప్రభావాలను ఆలస్యం చేస్తుంది.

డిజేంగేజ్‌మెంట్ సిద్ధాంతం (Disengagement Theory):

వయస్సు పెరిగేకొద్దీ, వ్యక్తులు క్రమంగా సామాజిక సంబంధాలు, బాధ్యతల నుండి వైదొలగడం మరియు అంతర్గత ప్రతిబింబం కోసం సమయాన్ని వెదుక్కోవాలని ఇది వివరిస్తుంది .

ఉపసంస్కృతి సిద్ధాంతం (Sub Culture Theory):

రోజ్ (1965) వృద్ధులు తమలో తాము పరస్పరం వ్యవహరించడానికి ఇష్టపడతారని సిద్ధాంతీకరించారు. ఆరోగ్యం మరియు చలనశీలత సామాజిక స్థితిని నిర్ణయిస్తాయి.

కొనసాగింపు సిద్ధాంతం (Continuity Theory):

1960వ సంవత్సరంల కొనసాగింపు సిద్ధాంతంలో హవిఫుర్ట్స్ మనం ఎంచుకున్న పాత్రలు మరియు వాటిని ఎలా అమలు చేస్తాం అనేది వ్యక్తిత్వం ద్వారా ప్రభావితమవుతుందని పేర్కొంది. ఇది సంతృప్తితో జీవించడాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. ప్రధాన వ్యక్తిత్వ రకాలు ఏకీకృతం, ఆర్మర్-డిఫెండ్, పాసివ్-డిఫెండ్ మరియు అన్-ఇంటిగ్రేటెడ్. ఈ సమీకృత వ్యక్తిత్వ రకాలు వృద్ధాప్యంతో బాగా సర్దుబాటు అవుతాయి.

వయస్సు స్తరీకరణ సిద్ధాంతం (Age Stratification Theory):

1970వ సంవత్సరంలో రిలే సమాజాన్ని వివిధ వయస్సుల సమూహాలుగా వర్గీకరించడం అనేది పాత్రలను కేటాయించడానికి మరియు వనరులను కేటాయించడానికి ఆధారమని గుర్తించింది. ఈ సిద్ధాంతం వివిధ వయసుల సామాజిక అవసరాలపై దృష్టి పెడుతుంది.

వ్యక్తి-పర్యావరణ-సరిపోయే సిద్ధాంతం (Person Environment Fit Theory):

లాటన్ (1982) విజయవంతమైన వృద్ధాప్యం ఒకరి వాతావరణంలో పనిచేసే వ్యక్తి యొక్క సామర్థ్యం ద్వారా ప్రభావితమవుతుందని ప్రతిపాదించారు.

Gerotranscendence సిద్ధాంతం:

టోర్న్స్టామ్ (1994) భౌతికవాద మరియు హేతుబద్ధమైన ఆలోచన యొక్క అభిజ్ఞా పరివర్తన సమాజంతో ఏకత్వంతో భర్తీ చేయబడుతుందని అభిప్రాయపడింది. ఇక్కడ వ్యక్తిగత ఎంపిక విజయవంతమైన వృద్ధాప్యాన్ని నియంత్రిస్తుంది మరియు ప్రభావితం చేస్తుంది.

6.3. సైకాలజికల్ థియరీస్:**మానవ అవసరాల సిద్ధాంతం (Human Needs Theory):**

మాస్లో (1954) ఐదు అవసరాల యొక్క సోపానక్రమాన్ని జాబితా చేసింది, ఇది వ్యక్తుల ప్రవర్తనను నిర్ణయించడంలో ప్రేరేపించే కారకాలుగా పనిచేస్తుంది. స్వీయ వాస్తవికత వ్యక్తి యొక్క అంతిమ లక్ష్యాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. వ్యక్తి ఎల్లప్పుడూ అవసరాలను నెరవేర్చడానికి పని చేస్తాడు.

వ్యక్తివాదం యొక్క సిద్ధాంతం (Theory of Individualism):

జంగ్ (1960) వ్యక్తి యొక్క వ్యక్తిత్వం స్వీయ-గుర్తింపు యొక్క భాగంతో నెమ్మదిగా అభివృద్ధి చెందుతుందని ప్రతిపాదించాడు. వ్యక్తులను వారి వ్యక్తికరణ ఆధారంగా అంతర్ముఖులు మరియు బహిర్ముఖులుగా వర్గీకరిస్తారు. ఆత్మపరిశీలన సానుకూల అంతర్గత పెరుగుదలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

వ్యక్తిత్వ వికాస సిద్ధాంతం (Personality Development Theory):

ఎరిక్సన్ (1963) వ్యక్తిత్వ వికాసం యొక్క ఎనిమిది దశలను ప్రతిపాదించాడు, ఇక్కడ వ్యక్తి ప్రతి దశలో విజయం సాధించవచ్చు లేదా విఫలం కావచ్చు. మునుపటి దశలలో విజయం తరువాత దశలలో విజయానికి దారితీస్తుంది, అయితే అసంతృప్తి నిరాశకు దారితీస్తుంది.

లైఫ్ స్పాన్ డెవలప్ మెంట్ సిద్ధాంతం:

బ్యాక్ (1980) ప్రకారం, ప్రతి వ్యక్తి జీవితం ఊహాజనితమైనది మరియు ప్రత్యేకమైనది, ఇది వారి లక్ష్యాలు, సంబంధాలు, అంతర్గత విలువలు మరియు పాత్రల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుంది.

పరిహార సిద్ధాంతంతో సెలెక్టివ్ ఆప్టిమైజేషన్:

బాల్టేస్, PB (1987) విజయవంతమైన వృద్ధాప్య సిద్ధాంతం వ్యక్తులు ఎంపిక, పరిహారం మరియు ఆప్టిమైజేషన్ ప్రక్రియను ఎదుర్కోవడం నేర్చుకుంటారని పేర్కొంది. వృద్ధులు తమ పాత్రలు మరియు కార్యకలాపాలను ఎంచుకుంటారు, ఇది వారికి సరైన సంతృప్తిని ఇస్తుంది.

6.4. జీవశాస్త్ర సిద్ధాంతాలు (Biological Theories):

వీటిని రెండు వర్గాలుగా విభజించారు

1. యాదృచ్ఛికం-జీవితాంతం జరిగిన ఎపిసోడిక్ సంఘటనల ఆధారంగా
2. నాన్ యాదృచ్ఛిక సిద్ధాంతాలు-ముందుగా నిర్ణయించిన సంఘటనల ఆధారంగా అందరికీ ఒక సమయ వ్యవధిలో జరుగుతుంది.

6.5. యాదృచ్ఛిక సిద్ధాంతాలు (Stochastic Theories):

శ్రీ రాడికల్ థియరీ:

శ్రీ రాడికల్ ప్రకారం కణాలు క్రమంగా దెబ్బతినడం వృద్ధాప్యానికి దారితీస్తుందని పేర్కొంది (గ్రూన్ & డేవిస్, 2001).

ఆర్గెల్ / ఎర్రర్ థియరీ:

DNA మరియు RNA ప్రోటీన్ సంశ్లేషణలో లోపాలు కణాల క్షీణతకు కారణమయ్యాయి, ఫలితంగా వృద్ధాప్యం (Orgel, 1970).

వేర్ అండ్ టీయర్ సిద్ధాంతం:

గుండె కండరాలు, న్యూరాన్లు, మెదడు మొదలైన సెల్యులార్ జీవక్రియకు నష్టం వాటిల్లదు, వీటిని భర్తీ చేయలేము మరియు ఇతర కారకాల కలయిక వృద్ధాప్యానికి కారణమవుతుంది. (వాన్ కౌటర్, లెప్రోల్డ్ & కుప్పెర్, 1996).

కనెక్టివ్ టీష్యూ సిద్ధాంతం:

జీవరసాయన ప్రక్రియ ద్వారా నిర్మాణాల మధ్య క్రాస్ లింకేజీలు మరియు కనెక్టివ్ వృద్ధాప్యానికి దారితీస్తాయి.

6.6. నాన్-వృద్ధాప్యం యొక్క యాదృచ్ఛిక సిద్ధాంతాలు (Non-Stochastic Theories of Aging):

ప్రోగ్రామ్ చేయబడిన సిద్ధాంతం:

వ్యక్తుల వయస్సులో, వారి కణాలు విభజనను ఆపివేస్తాయి మరియు టెలోమేరేస్ అనే ఎంజైమ్ ద్వారా స్రవించే టెలోమీర్స్ తగ్గించడం వలన అవి పునరావృతం కావు.

జీన్ / బయోలాజికల్ క్లాక్ సిద్ధాంతం:

జన్యుపరంగా ప్రోగ్రామ్ చేయబడిన సంకేతాలు వృద్ధాప్యానికి దారితీస్తాయి. కాబట్టి వృద్ధాప్యానికి జన్యువులు బాధ్యత వహిస్తాయి.

న్యూరో-ఎండోక్రైన్ సిద్ధాంతం:

హార్మోన్ల స్రావాలలో మార్పులు ఈస్ట్రోజెన్, గ్రోత్ హార్మోన్ మరియు మెలటోనిన్ వంటి వృద్ధాప్యంతో సంబంధం కలిగి ఉంటాయి.

ఇమ్మ్యూనోలాజిక్ / ఆటో ఇమ్మ్యూన్ థియరీ:

థైమస్ గ్రంథి తగ్గిపోవడం వల్ల వృద్ధులలో రోగనిరోధక పనితీరు తగ్గడం వల్ల వృద్ధాప్య ప్రక్రియతో సహా అనేక ఆటో ఇమ్మ్యూన్ డిజార్డర్లు వచ్చాయి.

జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక సిద్ధాంతాలు వృద్ధాప్యాన్ని ఎదుర్కోవటానికి నిర్దిష్టత మరియు సంపూర్ణ దృక్పథాన్ని కలిగి ఉండవు. కానీ అన్ని సిద్ధాంతాల నుండి జ్ఞానం వృద్ధాప్యంపై జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక ప్రభావాలను అర్థం చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. బహుశ సైద్ధాంతిక దృక్పథాల ద్వారా వివరించబడిన వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ కోణాలు సమిష్టిగా వృద్ధాప్యం ఒక సంక్లిష్టమైన దృగ్విషయం మరియు ఇది జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక కారకాల ఫలితంగా ఉంటుంది.

బయోలాజికల్ థియరీ (ఫించ్ & కిర్క్వుడ్, 2000):

జీవ వృద్ధాప్యం అనేది కణజాలం, ప్రధాన అవయవాలు మరియు శరీర వ్యవస్థల నిర్మాణం మరియు ప్రక్రియలలో కాలక్రమేణా మార్పులను సూచిస్తుంది, ఇది చివరికి మన ఆరోగ్యం, ప్రవర్తన, కార్యాచరణ సామర్థ్యం మరియు మనుగడపై ప్రభావం చూపుతుంది. జీవ వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు కణాలు మరియు శరీరంలో జరిగే ప్రక్రియలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఆధారాలను అందిస్తాయి. వృద్ధాప్యం యొక్క 300 కంటే ఎక్కువ జీవ సిద్ధాంతాలు శతాబ్దాలుగా పరిశోధించబడ్డాయి (మెడ్యెడేవ్, 1972), కానీ కణాలలో మరియు శరీరంలో జరిగే అన్ని ప్రక్రియలను వివరించే వృద్ధాప్య సిద్ధాంతం ఏదీ లేదు.

వృద్ధాప్యం యొక్క జీవ సిద్ధాంతాలు బాహ్య మరియు అంతర్గత సంఘటనల మధ్య తేడాను చూపుతాయి (ఫించ్ & కిర్క్వుడ్, 2000). కొన్ని సిద్ధాంతాలు వృద్ధాప్యాన్ని బాహ్య సంఘటనల ఫలితంగా చూస్తాయి, అవి సేకరించిన యాదృచ్ఛిక రియాక్టివ్ కారకాలు కాలక్రమేణా కణాలు లేదా శరీర వ్యవస్థను దెబ్బతీస్తాయి. ఉదాహరణకు, ఈ కారకాలు దుస్తులు మరియు కన్నీటి కారణంగా జీవని దెబ్బతీస్తాయి. కొన్ని సిద్ధాంతాలు వృద్ధాప్యాన్ని అంతర్గత సంఘటనల ఫలితంగా చూస్తాయి, మరణానికి కారణమయ్యే జన్మ కార్యక్రమంలో నిర్మించబడింది. రెండు సందర్భాల్లోనూ, వృద్ధాప్యం గురించిన వాస్తవాలను ఏ సిద్ధాంతం ఉత్తమంగా వివరిస్తుందో దానిపై ఆధారపడి అర్థవంతంగా ఉండే జోక్యం ఎక్కువగా ఉంటుంది (లుడ్విగ్, 1991).

సైకలాజికల్ థియరీస్:

వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక సిద్ధాంతాలు వారి జీవితకాలం మధ్య మరియు తరువాత సంవత్సరాలలో వ్యక్తులలో అనేక మానసిక మార్పులను వివరిస్తాయి (బెంగ్స్టన్, ఫుల్నీ మరియు జాన్సన్, 2005). స్వీయ-భావన స్వీయ-గౌరవం మరియు స్వీయ-ఇమేజీని కలిగి ఉన్న స్వీయ-అవగాహనల యొక్క వ్యవస్థీకృత, పొందికైన మరియు సమగ్ర నమూనాగా పరిగణించబడుతుంది (కావనాగ్ మరియు బ్లాన్చార్డ్-ఫీల్డ్స్, 2002; విట్బోర్న్, 2005). జీవితకాల సిద్ధాంతకర్తలు వ్యక్తిత్వం అనేది అంతర్గత పరిపక్వ ప్రణాళిక మరియు బాహ్య సామాజిక డిమాండ్ల మధ్య పరస్పర చర్యల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుందని అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ సిద్ధాంతం వృద్ధాప్యం యొక్క భావనను బహుమితీయంగా నిర్వచిస్తుంది మరియు ఈ పరిమాణాలలో వృద్ధాప్యంలో కొత్త నైపుణ్యాల పెరుగుదల, పునరుద్ధరణ మరియు నేర్చుకునే అవకాశం ఉంటుంది (బాల్ట్స్, ఫ్రెండ్ మరియు 2005). జీవిత కాల అభివృద్ధి సిద్ధాంతం విజయవంతమైన వృద్ధాప్యం (బాల్ట్స్ మరియు బాల్ట్స్, 1990) యొక్క మొత్తం మానసిక సిద్ధాంతానికి దారితీసింది, పరిహార సిద్ధాంతం (SOC) తో ఎంపిక చేసిన అప్టిమైజేషన్. వృద్ధాప్యంలో వ్యక్తులు అనుకూలమైన లేదా విజయవంతమైన (సామాజిక, అభిజ్ఞా మరియు శారీరక) అభివృద్ధిని ఎలా నిర్వహించవచ్చో SOCపై సిద్ధాంతం వివరిస్తుంది. కాగ్నిటివ్ ప్లాస్టిసిటీ సిద్ధాంతం ప్రకారం, వృద్ధాప్యంతో సహా జీవితకాలం యొక్క అన్ని దశలలో అభివృద్ధి సవరించదగినదిగా లేదా ప్లాస్టిక్ గా భావించబడుతుంది (విల్లెస్, షాయీ మరియు మార్టిన్, 2009). ప్రవర్తనా మరియు సామాజిక-సాంస్కృతిక స్థాయిలో ప్లాస్టిసిటీని పరిగణనలోకి తీసుకోవడం ఈ సిద్ధాంతానికి ప్రధానమైనది. వృద్ధాప్యం యొక్క ఈ సిద్ధాంతాలలో చాలావరకు శరీరంలో జీవ-సామాజిక మరియు మానసిక మార్పులు సంభవించే సంక్లిష్ట మార్గంలో ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానించబడి ఉన్నాయి. అటువంటి సిద్ధాంతాలలో పరిమితులు సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క అవగాహనను రూపొందించడానికి మరియు మెరుగుపరచడానికి మార్గం సుగమం చేశాయి.

అభివృద్ధి యొక్క మానసిక సామాజిక సిద్ధాంతం (ఎరిక్సన్, 1968) (Psychological Theory of Development, Erikson, 1968):

ఎరిక్సన్ యొక్క అహం అభివృద్ధి యొక్క మానసిక సామాజిక సిద్ధాంతం జీవిత గమనంలో అభివృద్ధిని అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక ముఖ్యమైన ఫ్రేమ్వర్క్ను అందించింది. అతను జీవిత కాలాన్ని ఎనిమిది దశలుగా విభజించాడు, వీటిలో బాల్యం, బాల్యం, మధ్య బాల్యం, పాఠశాల వయస్సు, కౌమారదశ, యుక్తవయస్సు, మధ్య యుక్తవయస్సు మరియు వృద్ధాప్యం ఉన్నాయి. ప్రతి దశలో ప్రజలు ఎదుర్కొనే సంభావ్య సంక్షోభాలను అతను వివరించాడు, ఆశించిన ఫలితం సాధించాలంటే వాటిని పరిష్కరించాలి.

తరువాతి దశలలో మునుపటి అనుభవం యొక్క ప్రభావం ముఖ్యమైనది మరియు ప్రభావవంతమైనది. వృద్ధుల వ్యక్తిత్వ వికాసాన్ని చిత్తశుద్ధి వర్సెస్ నిరాశగా అభివర్ణించారు. సమగ్రత అంటే ఒకరి దృక్పథం, నమ్మకాలు, ఉద్దేశ్యాలు మరియు అనుభవాలను సౌకర్యవంతంగా కలిసి సరిపోయే విధంగా ఏకీకృతం చేయడం మరియు ఒక వ్యక్తి తన వ్యక్తిత్వ లక్షణాలను మరియు అతని జీవితాన్ని కంటెంట్ మరియు సంతృప్తితో కూడిన దృక్పథాన్ని ఏకం చేయడం మరియు శ్రేయస్సు యొక్క అనుభూతిని ప్రోత్సహించడం. మరోవైపు, స్పష్టత లేకపోవడం నిరాశకు దారితీస్తుందిబీ సమగ్రతను సాధించడానికి సమయం తక్కువ అనే భావన. ఎరిక్సన్ ప్రకారం, ఎనిమిది సంక్షోభాల పరిష్కారం నుండి ఫలితం జ్ఞానం. కాబట్టి, వృద్ధులు తమ వ్యక్తిత్వ లక్షణాలను తగినంతగా ఏకీకృతం చేస్తే, వారు సంతృప్తికరమైన జీవితాన్ని గడవవచ్చు మరియు జ్ఞానం యొక్క నమ్మకాన్ని పొందవచ్చు.

వ్యక్తిత్వ సిద్ధాంతం (హవిఘర్స్ట్, RJ 1968) (Personality Theory, Havighurst, R.J. 1968):

దీని యొక్క ప్రధాన ప్రతిపాదకులలో ఒకరు RJ హవిఘర్స్ట్. హవిఘర్స్ట్ డేటాను వివరించడానికి విడదీయడం మరియు కార్యాచరణ సిద్ధాంతాలు రెండూ సరిపోవని పేర్కొంది. జీవిత సంతృప్తిని నిర్ణయించడంలో ముఖ్యమైన వేరియబుల్ గా విడదీయడం మరియు కార్యాచరణ సిద్ధాంతకర్తలు కార్యాచరణ మొత్తంపై తప్పుగా దృష్టిసారించారని హవిఘర్స్ట్ పేర్కొన్నారు. జీవిత సంతృప్తిని నిర్ణయించడంలో కీలకమైన వేరియబుల్ ఇది కార్యాచరణ స్థాయి కాదు కానీ వ్యక్తిత్వ రకం అని అతను పేర్కొన్నాడు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వివిధ వ్యక్తిత్వ రకాలు అధిక జీవిత సంతృప్తి కోసం వివిధ స్థాయిల కార్యాచరణ అవసరం. Havighurst యొక్క ఎనిమిది వ్యక్తిత్వ రకాల్లో, రెండు సిద్ధాంతాన్ని వివరించడానికి ఉపయోగించవచ్చు. (Havighurst. RJ, 1968).

స్వీయ నెరవేర్పు సిద్ధాంతం (బట్లర్, 1963) (Self Fulfillment Theory, Butler 1963):

బట్లర్ (1963) జీవిత సమీక్ష అనేది ఒక సహజమైన మరియు సార్వత్రిక అనుకూల ప్రక్రియ అని వివరించాడు, ఇక్కడ ఒకరి గత అనుభవాలను తిరిగి స్పృహలోకి తీసుకురావడం ద్వారా, వృద్ధులు వారి గుర్తింపులను పటిష్టం చేయడంలో మరియు సమగ్రపరచడంలో సహాయపడతారు. గతాన్ని తిరిగి పరిశీలించడం ద్వారా మరియు గతంలో పరిష్కరించని వైరుధ్యాలను మళ్లీ ఏకీకృతం చేయడం ద్వారా. వృద్ధులు తమను తాము బాగా తెలుసుకోవచ్చు. వారు ఎవరో మరియు ఉన్నారో ఇతరులతో కమ్యూనికేట్ చేయండి మరియు వారి నైతికతతో వ్యవహరించడంలో వారికి సహాయపడండి.

6.7. సారాంశం:

వృద్ధాప్యం అనేది ఒక ప్రక్రియ కాదు. అభివృద్ధి సిద్ధాంతకర్తలు మరియు అభ్యాసకుల కోసం వృద్ధాప్యం అనేది చాలా నిర్లక్ష్యం చేయబడిన సమస్యలలో ఒకటి, ఎందుకంటే వారు శక్తిలేని మరియు వనరులు లేని వ్యక్తులు. గత దశాబ్దంలో భారతదేశం చూసిన సామాజిక మార్పు అనేక సామాజిక వర్గాలు ఆర్థిక మరియు రాజకీయ వర్గాలుగా రూపాంతరం చెందాయని చూపిస్తుంది. వృద్ధులు వ్యవస్థీకృత సమాహం కానందున తమను తాము రాజకీయ వర్గం లేదా ఆర్థిక వర్గంలోకి మార్చుకోలేరు. ఇక్కడ గమనించవలసిన రెండు అంశాలు ఉన్నాయి, మొదటి సందర్భంలో వారు నేడు జీవిస్తున్న భౌతిక ప్రపంచం వారిని దూరం చేస్తోంది. వృద్ధులలో జీవిత-సంతృప్తి మరియు పరాయికరణ ముఖ్యమైన భావనలు, ఇవి చాలా విస్తృతమైన చిక్కులను కలిగి ఉంటాయి మరియు మన సమాజంలో విజయవంతంగా వృద్ధాప్యం అవుతున్న పెద్ద జనాభా

గురించి 385 మొత్తం వీక్షణను అందించగలవు. వృద్ధాప్య సిద్ధాంతాలు జీవశాస్త్రం, మనస్తత్వశాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రాలను కలిగి ఉన్న జెరోంటాలజీ రంగం యొక్క పరిణామంలో ముఖ్యమైన పాత్రను పోషించాయి. వృద్ధాప్యం అనే అర్థంలో పరస్పర చర్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ సిద్ధాంతాలు మాకు సహాయపడతాయి.

మరోవైపు, మానసిక సిద్ధాంతాలు సామాజిక జీవితాన్ని నిర్వహించే మార్గాలను మరియు అన్ని వయసుల వ్యక్తుల చర్యలు మరియు ప్రవర్తనలను ప్రభావితం చేసే మార్గాలను కూడా పరిశీలిస్తాయి. వృద్ధాప్యం జన్మ మరియు పర్యావరణ కారకాల ద్వారా నిర్ణయించబడుతుందని నమ్ముతారు. దీని ప్రకారం, జీవ మరియు మానసిక సామాజిక జన్మ మరియు పర్యావరణ కారకాలు ఉన్నాయి. దీని ప్రకారం, వృద్ధాప్య కారణాలను వివరించడానికి ప్రయత్నించే జీవ మరియు మానసిక సామాజిక సిద్ధాంతాలు ఉన్నాయి.

జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక సిద్ధాంతాలు వృద్ధాప్యాన్ని ఎదుర్కోవటానికి నిర్దిష్టత మరియు సంపూర్ణ దృక్పథాన్ని కలిగి ఉండవు. కానీ అన్ని సిద్ధాంతాల నుండి జ్ఞానం వృద్ధాప్యంపై జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక ప్రభావాలను అర్థం చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. బహుశా సైద్ధాంతిక దృక్పథాల ద్వారా వివరించబడిన వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ కోణాలు సమిష్టిగా వృద్ధాప్యం ఒక సంక్లిష్టమైన దృగ్విషయం మరియు ఇది జీవ మరియు మానసిక-సామాజిక కారకాల ఫలితంగా ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క ఈ సిద్ధాంతాలలో చాలావరకు శరీరంలో జీవ-సామాజిక మరియు మానసిక మార్పులు సంభవించే సంక్లిష్ట మార్గంలో ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానించబడి ఉన్నాయి. అటువంటి సిద్ధాంతాలలో పరిమితులు సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క అవగాహనను రూపొందించడానికి మరియు మెరుగుపరచడానికి మార్గం సుగమం చేశాయి.

6.8. కీలక పదాలు:

- 1) జెరోంటాలజీ
- 2) స్వీయ-భావన
- 3) ఆప్టిమైజేషన్
- 4) దృగ్విషయం
- 5) వియోగం

6.9. సమూహ ప్రశ్నలు:

- 1) జెరోంటాలజీ అంటే ఏమిటి? వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక సిద్ధాంతాలను చర్చించండి?
- 2) వృద్ధాప్యం యొక్క జీవసంబంధమైన మరియు ఇతర సిద్ధాంతాలను వివరించండి?

6.10. ఆధార గ్రంథాలు:

1. కపూర్. A.K. మరియు సత్యవతి కపూర్, 2004, ఇండియాస్ ఎల్డర్స్ - ఎ మల్టీ డిసిప్లినరీ డైమెన్షన్, మిట్టల్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ - 110059, ఇండియా.

2. మురళీ దాయి మరియు శివ రాజు, 2000, భారతదేశంలో జెరోంట్‌లాజికల్ సోషల్ వర్క్: కొన్ని ఇష్యూస్ & పెర్స్‌పెక్టివ్స్, B.R. పబ్లిషింగ్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ-10035.
3. తత్త్వమసి పల్టాసింగ్ మరియు రేణు త్యాగి, 2015, కేరింగ్ ఫర్ ది ఎల్డర్లీ, సోషల్ జెరోంటాలజీ ఇన్ ఇండియాన్ కాంటెక్స్ట్, సేజ్ పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110044, ఇండియా.
4. వెంకటేశ్వర్లు.వి, ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్, 2008, కలాజ్ పబ్లికేషన్స్, ISBN: 81-7835-677-5, ఢిల్లీ-110052.
5. విజయ కుమార్. S, 1991, కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు, ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, పంజాబీ బాగ్, ఢిల్లీ-110026.

- ఆచార్య సరస్వతి రాజు అయ్యర్

వృద్ధుల సమాజ శాస్త్ర ప్రాముఖ్యత

7.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధాప్య సమాజ శాస్త్ర ప్రాముఖ్యతను వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 7.1. వృద్ధాప్యం యొక్క అర్థం
- 7.2. వృద్ధాప్యం యొక్క భావన
- 7.3. వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క భావన
- 7.4. వృద్ధాప్య సమాజ శాస్త్ర విద్య ప్రాముఖ్యత
- 7.5. సోషల్ వర్క్‌లో స్పెషలైజేషన్‌గా జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్, సోషియాలజీ ఆఫ్ ఏజింగ్ అవసరం
- 7.6. సోషల్ వర్క్ మెథడ్స్ మరియు జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్
- 7.7. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వృద్ధాప్యంతో సామాజిక పని జోక్యం
- 7.8. జెరోంటోలాజికల్ సామాజిక కార్యకర్త పాత్ర
- 7.9. జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్స్ ద్వారా ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ అవసరం
- 7.10. సారాంశం
- 7.11. కీలక పదాలు
- 7.12. సమూహ ప్రశ్నలు
- 7.13. ఆధార గ్రంథాలు

7.1. వృద్ధాప్యం యొక్క అర్థం:

వృద్ధాప్యం అనేది మానవ పరిస్థితిలో అంతర్భాగం, ఎందుకంటే దాని దృగ్విషయ స్వభావం మరియు సిద్ధాంతకర్తలు “పాత”, “వృద్ధులు” “వృద్ధులు” అని నిర్వచించవలసిన అవసరాన్ని విస్మరించారు. వృద్ధాప్యం అనేది విశ్వవ్యాప్త ప్రక్రియ. పాత కాలానికి యాదృచ్ఛికంగా వచ్చే శారీరక మరియు మానసిక మార్పుల అధ్యయనాన్ని జెరోంటాలజీ అంటారు. వృద్ధుల సంరక్షణను క్లినికల్ జెరోంటాలజీ లేదా జెరియాట్రీక్స్ అంటారు. పెరుగుతున్న ఆయుర్దాయం మరియు వృద్ధాప్య జనాభాతో, జీవితంలోని తరువాతి దశల్లో ఉన్న వ్యక్తులు తమ జీవితాలను ఎలా గ్రహిస్తారో అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యమైనది. వారిని ఏది ప్రేరేపిస్తుంది? వారి ఎంపికలను ఏది నడిపిస్తుంది? వారు వివిధ మార్గాల్లో ఎలా వృద్ధాప్యం చేస్తారు? ఈ అధ్యయనం వృద్ధాప్యం యొక్క కోణాలను మరియు వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి ఇది ఎలా సంబంధం కలిగి ఉంటుందో చర్చిస్తుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క డైనమిక్స్ సంక్లిష్టంగా ఉంటాయి. ఈ అధ్యయనం వృద్ధాప్య మార్గాన్ని వివరించే కొన్ని కోణాలను హైలైట్ చేస్తుంది మరియు ఆరోగ్యకరమైన జీవనశైలి ద్వారా దాన్ని ఎలా మెరుగుపరచవచ్చు. వృద్ధుల అవసరాలకు ప్రాధాన్యత

ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఉందని పరిశోధకుడు నొక్కిచెప్పారు. ప్రజలు ఎప్పుడు, ఎలా, ఎందుకు వృద్ధాప్యానికి చేరుకుంటారో ఎవరూ ఖచ్చితంగా చెప్పలేరు. కానీ వాటి మధ్య నాటకీయ వ్యత్యాసాలను మనం ఖచ్చితంగా చూడవచ్చు: భౌతిక లక్షణాల నుండి జ్ఞాపకశక్తి, దృష్టి మరియు వినికిడి వరకు అనేక వైవిధ్యాలు ఉన్నాయి. వివిధ వయసులవారి ఆలోచనా విధానాలు, ప్రవర్తించే విధానాలు మనకు భిన్నంగా ఉంటాయి.

ప్రపంచ జనాభా యొక్క వేగవంతమైన వృద్ధాప్యం వివిధ సమస్యలను ముందుకు తెచ్చింది, ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో. తీవ్రమైన పోషకాహార లోపం మరియు దీర్ఘకాలిక వ్యాధి వంటి సమస్యలు వృద్ధులలో మరణాలు మరియు వ్యాధిగ్రస్తులలో నాటకీయ పెరుగుదలకు దారితీస్తున్నాయి. ఈ అధ్యాయంలో, వృద్ధాప్యం యొక్క కోణాలను మేము చర్చిస్తాము, వృద్ధులను లాభం కోసం దోపిడీ చేయాలనుకునే వారి దుర్వినియోగంపై ప్రత్యేక దృష్టి పెడతాము. వృద్ధాప్యంలో అనేక కోణాలు ఉన్నాయి మరియు అవన్నీ వృద్ధుల జీవితాలను ప్రభావితం చేస్తాయి. వాటిని అర్థం చేసుకోవడం వృద్ధుల గౌరవంగా జీవించడానికి మరియు సంతృప్తికరమైన జీవితాన్ని అనుభవించడానికి మొదటి అడుగు. వృద్ధులు సమాజంలో అత్యంత హాని కలిగించే విభాగం మరియు హింస విషయానికి వస్తే కూడా చాలా హాని కలిగి ఉంటారు. వారికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ, శ్రద్ధ మరియు రక్షణ అవసరం. ఈ అధ్యాయం యొక్క ఉద్దేశ్యం వృద్ధుల దుర్వినియోగం గురించి మాట్లాడటం ద్వారా వృద్ధాప్యం యొక్క కోణాలను అన్వేషించడం.

ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, వృద్ధాప్యం రాజకీయ ఎజెండాలో అగ్రస్థానంలో ఉంచబడింది, ఎందుకంటే ఇది సమాజానికి ముప్పుగా మరింత ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. వృద్ధాప్యం సమస్య చాలా క్లిష్టమైనది, ఎందుకంటే ఇది జీవ ప్రక్రియలు మరియు సాంస్కృతికంగా కండిషన్ చేయబడిన ప్రభావాల ద్వారా ప్రభావితమవుతుంది. వృద్ధాప్యం స్వయంప్రతిపత్తిని కోల్పోతుంది, కానీ మానవులకు అభివృద్ధి చెందడానికి లేదా వారి జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి అవకాశాలను కూడా అందిస్తుంది. ఈ అధ్యాయం వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి సంబంధించి వృద్ధాప్యం యొక్క కొలతలను పరిశీలించింది. వ్యక్తిగత, డయాడిక్ మరియు స్ట్రక్చరల్ ఫ్యాక్టర్ విశ్లేషణ పద్ధతులను ఉపయోగించడం ద్వారా కొలతలు గుర్తించబడ్డాయి.

శారీరక వృద్ధాప్యం మరియు వృద్ధుల దుర్వినియోగం మధ్య సన్నిహిత సంబంధం ఉందని సామాజిక శాస్త్ర అధ్యయనాలు సూచించాయి. వృద్ధాప్యంలో నివసించే వృద్ధుల్లో ఎక్కువ మంది డిమెన్షియా, ఆస్తమా, అధిక రక్తపోటు, కీళ్లనొప్పులు వంటి వ్యాధులతో బాధపడుతున్నారు. శారీరక వృద్ధాప్య ప్రక్రియను కాలక్రమానుసారం వృద్ధాప్యం అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది శరీర వ్యవస్థలపై సాధారణ దుస్తులు మరియు కన్నీటి ఫలితంగా శారీరక పనితీరులో క్రమంగా తగ్గుదల. వృద్ధాప్యం యొక్క సాధారణ ప్రక్రియ మనం యువ్వనంలో ఉన్నప్పుడు ప్రారంభమవుతుంది మరియు కాలక్రమేణా వేగవంతం అవుతూనే ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రభావాలను మనమందరం అనుభవించడం అనివార్యం. ఈ మార్పులు మన జీవితాలను మరియు ఆరోగ్యకరమైన, ఉత్పాదక జీవితాలను నడిపించే మన సామర్థ్యాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయన్నది ప్రధాన ఆందోళన.

కనీస ప్రయత్నంతో వేగంగా కదలగల సామర్థ్యం మానవ ఆరోగ్యం యొక్క ముఖ్యమైన అంశం. అయినప్పటికీ, శారీరక వృద్ధాప్యం కండరాల బలం మరియు ఓర్పును కోల్పోవడానికి కూడా దారితీస్తుంది. ఎంజైమ్ల ద్వారా కండరాల కణజాలం విచ్ఛిన్నం కావడం వల్ల దీనిని తరచుగా “క్యాటాబోలిక్ ఏజింగ్” అని పిలుస్తారు. మానవుల వయస్సులో, వారు

ఈ విచ్చిన్నానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉంది, ఇది శారీరక నిష్క్రియాత్మకత లేదా రోగనిరోధక వ్యవస్థను అణిచివేసే మందుల వల్ల కూడా సంభవించవచ్చు. అన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో వృద్ధాప్య జనాభా చర్చనీయాంశంగా ఉంది అనడంలో సందేహం లేదు. కానీ, చాలా మంది వ్యక్తులు వృద్ధుడు కూడా శారీరక వృద్ధాప్య ప్రక్రియను కలిగి ఉన్న వ్యక్తి అనే వాస్తవాన్ని విస్మరిస్తారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, మీరు 60 లేదా 70 సంవత్సరాల వయస్సులో ఉన్నప్పుడు వృద్ధాప్య ప్రక్రియ జరగదు. ఇది పుట్టినప్పటి నుండి జరుగుతుంది మరియు ఇది వేర్వేరు వ్యక్తులలో వేర్వేరు వేగంతో మరియు వివిధ స్థాయిలలో జరుగుతుంది.

వృద్ధులు చలి నుండి రక్షించబడాలని మనలో చాలా మందికి చెప్పబడింది మరియు వెచ్చని బట్టలు ధరించడం మంచిది. అయినప్పటికీ, ఇది శారీరక వృద్ధాప్యానికి దారితీస్తుంది, ఇది చివరికి ఆరోగ్య సమస్యలను కలిగిస్తుంది. మరోవైపు, మన వృద్ధులను దుర్వినియోగం నుండి రక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది మరియు శారీరక వేధింపు ఒక్కటే మార్గం కాదు. వృద్ధాప్య ప్రక్రియ అనేది దశాబ్దాలుగా వివిధ శాస్త్రీయ విభాగాలచే పరిశోధించబడిన అంశం. దురదృష్టవశాత్తు, వృద్ధాప్యానికి ఒకే నిర్వచనం లేదు, మరియు భావన తరచుగా తప్పుగా అర్థం చేసుకోబడుతుంది లేదా దుర్వినియోగం చేయబడుతుంది. ఈ అధ్యాయం మానవులలో వృద్ధాప్యంతో సంబంధం ఉన్న శారీరక మరియు జన్యుపరమైన మార్పులు మరియు ఆరోగ్యంపై వాటి ప్రభావాలను వివరిస్తుంది. శారీరక వృద్ధాప్యం, ఇది కాలక్రమేణా శరీరంలో సంభవించే మార్పులను సూచిస్తుంది, బహుశా జీవనశైలి ద్వారా ఎక్కువగా ప్రభావితమవుతుంది. జీవనశైలి ఎంపికలు తరచుగా ఆర్థిక మరియు సామాజిక కారకాలచే ప్రభావితమవుతాయి. ఈ అధ్యాయం యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, ప్రజలు నిశ్చల జీవనశైలిని మరియు వాటి పర్యవసానంగా ఆరోగ్య పర్యవసానాలను అనుసరించడానికి దారితీసే ఈ అంశాలలో కొన్నింటిని అన్వేషించడం. వృద్ధాప్యం జీవితంలో కాదనలేని వాస్తవంగా మారింది. మన యువ్వనంలో, మనకు అధిక అంచనాలు ఉంటాయి మరియు మనం చాలా కాలం పాటు ఉంటామని ఆశిస్తున్నాము. కానీ సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ, మన శరీరాల వయస్సు మరియు ఈ అంచనాలను అందుకోలేకపోతుంది. ఫలితంగా, మనం పెద్దయ్యాక ఉత్పాదకత మరియు ఉత్పాదకతను కలిగి ఉండటం కష్టమవుతుంది.

జనాభా మార్పులు సమాజంలోని అనేక రంగాలపై ప్రభావం చూపుతున్నాయి, అత్యంత ముఖ్యమైనది సీనియర్ సంరక్షణ మరియు సేవల అవసరం. వృద్ధాప్య జనాభా అవసరాలను తీర్చడానికి, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న దేశాలు శాశ్వత మరియు తాత్కాలిక ప్రాతిపదికన పదవీ విరమణ జీవన ఏర్పాట్ల కోసం డిమాండ్ పెరుగుతున్నాయి. సామాజిక వృద్ధాప్యం అనేది ప్రజలు తక్కువ చురుకుగా మరియు వారి కమ్యూనిటీలలో పాల్గొనే ప్రక్రియ. ఇది యుక్తవయస్సు చివరిలో ప్రారంభమయ్యే పని, సామాజిక భాగస్వామ్యం మరియు పౌర కార్యకలాపాల నుండి సామాజిక ఉపసంహరణ యొక్క నమూనాగా నిర్వచించబడింది. నేటి వేగవంతమైన వృద్ధాప్య ప్రపంచంలో, చాలా మంది వృద్ధులు స్వతంత్రంగా జీవిస్తున్నారు మరియు వారి స్వంత జీవితాలను నిర్వహించుకుంటారు, అయితే మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలతో బాధపడుతున్న వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతోంది. సామాజిక వృద్ధాప్యం పెరగడం అంటే స్నేహితులు మరియు కుటుంబ సభ్యులతో కనెక్ట్ కావడానికి సాంకేతికత ప్రధాన మార్గంగా మారుతోంది.

ఎన్ సైక్లోపీడియా ఆఫ్ బ్రిటానికా (1969 ఎడిషన్) ప్రకారం, వృద్ధాప్యం అంటే ఒక కణం, కణజాలం, అవయవం - వ్యవస్థ మొత్తం జీవి లేదా జీవుల సమూహంలో కాలక్రమేణా జరిగే ప్రగతిశీల మార్పులు. అన్ని జీవులు కాలంతో పాటు నిర్మాణం మరియు పనితీరు రెండింటిలోనూ మారుతాయి మరియు సాధారణంగా వచ్చే మార్పు వృద్ధాప్యాన్ని కలిగి

ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం అనేది మొత్తం జీవిత కాలం యొక్క అభివృద్ధి క్రమంలో భాగం. గర్భం దాల్చినప్పటి నుండి ఈ అభివృద్ధి క్రమంలో తల్లిదండ్రుల ఎదుగుదల మరియు అభివృద్ధి, జననం, బాల్యంలో, బాల్య క్రమాదశ, పరిపక్వత మరియు వృద్ధాప్యం ఉంటాయి. ఈ మొత్తం ప్రక్రియలో వృద్ధాప్యం ఒక సాధారణ భాగం. ఏది ఏమైనప్పటికీ, వృద్ధాప్య శాస్త్రం అనేది వ్యక్తి యొక్క పరిపక్వత మరియు మరణం మధ్య సంభవించే మార్పులకు మరియు ఈ మార్పులను ప్రభావితం చేసే అంశాలకు సంబంధించినది. ఈ కారకాలు వారసత్వం నుండి వాతావరణం వరకు ఉండవచ్చు మరియు అవి సామాజిక ఆచారాలు మరియు వైఖరిని కలిగి ఉండవచ్చు.

7.2. వృద్ధాప్యం యొక్క భావన:

దీర్ఘకాలం జీవించే వ్యక్తుల లక్షణాలపై విచారణగా జెరోంటాలజీ ప్రారంభమైంది: వుడ్రఫ్ మరియు బిరెన్ (1968) వృద్ధాప్యం గురించిన ప్రారంభ అపోహలను మూడు గ్రూపులుగా వర్గీకరించారు:

- అ) యాంటిడిలవియన్ థీమ్: మానవులు గతంలో ఎక్కువ కాలం జీవించారు. జెనెసిస్ పుస్తకం దీనికి ఉదాహరణలు ఇస్తుంది.
- ఆ) హైపర్బోరియన్ థీమ్: ఏదో ఒక సుదూర ప్రదేశంలో, ప్రజలు చాలా కాలం జీవితాన్ని ఆస్వాదించే సమాజం ఉంది.
- ఇ) పునరుజ్జీవనం థీమ్: సంతోషించిన దేవుడి నుండి కొన్ని ప్రత్యేక వరం ద్వారా లేదా అలాంటిదే, ప్రజలు పునర్ యువ్వనం పొందారు మరియు చాలా కాలం పాటు జీవించారు.

ఈ మూడింటిలోనూ జీవితాన్ని పొడిగించే పద్ధతుల అన్వేషణ ప్రముఖంగా ఉంటుంది. మరణం యొక్క అనివార్యత మానవజాతిని జీవితాన్ని పొడిగించే మార్గాలు మరియు మార్గాల గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించేలా చేసింది.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత, వృద్ధాప్యం అధ్యయనంపై ఆసక్తి మరింత పెరిగింది. దీనికి అనేక అంశాలు కారణమయ్యాయి:

- అ) వైద్యరంగంలో పురోగతి వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక మరియు శారీరక సమస్యలపై వెలుగునిచ్చింది.
- ఆ) వృద్ధాప్యంపై క్రమబద్ధమైన పరిశోధన వృద్ధాప్యంపై వ్యక్తిగత పరిశోధన కార్యక్రమాల నుండి అభివృద్ధి చెందడం ప్రారంభించింది.
- ఇ) ఎకనామిక్స్ మరియు డెమోగ్రఫీ రంగాలలో చేసిన అధ్యయనాలు సమాజంలోని వయస్సు నిర్మాణంలో మార్పులు తక్షణ పరిష్కారాలు అవసరమయ్యే తీవ్రమైన సామాజిక మరియు ఆర్థిక సమస్యలకు కారణమవుతాయని సమాచారం అందించింది.
- ఈ) శాస్త్రీయ పత్రికలు వృద్ధాప్యంపై మా పరిశోధనా ఫలితాలను అందించడం ప్రారంభించాయి.
- ఉ) ఇంటర్నేషనల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ స్థాపన వృద్ధుల అధ్యయనంలో పరిశోధకులలో ఉత్సాహాన్ని పెంచింది.
- ఊ) అనేక దేశాలు వృద్ధాప్య సమస్యలతో వ్యవహరించే పరిశోధనా సంస్థలను ప్రారంభించాయి మరియు వృద్ధుల కోసం అనేక స్వచ్ఛంద సంక్షేమ సంస్థలు వృద్ధుల సమస్యలపై తీవ్రమైన ఆసక్తి చూపడం ప్రారంభించాయి.

బు) వృద్ధులపై రచనల సమీక్షలు మరియు వృద్ధాప్యంపై శాస్త్రీయ నివేదికల సారాంశాలు శాస్త్రీయ పత్రికలలో వారి స్థానాన్ని కనుగొన్నాయి మరియు ఇది వృద్ధుల అధ్యయనంలో ఆసక్తిని రేకెత్తించడానికి సహాయపడింది.

కానీ, ఇవన్నీ ఉన్నప్పటికీ, జెరోంటాలజీ నేటికీ చాలా యువ శాస్త్రంగా మిగిలిపోయింది. ఇతర కొత్త శాస్త్రాల వలె, దాని ప్రధాన ప్రాధాన్యత సాధారణ వివరణగా కొనసాగుతుంది. సిద్ధాంతాలు మరియు బాగా పనిచేసిన పరిశోధన సాధనాలు ఇప్పటికీ ఈ ప్రాంతంలో చాలా తక్కువ. వృద్ధాప్యం యొక్క విభిన్న అంశాలను మరియు ఆచరణాత్మక జీవనంపై వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రభావాన్ని కొలవడానికి పరిశోధకుడు తన స్వంత సాధనాలను అభివృద్ధి చేయాలి.

వృద్ధాప్య శాస్త్రంలో సర్దుబాటు అనే భావన వృద్ధులలో సామాజిక సమస్యల కేసుల కోసం సంక్షేమ కార్యక్రమాల సందర్భంలో ఉపయోగించబడింది మరియు ఇది వృద్ధాప్యంలో సామరస్యంగా జీవించడానికి సమానం. వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క ఆచరణాత్మక ఉద్దేశ్యం వృద్ధాప్యంలో సంతోషకరమైన జీవితాన్ని గడపడంలో ప్రజలకు సహాయం చేయడం. వృద్ధులకు సామాజిక సహాయం అందించడానికి మంచి జీవన సూచికలు మరియు దాని నిర్ణయాత్మక కారకాల జ్ఞానం అవసరం. ఈ కారణంగా, సర్దుబాటు నాణ్యతను అంచనా వేయడానికి కార్యాచరణ ప్రమాణాల సూచిక మరియు వృద్ధాప్యంలో మంచి సర్దుబాటుతో ముడిపడి ఉన్న కారకాల అన్వేషణ పాశ్చాత్య దేశాలలో, ముఖ్యంగా అమెరికాలో, మొదటి నుండి గణనీయమైన శాస్త్రీయ ఆసక్తిని ఆకర్షించింది. ఆధునిక జెరోంటాలజీ కాలం.

ఎన్ సైక్లోపీడియా బ్రిటానికా (1969) వృద్ధాప్యాన్ని ఈ క్రింది విధంగా నిర్వచించింది:

“వృద్ధాప్యం అంటే ఒక కణం, కణజాలం, అవయవం-వ్యవస్థ మొత్తం జీవి లేదా జీవుల సమూహంలో జరిగే ప్రగతిశీల మార్పులు కాలక్రమేణా జీవుల నిర్మాణం మరియు పనితీరు రెండింటిలోనూ మార్పు చెందుతాయి. సాధారణ ధోరణిని అనుసరించే వృద్ధాప్యం ఏర్పడుతుంది. వృద్ధాప్యం అనేది మొత్తం జీవిత కాలం యొక్క అభివృద్ధి క్రమంలో భాగం. గర్భధారణతో ప్రారంభించి, ఈ వికాస క్రమంలో ప్రినేటల్ ఎదుగుదల మరియు అభివృద్ధి, జననం, బాల్యం, బాల్యం, కౌమారదశ, పరిపక్వత మరియు వృద్ధాప్యం ఉంటాయి. ఈ మొత్తం ప్రక్రియలో వృద్ధాప్యం ఒక సాధారణ భాగం. ఏది ఏమైనప్పటికీ, జెరోంటాలజీ అనేది వ్యక్తి యొక్క పరిపక్వత మరియు మరణం మధ్య సంభవించే మార్పులకు మరియు ఈ మార్పులను ప్రభావితం చేసే అంశాలకు సంబంధించినది. ఈ కారకాలు వారసత్వం నుండి వాతావరణం వరకు ఉండవచ్చు మరియు అవి సామాజిక ఆచారాలు మరియు వైఖరులను కలిగి ఉండవచ్చు. కొంతమంది పరిశోధకులు వృద్ధాప్యం అనేది జీవితకాలంలో వ్యాధి మరియు పనిచేయకపోవడం వంటి యాదృచ్ఛిక గాయం పేరుకుపోవడం వల్ల సంభవిస్తుందని నమ్ముతారు. మరికొందరు వృద్ధాప్యం అనేది ప్రాథమిక, అనివార్య మరియు కోలుకోలేని ఒక అంతర్గత ప్రక్రియ కారణంగా ఉందని నమ్ముతారు. వృద్ధాప్యం పర్యావరణ డిమాండ్లను ఎదుర్కోవడంలో ప్రగతిశీల అసమర్థతగా సూచించబడుతుందని రెండు అభిప్రాయాలు అంగీకరిస్తాయి మరియు వ్యక్తిగత వయస్సులో మరణం యొక్క పెరుగుతున్న సంభావ్యతలో ప్రతిబింబిస్తుంది.

7.3. వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క భావన:

జెరోంటాలజీ రెండు గ్రీకు పదాల నుండి వచ్చింది: గెరాన్ అంటే వృద్ధుడు మరియు లోగోలు అంటే అధ్యయనం లేదా శాస్త్రీయ గ్రంథం. కాబట్టి, జెరోంటాలజీ అనేది పాతవాటికి సంబంధించిన శాస్త్రీయ అధ్యయనం. పాతకాలపు శాస్త్రీయ అధ్యయనమైన జెరోంటాలజీ ఈ రోజుల్లో శాస్త్రవేత్తలు మరియు సామాజిక కార్యకర్తల నుండి ప్రత్యేక శ్రద్ధ పొందుతోంది.

జెరోంటాలజీ యొక్క అనేక ప్రాథమిక అంశాలు: ఇరవయ్యవ శతాబ్దం మూడవ దశాబ్దంలో అభివృద్ధి చెందినవి. వాటిలో ఒకటి వృద్ధాప్య సమస్యలు సంక్లిష్టమైనవి మరియు ఇంటర్ డిసిప్లినరీ కోణం నుండి అధ్యయనం చేయాలి. మరొకటి ఏమిటంటే, వృద్ధాప్యం జీవ సిద్ధత మరియు పర్యావరణం మధ్య పరస్పర చర్యను సూచిస్తుంది.

ఔషధం యొక్క ప్రధాన ఆందోళన ఈ కాలంలో అంటు వ్యాధుల నుండి దీర్ఘకాలిక వ్యాధులకు మారడం. పర్యవసానంగా, 1940వ సంవత్సరం నాటికి, జెరోంటాలజీ ఒక స్వతంత్ర మరియు ముఖ్యమైన జ్ఞాన రంగంగా గుర్తింపు పొందింది.

7.4. వృద్ధాప్య సమాజ శాస్త్ర విద్య ప్రాముఖ్యత:

మానవ చరిత్ర ప్రారంభం నుండి, సమాజంలోని పురాతన మరియు అత్యంత అనుభవజ్ఞులైన సభ్యులు ఎల్లప్పుడూ ముఖ్యమైన పాత్రను కలిగి ఉన్నారు. వారు సమాజాలను నిర్వహించే పెద్దలు మరియు యువ తరాలలో విలువలను నింపారు. ఆధునిక కాలంలో, ఈ పాత్రలను తరచుగా శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానం ఉన్న వ్యక్తులు తీసుకుంటారు. అయితే, ఈ మార్పు మన వృద్ధ పౌరుల మానసిక ప్రొఫైల్‌ను కూడా ప్రభావితం చేస్తోంది. పెద్దల దుర్వినియోగం మరియు మానసిక వృద్ధాప్యం యొక్క సమస్య ఒక ముఖ్యమైన సమస్య, దీనికి శ్రద్ధ అవసరం. ఐక్యరాజ్యసమితి దీనిని అతిపెద్ద ప్రపంచ సవాలుగా గుర్తించింది, అయితే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వాలు దీనిని ఎదుర్కోవడానికి విధానాలను చర్చిస్తున్నాయి. గత దశాబ్దాలలో భారతదేశంలో కుటుంబ జీవితం యొక్క స్వభావం విపరీతమైన మార్పులకు గురైంది అని ఇప్పుడు అందరికీ తెలుసు. ఈ మార్పులు వృద్ధులకు అనేక సమస్యలను తెచ్చిపెట్టాయి. యాభైల చివరలో విదర్భ ప్రాంతంలో చెప్పబడిన సోషల్ వర్క్ ఎడ్యుకేషన్ పూర్తిగా మహారాష్ట్రలోని మిగిలిన ప్రాంతాలలో, ముఖ్యంగా ముంబైలో ఉన్న సిలబస్‌పై ఆధారపడింది. భవిష్యత్ ధోరణితో ప్రాంతం యొక్క సమస్యలను పరిష్కరించడానికి పాఠ్యాంశాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రత్యేక కృషి చేయలేదు. ఫలితంగా, వృద్ధాప్య సమస్యలు మరియు జోక్యానికి సంబంధించిన వ్యూహాలు ఈ ప్రాంతంలోని సోషల్ వర్క్ ఎడ్యుకేషన్ యొక్క పాఠ్యాంశాల్లో తగినంతగా ప్రస్తావించబడలేదు.

వృద్ధుల యొక్క సాధారణ సమస్యలను గుర్తించడం మరియు వృద్ధులతో సామాజిక కార్య సాధన పరిమాణాన్ని మెరుగుపరచడం జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం. గ్రామీణ వృద్ధుల తయారీ కోసం చేపట్టిన అనుభావిక పరిశోధన. అటువంటి అంశాల గురించి లోతైన జ్ఞానం మాత్రమే ఒక నిపుణుడిని అర్థవంతమైన రీతిలో జోక్యం చేసుకోవడానికి సిద్ధం చేస్తుంది. ప్రస్తుత సోషల్ వర్క్ పాఠ్యప్రణాళిక గణనలో లోపభూయిష్టంగా ఉందని మేము భావిస్తున్నాము.

కుటుంబ మరియు శిశు సంక్షేమ స్పెషలైజేషన్ యొక్క పాఠ్యాంశాల్లో మాత్రమే జెరోంటాలజీకి సంబంధించిన అంశాలు పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ స్థాయిలో చోటు పొందుతాయి. అండర్-గ్రాడ్యుయేట్ స్థాయిలో, ఇది భారతీయ సామాజిక సమస్యల కింద 'కుటుంబ ఉద్రిక్తత మరియు అస్తవ్యస్తత సమస్య' అనే యూనిట్‌లో చాలా చిన్న భాగాన్ని ఏర్పరుస్తుంది. ముఖ్యంగా గ్రామీణ నేపథ్యంలో వృద్ధుల సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు విద్యార్థులను సన్నద్ధం చేయడానికి ఇది పూర్తిగా సరిపోదని మేము భావిస్తున్నాము. ఒక సామాజిక కార్యకర్త వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడానికి వ్యక్తిత్వం, సహజ బహుమతులు మరియు మెరుగైన ప్రేరణతో పాటు వృత్తిపరమైన శిక్షణ తప్పనిసరిగా అవసరమని గుర్తుంచుకోవాలి.

ఇంటర్వ్యూ, కౌన్సెలింగ్ మరియు సలహా రంగాలలో జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ, PG

మరియు UG స్థాయిలలో, కేస్ వర్క్, గ్రూప్ వర్క్ మరియు కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజేషన్ అనే మెథడ్స్ పేపర్లలో ఈ అంశాన్ని ప్రవేశపెట్టడం మరొక సూచన. వృద్ధులకు, జీవ, శారీరక మరియు మానసిక పరిజ్ఞానం, జీవిత-చక్ర దృక్పథం, వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం శాసన చర్యలు మరియు వృద్ధులకు సంబంధించిన సామాజిక విధానం యొక్క క్లిష్టమైన సమీక్ష కూడా UG మరియు PG స్థాయిలలో అక్షరంలో భాగంగా ఉంటాయి. ఇటువంటి ఇంటెన్సివ్ పాఠ్యప్రణాళిక మాత్రమే గ్రామీణ నేపథ్యంలో వృద్ధులతో సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి విద్యార్థులను సన్నద్ధం చేస్తుంది. ఆదర్శవంతంగా చెప్పాలంటే, శిక్షణ భాగాలు క్రింది వాటిని మెరుగుపరచాలి:

- 1) వృద్ధ ఖాతాదారుల సామాజిక పరిస్థితి మరియు అవసరాలను సమగ్రంగా అంచనా వేయగల సామర్థ్యం.
- 2) కమ్యూనిటీ వనరుల ఉపయోగంతో కేస్ వర్క్ను మిళితం చేయగల ఆచరణాత్మక చికిత్స ప్రణాళికను రూపొందించగల సామర్థ్యం.
- 3) వృద్ధుల సమస్యల పట్ల సున్నితత్వం దాగి ఉంది.

7.5. ప్రత్యేకతగా జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్, సోషియాలజీ ఆఫ్ ఏజింగ్ అవసరం:

సామాజిక సేవ:

వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడానికి విద్యాపరంగా మరియు వృత్తిపరంగా జ్ఞానంపై ఆధారపడిన వివిధ సామాజిక పని నైపుణ్యాలు ఉన్నాయి, అవి సామాజిక పని వృత్తికి సహాయపడే కొత్త వాస్తవాలను పొందాలి. జెరోంటాలజీ రంగంలో సామాజిక కార్యకర్తలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధుల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే మరియు వృద్ధుల ఆరోగ్యవంతమైన జీవితాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రత్యేక చట్టాలు, విధానాలను రూపొందించడం మరియు సామాజిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం గురించి సామాజిక కార్యకర్త తప్పనిసరిగా అవగాహన కలిగి ఉండాలి.

జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ అనేది సోషల్ వర్క్ యొక్క బహుళ-క్రమశిక్షణా ఉప-క్షేత్రంతో పాటు ఒక ప్రత్యేక శాఖ, ఇది సామాజిక కార్యకర్త వృద్ధులతో చదువుతున్న లేదా పని చేస్తున్నాడు, వృద్ధుల యొక్క విస్తృత కారణాలపై అవగాహన కల్పించడం, పరిశోధించడం మరియు ముందుకు తీసుకెళ్లడం బాధ్యత. వృద్ధాప్య సామాజిక కార్యకర్తలు ఆరోగ్యం మరియు వృద్ధాప్య సేవల సైక్లమ్లలో అంతర్భాగం. సామాజిక కార్యకర్తలు ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యం, విలువలు మరియు పాత్రలను కలిగి ఉంటారు, ఇవి వృద్ధులకు మరియు వారి సంరక్షకులకు సహాయక మరియు విద్యా సేవలను అందించడానికి బాగా సరిపోతాయి. వృద్ధులకు సంబంధించిన శారీరక, మానసిక, కుటుంబ, సంస్థాగత మరియు సామాజిక అంశాలకు సంబంధించిన ఈ సమస్యలకు జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ ప్రత్యేకించి సంబంధించినది. పెద్దల సంరక్షణ వ్యవస్థల్లోని ఈ ప్రావైడర్ల అమూల్యమైన సహకారాన్ని జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ హైలైట్ చేస్తుంది మరియు వృద్ధుల అవసరాలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు ప్రతిస్పందించడానికి మా ప్రయత్నాలలో సామాజిక పని పరిశోధనను చేర్చడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను మాకు గుర్తు చేస్తుంది.

సామాజిక పని అనేది 'వైవిధ్యమైన వృద్ధాప్య మరియు వృద్ధుల అవసరాలకు ప్రతిస్పందించేలా సంరక్షణ వ్యవస్థను నిర్ధారించడంలో కీలకమైన మరియు వ్యూహాత్మక పాత్రను కలిగి ఉంది' అని వర్ణించబడింది. అందువల్ల, సామాజిక పని దృక్పథంలో పరిష్కరించడానికి మార్గాలను కనుగొనడానికి వీలుగా, జీవన ఏర్పాట్లు, అవసరాలు, వృద్ధుల పట్ల ప్రతికూల దృక్పథాలు మరియు వృద్ధుల సమస్యలను క్షుణ్ణంగా అర్థం చేసుకోవడానికి జెరోంటాలాజికల్ సోషల్ వర్క్ను సోషల్ వర్క్లో స్పెషలైజేషన్ గా స్థాపించాల్సిన అవసరం చాలా ఉంది. వృద్ధుల సమస్యలు మరియు ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యాన్ని నిర్వహించడం.

7.6. సామాజిక పని పద్ధతులు మరియు జెరోంటోలాజికల్ సామాజిక పని:

సామాజిక కార్యకర్తలు ఆచరణలో నిమగ్నమవ్వడానికి సిద్ధమవుతున్నప్పుడు ఈ క్రింది పరిమాణాలను కలిగి ఉండాలి-సామాజిక కార్య సాధన, లక్ష్యాల వివరణ, దశలు మరియు వృద్ధాప్య సామాజిక పని యొక్క సామాజిక పని పద్ధతులను అన్వేషించడం. కుటుంబ సామాజిక పని మరియు కుటుంబ సలహా సేవలు వృద్ధుల కుటుంబాలకు మెరుగైన సంరక్షణ మరియు వృద్ధులకు కుటుంబ మద్దతును బలోపేతం చేయడానికి సహాయపడతాయి.

- వృద్ధుల సంస్థాగతీకరణలో పెరుగుదల ఉన్నందున, వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడానికి సామాజిక కార్యకర్తలు క్రియాశీల పాత్ర పోషిస్తారు. అయితే, సంస్థాగతీకరణ కుటుంబ జీవితానికి ప్రత్యామ్నాయం కాదు. సామాజిక కార్యకర్తలు వృద్ధులు మరియు వారి కుటుంబ సభ్యుల మధ్య పరస్పర చర్యను ప్రోత్సహించాలి.
- సంఘటిత మరియు అసంఘటిత రంగాలలో వివిధ సంక్షేమ పథకాలపై వృద్ధులలో అవగాహన పెంచడంలో సామాజిక కార్యకర్త కీలక పాత్ర పోషిస్తాడు.
- తోటివారి మద్దతు కోసం సోషల్ నెట్‌వర్క్‌లను ఏర్పాటు చేయడం మరియు వారి సృజనాత్మకత, స్వీయ-పరిపూర్ణత మరియు ఆత్మగౌరవానికి అవకాశాలను అందించడం.
- సామాజిక కార్యకర్తలు సామాజిక పని పద్ధతులు మరియు నైపుణ్యాలను ఉపయోగించి వారి సామాజిక మరియు భావోద్వేగ అవసరాలను తీర్చడంలో వృద్ధులకు సహాయం చేయవచ్చు.
- సామాజిక కార్యకర్తల పాత్రలో సామాజిక కార్యకర్తలు వృద్ధులకు అవగాహన కల్పించడంలో, చట్టాన్ని రూపొందించడంలో మరియు సామాజిక విధానాన్ని రూపొందించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు.

7.7. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వృద్ధులతో సామాజిక పని జోక్యం:

వృద్ధుల జనాభాపై ఇప్పటివరకు నిర్వహించిన అధ్యయనాలు ప్రధానంగా పట్టణ ప్రాంతాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయి మరియు వాటిలో చాలా తక్కువ మంది గ్రామీణ నేపథ్యంలో నిర్వహిస్తున్నారు. అందువల్ల, గ్రామీణ వృద్ధుల స్థితిగతులపై డేటా సరిపోదు. స్పష్టంగా సామాజిక కార్య వృత్తి దాని అధ్యయనం మరియు గ్రామీణ వృద్ధులకు సేవలలో వెనుకబడి ఉంది. వాస్తవానికి, వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడం అనేది సామాజిక కార్య సాధన యొక్క నాలుగు లక్ష్యాలను కవర్ చేయగల ప్రాంతం, అవి నివారణ, నివారణ, ప్రోత్సాహక మరియు పునరావాసం. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నిర్వహించిన వృద్ధాప్య అధ్యయనాలపై నిర్వహించిన సాహిత్య సర్వేలో వృద్ధుల సమస్యలు ప్రకృతిలో సంక్లిష్టంగా ఉన్నాయని సూచించింది. సమస్య యొక్క సంక్లిష్టత ఏ సమాజంలోనైనా ప్రబలంగా ఉన్న సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

7.8. జెరోంటోలాజికల్ సామాజిక కార్యకర్త పాత్ర:

- సామాజిక కార్యకర్త కౌన్సెలింగ్ ప్రక్రియలో ఉత్తేజం, రోల్ మోడల్, వ్యాఖ్యాత, ఒప్పించేవాడు మరియు సహాయక అధికార వ్యక్తిగా వివిధ పాత్రలను పోషించాలి.
- వృద్ధుల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి కుటుంబ సభ్యుల మధ్య పూర్తి వ్యక్తీకరణలు, అభిప్రాయాలు మరియు పరస్పర చర్యలను పొందడానికి కుటుంబ సభ్యులందరినీ ప్రోత్సహించడానికి సామాజిక కార్యకర్త ఉత్తేజం వలె పనిచేస్తుంది.

- సామాజిక కార్యకర్త ఒక నిర్దిష్ట నిరాశాజనక సమస్యను గుర్తించడానికి మరియు కొత్త మరియు మరింత ప్రభావవంతమైన మార్గాలను పొందేందుకు రోల్ మోడల్‌ను ఉపయోగించవచ్చు.
- కొన్నిసార్లు సామాజిక కార్యకర్త వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన ఆందోళన మరియు అయోమయ ప్రాంతాలలో అంతర్దృష్టి మరియు అవగాహనను పొందేందుకు అప్పుడప్పుడు వ్యాఖ్యలు చేస్తూ వ్యాఖ్యాత పాత్రను పోషించవలసి ఉంటుంది.
- సామాజిక కార్యకర్త కూడా స్వార్థపూరిత అసమంజసమైన లేదా హానికరమైన ప్రవర్తనలో మార్పులను ప్రభావితం చేయడానికి ఒప్పించే వ్యక్తిగా వ్యవహరించాలి. ఇది కుటుంబంలోని వివిధ వయసుల కుటుంబ సభ్యుల మధ్య కమ్యూనికేషన్ గ్యాప్‌ను తగ్గిస్తుంది.
- సామాజిక కార్యకర్త ఉపసంహరించుకున్న ఆందోళన మరియు అసురక్షిత వ్యక్తిని ఉద్దేశాలను తగ్గించడానికి మరియు వృద్ధుల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి మరియు అతని/ఆమె భావాలను మాట్లాడేలా ప్రోత్సహించడానికి ఒక సహాయక అధికారిగా మారాలి.
- కుటుంబాన్ని ఒక సంస్థగా కౌన్సెలింగ్ పద్ధతులు మరియు నైపుణ్యాలతో బలోపేతం చేయాలి. కుటుంబంలో పెకుసుగా ఉన్న సంబంధాలను సరిదిద్దడానికి నివారణ చర్యల గురించి సరైన అవగాహన ఈ సమయంలో అవసరం.

7.9. సామాజిక కార్యకర్తల ద్వారా కుటుంబ కౌన్సెలింగ్ అవసరం:

జెరోంటోలజీ:

వృద్ధాప్యం యొక్క జీవశాస్త్రం, వృద్ధాప్యం యొక్క మనస్తత్వశాస్త్రం మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క సామాజిక శాస్త్రం (బిర్రెన్ మరియు రెస్సర్: 1977) సమస్యలను నిర్వహించడంలో కుటుంబ సలహాలు ప్రధాన పాత్రను కలిగి ఉన్నాయి. ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సామరస్య సంబంధాలను బలోపేతం చేస్తుంది మరియు కుటుంబ పెద్దల పట్ల యువతరం యొక్క వైఖరిని సవరించడంలో సహాయపడుతుంది మరియు కుటుంబ భారాన్ని సామాజిక ఆస్తిగా అభివృద్ధి చేయడంలో పూర్తి సహాయం చేస్తుంది.

సంస్థలోని చాలా మంది వ్యక్తులు నిర్దిష్ట శారీరక లేదా మానసిక సమస్యలను చూపుతారు. వ్యక్తి ఒక సంస్థలో ఆశ్రయం పొందాడు కాబట్టి అతని వ్యక్తిగత గౌరవం ఇప్పుడు ప్రమాదంలో పడిందని అతను భావించాడు. ఏజెన్సీలు ఎల్లప్పుడూ ఈ సమస్యను చాలా సున్నితంగా నిర్వహించాలి, లేకపోతే వ్యక్తులు సంస్థలోకి ప్రవేశించినప్పుడు సంస్థాగత జీవితం అవసరం. వారికి ఎక్కువ కాలం కౌన్సెలింగ్ అవసరం.

కుటుంబంలో సామరస్య పూర్వకమైన సంబంధాలను పెంపొందించడానికి మరియు మెరుగైన సమాజానికి దోహదపడేలా ఒక కుటుంబంలోని వివిధ వయసుల కుటుంబ సభ్యుల మనస్తత్వాన్ని ట్యూన్ చేయడం కౌన్సెలర్ యొక్క ప్రధాన బాధ్యత. కుటుంబ సభ్యుల వైఖరులలో ప్రతిబింబించే తరాల అంతరం వారి వయస్సుపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

7.10. సారాంశం:

వృద్ధాప్యం అనేది మానవ పరిస్థితిలో అంతర్భాగం, ఎందుకంటే దాని దృగ్విషయ స్వభావం మరియు సిద్ధాంతకర్తలు “పాత”, “వృద్ధులు” “వృద్ధులు” అని నిర్వచించవలసిన అవసరాన్ని విస్మరించారు. వృద్ధాప్యం అనేది విశ్వవ్యాప్త ప్రక్రియ. పాత కాలానికి యాదృచ్ఛికంగా వచ్చే శారీరక మరియు మానసిక మార్పుల అధ్యయనాన్ని జెరోంటాలజీ అంటారు. జెరోంటాలజీ రెండు గ్రీకు పదాల నుండి వచ్చింది: గెరాన్ అంటే వృద్ధుడు మరియు లోగోలు అంటే అధ్యయనం లేదా శాస్త్రీయ గ్రంథం. కాబట్టి, జెరోంటోలజీ అనేది పాతవాటికి సంబంధించిన శాస్త్రీయ అధ్యయనం. పాతకాలపు శాస్త్రీయ అధ్యయనమైన జెరోంటోలజీ ఈ రోజుల్లో శాస్త్రవేత్తలు మరియు సామాజిక కార్యకర్తల నుండి ప్రత్యేక శ్రద్ధ పొందుతోంది. వృద్ధుల సంరక్షణను క్లినికల్ జెరోంటాలజీ లేదా జెరియాట్రీక్స్ అంటారు. వృద్ధుల యొక్క సాధారణ సమస్యలను గుర్తించడం మరియు వృద్ధులతో సామాజిక కార్య సాధన పరిమాణాన్ని మెరుగుపరచడం జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.

గ్రామీణ వృద్ధుల సంరక్షణలో గుర్తించాల్సిన అవసరం ఉన్నట్లయితే, వృద్ధాప్య శాస్త్ర సామాజిక కార్యకర్తలు వృద్ధుల ప్రక్రియను మరియు అది శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక శాస్త్ర సారూప్యతలను అర్థం చేసుకున్న సాధారణ వ్యక్తి కంటే ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందాలి. వృద్ధాప్య సామాజిక కార్యకర్తలు ఈ విషయంపై మరింత శ్రద్ధ మరియు నైపుణ్యాన్ని కేటాయించాలి. సోషల్ వర్క్ పద్ధతుల పాత్ర గురించి ప్రస్తుత నిర్లక్ష్యం చాలా ఆందోళన కలిగించే విషయం. అన్ని రకాల జోక్యాలు బహుశా ఏ ఇతర వాటి కంటే, ముఖ్యంగా ఒంటరిగా లేదా ఉపాంత కుటుంబ వనరులతో నివసించే వారి కంటే ముందస్తు వయస్సులో ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంటాయి. వృద్ధులకు ప్రస్తుతం అందజేసే సంక్షేమ సేవలు చిన్నాభిన్నమై బలహీనంగా ఉన్నాయి. సాంప్రదాయ భారతీయ గ్రామీణ సమాజానికి అనుగుణంగా ఉండే నాన్-ఇన్స్టిట్యూషన్, కుటుంబ-ఆధారిత సహాయక యంత్రాంగాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నాలు తక్షణం అవసరం.

జెరోంటోలజీ రంగంలో సామాజిక కార్యకర్తలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధుల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే మరియు వృద్ధుల ఆరోగ్యవంతమైన జీవితాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రత్యేక చట్టాలు, విధానాలను రూపొందించడం మరియు సామాజిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం గురించి సామాజిక కార్యకర్త తప్పనిసరిగా అవగాహన కలిగి ఉండాలి.

7.11. కీలక పదాలు:

- 1) జెరోంటోఫోబియా
- 2) సామాజిక పని జోక్యం
- 3) దృగ్విషయం
- 4) అస్తవ్యస్తత

7.12. సమూహ ప్రశ్నలు:

- 1) జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క ప్రాముఖ్యతపై వ్యాసం వ్రాయుము?
- 2) సోషల్ వర్క్లో స్పెషలైజేషన్ గా జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ మరియు సోషియాలజీ ఆఫ్ ఏజింగ్ అవసరం గురించి వ్రాయుము?

7.13. ఆధార గ్రంథాలు:

1. బాగ్ని. K 1996: వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ ఇంటికి కట్టుబడి ఉంటుంది. వినోద్ కుమార్ (ed.) లో వృద్ధాప్యం: భారతీయ దృక్పథం మరియు ప్రపంచ దృశ్యం (155-156), న్యూఢిల్లీ: అల్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్.
2. బాలాక్. జే.
3. Beland, F. & Arweiler, D. 1996: లాంగ్ టర్మ్ కేర్ 2 యొక్క విశదీకరణ విధానాల కోసం సూచన ఫ్రేమ్ 2: ఒక సంభావిత నమూనా, వృద్ధాప్యంపై కెనడియన్ జర్నల్, 15 (4): 533-647.
4. కీగర్, SM & స్టోన్, RI 1994: అమెరికాలో కుటుంబ సంరక్షణ. పరిణామం మరియు మూల్యాంకనం. ఏజింగ్ ఇంటర్నేషనల్ 21 (1), పేజీలు. 42-49.
5. కోస్టెల్, J. & గార్నియా, JL 1991: వృద్ధుల కుటుంబ సంరక్షణను ప్రభావితం చేసే సామాజిక మార్పు, బోల్డ్, 1 (2) పేజీలు. 3-7.
6. లక్ష్మీకాంత్, S. తులాంకర్ & జాన్ A. మేనాచేరి 2000: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వృద్ధాప్యంతో సామాజిక పని జోక్యం: గ్రామీణ విదర్భలో సూక్ష్మ స్థాయి అధ్యయనం: భారతదేశంలో జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్-కొన్ని సమస్యలు మరియు దృక్పథాలు, Pp.277, BR పబ్లికేటింగ్ కార్పొరేషన్ (A BRPC ఇండియా) లిమిటెడ్ విభాగం ఢిల్లీ.
7. జాతీయ నమూనా సర్వే సంస్థ (NSSO) 1991: NSS 42 వ రౌండ్ (జూలై 1986 - జూన్ 1987), సర్వేక్షణ, 15 (2), న్యూఢిల్లీ.
8. వంకాయలపాటి వెంకటేశ్వర్లు 2008: అండర్ స్టాండింగ్ జెరోంటాలజీ: ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్ ఎ సోషియాలజికల్ పర్స్పెక్టివ్, P.17, కల్పజ్ పబ్లికేషన్, ఢిల్లీ-110052.
9. విజయ కుమార్. S. 1991: ఫ్యామిలీ లైఫ్ అండ్ సోషియో-ఎకనామిక్ ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ ది ఏజ్డ్, న్యూ ఢిల్లీ: ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్.

- ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం - 8

వృద్ధుల సమస్యలు

8.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల వివిధ సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 8.1. పరిచయం
- 8.2. వృద్ధుల సమస్యలు
- 8.3. సామాజిక సమస్యలు
- 8.4. ఆర్థిక సమస్యలు
- 8.5. ఆరోగ్య సమస్యలు
- 8.6. మానసిక సమస్యలు
- 8.7. విశ్రాంతి సమయాన్ని వినియోగించుకోవడంలో సమస్యలు
- 8.8. వృద్ధుల ఇతర సమస్యలు
- 8.9. సారాంశం
- 8.10. కీలక పదాలు
- 8.11. నమూనా ప్రశ్నలు
- 8.12. ఆధార గ్రంథాలు

8.1. పరిచయం:

జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం పట్ల ఆందోళన అనేది సాపేక్షంగా కొత్త దృగ్విషయం, ఇది సమాజంలో వృద్ధుల సంఖ్య మరియు నిష్పత్తిలో గణనీయమైన పెరుగుదల కారణంగా ఉద్భవించింది. యాదృచ్ఛికంగా, సమాజం యొక్క వృద్ధాప్యం అనారోగ్యం, పేదరికం మరియు కష్టాలపై నాగరికత యొక్క విజయాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది (అబయ, 1982, p. 19) మరియు మానవ సంతానోత్పత్తిలో క్షీణత. సామాజిక వృద్ధాప్యం, జీవనబంధమైన వృద్ధాప్యం, అభిజ్ఞా వృద్ధాప్యం మరియు ప్రభావిత వృద్ధాప్యం వంటి వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ కోణాల మధ్య తేడాను గుర్తించడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది, ఎందుకంటే పట్టణ లేదా గ్రామీణ రంగంలో వృద్ధాప్య సమస్యలు ఈ కారకాల వల్ల తలెత్తుతాయి. సామాజిక వృద్ధాప్యం పెరుగుతున్న కొద్దీ, వ్యక్తి సమాజంతో అర్థవంతమైన పరస్పర చర్యలో తగ్గుదలని అనుభవిస్తాడు. ఒక వ్యక్తి యొక్క జీవనబంధమైన వృద్ధాప్యం సంవత్సరాల పురోగతి కారణంగా శరీర వ్యవస్థలో భౌతిక మార్పులను సూచిస్తుంది. అభిజ్ఞా వృద్ధాప్యం అనేది కొత్త సమాచారాన్ని సమీకరించే సామర్థ్యాన్ని తగ్గించడం మరియు కొత్త ప్రవర్తనను నేర్చుకోవడంలో ఇబ్బందిని సూచిస్తుంది. ప్రభావితమైన వృద్ధాప్యం అనేది మార్పుబడిన పర్యావరణానికి సంబంధించి వ్యక్తి యొక్క తగ్గిన అనుకూల సామర్థ్యాలను సూచిస్తుంది (లలిత. N, 1999, p.13).

వృద్ధాప్య ప్రక్రియ సంస్కృతులలో మరియు వాటి మధ్య గణనీయంగా మారుతుంది. వృద్ధాప్యం అనేది జీవ, సామాజిక, మానసిక మరియు పర్యావరణ కారకాల పరస్పర చర్య యొక్క ఫలితం. వృద్ధాప్యం అనేది మానవ జీవిత చక్రం యొక్క చివరి దశ, మరియు ఈ దశ యొక్క సమయం, పాత్ర సంబంధం మరియు దానితో ముడిపడి ఉన్న అర్థంపై దాని ప్రభావం వివిధ సమాజాలలో మరియు సమాజంలోని వివిధ ఉప సమాహారాలలో కూడా మారుతూ ఉంటుంది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో చివరి దశ క్షీణత మరియు మరణంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు ఈ దశలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఆర్థిక, సామాజిక, మానసిక మరియు ఆరోగ్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు, ఇవి వ్యక్తి నుండి వ్యక్తికి మారుతూ ఉంటాయి. ఇంకా వృద్ధాప్యాన్ని నిర్ణయించడం సామాజిక సంస్థకు అనుగుణంగా సామాజిక సంస్థకు అనుగుణంగా విభిన్నంగా ఉంటుంది, ఇందులో సాంస్కృతిక విశ్వాసాలు ఒక వైపు మరియు ఆర్థిక స్థాయి, జీవన ప్రమాణాలు మరియు ఆరోగ్య సేవలు మరోవైపు ఉన్నాయి (విజయ కుమార్.ఎస్, 1991, p. 1)

మగ లేదా ఆడ వృద్ధులుగా పరిగణించబడే వయస్సు సమాజాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. అదే వయస్సులో ఉన్న మగవారితో పోలితే ఆడవారు చాలా ముందుగానే వృద్ధులుగా పరిగణించబడతారు.

స్త్రీల వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో మెనోపాజ్ ఒకటి. కొన్ని సంఘాలు ఉత్పాదకత ఆధారంగా యువకులను వృద్ధుల నుండి వేరు చేస్తాయి. ఇది పారిశ్రామిక పూర్వ సమాజాలలో సర్వసాధారణం.

వయోవృద్ధుల సంఖ్య పెరగడం మరియు ప్రస్తుత సమాజంలో వారి పాత్రలు మరియు స్థితి క్షీణించడం వల్ల వృద్ధాప్య సమస్య సామాజిక సమస్యగా మారుతుంది. ప్రస్తుత సమాజం వృద్ధులకు అనేక సమస్యలను సృష్టిస్తోంది. పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ మరియు న్యూక్లియస్ కుటుంబాల ఏర్పాటు కారణంగా వృద్ధాప్యం సమస్యగా ఉద్భవించింది. అటువంటి పరిస్థితులలో సంబంధిత సేవలను అందించడానికి వృద్ధుల పట్ల శ్రద్ధ అనివార్యమైంది. ఈ సేవలలో ఎక్కువ భాగం పట్టణ ఆధారిత మరియు గ్రామీణ వృద్ధులు, భారతదేశంలోని వృద్ధుల జనాభాలో గణనీయమైన నిష్పత్తిలో ఉన్నారు మరియు ఇది పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్చబడాలి మరియు గ్రామీణ వృద్ధులకు మరియు పట్టణ వృద్ధులకు సేవలను విస్తరించాలి. వృద్ధులు సమాజంలో చురుకైన ఉత్పాదక మరియు సృజనాత్మక సభ్యులుగా మరియు దేశ అభివృద్ధి ప్రక్రియలో భాగస్వాములుగా పనిచేయడానికి వీలు కల్పించే కమ్యూనిటీ మరియు కుటుంబ ఆధారిత సేవలు చాలా తక్కువ. ఆహారం మరియు ఆశ్రయం అందించాలనే ఉద్దేశ్యంతో దాదాపు అన్ని సేవలు 'మానవతా' పరిగణనలపై నిర్వహించబడుతున్నాయి మరియు వృద్ధుల మానసిక మరియు మానసిక అవసరాల పట్ల చాలా తక్కువ శ్రద్ధ చూపబడుతోంది.

8.2. వృద్ధుల సమస్యలు:

వృద్ధాప్యం సంప్రదాయానికి మరియు ఆధునిక, వృద్ధులకు మరియు యువకులకు మధ్య గతానికి మరియు వర్తమానానికి మధ్య ఉన్న లింక్ గా పరిగణించబడుతుంది. వృద్ధులను చారిత్రక కొనసాగింపుగా పరిగణించే సాంప్రదాయ సమాజంలో పెద్దల పాత్ర చాలా ముఖ్యమైనది. ఒకసారి సెట్ చేయబడిన విలువ వ్యవస్థ సులభంగా మార్చబడదు. వృద్ధాప్యం యువకుల విలువ వ్యవస్థతో పునరుద్ధరించవలసి వచ్చినప్పుడు జరుగుతున్న మార్పులు విభిన్న అర్థాలను కలిగి ఉంటాయి. ఇది సర్దుబాట్లకు దారితీయవచ్చు, ఘర్షణలు మరియు వైరుధ్యాలను అధిగమించవచ్చు మరియు తరాల అంతరాన్ని అధిగమించవచ్చు. సమిష్టివాదం మరియు వ్యక్తిత్వం వృద్ధుల ప్రవర్తనను ప్రభావితం చేస్తాయి. వారి సామూహిక ధోరణి యూనిట్ మరియు

కొనసాగింపును నొక్కి చెబుతుంది, అయితే ఒంటరితనం వ్యక్తివాదానికి దారితీయవచ్చు. అందువల్ల, సామూహిక విధానానికి ఇతర సమాహ సభ్యుల అవసరాలపై అవగాహన అవసరం, అయితే వ్యక్తివాదం స్వాతంత్ర్యం మరియు స్వీయ-సంతృప్తి మరియు స్వీయ-కేంద్రీకృతతను ప్రోత్సహిస్తుంది. ఆర్థిక లేమి, అనారోగ్యం, స్థితి అభద్రత వంటి సాధారణ కారణాలు వృద్ధులలో సమాహం లేదా సామూహిక ధోరణిని అభివృద్ధి చేయవచ్చు. ఇది క్లబ్బులు, వినోద కేంద్రాలు, అభిరుచి కేంద్రాలు మొదలైన వయస్సు-విభజన చేయబడిన సంస్థల ఏర్పాటుకు దారితీయవచ్చు. మరోవైపు వృద్ధాప్య కాలంలో సామాజిక పరిచయాల పరిమాణం మరియు పరస్పర చర్యల తీవ్రత సన్నబడవచ్చు మరియు పరిమాణంలో తక్కువగా ఉండవచ్చు. దీర్ఘకాల అనుబంధం నుండి వచ్చిన బంధాలు తక్కువ వ్యవధిలో ఉండే వాటి కంటే కొనసాగుతాయి.

భారతదేశంలోని వృద్ధులు లేదా 60 ఏళ్లు పైబడిన వ్యక్తులు జనాభా సమాహంగా జనాభాలో పెరుగుతున్నారు. ఇది దాని స్వంత సవాళ్లు మరియు సమస్యలతో వస్తుంది. ఈ కథనం సమాజంలో వృద్ధుల పాత్రను సందర్భోచితంగా వివరిస్తుంది మరియు దానికి సంబంధించిన కొన్ని సామాజిక-చట్టపరమైన సమస్యలను విశ్లేషిస్తుంది. సాంప్రదాయకంగా, సమాజాలు వృద్ధుల పట్ల గౌరవప్రదమైన వైఖరిని కలిగి ఉన్నాయి. భారతీయ సమాజం వారిని తెలివైన వారిగా మరియు ఆధ్యాత్మిక యోగ్యత సాధించిన వ్యక్తులుగా చూస్తుంది. యువకులు మరియు పిల్లలు వృద్ధులు మరియు వారి తల్లిదండ్రుల మార్గనిర్దేశం చేయాలని భావిస్తున్నారు, ఎందుకంటే సమిష్టి సమాజంలో వయస్సు హోదాను అందిస్తుంది. అనేక గిరిజన సంఘాలు వృద్ధుల నుండి వైద్య మరియు ఆధ్యాత్మిక సహాయాన్ని కోరుకుంటాయి, వారు ఆధ్యాత్మిక మరియు భౌతిక ప్రపంచం మధ్య మధ్యవర్తులుగా చూస్తారు.

శారీరక చైతన్యానికి ఆటంకం కలిగించే శారీరక వైకల్యం, దీని ఫలితంగా స్నేహితులు, బంధుత్వ సంబంధాలు మరియు సమాహంలోని సారూప్య సభ్యులకు చేరుకోలేకపోవడం లేదా అందుబాటులో ఉండకపోవచ్చు. ఇంకా, చాలా సందర్భాలలో ఇది 'ఐసోలేషన్'కు ఒంటరితనమునకు దారితీయవచ్చు. శారీరకంగా అంగవైకల్యం ఉన్న వృద్ధ వ్యక్తి అనుభవించే ఒంటరితనం యొక్క తీవ్రత వైకల్యం కారణంగా గతంలో మరియు ప్రస్తుత అనుబంధాల యొక్క అతని సామర్థ్యం మధ్య వ్యత్యాసానికి ప్రతిచర్య. వికలాంగులైన పెద్దలలో మరొక గుర్తించదగిన లక్షణం ఏమిటంటే, కదిలే అవకాశాలు తక్కువగా ఉండటం వల్ల సెమీ-సోమోలైట్ అనారోగ్యంతో గడిపిన సమయం. ఇతర సభ్యులు ఆక్రమించబడినప్పుడు సభ్యులు స్వేచ్ఛగా ఉండటం వల్ల వికలాంగుల మధ్య విశ్రాంతి సమకాలీకరణ సమస్య ఏర్పడవచ్చు, ఇది వృద్ధాప్యంలో ఉన్న వికలాంగులకు సంఘం నుండి దూరమయ్యే భావాలను పెంచుతుంది.

పారిశ్రామికీకరణ, ప్రపంచీకరణ మరియు ఆర్థిక సరళీకరణ యొక్క ఆగమనంతో, వ్యక్తులు వినూత్న మరియు ఆధునిక పద్ధతులు మరియు పద్ధతులతో సుపరిచితులు అవుతున్నారు. యువత తమ కెరీర్ అవకాశాలను పెంపొందించుకోవడంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు, మధ్య వయస్కులు ఉద్యోగాల్లో నిమగ్నమై జీవనోపాధి పొందుతున్నారు మరియు వృద్ధులు విశ్రాంత జీవితాలను గడుపుతున్నారు. వారు ఏదో ఒక రకమైన గౌరవ పనిలో నిమగ్నమై ఉంటారు లేదా సంరక్షకుల నుండి సహాయం పొందడం ద్వారా ఇంటి పనులను నిర్వహిస్తారు లేదా వారు వారి దినచర్యను అనుసరిస్తారు. వ్యక్తులు మరింత చలనశీలతను పొందుతున్నారు మరియు అణు కుటుంబ వ్యవస్థ ఆవిర్భావంతో ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ విచ్ఛిన్నమైపోతోంది. వృద్ధులు తమ సామాజిక జీవితంలో మార్పులను ఎదుర్కొంటున్నారు. భారతదేశంలో, వృద్ధుల సంఖ్య పెరిగింది. దేశంలోని వృద్ధులకు వివిధ సౌకర్యాలు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ ప్రయోజనాలు అందించబడుతున్నాయి. ఇవి ప్రయోజనకరంగా ఉంటాయి

మరియు వారికి మద్దతును అందించడంలో గణనీయమైన సహకారాన్ని అందిస్తాయి, ప్రత్యేకించి వారు స్వయంగా జీవిస్తున్నప్పుడు. ప్రస్తుత ప్రపంచంలో, సమాజంలోని అట్టడుగు, అణగారిన మరియు సామాజిక ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందిన వ్యక్తులు మెరుగైన కెరీర్ అవకాశాలను సంపాదించాలని మరియు వారి జీవన పరిస్థితులను కొనసాగించాలని కోరుకుంటారు. వ్యక్తులు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను వదిలి మెరుగైన జీవనోపాధి అవకాశాల కోసం గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి పట్టణ ప్రాంతాలకు వలసపోతారు. వ్యక్తులు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రుల నుండి విడిగా నివసిస్తున్నప్పుడు, వారు వారితో కమ్యూనికేట్ చేయవచ్చు మరియు క్రమం తప్పకుండా సందర్శించవచ్చు. మరోవైపు, వారి తల్లిదండ్రులను చూసుకోని వ్యక్తులు మరియు ప్రధానంగా వారి స్వంత జీవనోపాధి అవకాశాలను పెంచుకోవడంపై దృష్టి సారించిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. పొదుపు మరియు పెట్టుబడుల స్థాయిలు ఆధునిక రంగం యొక్క వృద్ధిని నిర్ణయిస్తాయి మరియు అందువల్ల ఉపాధి కల్పన మరియు పట్టణీకరణ ప్రక్రియ. పారిశ్రామికీకరణ అభివృద్ధి వలన వ్యక్తులు ఇతర ప్రాంతాలకు వలస వెళ్ళడానికి దారితీసింది, ప్రధానంగా ఉపాధి అవకాశాల కోసం. భారతదేశంలోని వృద్ధులు వివిధ రకాల సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఇవి సామాజిక, ఆర్థిక, మానసిక, ఆరోగ్యం, నేరం మరియు హింస, దుర్వినియోగం మరియు ఇతర ఇతర సమస్యలు.

8.3. సామాజిక సమస్యలు:

ఇప్పటికే చెప్పినట్లుగా, వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక లేదా కాలక్రమానుసారం మాత్రమే కాకుండా సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక దృగ్విషయం కూడా. ప్రతి సమాజానికి వృద్ధాప్యం మరియు వయస్సు సమూహాల గురించి దాని స్వంత భావన ఉంటుంది. సాంఘికీకరణ ప్రక్రియ ద్వారా, సమాజం సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక విలువలను ఒక తరం నుండి మరొక తరానికి ప్రసారం చేయడాన్ని నిర్ధారిస్తుంది మరియు దాని సభ్యులకు అవసరమైన నైపుణ్యాలు, విలువలు మరియు నిబంధనలు మొదలైనవాటిని పొందేలా చేస్తుంది. వ్యక్తి ఒక వయస్సు వర్గం నుండి మరొక వయస్సుకి మారినప్పుడు, అతను లేదా ఆమె ప్రస్తుత వద్దతులు, ఆచారాలు మరియు అంచనాలకు అనుగుణంగా కొత్త పాత్రలను పొందుతుంది. వయస్సు సంబంధిత పాత్రలు, అధికారాలు మరియు బాధ్యతలు సమాజంచే నిర్వచించబడతాయి. సామాజిక వృద్ధాప్యం, జీవసంబంధమైన లేదా మానసిక వృద్ధాప్యం నుండి భిన్నంగా ఉంటుంది, కాబట్టి, సామాజిక సమూహం లేదా సంఘం ద్వారా వృద్ధాప్యంగా పరిగణించబడే వ్యక్తి యొక్క జీవిత కాలంలో దశను సూచిస్తుంది.

ఒక వ్యక్తి జీవితంలో అనేక సామాజిక సంఘటనలు ఉన్నాయి, అవి ఒకరిని వృద్ధుడిగా గుర్తించడానికి ఆధారాలుగా పనిచేస్తాయి. అవి ఉద్యోగం నుండి విరమణ, పిల్లల వివాహం, లైంగిక కార్యకలాపాలకు దూరంగా ఉండటం లేదా సామాజిక సెన్సార్షిప్ కారణంగా నిర్దిష్ట వయస్సు తర్వాత వ్యతిరేక లింగానికి ఆసక్తిని వ్యక్తం చేయడం, కొత్త సామాజిక బాధ్యతలను స్వీకరించడం, ప్రధానంగా ఒకరి వయస్సు మరియు అంచనాల కారణంగా అర్హతలు మరియు గౌరవం కుటుంబంలోని చిన్న సభ్యులు కుటుంబ వ్యవహారాలలో మరింత ఎక్కువ బాధ్యతలను పంచుకుంటారు. కాబట్టి వృద్ధాప్యాన్ని రెండు కోణాల నుండి సామాజిక సమస్యగా చూడవచ్చు. మొదటిది, వృద్ధాప్య వర్గంలో ఉన్న జనాభాలోని ఆ విభాగానికి వృద్ధాప్యం ప్రత్యక్ష సమస్య. వృద్ధులు శారీరకంగా మరియు మానసికంగా దూరం చేయడం, హోదా మరియు అధికారం కోల్పోవడం, వారి పిల్లల విధేయతను ఓరియంటేషన్ కుటుంబం నుండి సంతానోత్పత్తి కుటుంబానికి మార్పడం వల్ల కలిగే అన్ని పరిణామాలు మరియు అవమానాలను అనుభవిస్తారు. రెండవ వృద్ధాప్యం మొత్తం సమాజానికి ఒక సామాజిక సమస్య ఎందుకంటే వృద్ధుల ఉనికి మరియు వారి సమస్యలు సమాజ నిర్మాణం మరియు విధులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి.

వృక్షుల సంస్కృతులు, విలువలు మరియు మొత్తం జీవన పరిస్థితులలో పరివర్తనల ద్వారా వృద్ధుల స్థానం మరియు స్థితి బలహీనపడింది. ప్రస్తుత ఉనికిలో, సాంకేతికత ప్రాతిపదికను పొందింది మరియు అన్ని వయస్సుల సమాహాలు, వర్గాలు మరియు నేపథ్యాలకు చెందిన వృక్షులు తమ పనులు మరియు విధులను నిర్వహించడంలో సాంకేతికతను ఉపయోగిస్తున్నారు. వృద్ధులకు సాధారణంగా సాంకేతికత వినియోగం గురించి తెలియదు, వారు కేవలం ఫోన్లో మాట్లాడవచ్చు, టెలివిజన్ చూడవచ్చు లేదా రేడియోలో లేదా వారి మొబైల్ ఫోన్లలో సంగీతం మరియు మత విశ్వాసాలను వినవచ్చు. సాంకేతికతను ఉపయోగించడం ద్వారా వివిధ పనులు మరియు విధులను ఎలా నిర్వహించాలో వారికి సాధారణంగా తెలియదని ఇది సూచిస్తుంది. వృద్ధులకు సాంకేతికత వినియోగం గురించి తెలియనప్పుడు, వారు సందేశాలు, చిత్రాలు మరియు వీడియోలను పంపడం ద్వారా సుదూర ప్రాంతాలలో ఉన్న వృక్షులతో కమ్యూనికేట్ చేయడంలో సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు.

వృద్ధుల సాంఘికీకరణకు ఆటంకం కలిగించే అంశాలలో టెక్నాలజీ పరంగా అవగాహన లేకపోవడం ఒకటి. గ్రామీణ ప్రాంతాలకు చెందిన వృక్షులు, మెరుగైన ఉపాధి అవకాశాల కోసం పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లినప్పుడు, వారు సాధారణంగా తమ తల్లిదండ్రులను విడిచిపెడతారు. దీనికి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి, పట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసించే వసతి ఖరీదైనది మరియు అద్దె వారికి భరించలేనిది. వృక్షులు పూర్తి సమయం ఉద్యోగాల్లో నిమగ్నమైనప్పుడు, వృద్ధుల అవసరాలు మరియు అవసరాలను చూసుకోవడం సాధారణంగా వారికి సమస్యగా మారుతుంది. వృద్ధులు నగరాల సామాజిక జీవితానికి సర్దుబాటు చేయడంలో సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. వారు సాధారణంగా సమీపంలోని మార్కెట్ ప్లేస్లకు వెళ్లి వారి కుటుంబ సభ్యుల నుండి సహాయం పొందేందుకు భయపడతారు. ఆధునిక జీవితం మరియు జీవన పరిస్థితుల సంక్లిష్టతలు వృద్ధుల సాంప్రదాయ విలువలు మరియు నమ్మకాలను అణగదొక్కుతున్నాయి. వారికి వారి స్వంత సాంప్రదాయ విశ్వాసాలు మరియు దృక్పథాలు ఉన్నాయి, వీటిని సాధారణంగా యువత మరియు మధ్య వయస్కులు నమ్మరు, ఎందుకంటే వారు ఆధునిక విలువలు మరియు నమ్మకాలకు అలవాటు పడ్డారు. అందువల్ల, ఈ పద్ధతిలో, వృద్ధుల జ్ఞానం మరియు విశ్వాసాలు విలువ తగ్గించబడతాయి.

8.4. ఆర్థిక సమస్యలు:

ఒకరు వృద్ధాప్యం అవుతున్న కొద్దీ, కుటుంబ ఆర్థిక వ్యవహారాలపై వారి నియంత్రణ వారి నుండి జారిపోతుంది. పదవీ విరమణ చేయవలసిన వృక్షులు మరియు వారి ప్రధాన జీవన వనరును కోల్పోయిన వృక్షులు ఈ సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది. వీటిపై ఆధారపడిన వృక్షులు ఈ వృక్షులు చనిపోతే లేదా అస్వస్థతకు గురైనప్పుడు ఈ సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు లేదా వృద్ధాప్యంలో వైద్య సహాయం అవసరం ఎక్కువగా ఉన్నందున వృక్షులు ఈ సమస్యలను ఎదుర్కోవచ్చు. అటువంటి వివిధ కారణాల వల్ల, వృద్ధుల ఆర్థిక సమస్యలు ఒక ముఖ్యమైన సమస్యైత్యక ప్రాంతంగా ఉన్నాయి. సంక్లిష్టంగా, ఇవి మూడు ముఖ్యమైన సమస్య ప్రాంతాలు. అవి స్వతంత్రమైనవి కావు కానీ చాలా పరస్పరం ఆధారపడి ఉంటాయి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ఒక ప్రాంతంలోని సమస్యలు ఇతర ప్రాంతాలలో సమస్యలకు దోహదం చేస్తాయి. ఒక ఉదాహరణగా తీసుకుంటే, ఒక వ్యక్తికి ఆరోగ్యం క్షీణించే సమస్య ఉంటే, అతను పెరుగుతున్న వైద్య బిల్లలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది మరియు అతని ఆర్థిక చింతను మరింత పెంచుతుంది. కాబట్టి, ఆరోగ్య సమస్య ఆర్థిక సమస్యకు దోహదం చేస్తుంది.

ఒక వ్యక్తి యొక్క విఫలమైన ఆరోగ్యం అతన్ని మరింత చికాకు కలిగిస్తుంది మరియు తద్వారా అతని కుటుంబ సభ్యులను మరింత చికాకు పెట్టవచ్చు మరియు అందువల్ల వృద్ధుడు తన కుటుంబ నేపథ్యంలో సర్దుబాటు సమస్యను కలిగి

ఉంటాడు. అతను తన ఆరోగ్యం క్షీణించడం గురించి ఆలోచిస్తూ ఉంటే, అతనికి మాససిక “అనారోగ్యం” సమస్య ఉండవచ్చు. కాబట్టి, వృద్ధాప్యంలో ఒక వ్యక్తి ఎదుర్కోవాల్సిన సమస్యలను నిజంగా వివిధ వాటర్‌టైట్ కంపార్ట్‌మెంట్‌లుగా విభజించలేము, అయితే అవి చాలా పరస్పరం ఆధారపడి ఉంటాయి.

సమాజంలోని అణగారిన, అట్టడుగు మరియు సామాజిక-ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందిన వృద్ధులు ఆర్థిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. వ్యక్తులు మైనారిటీ ఉద్యోగాలలో నిమగ్నమై ఉన్నప్పుడు, వారి ఆదాయం తక్కువగా ఉన్నప్పుడు మరియు వారి అవసరాలు మరియు అవసరాలను తీర్చడానికి సరిపోనప్పుడు, వ్యక్తులు ఆర్థిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. వృద్ధుల సామాజిక భద్రత మరియు ఆర్థిక భద్రత అత్యంత ముఖ్యమైనది. భారతదేశంలో, చాలా మంది వృద్ధులు తమ జీవనోపాధిని సంపాదించుకునే స్థితిలో లేనందున ఆర్థిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు. వారి పొదుపు వైద్య ఖర్చులు మరియు ఇతర ఇంటి బాధ్యతలను తీర్చడానికి సరిపోకపోతే, వారు ఆర్థిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. వారు ఆర్థిక మరియు సంపదను కలిగి ఉన్నప్పుడు, సాధారణంగా వారు వారి కుటుంబ సభ్యులచే దోపిడీ చేయబడతారు.

భారతదేశంలో, 65 శాతం కంటే ఎక్కువ మంది వృద్ధులు తమ రోజువారీ జీవిత కార్యకలాపాలు మరియు బాధ్యతల కోసం ఇతరులపై ఆధారపడి ఉన్నారు. స్వతంత్రంగా ఉన్న వృద్ధ మహిళలు 20 శాతం కంటే తక్కువగా ఉన్నారు, అయితే పురుషులు చాలా వరకు స్వతంత్రంగా ఉన్నారు (భారతదేశంలో వృద్ధుల ఆర్థిక స్థితి, 2011). వృద్ధుల ఆర్థిక స్థితి నేరుగా వారి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యంతో ముడిపడి ఉంటుంది. ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ విచ్ఛిన్నమై అణుకుటుంబ వ్యవస్థ అవిచ్ఛిన్నమైనంతో వృద్ధులు తమకు తాముగా జీవించడానికి మరియు తమ ఆర్థిక వ్యవస్థలన్నీ నిర్వహించుకోవడానికి ఇష్టపడుతున్నారు. యువకులు విద్యా మరియు వృత్తిపరమైన కార్యకలాపాలను పెంచుతున్నారు మరియు దీని కారణంగా, వృద్ధులు వారితో కొంతవరకు కనెక్ట్ అయ్యారు. తమ కష్టాధినితో సంపదను కూడబెట్టుకున్న వ్యక్తులు నికర-విలువను మరియు డబ్బు విషయాల పరంగా విలువను సంపాదించుకున్నారు. వేగంగా మారుతున్న సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులు, కొనసాగుతున్న బహిరంగ మార్కెట్ విధానాలు మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క సరళీకరణ (భారతదేశంలో వృద్ధుల ఆర్థిక స్థితి, 2011) కారణంగా వృద్ధుల మధ్య ఆర్థిక సమస్యలు చోటుచేసుకున్నాయి.

వ్యక్తులు మంచి జీతంతో కూడిన ఉద్యోగాలు మరియు వృత్తులలో నిమగ్నమై ఉన్నప్పుడు, వారు ఆర్థిక సమస్యలను అనుభవించరు. మరోవైపు, వృద్ధాప్యం కోసం పొదుపు చేయలేకపోయిన వ్యక్తుల ఆర్థిక సమస్యలు తీవ్రంగా ఉన్నాయి. వృద్ధులు ఎదుర్కొంటున్న ప్రధాన ఆర్థిక సమస్య దోపిడీ. కుటుంబ సభ్యులు, బంధువులు తమ వద్ద ఉన్న ఆర్థిక వ్యవహారాలపై నిఘా ఉంచిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ వారి నుంచి డబ్బులు తీసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వ్యక్తులు మంచి ఉద్యోగావకాశాలు దొరకనప్పుడు లేదా ఉన్నత చదువుల కోసం ప్రముఖ విద్యాసంస్థలో అడ్మిషన్ పొందాలని ఆశపడనప్పుడు, వారు వృద్ధ కుటుంబ సభ్యులను దోపిడీ చేసి వారి నుండి వారి నుండి డబ్బును వారి స్వంత ప్రయోజనం కోసం తీసుకుంటారు. వృద్ధులు ఆర్థిక పరంగా అనుభవించే ఇతర సమస్యలు దోపిడీ మరియు దొంగతనం. ఇంటి వెలుపల, వ్యక్తులు ఒంటరిగా జీవిస్తున్నట్లు మరియు తగినంత సంపదను కలిగి ఉన్నారని భావిస్తారు, వారు హింసాత్మక మరియు నేరపూరిత చర్యలకు కూడా గురవుతారు.

8.5. ఆరోగ్య సమస్యలు:

మానసిక మరియు శారీరక ఆరోగ్య సమస్యలు వికలాంగుల సమస్యను మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి. ముఖ్యంగా వయస్సు ప్రతికూల పర్యావరణ పరిస్థితులకు దుర్బలత్వానికి సంబంధించినది. ఈ ప్రతికూల పరిస్థితులకు పర్యవసానంగా వయస్సు విధిగా పెరగవచ్చు. జీవిత భాగస్వామి లేదా పిల్లల మరణం కూడా ప్రాణాలతో బయటపడిన వారి మరణాన్ని గణనీయంగా వేగవంతం చేస్తుంది. కేంద్ర నాడీ వ్యవస్థలో మరియు పరిధీయ ఇంద్రియ గ్రాహకాలు మరియు వాటి ప్రత్యేక నిర్మాణాలలో మార్పులు వయస్సుతో పాటు ఇంద్రియ ఇన్ ఫుల్స్ ను తగ్గిస్తాయి (ఉషా రామ్ కుమార్, 1989, p.120),

వృక్తి వయస్సులో, వారిలో ఆరోగ్య సమస్యలు సాధారణం. వృద్ధులు అనేక రకాల ఆరోగ్య సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు. వీటిలో దృష్టి లోపాలు, వినికిడి లోపాలు, ప్రసంగ లోపాలు, పదాల వినియోగం మరియు పదజాలంలో క్షీణత, కీళ్లలో నొప్పి, అధిక లేదా తక్కువ రక్తపోటు మరియు ఇతర అనారోగ్యాలు ఉన్నాయి. వృద్ధులు ఎక్కువ కాలం జీవించవచ్చు, కానీ వారు అనారోగ్యాలు మరియు వ్యాధుల బారిన పడవచ్చు. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ఆరోగ్యాన్ని సంపూర్ణ శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక శ్రేయస్సు యొక్క స్థితిగా నిర్వచించింది. ఇది కేవలం వ్యాధి లేకపోవడమే కాదు. వృద్ధులకు ఆరోగ్యం చాలా ముఖ్యమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది, ఎందుకంటే వారు వృద్ధాప్యంలో ఆరోగ్య పరిస్థితులలో క్షీణతను ప్రధానంగా అనుభవిస్తారు. భారత రాజ్యాంగం వృక్తి యొక్క సమానత్వం, స్వేచ్ఛ, న్యాయం మరియు గౌరవం ఆధారంగా కొత్త సామాజిక వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఇది పేదరికం, అజ్ఞానం మరియు అనారోగ్య నిర్మూలన లక్ష్యంగా ఉంది మరియు వ్యక్తుల మధ్య విద్య, పోషకాహార స్థాయిలు మరియు జీవన ప్రమాణాలను పెంచడానికి రాష్ట్రాన్ని నిర్దేశిస్తుంది.

ఆరోగ్య సంరక్షణలో మెరుగుదలలు తీసుకురావడం ప్రాథమిక విధుల్లో ఒకటిగా పరిగణించబడుతుంది. కార్మికులు, పురుషులు, మహిళలు, పిల్లలు మరియు వృద్ధుల ఆరోగ్యం మరియు బలాన్ని కాపాడుకోవడం, వారి జీవన పరిస్థితులను చక్కటి వ్యవస్థీకృత పద్ధతిలో మెరుగుపరచడానికి అవకాశాలు మరియు సౌకర్యాలను అందించినప్పుడు అమలు చేయబడుతుంది. వృద్ధుల ఆరోగ్యం ప్రధానంగా రెండు కారకాలచే ప్రభావితమవుతుంది. పర్యావరణ పరిస్థితులు మరియు జీవనసంబంధమైన పరిస్థితులు దీనికి కారణం. పర్యావరణ పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, ఇల్లు మరియు ఇంటి వెలుపల వారి ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఇంటి లోపల, వ్యక్తుల మధ్య ఏవైనా వివాదాలు మరియు వివాదాలు ఏర్పడినప్పుడు, వృద్ధులు కొన్ని సందర్భాల్లో ఒత్తిడికి గురవుతారు మరియు వారి ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపుతారు. ఈ పరిస్థితులు సాధారణంగా వ్యక్తుల మానసిక స్థితిని ప్రభావితం చేస్తాయి. ఫలితంగా, వారు వారి సరైన ఆహారం మరియు పోషకాహారాన్ని తీసుకోకపోవచ్చు, తగినంత నిద్రను పొందలేరు మరియు ఫలితంగా, వారు వారి ఆరోగ్య పరిస్థితులలో క్షీణతను అనుభవిస్తారు. వ్యక్తుల ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపే జీవనసంబంధమైన పరిస్థితులు, దృష్టి లోపాలు, వినికిడి లోపాలు, కీళ్లలో నొప్పి, నరాల రుగ్మతలు, బలహీనత, గుండె ఫిర్యాదులు, ఆస్తమా, క్షయ, చర్మ వ్యాధులు మొదలైనవి. పురుషులతో పోలిస్తే మహిళలు సాధారణంగా ఎక్కువ ఆరోగ్య సమస్యలను నివేదిస్తారు (బాలమురుగన్, & రామతీర్థం, 2012).

భారతదేశంలోనే కాదు, ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాలలో కూడా జనాభాలో వృద్ధాప్యం పెరుగుతోంది. ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు వైద్య సదుపాయాలలో పురోగతి, జీవన పరిస్థితులలో మెరుగుదల మరియు సాధారణ జీవన నాణ్యత మరియు జనన నియంత్రణ యొక్క ఆపరేటివ్ చర్యలు అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచ దృగ్విషయానికి కారణమని చెప్పవచ్చు. జనాభా వృద్ధాప్యం అని పేర్కొనబడింది, ఇందులో వృద్ధుల నిష్పత్తి పెరుగుతుందని చెప్పారు. భారతదేశం సాంకేతిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు జనాభా పరివర్తన గుండా వెళుతోంది. వ్యక్తులు ఆరోగ్యం ముఖ్యమని గ్రహించడం ప్రారంభించారు

మరియు వారి ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడానికి తగిన చర్యలను అమలు చేయాలి. ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాల మెరుగుదలతో, వ్యక్తులు తమ ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను తగిన విధంగా తీర్చుకోగలుగుతారు. చివరికి, ఆయుర్దాయం పెరగడం వల్ల మరణాల రేటు తగ్గింది, ఇది చివరికి వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదలకు దారితీస్తుంది (బాలమురుగన్, & రామతీర్థం, 2012).

60 ఏళ్లు పైబడిన వృద్ధులు, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన జీవిస్తున్నారు, జనాభాలో ఏడు నుండి ఎనిమిది శాతం మంది ఉన్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు, సాధారణ కార్మికులు లేదా భూమిలేని కార్మికులు వంటి అసంఘటిత రంగంలోని వృద్ధులు తమ కుటుంబ మరియు ఇంటి బాధ్యతలను చూసుకోవాలి మరియు ఆర్థిక సమస్యలు వారు కోరుకున్న లక్ష్యాలను సాధించడంలో అడ్డంకిలకు ప్రధాన కారణాలు. వృద్ధులకు వారి ఆరోగ్య పరిస్థితులను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడంలో వారి కుటుంబ సభ్యులు మరియు సంరక్షకుల నుండి సహాయం మరియు మద్దతు అవసరం. వారు మద్దతు మరియు సహాయాన్ని పొందినప్పుడు, వారు మంచి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోగలుగుతారు మరియు ఎక్కువ కాలం జీవించగలరు. మరోవైపు, వారు ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు మరియు మద్దతు మరియు సహాయం లేనప్పుడు, వారు వారి ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను తగిన పద్ధతిలో తీర్చుకోలేరు (బాలమురుగన్, & రామతీర్థం, 2012).

8.6. మానసిక సమస్యలు:

సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ మానసిక మార్పులు, ఆలోచన మందగించడం, జ్ఞాపకశక్తి క్షీణించడం, ఉత్సాహం తగ్గడం, అప్రమత్తత పెరగడం మరియు నిద్ర విధానాలు మారడం వంటివి బాగా తెలిసిన లక్షణాలు. వివిధ అంశాలు తరువాతి జీవితంలో ఉద్భవించే పాథాలజీకి దోహదపడతాయి మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క లక్షణం (బ్రోఫీ, 1974). వృద్ధాప్యం వాస్తవంగా శారీరక క్షీణతకు పర్యాయపదంగా ఉండవచ్చు, అయినప్పటికీ దీర్ఘకాలిక మరియు తీవ్రమైన పరిష్కరించని భావోద్వేగ వైరుధ్యాల ప్రభావాలు. చాలామందికి ఇది అపారమైన వ్యక్తిగత అనుభవం. జన్మ వారసత్వం, శారీరక మరియు మానసిక లోపాలు, మరియు సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి, సామాజిక-సాంస్కృతిక స్థితి, మత విశ్వాసాలు మరియు విజయాలు వంటి అనేక అంశాలు వృద్ధాప్యంలో వ్యక్తిని ప్రభావితం చేస్తాయి (రాత్. NM, 1989, p.143).

ఒక వ్యక్తి సమాజంలో నివసిస్తున్నాడు. సమాజంలో, అతనికి కొన్ని పాత్రలు మరియు విధులు ఉన్నాయి. పాత్రలు మరియు విధుల పనితీరు ప్రధానంగా అతని వృత్తిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, అతను ఉపాధ్యాయుడు అయితే, అతను వ్యక్తులకు బోధిస్తాడు మరియు వారి సమర్థవంతమైన పెరుగుదల మరియు అభివృద్ధికి దోహదం చేస్తాడు. అతను వైద్యుడు అయితే, అతను వ్యక్తులకు వైద్య చికిత్సను అందించడంలో మరియు మొదలైన వాటిలో పాల్గొంటాడు. వృద్ధాప్యంతో, వ్యక్తులు విలువలు, నిబంధనలు మరియు సూత్రాల పరంగా అవగాహనను సృష్టిస్తారు, వారు వారి కుటుంబ సభ్యులకు మరియు సంఘ సభ్యులకు అందిస్తారు. వృద్ధులకు సరైన దిశలో వ్యక్తులను తగినంతగా నడిపించే ప్రధాన కర్తవ్యం ఉంది. అందువల్ల, వారి కుటుంబం మరియు సమాజం యొక్క పురోగతికి వారు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధులలో మానసిక సమస్యలు ఒంటరితనం, ఒంటరితనం, శక్తిహీనత మరియు అర్థరహితం నుండి ఉద్భవించాయి. వారు ఒంటరిగా జీవిస్తున్నప్పుడు, ఇతర వ్యక్తులచే గుర్తించబడనప్పుడు మరియు వారి రచనలు లేదా విధులు వ్యక్తులకు అర్థవంతమైనవి మరియు ప్రయోజనకరమైనవిగా నిరూపించబడనప్పుడు, వారు మానసిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. వివిధ రకాల మానసిక సమస్యలు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనబడ్డాయి: (Kourkouta, Iliadis, & Monois, 2015).

8.7. విరామ సమయాన్ని వినియోగించుకోవడంలో సమస్యలు:

మానసిక ఆందోళనలు మరియు శారీరక అలసట యొక్క భారాన్ని అధిగమించడానికి ప్రతి వ్యక్తికి కొన్ని విశ్రాంతి గంటలు అవసరం. ఈ కాలంలో ఒకరు మానసికంగా మరియు శారీరకంగా విశ్రాంతి తీసుకోవచ్చు మరియు రోజువారీ జీవితంలో తీవ్రమైన పని యొక్క నిస్తేజత, మార్పులేని మరియు అలసటను అధిగమించవచ్చు.

కానీ, విశ్రాంతి సమయాలను సక్రమంగా వినియోగించుకోవడానికి ఎక్కువ అవకాశాలు లేకుంటే, జీవితం ఇంకా అధ్వాన్నంగా ఉంటుంది. క్రమపద్ధతి లేని మరియు అసంఘటితమైన విశ్రాంతి మనిషి యొక్క ఆనందం యొక్క ప్రాణాధారాలను తింటుందని తరచుగా వ్యాఖ్యానిస్తారు. విశ్రాంతిని సరిగా వినియోగించుకోవడం వల్ల మనిషిలో భయంకరమైన శూన్యత మరియు విసుగును కలిగించవచ్చు. సమయం యొక్క దౌర్జన్యం యొక్క అనుభూతిని నివారించడానికి విశ్రాంతి సమయాన్ని ఎలా గడపాలనేది ప్రశ్న (Mohanty. S, 1989, p.122). వృద్ధులు సేవ నుండి పదవీ విరమణ పొందిన వారు లేదా వారి మునుపటి వృత్తులు లేదా ఉత్పత్తి సంబంధిత కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొననందున వారు తరచుగా విశ్రాంతి సమస్యను మరియు అర్థవంతంగా ఖర్చు చేయాలని ఒత్తిడి చేస్తారు.

8.8. వృద్ధుల ఇతర సమస్యలు:

వృద్ధాప్య సమస్యల స్వభావం సమాజం నుండి సమాజానికి భిన్నంగా ఉంటుంది. భారతీయ సమాజం విషయంలో, కొన్ని పాశ్చాత్య సమాజాల కంటే పరిస్థితి కొంత భిన్నంగా ఉంటుంది. భారతదేశంలోని గ్రామీణ వర్గాలలో, ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ఇప్పటికీ చాలా వరకు కొనసాగుతోంది. ఈ కమ్యూనిటీలలోని వృద్ధులను వారి కుటుంబాలు సమాజం యొక్క దయపై పడవేయరు. అంతేకాకుండా, వారు ఆస్తికి యజమానులు మరియు అందువల్ల వారి కుటుంబ సభ్యులు సరైన శ్రద్ధ వహిస్తారు. వ్యవసాయ వర్గాలలోని వృద్ధులు ఆర్థికంగా స్వతంత్రంగా ఉంటారు. వారు భూమిని కలిగి ఉండటమే కాకుండా, వారి ఆరోగ్యానికి అనుగుణంగా ఉత్పాదక కార్యకలాపాలలో కూడా పాల్గొంటారు, అందుకే భారతీయ గ్రామీణ వర్గాలలో వృద్ధులు ఇప్పటికీ ఉన్నత స్థితిని అనుభవిస్తున్నారు మరియు కుటుంబంలో నిర్ణయం తీసుకునే పాత్రను పోషిస్తారు.

పట్టణ సమాజాల విషయంలో పరిస్థితి కొద్దిగా భిన్నంగా ఉంది. ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ గ్రామీణ వర్గాలలో ఉన్నంత స్థాయిలో లేదు. పట్టణవాసులు వారి ఉమ్మడి కుటుంబాలతో సంబంధాలను కొనసాగించవచ్చు, కానీ వారిలో ఎక్కువ మంది అణు కుటుంబాలలో నివసిస్తున్నారు మరియు ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ద్వారా అందించబడిన ప్రయోజనాలను పొందలేరు. అందువల్ల పట్టణ భారతదేశంలోని వృద్ధాప్య సమస్యలు పశ్చిమాన పారిశ్రామికీకరించబడిన సమాజాలలో ప్రబలంగా ఉన్నవాటికి కొంతవరకు సమానంగా మారుతున్నాయి. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇది ఒక ధోరణి మాత్రమే మరియు చాలా వరకు పట్టణ ప్రాంతాల్లోని వృద్ధులు ఇప్పటికీ వారి కుటుంబాల్లో చాలా ఉన్నత స్థితిని అనుభవిస్తున్నారు మరియు సాధారణంగా వారిచే గౌరవించబడ్డారు (వెంకటేశ్వర్లు, వి, 2008).

భారతదేశంలోని సీనియర్ సిటిజన్ల సమస్యలు మరియు మూడవ ప్రపంచ దేశాలలో చాలా వరకు అభివృద్ధి చెందిన మరియు పాశ్చాత్య దేశాలలోని వృద్ధుల సమస్యల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. సామాజిక సంస్థల సంప్రదాయం, మతం, కమ్యూనిటీ నియంత్రణలు మరియు వ్యక్తులు అలాగే రెండు ప్రపంచాల సమూహ మనస్తత్వశాస్త్రం చాలా భిన్నంగా ఉంటాయి (AK కపూర్ సత్యంత్తి కపూర్, 2004) ఎప్పుడైనా, వృద్ధుల సమస్యలు విద్యాపరమైన లేదా విధాన దృష్టి కోణం నుండి

చర్చించబడతాయి, భారతదేశంలో పెద్ద, మధ్యతరగతి మరియు ఇతర ఉన్నత వర్గాల వారి సమస్యలు వెలుగులోకి వస్తాయి.

వృద్ధాప్యం యొక్క వివిధ అంశాలు:

1. జీవ మరియు శారీరక సమస్యలు:

- అ) చలనశీలత సమస్యలు
- ఆ) సాధారణ పనిని అనుసరించడంలో సమస్యలు
- ఇ) ఆధారపడటం
- ఈ) సెనెసెన్స్
- ఉ) వృద్ధాప్యం.

2. ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు వైద్య సేవలు:

- అ) నిర్లక్ష్యం మరియు సంరక్షణ లేకపోవడం వల్ల చిన్నపాటి ఆరోగ్య సమస్యలు, కంటి చూపు లోపం, సాధారణ బలహీనత, కీళ్లలో నొప్పి, దగ్గు మరియు జలుబు, లోపభూయిష్ట హీవింగ్ రక్తపోటు, జీర్ణ సమస్యలు, శ్వాస తీసుకోవడంలో ఇబ్బంది మొదలైనవి.
- ఆ) దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు.
- ఇ) ప్రమాదాలు.
- ఈ) నివారణ చర్యలు తీసుకోకపోవడం.
- ఉ) వృద్ధులకు ఆరోగ్య పథకం లేకపోవడం.

3. పోషకాహార సమస్యలు:

- అ) అవగాహన లేకపోవడం,
- ఆ) నిరక్షరాస్యత
- ఇ) పోషకాల లభ్యత లేకపోవడం.

4. మానసిక సమస్యలు:

- అ) తప్పు సర్దుబాటు, గౌరవం లేకపోవడం, ఆప్యాయత, ప్రేమ, ఒంటరితనం, ఒంటరితనం / పరాయికరణ, నిర్లక్ష్యం, అభద్రత, అవమానం మరియు నిరాశ.
- ఆ) తరాల మధ్య సంబంధాలు మరియు తరాల అంతరం.
- ఇ) దృఢత్వం.
- ఈ) జీవితం పట్ల అసంతృప్తి.
- ఉ) జీవిత సంతృప్తి లేకపోవడం

5. సామాజిక సాంస్కృతిక సమస్యలు:

పాత్ర వ్యాప్తి, హోదా మార్పు, ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థల విచ్ఛిన్నం, నిర్ణయం తీసుకోవడంలో పాల్గొనకపోవడం, భౌతికవాదాన్ని పెంచడం, కుటుంబం స్థానంలో వ్యక్తిగత ధోరణి, పట్టణీకరణ, పారిశ్రామికీకరణ, విలువలు, నిబంధనలు మరియు సంస్కృతిలో మార్పులు.

6. వృత్తిపరమైన మరియు ఆర్థిక సమస్యలు:

వారి ఆదాయానికి అనుబంధంగా తగిన పార్ట్ టైమ్ జాబ్ ఏర్పాటు చేయడంలో సమస్యలు. వారికి మరియు సమాజానికి ఉపయోగపడే కొన్ని ఉత్పాదక మరియు సృజనాత్మక పనిలో వారిని అభివృద్ధి చేయడం మరియు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం సృష్టించడం.

7. పర్యావరణ ప్రమాదాలు పర్యావరణ మార్పు కాలుష్యం, పర్యావరణ సంబంధమైనవి అసమతుల్యత.

8. హాసింగ్ సమస్యలు.

9. వృద్ధులకు సామాజిక భద్రతా చర్యలు.

10. కమ్యూనికేషన్లు మరియు రవాణా.

11. వినోద మానసిక సమస్యలు

వృద్ధాప్య సమస్యలు గత మూడు నుండి నాలుగు దశాబ్దాలలో మాత్రమే జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ సంస్థల దృష్టిని ఆకర్షించాయి (కపూర్. ఎకె, సత్యంతి కపూర్, 2004).

పారిశ్రామికీకరణ మరియు దాని అనుబంధాల నుండి వచ్చే వృద్ధాప్య ప్రభావాలు రెండు రకాలుగా అంతర్గతంగా మరియు రియాక్టివ్ గా ఉంటాయి. వృద్ధాప్యంతో జీవసంబంధమైన మార్పుల వల్ల అంతర్గత ప్రభావాలు ఉంటాయి. పారిశ్రామికీకరణ మరియు ఇతర సామాజిక శక్తుల ఫలితంగా ఏర్పడిన కుటుంబ నిర్మాణంతో సహా సామాజిక నిర్మాణాల నుండి రియాక్టివ్ ప్రభావాలు ఉత్పన్నమవుతాయి, చాలా వృద్ధాప్య ప్రవర్తన సామాజిక దృశ్యం ద్వారా రూపొందించబడిన కోణంలో రియాక్టివ్ గా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, ఆధునికీకరణ దీర్ఘాయువులో మార్పులతో మొత్తం జీవితచక్రాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. ఆరోగ్యకరమైన ప్రమాణాలు, మందులు, వివాహ వయస్సు, పదవీ విరమణ వయస్సు, ఆర్థిక పరిస్థితులు మరియు సామాజిక భద్రత మొదలైనవి: మరియు ఇవి వృద్ధుల వైఖరిని ప్రభావితం చేస్తాయి.

ఆధునిక పారిశ్రామిక సమాజం వృద్ధుల బాధ్యతను కుటుంబం నుండి దూరం చేసిందని “బర్గెస్” ఎత్తి చూపారు. ఈ మార్పు యొక్క పూర్తి శక్తి వృద్ధులపై ఎక్కువగా పడింది. ఆధునిక యుగంలో వృద్ధులు ఇకపై తన పిల్లల ద్వారా ఆర్థిక మద్దతు యొక్క నైతిక మరియు చట్టపరమైన బాధ్యతను ఆశించలేరు. కొడుకు లేదా కూతురు ఇంటిని అందించే అవకాశం తక్కువ మరియు తక్కువ రోజువారీ వేతన జీవి. సాధారణంగా వృద్ధ తల్లిదండ్రుల చికిత్సను కుటుంబ సభ్యులు పట్టించుకోరు.

ఆర్థిక అంశాల విషయానికొస్తే, ఉన్నవారికి మరియు లేనివారికి మధ్య విస్తృతమైన అసమానత ఉంది. ఈ విషయంలో కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వృద్ధులకు వృద్ధాప్య పంచులు మరియు అనేక ఇతర రాయితీ సౌకర్యాలను మంజూరు చేశాయి. ఈ చర్యలు వాటి స్వంత ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉన్నప్పటికీ అవి సరిపోవు.

పరిగణించవలసిన మూడవ అంశం వృద్ధుల సామాజిక-మానసిక మరియు భావోద్వేగ అవసరాలు. సరళీకరణ, పట్టణీకరణ మొదలైన తరువాత ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ విచ్ఛిన్నమైంది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి గణనీయమైన మార్పు ఉంది, కానీ మూడు దశాబ్దాలలో లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలంలో మార్పు చాలా వేగంగా ఉంది. దురదృష్టవశాత్తు, మార్పు అధ్వాన్నంగా ఉంది. యాభై సంవత్సరాల క్రితం, భారతీయ కుటుంబ యూనిట్‌లోని వృద్ధుడే కుటుంబానికి అధిపతి, కానీ పారిశ్రామికీకరణ రావడంతో వృద్ధులు ఆ విశేష స్థానాన్ని కోల్పోలేదు. కుటుంబ వ్యవస్థలో గణనీయమైన మార్పు వచ్చింది. ఉమ్మడి కుటుంబాలు విచ్ఛిన్నమయ్యాయి మరియు చిన్న అణు కుటుంబాలు ఆవిర్భవించాయి, అక్కడ యువ జంట తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను చూసుకోవడానికి సమయం లేదు. నేటి సమాజం భౌతికవాదం ఎక్కువ. అటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్న వృద్ధులు వారి కుటుంబ సభ్యులకు భారంగా మారారు మరియు వారిలాగే వ్యవహరిస్తున్నారు.

ఐక్యరాజ్యసమితి 1999ని వృద్ధులకు అంతర్జాతీయ సంవత్సరంగా ప్రకటించింది. కాబట్టి మనలో ప్రతి ఒక్కరూ ఒక వృద్ధుడిని చూసుకోవాలని తీర్మానించుకుందాం.

8.9. సారాంశం:

వృద్ధాప్యం సంప్రదాయానికి మరియు ఆధునిక, వృద్ధులకు మరియు యువకులకు మధ్య గతానికి మరియు వర్తమానానికి మధ్య ఉన్న లింక్‌గా పరిగణించబడుతుంది. వృద్ధులను చారిత్రక కొనసాగింపుగా పరిగణించే సాంప్రదాయ సమాజంలో పెద్దల పాత్ర చాలా ముఖ్యమైనది. ఒకసారి సెట్ చేయబడిన విలువ వ్యవస్థ సులభంగా మార్చబడదు. వృద్ధాప్యం యువకుల విలువ వ్యవస్థతో పునరుద్ధరించవలసి వచ్చినప్పుడు జరుగుతున్న మార్పులు విభిన్న అర్థాలను కలిగి ఉంటాయి. ఇది సర్దుబాట్లకు దారితీయవచ్చు, ఘర్షణలు మరియు వైరుధ్యాలను అధిగమించవచ్చు మరియు తరాల అంతరాన్ని అధిగమించవచ్చు. వృద్ధులు శారీరకంగా మరియు మానసికంగా పరాయీకరణ చేయడం, హోదా మరియు అధికారం కోల్పోవడం, వారి పిల్లల విధేయతను ఓరియంటేషన్ కుటుంబం నుండి సంతానోత్పత్తి కుటుంబానికి మార్చడం వల్ల కలిగే అన్ని పరిణామాలు మరియు అవమానాలను అనుభవిస్తారు. రెండవ వృద్ధాప్యం మొత్తం సమాజానికి ఒక సామాజిక సమస్య ఎందుకంటే వృద్ధుల ఉనికి మరియు వారి సమస్యలు సమాజ నిర్మాణం మరియు విధులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి. వృద్ధాప్య సమస్యల స్వభావం సమాజం నుండి సమాజానికి భిన్నంగా ఉంటుంది. భారతీయ సమాజం విషయంలో, కొన్ని పాశ్చాత్య సమాజాల కంటే పరిస్థితి కొంత భిన్నంగా ఉంటుంది. భారతదేశంలోని గ్రామీణ వర్గాలలో, ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ఇప్పటికీ చాలా వరకు కొనసాగుతోంది. ఈ కమ్యూనిటీలలోని వృద్ధులను వారి కుటుంబాలు సమాజం యొక్క దయపై పడవేయరు.

8.10. ముఖ్య పదాలు:

1. దుర్బలత్వం
2. ఆధారపడటం
3. వినోదం
4. సరళీకరణ
5. పట్టణీకరణ

8.11. నమూనా ప్రశ్నలు:

1. భారతదేశంలో వృద్ధుల వివిధ సమస్యలను వివరించండి?
2. భారతదేశంలోని వృద్ధుల సామాజిక మరియు ఆర్థిక సమస్యలను తగిన వారితో చర్చించండి. ఉదాహరణలు?

8.12. ఆధార గ్రంథాలు:

1. బాలి అరుణ్, P. (ed), (1999), “అండర్ స్టాండింగ్ గ్రేయింగ్ పీపుల్ ఆఫ్ ఇండియా” ఇంటర్ ఇండియా పబ్లికేషన్స్, న్యూ ఢిల్లీ.
2. దేశాయ్ KG, నాయక్, (1982), “గ్రేటర్ బొంబాయిలో పదవీ విరమణ చేసిన వ్యక్తుల సమస్యలు”. టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్, బొంబాయి.
3. జమున, D. (1998), “వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక మరియు మానసిక స్థితిని మార్చే సవాళ్లు”. రీసెర్చ్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 5, (1), PP 5-13.
4. లలిత, ఎన్. (1999), “మోస్ట్ డిప్రెస్డ్ ఆఫ్ ది డిప్రెస్డ్-ది రూరల్ ఏజ్డ్”. సాంఘిక సంక్షేమం, సం. 10, PP 13-17.
5. మహాజన్, A. (1986), “అసంఘటిత రంగంలో వృద్ధుల సమస్యలు-హర్యానా రాష్ట్రం గురునాంక్ లో వృద్ధాప్య పెన్షన్ల కేస్ స్టడీ”. జర్నల్ ఆఫ్ సోషియాలజీ వాల్యూమ్. 7(2), PP 109-121.
6. వెంకటేశ్వర్లు, V.. (2008), “ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్-ఎ సోషియాలజికల్ దృక్పథం”, కల్పజ్ పబ్లికేషన్స్, PP 110-111, న్యూ ఢిల్లీ.
7. విజయకుమార్, S. (1991), “వృద్ధుల కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సమస్యలు”. ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, న్యూ ఢిల్లీ.

- ఆచార్య వి.వెంకటేశ్వర్లు

పాఠం - 9

వృద్ధుల సమస్యలు-పరిష్కారాలు మరియు మద్దతు

9.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల సమస్యలకు పరిష్కారాలు మరియు వృద్ధులకు అవసరమైన వివిధ మద్దతులను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 9.1. పరిచయం
- 9.2. వృద్ధులు ఎదుర్కొనే సమస్యలు-పరిష్కారాలు
- 9.3. సంతోషకరమైన వృద్ధాప్యానికి పరిష్కారాలు
- 9.4. కీలక మద్దతులు-సామాజిక మద్దతు
- 9.5. కుటుంబ మద్దతు
- 9.6. కుటుంబ మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.7. సామాజిక మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.8. మానసిక మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.9. ఆర్థిక మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.10. శారీరక ఆరోగ్య మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.1.1 హాసింగ్ సపోర్ట్ యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు
- 9.12. సారాంశం
- 9.13. కీలక పదాలు
- 9.14. నమూనా ప్రశ్నలు
- 9.15. ఆధార గ్రంథాలు

9.1. పరిచయం:

సమకాలీన సమాజాలలో సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య సమస్యకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఉంది. భారతదేశంలోని గత సాంప్రదాయ సమాజంలోవీ వృద్ధాప్యం ఎటువంటి సమస్య కాదు. వృద్ధులను గౌరవించేవారు, చిన్నవారి కంటే ఎక్కువగా వారు కుటుంబానికి ప్రధాన పోషకులు. సాంప్రదాయ భారతీయ సమాజంలో స్థిరమైన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ లైసెన్స్ ఫెయిర్ పాలనలో వృద్ధుల రక్షణకు ఖచ్చితంగా హామీ ఇచ్చింది.

ఇటీవలి కాలంలో, జనాభా పరివర్తన, పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ యొక్క వేగవంతమైన వేగం కారణంగా మారుతున్న పరిస్థితుల ఫలితంగా, ఉమ్మడి లేదా విస్తారమైన కుటుంబ నిర్మాణాలు అణువిభాగంగా విచ్ఛిన్నం కావడం వల్ల

వృద్ధులు శారీరక వైకల్యాలకు మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ పరాయీకరణ మరియు ఒంటరితనం.

భారతదేశం అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశం మరియు మెరుగైన ఆరోగ్యం మరియు వైద్య సదుపాయాలతో వృద్ధుల సంఖ్య పెరగడం ఖాయం. భారతదేశంలోని వృద్ధులకు మతం, సామాజిక విలువలు మరియు నిబంధనలు మరియు సమాజంలోని సామాజిక మరియు ఆర్థిక సంస్థ ద్వారా ఉదహరించబడిన గౌరవం మరియు గౌరవ స్థానం కేటాయించబడింది. మతపరమైన గ్రంథాలు మరియు రచనలు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను చూసుకోవాలని కుమారులకు ఆజ్ఞాపించాయి, అలా చేయడంలో వైఫల్యం తీవ్రమైన లోపంగా పరిగణించబడింది మరియు సామాజిక అప్రోబ్రియం పొందింది. వృద్ధుల పాత్ర మరియు హోదా కేవలం సామాజిక ఆచారాలు మరియు వేడుకలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదు, వారు కుటుంబం మరియు సమాజ వ్యవహారాల నిర్వహణలో కూడా పాల్గొన్నారు. ఉత్పత్తి సాధనాల యాజమాన్యంపై వారి హక్కుల ద్వారా ఇది చాలా వరకు బలోపేతం చేయబడింది. సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ, నిర్వహణ నుండి ఉపసంహరణ ప్రక్రియ, వృద్ధులకు ఇంతకు ముందు లభించిన గౌరవం ఇవ్వబడదు. ఆధునిక పారిశ్రామిక జీవితంలో పాక్షికంగా పరిమిత వనరులు మరియు పాక్షికంగా “వ్యక్తిగతవాదం” పెరుగుదల కారణంగా వారి కుటుంబ సభ్యులు తగిన శ్రద్ధ మరియు శ్రద్ధ చూపడం లేదు. వారు హోదా మరియు అధికారం కోల్పోవడంతో కూడా బాధపడుతున్నారు (పిళ్లై, 1985),

9.2. వృద్ధులు ఎదుర్కొనే సమస్యలు-పరిష్కారాలు:

వృద్ధులు ఎదుర్కొనే సమస్యలు పరస్పరం ఆధారపడి ఉంటాయి మరియు సంస్కృతి మరియు సమాజం ప్రకారం భిన్నంగా ఉంటాయి. స్థూలంగా, ఈ సమస్యలను ఆర్థిక, ఆరోగ్య మరియు సామాజిక-మానసిక సమస్యలుగా వర్గీకరించవచ్చు. భారతదేశంలో నివసించే వృద్ధుల సమస్యలు పాశ్చాత్య సమాజాలలో నివసించే వృద్ధుల సమస్యల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. గ్రామీణ సమాజాల సమస్యలు పట్టణ సమాజాల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. సామాజిక సంస్థలు, సంప్రదాయం, మతం, సంఘం, వ్యక్తి మరియు సమూహ మనస్తత్వశాస్త్రం సమస్యల స్వభావం మరియు తీవ్రతను ప్రభావితం చేస్తాయి (సత్వంతి కపూర్, 2004, వెంకటేశ్వరులు V, 2008). చాలా మంది పరిశోధకులు తమ అధ్యయనాలలో వృద్ధులు అనుభవించే ఆర్థిక పరిమితులను హైలైట్ చేశారు.

ఆర్థికం: తగిన ఆదాయం, పెరిగిన వైద్య ఖర్చులు, పదవీ విరమణ లేదా అనారోగ్యం కారణంగా లేబర్ మార్కెట్ నుండి బహిష్కరణ వృద్ధులకు ఆర్థిక సమస్యలను సృష్టిస్తుంది. డిపెండెన్సీ వారిని నిరాశకు గురిచేస్తుంది, ఆత్మగౌరవాన్ని కోల్పోయేలా చేస్తుంది మరియు చివరికి అది వారి శ్రేయస్సును ప్రభావితం చేస్తుంది.

శారీరక: శారీరక నిర్మాణాలు మరియు పనితీరులో మార్పులు అనేక శారీరక, శారీరక మరియు మానసిక సమస్యలను తెస్తాయి. వీటితో పాటు శారీరక బలం మరియు సత్తువ తగ్గడంతో పాటుగా ఉండే వైఖరి మరియు ప్రవర్తనా మార్పులపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ అవసరం.

సామాజిక-సాంస్కృతికం: కుటుంబ వ్యవస్థలో మార్పు, నిర్ణయం తీసుకోవడంలో తగిన భాగస్వామ్యం, పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ మరియు విలువలు, హెూదా, పాత్రలు, నిబంధనలు మరియు సంస్కృతిలో మార్పు.

మానసికంగా: తరాల మధ్య సంబంధాలు, సర్దుబాటు సమస్యలు, నిర్లక్ష్యం అభద్రత, అవమానం, ఒంటరితనం, అసంతృప్తి, నిరాశ మరియు వినోద, విశ్రాంతి కార్యకలాపాలు లేకపోవడం.

హాసింగ్ సంబంధిత: వృద్ధులకు వారి మారిన పరిస్థితులకు అనుగుణంగా సాధారణ గృహాలలో మార్పులు అవసరం, ఉదాహరణకు, విశ్రాంతి గదులు, బాల్కనీలు మరియు బెడ్ సైడ్లలో సపోర్టింగ్ రాడ్లు అదనపు మద్దతు కోసం అవసరం. చక్రాల కుర్చీలను ప్రారంభించడానికి ర్యాంప్లు అవసరం.

వృద్ధులపై నేరం: దుర్బలత్వం మరియు ఆధారపడటం వలన చాలా సార్లు వృద్ధులు నేరాలు, దొంగతనాలు, మోసం, బ్యాంక్ స్నాచింగ్ మొదలైనవాటిని గుర్తు తెలియని వ్యక్తులు సహాయం చేసే ముసుగులో అనుభవిస్తారు.

9.3. సంతోషకరమైన వృద్ధాప్యానికి పరిష్కారాలు:

1. ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యం కోసం బహుళ-డైమెన్షనల్ సహాయక వాతావరణాన్ని అందించడం
2. ఆరోగ్య ప్రమోషన్
3. వృద్ధుల అవసరాలను తీర్చడానికి జాతి మరియు సాంస్కృతిక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం
4. ప్రారంభ జీవితం ద్వారా కార్యాచరణ ధోరణి
5. వారిని రిసీవర్గా మరియు సంరక్షణ అందించేవారిగా పరిగణించడం
6. వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలను ప్రోత్సహించడం మరియు పునరుద్ధరణ కోసం ఏర్పాటు చేయడం
7. జ్ఞానం మరియు అనుభవాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా ఉత్పాదకంగా సమయాన్ని వెచ్చిస్తారు
8. చిన్నప్పటి నుంచి ఆరోగ్యకరమైన జీవనశైలిని అనుసరిస్తోంది
9. అనుచిత ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం
10. ప్రభుత్వం నుండి సహాయం. సమగ్ర విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు
11. సమూహాలలో తక్కువ మద్దతు కోసం NGOలచే దీక్ష
12. నేరాలు మరియు ప్రమాదాల బాధితులకు స్పాట్ సహాయం అందించడం
13. రవాణా మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వినోద కార్యకలాపాలు మరియు డే కేర్ సెంటర్లు మొదలైన ప్రాక్చరల్ సౌకర్యాలలో విడిగా ఏర్పాటు చేయడం.
14. జెరియాట్రీక్ క్లినిక్లు మరియు ప్రతి మున్సిపల్ మరియు మండల స్థాయిలను పెంచడం
15. వృద్ధాప్య వ్యాధులకు సంబంధించిన అన్ని అంశాలపై వైద్య నిపుణులకు ప్రత్యేక శిక్షణ

9.4. కీలక మద్దతులు-సామాజిక మద్దతు:

పెరిగిన వృద్ధ జనాభా సామాజిక మద్దతును అందించాల్సిన అవసరాన్ని హైలైట్ చేస్తుంది. కుటుంబం యొక్క మారుతున్న పాత్రలతో పాటు పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ యొక్క పెరిగిన వేగంతో, వృద్ధులు కుటుంబం మరియు సంఘం రెండింటిలోనూ దుర్బలమైన స్థితిలో ఉన్నారు. వృద్ధులకు ఆర్థిక అంశాలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఆహారం మరియు ఆశ్రయం మరియు సంక్షేమానికి సంబంధించి మద్దతు అవసరం. 'సామాజిక మద్దతు' అనే పదం భౌతిక, మానసిక మరియు సామాజిక అవసరాలను తీర్చడంలో వ్యక్తి సహాయపడే సాధారణ వ్యక్తుల మధ్య లావాదేవీల సమితి లేదా పరిధిని

నూచిస్తుంది (పిలిసుక్ మరియు పార్ట్, 1981). ఈ దశలో జరిగే మరణాలు, అనారోగ్యం, శారీరక బలహీనత, పదవీ విరమణ, నివాస పునరావాసం, తగ్గిన ఆదాయం లేదా పరిమిత ఆదాయం వంటి జీవిత సంఘటనల కారణంగా వృద్ధులు ఇతర వయసుల సభ్యుల కంటే సామాజిక మద్దతు నెట్‌వర్క్‌లపై ఎక్కువగా ఆధారపడతారు. వాకర్ మరియు ఇతరులు. (1977) మద్దతు నెట్‌వర్క్‌లను వ్యక్తిగత పరిచయాల సమితిగా నిర్వచించారు, దీని ద్వారా వ్యక్తి తన సామాజిక గుర్తింపును నిర్వహిస్తాడు మరియు భావోద్వేగ మద్దతు, వస్తు సహాయం, సేవలు, సమాచారం మరియు కొత్త సామాజిక పరిచయాలను పొందుతాడు. సామాజిక మద్దతు అనేది పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన ముఖ్యమైన అంశం. పదవీ విరమణ మరియు అధిక వయస్సు కారణంగా సామాజిక భాగస్వామ్యం క్షీణించడం వృద్ధులను ఒంటరిగా మరియు విడిచిపెట్టినట్లు అనిపిస్తుంది. వృద్ధులకు సామాజిక మద్దతు ఎక్కువ అవసరం, ఇది వారికి భద్రత, భావోద్వేగ మద్దతు మరియు జీవితంలో సంతృప్తిని ఇస్తుంది.

సామాజిక మద్దతు మరియు మద్దతు వ్యవస్థల యొక్క సమకాలీన దృష్టి మానవ అభివృద్ధి, మానవ ప్రవర్తన మరియు వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే పరిస్థితుల కారకాలను అర్థం చేసుకోవడం.

సామాజిక మద్దతు కుటుంబం, స్నేహితులు, ఇరుగుపొరుగు, సంఘం మరియు వ్యక్తుల యొక్క ఇతర అంశాల పాత్రపై గణనీయమైన దృష్టిని కేంద్రీకరిస్తుంది. సామాజిక, రాజకీయ మరియు ఆర్థిక అంశాలు కూడా సామాజిక మద్దతుపై శక్తివంతమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. “స్వీయ-విలువ లేదా ఆత్మగౌరవం అనేది వ్యక్తిపై ఉంచే విలువ, స్నేహితులు, పొరుగువారు, సహచరులు మరియు సమాజం మీద ఎక్కువగా ఆధారపడి ఉంటుంది” (గిల్లీస్ మరియు జేమ్స్, 1994, పే. 2) ఒక పెద్ద వ్యక్తి తన పిల్లలకు దూరంగా జీవిస్తున్నప్పుడు మరియు బంధువులు, అతనికి అధికారిక మద్దతు వ్యవస్థలు చాలా అవసరం. అనధికారిక మద్దతు ద్వారా అందించబడిన సామాజిక మద్దతు స్వచ్ఛందంగా మరియు వేతనం లేకుండా ఉంటుంది. వృద్ధాప్య గృహాలు, ఆసుపత్రులు అధికారిక మద్దతును అందిస్తాయి, వీటిని డిమాండ్ లేదా అవసరాన్ని బట్టి అందించబడతాయి.

వృద్ధాప్యం మరియు పదవీ విరమణ చాలా మంది రిటైర్డ్ వ్యక్తులకు ఒత్తిడితో కూడిన అనుభవం అయితే, బలమైన సామాజిక మద్దతు నెట్‌వర్క్ నిర్వహణ వారికి వృద్ధాప్యానికి సర్దుబాటు చేయడంలో సహాయపడవచ్చు. కాబట్టి రిటైర్‌మెంట్‌కు ముందు మరియు తర్వాత సోషల్ సపోర్ట్ నెట్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడం చాలా అవసరం. పియర్స్ (1990) ప్రకారం, సాంఘిక మద్దతు మరియు సహజ మద్దతు వ్యవస్థల భావనలు మానవ పరిస్థితుల యొక్క కళాత్మక మరియు పాండిత్యపరమైన పరిశీలనలలో పదేపదే ముఖ్యమైన స్థానాన్ని ఆక్రమించాయి, అయితే బహుశా వేర్వేరు పేర్లు మరియు లేబుల్‌లతో ఉంటాయి.

జీవితం యొక్క తరువాతి సంవత్సరాలలో, స్నేహితులు మరియు బంధువులను కోల్పోవడం, సంపాదించే సామర్థ్యం తగ్గడం, అనారోగ్యం మరియు పనికిరాని మరియు అవాంఛనీయ భావన కారణంగా ఒత్తిడిని అనుభవిస్తారు. జీవిత సంఘటనలలో మార్పులు వ్యక్తి యొక్క మానసిక మరియు శారీరక ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపుతాయి. పదవీ విరమణను ఒక జీవిత సంఘటనగా కూడా చూడవచ్చు, దీనిలో సామర్థ్యం ఉన్న వ్యక్తి దాదాపు రాత్రిపూట చురుకైన పని జీవితం నుండి నిష్క్రియాత్మక జీవితానికి మారవలసి ఉంటుంది. జీవిత సంఘటనలకు సర్దుబాటు చేయడానికి, సమాజం మరియు కుటుంబం నుండి మద్దతు అవసరం. పదవీ విరమణ పొందినవారు మానసికంగా, సామాజికంగా మరియు కొన్నిసార్లు ఆర్థికంగా మరియు శారీరకంగా ఇతరులపై ఆధారపడతారు. అందువల్ల, ఒక వ్యక్తి యొక్క శ్రేయస్సు కోసం సామాజిక మద్దతు ముఖ్యం. కాబట్టి

(1976) ప్రకారం, సామాజిక మద్దతు ఒక వ్యక్తికి ప్రేమ, శ్రద్ధ, గౌరవం మరియు కమ్యూనికేషన్ల నెట్‌వర్క్‌కు చెందిన మరియు పరస్పర అనుబంధానికి చెందిన అనుభూతిని ఇస్తుంది. సామాజిక మద్దతు ద్వారా, వృద్ధులు రోజువారీ జీవన కార్యకలాపాలలో సహాయం పొందుతారు, వాయిద్యం మరియు జీవితంలోని సమస్యలను తగ్గించడంలో కూడా సహాయం చేస్తారు.

రోజువారీ జీవన కార్యకలాపాలు మంచం నుండి లేవడం, స్నానం చేయడం, నడవడం, మందులు తీసుకోవడం, ఆహారం వండడం మొదలైనవి, ఈ సందర్భంలో కుటుంబ సభ్యులు మరియు పొరుగువారు ఎక్కువగా సామాజిక మద్దతు ఇస్తారు. షాపింగ్ చేయడం, బస్సులోకి వెళ్లడం, రోడ్డు దాటడం, టెలిఫోన్ కాల్ చేయడం, టెలిఫోన్, విద్యుత్, ఇంటి పన్ను బిల్లులు చెల్లించడం వంటి వాయిద్య కార్యకలాపాల్లో సామాజిక మద్దతు ఎక్కువగా కుటుంబం మరియు ఇరుగుపొరుగువారు మరియు సమాజ ప్రజలచే అందించబడుతుంది. ఆకస్మిక గుండెపోటు లేదా ఏదైనా అనారోగ్యం, ప్రమాదాలు, నిరుపేదలు, దవాఖానలు, దుర్వినియోగం మరియు వినోదం లేకపోవడం వంటి పరిస్థితులలో, సామాజిక మద్దతు ఆసుపత్రులు, వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, మతపరమైన కేంద్రాలు వంటి అధికారిక వ్యవస్థల ద్వారా అందించబడుతుంది. ప్రభుత్వ లేదా ప్రభుత్వేతర సంస్థలు.

9.5. కుటుంబ మద్దతు:

భారతదేశం వృద్ధులకు గౌరవం, ప్రేమ మరియు మద్దతు యొక్క చక్కటి సంప్రదాయం కలిగిన దేశం. పురాతన భారతదేశంలోని సంప్రదాయ వ్యవసాయ సమాజంలో ఒకే పైకెప్పు క్రింద ఉమ్మడి కుటుంబం ఉత్పత్తి మరియు జీవనోపాధికి ప్రాథమిక యూనిట్. వృద్ధుల సంరక్షణ మరియు మద్దతు కుటుంబం యొక్క బాధ్యత మరియు వృద్ధాప్యంలో ఆధారపడటం సంప్రదాయకంగా పాశ్చాత్య సమాజంలో కంటే భారతదేశంలో చాలా ఆమోదయోగ్యమైనది. “ఉమ్మడి కుటుంబ నిర్మాణంతో పాటు మన సంస్కృతిలో వృద్ధులకు జోడించిన విలువలు మరియు గౌరవం వారికి మానసిక బలాన్ని, శారీరక భద్రతను మరియు సామాజిక సర్దుబాటును అందించాయి” (బాజ్‌పాల్, 1998, పేజీ. 218). అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో కూడా వయోవృద్ధుల సంక్షేమం బాధ్యతను రాజ్యమేలుతుందని, కుటుంబాన్ని బాధ్యతగా చేపట్టాలని పిలుపునిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది.

అనేక కారణాల వల్ల వృద్ధాప్య సభ్యుల సంరక్షణలో కుటుంబం ప్రధాన స్థానాన్ని ఆక్రమించింది. వృద్ధులకు మద్దతు ఇవ్వడం దాని నైతిక బాధ్యతగా పరిగణించబడుతుంది. వృద్ధులను గౌరవించడం మరియు జీవించడం అనేది మత విశ్వాసాలు మరియు ఆచారాల ద్వారా కూడా సూచించబడుతుంది. ఈ రోజు కేర్ ఇచ్చేవారు రేపటికి సంరక్షించే అవకాశం ఉందనేది ఒక ఊహ. కాబట్టి, పిల్లలు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను మరియు బంధువులను జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి. వృద్ధాప్యంలో జీవన నాణ్యత ప్రధానంగా జీవిత సంతృప్తిపై ఆధారపడి ఉంటుంది, ఇది శారీరక, ఆర్థిక, మానసిక మరియు సామాజిక అవసరాల యొక్క సున్నితమైన సమతుల్యతను నెరవేర్చడం ద్వారా సాధించబడుతుంది. కానీ వృద్ధాప్యంలో ఈ సమతుల్యత సులభంగా దెబ్బతింటుంది. తీవ్రమైన మరియు దీర్ఘకాలిక అనారోగ్యం, తగినంత ఆదాయం మరియు గృహాలు అందుబాటులో లేని ప్రజా సేవలు మరియు తగినంత సామాజిక మద్దతు వృద్ధులపై ఆధారపడటానికి దారితీసే కొన్ని కారకాలు.

వృద్ధులు తమను తాము చూసుకునే సామర్థ్యం లేనప్పుడు కుటుంబం ఆదుకోవాల్సి వస్తుంది. అత్యంత సాధారణ సంరక్షణ ప్రదాతలు కుమారులు, కుమార్తెలు, కోడలు, తోబుట్టువులు మొదలైనవి, కుటుంబం వ్యక్తిగత సంరక్షణ మరియు భావోద్వేగ మద్దతులో సహాయం అందిస్తుంది. వ్యక్తిగత సంరక్షణలో సహాయం అంటే స్నానం చేయడం, దుస్తులు ధరించడం,

తినడం, పడుకోవడం, మరుగుదొడ్డి మరియు ఇంటి నిర్వహణ, భోజనం సిద్ధం చేయడం మరియు వైద్య సంరక్షణ. ద్వితీయ సేవల్లో కుటుంబ సహాయం సామాజిక మరియు వినోద కార్యకలాపాలు మరియు బయటితో కలిసి వెళ్లడం, రవాణా చేయడం, వారి భావాలను పంచుకోవడానికి కొంత సమయం గడపడం, ఒంటరితనాన్ని తగ్గించడం, వినోద కార్యకలాపాలకు ఏర్పాటు చేయడం వంటి మానసిక మద్దతును కలిగి ఉంటుంది. పిల్లలు తమ తర్వాత స్వతంత్ర జీవితాలను ఇష్టపడతారు కాబట్టి వారు ఆర్థిక ఆస్తులు కాదు. ఉద్యోగం మరియు వివాహం (ఎందుకంటే తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలతో చాలా కాలంగా నివసించిన స్థలాన్ని విడిచిపెట్టడానికి ఇష్టపడరు). అటువంటి సందర్భాలలో, వృద్ధులు సంఘం, పరిసరాలు మరియు అధికారిక సంరక్షణ అందించే సంస్థల నుండి అందుబాటులో ఉన్న ఇతర మద్దతులపై ఆధారపడతారు.

9.6. కుటుంబ మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- కుటుంబం మరియు సమాజంలో వృద్ధుల ముఖ్యమైన ప్రదేశాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించడానికి వృద్ధుల కోసం జాతీయ దినోత్సవాన్ని ప్రకటించవచ్చు.
- తల్లిదండ్రులు, జీవిత భాగస్వామి, పిల్లలు, అత్తమామలు, మనుమలు మరియు ఇతరులతో వృద్ధుల పరస్పర చర్యను అభివృద్ధి చేయండి.
- విద్యా మంత్రిత్వ శాఖలు పాఠశాల సిలబస్ లో వృద్ధాప్యం యొక్క కొన్ని అంశాలను చేర్చవచ్చు.
- వృద్ధులలో దృఢమైన స్వీయ-సహాయ వైఖరిని పెంపొందించడానికి మరియు వారి కుటుంబంలోని వృద్ధుల యొక్క సానుకూల చిత్రాన్ని చిత్రించడానికి వృద్ధాప్యంపై కార్యక్రమాలను అందించడానికి మాస్ మీడియాను ప్రోత్సహించవచ్చు. నిర్మాతలు మరియు చలనచిత్ర నిర్మాతలు వృద్ధాప్యం అంశాలపై చలన చిత్రాలను రూపొందించడానికి ప్రోత్సహించబడవచ్చు.
- వృద్ధులు మరియు కుటుంబ సభ్యుల మధ్య సంరక్షణ పాత్రల గురించి తెలుసు.
- NGO లు నిర్వహించే గృహాలు మరియు డే కేర్ సెంటర్లు వాటి మూలధనం మరియు పునరావృత ఖర్చుల కోసం ప్రభుత్వం నుండి తగిన ఆర్థిక సహాయాన్ని పొందాలి. ఇది కుటుంబంలో సామరస్య వాతావరణాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- కుటుంబంలో నిర్లక్ష్యం, దుర్వినియోగం, హింస మరియు విడిచిపెట్టడం వంటి సమస్యల నుండి వృద్ధులను రక్షించండి.
- సమాజంలో కుటుంబాల గురించి అవగాహన కల్పించేందుకు వయో సంరక్షణ కార్యక్రమాలలో నిమగ్నమైన NGOల జాతీయ / ప్రాంతీయ సెమినార్లు / కాన్ఫరెన్స్ కు మద్దతు.
- దుర్వినియోగం నుండి వారసత్వం మరియు రక్షణ కోసం చట్టాల సమీక్ష.
- జోక్య అవసరాలు: కుటుంబ అవగాహన మరియు కుటుంబ మరియు వర్ధంతి కౌన్సెలింగ్ పెంచడం.

9.7. సామాజిక మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- వృద్ధుల నైపుణ్యాలు మరియు సేవలను వయోజన విద్య, పిల్లల సంరక్షణ కార్యక్రమాలు స్వచ్ఛంద సామాజిక పని మరియు సమాజ ఆరోగ్యం కోసం ఉపయోగించవచ్చు.
- అనారోగ్యంతో ఉన్న వికలాంగులు మరియు ఇంట్లో ఉన్న వృద్ధులను సందర్శించడానికి, చురుకైన వృద్ధులలో సామాజిక కార్యకర్తల కేడర్ ను సృష్టించవచ్చు మరియు వారికి తగిన శిక్షణ ఇవ్వవచ్చు.

- వృద్ధులచే నైపుణ్యాలను ప్రదర్శించడం మరియు ప్రదర్శించడం మరియు యువకులకు నైపుణ్యాలను బదిలీ చేయడం కోసం ప్రోగ్రామ్ను రూపొందించవచ్చు.
- ఉద్యోగ విరమణకు ముందు కౌన్సెలింగ్ను అందించడానికి మరియు దాని యజమానులకు సమగ్ర పదవీ విరమణ ప్రణాళిక సేవలను నిర్వహించడానికి ఉపాధి సంస్థలను ప్రోత్సహించాలి. గ్రాట్యుటీ మరియు ప్రావిడెంట్ ఫండ్ మొత్తాల తుది సెటిల్మెంట్ సమయంలో మొత్తంలో కొంత శాతాన్ని దీర్ఘకాలిక డిపాజిట్ రసీదుల రూపంలో చెల్లించవచ్చు.
- ఎన్ఎస్ఎస్ వంటి విద్యార్థుల యువజన సంఘాలు వయో సంరక్షణ కార్యక్రమాలను చేపట్టేలా ప్రోత్సహించాలి. NSS ప్రోగ్రామ్ల ఆర్థిక కేటాయింపులో వయో-సంరక్షణ కార్యక్రమాలకు కేటాయింపులు కూడా ఉండాలి.
- వారి సాపేక్ష స్వేచ్ఛ కారణంగా, NGOలు ఆవిష్కరణలు, ప్రయోగాలు మరియు సరళంగా పని చేయగలవు. ప్రభుత్వం నుండి తగిన గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్తో ఈ ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించవచ్చు.
- అత్యుత్తమ సేవలకు గుర్తింపు అవార్డుల ద్వారా ఇవ్వవచ్చు.

9.8. సైకలాజికల్ సపోర్ట్ యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేకంగా కన్సల్టింగ్ మరియు పంపిణీ ప్రయోజనాల కోసం ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ప్రత్యేక కౌంటర్లు తెరవబడతాయి.
- WHO యొక్క నైపుణ్యం మరియు సహాయం: WHO యొక్క నైపుణ్యం మరియు సహాయం వృద్ధాప్య మందులలో ప్రాథమిక శిక్షణను అందించడానికి మరియు ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర ఆసుపత్రులలో వైద్యులు, నర్సులు మరియు ఇతర పారా-మెడికల్ సిబ్బందికి సంరక్షణను అందించడానికి ఉపయోగించవచ్చు.
- వైద్య మరియు నర్సింగ్ పాఠ్యాంశాలు: వృద్ధాప్య వైద్యం మరియు సంరక్షణపై కోర్సులను కలిగి ఉండాలి: అభిజ్ఞా నష్టం, జ్ఞాపకశక్తి వైఫల్యం, చిత్తవైకల్యాన్ని గుర్తించడం.
- సాధారణ మానసిక సమస్యలు, డిప్రెషన్, ఉద్యోగం కోల్పోవడం, జీవిత భాగస్వామి, శారీరక సామర్థ్యాలపై కౌన్సెలింగ్.
- బోధనాసుపత్రులు, వైద్య కళాశాలల్లో మానసిక వైద్యంలో కుర్చీలు ప్రవేశపెట్టాలి.
- పాఠశాల సిలబస్ ద్వారా ఆరోగ్య విద్య, వృద్ధాప్యానికి తగిన ఆహారం, వ్యాయామాలు మరియు ఇతర ఆరోగ్య విధానాలతో సహా ఆరోగ్య సంరక్షణ సాహిత్యం సబ్సిడీ రేట్లపై అందుబాటులో ఉంచాలి.
- వారి మానసిక ఆరోగ్య అవసరాల కోసం 'వృద్ధులకు' ప్రత్యేక శ్రద్ధ ఇవ్వవచ్చు.

9.9. ఆర్థిక మద్దతు యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- వృద్ధాప్య పింఛన్ల పెంపు: ప్రస్తుతం వృద్ధాప్య పింఛను ఎలాంటి ఆదాయ వనరులు లేని వయోవృద్ధులకు మాత్రమే అందజేస్తున్నారు. ఆదాయం లేని 60 ఏళ్లు పైబడిన (లేదా 65) వృద్ధులందరికీ సహాయం అందించడం ద్వారా ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థను ప్రోత్సహించేలా వృద్ధాప్య పింఛను పథకాన్ని రూపొందించాలి. ద్రవ్యోల్బణం కారణంగా నిజమైన ఆదాయం క్షీణించడాన్ని ఎదుర్కోవడానికి పెన్షన్ మొత్తాన్ని పెంచాల్సిన అవసరం ఉంది.

- స్వయం ఉపాధిని ప్రోత్సహించడానికి పెద్దలకు లేదా వృద్ధుల కుటుంబాలకు అవకలన వడ్డీ రేటుతో రుణ సౌకర్యాలు విస్తరించాలి, వారు స్వతంత్రంగా ఉండటమే కాకుండా కుటుంబాల ఆర్థిక పునాదిని బలోపేతం చేయాలి.
- నైపుణ్యాలు మరియు వృత్తిపరమైన నైపుణ్యం కలిగిన వృద్ధులకు పార్ట్‌టైమ్ ఉపాధిని ఏర్పాటు చేయవచ్చు. ఇది వివిధ వయోవర్గాల మధ్య పోటీని సృష్టించాల్సిన అవసరం లేదు, కానీ వయోజన విద్యా కార్యక్రమాలు, గ్రామ స్థాయి కార్మికులకు ముందు పాఠశాల విద్య మరియు ఆరోగ్య విద్యా కార్యక్రమం వంటి రంగాలను ఈ ప్రయోజనం కోసం పరిగణించవచ్చు.
- రాయితీ రవాణా: ప్రజా రవాణా వ్యవస్థలు వృద్ధులకు ప్రత్యేకించి నివాసం నుండి పని ప్రదేశానికి (ఉద్యోగంలో ఉంటే) మరియు మతపరమైన కేంద్రాలను సందర్శించడానికి రాయితీతో కూడిన ప్రయాణ సౌకర్యాలను అందించాలి.
- క్యాపిటల్ కాస్ట్ సపోర్ట్: బిల్డింగ్, ఫర్నిచర్, ఎక్స్‌ప్లెమెంట్ మొదలైన 'ఇల్లు' మరియు డే కేర్ సెంటర్ యొక్క మూలధన అవసరాలను తీర్చడానికి గ్రాంట్స్-ఇన్-ఎయిడ్ ఇవ్వాలి.
- పునరావృతమయ్యే ఖర్చులు: గృహాలు మరియు పే కేర్ సెంటర్లలో అర్హత కలిగిన సామాజిక కార్యకర్తలకు జీతాలు మొదలైన వాటిపై అయ్యే ఖర్చులకు గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ ఇవ్వాలి.
- ప్రత్యేక రేషన్ కార్డులు: వృద్ధులకు ప్రత్యేకించి ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు ప్రత్యేక రేషన్ కార్డులు - సబ్సిడీ ధరకు ఆహార వస్తువులను కొనుగోలు చేసేందుకు వీలుగా.
- వయో సంరక్షణ కార్యక్రమాల కోసం పరిశ్రమలు మరియు వాణిజ్య సంస్థల విరాళాలపై 100% పన్ను మినహాయింపు మంజూరు చేయబడవచ్చు.
- జోక్యం అవసరాలు: పదవీ విరమణ ప్రణాళిక, పొదుపులను ప్రోత్సహించడం, పెట్టుబడులు మరియు వీలునామా చేయడం, శిక్షణ మరియు ఆదాయ ఉత్పత్తికి అవకాశాలు, ఉపాధి మార్పిడి మరియు స్పాన్సర్‌షిప్ కార్యక్రమాలు.

9.10. శారీరక ఆరోగ్య సహాయానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- గ్రామాలు, మురికివాడలు మరియు ఇతర ప్రాంతాలలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులకు చేరువయ్యేలా ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణను బలోపేతం చేయాలి.
- వయస్సు, వయస్సు సంబంధిత వ్యాధులు, ఇంద్రియ సమస్యలు, స్ట్రోక్, గుండె జబ్బులు, శారీరక రుగ్మతలు వంటి పెద్ద మార్పులపై వృద్ధులకు అవగాహన కల్పించండి.
- మొబైల్ వృద్ధాప్య యూనిట్లు వృద్ధులు అందుబాటులో ఉన్న వైద్య సేవలను ఉపయోగించడాన్ని నిరుత్సాహపరుస్తాయి, మొబైల్ వృద్ధాప్య క్లినిక్‌లను ప్రోత్సహించవచ్చు.
- పెద్ద ఆసుపత్రుల్లో వృద్ధాప్య యూనిట్లను ప్రారంభించవచ్చు.
- రాయితీ కన్సల్టేషన్, చికిత్స మరియు మందులు పొందేందుకు వృద్ధులకు ప్రత్యేక కార్డ్లు.

9.11. హాసింగ్ సపోర్ట్ యొక్క ముఖ్యమైన ప్రాంతాలు:

- 'షెల్టర్ ఫర్ షెల్టర్ లెస్' వంటి అన్ని హాసింగ్ స్కీమ్లు తగిన కమ్యూనిటీ సంక్షేమ సేవలతో కలిసి జీవించడానికి ఇష్టపడే వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక సదుపాయాన్ని కలిగి ఉండాలి.

- అన్ని హాసింగ్ పథకాల కింద డే కేర్ సెంటర్లకు వసతి కల్పించాలి.
- గ్రాండ్ ఫ్లోర్లోని అన్ని హాసింగ్ ఎస్టేట్లు అమ్మకానికి లేదా వృద్ధులకు అద్దెకు ఇవ్వడానికి ఫ్లాట్లను కేటాయించాలి.
- సంతోషకరమైన కుటుంబ జీవనాన్ని ప్రోత్సహించడానికి వృద్ధులను సౌకర్యవంతంగా ఉంచడానికి ప్రైవేట్ గృహాలకు పొడిగింపు కోసం సబ్సిడీ ఇవ్వవచ్చు.
- 'వృద్ధులకు ఇళ్లు', వృద్ధుల కోసం డే కేర్ సెంటర్ల కోసం ఉచిత భూమి కేటాయింపు
- ఆర్కిటెక్ట్లు / ప్లానర్లు 'వృద్ధుల గృహాలు' కోసం తగిన భవన డిజైన్లను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా ప్రేరేపించబడాలి.

వృద్ధుల సమస్యల పరిష్కారానికి చర్యలు:

వృద్ధుల సమస్యలకు పరిష్కారాలను అందించడానికి ఉద్దేశించిన చర్యలు క్రింది విధంగా పేర్కొనబడ్డాయి: ఆర్థిక మరియు సామాజిక సంక్షేమాన్ని మెరుగుపరచడం-వృద్ధుల ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక సమస్యలకు పరిష్కారాలను అందించడానికి, వారికి పూర్తి స్థాయి ఏర్పాటు చేయాలి. సమయం లేదా పార్ట్ టైమ్ ఉపాధి అవకాశాలు. ఇది వారికి ఆదాయ వనరులను సృష్టించడానికి, వారి ఆర్థిక మరియు సామాజిక సంక్షేమాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు ఇతర వ్యక్తులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. ముఖ్యంగా నిరుపేద స్థితిలో ఉన్న వ్యక్తులకు కూడా పెన్షన్ పథకం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. పెన్షన్ స్కీమ్లో, వృద్ధులు తమ పెన్షన్లను క్రమం తప్పకుండా మరియు ఫార్మాలిటీలు అమలు చేయకుండా పొందగలిగేలా చేయడం ముఖ్యం.

ఆరోగ్య పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం-గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కూడా ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు వైద్య సదుపాయాల అభివృద్ధి, ఉచిత వైద్య పరీక్షలు, అధునాతన పద్ధతులను అందించడం, వ్యక్తులు సరైన పోషకాహారం, మందులు మరియు పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచడం వంటి కొన్ని అంశాలు. ఆరోగ్య పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం దీని లక్ష్యం. వృద్ధులు కొన్ని శారీరక శ్రమలలో నిమగ్నమై ఉండాలి. ఇంటి లోపల, పర్యావరణం స్నేహపూర్వకంగా ఉండాలి, పౌర సౌకర్యాలు మరియు సౌకర్యాలు, విశ్రాంతి గదులు మరియు స్వచ్ఛమైన త్రాగునీటి సదుపాయం ఉండాలి. పరిశుభ్రమైన వాతావరణంలో భోజనం మరియు ఇతర గృహ విధులు నిర్వహించాలనే అవగాహన వ్యక్తులకు అవసరం.

కార్యకలాపాలు మరియు విధుల్లో వారి భాగస్వామ్యాన్ని మెరుగుపరచడం-వృద్ధులు వివిధ కార్యకలాపాలు మరియు విధుల్లో పాల్గొనడానికి ప్రోత్సహించబడ్డారు. ఇవి సామాజిక, సాంస్కృతిక లేదా మతపరమైనవి కావచ్చు. ఈ కార్యకలాపాలు మరియు విధుల్లో పాల్గొనడం వారి ఒంటరితనాన్ని తగ్గించడానికి వారికి సహాయపడుతుంది మరియు ఇది వారి మనస్సును ప్రేరేపిస్తుంది. వృద్ధాశ్రమాలలో, ఒకరు ఆటలు ఆడటం, ఇండోర్ మరియు అవుట్డోర్లో పాల్గొంటారు, వ్యక్తులు చదువుతారు, ఒకరితో ఒకరు సాంఘికం చేసుకుంటారు మరియు పండుగ లేదా ఈవెంట్ వేడుకల విషయంలో ఆపరేటివ్ భాగస్వామ్యాన్ని అందిస్తారు. ఎక్కువగా వృద్ధులు అనుభవజ్ఞులైన వారి ఆలోచనలు మరియు సూచనలను అందించడానికి ప్రోత్సహించబడ్డారు. కుటుంబంలో, వృద్ధాశ్రమంలో లేదా సమాజంలో ఎవరైనా ఒక ఫంక్షన్ను నిర్వహించవలసి వచ్చినప్పుడు, ఏదైనా సమస్యలు లేదా సమస్యలు ఎదురైనప్పుడు సలహాలు మరియు ఆలోచనలను పొందవలసి ఉంటుంది మరియు వ్యక్తులు వారి రోజువారీ జీవిత అనుభవాలను ఒకరితో ఒకరు పంచుకుంటారు. సంతోషాలు మరియు దుఃఖాలు పంచుకోవడం చాలా ముఖ్యమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది మరియు వృద్ధులకు ఇది ఓదార్పునిస్తుంది.

జాతీయ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల అమలు-పాలనీల రూపకల్పన జరిగినప్పుడు, వృద్ధులకు ఇతర వ్యక్తులతో సమానంగా ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం చాలా అవసరం. వారికి సహాయం చేయాలనే లక్ష్యంతో ఉన్న స్వచ్ఛంద సంస్థలకు సహాయం అందించాలి. సమాజం మరియు రాష్ట్రం వారి అవసరాలు మరియు అవసరాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని విధానాలను రూపొందించాలి. తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటీజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం (MWPSCA) డిసెంబర్ 2007లో తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటీజన్ల అవసరాల ఆధారిత నిర్వహణను నిర్ధారించడానికి ఈ చట్టంపై అవగాహన కల్పించేందుకు అన్ని రాష్ట్రాల్లో మరింత సంపూర్ణంగా మరియు సమానంగా అమలు చేయబడాలి.

నివాస అంశాలు-వృద్ధులు తమ సొంత ఇళ్లలోనే ఉండేందుకు ఇష్టపడతారు. వారు స్వయంగా లేదా వారి కుటుంబ సభ్యులతో నివసిస్తున్నారు. ఒకరి హాసింగ్ మరియు రెసిడెన్షియల్ అంశాల విషయంలో, భద్రత ప్రధాన ఆందోళన. వ్యక్తులు తలుపులు మరియు కిటికీలకు తాళం వేసి ఉంచాలి, వారి విలువైన వస్తువులు మరియు డబ్బును సురక్షితమైన ప్రదేశాలలో ఉంచాలి లేదా తమ భద్రతకు ముప్పు ఉందని వారు భావిస్తే, వారు సెక్యూరిటీ గార్డు సేవలను పొందవలసి ఉంటుంది. దేశంలో గృహనిర్మాణం వేగంగా అభివృద్ధి చేయబడుతోంది, అయితే సాధారణంగా అణు కుటుంబాల పరంగా. కొన్ని సందర్భాల్లో, వృద్ధులు అణు కుటుంబాలలో నివసిస్తున్నారు (ఆరోకియామి, 1997). వారు తమ పిల్లలు మరియు మనవరాళ్ల నుండి గౌరవాన్ని పొందినప్పుడు, వారి అవసరాలను వారు చూసుకున్నప్పుడు, వారితో జీవించడంలో వారు ఆనందంగా మరియు సంతృప్తిగా ఉంటారు.

కుటుంబం మరియు సంఘం-వృద్ధుల పట్ల కుటుంబం మరియు సంఘం యొక్క ప్రధాన పాత్ర వారికి మద్దతు మరియు సహాయం అందించడం. కుటుంబం అనేది వృద్ధాప్య సభ్యుల అవసరాలను జాగ్రత్తగా చూసుకోవాల్సిన మొదటి మరియు అగ్రశ్రేణి సంస్థ. కుటుంబ సభ్యులు ఆరోగ్యం, ఆర్థిక, సామాజిక, మానసిక మరియు ఇతర ఇతర సమస్యలకు పరిష్కారాలను అందించాలి.

ఏదైనా సంఘటన లేదా సంఘటన జరిగినప్పుడు, వృద్ధులు తమ కుటుంబ సభ్యులు చుట్టూ ఉన్నప్పుడు సంతృప్తిగా ఉంటారు. ఉదాహరణకు, వైద్య చికిత్స విషయంలో లేదా వైద్యుడిని సందర్శించేటప్పుడు, కుటుంబ సభ్యుల మద్దతు చాలా ముఖ్యమైనది. మరోవైపు, సంఘంలోని సభ్యులు వృద్ధులతో గౌరవప్రదమైన రీతిలో సంభాషించడం, సహాయం చేసే స్వభావాన్ని కలిగి ఉండటం మరియు వారి శ్రేయస్సుకు దారితీసే సహాయం మరియు సేవలను అందించడం అవసరం.

విద్య-వివిధ అంశాలకు సంబంధించిన విద్య మరియు సమాచారం వ్యక్తులు ఉత్పాదక జీవితాన్ని గడపడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. వారు బాగా చదువుకున్నవారు మరియు సమాచారం ఇచ్చినప్పుడు, వారు వారి ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను చూసుకోగలుగుతారు, తగిన ఆహారం మరియు పోషకాహారాన్ని తీసుకుంటారు, వారి భద్రతను ఎలా అమలు చేయాలి, వారి ఇంటి పనులను తగిన పద్ధతిలో నిర్వహించడం, ఇతరులతో బాగా సంభాషించడం వంటి సమాచారాన్ని కలిగి ఉంటారు. సంఘం సంక్షేమం కోసం పని చేయండి, ఇతర లావాదేవీలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించండి మరియు ఒత్తిడి, ఒత్తిడి, ఆందోళన మరియు నిరాశ భావాలను తగ్గించండి. విద్యావంతులైన వ్యక్తి తమ నైపుణ్యాలు మరియు సామర్థ్యాలను సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకోగలడు మరియు విలువ లేనివాడుగా భావించడు. కొన్ని గ్రామీణ కమ్యూనిటీలలో, 60 ఏళ్లు పైబడిన వృద్ధులలో అక్షరాస్యత నైపుణ్యాలను మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో వయోజన విద్యా కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఈ వ్యక్తులు చాలా కాలం క్రితం పాఠశాల నుండి తప్పుకున్నారు లేదా ఇంతకు ముందు పాఠశాలలో నమోదు చేసుకోలేదు.

ప్రభుత్వేతర సంస్థలు-ప్రభుత్వేతర సంస్థల ప్రధాన లక్ష్యం వృద్ధుల సంక్షేమంపై దృష్టి పెట్టడం. ప్రభుత్వేతర సంస్థలు మరియు ఇతర ఏజెన్సీల పాత్ర వారి రక్షణ మరియు భద్రతకు ఉద్దేశించబడింది. ఏ విధమైన దుర్వినియోగం లేదా దుర్వినియోగాన్ని అనుభవించిన వృద్ధులు సాధారణంగా భయాన్ని మరియు దుర్బలత్వాన్ని అభివృద్ధి చేస్తారు మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థల నుండి సహాయం కోరుకుంటారు. దుర్వినియోగం మరియు దుర్వినియోగం ఆర్థిక దోపిడీ, వివిధ రకాల దుర్వినియోగం మరియు ఇతర నేర మరియు హింసాత్మక చర్యల రూపంలో ఉండవచ్చు. ప్రధానంగా ఒంటరిగా మరియు బలహీనంగా ఉన్న వృద్ధులు, వారు సురక్షితమైన మరియు సురక్షితమైన జీవితాన్ని గడపడానికి ఈ సంస్థలచే మద్దతునిస్తారు.

పాఠ్యేతర కార్యకలాపాలు - వృద్ధులు సాధారణంగా పాఠ్యేతర మరియు సృజనాత్మక కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై ఉంటారు. ఇవి వారిని నిమగ్నమై ఉండడానికి వీలు కల్పిస్తాయి, వారు తమ నైపుణ్యాలు మరియు సామర్థ్యాలను ఉపయోగించుకోగలుగుతారు మరియు ఈ కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై ఉండటం ద్వారా ఒకరి మైండ్ సెట్ సాధారణంగా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, వారు చెస్ లేదా క్యూరమ్ లేదా అవుట్‌డోర్, బ్యాడ్మింటన్ లేదా టెన్నిస్ వంటి వివిధ రకాల ఆటలలో నిమగ్నమై ఉంటారు. వారు శారీరక కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై ఉంటారు, వీటిలో నడక, పరుగు, యోగా, ధ్యానం మొదలైనవి ఉంటాయి. వారు హస్తకళలు మరియు కళాకృతుల ఉత్పత్తిలో పాల్గొంటారు. భోజనం తయారుచేయడం అనేది ఎక్కువగా వృద్ధ మహిళలు ఆనందించే మరొక కార్యకలాపం. వృద్ధ మహిళలు కూడా రోజుకు నాలుగు గంటలకు పైగా అల్లడం లేదా ఎంబ్రాయిడరీ వంటి కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై ఉంటారు. అందువల్ల, పాఠ్యేతర మరియు సృజనాత్మక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం వారి నైపుణ్యాలను ఉపయోగించుకోవడంలో వారికి సహాయపడుతుంది, వారు నిమగ్నమై ఉంటారు, సంతృప్తిగా మరియు సంతోషంగా ఉంటారు మరియు వస్తువులను విరాళంగా ఇవ్వడం లేదా బహుమతిగా ఇవ్వడం ద్వారా సామాజిక వృత్తాన్ని అభివృద్ధి చేస్తారు.

విడివిడిగా జీవించడం-వృద్ధులకు వారి స్వంత దృక్పథాలు మరియు దృక్పథాలు ఉంటాయి. వారు జీవితంలో వారి ప్రమాణాలు, విలువలు మరియు సంస్కృతులను అనుసరిస్తారు. యువ తరం జీవితాలను ప్రభావితం చేసే సాంకేతికత లేదా ఇతర ఆధునిక వ్యూహాలు మరియు పద్ధతులకు సంబంధించి అవగాహన కల్పించడంలో వారు సాధారణంగా ఆనందించరు. వృద్ధులు మరియు కుటుంబంలోని ఇతర సభ్యుల దృక్పథాలలో భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నప్పుడు, వారు వారి నుండి విడిగా జీవించడానికి ఇష్టపడతారు. వారు విడివిడిగా జీవిస్తున్నప్పుడు, ఇతరుల జీవనోపాధిని ప్రభావితం చేసే ఏ కారకాలచే ప్రభావితం కాలేరు అనే దృక్పథాన్ని వారు కలిగి ఉంటారు. విడివిడిగా జీవించడం వల్ల వారు తమ స్వంత నిర్ణయాలు తీసుకోగలుగుతారని మరియు వారి స్వంత ప్రమాణాలు, విలువలు, సూత్రాలు మరియు ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా తమ జీవితాలను గడపవచ్చని వారు భావిస్తున్నారు. విడివిడిగా జీవించడానికి, వారు వేర్వేరు ఇళ్లలో నివసిస్తున్నారు, లేదా వృద్ధాశ్రమాలు లేదా ఆశ్రమాలకు కూడా మారతారు.

9.12. సారాంశం:

సమకాలీన సమాజాలలో సీనియర్ సిటిజన్లలో వృద్ధాప్య సమస్యకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఉంది. భారతదేశంలోని గత సాంప్రదాయ సమాజంలో బీ వృద్ధాప్యం ఎటువంటి సమస్య కాదు. వృద్ధులను గౌరవించేవారు, చిన్నవారి కంటే ఎక్కువగా వారు కుటుంబానికి ప్రధాన షోషకులు. ఇటీవలి కాలంలో, జనాభా పరివర్తన, పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ

యొక్క వేగవంతమైన వేగం కారణంగా మారుతున్న పరిస్థితుల ఫలితంగా, ఉమ్మడి లేదా విస్తారమైన కుటుంబ నిర్మాణాలు అణువిభాగంగా విచ్ఛిన్నం కావడం వల్ల వృద్ధులు శారీరక వైకల్యాలకు మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ పరాయికరణ మరియు ఒంటరితనం. వృద్ధులు ఎదుర్కొనే సమస్యలు పరస్పరం ఆధారపడి ఉంటాయి మరియు సంస్కృతి మరియు సమాజం ప్రకారం భిన్నంగా ఉంటాయి. స్థూలంగా, ఈ సమస్యలను ఆర్థిక, ఆరోగ్య మరియు సామాజిక-మానసిక సమస్యలుగా వర్గీకరించవచ్చు. భారతదేశంలో నివసించే వృద్ధుల సమస్యలు పాశ్చాత్య సమాజాలలో నివసించే వృద్ధుల సమస్యల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. గ్రామీణ సమాజాల సమస్యలు పట్టణ సమాజాల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. సంతోషకరమైన వృద్ధాప్యం కోసం జైరోంటాలజిస్టులు అనేక పరిష్కారాలను అందించారు. వృద్ధులకు సామాజిక, ఆర్థిక అంశాలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ, మానసిక, ఆహారం మరియు ఆశ్రయం మరియు సంక్షేమానికి సంబంధించి మద్దతు అవసరం.

9.13. కీలక పదాలు:

- 1) వ్యక్తిత్వం
- 2) క్షేమం
- 3) కమ్యూనికేషన్స్
- 4) సామాజిక మద్దతు
- 5) కుటుంబ మద్దతు

9.14. సమూహ ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల సమస్యలు మరియు వాటి పరిష్కారాలను తగిన ఉదాహరణలతో వివరించండి?
- 2) వృద్ధులకు అవసరమైన వివిధ మద్దతులను మరియు ముఖ్యమైన సహాయ రంగాలను విశ్లేషించండి?

9.15. ఆధార గ్రంథాలు:

1. బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. AB Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
2. దేశాయ్ KG, నాయక్, (1982), “గ్రేటర్ బొంబాయిలో పదవీ విరమణ చేసిన వ్యక్తుల సమస్యలు”. టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్, బొంబాయి.
3. గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సీరీస్లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.
4. జమున, D. (1998), “వృద్ధుల సామాజిక-ఆర్థిక మరియు మానసిక స్థితిని మార్చే సవాళ్లు”. రీసెర్చ్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 5, (1), PP 5-13.
5. లలిత, ఎన్. (1999), “మోస్ట్ డిప్రెస్డ్ ఆఫ్ ది డిప్రెస్డ్-ది రూరల్ ఏజ్డ్”. సాంఘిక సంక్షేమం, సం. 10, PP 13-17.

6. పింట్, AS మరియు ప్రకాష్, IJ (1991): లైఫ్ క్వాలిటీ ఆఫ్ ది ఏజ్డ్: ఎల్డర్లీ కేర్ ఎట్ హోమ్ మరియు ఇన్స్టిట్యూషన్స్. IJ ప్రకాష్ (Ed.) లో నాణ్యత వృద్ధాప్యం: సేకరించిన పత్రాలు, వారణాసి: అసోసియేషన్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ, ఇండియా.
7. సోమావత్, GS (1991): భారతదేశంలో జనాభా మరియు ఆరోగ్యం: విధాన దృక్పథాలు. TM డాక్ (Ed.) సోషియాలజీ ఆఫ్ హెల్త్ ఇన్ ఇండియా, జైపూర్, రావత్ పబ్లికేషన్స్.
8. వెంకటేశ్వర్లు, వి. (2008), “ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ రూరల్ ఏజ్డ్- ఎ సోషియోలాజికల్ దృక్పథం”, కల్పజ్ పబ్లికేషన్స్, PP 110-111, న్యూ ఢిల్లీ.
9. విజయకుమార్, S. (1991), “వృద్ధుల కుటుంబ జీవితం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సమస్యలు”. ఆశిష్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, న్యూ ఢిల్లీ.

- ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం - 10

వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం మరియు దుర్వినియోగం (ABUSE OF ELDERLY)

10.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం మరియు దుర్వినియోగం గురించి వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 10.1. పరిచయం
- 10.2. వృద్ధుల దుర్వినియోగం
- 10.3. చారిత్రక మూలం
- 10.4. పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క నిర్వచనం
- 10.5. దుర్వినియోగం యొక్క వివిధ రకాలు
- 10.6. పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క ఉనికిని గ్రహించారు - భారతదేశం మరియు ప్రపంచం
- 10.7. సారాంశం
- 10.8. కీలక పదాలు
- 10.9. నమూనా ప్రశ్నలు
- 10.10. ఆధార గ్రంథాలు

10.1. పరిచయం:

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది ప్రతి సంవత్సరం నాలుగు మిలియన్ల కేసులతో ప్రపంచ సమస్య. భారతదేశంలో అత్యధిక సంఖ్యలో అధ్యాయాలు జరిగిన సంఘటనలు ఉన్నాయి, అయితే స్వీడన్ మరియు పోర్చుగల్ వంటి అనేక ఇతర దేశాలు కూడా ఈ అంశంపై అవగాహన పెరగడం వల్ల ఇటీవల పెరిగాయి. వృద్ధుల దుర్వినియోగం భారతదేశంలో లేదా ఏదైనా అరుదైన సంఘటన కాదు. ప్రపంచంలోని ఇతర భాగం, కానీ చాలా మంది ప్రజలు గ్రహించిన దానికంటే ఇది చాలా విస్తృతంగా కనిపిస్తుంది. చాలా మంది వృద్ధులు తమ ఇళ్ల వద్ద నిర్లక్ష్యం మరియు శారీరక హింసతో జీవిస్తున్నారు, ఎందుకంటే వారి మధ్య వయస్సు అంతరాయాల కారణంగా కుటుంబ సభ్యులు వారిని “అనర్హులుగా” చూస్తారు. తరతరాలుగా ఏర్పాటు చేసిన వివాహాలను ఆచరించే కోడలు, తులనాత్మక భార్యభర్తలు చాలా చిన్న వయస్సులో ఉన్నవారు కావడం వల్ల మీ స్వంత తరంలో ఎవరూ లేనప్పుడు జీవితాన్ని కష్టంగా మార్చుకుంటారు. స్త్రీలు ప్రతిదానికీ బాధ్యత వహించాల్సిన పాత్రలు.

10.2. వృద్ధుల దుర్వినియోగం (Abuse of Elderly):

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని గుంటూరులో దాదాపు 30,000 మంది వృద్ధులు నివసిస్తున్నారు. అక్కడ నివసించే వృద్ధుల్లో చాలా మందిని కుటుంబ సభ్యులు పట్టించుకోకుండా నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు. వృద్ధులను నిర్లక్ష్యం చేసే కుటుంబ సభ్యులు దానిని తాము నిర్వహించలేని అడ్డంకిగా భావించవచ్చు.

కాబట్టి, వారు వాటిని దుర్వినియోగం చేస్తారు. వృద్ధుడిపై దుర్వినియోగం చేయడంలో పెద్దవారిని నిర్లక్ష్యం చేయడం మరియు విస్మరించడం, అతనికి / ఆమెకు ఆహారం మరియు నీరు లేకుండా చేయడం లేదా అతన్ని / ఆమె నిద్రపోనివ్వక పోవడం లేదా వారికి అవసరమైన మందులు కూడా ఇవ్వకపోవడం వంటివి ఉంటాయి. వృద్ధులు తరచుగా సమాజంచే నిర్లక్ష్యం చేయబడుతున్నారు. మన దేశంలో వృద్ధులు చాలా భయంతో జీవిస్తున్నారు మరియు చాలా కష్టమైన జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు.

వృద్ధులు తరచుగా కుటుంబ సభ్యులు మరియు బంధువులచే వివక్షకు గురవుతారు. అవగాహన పెరగడంతో వృద్ధుల హక్కులపై మరింత స్పృహ పెరిగింది.

అయినప్పటికీ, జాతీయ బాలల హక్కుల పరిరక్షణ కమిషన్ (NCPCR) ప్రకారం, భారతదేశంలో ప్రతి సంవత్సరం 1.5 లక్షల కంటే ఎక్కువ మంది పిల్లలు దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు. దీంతో వృద్ధుల హక్కుల పరిరక్షణకు చట్టం తేవాలని డిమాండ్ చేశారు.

భారతదేశంలో బలహీనమైన వృద్ధులు తరచుగా వారి కుటుంబాలచే నిర్లక్ష్యం చేయబడతారు. వారికి తగిన సంరక్షణ మరియు మద్దతు ఇవ్వబడదు, ఇది వారి దుర్వినియోగానికి దారితీస్తుంది. వృద్ధుల చికిత్స కోసం భారత ప్రభుత్వం కొత్త మార్గదర్శకాలను విడుదల చేసింది మరియు వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ద్వారా వివిధ నిబంధనలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి. ఈ అధ్యాయం ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి కొన్ని రాష్ట్రాలు రూపొందించిన నిబంధనలను పరిశీలిస్తుంది. వృద్ధాప్యం అనేది వ్యాధి లేదా మరేదైనా గాయం కాదని గుర్తించుకోవాలి. రాజ్యాంగం ప్రతి వ్యక్తికి తాను కోరుకున్నంత కాలం జీవించే హక్కును కల్పించింది. కానీ ప్రతి ఒక్కరూ గౌరవంగా మరియు గౌరవంగా జీవించేలా రాష్ట్రానికి మరియు సమాజానికి ఇది తప్పనిసరి చేస్తుంది. అయితే, కొందరు వ్యక్తులు కరుణ మరియు మానవత్వం పేరుతో తమ వృద్ధులను ఎలా దుర్వినియోగం చేస్తారో దేశానికి చూపించడానికి మొగ్గు చూపుతున్నారు.

రాష్ట్రంలోని వృద్ధులు మరియు వృద్ధులను రక్షించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రచారాన్ని ప్రారంభించింది. సీనియర్లు సురక్షితంగా, సురక్షితంగా మరియు గౌరవంగా భావించేలా చేయడమే లక్ష్యం. ఈ చొరవ యొక్క గుండె వద్ద ఫోన్ నంబర్ (1800 200 333) ఉంది, ఇది వృద్ధులపై ఏదైనా నేరాన్ని అధ్యాయం చేయడానికి ప్రజలను అనుమతిస్తుంది. తక్షణ సహాయం కోసం ఈ నంబర్‌ను ఉపయోగించవచ్చు. వృద్ధులు అత్యంత దారుణమైన దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు. ఈ ముప్పును నిరోధించడానికి NGOలు, చట్టాన్ని అమలు చేసే సంస్థలు మరియు ఇతర వాటాదారులు అనేక ప్రయత్నాలు చేసినప్పటికీ, ఇది ఇప్పటికీ దేశవ్యాప్తంగా ప్రబలంగా ఉంది. చాలా సందర్భాలలో, దుర్వినియోగదారులు వారిని నియంత్రించడానికి మరియు వారిని ఆర్థికంగా మరింతగా దోపిడీ చేయడానికి బాధితులపై తీవ్ర బలాన్ని లేదా హింసను ఉపయోగిస్తారు.

10.3. చారిత్రక మూలం:

పారిశ్రామిక విప్లవానికి ముందు, దేశీయ సమూహాల ద్వారా ఉత్పత్తిని నిర్వహించే ఆదిమ వేట మరియు సేకరణ సమాజాలలో పురాతన సభ్యుడిని ఆచారాలు మరియు మనుగడ నైపుణ్యాల గురించి జ్ఞానం యొక్క మూలంగా పరిగణించేవారు. అధికారం వయస్సుతో ముడిపడి ఉంది మరియు డెబ్బై-ఒక్క ఆదిమ సమాజాల విశ్లేషణ ఆధారంగా జీవితంలోని సామాజిక, రాజకీయ మరియు మతపరమైన రంగాలలో పెద్దలు ప్రభావవంతమైన స్థానాలను కలిగి ఉన్నారు. వృద్ధుల స్థితి మరియు

చికిత్స ప్రతి సంస్కృతికి ప్రత్యేకమైన సంప్రదాయం మరియు ఆచారాల ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. ప్రాచీన భారతీయ సంస్కృతి వారు గౌరవించబడాలని మరియు కుటుంబాలు మరియు సమాజంలో మార్గదర్శక తారగా పరిగణించబడాలని కోరింది. ఉమ్మడి కుటుంబంలో యువకులు, వృద్ధులు ఉద్యోగ, నిరుద్యోగులతో పాటు బంధుమిత్రులతో సామరస్యంగా, ఆనందంగా జీవించేవారు. సాంప్రదాయ ఉమ్మడి కుటుంబంలో వృద్ధులకు అధికార పాత్ర ఉంది. సాంప్రదాయ గ్రామాలు మరియు తారాగణం పంచాయితీల పనిలో వారు ముఖ్యమైన పాత్రలు పోషిస్తున్నారు, ప్రజల మధ్య చాలా వివాదాలను పరిష్కరించారు. యువ తరం క్రమంగా ఇంటి బాధ్యతలను స్వీకరిస్తుంది మరియు కుటుంబంలోని అత్యంత సీనియర్ సభ్యులు సలహాదారు హోదాను పొందుతారు. వారు సాధారణ బాధ్యతల నుండి విముక్తి కలిగి ఉంటారు, కానీ వివాహం, అంత్యక్రియల పండుగలు మరియు విందులు వంటి ముఖ్యమైన విషయాలలో వారి అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉంటారు. చాలా మంది వృద్ధ స్త్రీలు దగ్గు, జలుబు, జ్వరం మరియు కడుపు నొప్పి వంటి సాధారణ వ్యాధులకు బామ్మల నివారణలతో చికిత్స చేయబడ్డారు.

హెబ్రీయులు దీర్ఘాయువును భారంగా కంటే ఆశీర్వాదంగా భావించారు. వారు సమాజంపై గణనీయమైన అధికారాన్ని కలిగి ఉన్నారు. ఇది వారికి ప్రభావం, భద్రత మరియు హోదాను ఇచ్చింది.

వృద్ధులు ఇకపై సహకారం అందించలేకపోయినప్పుడు. వారు పదవీ విరమణ చేసి కుటుంబ వనరులపై నియంత్రణను సాధారణంగా పెద్ద కుమారుడికి బదిలీ చేశారు. వారు గతంలో చేసిన సహకారాల కారణంగా మరియు సంస్కృతి గురించి జ్ఞానానికి ప్రధాన వనరుగా ఉన్నందున వారు కుటుంబం మరియు సంఘంచే శ్రద్ధ వహించబడ్డారు. వృద్ధాప్యాన్ని ప్లేటో శాంతి మరియు విముక్తి సమయంగా భావించాడు. ప్లాటోనిక్ తత్వశాస్త్రం ప్రకారం, వృద్ధుల పాత్ర ఆజ్ఞాపించడం మరియు యువత పాలించడం. అతని రిపబ్లిక్ లో 50 నుండి 70 సంవత్సరాల వయస్సు గల పురుషులకు రాష్ట్రానికి సంబంధించిన అనేక ముఖ్యమైన విధులు ఇవ్వబడ్డాయి. అయినప్పటికీ, పురాతన రోమన్ రచయితలలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులను ప్రతికూలంగా మరియు అత్యంత అనుచితంగా చిత్రీకరించారు.

కాలం గడిచే కొద్దీ సమాజంలో అన్ని విధాలుగా వస్తున్న మార్పుల వల్ల వృద్ధుల స్థితిగతులు దిగజారుతున్నాయి. చరిత్రలో కూడా వృద్ధుల పట్ల అసభ్యంగా ప్రవర్తించడాన్ని సూచించే అనేక సందర్భాలు ఉన్నాయి.

వృద్ధుల స్థితి బహుశా లోకేల్ మరియు కాలాన్ని బట్టి సమాజాల మధ్య మరియు లోపల మారుతూ ఉండవచ్చు ఉంది. వృద్ధులు వారి స్వంత చేతులతో లేదా బంధువుల చేతులతో బలవంతంగా చనిపోయే సందర్భాలు ఉన్నాయి, వారు సమాజానికి భారంగా భావించబడ్డారు. పురాతన గ్రీస్ లోని సాంప్రదాయక పరిసర ప్రాంతాలలో వృద్ధులు మరియు వృద్ధులు కూడా అత్యంత గౌరవించబడ్డారు. కానీ ఏథెన్స్ వంటి నగరాల్లో వృద్ధుల పట్ల వైఖరి సాధారణంగా ప్రతికూలంగా ఉంటుంది మరియు వృద్ధాప్యాన్ని తగ్గించడాన్ని అరిస్టాటిల్ మరింత ప్రతికూల సిరలో చూశారు. రోమ్ లో, వృద్ధులను సాధారణంగా దుర్మార్గులుగా, నమ్మకద్రోహులుగా, ఆలోచన లేనివారు మరియు నిరంకుశంగా చిత్రీకరించారు. అయినప్పటికీ, వృద్ధులందరూ ఈ వెలుగులో గ్రహించబడలేదు. సంపన్న కుటుంబాలకు చెందిన యువకులకు నైతిక సంరక్షకులుగా నియమించబడే అదృష్టం కొందరికి ఉంది. ఈ విశ్వసనీయ వృద్ధ సేవకులు చిన్న పిల్లలతో పాటు పాఠశాలకు వెళ్లడం, పాఠశాల సమయాల్లో వారితో కలిసి ఉండడం మరియు వారిని ఇంటికి సురక్షితంగా తీసుకురావడం వంటి వాటితో ఎంతో గౌరవించబడ్డారు.

ఈజిప్టును వృద్ధాప్యాన్ని వృక్షికి మరియు సమాజానికి భారంగా భావించారు, ఇది వృద్ధాప్య లక్షణాలలో శారీరక

సామర్థ్యం క్షీణతను నియంత్రించే పద్ధతి కోసం అన్వేషణలో గణనీయమైన కృషిని వెచ్చించారు. ఈజిప్టుయిళ్లచే సూచించబడిన అటువంటి పద్ధతి వృద్ధులను పునరుజ్జీవింపజేసే పద్ధతిగా యువ జంతువుల గ్రంధుల పెరుగుదల.

ఆరోగ్య సంరక్షణలో మెరుగుదలలు జనాభా వృద్ధాప్యానికి దారితీశాయి. నైతికత రేటు తగ్గడం వల్ల శ్రామిక జనాభాలో వృద్ధాప్యం మరియు యువతకు ఉద్యోగ అవకాశాలు తగ్గాయి. ఈ విధంగా, ఉద్యోగాల కోసం పోటీ ద్వారా తరాల మధ్య ఉద్రిక్తతలు సృష్టించబడతాయి. అదనంగా, ఆర్థిక మరియు సాంకేతిక పరిణామాలు పాత పట్టణీకరణ యొక్క ఉపాధి వైపునూ తగ్గించాయి, గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి యువకులను ఆకర్షించాయి, ఫలితంగా పెద్ద కుటుంబం విచ్ఛిన్నమైంది. చివరగా, సామూహిక విద్య యొక్క అభివృద్ధి జ్ఞానంపై వృద్ధుల పట్టును తగ్గించింది. ఈ కారకాలు ఆధునిక సమాజంలో వృద్ధుల స్థితిని తగ్గించడానికి దోహదపడ్డాయి.

ఈ విధంగా, జీవన నాణ్యతలో అనేక మెరుగుదలలు ఉన్నప్పటికీ, పారిశ్రామిక విప్లవం తర్వాత వృద్ధుల పాత్ర మరియు స్థితి క్షీణించింది. వృద్ధులు సామాజికంగా మరియు భౌతికంగా విడిచిపెట్టి, సమాజం యొక్క అంచులలో ఉపాంత ఉనికిని కలిగి ఉంటారు. బ్రిటీషర్లు అధికారిక విద్యా విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడం మరియు కొత్త న్యాయ వ్యవస్థతో, సాంప్రదాయ సంబంధాల నెట్‌వర్క్ తీవ్ర మార్పులకు గురైంది. పారిశ్రామికీకరణ మరియు విద్య యొక్క ఆగమనంతో విజ్ఞానాన్ని పొందగలిగే అధికారిక సంస్థలు వచ్చాయి. కొత్త ఉద్యోగావకాశాల కోసం వెతుకులాటలో మిగులు జనాభా గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి పారిశ్రామిక యూనిట్లకు పెద్ద ఎత్తున వలసలు వెళ్లడం సాంప్రదాయ కుటుంబ కూర్పు మరియు సంబంధాల నెట్‌వర్క్‌కు పెద్ద ఊరటనిచ్చింది.

దూరప్రాంతాలలో ఉద్యోగం చేస్తున్న వారు తమ వృద్ధులైన తల్లిదండ్రులను మరియు వారి బంధువర్గంలోని ఇతర సభ్యులను తమతో తీసుకెళ్లే స్థామిత లేదు. అందువల్ల, యువ తరం సాంప్రదాయ సంక్లిష్ట కుటుంబ ఏర్పాటు కంటే మొబైల్ న్యూక్లియర్ కుటుంబాన్ని ఇష్టపడింది. కాంపాక్ట్ న్యూక్లియర్ ఫ్యామిలీ ద్వారా పెద్ద కుటుంబ నిర్మాణాన్ని తిరస్కరించడం, ఇక్కడ యువకులకు ఎక్కువ శ్రద్ధ, శ్రద్ధ మరియు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం వృద్ధుల విలువను తగ్గించింది.

చాలా మంది ప్రజలు తమ బాధ్యతను నిర్వర్తించడంలో స్కోర్ల సంవత్సరాల సేవలను మరియు శ్రమను ఉంచిన తర్వాత వారు విశ్రాంతి తీసుకుంటారని ఆశతో వృద్ధాప్యం వచ్చే వరకు వేచి ఉండాలని కోరుకుంటారు, తద్వారా వారి కుటుంబ సభ్యులు ఇకపై కఠినంగా అనుసరించే ఒత్తిడి మరియు ఒత్తిడికి లోనవుతారు. వారి ఆఫీస్ / బిజినెస్ డ్యూటీస్ లేదా ఫ్యామిలీ కేర్స్ యొక్క టైమ్ షెడ్యూల్ మరియు స్వేచ్ఛగా మరియు తీరికగా ఆనందించండి.

వారు వృద్ధాప్యాన్ని జీవితంలో అత్యుత్తమ కాలంగా చూస్తారు, వారు ఎల్లప్పుడూ చేయాలనుకున్న పనులు చేయగలిగినప్పటికీ, వారికి సమయం లేదు. కొందరికి, మనుషులతో సంతోషకరమైన అనుబంధాన్ని ఏర్పరుచుకోవడం, బిజీగా ఉండడం మరియు తమ చిన్ననాటి జ్ఞాపకాలను నెమరువేసుకోవడం, దేశ విదేశాలలో ఉన్న తమ బంధువులు మరియు స్నేహితులను సందర్శించడం కోసం తీర్థయాత్ర కేంద్రాలకు నమస్కరించడం కోసం సమయం ఆసన్నమైంది. వారి దేవుళ్ళ ఆశీర్వాదం కోసం మరియు సుందరమైన సుందరమైన ప్రదేశాలకు వెళ్లడానికి మరియు పర్యాటక రిసార్ట్లలో విశ్రాంతి తీసుకోవడానికి మరియు అన్నింటికంటే మించి తమ పిల్లలను పెంచడంలో వారు అత్యున్నత త్యాగం చేసిన వారి సంరక్షణలో జాగ్రత్త వహించడానికి వారి విద్య మరియు వివాహం వారికి స్థిరమైన మరియు స్థిరమైన ఆస్తులను సృష్టించడం మరియు వారి

జీవనోపాధిని పొందేందుకు వారిని తగిన వృత్తులలో స్థిరపరచడం. ఆ విధంగా వారు తమ వృద్ధాప్యాన్ని తమ జీవితంలో గొప్ప ఆశలు, ఆకాంక్షలు మరియు ఆశీర్వాదాల స్వర్ణ సంవత్సరాలుగా భావిస్తారు.

అందువల్ల పూర్వ కాలంలో వృద్ధులను గౌరవించి, కాలంతో పాటు కుటుంబంలో ఉన్నత స్థానాలు పొందారనడంలో సందేహం లేదని, కుటుంబ నిర్మాణం ఉమ్మడి కుటుంబం నుండి అణుకుటుంబంగా మారినప్పుడు, వారి పరిస్థితి మరింత దిగజారిపోయిందని నిర్ధారించవచ్చు. పెద్దలపై నేరాలకు బలి అవుతారు. ఆరోగ్యవంతమైన జీవితానికి కావాల్సినవన్నీ కోల్పోయాయి. ఇప్పుడు వారు తమ పిల్లల దయతో ఉన్నారు.

10.4. పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క నిర్వచనం:

పెద్దల దుర్వినియోగానికి అంగీకరించిన సార్వత్రిక నిర్వచనం లేదు. సాధారణంగా, పెద్దల దుర్వినియోగం అనేది ఉద్దేశపూర్వకంగా లేదా ఉద్దేశపూర్వకంగా దుర్వినియోగం చేయడం ద్వారా లేదా నిర్లక్ష్యం యొక్క రూపాల ద్వారా హింసాత్మక చర్యలను కలిగి ఉంటుంది. పని నిర్వచనాలు దుర్వినియోగ రకాలను కూడా వివరిస్తాయి (ఉదా: శారీరక, మానసిక, ఆర్థిక, లైంగిక మరియు నిర్లక్ష్యం), బాధితుడు మరియు నేరస్థుడు మరియు దుర్వినియోగం జరిగిన ప్రదేశం (ఉదా: ఇంట్లో లేదా సంస్థాగత నేపథ్యంలో హింస).

- ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ మరియు వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించే అంతర్జాతీయ నెట్వర్క్ వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని నిర్వచించాయి “ఏదైనా సంబంధంలో సంభవించే ఒకే లేదా పునరావృత చర్య లేదా తగిన చర్య లేకపోవడం, హాని లేదా బాధను కలిగించే నమ్మకం లేదా తగిన చర్య లేకపోవడం, వృద్ధులకు హాని లేదా బాధ కలిగించే నమ్మకాన్ని ఆశించే ఏదైనా సంబంధంలో సంభవిస్తుంది.”
- యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో, నేషనల్ రిసెర్చ్ కౌన్సిల్ (2002) పెద్దల దుర్వినియోగానికి వారి స్వంత నిర్వచనాన్ని స్వీకరించింది, “ఉద్దేశ పూర్వకంగా హాని కలిగించే లేదా హాని కలిగించే తీవ్రమైన ప్రమాదాన్ని సృష్టించే చర్యలు, ఉద్దేశించినా లేదా, ఒక సంరక్షకుడు లేదా ఇతర వ్యక్తి ద్వారా హాని కలిగించే పెద్దలకు పెద్దవారితో బ్రస్ట్ రిలేషన్ షిప్ లో ఉన్నవారు లేదా పెద్దవారి ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడంలో సంరక్షకుడు వైఫల్యం చెందడం లేదా పెద్దవారికి హాని జరగకుండా కాపాడడం.”
- లా మరియు కోస్టార్ ప్రకారం, వృద్ధుల దుర్వినియోగం యొక్క నిర్వచనంలో “హక్కుల ఉల్లంఘనలు” చేర్చబడ్డాయి, ఇది వృద్ధులను వారి నివాసం నుండి లేదా నర్సింగ్ హోమ్ వంటి మరొక అమరికలోకి బలవంతంగా తరలించే పరిస్థితులను కవర్ చేస్తుంది.
- వృద్ధుల నిర్వచనం కోసం చట్టపరమైన పరిశోధన మరియు సేవలు మానసిక వేధింపులతో పాటు శారీరక వేధింపులను కలిగి ఉన్నాయి.
- గెల్లెస్ మరియు కార్నెల్ లకు, పెద్దల దుర్వినియోగాన్ని సామాజిక సమస్యగా గుర్తించడం మరియు దుర్వినియోగాన్ని తదుపరి గుర్తించడం అంత తేలికైన పని కాదు.
- వృద్ధుల కోసం చట్టపరమైన పరిశోధన మరియు సేవలు, దుర్వినియోగ బాధితుల గుర్తింపు కూడా వృద్ధ బాధితుడు దుర్వినియోగం చేయబడిన సంఘటనలను బయటి వ్యక్తులకు నివేదించడానికి ఇష్టపడక పోవటం వలన ఆటంకం కలిగిస్తుంది. బాధితులు స్వయంగా నివేదించిన దుర్వినియోగ కేసుల్లో నలుగురిలో ఒకటి మాత్రమే.

దుర్వినియోగం జరిగినట్లు నివేదించబడిన మరియు రుజువు చేయబడిన తర్వాత కూడా, దుర్వినియోగానికి గురైన చాలా మంది బాధితులు దానిని అంగీకరించడానికి ఇష్టపడరు, సామాజిక వైఖరి కారణంగా, చాలా మంది వృద్ధ కుటుంబ సభ్యులు తాము అలాంటి ప్రవర్తన గల పిల్లలను పెంచినట్లు అంగీకరించడానికి చాలా సిగ్గుపడతారు మరియు వారిలో ఎక్కువ మంది నిందించారు దుర్వినియోగదారుల ప్రవర్తన కోసం తాము. దుర్వినియోగ సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టాలనే కోరిక కంటే దుర్వినియోగదారుడి పట్ల వారి ప్రేమ తరచుగా బలంగా ఉంటుంది. పెద్ద సంఖ్యలో వృద్ధులు తమ పిల్లలను విడిచిపెట్టకుండా నిరోధించే ఏకాంత ఆకృతిలో శిక్షకు భయపడతారు. వృద్ధులను దుర్వినియోగం చేయడం అంటే కేర్ టేకర్లు (కుటుంబ సభ్యులు లేదా క్లినికల్ కేర్ టేకర్లు) వృద్ధులతో వివిధ మార్గాల్లో అంటే శారీరక మానసిక, వైద్య, ఆర్థిక మొదలైన వాటితో అసభ్యంగా ప్రవర్తించడం అని పైన పేర్కొన్నదాని ఆధారంగా నిర్ధారించవచ్చు.

10.5. దుర్వినియోగం యొక్క వివిధ రకాలు:

వయస్సు, జాతి లేదా లింగంతో సంబంధం లేకుండా ఎవరికైనా దుర్వినియోగం జరగవచ్చు. దుర్వినియోగం శారీరకంగా, భావోద్వేగంగా, లైంగికంగా లేదా ఆర్థికంగా ఉండవచ్చు. కానీ అది చిన్న దయతో కూడిన చర్య అయినా లేదా గృహ హింస మరియు లైంగిక వేధింపుల వంటి పెద్ద నేరమైనా, దుర్వినియోగం ఇప్పటికీ దుర్వినియోగం. దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తిపై శారీరక, లైంగిక లేదా మానసిక హాని కలిగించే లేదా ప్రయత్నించే ఏదైనా చర్యగా నిర్వచించబడింది. ఈ అధ్యాయంలో, మీకు మరియు మీ ప్రియమైన వారికి జరిగే వివిధ రకాల దుర్వినియోగాలను మేము పరిశీలిస్తాము. మూడు రకాల దుర్వినియోగాలు ఉన్నాయి. భావోద్వేగ, శారీరక మరియు లైంగిక. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అంటే ఎవరైనా మీపై కేకలు వేయడం లేదా మీ గురించి లేదా మరొక వ్యక్తి గురించి వారు ఎలా భావిస్తున్నారో చెప్పినప్పుడు. ఇది వెర్బల్ బెదిరింపు నుండి మీ పదాలు లేదా బాడీ లాంగ్వేజ్ తో బెదిరింపు వరకు ఏదైనా కావచ్చు.

శారీరక దుర్వినియోగం అంటే ఎవరైనా మిమ్మల్ని నెట్టడం, తోసివేయడం, కొట్టడం లేదా తన్నడం మరియు ఇది గాయం కలిగించడం. లైంగిక వేధింపు అనేది లైంగిక మార్గంలో ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య జరిగే ఏదైనా అవాంఛిత పరిచయం.

దుర్వినియోగం అనేది ప్రవర్తన యొక్క ప్రతికూల రూపం, ఇది శారీరక, లైంగిక, భావోద్వేగ లేదా శబ్ద హింస రూపాన్ని తీసుకోవచ్చు. దుర్వినియోగం ఏ రకమైన సంబంధంలోనైనా జరగవచ్చు, అయితే సాధారణంగా సన్నిహిత భాగస్వామి సంబంధాలు మరియు కుటుంబ జీవితం యొక్క సందర్భంలో సంభవిస్తుంది. దుర్వినియోగం శారీరక (ఉదా, కొట్టడం) లేదా మానసికంగా (ఉదా: పేరు-కాలింగ్) కావచ్చు. ఇది ఒక వ్యక్తికి మరొకరికి హాని కలిగించే చర్య లేదా నిష్ప్రియాత్మకతగా నిర్వచించబడింది. గృహ హింస అనే ఆలోచన చాలా సాధారణమైనది, అది ఒక క్లిచ్ గా మారింది. అయినప్పటికీ, గృహ దుర్వినియోగం అంటే ఏమిటో కొంతమందికి నిజంగా అర్థం అవుతుంది. మరియు నిజానికి అనేక రకాల దుర్వినియోగాలు ఉన్నాయని కూడా తక్కువ మంది మాత్రమే గ్రహించారు. ఈ అధ్యాయం వివిధ రకాల దుర్వినియోగాల మధ్య తేడాలను మరియు వాటిని ఎలా సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవచ్చో వివరిస్తుంది.

దుర్వినియోగం అనేది విస్తృతమైన మరియు సంక్లిష్టమైన అంశం, సంబంధంలో సంభవించే అనేక రకాల దుర్వినియోగాలు. కాబట్టి మీరు దుర్వినియోగ సంబంధంలో ఉన్నారో లేదో మీకు ఎలా తెలుస్తుంది? హెచ్చరిక సంకేతాలు ఏమిటి? ఈ ప్రశ్నలకు మరియు మరిన్నింటికి సమాధానాలు వివిధ రకాల దుర్వినియోగాలపై ఈ అధ్యాయంలో చూడవచ్చు.

దుర్వినియోగం చేయడం అంటే ఏమిటో మనందరికీ ఒక భావన ఉంది, కానీ అనేక రకాల దుర్వినియోగాలు ఉన్నాయి. వివిధ రకాలైన వాటిని అర్థం చేసుకోవడం మరియు వాటిని గుర్తించడం మరియు అవసరమైతే సహాయం పొందడం కోసం అవి ప్రజలను ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయి. సంక్షోభ సమయంలో మీ రాష్ట్ర సామాజిక సేవల ద్వారా లభించే వనరులు చాలా ముఖ్యమైనవి. దుర్వినియోగం అనేది శారీరక లేదా లైంగిక వేధింపు మాత్రమే కాదు. ఇది భావోద్వేగ దుర్వినియోగం, శబ్ద దుర్వినియోగం, ఆర్థిక దోపిడీ లేదా వెంబడించడం వంటివి కలిగి ఉంటుంది. మీరు ఎలాంటి దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారో మరియు మీ సంఘంలో మద్దతును ఎక్కడ కనుగొనాలో తెలుసుకోవడానికి సమయాన్ని వెచ్చించండి. మహిళల భద్రత, ఆరోగ్యం గురించి పెద్దగా పట్టించుకోని ప్రపంచంలో మనం జీవిస్తున్నాం. మనలో చాలా మంది మన జీవితంలో ఏదో ఒక సమయంలో లైంగిక వేధింపులకు గురయ్యి ఉండవచ్చు, కానీ అది ఎంత తీవ్రంగా ఉందో తెలుసుకోవడం కష్టం.

శారీరక దుర్వినియోగం:

శారీరక దుర్వినియోగం అనేక రూపాలను తీసుకుంటుంది మరియు ఇది ప్రతి సంవత్సరం మిలియన్ల మంది మహిళలు మరియు పిల్లల జీవితాలను ప్రభావితం చేస్తుంది. శారీరక వేధింపులు శబ్ద దూషణల నుండి కొట్టడం వరకు అనేక రూపాలను కలిగి ఉంటాయి. శారీరక దుర్వినియోగం తరచుగా సంబంధాలలో సంభవిస్తుంది, ఇక్కడ ఒక భాగస్వామి నేరస్థుడు మరియు మరొకరు బాధితుడు.

ఇది భిన్న లింగ మరియు స్వలింగ సంబంధాలు రెండింటిలోనూ జరగవచ్చు. శారీరక వేధింపులు హాస్యాస్పదమైన విషయం కాదు. ఇది శారీరకంగా హాని కలిగించడమే కాకుండా, ఒక వ్యక్తిని మానసికంగా మరియు మానసికంగా నాశనం చేసే సామర్థ్యాన్ని కూడా కలిగి ఉంటుంది. అందువల్ల, ఈ రకమైన దుర్వినియోగం ఒకరి జీవితాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో తెలుసుకోవాలి.

ఒక వ్యక్తి మరొకరిని బాధపెట్టినప్పుడు లేదా దుర్వినియోగం చేసినప్పుడు శారీరక దుర్వినియోగం జరుగుతుంది. ఇది గుద్దడం, తన్నడం, కొరకడం, వెంట్రుకలు లాగడం, చిటికెడు, కొట్టడం, చప్పట్లు కొట్టడం, ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయడం మరియు మరిన్ని చేయవచ్చు. శారీరక దుర్వినియోగం తరచుగా గృహ హింస సందర్భంలో జరుగుతుంది, కానీ సన్నిహితంగా లేదా సంబంధం ఉన్న వ్యక్తుల మధ్య కూడా సంభవించవచ్చు. శారీరక వేధింపులు అనేక రూపాల్లో ఉండవచ్చు. శారీరక మరియు మానసిక వేధింపుల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ఎల్లప్పుడూ ముఖ్యం, తద్వారా మీరు దుర్వినియోగ లక్షణాలను గుర్తించగలుగుతారు. కుటుంబంలో హింసకు కారణం శారీరక వేధింపులు తరచుగా విస్తరించబడతాయి.

అయినప్పటికీ, శారీరక దుర్వినియోగం శబ్ద లేదా భావోద్వేగ దుర్వినియోగం వలె హానికరం, మరియు ఇది పిల్లలు మరియు పెద్దలకు అనేక రకాల పరిణామాలను కలిగి ఉంటుంది. శారీరక వేధింపులు ఎవరికైనా, ఎక్కడైనా జరగవచ్చు. మహిళలపై హింస అనేది వ్యక్తిగత విషయం కాదని లేదా కొన్ని దేశాల్లో మాత్రమే జరిగే విషయం కాదని గుర్తుంచుకోవాలి. మహిళలు మరియు బాలికలపై హింస ప్రతిచోటా ఉంది మరియు దానిని నిరోధించవచ్చు.

శారీరక దుర్వినియోగం అనేది ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య ఏదైనా హానికరమైన లేదా అవాంఛిత శారీరక సంబంధం, ఇది గాయం, నొప్పి, అనారోగ్యం మరియు మరణానికి కూడా దారితీస్తుంది. శారీరక దుర్వినియోగం అనేది మరొక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా భౌతిక శక్తిని ఉపయోగించడం ద్వారా వర్గీకరించబడిన ప్రవర్తన యొక్క సమూహం, ఇది ఇతర వ్యక్తికి భయం

లేదా బాధను కలిగిస్తుంది. శారీరక వేధింపులు అనేక విధాలుగా హానికరం, మానసిక హాని కలిగించడం, వ్యాధి వ్యాప్తి చెందే ప్రమాదాన్ని పెంచడం మరియు రోజువారీ జీవితంలో పని చేసే బాధితుని సామర్థ్యాన్ని తగ్గించడం వంటివి ఉంటాయి. శారీరక వేధింపులు నేడు ప్రపంచంలో ఒక సాధారణ సంఘటన. వాస్తవానికి, ఇది చాలా ప్రబలంగా ఉంది, చాలా మంది బాధితులకు తాము అనుభవించిన దుర్వినియోగం గురించి తెలియదు. శారీరక దుర్వినియోగం అంటే ఏమిటి మరియు అది ప్రజలను ఎలా ప్రభావితం చేస్తుందో అర్థం చేసుకోవడం ముఖ్యం.

మానసిక దుర్వినియోగం:

మనలో చాలా మందికి శారీరక వేధింపుల గురించి తెలుసు. ఎముకలు విరగడం, చర్మం చిట్టడం, దెబ్బలు తగలడం మీరు టీవీల్లో, సినిమాల్లో చూస్తున్నారు. దీనినే మానసిక దుర్వినియోగం అంటారు.

చాలా మంది మహిళలు తమ భర్తల చేతిలో మానసిక వేధింపులకు గురవుతున్నారు. ఇది ఒక వ్యక్తి క్రూరమైన, హానికరమైన లేదా బెదిరింపుగా భావించే విధంగా మరొకరితో ప్రవర్తించినప్పుడు సంభవించే దుర్వినియోగ రూపం. మానసిక దుర్వినియోగం మహిళల్లో ఆందోళన, నిరాశ మరియు తీవ్రమైన ఆరోగ్య సమస్యలను కలిగిస్తుంది. ఒక వ్యక్తి ఉద్దేశపూర్వకంగా లేదా అనాలోచితంగా మరొకరిపై నియంత్రణను పొందడానికి మరియు నిర్వహించడానికి అధికారాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు మానసిక దుర్వినియోగం జరుగుతుంది. మానసిక దుర్వినియోగంలో శబ్ద, శారీరక, భావోద్వేగ, లైంగిక, ఆర్థిక మరియు ఇతర రకాల దుర్వినియోగాలు ఉంటాయి. ఇది నేరం కాదు కానీ ఇది తీవ్రమైన మానసిక వేదనను కలిగిస్తుంది మరియు ఆత్మహత్యకు దారితీయవచ్చు.

గతంలో, మానసిక వేధింపుల బాధితులు వారి సంబంధాల సమస్యలకు కారణమని చెప్పవచ్చు. నేడు, మనస్తత్వ వేత్తలు తమ భాగస్వామి ప్రవర్తనలో ఏదైనా తప్పు ఉందా అని అడిగే అవకాశం ఉంది. కానీ కొంతమంది మాత్రం తమలో ఏదో లోపం ఉందనే భావనను ఇంకా పట్టుకుని ఉన్నారు. మానసిక దుర్వినియోగం అనేది మానసిక దుర్వినియోగం, ఇది భావోద్వేగ, శారీరక మరియు శబ్ద దుర్వినియోగాన్ని కలిగి ఉంటుంది. చాలా మంది వ్యక్తులు తమ జీవితంలో ఏదో ఒక సమయంలో భావోద్వేగ లేదా శబ్ద దుర్వినియోగాన్ని ఎదుర్కొన్నప్పటికీ, మానసిక దుర్వినియోగాన్ని గుర్తించడం మరియు లెక్కించడం చాలా కష్టం.

మానసిక దుర్వినియోగం అనేది సమాజంలో హింస యొక్క అధ్యాయాలలో ఎక్కువగా ఉంటుంది. మానసిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తి ఉద్దేశపూర్వకంగా మరొకరిని బాధపెట్టడం లేదా నియంత్రించడం ద్వారా పదాలు లేదా చర్యలను తారుమారు చేయడం, అవమానించడం, భయపెట్టడం లేదా భయపెట్టడం జరుగుతుంది. మానసిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తి మరొకరిని నియంత్రించడానికి బెదిరింపు, బలవంతం లేదా అవమానాన్ని ఉపయోగించే ప్రవర్తన యొక్క సమానా. తరచుగా, మానసిక దుర్వినియోగంలో అవమానం, బెదిరింపులు మరియు ఇతర రకాల బలవంతం యొక్క క్రమబద్ధమైన ఉపయోగం ఉంటుంది. మానసిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తి లేదా వ్యక్తుల సమూహంతో ఎవరైనా మానసిక వ్యూహాలను ఉపయోగించి దుర్వినియోగం చేయడాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ వ్యూహాలలో శబ్ద మరియు భావోద్వేగ దుర్వినియోగం, బెదిరింపు, అవమానం, స్నేహితులు మరియు కుటుంబ సభ్యుల నుండి ఒంటరిగా ఉండటం, బెదిరింపులు, వేధింపులు మరియు ఇతర రకాల మానసిక తారుమారులు ఉండవచ్చు.

దుర్వినియోగం అంటే ఏమిటో మనందరికీ తెలుసు. శారీరక, మాఖిక మరియు లైంగిక వేధింపులు అనేవి ఇంట్లో, మన సంబంధాలలో లేదా పనిలో కూడా మనల్ని ప్రభావితం చేసే మానసిక వేధింపుల యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపాలలో కొన్ని. కొంతమంది వ్యక్తులు ఇలాంటి పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్నట్లయితే తమను తాము “మానసికంగా దుర్వినియోగం” అని లేబుల్ చేసుకుంటారు. మానసిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తిపై భయం మరియు నియంత్రణను కలిగించడానికి ఉపయోగించే ఒక రకమైన దుర్వినియోగ ప్రవర్తన.

ఆర్థిక దుర్వినియోగం:

ప్రతి సంవత్సరం, లక్షలాది మంది పిల్లలు ఆర్థిక దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు. ఎవరైనా వారి డబ్బును దొంగిలించడం లేదా కుటుంబం యొక్క ఆహారం లేదా నివాసాన్ని తీసివేయడం వంటివి ఇందులో ఉంటాయి. ఆర్థిక దుర్వినియోగం ఎల్లప్పుడూ భౌతికమైనది కాదు మరియు ఆన్‌లైన్‌లో, ఫోన్ ద్వారా లేదా వచన సందేశాల ద్వారా జరగవచ్చు. సంకేతాలను ఎలా గుర్తించాలో తెలుసుకోవడం ముఖ్యం, తద్వారా మీరు మీ బిడ్డకు సహాయం పొందడంలో సహాయపడగలరు. ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్ల మంది ప్రజలను ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన సమస్య. కొన్ని రకాల ఆర్థిక వేధింపులు ఇతరులకన్నా సర్వసాధారణం అయినప్పటికీ, బాధితులు మానసిక మరియు శారీరక వేధింపులకు గురయ్యే అనేక కేసులు ఇప్పటికీ ఉన్నాయి.

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ప్రకారం, “ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తి అధికారాన్ని పొందేందుకు మరియు మరొకరిపై నియంత్రణ కోసం ఆర్థిక మార్గాలను ఉపయోగించే ప్రవర్తన యొక్క నమూనా.” యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లో, ప్రతి ఆరుగురిలో ఒకరు శారీరకంగా లేదా లైంగికంగా వేధింపులకు గురవుతున్నారు. అనేక సందర్భాల్లో, సన్నిహిత భాగస్వామి లేదా కుటుంబ సభ్యుల చేతిలో ఆర్థిక దుర్వినియోగం జరుగుతుంది. ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది ప్రతి సంవత్సరం మిలియన్ల మంది ప్రజలను ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన సమస్య. ఎవరైనా తమ భాగస్వామిని బాధపెట్టడానికి లేదా నియంత్రించడానికి వారి డబ్బు యొక్క శక్తిని ఉపయోగించినప్పుడు, తరచుగా మంచి ఉద్దేశ్యం లేకుండా ఇది జరుగుతుంది. ఆర్థిక దుర్వినియోగం ఏ వయస్సులోనైనా, ప్రతి సంబంధంలో మరియు లింగంలో జరగవచ్చు.

ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది US మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్ల మంది ప్రజలను ప్రభావితం చేసే ఒక విస్తృత సమస్య. దీనిని “ఒక వ్యక్తికి ఆర్థికంగా హాని కలిగించే ఏ విధమైన దుర్వినియోగం, నిర్లక్ష్యం లేదా దోపిడీ” అని నిర్వచించవచ్చు. ఇందులో శారీరక, లైంగిక, భావోద్వేగ లేదా మానసిక వేధింపులు, అలాగే ఆర్థిక దోపిడీ కూడా ఉండవచ్చు. ఆర్థిక దుర్వినియోగం ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్ల మంది స్త్రీలు మరియు పురుషుల జీవితాల్లో ఒక నిశ్శబ్ద అంటువ్యాధి కావచ్చు. ఆర్థిక దుర్వినియోగం అనేది ఒక వ్యక్తి అధికారం మరియు నియంత్రణను నిర్వహించడానికి మరొక వ్యక్తి యొక్క డబ్బు లేదా ఆస్తిపై నియంత్రణను ఉపయోగించే ప్రవర్తన యొక్క నమూనా.

ఎవరైనా అన్యాయమైన ప్రయోజనాన్ని పొందడానికి మరొక వ్యక్తి యొక్క డబ్బు లేదా వ్యక్తిగత సమాచారాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు ఆర్థిక దుర్వినియోగం జరుగుతుంది. వేరొకరి పేరు మీద క్రెడిట్ కార్డును సెటప్ చేయడం, వారు భరించలేని రుణాలను తీసుకోవడం మరియు చెల్లింపుల నుండి డబ్బును ఉంచడం వంటి అంశాలు ఇందులో ఉంటాయి. ఆర్థిక దుర్వినియోగం యొక్క సంకేతాలను తెలుసుకోవడం చాలా ముఖ్యం, తద్వారా మీరు దాని వలన కలిగే నష్టం నుండి మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోవచ్చు.

లైంగిక వేధింపులు:

లైంగిక వేధింపు అనేది ఒక సామాజిక సమస్య. ఇది ప్రపంచంలోని ప్రతి సంస్కృతి, ప్రాంతం మరియు సమాజంలో సంభవిస్తుంది. ఇది శిశువుల నుండి వృద్ధుల వరకు ఎవరినైనా ప్రభావితం చేస్తుంది. దురదృష్టవశాత్తూ, లైంగిక వేధింపులు భారతదేశంలో నేటికీ ఉన్నాయి మరియు వివిధ స్థాయిల తీవ్రతలో జరుగుతున్నాయి. శుభవార్త ఏమిటంటే, ఈ గాయం నుండి బయటపడిన వారికి సహాయం చేయడానికి అక్కడ చాలా వనరులు ఉన్నాయి. లైంగిక దుర్వినియోగం అనేది ఇద్దరు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది వ్యక్తుల మధ్య జరిగే ఏదైనా అవాంఛిత లైంగిక చర్యను సూచించే పదం. బాధితుడు, నేరస్థుడు మరియు వారి పరిస్థితి అంతా ప్రత్యేకమైనది. లైంగిక వేధింపుల గురించి మీరు తెలుసుకోవలసిన ప్రతిదాన్ని ఈ అధ్యాయం మీకు తెలియజేస్తుంది.

లైంగిక వేధింపు అనేది ఒక తీవ్రమైన సమస్య, దానిని తేలికగా తీసుకోకూడదు. లైంగిక వేధింపుల బాధితులు వారి బాధల ఫలితంగా భావోద్వేగ, శారీరక మరియు మానసిక గాయం అనుభవించవచ్చు. మీరు లేదా మీకు తెలిసిన ఎవరైనా లైంగిక వేధింపులకు గురైతే, తర్వాత ఏమి చేయాలో అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ గైడ్ మీకు సహాయపడుతుందని మేము ఆశిస్తున్నాము. లైంగిక వేధింపుల గురించి గతంలో కంటే ఎక్కువగా మాట్లాడుతున్నారు. దాని చుట్టూ కొత్త తరహా సంభాషణలు ఉన్నాయి మరియు చివరికి మేము దాని గురించి మాట్లాడుతున్నాము అనలు సమస్య. ఈ సంభాషణ హార్వే వైన్ స్టెయిన్ పై ఆరోపణలతో ప్రారంభమైంది, అయితే ప్రజలు వారి స్వంత అనుభవాల గురించి మాట్లాడటం ప్రారంభించారు. ఫలితంగా, ప్రజలు ఈ సమస్య గురించి మాట్లాడవచ్చు మరియు మాట్లాడవచ్చు మరియు సహాయం కోసం అడగవచ్చు. లైంగిక వేధింపుల యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపం బాల్య లైంగిక వేధింపు, ఇది పిల్లలు మరియు యుక్తవయసులోని లైంగిక దోపిడీని సూచిస్తుంది. అశ్లీలత, అశ్లీలతలో బలవంతంగా పాల్గొనడం మరియు పిల్లల అశ్లీల పంపిణీ వంటి అనేక విధాలుగా ఇది జరగవచ్చు. ఇవన్నీ లైంగిక వేధింపుల రూపాలు.

లైంగిక వేధింపు లేదా లైంగిక వేధింపు అనేది విస్తృతమైన అంశం. ఇది పరిశోధనలో విస్తృతంగా అధ్యయనం చేయబడింది, కానీ దానిని అనుభవించేవారికి లోతైన భావోద్వేగ మరియు మానసిక నష్టాన్ని కూడా కలిగిస్తుంది. కుటుంబ, వైవాహిక మరియు డేటింగ్ తో సహా అన్ని రకాల సంబంధాలలో లైంగిక వేధింపులు జరగవచ్చు.

గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా పిల్లలపై లైంగిక వేధింపులు మరియు అత్యాచారాల సంఘటనలు నాటకీయంగా పెరిగాయి. 2015లో, US సెంటర్స్ ఫర్ డిసీజ్ కంట్రోల్ అండ్ ప్రీవెన్షన్ (CDC) అధ్యాయం ప్రకారం 6 మంది బాలికలలో 1 మంది మరియు 36 మంది అబ్బాయిలలో 1 మంది 18 ఏళ్లు నిండకముందే బాల్య లైంగిక వేధింపులకు గురయ్యారు. పిల్లలపై లైంగిక వేధింపులు వారి జీవితాలపై వినాశకరమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి, దీని వలన చాలా మంది ఉన్నారు జీవితంలో తర్వాత మానసిక సమస్యలను ఎదుర్కోవాలి.

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం:

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది కుటుంబంలో జరిగే గృహ హింస యొక్క తీవ్రమైన రూపం. ఇది ఎవరికైనా సంభవించవచ్చు మరియు దుర్వినియోగదారుడు కూడా గ్రహించకుండా చాలా సూక్ష్మంగా ఉంటుంది. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది మరొక వ్యక్తి యొక్క మానసిక, శారీరక లేదా మౌఖిక దుర్వినియోగం. ఇది కుటుంబ సభ్యులు, భాగస్వాములు,

పరిచయస్తులు లేదా అపరిచితుల మధ్య సంభవించవచ్చు. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం, భావోద్వేగ నిర్లక్ష్యం లేదా మానసిక దుర్వినియోగం అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది మరొక వ్యక్తి యొక్క ప్రాథమిక మానవ అవసరాలను విస్మరించే ప్రవర్తన యొక్క నమూనా. ఎవరైనా విస్మరించినప్పుడు భావోద్వేగ దుర్వినియోగం జరుగుతుంది: శారీరక మరియు భావోద్వేగ సంరక్షణ కోసం వారి అవసరాలుబీ వారి భావాలుబీ మరియు హాని నుండి స్వేచ్ఛకు వారి హక్కులు. మరొక వ్యక్తిని ప్రభావితం చేయడానికి మరియు నియంత్రించడానికి శబ్ద లేదా శారీరక దుర్వినియోగాన్ని ఉపయోగించే వ్యక్తి భావోద్వేగ దుర్వినియోగదారుడు.

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అవమానం, విమర్శలు, అపరాధ భావన, బెదిరింపు, తారుమారు మరియు ఆప్యాయతను నిలుపుదల వంటి అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు. దుర్వినియోగదారులు తమ బాధితులపై అధికారాన్ని పొందడానికి ఈ వ్యూహాలను ఉపయోగిస్తారు.

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది దీర్ఘకాలిక నష్టాన్ని కలిగించే తీవ్రమైన సమస్య. సంకేతాల గురించి మరియు మీ సంబంధంలో భావోద్వేగ దుర్వినియోగాన్ని ఎలా గుర్తించాలో మరింత తెలుసుకోండి. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది మానసిక హాని లేదా బాధను కలిగించడానికి ఉద్దేశించిన ప్రవర్తనల నమూనా. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం శబ్ద మరియు శారీరక దుర్వినియోగానికి భిన్నంగా ఉంటుంది, ఇది కాలక్రమేణా సంభవిస్తుంది మరియు మరింత సూక్ష్మంగా ఉంటుంది. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది ఒక రకమైన భావోద్వేగ హింస, ఇది బాధితులపై వినాశకరమైన ప్రభావాలను కలిగిస్తుంది. ఇది కూడా చాలా క్లిష్టమైన సమస్య, ఎందుకంటే చాలా మందికి ఇది ఏమిటో కూడా తెలియదు. మీ భాగస్వామితో మీ సంబంధంలో సాధారణ హెచ్చు తగ్గులు మరియు భావోద్వేగ దుర్వినియోగాల మధ్య తేడాను గుర్తించడం కష్టం.

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది గృహ హింస యొక్క ఒక రూపం, ఇది జీవిత భాగస్వాముల మధ్య మరియు తల్లిదండ్రులు మరియు పిల్లల మధ్య సన్నిహిత సంబంధాలలో సంభవిస్తుంది. శారీరక వేధింపులు, లైంగిక వేధింపులు మరియు మానసిక వేధింపులు అన్నీ మానసిక వేధింపుల రూపాలు. భావోద్వేగ దుర్వినియోగదారులు తరచుగా గ్యాస్ లైటింగ్ లో పాల్గొంటారు, ఇది దుర్వినియోగ ప్రవర్తన యొక్క ఒక రూపం, ఇక్కడ దుర్వినియోగదారుడు వాస్తవికతపై అతని లేదా ఆమె స్వంత అవగాహనలను అనుమానించేలా చేస్తుంది. భావోద్వేగ దుర్వినియోగం అనేది మరొక వ్యక్తిని భయపెట్టడం, కించపరచడం, కించపరచడం లేదా అవమానించడం వంటి ప్రవర్తన యొక్క విధ్వంసక నమూనా. కొన్ని సందర్భాల్లో, ఇది శారీరక హింస కూడా. మానసిక వేధింపులకు గురైన వారిలో ఎక్కువ మంది మహిళలు మరియు పిల్లలు నేరస్థులచే మానసికంగా వేధించబడవచ్చు.

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం తరచుగా అధ్యాయాలు మరియు తక్కువగా అంచనా వేయబడింది. అయినప్పటికీ, ఇది బాధితుల జీవితాలకు మరియు శ్రేయస్సుకు గణనీయమైన నష్టాన్ని కలిగిస్తుంది. భావోద్వేగ దుర్వినియోగాన్ని అనుభవించే వారు నిరాశ, ఆందోళన, నిద్రలేమి లేదా వారి మానసిక ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన ఇతర రుగ్మతలను అనుభవించవచ్చు. ఈ పరిస్థితులు తరచుగా దీర్ఘకాలం మరియు శాశ్వత స్వభావం కలిగి ఉంటాయి. ఇది మరొక వ్యక్తి యొక్క భావోద్వేగ, శారీరక మరియు/లేదా లైంగిక శ్రేయస్సును నియంత్రించడానికి పదాలు లేదా ప్రవర్తనను ఉపయోగించే దుర్వినియోగ రూపం. ఇది మాటలతో అవమానించడం, భావోద్వేగ బ్లాక్ మెయిల్, అవమానించడం మరియు బెదిరింపు వంటి ప్రవర్తనలను కలిగి ఉంటుంది. ఇది బాధితుడి మానసిక ఆరోగ్యం మరియు ఆత్మగౌరవానికి తీవ్ర నష్టం కలిగిస్తుంది. శారీరక వేధింపుల మాదిరిగానే,

భావోద్వేగ దుర్వినియోగం కుటుంబ సభ్యుడు లేదా స్నేహితుడు కానీ యజమాని లేదా యజమాని వంటి అధికారంలో ఉన్నవారు కూడా చేయవచ్చు. ఈ అధ్యాయం కార్యాలయంలో భావోద్వేగ దుర్వినియోగం ఎలా వ్యక్తమవుతుంది మరియు ఈ రకమైన మానసిక హింస నుండి ఉద్యోగులను రక్షించడంలో యజమానులు ఏమి చేయగలరో పరిశీలిస్తుంది .

10.6. వృద్ధుల దుర్వినియోగం-భారతదేశం మరియు ప్రపంచం:

భారతదేశంలో, 65 ఏళ్లు పైబడిన 26 మిలియన్ల మంది పేదరికంలో జీవిస్తున్నారని అంచనా. 1800వ సంవత్సరంల చివరి నుండి లేదా 1900వ సంవత్సరంల ప్రారంభంలో (మీరు చూసే మూలాన్ని బట్టి) వేగవంతమైన పట్టణీకరణ మరియు సమాజంలో పారిశ్రామికీకరణ అమలులోకి రావడంతో, ఇది తక్కువ జీవన ప్రమాణాలతో సహా వృద్ధులకు అనేక సవాళ్లకు దారితీసింది. అందుబాటులో లేని వైద్య సంరక్షణ వారి దయనీయ స్థితికి దారి తీస్తుంది, ఎందుకంటే వారి ఆదాయం ఈ నిత్యావసర సేవలను అందించడానికి సంబంధించిన కవర్ ఖర్చులకు సరిపోదు-అంగీకారయోగ్యం కాదని మనమందరం అంగీకరించవచ్చు. భారతదేశంలో మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పెద్దల వేధింపుల వాస్తవికత కాదనలేనిది. ఈ నేరాలకు బలైన వృద్ధుల సంఖ్య అంటువ్యాధి నిష్పత్తులకు చేరుకుంది, నిపుణులు హెచ్చరించడంతో ఈ సంఖ్య చట్ట అమలు లేదా విధాన మార్పుల జోక్యం లేకుండా మా వృద్ధాప్య జనాభాను రక్షించడానికి ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన విధాన మార్పులు ప్రస్తుతం వారు ఎదుర్కొంటున్న ముప్పు.

2030 నాటికి భారతదేశంలోని 65% కంటే ఎక్కువ మంది సీనియర్ సిటిజన్లు ఏదో ఒక రూపంలో దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారని ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ అంచనా వేసింది. ఈ డేటా ఖచ్చితమైనదని రుజువు చేస్తే, ప్రస్తుతం నిర్లక్ష్యం లేదా దుర్వినియోగం కారణంగా సంవత్సరానికి బాధపడుతున్న 22 మిలియన్ల మంది వృద్ధుల నుండి పెరుగుదల ఉంటుంది-ఇది భూమిపై ఉన్న ప్రతి ఐదుగురిలో ఒకరిగా ఉంటుంది! గ్రహించిన అస్తిత్వం వృద్ధుల దుర్వినియోగం అధ్యాయంలో వృద్ధులు ఆర్థికంగా నిర్లక్ష్యం చేయబడిన అనేక కేసులను వివరిస్తారు, అదే సమయంలో వారు డౌన్లో ఉన్నప్పుడు వారిని తన్నడం వంటి శారీరక శిక్షలకు కూడా గురవుతారు.

భారతదేశంలోని వృద్ధులు ముఖ్యంగా దుర్వినియోగానికి గురవుతారు, చాలా మంది ఒంటరిగా నివసిస్తున్నారు లేదా ఇతర విధులను కలిగి ఉన్న బంధువులచే శ్రద్ధ వహిస్తారు. కొన్ని సందర్భాల్లో ఈ సీనియర్ సిటిజన్ల కుటుంబాలు చాలా దూరంగా నివసిస్తాయి మరియు వారికి అవసరమైనప్పుడు తగిన సహాయం పొందడం కష్టంగా ఉంటుంది, ఇది రోజంతా మద్దతునిస్తూ ఎవరైనా ఉన్నట్లయితే వారి కంటే మరింత ప్రమాదానికి గురవుతారు. వృద్ధులు తమ గౌరవాన్ని దోచుకోవడంతో పాటు మానసిక క్రూరత్వంతో పాటు మానసిక క్రూరత్వంతో బాధపడుతున్నారు. ఆఫర్ చేయబడింది.

10.7. సారాంశం:

వృద్ధుల దుర్వినియోగం సమస్య 21వ శతాబ్దంలో ఒక ముఖ్యమైన సమస్యగా మారింది. పట్టణీకరణ మరియు పెద్ద నగరాలకు వలసలు పెరగడం వల్ల వృద్ధుల సంఖ్య పెరిగింది. అదనంగా, వృద్ధాప్య జనాభా వైపు గణనీయమైన జనాభా మార్పు ఉంది, ఇది సమాజంపై ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. అందువల్ల, ఈ సమస్యపై శ్రద్ధ చూపడం అవసరం, తద్వారా ఇది ప్రారంభ దశలో పరిష్కరించబడుతుంది. వృద్ధులు ప్రపంచంలోని ప్రత్యేక జనాభా. 2050 నాటికి 60 ఏళ్లు పైబడిన తొమ్మిది బిలియన్ల మంది ప్రజలు ఉన్నారని అంచనా వేయబడింది. ఈ సంఖ్య ప్రపంచ జనాభాలో మూడింట ఒక

వంతు మరియు దానికి సంబంధించిన ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను సూచిస్తుంది. ఈ జనాభా పెరుగుదల రేటును బట్టి, వృద్ధుల ఆరోగ్య సేవలకు డిమాండ్ పెరుగుతూనే ఉంటుంది. వాస్తవానికి, 2025వ సంవత్సరంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా 837000 మంది నర్సుల కొరత అలాగే అదనంగా 1 మిలియన్ వైద్యుల కొరత ఉందని అంచనా వేయబడింది.

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది వృద్ధుడిపై దుర్వినియోగం చేసే ఒక రూపం, సాధారణంగా బాధితుడికి దగ్గరగా ఉన్న వారి వల్ల జరుగుతుంది. ఇది తీవ్రమైన నేరం, దీనిని పరిష్కరించాలి. ఈ సమస్య వృద్ధులను మాత్రమే కాకుండా వారిని చూసుకునే కుటుంబ సభ్యులను కూడా ప్రభావితం చేస్తుంది. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది నిర్లక్ష్యం యొక్క నేరం మరియు ఇది అత్యంత విస్తృతమైన, అధ్యాయాలలో ఒకటి మరియు గృహ హింస రూపాలను గుర్తించడం కష్టం. ఈ సమస్యపై ప్రపంచవ్యాప్త అవగాహన పెరగడంతో, బాధితులకు సహాయం చేయడానికి మరిన్ని వనరులు అందుబాటులో ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ, చాలా మందికి ఇప్పటికీ ఈ దుర్వినియోగం గురించి తెలియదు లేదా వారు దానిని అధ్యాయం చేయడంలో విఫలమయ్యారు. వృద్ధుల దుర్వినియోగ సమస్య దశాబ్దాలుగా ఉన్న తీవ్రమైన మరియు సంక్లిష్టమైన సమస్య. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, సమస్యను పరిష్కరించడానికి అవగాహన మరియు వనరులు పెరిగాయి. అయితే, గుర్తింపు పెరిగినప్పటికీ, చాలా పని ఇంకా చేయాల్సి ఉంది. ఈ అధ్యాయం పెద్దల దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన సమస్యలను వివరిస్తుంది మరియు వాటిని పరిష్కరించడానికి కొన్ని వ్యూహాలను హైలైట్ చేస్తుంది. పై సమస్యలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, రాబోయే సంవత్సరాల్లో తీవ్రమైన సమస్యగా మారే వృద్ధుల దుర్వినియోగంపై పరిశోధకులు మరింత శ్రద్ధ వహించాల్సిన అవసరం ఉంది.

10.8. కీలక పదాలు:

- 1) శారీరక దుర్వినియోగం
- 2) మానసిక దుర్వినియోగం
- 3) భావోద్వేగ దుర్వినియోగం
- 4) లైంగిక వేధింపులు

10.9. సమూహ ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని నిర్వచించండి? వృద్ధుల వేధింపుల చారిత్రక మూలాన్ని చర్చించండి?
- 2) వివిధ రకాల వృద్ధుల వేధింపులను వివరించండి?

10.10. ఆధార గ్రంథాలు:

1. అననియాస్, JA & స్ట్రైడమ్, H. 2012. నమీబియాలోని ఖోమాస్ ప్రాంతంలోని పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అనధికారిక సంరక్షణ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం: ఎ నీడ్స్ అసెస్మెంట్. (ప్రచురించబడలేదు).
2. దేస్సాల్, VPS (2011), 'వృద్ధుల దుర్వినియోగం: సమస్యలు మరియు నివారణ చర్యలు', హెల్త్ ఇండియా రీసెర్చ్ & డెవలప్మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 17 నం.3.

3. లోవెన్స్ట్రైయిన్, A., ఈసికోవిట్స్, Z, బ్యాండ్-వింటర్స్ట్రైయిన్, T & ఎనోష్, G. 2009 . వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం సామాజిక దృగ్విషయమా? ఇజ్రాయెల్‌లో మొదటి జాతీయ వ్యాప్తి సర్వే నుండి డేటా. జర్నల్ ఆఫ్ ఎల్డర్ అబ్యూజ్ అండ్ నెగ్లెక్ట్, 21(3):253-277.
4. పిల్లేమర్, K, & ఫింకెల్టోర్, D. (1988). పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క ప్రాబల్యం: యాదృచ్ఛిక నమూనా సర్వే. ది జెరోంటాలజిస్ట్, 28(1), 51-57.
5. ఉషశ్రీ, S, & బాషా, S. (1999). వృద్ధులలో గృహ హింస. K. L.Sharma (Ed.), డైమెన్షన్స్ ఆఫ్ ఏజింగ్: ఇండియన్ స్టడీస్ (pp. 171-178). భారతదేశం: రావత్ పబ్లికేషన్స్.
6. వోల్ఫ్, RS & పిల్లేమర్, K (2000), 'ఎల్డర్ దుర్వినియోగం మరియు కేసు ఫలితం', ది జర్నల్ ఆఫ్ అప్లైడ్ జెరోంటాలజీ, vol.19, pp. 203-220.

- ఆచార్య వి.వెంకటేశ్వర్లు

వృద్ధుల నిర్లక్ష్యము-కారణాలు

11.0. లక్ష్యం:

పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే కారకాలను వివరించడం.

విషయ క్రమం:

- 11.1. పరిచయం
- 11.2. పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అంశాలు
- 11.3. అధికారిక పద్ధతులు
- 11.4. ప్రభుత్వేతర సంస్థల ద్వారా
- 11.5. అనధికారిక పద్ధతులు
- 11.6. సారాంశం
- 11.7. కీలక పదాలు
- 11.8. సమూహ ప్రశ్నలు
- 11.9. ఆధార గ్రంథాలు

11.1. పరిచయం:

భారతదేశంలో, గత రెండు దశాబ్దాలలో వృద్ధులపై వేధింపులు విస్తృతంగా దృష్టిని ఆకర్షించాయి, అనేక ప్రముఖ స్వరాలు దీనికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడుతున్నాయి. బలహీనత మరియు డిపెండెన్సీ స్థాయి, ఇంట్లో ఖాళీ స్థలం లేకపోవడం, ఆర్థిక పరిస్థితి, స్వభావం మరియు సంరక్షణ ఇచ్చే వారి దృక్పథంతో సహా వివిధ రకాల పరిస్థితులు కుటుంబ సభ్యుల మధ్య దుర్వినియోగ ప్రవర్తన అభివృద్ధికి దోహదం చేస్తాయి. మునుపు చెప్పినట్లుగా, పాతది ఉత్పాదకత లేని జనాభా, వారు ద్రవ్య పరిస్థితుల ఉత్పత్తికి లేదా మెరుగుదలకు దోహదం చేయరు.

తత్ఫలితంగా, ఆధునిక కుటుంబాలలో వృద్ధులపై ఆర్థిక దోపిడీ ఎక్కువగా ఉంది. ఇంకా, వృద్ధులు ఆర్థిక సహాయం కోసం వారి కుటుంబ సభ్యులపై ఆధారపడతారు, అది వైద్య సంరక్షణ కోసం లేదా రోజువారీ జీవన వ్యయాల కొరకు ఉపయోగపడుతుంది. కుటుంబ సభ్యులు ఇలాంటి డిమాండ్లకు లోనైనప్పుడు, వారు హింసాత్మకంగా మారతారు.

11.2. పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అంశాలు:

రాబోయే రెండు దశాబ్దాల్లో భారతదేశంలో వృద్ధుల సంఖ్య గణనీయంగా పెరుగుతుందని అంచనా. వాస్తవానికి, 2035 నాటికి 60 ఏళ్లు పైబడిన వారి సంఖ్య 50%కి చేరుతుందని అంచనా వేయబడింది. ఈ జనాభా పెరుగుదల సీనియర్ సిటిజన్ సంవత్సరాల్లోకి ప్రవేశిస్తున్నందున, వృద్ధులపై వేధింపుల కేసులు పెరుగుతున్నాయి. వృద్ధులు తమ సంరక్షణ కోసం తరచుగా కుటుంబ సభ్యులపై ఆధారపడతారు. కానీ కొన్నిసార్లు, ఈ ఆధారపడటం దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యంగా

మారుతుంది. జనాభా వయస్సులో, ఎక్కువ మంది వృద్ధులు వారి పిల్లలు, ఇతర బంధువులు లేదా సంరక్షకులచే వేధింపులకు గురవుతున్నారు.

వయస్సు లేదా లింగంతో సంబంధం లేకుండా వృద్ధులపై వేధింపులు ఎవరికైనా జరగవచ్చు. అయినప్పటికీ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం సాధారణంగా వృద్ధ జనాభాలో జరిగే సమస్యగా భావించబడుతుంది. వృద్ధులపై దుర్వినియోగం అనేది నివారణ మరియు జోక్యం రెండూ అవసరమయ్యే సమస్య. వృద్ధులు వారి తరువాతి సంవత్సరాల్లో అభివృద్ధి చెందడానికి సహాయపడే లక్ష్యంతో. మన సమాజంలో వృద్ధులపై వేధింపులు అనేవి తీవ్రమైన సమస్య. ఇది వృద్ధులు, వారి కుటుంబాలు, స్నేహితులు మరియు సంరక్షకుల భద్రత మరియు శ్రేయస్సుపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఇతర వయో వర్గాల కంటే వృద్ధులు వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి గురయ్యే అవకాశం ఉంది. వారు ఆర్థికంగా మరియు శారీరకంగా దుర్వినియోగం నుండి తమను తాము రక్షించుకోలేకపోవచ్చు కాబట్టి వారు మరింత హాని కలిగి ఉంటారు.

ఒకే పరిస్థితికి బహుళ కారకాలు దోహదపడినప్పుడు వృద్ధుడు దుర్వినియోగానికి గురవుతాడని సాధారణంగా పరిగణించబడుతుంది. వయస్సు, లింగం, ఆరోగ్య స్థితి, అభిజ్ఞా పనితీరు మరియు ప్రవర్తన, అలాగే సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులు, దుర్వినియోగానికి వ్యక్తి యొక్క దుర్బలత్వంలో పాత్రపోషిస్తాయి. నేషనల్ సెంటర్ ఆన్ ఎల్డర్ అబ్యూజ్ (NCEA) ఇటీవల వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అంశాలను వివరిస్తూ ఒక అధ్యాయాన్ని విడుదల చేసింది. వృద్ధులపై వేధింపులకు ప్రధాన కారణం వృద్ధులను ఎలా సరిగ్గా నిర్వహించాలో మరియు ఎలా నిర్వహించాలో తెలియకపోవడమే. చాలా మంది పెద్దలకు, ప్రత్యేకించి శ్రామిక ప్రపంచంలోని వారికి, తమ వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే ఈ ప్రమాదాల గురించి తెలియదు.

సమాజంలో వృద్ధాప్యం పెరుగుతోందనేది రహస్యమేమీ కాదు, దానితో పాటు సీనియర్ సిటిజన్ల సంఖ్య పెరుగుతోంది. మన వయస్సు పెరిగే కొద్దీ మన ఆరోగ్యం సహజంగా క్షీణించడం మొదలవుతుంది మరియు ఫలితంగా, మనం వివిధ వ్యాధులకు గురవుతాము. వాటిలో పెద్దల వేధింపులు కూడా ఉన్నాయి. మీరు లేదా మీకు తెలిసిన వారు ఎవరైనా దీని బారిన పడినట్లయితే, ఇది తీవ్రమైన నేరం. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది అన్ని వయసుల వారిని ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన సమస్య. వృద్ధులు, తరచుగా ఎక్కువ శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు, వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి ఎక్కువ హాని ఉంటుంది.

దుర్వినియోగం చేయబడిన వృద్ధులు నిర్లక్ష్యం మరియు దుర్వినియోగానికి గురయ్యారు, ఇది శారీరక గాయం మరియు మానసిక క్షోభకు కారణమవుతుంది.

లింగం:

పెద్దల దుర్వినియోగం విషయానికి వస్తే, సమస్యకు దోహదపడే అనేక అంశాలు ఉన్నాయి. అలాంటి ఒక అంశం లింగం. సాధారణంగా, పురుషుల కంటే స్త్రీలు వృద్ధుల వేధింపులకు ఎక్కువగా గురవుతారు. కొంతవరకు, వారు తమ మగవారి కంటే ఎక్కువగా జీవించడం మరియు సంరక్షణ కోసం ఇతరులపై ఎక్కువగా ఆధారపడడం దీనికి కారణం. అదనంగా, మహిళలు తరచుగా పురుషుల కంటే బలహీనంగా మరియు తక్కువ సామర్థ్యం కలిగి ఉంటారు, తద్వారా వారు దుర్వినియోగానికి గురవుతారు. పురుషులు మరియు మహిళలు ఇద్దరూ పెద్దల వేధింపులకు పాల్పడేవారు లేదా బాధితులు

కావచ్చు, నేరస్థులలో ఎక్కువ మంది పురుషులు మరియు బాధితుల్లో ఎక్కువ మంది మహిళలు. ఈ రకమైన హింసను గుర్తించడం మరియు నిరోధించడం కోసం పెద్దల దుర్వినియోగంలో లింగం పోషించే పాత్రను అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం.

కాలక్రమానుసార వయస్సు:

మన సమాజంలో అత్యంత హానిని పొందే సభ్యులలో వృద్ధులు ఉన్నారు. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆన్ ఏజింగ్ ప్రకారం, ప్రతి 10 మంది వృద్ధులలో ఒకరు ప్రతి సంవత్సరం ఏదో ఒక రకమైన దుర్వినియోగాన్ని అనుభవిస్తున్నారు.

దుర్వినియోగం శారీరక, భావోద్వేగ లేదా లైంగిక వేధింపులతో సహా అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు. నిర్లక్ష్యం లేదా ఆర్థిక దోపిడీ. వృద్ధులెవరైనా దుర్వినియోగానికి గురవుతారు, బలహీనంగా ఉన్నవారు లేదా వైకల్యం ఉన్నవారు ఎక్కువ ప్రమాదంలో ఉన్నారు. పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అనేక అంశాలు ఉన్నాయి, అయితే పెద్దల దుర్వినియోగం జరగకుండా నిరోధించడానికి ఈ అంశాలను అర్థం చేసుకోవడం చాలా అవసరం. వయసు పెరిగే కొద్దీ మన శరీరాలు, మనసులు మారుతూ ఉంటాయి. కొంతమందికి, ఈ మార్పులు దుర్వినియోగానికి గురయ్యేలా చేస్తాయి. వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అనేక విభిన్న అంశాలు ఉన్నాయి, కాలక్రమానుసార వయస్సుతో సహా. ప్రజలు పెద్దయ్యాక, వారి శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్యంలో మార్పులను అనుభవించవచ్చు. ఈ మార్పులు వారిని దుర్వినియోగానికి గురి చేయగలవు. వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అనేక విభిన్న అంశాలు ఉన్నాయి, కాలక్రమానుసార వయస్సుతో సహా.

వైవాహిక స్థితి:

పెద్దల దుర్వినియోగం అనేది బాధితురాలితో సంబంధం లేని వ్యక్తి చేసిన నేరంగా చాలా మంది భావించినప్పటికీ, ఇది ఎల్ల--దూ అలా ఉండదు. నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ జస్టిస్ ఇటీవల జరిపిన అధ్యయనంలో వృద్ధులపై వేధింపులకు పాల్పడేవారిలో మూడింట ఒకవంతు మంది బాధితురాలి జీవిత భాగస్వాములు లేదా భాగస్వాములు. ఆర్థిక ఒత్తిడి, అధిక పని మరియు తక్కువ విలువ కలిగిన భావన మరియు పెద్దవారి పట్ల ఆగ్రహం వంటి అనేక అంశాలు దోహదం చేస్తాయి. నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ జస్టిస్ ప్రకారం, 10 మంది వృద్ధ అమెరికన్లలో ఒకరు దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు మరియు జనాభా వయస్సు పెరిగే కొద్దీ ఆ సంఖ్య పెరుగుతుందని అంచనా. పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క అనేక రూపాలు ఉన్నప్పటికీ, ఒక సాధారణ హారం ఏమిటంటే, ఇది సాధారణంగా బాధితుడికి తెలిసిన మరియు విశ్వసించే వారిచే చేయబడుతుంది. దురదృష్టవశాత్తు, వృద్ధులపై వేధింపుల కేసుల్లో ఎక్కువ శాతం నిర్దేశించబడవు, తరచుగా బాధితుడు మాట్లాడటానికి భయపడతాడు లేదా సహాయం కోసం ఎవరిని ఆశ్రయించాలో తెలియదు. వైవాహిక స్థితిపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి, పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే కొన్ని అంశాలను ఇది విశ్లేషిస్తుంది.

దీర్ఘకాలిక తీవ్రమైన శారీరక ఆరోగ్య సమస్యలు:

ప్రతి సంవత్సరం సుమారు ఐదు మిలియన్ల వృద్ధ అమెరికన్లు దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారని అంచనా. ఈ సంఖ్యలో శారీరక, భావోద్వేగ మరియు లైంగిక వేధింపులు, అలాగే నిర్లక్ష్యం ఉన్నాయి. దుర్వినియోగం చేసేవారిలో ఎక్కువ మంది బాధితురాలి కుటుంబ సభ్యులు లేదా స్నేహితులు అయితే, నర్సింగ్ హోమ్ల వంటి సంస్థలలో కూడా వృద్ధులపై వేధింపులు జరగవచ్చు. పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అనేక అంశాలు ఉన్నాయి మరియు దానిని గుర్తించడం కష్టంగా

ఉంటుంది. సమాజం వృద్ధాప్యం చెందడం మరియు ఈ జనాభా మార్పుతో దుర్వినియోగానికి సంభావ్యత ఎక్కువగా ఉండటం దీనికి కారణం. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు, అయితే సంరక్షకుని ద్వారా దుర్వినియోగం చేయడం వల్ల ఒక వ్యక్తి దీర్ఘకాలిక శారీరక ఆరోగ్య సమస్యలతో బాధపడుతున్నప్పుడు అత్యంత కృత్రిమమైన రకాల్లో ఒకటి. ఈ రకమైన దుర్వినియోగం తరచుగా గుర్తించబడదు ఎందుకంటే బాధితుడు మాట్లాడలేదు లేదా వారి ఆరోగ్యం సరిగా లేదని నిందలు వేయబడుతుంది. ఒక సమాజంగా, వృద్ధులపై వేధింపులను అన్ని రకాలుగా గుర్తించడంలో మరియు ఆపడంలో మనం అప్రమత్తంగా ఉండాలి. యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ప్రతి సంవత్సరం ఒక మిలియన్ కంటే ఎక్కువ మంది వృద్ధులు దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు మరియు మన జనాభా వయస్సు పెరిగే కొద్దీ ఈ సంఖ్య పెరుగుతోంది. దుర్వినియోగం అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు, ఇది దీర్ఘకాలిక తీవ్రమైన శారీరక ఆరోగ్య సమస్యలను కలిగి ఉన్నప్పుడు చాలా తీవ్రంగా ఉంటుంది. ఇటువంటి సమస్యలు కుటుంబ సభ్యులు లేదా సంరక్షకులచే వృద్ధులను దుర్వినియోగం చేయగలవు, వారు సంరక్షణ ఇవ్వడం యొక్క డిమాండ్లను ఎదుర్కోవటానికి అధికంగా లేదా తక్కువగా సంసిద్ధులు కావచ్చు. ఈ సందర్భాలలో పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే కొన్ని అంశాలను ఈ పోస్ట్ విశ్లేషిస్తుంది.

అభిజ్ఞా రుగ్మతల ఉనికి:

ప్రతి సంవత్సరం సుమారు ఐదు మిలియన్ల వృద్ధ అమెరికన్లు దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారని అంచనా. ఈ సంఖ్యలో శారీరక, భావోద్వేగ మరియు లైంగిక వేధింపులు, అలాగే నిర్లక్ష్యం ఉన్నాయి. కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు లేదా సంరక్షకుల చేతుల్లో దుర్వినియోగం జరగవచ్చు. చాలా మంది వృద్ధులు మౌనంగా బాధపడుతుండటం హృదయ విదారకమైన వాస్తవం. అభిజ్ఞా రుగ్మతలతో సహా పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అనేక అంశాలు ఉన్నాయి. పెద్దల వేధింపులకు దారితీసే అనేక అంశాలను అనేక అధ్యయనాలు గుర్తించాయి. ఈ రకమైన దుర్వినియోగంలో అభిజ్ఞా రుగ్మతలు పోషించే పాత్రపై దృష్టిని ఆకర్షిస్తున్న సాపేక్షంగా కొత్త అధ్యయనం.

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ప్రకారం, ప్రతి సంవత్సరం 60 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారిలో 6 శాతం మంది దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు. నేరస్థులలో ఎక్కువ మంది కుటుంబ సభ్యులు అయితే, అభిజ్ఞా రుగ్మతల ఉనికి దుర్వినియోగ ప్రమాదాన్ని పెంచుతుంది. మానసిక లేదా భావోద్వేగ అనారోగ్యం ఉనికి. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది తరచుగా గుర్తించబడని తీవ్రమైన సమస్య. మానసిక లేదా భావోద్వేగ అనారోగ్యం యొక్క ఉనికి పెద్దల దుర్వినియోగ ప్రమాదాన్ని పెంచుతుందని అధ్యయనాలు సూచిస్తున్నాయి.

ఇది ఒక పెద్ద ఆందోళన, ఎందుకంటే దాదాపు 5 మంది వృద్ధులలో ఒకరు మానసిక ఆరోగ్య పరిస్థితితో బాధపడుతున్నారు. దుర్వినియోగం శారీరక, లైంగిక మరియు మానసిక వేధింపులతో సహా అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు. పెద్దల వేధింపుల సంకేతాల గురించి తెలుసుకోవడం మరియు మిమ్మల్ని లేదా మీరు ఇష్టపడే వ్యక్తిని బాధితురాలిగా ఎలా రక్షించుకోవాలో తెలుసుకోవడం ముఖ్యం. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది తరచుగా గుర్తించబడని తీవ్రమైన సమస్య. ఇది శారీరక లేదా లైంగిక వేధింపులు, ఆర్థిక దోపిడీ లేదా నిర్లక్ష్యం వంటి అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు. పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపాలలో ఒకటి భావోద్వేగ లేదా మానసిక దుర్వినియోగం, ఇది తరచుగా రహస్యంగా జరిగేటటువంటి ముఖ్యంగా హాని కలిగిస్తుంది. మానసిక లేదా భావోద్వేగ అనారోగ్యంతో సహా వివిధ అంశాలు పెద్దల దుర్వినియోగానికి దోహదం చేస్తాయి.

పదార్థ దుర్వినియోగం:

అమెరికాలో వృద్ధులపై వేధింపులు పెరుగుతున్నాయి, బాధితుల్లో దాదాపు 50% మంది 65 ఏళ్లు పైబడిన వారే. ఈ అధ్యాయం వారు ఈ రకమైన నేరాలకు ఎందుకు గురి అవుతున్నారు మరియు దుర్వినియోగదారుని పునరాగమనం చైల్డ్ వేధింపుదారుని ప్రయోజనం పొందడానికి ఎవరైనా దారితీసే అంశాల గురించి ఈ అధ్యాయం అంతర్ముష్టిని అందిస్తుంది. బహుశా. వృద్ధ పౌరులు వారి వయస్సు కారణంగా బెదిరింపులకు, కొట్టడానికి మరియు హత్యలకు కూడా గురవుతారు. పెద్దలకు వ్యతిరేకంగా మాదకద్రవ్య దుర్వినియోగంలో అత్యంత సాధారణ కారకాలు:

వృద్ధాప్య సమాజం చాలా మంది వ్యక్తులను ఒంటరిగా భావించింది, దీని వలన వారు కుటుంబ సభ్యులు లేదా స్నేహితులతో సంబంధాన్ని కోల్పోతారు. పాఠశాల ఆటలు లేదా ఫుట్ బాల్ ఆటలు వంటి రోజువారీ ఆచారాల సమయంలో పదవీ విరమణ తర్వాత వారు ఎవరూ లేకుండా మొదటిసారి ఒంటరిగా జీవించవచ్చు, ఇది షెడ్యూల్ పరిమితుల కారణంగా కొన్నిసార్లు అసాధ్యం కాకపోయినా కష్టతరం చేస్తుంది.

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది అన్ని దేశాలు మరియు సంస్కృతులను ప్రభావితం చేసే ప్రపంచవ్యాప్త సమస్య. వృద్ధులు వారి వయస్సు లేదా మానసిక స్థితితో సహా చెడు ఉద్దేశాలను కలిగి ఉన్న వారిచే లక్ష్యంగా చేసుకోవడానికి అనేక అంశాలు దోహదపడతాయి-కానీ మరింత సూక్ష్మంగా ఏదో జరుగుతోంది. హాని నుండి తమను తాము సురక్షితంగా ఉంచుకోవడానికి అవసరమైన కొన్ని నైపుణ్యాలు లేవని మీకు తెలిసిన వారి ప్రయోజనాన్ని పొందడం కోసం ఆర్థిక ప్రేరణ ఉండవచ్చు - లేదా పేదరికం వంటి మన నియంత్రణకు మించిన పరిస్థితుల కారణంగా ఇతరులపై ఆధారపడేలా చేస్తుంది.

సామాజిక ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం:

వృద్ధులు సామాజిక ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం యొక్క అధిక ప్రమాదంలో ఉన్నారు . ఇది వారిని మరింత దుర్బలమైన స్థానానికి దారి తీస్తుంది, ఎందుకంటే వారి చుట్టూ రక్షణ కల్పించగల లేదా ఇష్టపడే వారు ఎవరూ ఉండకపోవచ్చు, కాబట్టి ఈ వ్యక్తులపై దుర్వినియోగం చాలా సులభం అవుతుంది. వృద్ధులు దుర్వినియోగానికి గురయ్యే ప్రమాదం ఉంది, ఎందుకంటే వారు ఆర్థికంగా అవసరం లేదా అభిజ్ఞా బలహీనత కలిగి ఉండవచ్చు. “సామాజిక ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం: వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే కారకాలు” అనే అధ్యాయం వృద్ధులలో సామాజిక ఒంటరితనానికి దోహదపడే కారకాలను విశ్లేషిస్తుంది, ఇది వారి దుర్బలత్వానికి దారి తీస్తుంది, నేను వేరొకరిచే తప్పుగా ప్రవర్తించబడదు, అలాంటి ఆందోళనలు / ఆందోళనలు వారు భావించే పరిస్థితులకు దారితీస్తాయి. మార్గం లేదు కాబట్టి ఇది చాలా కష్టంగా కొన్నిసార్లు అసాధ్యం కూడా అవుతుంది. వృద్ధులు వారి సంరక్షకులచే నిర్లక్ష్యం చేయబడతారు మరియు వదిలివేయబడ్డారు, ఇది శారీరక లేదా మానసిక వేధింపులకు దారితీస్తుంది. ఒంటరితనం అనేది వృద్ధ జనాభాలో సామాజిక ఒంటరితనానికి దోహదం చేసే ఒక అంశం ఈ పరిచయం లేకపోవడం తరచుగా వారిని ఒంటరి పరిస్థితులకు దారి తీస్తుంది, అక్కడ వారు తమ చుట్టూ ఉన్నవారు విస్మరించబడవచ్చు లేదా మరచిపోయినట్లు భావిస్తారు. పేదరిక స్థాయి సంపాదన ప్రతి నెలా ఆహార ఖర్చులకు తగినంత నిధులను అందించకపోవడం వల్ల పోషకాహార లోపం / ఆకలి వంటి మరింత తీవ్రమైన రూపాల వైపు దారి తీస్తుంది.

ఆధారపదటం:

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది గృహ హింస యొక్క ఒక రూపం, వారు పెద్దలు లేదా అనే దానితో సంబంధం లేకుండా ఎవరికైనా సంభవించవచ్చు. దోహదపడే కారకాలు సాధారణంగా శారీరక పరిణామాలతో పాటు భావోద్వేగ మరియు మానసికంగా ఉంటాయి. పదార్థ వినియోగ క్రమరాహిత్యం (SUD) - పేదరికం / ఆర్థిక ఒత్తిళ్లు వంటి ఆర్థిక ఒత్తిళ్లు లేకపోవటం వల్ల వారిని చూసుకునే కుటుంబ సభ్యులపై ఎవరైనా చేయలేని కారణంగా ఇది తగ్గిన సంపాదన సామర్థ్యం నుండి ఉత్పన్నమవుతుంది. వృద్ధులు తరచుగా డిపెండెన్సీ బాధితులకు గురవుతారు. ఇది అనేక రకాల కారణాల వల్ల జరగవచ్చు, అయితే ఇది సాధారణంగా మానసిక అనారోగ్యం లేదా శారీరక వైకల్యం వల్ల సంభవిస్తుంది, తద్వారా వారు తమను తాము సరిగ్గా చూసుకోలేరు (లేదా ఇష్టపడరు).

మీకు పిల్లలు ఉన్నప్పుడు వారి కుటుంబ సభ్యులను పెంచడంలో సహాయం అవసరమైనప్పుడు మన వయస్సులో స్వాతంత్ర్యం కొనసాగించడం చాలా ముఖ్యమైనది, ఎందుకంటే తల్లిదండ్రులు ఇప్పటి వరకు ఎటువంటి సంకేతాలు చూపకపోయినా, వారు త్వరగా సహాయం చేయవలసి ఉంటుంది. కొంతమంది నిపుణులు ముందుగానే ప్రణాళికల గురించి బహిరంగంగా మాట్లాడాలని సిఫార్సు చేస్తున్నారు. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది చాలా మంది వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే సమస్య. వృద్ధులు తరచుగా వారి సంరక్షణ మరియు పర్యవేక్షణ కోసం ఇతరులపై ఆధారపడతారు, అయితే ఇది వారిని ప్రమాదకర పరిస్థితుల్లోకి దారితీస్తుంది, దీని వలన వారు భద్రత లేదా శ్రేయస్సు విషయంలో రాజీ పడతారు, ఈ విషయాలకు ప్రాప్యత కలిగి ఉండకూడని వారు మీ కుటుంబ భద్రతకు ఏదైనా హాని కలిగిస్తారు. పెద్దల బేక్ వాకింగ్ సంభవించిన కాలంలో ఎవరూ లేనందున, ఉద్దేశపూర్వకంగా ఇతరులను నిందించడం ద్వారా బాధ్యతను తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నించినా మీరు బాధ్యత వహించేలా చేస్తుంది.

సంరక్షకుని ఒత్తిడి:

సంరక్షకుని ఒత్తిడి కుటుంబ సభ్యులు తమ సహనాన్ని కోల్పోయేలా చేస్తుంది మరియు వృద్ధులపై వేధింపులకు గురి చేస్తుంది. కేర్ ఇవ్వడం అనేది మన సమాజంలో అత్యంత ఒత్తిడితో కూడిన ఉద్యోగాలలో ఒకటి, ఇది కేవలం డాక్టర్ లేదా లాయర్ కంటే ఉన్నత స్థానంలో ఉందని అధ్యయనాలు చూపిస్తున్నాయి! ఈ రకమైన పని తరచుగా వారు శ్రద్ధ వహించే వారి గురించి లోతుగా శ్రద్ధ వహించే వ్యక్తులకు దారి తీస్తుంది. చాలాసార్లు దగ్గరి రక్త బంధువులతో సహా కోపం, పగ చింతన అపరాధం మొదలైన అన్ని రకాల భావాలతో మునిగిపోతారు. వృద్ధుల దుర్వినియోగానికి దోహదపడే అత్యంత సంబంధిత కారకాలు సరైన సంరక్షణ ఇచ్చే నైపుణ్యాలు లేని సంరక్షకులు. ఇది వారిని నిరాశ పథంలోకి నడిపించగలదు, ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాలను కొనసాగించడానికి అవసరమైన సాధనాలను వారికి అందించకపోతే వారి వృద్ధ ప్రియమైన వారి తరపున శారీరక లేదా మానసిక హాని కలిగించవచ్చు. దుర్వినియోగం చేయడం లేదా నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల ప్రియమైన వ్యక్తిని కోల్పోతారనే భయం ఒక అఖండమైన అనుభవంగా ఉంటుంది.

ఆర్థిక ఇబ్బందులు:

పెద్దల వేధింపుల ఫలితంగా తలెత్తే ఆర్థిక ఇబ్బందులు మంటలు, దోపిడీ మరియు నిర్లక్ష్యానికి దారితీస్తాయి, ఇది శారీరక లేదా భావోద్వేగ దుర్వినియోగం వంటి తీవ్రమైన రూపాలకు దారితీస్తుంది. పెద్దల వేధింపులకు దోహదపడే అంశాల్లో

ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఒకటి. అమెరికాలోని వృద్ధులలో పేదరికం మరియు నిర్లక్ష్యం మధ్య సహసంబంధాన్ని ఒక అధ్యాయం చూపిస్తుంది, చాలామంది స్వీయ-నిర్లక్ష్యం లేదా అభిజ్ఞా క్షీణత వంటి వివిధ రూపాలను ఎదుర్కొంటున్నారు, ఎందుకంటే ఈ సమస్యలను ఒంటరిగా ఎదుర్కొన్నప్పుడు వారికి మార్గం లేదు కానీ వారి చుట్టూ సహాయం కోసం అవసరమైన సరైన వనరులు కూడా లేవు. కాలక్రమేణా తనిఖీ చేయకుండా వదిలేస్తే వాటిని మరింత అధ్వాన్నమైన పరిస్థితుల్లోకి నడిపించే గృహాలు. పెద్దల దుర్వినియోగం దుర్వినియోగదారునికి ఆర్థిక ఇబ్బందులు కావచ్చు. ఆర్థిక సమస్యలు వారి స్వంత అవసరాలను తీర్చుకోవడానికి వేరొకరిపై తమకు అధికారం అవసరమని భావించడానికి దారితీయవచ్చు, అందుకే మీరు ఖర్చు చేసే వాటిని పర్యవేక్షించడమే కాకుండా మీ బడ్జెట్ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచుకోవడంలో కూడా పని చేయడం ముఖ్యం కాబట్టి ఈ మళ్ళీ భవిష్యత్తు రోజుల్లో సమస్యలు రావు.

వృద్ధుల దుర్వినియోగంపై అవగాహన:

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది చాలా మంది వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన సమస్య. వృద్ధుల దుర్వినియోగం యొక్క అత్యంత సాధారణ రూపం ఆర్థిక దోపిడీ, దాని తర్వాత శారీరక మరియు లైంగిక హింస లేదా నిర్లక్ష్యం, ఈ ప్రవర్తనలన్నీ కమ్యూనిటీ నుండి మరియు వారి పట్ల శ్రద్ధ వహించే ప్రియమైనవారి నుండి శ్రద్ధకు అర్హమైనవి, ఎందుకంటే అవి తరువాతి జీవితంలో మానసిక ఆరోగ్యంపై దీర్ఘకాలిక పరిణామాలకు దారితీయవచ్చు, అవి నిరాశ / ఆందోళన స్థాయిలను కలిగి ఉంటాయి, ఇవి ఇంట్లో జీవించడం కష్టతరం చేయగలవు. ఆసక్తి / సామర్థ్యం లేకపోవడం వల్ల సామాజిక సంబంధాలను కోల్పోవడం. వృద్ధుల దుర్వినియోగం మిలియన్ల మంది వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే ప్రపంచవ్యాప్త సమస్య. ఈ రూపం లేదా నిర్లక్ష్యం శారీరక, లైంగిక మరియు మానసిక హానితో పాటు సామాజిక ఒంటరితనానికి దారితీస్తుంది. ఇది చాలా మంది బాధితులను పేదరికానికి ఆజ్ఞుం పోసిన మాంద్యం భావాలకు దారి తీస్తుంది, ఇది రోజువారీ పనులకు తగినంతగా సరిపోవడం లేదు. ఇతర విషయాలతోపాటు వారి అసమర్థత కీలు.

వృద్ధుల దుర్వినియోగం పట్ల అవగాహనకు ఎల్లప్పుడూ అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి, ముఖ్యంగా సెలబ్రిటీలను లక్ష్యంగా చేసుకున్న ఇటీవలి వార్తల కథనాలను అందించడం వలన వారు దృశ్యమానంగా ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తున్నారు. వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది అన్ని వయసులను మరియు లింగాలను ప్రభావితం చేసే ప్రపంచ సమస్య. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ అంచనా ప్రకారం USలో 65 ఏళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న 4 మిలియన్ల మంది ప్రజలు తమను వివాహం చేసుకునేందుకు ఆర్థికంగా బెదిరించడం వంటి సన్నిహిత భాగస్వామి ద్వారా శారీరక, ఆర్థిక బలవంతం చేయడం వంటి వాటిని అనుభవించారు బీ ఇది ఆహార భద్రత ప్రయోజనాల కోసం తగినంత నిధులు లేకుండా ఉద్యోగం నుండి బలవంతంగా విరమణను కలిగి ఉంటుంది, ఇది కుటుంబ సభ్యుల వెలుపల మద్దతు నెట్వర్క్లు లేకుండా సొంతంగా జీవిస్తున్న చాలా మంది సీనియర్లకు దారి తీస్తుంది, వారు ఇటీవలి COVID-19 మహమ్మారి కారణంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా శ్రామిక జనాభాను ప్రభావితం చేస్తూ ఆర్థికంగా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు.

వృద్ధుల దుర్వినియోగం అనేది ప్రతి వయస్సు మరియు లింగాన్ని ప్రభావితం చేసే ప్రపంచవ్యాప్త సమస్య. వృద్ధులు తరచుగా వారి సంపదను లక్ష్యంగా చేసుకుంటారు, ఇది ఆర్థికంగా లేదా శారీరకంగా హాని కలిగిస్తుంది, కుటుంబ సభ్యులు వారిని సరిగ్గా చూసుకునే బాధ్యతను స్వీకరించడానికి నిరాకరిస్తారు. ఈ పరిస్థితిని “వృద్ధుల నిర్లక్ష్యం” అని పిలుస్తారు. కొన్ని

సందర్భాల్లో దుర్వినియోగం చేసేవారు సన్నిహితులు లేదా బంధువులతో కలిసి ఒక వ్యక్తి జీవితంలోకి చవకగా ప్రవేశం పొందేందుకు రూపొందించిన చర్యలపై పని చేయవచ్చు, తద్వారా మొదటి చూపులో చిన్న ప్రవర్తనగా అనిపించినా శాశ్వత నష్టం జరగదు. కానీ ఈ చర్యలు చివరికి దొంగతనం వైపు దారితీస్తాయి, ఒక్కసారి ఏమి జరిగిందనే దాని గురించి బయటకు రాగానే ఈ బలవంతపు నిశ్చలం మరింత మంది బాధితులను సృష్టిస్తుంది ఎందుకంటే అందరూ ఇకపై డిన్నర్ టేబుల్స్ గురించి మాట్లాడకుండా ప్రయత్నిస్తారు.

వృద్ధులు తరచుగా దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యానికి గురవుతారు. ఇది వారు హాని కలిగించే అవకాశం ఉన్నందున మాత్రమే కాకుండా, వారి ఒంటరిగా ఉండటం వల్ల కూడా మీ తల్లిదండ్రులు లేదా తాతామామలకు చెందని వాటిని ఇష్టానుసారంగా తీసుకునే వారి ద్వారా ప్రయోజనం పొందే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వృద్ధులపై వేధింపులు భారతదేశంలో పెరుగుతున్న సమస్య. ఇది భౌతిక లేదా లైంగిక వేధింపుల నుండి ఆర్థిక రుణదాత మోసం మరియు రుణాత్మక బ్యాంక్ లెన్ లతో క్రెడిట్ కార్డులపై మార్జిన్ కార్ల వరకు అనేక రకాల రూపాలను తీసుకోవచ్చు. ఈ జాబితా సాధ్యమయ్యే వాటి యొక్క ఉపరితలంపై కేవలం గీతలు పడదు! ఈ భయానక కథనాలను ప్రత్యక్షంగా అనుభవించే పెద్దలు దుర్వినియోగదారులుగా ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వారి కుటుంబ సభ్యుల ద్వారా వ్యవహరించేటప్పుడు వారికి అవసరమైన చట్టపరమైన వనరులను యాక్సెస్ చేయడానికి, కష్ట సమయాల్లో వృద్ధాప్యంలో ఉన్న ప్రియమైన వారికి సహాయం చేసే ముందు ఎవరూ ఒకటికి రెండుసార్లు ఆలోచించరు కాబట్టి ఇది నిజంగా ఎంత సాధారణం అవుతుందనే దాని గురించి మనం మొదట అవగాహన చేసుకోవాలి.

దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన సమస్యలు మరియు పరిమితులు:

మనస్తత్వ శాస్త్రంలో అధ్యయనం చేయబడిన దుర్వినియోగం యొక్క రెండు విస్తృత వర్గాలు శారీరక మరియు మానసికమైనవి. భౌతిక రూపాలలో కొట్టడం, కొరకడం లేదా తన్నడం. అయితే, వారు ఏదైనా చేయకూడదని మీకు చెబుతున్న వారిపై అరవడం వంటి రకాలు కూడా ఈ కోవలోకి వస్తాయి, వారి ప్రతిస్పందన దురాక్రమణదారు(లు) నిర్దేశించిన ప్రతికూల అంచనాలను అందుకోకపోతే కూడా. ఫీడ్ బ్యాక్ కొన్ని ఆహారాల పట్ల ప్రాధాన్యతను సూచించినప్పుడు గంటల తరబడి ఆహార ప్రాప్యతను నిరాకరించడం ఇతర ఉదాహరణలు కావచ్చు, అయితే బరువు తగ్గడంలో ఎటువంటి మెరుగుదల కనిపించదు, దీని వలన ఒక భాగస్వామి (“దుర్వినియోగదారుడు”) ఏది ఉత్తమమో కనుగొన్న తర్వాత విజయం సాధించేలా చేస్తుంది. ఎప్పుడూ ఎలాంటి పోరాటంలో పాల్గొనలేదు.

కార్యాలయంలో జరిగే అనేక రకాల దుర్వినియోగాలు ఉన్నాయి. కొన్ని సాధారణ ఉదాహరణలలో ఉద్యోగి యొక్క మాటలతో దాడి చేయడం, లైంగిక వేధింపులు మరియు కల్పన లేదా అతిశయోక్తి వంటివి ఉన్నాయి, ఇది వారికి మానసిక క్షోభను మాత్రమే కాకుండా ఆర్థికంగా జరిమానాలను కూడా కలిగిస్తుంది. కాబట్టి ఏమి జరుగుతుందనే దాని గురించి యజమానులు స్పష్టమైన విధానాలను కలిగి ఉండటం ముఖ్యం. ఈ పరిస్థితులు తలెత్తినప్పుడు అలాగే ఉద్యోగులు మీ కంపెనీలో ఎలా పని చేస్తారో ముందుగానే తెలుసుకుంటారు, పిల్లలపై దుర్వినియోగం అనేక కారణాల వల్ల కావచ్చు. కొన్ని సాధారణ కారణాలు కుటుంబ సభ్యులలో లేకపోవడం లేదా నష్టపోవడం, తల్లిదండ్రుల హింస మరియు నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించడం వల్ల వారిని ఒక మురికి ప్రభావంలోకి తీసుకువెళుతుంది, అక్కడ ఏదైనా జరిగే వరకు మీ పరిస్థితిని మీరు భిన్నంగా చూసేలా చేస్తుంది మరణం మొదలైనవి.

ఒక విధమైన ట్రీగ్గర్ కూడా ఉండాలి. ఒక ఈవెంట్. ఇంట్లో నివసిస్తున్నప్పుడు బాణసంచా / కేక్ వేడుకలు మరియు ఇతర వ్యక్తులు ప్రత్యేక సందర్భాలలో ఏదైనా చేయవచ్చు. అందరి నుండి శాంతి తప్ప మరేమీ కోరుకోని ఈ దరఖాస్తుదారునికి చెడు జ్ఞాపకాలను తిరిగి తెచ్చింది. అప్పటి నుండి ఈ బాధాకరమైన అనుబంధాలు.

దుర్వినియోగ బాధితులు ఎదుర్కొంటున్న కొన్ని ప్రధాన సమస్యలలో ఆధ్యాత్మిక, భావోద్వేగ మరియు మానసిక గాయాలు ఉన్నాయి. వారు మోసుకెళ్ళే మచ్చలు లోతైన అంతర్గత గాయాలు కావచ్చు, ఇది స్వీయ హాని లేదా ఆత్మహత్యకు దారి తీస్తుంది, అలాగే భూమిపై వారి కాలంలో తగిలిన గాయం నుండి శాశ్వత వైకల్యానికి దారి తీస్తుంది, ఈ బాధలు లింగ గుర్తింపుతో వివక్ష చూపవు లేదా మీరు ఇంట్లో వేధింపులకు గురైనా పట్టించుకోవద్దు. సజీవ దహనానికి వ్యతిరేకంగా, రెండు రకాలు కరుణకు అర్హమైనవి. కోర్సు దుర్వినియోగంలో తలెత్తే అనేక సమస్యలు మరియు అడ్డంకులు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు, దంపతులు తమ అసమర్థత కారణంగా లేదా ఒకరితో ఒకరు సరిగ్గా కమ్యూనికేట్ చేయడానికి ఆసక్తి లేకపోవడం వల్ల తరచుగా గొడవపడినప్పుడు శారీరక హింస జరుగుతుంది. ఇది చాలా ఆలస్యం అయ్యే వరకు వారు ఎంత బాధపడ్డారో వారికి కొన్నిసార్లు తెలియకపోవచ్చు. ఫలితంగా ఒక వైపు పశ్చాత్తాప పడుతుండగా, మరొకరికి ఏ విధమైన బాధాకరంగా అనిపించని సన్నిహిత భాగస్వామి ద్వారా ఏదో ఒక రకమైన హాని జరిగినప్పుడు మోసపోయినందుకు కోపంగా అనిపిస్తుంది. స్పష్టమైన సంకేతాలు కనిపించినప్పటికీ వారి మధ్య ఏమి జరిగింది (గాయాలు వంటివి). అదనంగా మీరు అమెరికా అంతటా ఎక్కడ నివసిస్తున్నారనే దానిపై ఆధారపడి ఆమోదయోగ్యమైన స్థాయిలను నిర్వచించే రాష్ట్ర చట్టం అమలులోకి రావచ్చు.

దుర్వినియోగం యొక్క బూడిద ప్రాంతాన్ని నిర్వచించడం మరియు గుర్తించడం కష్టం అయినప్పటికీ, సామాజిక కార్యకర్తలు లేదా మనస్తత్వ వేత్తలు వంటి మానసిక ఆరోగ్య రంగాల్లోని నిపుణులకు ఈ సమస్యలతో వ్యవహరించడం చాలా ముఖ్యం. భౌతిక హింస నుండి మానసిక రూపాల వరకు అనేక రకాలు ఉన్నాయి, అవి తనిఖీ చేయకుండా వదిలేస్తే వ్యక్తి యొక్క జీవితంపై హానికరమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటాయి. సేవలను అందించేట్టుడు ఈ పరిమితులను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి కాబట్టి అవి చికిత్సకు ఆటంకం కలిగించవు, అయితే అదే సమయంలో తమను తాము సురక్షితంగా ఉంచుకుంటూ వారి ప్రయాణంలో ఖాతాదారులకు సహాయం చేస్తాయి.

వృద్ధులకు ప్రతికూల వాతావరణం:

ప్రతికూల వాతావరణం అంటే వృద్ధ కుటుంబ సభ్యుల పొరుగువారు, వీధి, సమాజం మరియు ప్రభుత్వం నుండి అపఖ్యాతి పాలైన పరిస్థితి నుండి ప్రయోజనం పొందగల వ్యక్తులు. చురుకుగా లేని లేదా ఇతరులపై ఆధారపడే వృద్ధులకు ప్రతికూల వాతావరణం చాలా ప్రమాదకరం. కానీ ఈ వాతావరణం వారి స్వంత పనిని చేయగల క్రియాశీల వృద్ధులను ప్రభావితం చేయదు. నిర్లక్ష్యం, దుర్వినియోగం మరియు హింస ఒక సీనియర్ సిటిజన్ గౌరవంగా జీవించే హక్కును తొలగిస్తుంది, అతను లేదా ఆమె తన నియంత్రణకు మించిన శక్తుల నుండి ముప్పును ఎదుర్కొంటారు. వారు హాని కలిగి ఉంటారు, వారి స్వంత నిస్సహాయత కారణంగా ఇతరులచే దోపిడీ చేయబడే అవకాశం ఉంది. వారిపై అధికారం ఉన్నవారు వారిని శారీరక మరియు మానసిక వేధింపులకు గురిచేస్తారు. కుటుంబం, ఇల్లు, వీధి, వృద్ధాశ్రమాలు మరియు రెసిడెన్షియల్ కేర్ హోమ్ల వంటి సంస్థలు డంపింగ్ ద్వారా దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీ దుర్వినియోగం నుండి సందర్భోచిత రక్షణలో వృద్ధుల దుర్వినియోగం జరిగింది.

త్యజించడం, నిర్లక్ష్యం చేయడం, హింసను కోల్పోవడం వారి ఆస్తి మరియు ప్రాణాలను రక్షించడం మొదలైనవి. నిర్లక్ష్యం, దుర్వినియోగం మరియు వృద్ధులపై హింస యొక్క మూలాలు కుటుంబంలోనే ఉన్నాయని అనేక అధ్యయనాలు సూచించాయి. సంవత్సరాలుగా వ్యాపారంలో మరియు సమాజంలో కష్టపడి సంపాదించిన, పొదుపు మరియు సంయమనంతో ఉన్న వృద్ధుల వనరులను పొందడం, లాకోవడం లేదా మోసం చేయడం మరియు వారి స్థితిగతులను పొందడంపై యువ సభ్యుల ఆందోళనల కారణంగా ఇటువంటి హక్కులు ఎక్కువగా ఉల్లంఘించబడతాయి. వృద్ధులు మరియు ఇతరుల మధ్య పాత్ర నిరీక్షణ వివాదం తలెత్తవచ్చు. గ్రహణశక్తిలో వ్యత్యాసం మరియు పనితీరుకు అనుబంధించబడిన విలువల కారణంగా ప్రాథమికంగా ఈ గుర్తింపు అనేది వివిధ పరిమితుల కారణంగా వృద్ధులు మరియు ఇతరుల పరస్పర విరుద్ధమైన అవసరాలు మరియు కోరికలను నెరవేర్చడం సాధ్యం కాదని సూచిస్తుంది.

వివరించిన విధంగా వివిధ పాత్ర పూర్తిగా సంస్కృతిని ఉత్పత్తి చేస్తాయి మరియు పారిశ్రామికీకరణతో కలిపి ఆధునికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ కారణంగా కొంత కాలం పాటు దాని మార్పు.

కుటుంబ పర్యావరణం:

వృద్ధులపై వేధింపులకు పాల్పడే వారిలో కుటుంబాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. విదేశాలలో మరియు భారతదేశం రెండింటిలోనూ అనేక సర్వేలు కుటుంబ సభ్యులను దుర్వినియోగానికి అత్యంత సాధారణ నేరస్థులుగా గుర్తించాయి. పెద్దల దుర్వినియోగం అనేది చాలా సంవత్సరాలుగా కుటుంబంలో ఉన్న తరాల మధ్య హింసాత్మక సంబంధాల రాజ్యాంగం కావచ్చు. వృద్ధులపై నేరాల అధ్యయనాలు కుటుంబం యొక్క పరిసరాలను (సీనియర్ సిటిజన్ల వద్ద అందుబాటులో ఉన్న వనరులను పొందే అవకాశం ఉన్న కుటుంబ సభ్యులతో సహా లేదా సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమానికి మద్దతు ఇవ్వడానికి మరియు కొనసాగించడానికి బాధ్యత వహించే కుటుంబ సభ్యులతో సహా) ఇతర అద్దె సంరక్షణ దాతలను పదేపదే నిందించాయి. హాని కలిగించే సీనియర్ సిటిజన్లు మరియు యుటిలిటీస్ నిర్వహణ లేదా మరమ్మత్తు కార్మికులు (ఇంట్లో ఒంటరిగా ఉన్న వృద్ధుల దుర్బలత్వాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని కుటుంబ ప్రాంగణంలోకి ప్రవేశించడానికి అనుమతించబడ్డారు) వారి పిల్లలు పనిలో ఉన్నప్పుడు లేదా మనవలు చదువుకునే సమయంలో వారి ప్రయోజనాన్ని పొందుతారని తెలిసింది.

కొన్ని సంఘాల్లో, పెద్దలు కుటుంబ పెద్దల పాత్రను చిన్న సభ్యులకు అప్పగించడానికి లేదా విడిచిపెట్టడానికి ఇష్టపడని కారణంగా ఎక్కువగా పితృహత్యకు గురయ్యారు, నిర్దిష్ట పరంగా కుటుంబ ఆస్తుల నిర్వహణ లేదా వ్యాపారం సామాజిక లేదా స్థానిక ప్రాంతంలో కుటుంబ పెద్ద లేదా తండ్రి లేదా కుటుంబం మరియు వంశం యొక్క నియమించబడిన పెద్దలచే నిర్వహించబడే రాజకీయ కార్యాలయం. తండ్రి ఎన్నుకోబడిన లేదా నామినేట్ చేయబడిన సామాజిక లేదా రాజకీయ పదవిని నిర్వహించడానికి అనుమతించమని ఒక కొడుకు తండ్రిని కోరిన సందర్భాలు ఉన్నాయి, తండ్రి వెనుక సీటు తీసుకుంటారని మరియు అతని సంతానం ఆ పాత్రను విఫలమైతే దుర్వినియోగం, నిర్లక్ష్యం చేయనివ్వండి మరియు హింస కదలికలో ఉంది. వారి తల్లిదండ్రుల ఆగ్రహాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయడం, దుర్వినియోగం చేయడం మరియు హింసకు గురిచేయడం వంటి అంశాలలో కొన్నిసార్లు పిల్లలు పూర్తిగా పరిణతి చెందిన పెద్దలుగా ఎదగలేదనే భావన చాలా విస్తృతంగా ఉంది.

దుర్వినియోగం కాని ఇంటిలో పెరిగిన 400 మందిలో ఒక పిల్లవాడు మాత్రమే యుక్తవయస్సు వచ్చిన తర్వాత అతని

/ ఆమె తల్లిదండ్రులను దుర్భాషలాడాడు, అయితే పిల్లలుగా వేధింపులకు గురైన ప్రతి ఇద్దరు పెద్దలలో ఒకరు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను పెద్దలు సంక్లిష్టమైన మరియు దీర్ఘకాలిక కుటుంబ సమస్యలుగా మారినప్పుడు దుర్వినియోగం చేశారు. పరిష్కరించని కుటుంబ కలహాలు పెద్దల వేధింపులతో ముడిపడి ఉండవచ్చు. రెండు పార్టీల భావోద్వేగ మరియు వ్యక్తుల మధ్య సమస్యలను బట్టి వారు వాదించారు. భాగస్వామ్య జీవన అమరిక 'పెజర్ కుక్కర్' పరిస్థితిగా మారే అవకాశం ఉంది, ఇది తమ తోబుట్టువులలో తమ తల్లిదండ్రులు ఎప్పుడూ ఇష్టపడలేదని భావించే పిల్లలను దుర్వినియోగం చేయడానికి దారితీసే అవకాశం ఉంది.

పరిసరాలు మరియు కమ్యూనిటీ పర్యావరణం:

పరిసరం మరియు సంఘం సాధారణంగా వృద్ధుల హక్కులకు మద్దతునిస్తాయి, పాక్షికంగా పెద్దల పట్ల గౌరవం మరియు వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో వారి నిస్సహాయతని గుర్తించే వారి పట్ల ప్రేరేపిత దాతృత్వం నుండి ఉద్భవించింది. అయితే వృద్ధుల హక్కుల కోసం ఇటువంటి మద్దతు ఉత్తమంగా ఆకస్మికంగా మరియు సంక్షోభ ఆధారితంగా ఉంటుంది. ఇది మిషనరీ ప్రయోజనం మరియు సహాయక చర్యల యొక్క వ్యూహాత్మక ఎంపికతో సంస్థాగతీకరించబడే అవకాశం ఎప్పుడూ లేదు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, బహిరంగ మార్కెట్, ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు నిర్మాణాత్మక సర్దుబాటు విధానాలు ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ చే సూచించబడినవి, వదిలివేయబడిన నిస్సహాయులు మరియు నిరుపేదల కోసం పొరుగువారు మరియు సమాజం తమ మద్దతు పాత్రలను మరోసారి కనుగొనేలా చేశాయి. వృద్ధులు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను చాలా దగ్గరి నుండి చూసే మరియు వారి దిద్దుబాటు చర్యలకు సామాజిక గౌరవాన్ని కల్పించే పొరుగు మరియు కమ్యూనిటీ రెండు సంస్థల కోసం ప్రస్తుత పాలనా ప్రక్రియలు కొంత సామాజిక స్థలాన్ని సృష్టిస్తే వృద్ధులు లాభపడే అవకాశం ఉంది.

కొంతమంది నేరస్థులు నమ్మక సంబంధాన్ని ఏర్పరచుకోవడానికి “పెళ్లికొడుకు” లేదా పెద్ద వ్యక్తిని చేయవచ్చు. సమీపంలో నివసించే వయోజన పిల్లలు లేని ఒంటరిగా నివసించే వృద్ధులు ముఖ్యంగా తమ ఎస్టేట్లపై నియంత్రణ సాధించాలని ఆశించే పొరుగువారు మరియు స్నేహితులచే “వస్త్రధారణ”కు గురవుతారు. వృద్ధులకు సమస్యలు లేనప్పుడు లేదా తమను తాము చూసుకోవడానికి బంధువులు లేనప్పుడు మాత్రమే ఇది జరుగుతుంది.

ఈ పరిస్థితిలో, అపరిచిత వ్యక్తులు ఇరుగుపొరుగు మరియు సంఘంలో సభ్యులు కావచ్చు, వారు ఆశించిన ఫలితాలను సాధించడానికి మాత్రమే వృద్ధులను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు. వృద్ధుల మరణానంతరం వృద్ధుల ఆస్తులను లాక్పోవడమే వారి అంతిమ లక్ష్యం. వృద్ధుల శ్రేయోభిలాషుల వేషధారణలో వారి ఆస్తిని పొందడం కోసం కొన్నిసార్లు వృద్ధులను పొరుగువారు హత్య చేస్తారు. వృద్ధుల మరణం సాధారణమైనదని, హత్య కాదని వారు నటిస్తారు. ఈ రోజుల్లో, ఈ ధోరణి చాలా సాధారణం. సంక్షేమ నేతృత్వంలోని ప్రభుత్వాలు పెద్దల మానవ హక్కులను గౌరవించేలా సామాజిక శక్తిగా పొరుగు ప్రాంతాలను మరియు సమాజాన్ని అధిగమించడానికి లేదా వెనుకకు నెట్టడానికి మొగ్గు చూపాయి లేదా ఆ విషయం కోసం కుటుంబంలోని ఎవరైనా వదిలివేయబడిన సభ్యుడు పేదరికం లేదా దుర్వినియోగానికి గురయ్యారు. చాలా సంక్షేమ నేతృత్వంలోని ప్రభుత్వాలు ప్రతిదాన్ని చేయాలనే వారి ఆందోళనలో చట్టబద్ధతను కోరుకుంటాయి మరియు పొరుగువారికి లేదా సమాజానికి ఎటువంటి పాత్రను వదలవు. భారతీయ సమాజం మరుగుదొడ్లు కూడా నిర్మిస్తుందని, అన్నీ ప్రభుత్వమే చేస్తుందనే దృక్పథాన్ని పెంపొందించుకుంది. వృద్ధాశ్రమాలు, విశ్రాంతి సంరక్షణ కేంద్రాలు, ధార్మిక దవాఖానాలు అన్నీ ప్రభుత్వానికే వదిలేశారు.

సంక్షేమ నేతృత్వంలోని పాలనా ప్రక్రియల్లో వెనుక సీటు తీసుకోవడానికి స్వయం సహాయం, స్వీయ-సంరక్షణ మరియు పరస్పర సహాయం అనుమతించబడ్డాయి.

వీధి మరియు మార్కెట్ పర్యావరణం:

వృద్ధుల మానవ హక్కులను అత్యంత హానికరమైన దుర్వినియోగదారునిగా కుటుంబానికి పక్కన పెడితే, వీధి మరియు మార్కెట్ వారిని బాధితులుగా లేదా మోసపోయిన వ్యక్తులు అనారోగ్యాలు మరియు వైకల్యాల స్థితికి నెట్టివేస్తుంది. స్ట్రీట్ అనేది సీనియర్ సిటిజన్లు జీవితకాలం పాటు సేవ చేసిన పరిమిత వనరుల యొక్క అధిక దృశ్యమానతకు పర్యాయపదంగా కూడా ఉంటుంది. అవకాశం ఇస్తే, సీనియర్ సిటిజన్ల వద్ద ఉన్న వనరులను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ప్రతి ఒక్కరూ సిద్ధంగా ఉన్నారు. వీధి అనేది మోసగాళ్ళు మరియు చిన్న నేరస్తుల నుండి సీనియర్ సిటిజన్ల వనరులపై నిఘా ఉంచే ప్రదేశం మరియు వారి అత్యంత హాని కలిగించే క్షణాలలో వారిపైకి ఎగిరి గంతేస్తుంది. స్ట్రీట్ అనేది ఒక ఉగ్రమైన లొకేల్, ఇది దానిని కలిగి ఉండటానికి బలమైన పోటీని ఆకర్షిస్తుంది, “దీని కారణంగా మరియు వీధిని రూపకల్పన చేసేటప్పుడు పౌరులను దోపిడీ చేయడం లేదా మొత్తం వివిధ బహిరంగ ప్రదేశాలను ముగించాలి. దుకాణదారులు వీధిని పట్టుకోవడానికి తమ సొంత హాకర్లను నాటారు. మునిసిపల్ అధికారుల అనుమతితో లేదా లేకుండా హాకర్స్ స్వాట్ పార్కింగ్ మొదలైనవాటి కోసం వీధిలో మూడింట ఒక వంతు భాగాన్ని వాహన యజమానులు పట్టుకుంటారు. వారి బలహీనమైన అనారోగ్యం లేదా వికలాంగుల అడ్డంకులు ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లు ఖచ్చితంగా తమ కోసం ఖాళీని కనుగొనలేరు.

ప్రభుత్వ ప్రక్రియల ప్రభావం:

సీనియర్ సిటిజన్లు సమానత్వం, స్వేచ్ఛ మరియు గౌరవప్రదంగా జీవించే ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించి, నిర్దిష్ట పరంగా, జీవనోపాధి లేదా నిర్వహణ మద్దతు, సామాజిక రక్షణ, దుర్వినియోగం నుండి ఆరోగ్య రక్షణ మరియు దోపిడీ వినోదం పాల్గొనడం గోప్యత మరియు గౌరవం వంటి ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించి పాలసీ లేకపోవడం వల్ల నిర్లక్ష్యానికి గురవుతారు. మరణంలో గౌరవించబడదు. వారి స్వంత ఇళ్లలో మరియు వారి కుటుంబాలతో ఉండే హక్కు నిరాకరించబడిన సీనియర్ సిటిజన్లు వృద్ధాశ్రమాలు మరియు ఇతర సంస్థలలో అటువంటి వనరులకు చెల్లింపుతో లేదా చెల్లించకుండా ఆశ్రయం మరియు పీర్ గ్రూప్ జీవితాన్ని కనుగొనడానికి ప్రయత్నించారు. క్రిమిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, భారత రాజ్యాంగం మరియు హిందూ చట్టం ప్రకారం వృద్ధుల హక్కులను పరిరక్షించడానికి చట్టపరమైన యంత్రాంగం వివిధ చట్టపరమైన నిబంధనలను అందించింది. కానీ సమస్యను ఎదుర్కోవడానికి ఈ రక్షణలు సరిపోవు.

పైన పేర్కొన్నదాని ఆధారంగా కుటుంబ పౌరుగు సంఘం, వీధి, మార్కెట్ మరియు ప్రభుత్వం వృద్ధులకు ప్రతికూల వాతావరణాన్ని కల్పిస్తున్నాయని, అక్కడ వారు దుర్వినియోగం లేదా నిర్లక్ష్యానికి గురవుతున్నారని చాలా స్పష్టంగా తెలుస్తుంది, ఇది తీవ్రమైన సమస్య. సామాజిక హోదాను కాపాడుకోవడానికి వృద్ధులు తమ స్థానాన్ని బయటి వ్యక్తులకు వెల్లడించ కూడదనుకుంటారు. కానీ మరో వైపు అంటే పిల్లలు, వారికి అలాంటి వాటితో ఎలాంటి ఇబ్బంది ఉండదు. వృద్ధులపై నేరం జరిగే అవకాశాలు పెరిగే ప్రతికూల వాతావరణాన్ని నేరాలకు గురయ్యే పరిస్థితి అంటారు.

దుర్వినియోగాన్ని నిర్వహించడం:

11.3 అధికారిక పద్ధతులు:

విధానాలు మరియు చట్టాల ద్వారా:

పాలసీలు మరియు చట్టాల అమలు సహాయంతో వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని నయం చేయవచ్చు, ఇందులో వలసరాజ్యాల కాలంలో వృద్ధాప్య విధానాలు, స్వాతంత్ర్యం తర్వాత వృద్ధాప్య విధానం, భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం కోసం పంచవర్ష ప్రణాళిక, 1999వ సంవత్సరంలో వృద్ధులపై జాతీయ విధానం, ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రామ్ వృద్ధులు. ఇవి వృద్ధుల సంక్షేమం మరియు హక్కుల పరిరక్షణకు సంబంధించిన విధానాలు. రాజ్యాంగం, హిందూ చట్టం, ముస్లిం చట్టం, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973, తల్లిదండ్రుల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమం మరియు సీనియర్ సిటిజన్ చట్టం, 2007. ఉద్యోగుల భవిష్య నిధి మరియు ఇతర కేటాయింపుల చట్టం, 1952, ఉద్యోగుల భీమా చట్టం, 1948, పనివారి పరిహార చట్టం 1923, గ్రాట్యూటీ చెల్లింపు చట్టం, 1972, ఉద్యోగుల డిపాజిట్ పాలసీలు 197 లింక్ చేయబడిన చట్టం. అనే చట్టాలు మూడు అధ్యాయంలో వివరంగా చర్చించబడ్డాయి.

11.4. ప్రభుత్వేతర సంస్థల ద్వారా:

వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని అధికారిక సంస్థల ప్రమేయంతో నయం చేయవచ్చు, వృద్ధాశ్రమాలను స్థాపించడానికి మరియు వాటి నిర్వహణ కోసం చట్టం ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన సరైన ప్రక్రియ ద్వారా లైసెన్స్ పొందే NGOలు కూడా ఉన్నాయి. వృద్ధాశ్రమాల భావన ఐదు అధ్యాయంలో వివరంగా చర్చించబడింది.

కుటుంబం, ఇతర బంధువులు, స్నేహితులు మరియు పొరుగువారి నుండి మద్దతు మరియు సంరక్షణ నిరాకరించబడినప్పుడు, వృద్ధులకు మద్దతు మరియు సంరక్షణ యొక్క చివరి మూలం అధికారిక సంస్థలు. దేశంలో ప్రస్తుతం ఉన్న దృష్టాంతంలో, రాష్ట్రం మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా విస్తరించే సంక్షేమ చర్యలు వృద్ధులకు మద్దతు మరియు కేసు కోసం అందుబాటులో ఉన్న ఏకైక అధికారిక మార్గం. కానీ వారి స్వభావం మరియు కవరేజీ చాలా పరిమితంగా ఉంటుంది, ఎక్కువగా పట్టణ మరియు పారిశ్రామిక కేంద్రాలకు మరియు రిటైర్డ్ ప్రభుత్వాలు మరియు పారిశ్రామిక ఉద్యోగులు వంటి వ్యవస్థీకృత విభాగాలకు మాత్రమే పరిమితం. కానీ గ్రామీణ ప్రాంతంలో నిరక్షరాస్యులు, పేదలు, అసంఘటిత వృద్ధులు పూర్తిగా నిర్లక్ష్యానికి గురవుతున్నారు. ఈ విభాగం ప్రతివాదులలో ఈ చర్యల గురించి అవగాహన మరియు వాటి వ్యాప్తి మరియు సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

11.5. అనధికారిక పద్ధతులు:

కుటుంబం లోపల:

వారి వయస్సు మరియు లింగంతో సంబంధం లేకుండా బలహీనమైన మరియు వికలాంగుల కోసం కుటుంబం ప్రాథమిక సంరక్షణ యూనిట్ అని విశ్వవ్యాప్తంగా ఆమోదించబడింది. భారతదేశం వంటి సాంప్రదాయ సమాజాలలో, కుటుంబాలు వృద్ధుల శ్రేయస్సుకు మరింత ప్రేమ మరియు ఆప్యాయత, గౌరవం, గౌరవం మరియు మొత్తం కేసును అందిస్తాయి. జీవిత చక్రం యొక్క ప్రతి దశలో బ్రాడీ సూచించాడు. కుటుంబం సేవ యొక్క ప్రాథమిక యూనిట్.

సంరక్షణ ఇవ్వడం ఒక మార్గం, దీనిలో కుటుంబం వృద్ధులకు అధికారిక సామాజిక మద్దతు వ్యవస్థగా పనిచేస్తుంది. మారుతున్న పరిస్థితుల్లో ఇప్పటి వరకు ఉన్న సంప్రదాయం అనేక కారణాల వల్ల బలహీనపడుతోంది.

జీవిత భాగస్వామి ద్వారా సంరక్షణ:

భార్యాభర్తలు కూడా ప్రతివాది పట్ల కీలకమైన పనులు. వారు గృహ మరియు ఇతర రోజువారీ కార్యకలాపాలలో మాత్రమే కాకుండా, ఆరోగ్యాన్ని కోల్పోయే సమయంలో శారీరక సేవలలో కూడా ఒకరికొకరు సహాయం చేస్తారు, భార్య చాలా కాలం పాటు పడక విశ్రాంతిలో ఉన్నప్పుడు జీవిత భాగస్వాములు నర్సింగ్ సేవలను అందిస్తారు. సంయోగం యొక్క నెట్వర్క్లో చాలా దగ్గరగా ముడిపడి ఉందని ఇది నొక్కి చెబుతుంది. అలాగే, ఇతర సంరక్షణ ఇచ్చేవారితో పోల్చితే, జీవిత భాగస్వాములు ఎక్కువ కాలం పాటు ఎక్కువ వైకల్యాన్ని సహిస్తారు, కొన్ని మధ్యవర్తిత్వ వనరులతో మరియు గొప్ప వ్యక్తిగత ఖర్చుతో.

జీవిత భాగస్వామి నుండి వచ్చే మద్దతు ఆరోగ్య పనులలో శారీరక సహాయానికి మాత్రమే పరిమితం కాదు, మానసిక సహాయం మరియు ఆర్థిక విషయాలలో కూడా విస్తరిస్తుంది. పురుషులు సహాయాన్ని అందించినప్పుడు వారి ప్రయత్నాలను గుర్తించే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది, స్త్రీల కంటే పురుషులు శ్రద్ధ మరియు ప్రశంసలను పొందే అవకాశం ఉంది, “వారి సంరక్షణ-ఇవ్వడం ధోరణులు మహిళలకు ఆశించిన విధితో పోలిస్తే ఊహించని కరుణ యొక్క ఊహించని వ్యక్తికరణగా పరిగణించబడతాయి”. దీనికి విరుద్ధంగా భార్య యొక్క సంరక్షణ ఇవ్వడం ప్రయత్నాలు ఆశించినవి మరియు సంరక్షణ ఇవ్వడం బాధ్యతకు సంబంధించి గుర్తించబడవు.

పిల్లలచే సంరక్షణ:

సాంప్రదాయ సమాజాలలో, పిల్లలు ముఖ్యంగా కుమారులు వృద్ధాప్యంలో భద్రతకు మూలంగా పరిగణించబడతారు. వారు వారి తరువాతి జీవితంలో వృద్ధుల “కళ్ళు, చేతులు మరియు కాళ్ళు”గా పరిగణించబడతారు.

సంతానం-బంధువు వారి వృద్ధ తల్లి దండ్రులను నేరుగా చూసుకుంటారు లేదా కొన్నిసార్లు వారు ఇతర ప్రత్యామ్నాయాలను ఏర్పాటు చేస్తారు. పిల్లలు తల్లిదండ్రులను నైతిక బాధ్యతగా చూసుకుంటారు. 150 సాంప్రదాయ సమాజాలలో తల్లిదండ్రులు మరియు పిల్లల మధ్య సంరక్షణ సేవల మార్పిడిలో ఒక సెట్ నమూనా ఉంది. వారి వృద్ధ తల్లిదండ్రులను చూసుకునే ఈ దృగ్విషయం సాంఘికీకరణ ప్రక్రియ ద్వారా నేర్చుకుంటారు. పిల్లలు వారి బాల్యంలో మరియు బాల్యంలో వారి తల్లిదండ్రుల నుండి ప్రేమ మరియు ఆప్యాయతలను పొందుతారు, వారు వారి తల్లిదండ్రుల వృద్ధాప్యంలో తిరిగి పొందుతారు. ఇది వృద్ధులలో విశ్వాసం మరియు సామాజిక బీమాను నింపుతుంది. పిల్లలను ఆకర్షణీయమైన పెట్టుబడిగా పరిగణిస్తారు, ఎందుకంటే వారు సాపేక్షంగా సమృద్ధిగా ఉన్నప్పుడు వనరులను తీసుకుంటారు మరియు వారి వృద్ధాప్యంలో మద్దతును తిరిగి అందిస్తారు. విషయం యొక్క శ్రేయస్సు మరియు సంతృప్తిని పెంచడంలో సహాయపడటానికి కేర్ ఇచ్చే వ్యక్తి యొక్క వ్యక్తిగత ఆసక్తి.

కుమార్తె ద్వారా సంరక్షణ:

అన్ని వయోజన పిల్లల సంరక్షణ సేవలలో కుమార్తె యొక్క సేవలు గుణాత్మకమైనవిగా పరిగణించబడతాయి, అన్ని వయోజన పిల్లలలో కొడుకు సేవలతో పోల్చినప్పుడు, ముఖ్యంగా కుమార్తె అసాధికారిక సంరక్షణ యొక్క ప్రాథమిక ప్రధాతలు, జీవిత భాగస్వాములు అందుబాటులో లేనప్పుడు లేదా జీవిత భాగస్వాములు అందించే మద్దతు స్థాయి ప్రైమరీ కేర్ ఇచ్చేవారి పాత్రను పెద్దల కుమార్తె సరిపోదు. రోజువారీ జీవన కార్యకలాపాలు మరియు రోజువారీ జీవన వాయిద్య కార్యకలాపాలు

రెండింటిలోనూ కుమార్తె యొక్క గొప్ప సహాయం గమనించబడుతుంది. కుమార్తెలు మరియు కుమారులు రొటీన్ సంరక్షణను అందించడానికి అవకాశం లేకుంటే వారి పాత్రలు 'బ్యాకప్' లేదా 'సర్కమ్ స్ట్రైట్' లేదా 'అడపాదడపా'గా వర్ణించబడే అవకాశం ఉంది. చివరగా ఇది ప్రాథమిక సంరక్షణ ఇచ్చే పాత్ర కంటే సహాయక పాత్రగా పనిచేస్తుంది, ప్రత్యేకించి వ్యక్తిగత సంరక్షణ మరియు ఇంటి పనులు ఎక్కువగా కుమార్తె ద్వారా పూర్తి చేయబడినప్పుడు.

తోబుట్టువుల ద్వారా సంరక్షణ:

వృద్ధులైన ప్రతివాదులకు తోబుట్టువులు ద్వితీయ స్థాయి సంరక్షణ ఇచ్చేవారు. 153 వ్యక్తి యొక్క వయస్సు, ఆరోగ్య పరిస్థితులు మరియు ఆర్థిక స్థితిని బట్టి తోబుట్టువుల సంరక్షణ మారుతూ ఉంటుంది. వృద్ధులకు పెద్ద తోబుట్టువుల వాయిద్య సహాయం తగ్గుతూ ఉంటుంది, వారి వయస్సు సమానంగా పెరుగుతుండడం వల్ల. తోబుట్టువులు హౌస్ కీపింగ్ లేదా రవాణా వంటి కొన్ని వాయిద్య పనులకు పరిమిత సహాయం మాత్రమే అందించాలని నివేదించారు. మగ లేదా స్త్రీ నుండి సహాయం కోరే రకాల మధ్య ప్రత్యేక విభజన లేనప్పటికీ. తోబుట్టువుల సోదరులు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించడంలో మరియు సోదరీమణులు ప్రధానంగా భౌతిక సహాయం కోసం ప్రసిద్ధి చెందారు. పురుషులు ఆర్థిక స్వేచ్ఛతో అసలైన సంపాదకులు కావడమే దీనికి కారణం కావచ్చు, అయితే మహిళలు సమర్థవంతమైన సంరక్షణ కార్మికులు.

మనవళ్ల ద్వారా సంరక్షణ:

వృద్ధాప్యంలో, స్త్రీలు తమ మనుమలు మరియు మనవరాళ్లతో ఇతర కుటుంబ సభ్యులతో ఎక్కువ అనుబంధాన్ని మరియు పరస్పర చర్యను కలిగి ఉంటారు. జనరేషన్ గ్యాప్ ఉన్నప్పటికీ, ఈ చిన్నపిల్లలు తమను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడం ద్వారా సమయాన్ని గడపడం ఆనందానికి మూలం అనే కారణంతో ఈ పరస్పర చర్య. కొంతమంది వృద్ధులు తమ మనుమలు చదువుకో, పెళ్లికోనమో, ఉపాధి వెతుక్కుంటూ దగ్గరలోని పట్టణాలకు వెళ్లినట్లు సమాచారం. అలాంటి నాన్-రెసిడెంట్ గ్రాండ్ పిల్లలు అప్పుడప్పుడు వారిని సందర్శించి ఆనందాన్ని పంచుకుంటారు. మనవరాళ్లలో సంపాదించే సభ్యులు వృద్ధులైన తాత-తల్లిదండ్రులకు డబ్బు మరియు బహుమతులు ఇస్తున్నారు.

పొరుగువారు మరియు స్నేహితులు:

శ్రేయస్సుతో పరస్పర చర్య యొక్క ఫ్రీక్వెన్సీ స్నేహితుల నుండి భావోద్వేగ మద్దతు మరియు ధైర్యాన్ని సులభతరం చేస్తుంది. తీవ్రమైన అనారోగ్యం సమయంలో స్నేహితులు చాలా అరుదుగా సహాయం చేస్తారు. ఈ విషయంలో, వారు ఇతర ప్రాథమిక సహచరుల కంటే తక్కువ విశ్వసనీయత కలిగి ఉంటారు, ఎందుకంటే వారు పిల్లలు లేని మరియు పెళ్లి కాని వృద్ధులకు తమ సామాజిక మద్దతును అందించగలరు. అతను ఏర్పడిన సంరక్షకులను కూడా నొక్కి చెప్పాడు, ఎందుకంటే వారు నమూనా ప్రతివాదికి భౌతికంగా దూరంగా ఉన్నారు. వృద్ధులు ఆర్థిక మద్దతు కంటే మానసిక మరియు శారీరక మద్దతు కోసం పొరుగువారిని ఎన్నుకుంటారు. కాబట్టి స్నేహితులు మరియు పొరుగువారు ఇష్టపడే సమూహం తక్షణమే అందుబాటులో లేనప్పుడు, వృద్ధులైన మహిళా ప్రతివాదులకు వ్యక్తికరణ మద్దతును అందించడాన్ని గమనించవచ్చు.

క్లుప్తంగా, వృద్ధులతో విభిన్న సంబంధాలను కలిగి ఉన్న వేర్వేరు వ్యక్తులు వృద్ధులకు సంరక్షణ బాధ్యతను నిర్వహిస్తారని చెప్పవచ్చు. ఇది చట్టపరమైన మరియు సామాజిక యంత్రాంగం, దీని ద్వారా పెద్దల దుర్వినియోగాన్ని నిర్వహించవచ్చు.

11.6. సారాంశం:

భారతదేశంలో, గత రెండు దశాబ్దాలలో వృద్ధులపై వేధింపులు విస్తృతంగా దృష్టిని ఆకర్షించాయి, అనేక ప్రముఖ స్వరాలు దీనికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడుతున్నాయి. వృద్ధులు తమ సంరక్షణ కోసం తరచుగా కుటుంబ సభ్యులపై ఆధారపడతారు. కానీ కొన్నిసార్లు, ఈ ఆధారపడటం దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యంగా మారుతుంది. జనాభా వయస్సులో, ఎక్కువ మంది వృద్ధులు వారి పిల్లలు, ఇతర బంధువులు లేదా సంరక్షకులచే వేధింపులకు గురవుతున్నారు. వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని అధికారిక సంస్థల ప్రమేయంతో నయం చేయవచ్చు, వృద్ధాశ్రమాలను స్థాపించడానికి మరియు వాటి నిర్వహణ కోసం చట్టం ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన సరైన ప్రక్రియ ద్వారా లైసెన్స్ పొందే NGOలు కూడా ఉన్నాయి. సంరక్షణ ఇవ్వడం ఒక మార్గం, దీనిలో కుటుంబం వృద్ధులకు అధికారిక సామాజిక మద్దతు వ్యవస్థగా పనిచేస్తుంది. మారుతున్న పరిస్థితుల్లో ఇప్పటి వరకు ఉన్న సంప్రదాయం అనేక కారణాల వల్ల బలహీనపడుతోంది. పాలసీలు మరియు చట్టాల అమలు సహాయంతో వృద్ధుల దుర్వినియోగాన్ని నయం చేయవచ్చు, ఇందులో వలసరాజ్యాల కాలంలో వృద్ధాప్య విధానాలు, స్వాతంత్ర్యం తర్వాత వృద్ధాప్య విధానం, భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం కోసం పంచవర్ష ప్రణాళిక, 1999వ సంవత్సరంలో వృద్ధులపై జాతీయ విధానం, ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రామ్ వృద్ధులు.

11.7. కీలక పదాలు:

- 1) పెద్దల దుర్వినియోగం
- 2) దోపిడీ
- 3) కాగ్నిటివ్ డిజార్డర్
- 4) పరాయీకరణ
- 5) విడిగా ఉంచడం

11.8. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) పెద్దల దుర్వినియోగానికి దారితీసే కారకాలను విశ్లేషించండి?
- 2) పెద్దల వేధింపుల నిర్వహణ పద్ధతులపై ఒక వ్యాసం రాయండి?

11.9. ఆధార గ్రంథాలు:

1. అననియాస్, JA & స్ట్రైడమ్, H. 2012. నమీబియాలోని ఖోమాస్ ప్రాంతంలోని పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అనధికారిక సంరక్షణ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం: ఎ నీడ్స్ అసెస్మెంట్. (ప్రచురించబడలేదు).
2. దేస్వాలి, VPS (2011), 'వృద్ధుల దుర్వినియోగం: సమస్యలు మరియు నివారణ చర్యలు', హెల్పేజ్ ఇండియా రీసెర్చ్ & డెవలప్మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 17 నం. 3.
3. లోవెన్స్టెయిన్, A., ఈసికోవిట్స్, Z, బ్యాండ్-వింటర్స్టెయిన్, T & ఎనోష్, G. 2009. వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం సామాజిక దృగ్విషయమా? ఇజ్రాయెల్లో మొదటి జాతీయ వ్యాప్తి సర్వే నుండి డేటా. జర్నల్ ఆఫ్ ఎల్డర్ అబ్యూజ్ అండ్ నెగ్లెక్ట్, 21(3):253-277.

4. పిల్లేమర్, K, & ఫింకెల్తోర్, D. (1988). పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క ప్రాబల్యం: యాదృచ్ఛిక నమూనా సర్వే. ది జెరోంటాలజిస్ట్, 28(1), 51-57.
5. ఉషశ్రీ, S, & బాషా, S. (1999). వృద్ధులలో గృహ హింస. K. L.Sharma (Ed.), డైమెన్షన్స్ ఆఫ్ ఏజింగ్: ఇండియన్ స్టడీస్ (pp. 171-178). భారతదేశం: రావత్ పబ్లికేషన్స్.
6. వోల్ఫ్, RS & పిల్లేమర్, K (2000), 'ఎల్డర్ దుర్వినియోగం మరియు కేసు ఫలితం', ది జర్నల్ ఆఫ్ అప్లైడ్ జెరోంటాలజీ, vol.19, pp. 203-220.

- ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం - 12

వృద్ధులకు సంబంధించి సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమాజాల మధ్య తేడాలు

12.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధులకు సంబంధించి సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమాజాల మధ్య తేడాలను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 12.1. పరిచయం
- 12.2. వృద్ధులకు గౌరవ స్థానం
- 12.3. సాంకేతిక ఆవిష్కరణల ప్రభావం
- 12.4. కుటుంబం మరియు సంఘంలో వృద్ధుల మార్పు పాత్ర
- 12.5. సాంప్రదాయ కుటుంబం వర్సెస్ ఆధునిక కుటుంబం
- 12.6. వృద్ధుల సమస్యకు పరిష్కార చర్యలు
- 12.7. సమస్యలను పరిష్కరించడంలో సహాయకరంగా ఉండే చర్యలు
- 12.8. సారాంశం
- 12.9. కీలక పదాలు
- 12.10. సమానా ప్రశ్నలు
- 12.11. ఆధార గ్రంథాలు

12.1. పరిచయం:

ముఖ్యంగా 2011 జనాభా లెక్కల తర్వాత భారతదేశం “పిల్లల గొప్ప భూమి”గా పరిగణించబడుతున్నప్పటికీ, వృద్ధుల సంఖ్య కూడా పెరుగుతోంది. వృద్ధాప్యం రెండు సమస్యలతో ముడిపడి ఉంది మరియు సమకాలీన సమాజాలలో వృద్ధాప్య సమస్యకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఉంది. “వృద్ధాప్యం యొక్క సామాజిక శాస్త్రాన్ని” అర్థం చేసుకోవడం అనేది వ్యక్తులకు మాత్రమే కాదు, సమాజ నిర్మాణానికి కూడా వయస్సు ముఖ్యమని వెల్లడిస్తుంది. సమాజం యొక్క వయస్సు కూర్పు సమాజం ఎదుర్కొనే సామాజిక సమస్యలలో తేడాను కలిగిస్తుంది.

సమాజం వయస్సు ఆధారంగా వ్యక్తులను వేరు చేస్తుంది. అందువల్ల, వివిధ వయస్సుల సమూహాలు విభిన్న జీవిత పరిస్థితులను అనుభవిస్తాయి. ప్రజల జాతి, తరగతి మరియు లింగం ద్వారా మరింత ఆకృతి చేయబడిన పరిస్థితులు. వివిధ వయసుల వారిని చూసే విధానం కూడా కాలానుగుణంగా భిన్నంగా ఉంటుంది. గతంలో వృద్ధాప్యం సమస్యే కాదు. వృద్ధులు గౌరవించబడ్డారు, మరియు వారు కుటుంబానికి ప్రధాన పోషకులు, వారు కుటుంబం మరియు సమాజంలో అధికార స్థానాన్ని కలిగి ఉన్నారు మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించారు. చాలా తూర్పు సమాజాలలో

ఇది చాలా వరకు వర్తిస్తుంది. భారతీయ సందర్భంలో, స్థిరమైన ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ వృద్ధులకు వారి తరువాతి జీవితంలో రక్షణ మరియు భద్రతను కల్పించింది. వారి వృద్ధాప్యం ఉన్నప్పటికీ, వారు ఆస్తిని కలిగి ఉన్నారు మరియు నియంత్రించారు మరియు దానిని పారవేసే స్వేచ్ఛను కలిగి ఉన్నందున వారు అధికారాన్ని ఉపయోగించారు.

సమాజ స్థాయిలో కూడా, పెద్దలు రాజకీయ, మత మరియు చట్టపరమైన కార్యకలాపాల వంటి వ్యవహారాలలో నాయకులుగా ఉండేవారు. 21 వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో కూడా, వృద్ధులను గౌరవించే సంప్రదాయం భారతదేశంలో కొనసాగుతోంది, అయినప్పటికీ వారి ఇతర శక్తి మరియు బాధ్యతలు చాలా వరకు తగ్గాయి.

వృద్ధాప్యం స్పష్టంగా సార్వత్రిక మరియు కోలుకోలేని ప్రక్రియ. వృద్ధాప్యం అనేది మానవ జీవిత చక్రం యొక్క చివరి దశ మరియు ఈ దశ యొక్క సమయం పాత్ర సంబంధంపై దాని ప్రభావం మరియు దానికి సంబంధించిన అర్థం వివిధ సమాజాలలో మరియు సమాజంలోని వివిధ ఉప సమాహాలలో కూడా మారుతూ ఉంటుంది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో, చివరి దశ క్షీణత మరియు మరణంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు ఈ దశలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఆర్థిక, సామాజిక మరియు మానసిక ఆరోగ్య సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నారు, ఇది వ్యక్తి నుండి వ్యక్తికి మారుతూ ఉంటుంది. ఇంకా, వృద్ధాప్య నిర్ణయం సమాజం నుండి సమాజానికి భిన్నంగా ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం సమాజ నిర్మాణంలో పెద్ద మార్పు వచ్చింది. సమాజ నిర్మాణంలో ఇటువంటి మార్పు, ఫలితంగా బహుశతరాల కుటుంబాలను రెండు తరం యూనిట్లతో భర్తీ చేయడం వల్ల కుటుంబంలో సామాజిక భద్రతను కోల్పోయిన వృద్ధుల పాత్రపై కూడా ప్రతికూల ప్రభావం ఉంది. క్రమక్రమంగా వారిలో చాలా మంది అవాంఛిత అంశాలుగా ఒంటరిగా నివసించే సమాజంలోని అంచులకు బహిష్కరించబడ్డారు మరియు ఇది అన్ని పారిశ్రామిక సమాజాలలో కొంత వరకు నిజం.

మన సంస్కృతిలో వృద్ధులు మరియు వృద్ధులు బలహీనతలు, నష్టాలకు వ్యతిరేకంగా సామాజిక భద్రతను పొందారు, యువ తరానికి వినిపించే ప్రత్యేకత మరియు కుటుంబ విషయాలపై నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ఉన్నత హోదాలో ఆధిపత్యం చెలాయించారు, ఇప్పుడు పట్టణ కుటుంబ నేపథ్యంలో వేగంగా కనుమరుగవుతోంది. మన సంస్కృతి పల్లెల నుండి పట్టణ జీవన విధానానికి మారడం, కుటుంబ యూనిట్‌కు నివాస స్థలం తగ్గడం, ఫలితంగా మూడవ తరం నుండి రెండు తరాల కుటుంబ వ్యవస్థకు మారడం మరియు జీవన ప్రమాణాలు మరియు సంరక్షణలో పెరుగుదల తగినవిగా పరిగణించబడతాయి. ఈ సంప్రదాయ బాధ్యతలను నెరవేర్చడం కష్టం. వలసల ప్రభావం, వృత్తుల మార్పులు, ఉన్నత స్థాయి విద్య మరియు పట్టణీకరణ వంటి కారణాల వల్ల పట్టణ కుటుంబం దాని సాంప్రదాయ స్థితి మరియు పాత్రలలో మార్పులకు లోనవుతోంది. కుటుంబం యొక్క సాంప్రదాయ పాత్ర మార్పు వైపు ధోరణిని కలిగి ఉంది, ఇది వారి స్థితి, గౌరవం మరియు వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలలో చిన్న మరియు పెద్ద వ్యక్తులను ప్రభావితం చేసింది. ఈ మార్పుల వల్ల తీవ్రంగా దెబ్బతిన్న వృద్ధులు, కుటుంబ సభ్యుల అభివృద్ధికి వారి జీవితమంతా ఎంతో సహకరించారు మరియు ఇప్పుడు వారి కుటుంబం నుండి స్వీకరించడానికి వారి వంతు వచ్చినప్పుడు వారు ఇప్పుడు శీతల చికిత్సను ఎదుర్కొంటున్నారు. సాంప్రదాయ సమాజంలో భారతీయ సంప్రదాయం నుండి యువకుల వైకల్యం సాధారణంగా ప్రశంసించబడదు.

ఈ విషయంలో కౌటిల్యుడు తన అర్థశాస్త్రంలో, “తమ వృద్ధులైన తల్లిదండ్రులను నిర్లక్ష్యం చేసేవారిని మరియు వృద్ధ తల్లిదండ్రులను పోషించడంలో విఫలమైన కొడుకులను శిక్షించడానికి గ్రామ పెద్దలను అనుమతించేవారిని” మందలించాడు.

అందువల్ల, ఈ సంస్కృతి-ఆధారిత సామాజిక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లో, స్పృహతో ఉన్న తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను అత్యంత శ్రద్ధతో పోషించి, అత్యంత చిత్తశుద్ధితో వారికి విద్యాబుద్ధులు నేర్పుతారు మరియు భవిష్యత్తులో వారు ఎలా స్వయం సమృద్ధి చెందుతారు మరియు వారి వృద్ధాప్యంలో తల్లిదండ్రులను ఎలా ఆదరిస్తారో వారికి సాంఘికీకరించండి. పిల్లలు తల్లిదండ్రులు అయినప్పుడు, వారు కూడా అదే సాంఘికీకరణ ప్రక్రియను అనుసరిస్తారు మరియు పిల్లల నుండి అదే విధమైన ప్రవర్తనను ఆశిస్తారు. అందువల్ల, జీవితాన్ని సురక్షితంగా నడిపించడానికి మరియు దేవుడు ఇచ్చిన విలువైన జీవితాన్ని శాంతియుతంగా ఆస్వాదించడానికి వృద్ధులు మరియు యువకుల మధ్య పరస్పర అన్యోన్యత చాలా అవసరం.

12.2. వృద్ధులకు గౌరవ స్థానం:

ప్రాచీన కాలం నుండి, భారతదేశంలో వృద్ధులకు కుటుంబం మరియు సంఘంలో గౌరవం మరియు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడింది. భారతదేశంలోని ప్రాచీన సాహిత్యం వృద్ధుల పట్ల గౌరవప్రదమైన సూచనలతో నిండి ఉంది. సుదీర్ఘ జీవితాన్ని గౌరవించేవారు, వృద్ధాప్యాన్ని గౌరవంగా చూసేవారు మరియు వృద్ధులు సలహాదారులు మరియు సలహాదారులుగా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించారు. మరోవైపు, వారి ఉత్పాదక సామర్థ్యంతో సంబంధం లేకుండా కుటుంబం మరియు సంఘం వారిని చూసుకుంది. వృద్ధులను ఆరాధించడంలో చాలా కాలంగా గర్విస్తున్న సమాజానికి మరియు సంస్కృతికి, వృద్ధుల అస్తిత్వ వాస్తవికత ఆశ్చర్యం కలిగించవచ్చు. వృద్ధాప్యం యొక్క జనాభా, సామాజిక, మానసిక, ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య అంశాల పరంగా ఆలోచిస్తున్న మా పాత నిర్వాహకులు.

జనాభా గణన 2011 ప్రకారం భారతదేశంలో దాదాపు 104 మిలియన్ల వృద్ధులు (60 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారు) ఉన్నారు. 53 మిలియన్ల స్త్రీలు మరియు 51 మిలియన్ పురుషులు. 2026 నాటికి వృద్ధుల సంఖ్య 173 మిలియన్లకు పెరుగుతుందని ఐక్యరాజ్యసమితి పాపులేషన్ ఫండ్ మరియు హెల్త్ ఏజ్ ఇండియా విడుదల చేసిన నివేదిక సూచిస్తుంది. 3 వృద్ధుల జనాభా వాటా మరియు పరిమాణం రెండూ కాలక్రమేణా పెరుగుతున్నాయి.

1961లో 5.6%గా ఉన్న ఈ నిష్పత్తి 2011లో 8.6%కి పెరిగింది. పురుషులలో ఇది 8.2% కి స్వల్పంగా తక్కువగా ఉండగా, స్త్రీలలో ఇది 9.0%గా ఉంది. గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలకు సంబంధించి, వృద్ధుల జనాభాలో 71% గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తుండగా, 29% పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఉన్నారు. 2009-13 జనన సమయంలో ఆయుర్దాయం స్త్రీలకు 69.3 కాగా పురుషులకు 65.8 సంవత్సరాలు. 60 సంవత్సరాల వయస్సులో సగటు జీవిత కాలం 18 సంవత్సరాలు (పురుషులకు 16.9 మరియు స్త్రీలకు 19.0) మరియు 70 సంవత్సరాల వయస్సు 12 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ (మగవారికి 10.9 మరియు స్త్రీలకు 12.3) 4 కేరళలో అత్యధిక ఆయుర్దాయం ఉంది. పుట్టినప్పుడు, తరువాత మహారాష్ట్ర మరియు పంజాబ్. కేరళలో ఆయుర్దాయం 71.8 సంవత్సరాలు మరియు స్త్రీలు మరియు పురుషులు వరుసగా 77.8 సంవత్సరాలు. 5 లో కొన్ని అధ్యయనాలు ఉన్నాయి.

వృద్ధాప్యం యొక్క బహుమితీయ సమస్యలకు సంబంధించిన భారతదేశం. వృద్ధుల మరియు వారి అవసరాల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి, అమలు చేయడానికి మరియు మూల్యాంకనం చేయడానికి పరిశోధనలు అవసరం సమాజం, భారతదేశ జనాభాలో వేగంగా పెరుగుతున్న ఈ విభాగం యొక్క జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం ఒక బలీయమైన పనిగా ఉద్భవించింది.

వృద్ధులు ఎక్కువ కాలం జీవించడం వల్ల సమస్య మరింత జటిలమైంది. అందువల్ల, వృద్ధుల జనాభా యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక మరియు జనాభా గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. భారతీయ సమాజం వివిధ శక్తుల ప్రభావంతో వేగంగా రూపాంతరం చెందుతోంది.

12.3. సాంకేతిక ఆవిష్కరణల ప్రభావం:

పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ, ఆధునికీకరణ మరియు సాంకేతిక ఆవిష్కరణల శక్తులు ఆచరణాత్మకంగా జీవితంలోని అన్ని అంశాలను ప్రభావితం చేశాయి. ఉమ్మడి నుండి అణు, వలసలు, ద్వంద్వ కెరీర్లు, పెరుగుతున్న వినియోగదారుల వాదం మొదలైన వాటి కారణంగా వృద్ధుల కుటుంబ సంరక్షణ యొక్క సాంప్రదాయక రక్షణలు బెదిరింపులకు గురవుతున్నాయి మరియు బలహీనంగా మారుతున్నాయి.

సమకాలీన సంస్కృతి మనకు తీవ్రమైన సవాళ్లను కలిగిస్తుంది, గొప్ప పరివర్తనలు ప్రపంచాన్ని మరియు మనల్ని మనం అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రబలంగా ఉన్న కోపింగ్ మెకానిజమ్స్ మరియు విలువలను సవరించాయి. వినియోగదారు సంస్కృతి సామూహిక పౌరులలో వ్యక్తుల యొక్క ప్రతీకాత్మక చొప్పింపును సవరించింది, రోజువారీగా, వారి వ్యయం రెండింటినీ గుర్తుచేస్తుంది మరియు వారిపై ఆధారపడిన స్థూలత్వం సమాజం ప్రదర్శిస్తుంది. కుటుంబంలో వారు వ్యవహరించే విధానం, ఆరోగ్య సంరక్షణ నిబంధనల యొక్క బాధాకరమైన అసమర్థత లేదా ఆర్థిక భద్రత మరియు ఆర్థిక పోషణ యొక్క స్పష్టమైన సమస్య. ఆధునిక భారతీయ సమాజం దాని జనాభా పెరుగుదల కారణంగా ఎదురవుతున్న సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి సరిగ్గా సిద్ధంగా లేదని స్పష్టమవుతోంది.

సైన్స్ మరియు మెడిసిన్లో వేగవంతమైన పురోగతి మరియు మెరుగైన జీవన నాణ్యత ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాలలో జనాభా యొక్క దీర్ఘాయువు పెరుగుదలకు దారితీస్తోంది. 1 ప్రపంచ జనాభా యొక్క వృద్ధాప్యం విధాన రూపకర్తలకు ఆందోళన కలిగించే విషయం మరియు వినియోగం యొక్క తర్కంలో చర్య సామాజిక జీవితం యొక్క ఆధిపత్య నిర్మాణంగా ఉత్పత్తి యొక్క కేంద్రీకరణను అధిగమించింది. ఇవన్నీ వృద్ధుల శ్రేయస్సును ప్రస్తుత యుగంలో పెరుగుతున్న సవాలుగా మారుస్తున్నాయి. అందువల్ల, ఈ వృద్ధాప్య సమస్యకు సంభావ్య పరిష్కారాన్ని కనుగొనడం చాలా ముఖ్యమైనది.

ముఖ్యంగా ప్రపంచీకరణ ప్రారంభమైన తర్వాత భారతదేశంలో పరిస్థితులు వేగంగా మారుతున్నాయి. పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ మరియు ప్రపంచీకరణ వేగంగా వ్యాప్తి చెందడంతో కుటుంబ వ్యవస్థ, సమాజ పరిపాలన, ఆస్తి సంబంధాలు, వృత్తిపరమైన నిర్మాణం మొదలైన వాటిలో మార్పులు చోటుచేసుకోవడం ప్రారంభించాయి. జనాభా పరిమాణంలో పెరుగుదల, గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి పట్టణ ప్రాంతాలకు యువత వలసలు, వృద్ధుల జనాభా పెరుగుదల, ఉమ్మడి కుటుంబాలు విచ్ఛిన్నం మరియు మహిళల ఉపాధి మొదలైనవి, కొన్ని ముఖ్యమైన కారకాలను సూచిస్తాయి. సమాజంలో వృద్ధుల పాత్రలో మార్పు కానీ వృద్ధుల సమస్యలు కూడా.

ఒక మనిషి జీవితం సాధారణంగా ఐదు ప్రధాన దశలుగా విభజించబడింది:

- 1) బాల్యం,
- 2) బాల్యం,
- 3) కౌమారదశ,

4) యుక్తవయస్సు మరియు

5) పెద్ద వయస్సు.

ఈ దశలో ప్రతి వ్యక్తి వివిధ పరిస్థితులలో తనను తాను కనుగొనవలసి ఉంటుంది మరియు విభిన్న సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది. బాల్యం మరియు బాల్యం ఆధారపడే కాలాలు. ఒకరు సాధారణంగా తల్లిదండ్రుల దయతో ఉంటారు. బాల్యం యొక్క తరువాతి దశలో మరియు కౌమారదశలో, పరిస్థితులు వారిలో కొందరిని ఎలా నేరస్థులుగా మారుస్తాయి, మేము ఇప్పటికే పరిశీలించాము. యుక్తవయస్సులో ఒక వ్యక్తి జీవితం యొక్క ప్రధాన భారాన్ని భరించవలసి ఉంటుంది. వృద్ధాప్యం సమస్యల నుండి బయటపడదు. విస్తృత సమాజం దృష్ట్యా, వృద్ధాప్య సమస్యలు తులనాత్మకంగా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, వ్యక్తి యొక్క దృక్పథంలో, సమస్యలు తక్కువ ముఖ్యమైనవి కావు. వృద్ధాప్యంలో శారీరక దృఢత్వం క్షీణిస్తుంది, మానసిక స్థైర్యం తగ్గిపోతుంది, ధన బలం మందగిస్తుంది మరియు కంటి చూపు మందగిస్తుంది. ఇది ఆశీర్వాదం పొందిన కొద్దిమంది వృద్ధులకు మాత్రమే సంతృప్తి మరియు సంతృప్తి యొక్క దశగా నిరూపించబడవచ్చు. కానీ, పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలకు, ఇది వాస్తవానికి నిరాశ, నిస్పృహ, వ్యాధి, పశ్చాత్తాపం మరియు ఒంటరితనం యొక్క కాలం కావచ్చు. బాధలో ఉన్న తమ మనసుకు కొంత ఊరటనిచ్చే క్రమంలో, మంచి సంఖ్యలో ప్రజలు మతం వైపు మొగ్గు చూపుతున్నారు. వారు తమ వైఖరిలో మరింతగా మరో ప్రపంచానికి చెందినవారు అవుతారు. కొందరు తమ పిల్లలు లేదా మనవరాళ్ల విజయాల ద్వారా సంతృప్తిని పొందాలని కోరుకుంటారు. కొంతమంది వృద్ధులు బాహ్య ప్రపంచంతో సంబంధాలను తెంచుకుని ఏకాంతంగా జీవించడానికి ఇష్టపడతారు. కొంతమంది మాత్రమే రాజీలు చేసుకుంటారు మరియు జీవిత ప్రవాహాలతో పాటు ప్రయాణించడానికి తమను తాము సిద్ధం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారు. వృద్ధాప్యం దాని మానసిక మరియు సామాజిక-సాంస్కృతిక వైపులా ఉంటుంది. వీటికి సంబంధించిన అంతర్దృష్టి సమస్యను బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి మాకు సహాయపడుతుంది.

12.4. కుటుంబం మరియు సంఘంలో వృద్ధుల మార్పు పాత్ర:

సమాజంలో మారుతున్న సామాజిక-సాంస్కృతిక పరిస్థితుల కారణంగా, వృద్ధుల సామాజిక పాత్ర కూడా గణనీయంగా మారిపోయింది. కుటుంబం మరియు సమాజంలో వృద్ధుల పాత్ర మారడం వల్ల వారికి సర్దుబాటు సమస్యలు ఏర్పడుతున్నాయి. మారుతున్న పరిస్థితులు మరియు పాత్రలకు అనుగుణంగా వారి వైఫల్యం తరచుగా కొన్ని తీవ్రమైన వ్యక్తిగత సమస్యలకు దారితీస్తుంది.

అధికార పాత్ర యొక్క ఫేడింగ్ అవే:

గతంలో తరతరాలు కలిసి, కుటుంబంలోని వృద్ధులు అధికారం మరియు నిర్ణయం తీసుకునే స్థితిని పొందారు. మూడు లేదా నాలుగు తరాల సభ్యులు ఉండే ఉమ్మడి కుటుంబాల్లో, కుటుంబంలోని పెద్ద సభ్యులకు చాలా గౌరవం మరియు అధికారం ఉండేవి. కుటుంబ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన విషయాలలో నిర్ణయం తీసుకోవడంలో వారు కీలక పాత్ర పోషించారు. ఉమ్మడి కుటుంబాలలోని 'కర్త' లేదా 'కర్ణవన్' సాధారణంగా కుటుంబంలోని పెద్ద సభ్యులు. కుటుంబంలో అధికార వ్యక్తులుగా ఉంటూ వచ్చారు. నేడు, పరిస్థితులు మారాయి. ఉమ్మడి కుటుంబాలు చిన్నాభిన్నమై కేవలం న్యూక్లియర్ కుటుంబాలపైనే అభిమానం నెలకొంది. తదనుగుణంగా, కుటుంబ పెద్దలుగా పెద్ద సభ్యుల పాత్ర మారింది. చిన్న పిల్లల్లా కుటుంబానికి ఆశ్రిత సభ్యులుగా మారిపోయారు. వారు ఇతర సభ్యులపై తమ నిర్ణయాధికారాలను మరియు అధికారాన్ని

కోల్పోయారు.

వృద్ధాప్యం లేదా అనారోగ్యం కారణంగా సమాజానికి ఇకపై సహాయం చేయని పెద్దలు తీవ్రమైన భారంగా భావించే కొన్ని సంస్కృతులు కూడా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు, కోమంచె భారతీయులలో, సంతాపం వారి అత్యున్నత దశలో మరణించిన వారికి మాత్రమే కేటాయించబడింది, ఎందుకంటే వారు సంఘం యొక్క శ్రేయస్సుకు ఎక్కువ నష్టంగా భావించారు. వృద్ధులకు అధికారం లేదా గౌరవం లేని అనేక గిరిజన సంఘాలు ఉన్నాయి. వారు కేవలం ప్రాముఖ్యత లేని డిపెండెంట్ సభ్యులుగా పరిగణించబడతారు.

వృద్ధులు తమ సంతృప్తి కోసం గ్రాండ్ పేరెంట్స్ పాత్రను పోషించలేకపోవడం:

సంప్రదాయ కుటుంబాల్లో వృద్ధులు మనుమలను చూసుకోవడం, వారికి కథలు చెప్పడం, వారితో ఆడుకోవడం, తల్లిదండ్రులకు కోపం వచ్చినప్పుడు వారిని రక్షించడం మొదలైనవాటిలో తాతగారి పాత్రను పోషించేవారు. ఆ పాత్ర వారికి చాలా సంతృప్తినిచ్చింది. ఆధునిక రోజుల్లో, చాలా కుటుంబాలు న్యూక్లియర్ కుటుంబాలుగా ఉన్నాయి, వాస్తవంగా తాతలకు చోటు లేదు. వారు మనుమలతో నివసించడానికి స్థలాన్ని కనుగొన్నప్పటికీ, ఇంట్లో వారి “గ్రాండ్ పేరెంటింగ్ పాత్ర” పోషించడం కష్టం. ఎందుకంటే, తాతలు పోషించిన పాత్రను ఇప్పుడు పాఠశాలలు, కిండర్ గార్డెన్లు, బేబీ సిట్టింగ్ సెంటర్లు, అంగన్వాడీలు మరియు ఇతర శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలు స్వాధీనం చేసుకున్నాయి.

జ్ఞానం మరియు అనుభవం యొక్క రిపోజిటరీ పాత్రను పోషించే అవకాశం లేదు.

చాలా టోమ్ కోసం, కుటుంబం మరియు సమాజంలోని పెద్ద సభ్యులు వారి అపారమైన జ్ఞానం మరియు అనుభవం కోసం గౌరవించబడ్డారు మరియు గౌరవించబడ్డారు. ప్రత్యేకించి వ్యవసాయ సమాజాలలో, వ్యవసాయ ప్రక్రియలు, గృహ వ్యవహారాలు, మతపరమైన కార్యక్రమాలు మరియు వివాహ వేడుకలు మరియు ఇతర రకాల కార్యకలాపాలలో వారి జ్ఞానం మరియు అనుభవం చాలా ఆధారపడి ఉంటుంది మరియు బాగా ప్రశంసించబడింది. వారితో సంప్రదింపులు జరిపి కీలక నిర్ణయాలు తీసుకునేటప్పుడు వారి అభిప్రాయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. కానీ ఇటీవలి కాలంలో, పూర్తిగా మారిన సామాజిక దృశ్యం కారణంగా, యువ తరాలు జ్ఞానాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. చాలా సమస్యలు మరియు విషయాలలో పెద్దల అనుభవం మరియు అభిప్రాయం, కాలం చెల్లినవి మరియు పనికిరానివి. యువకుల ఈ వైఖరి వారిని బాధించడమే కాకుండా, వారు పనికిరాని సంస్థలుగా మారుతున్నారా అని ఆలోచించేలా చేసింది. ఇలా పాత తరానికి, యువ తరానికి మధ్య చాలా ‘జనరేషన్ గ్యాప్’ ఏర్పడింది.

సంఘం మరియు కుల సభ్యులుగా వృద్ధుల పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యత తగ్గడం:

చాలా తూర్పు సమాజాలలో వలె, భారతదేశంలో కూడా, సాంప్రదాయకంగా, సమాజంలోని వృద్ధులు సంఘం నాయకులు మరియు గ్రామ పంచాయతీ సభ్యులుగా ముఖ్యమైన పాత్రను పోషించారు. భారతదేశంలోని కుల మండలి లేదా జాతి పంచాయతీలలో, కులానికి చెందిన పెద్ద సభ్యులు తమకు సూచించబడిన కుల వివాదాలు మరియు వివాదాలపై తీర్పులు ఇవ్వడంలో అధికారాన్ని వినియోగించుకుంటారు. గ్రామ సభలలో కూడా వృద్ధులు అపారమైన ప్రభావాన్ని మరియు అధికారాన్ని పొందారు. సంఘం రాజకీయ వ్యవహారాలపై నిర్ణయాలు తీసుకునే అధికారం వారికి ఇవ్వబడింది. కానీ ఇటీవలి కాలంలో, వృద్ధులు కుటుంబ మరియు సమాజ నాయకులుగా తమ అధికారాన్ని మరియు ప్రభావాన్ని చాలా వరకు

కోల్పోయిన ఫలితంగా తీవ్రమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. వాస్తవానికి, వారి వయస్సు కారణంగా వారు ఇకపై నాయకులుగా అంగీకరించబడరు. ప్రజాస్వామ్యం మరియు రాజ్యాంగబద్ధమైన పాలనా విధానం రావడంతో, జైరోంటోక్రసీ పాలన కనుమరుగైంది.

మార్పు యొక్క అనివార్యతను అంగీకరించడంలో ఇబ్బంది:

వయస్సు మరియు సామాజిక మార్పు మధ్య నిరంతర పరస్పర చర్య ఉంది. చరిత్రలో సారూప్యత లేని అపారమైన వేగంతో సామాజిక మార్పు జరుగుతోంది. ఇది ఆధునిక కాలపు కఠిన వాస్తవం. చాలా మంది వృద్ధులు ఈ వాస్తవాన్ని అంగీకరించడానికి వచ్చినప్పటికీ, చాలామంది దీనిని అంగీకరించడం, రాజీలు చేయడం మరియు చివరకు దానితో సర్దుబాటు చేయడం కష్టం. వారు నిజానికి సామాజిక మరియు మానసిక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. సాంప్రదాయ సామాజిక వాతావరణంలో వారికి సామాజిక భద్రతను అందించిన సామాజిక సంస్థల క్షీణత దీనికి వాస్తవంగా కారణం .

12.5. సాంప్రదాయ కుటుంబం వరైస్ ఆధునిక కుటుంబం:

వృద్ధుల సంరక్షణకు ఉత్తమమైన ప్రదేశంగా ఉమ్మడి / విస్తృత కుటుంబం గతంలోని వాస్తవికతగా కనిపిస్తుంది. సంబంధాల డైనమిక్స్ లో కొన్ని స్వాభావిక మార్పుల ఆధారంగా, కుటుంబాన్ని 'సాంప్రదాయ కుటుంబం' మరియు 'ఆధునిక కుటుంబం'గా వర్గీకరించవచ్చు. విభిన్న రకాల కుటుంబాలలోని వ్యక్తులు విభిన్నమైన సున్నితత్వాన్ని కలిగి ఉంటారు మరియు వృద్ధుల సంరక్షణ పట్ల ఒకే విధమైన వైఖరిని పంచుకోరు. వృద్ధుల సంరక్షణ గురించిన భావాలు దాని పరిమాణం మరియు రకాలను బట్టి కుటుంబం నుండి కుటుంబానికి మారుతూ ఉంటాయి. 'సాంప్రదాయ కుటుంబం మరియు ఆధునిక కుటుంబం' యొక్క కొన్ని లక్షణాలు క్రింది పట్టికలో ఇవ్వబడ్డాయి. ఇవి ద్వంద్వ చిత్రాన్ని ప్రదర్శిస్తాయి. రెండు వర్గాలలోని వృద్ధులు సాంప్రదాయ కుటుంబ ఆలోచనా విధానాన్ని కలిగి ఉంటారు మరియు యువకులు ఆధునిక కుటుంబం పరంగా ఆలోచిస్తారు. కాబట్టి, విశ్వాసాల ఘర్షణ ఉంది. వృద్ధులపై వేధింపుల సంఘటనలు అటువంటి తరాల అంతరం నుండి బయటపడతాయి. వృద్ధుల సంరక్షణ, గౌరవం మరియు గౌరవం కోసం నైతిక, మతపరమైన మరియు సామాజిక నిర్బంధాలు నేటి మార్కెట్ ఆధారిత వినియోగదారు సమాజంలో మరణిస్తున్న దృగ్విషయం. అదనంగా, వలసలు మరియు భౌతిక స్థలం యొక్క అభద్రత వృద్ధుల సంరక్షణకు ప్రధాన బెదిరింపులు. సామాజిక మరియు చట్టపరమైన రక్షణల ద్వారా మాత్రమే పిల్లల నుండి వృద్ధుల సంరక్షణను ఆశించవచ్చు, కాబట్టి సంరక్షకులు అటువంటి రక్షణల గురించి తెలుసుకోవాలి మరియు ఉపయోగించుకోవాలి.

సాంప్రదాయ కుటుంబం మరియు ఆధునిక కుటుంబం యొక్క లక్షణాలు:

సంప్రదాయ కుటుంబం	ఆధునిక కుటుంబం
1) కుటుంబ సభ్యులందరూ సమానంగా చెప్పరు.	1) ప్రతి ఒక్కరూ అన్ని కుటుంబ సమస్యలపై వారి వ్యక్తిగత స్థితిని సమానంగా నొక్కిచెప్పారు మరియు సమర్థించుకుంటారు.
2) ఎవరైనా గుర్తించబడతారు మరియు అధికార నిర్ణయాల కోసం గుర్తించబడతారు (గృహ అధిపతి).	2) ఎవరినీ అధికారంగా గుర్తించలేదు.
3) సాధారణంగా, ఇంటి అధిపతిగా, అతను / ఆమె కుటుంబంలో అధికారాన్ని ఆదేశిస్తారు.	3) ఒకరిపై ఒకరు అధికారాన్ని రుద్దుకునే ధోరణి నిరుత్సాహపరుస్తుంది.
4) కుటుంబ సంప్రదాయాలకు కట్టుబడి ఉండటం బలమైన విలువ	4) వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ మరియు ఎంపిక ప్రధాన లక్షణాలు
5) ఉమ్మడి వంటగది, ఉమ్మడి వేడుక మరియు ఉమ్మడి చర్య అత్యంత కావాల్సినవి	5) ఒకరితో ఒకరు పంచుకోవడం ముఖ్యమైన లక్షణం కాదు
6) ప్రతి విషయంలోనూ వాదనలు అక్కర్లేదు	6) పూర్తి వాదన ఉంది, ప్రతి ఒక్కరూ స్వేచ్ఛ మరియు వ్యక్తిగత ఎంపికను కలిగి ఉంటారు
7) స్వేచ్ఛా జీవన శైలికి స్వేచ్ఛ పూర్తిగా పరిమితం చేయబడింది.	7) స్వేచ్ఛా జీవన శైలి
8) భావోద్వేగాల స్వేచ్ఛా ప్రవాహం లేకపోవడం	8) భావోద్వేగాల పూర్తి ప్రవాహం ఉంది
9) కుటుంబంలో ప్రాథమిక లక్షణంగా సర్దుబాటు చాలా అవసరం	9) సర్దుబాటు లేకపోవడం
10) పరస్పర సంరక్షణ మరియు ఆందోళన సాధారణంగా భాగస్వామ్య విలువలు	10) స్వీయ-సంరక్షణ' మరియు 'ఆత్మ చింతన'కు అత్యధిక ప్రాధాన్యత

కుటుంబం నుండి స్వీయ స్థితికి మారండి:

ఆధునికీకరణ మరియు పారిశ్రామికీకరణ కుటుంబ నిర్మాణంపై ప్రభావం చూపాయి మరియు వినియోగదారు సమాజానికి ఆవిర్భావాన్ని ఇచ్చాయి. ఆధునికత యొక్క ఉత్పాదకత మరియు విషయాలు క్రమంగా సంబంధాలను రూపొందిస్తాయి. వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాల డైనమిక్స్ వాటి రంగును వేగంగా మారుస్తున్నాయి. వ్యక్తి స్వేచ్ఛ మరియు వ్యక్తిత్వం కోసం ఆందోళనలు ఆధునిక కుటుంబ వ్యవస్థ యొక్క ప్రధాన లక్షణంగా మారాయి. ఆధునిక సమాజం యొక్క ప్రధాన లక్షణంగా స్వీయ వ్యాయామం మారుతోంది. ప్రవర్తన యొక్క ప్రధాన చోదక శక్తిగా సెఫ్ కేంద్ర దృష్టిగా మారుతోంది. 'ఫ్యామిలీ-సెల్ఫ్' కాకుండా 'నేనే' అనేది సమాజంలో పుట్టుకొస్తున్న కొత్త దృగ్విషయంగా కనిపిస్తోంది. వ్యక్తిగతీకరించబడిన స్వీయ అనేది ఆధునికీకరణ ప్రక్రియలో ఒక భాగం, అయితే కుటుంబం. స్వీయ అనేది పాత సాంప్రదాయ ఉమ్మడి కుటుంబానికి ప్రతిబింబం, ఇక్కడ ఆలోచన, విలువలు మరియు ప్రవర్తనలు సాధారణంగా కుటుంబ సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా ఉంటాయి.

ఆధునికతకు వేగంగా వెళుతున్న వ్యక్తులు పెద్ద ఉమ్మడి కుటుంబంలో నివసించే పరిమితులను గ్రహించారు, ఇది వ్యక్తి యొక్క ఆసక్తిపై గణనీయమైన సర్దుబాటు మరియు నియంత్రణను కోరుతుంది. ముఖ్యమైన కుటుంబ నిర్ణయాలలో వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు చోటు లభించదు. విద్య, వివాహం, జీవనశైలి మరియు సాధారణ ప్రవర్తనలు మరియు విలువలు వంటి రంగాలు చిన్న మరియు పెద్దల మధ్య సంఘర్షణ యొక్క ప్రధాన ప్రాంతాలు.

వృద్ధాప్యం యొక్క పెరుగుతున్న సవాళ్లు:

వృద్ధాప్యం అనేది జనాభాలో పెరుగుతున్న విభాగం మరియు అదే సమయంలో ఇది సామాజికంగా మరియు సాంస్కృతికంగా నేర్చుకున్న దృగ్విషయాలైన కష్టాల చిత్రాలను మెరుస్తుంది. 'వృద్ధులు' మరియు 'వృద్ధాప్యం' అనేవి రెండు భిన్నమైన భావనలు, ఒకటి జనాభాలోని ఒక విభాగాన్ని సూచిస్తుంది మరియు మరొకటి వృద్ధులయ్యే ప్రక్రియ. వృద్ధాప్యం ప్రారంభమయ్యే కాలం శాస్త్రీయంగా కష్టం, పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి. ఇది దేశం, ప్రాంతం మరియు సంస్కృతి యొక్క ఆకృతులతో లోతుగా నిర్ణయించబడిందని అభిప్రాయం.

వృద్ధాప్యం యొక్క సహజత్వం యొక్క తిరస్కరణ:

వయస్సు-నిర్దిష్ట ప్రవర్తనా స్వభావాలు ప్రాథమికంగా సహజమైనవి మరియు సార్వత్రికమైనవి. కానీ అలాంటి స్వభావాల పట్ల అవగాహన సాంస్కృతికంగా మరియు సామాజికంగా పాలించబడుతుంది. అందువల్ల, ప్రవర్తనా ధోరణిని వ్యక్తుల కోణం నుండి మరియు సమాజం నుండి అధ్యయనం చేయాలి. వ్యక్తి యొక్క స్వభావాలను ఎల్లప్పుడూ సమాజం నిర్ణయిస్తుంది. మరియు వ్యక్తి సమాజం యొక్క సూత్రప్రాయ ప్రవర్తనల చట్రంలో నేర్చుకుంటాడు మరియు పునశ్చరణ చేస్తాడు. లెర్నింగ్ మరియు డి-లెర్నింగ్ ప్రక్రియలో, వ్యక్తులు సాధారణంగా అలాంటి ప్రవర్తనలను ఆర్పివేస్తారు, అది వారికి సేవ చేసే వాటిని పొందడం మరియు బలోపేతం చేయడం కోసం వారి ఉద్దేశ్యాన్ని అందించదు.

ప్రస్తుతం ఉన్న అభివృద్ధి నమూనా ప్రకారం నేడు కుటుంబ మద్దతు క్రమంగా తగ్గిపోతోంది.

క్రియాశీల వృద్ధాప్యం:

ఉత్పాదకత యొక్క దృగ్విషయం, కాబట్టి వ్యక్తులు, సమూహం మరియు సమాజం యొక్క స్థితిని నిర్ణయించడానికి కీలకం. ఉదాహరణకు, ఆడపిల్లల విషయంలో చాలా నిర్లక్ష్యం మరియు వివక్షాపూరిత పద్ధతులు అనుసరిస్తున్నాయి. ఇది కూడా ఉత్పాదకత మరియు ఉత్పాదకతతో దగ్గరి సంబంధం కలిగి ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. ఉత్పాదకతలో నష్టం అనే భావన నుండి వివక్షతతో కూడిన చికిత్సలు అనుసరించబడతాయి. సమాజంలో అంచనాలు మరియు ఉత్పాదకత కోల్పోవడం అనేది ఉదాసీనత యొక్క మనస్తత్వ శాస్త్రాన్ని బలోపేతం చేయడమే కాకుండా, కుటుంబ హింస, లింగ పక్షపాతం, వృద్ధాప్య క్రూరత్వాలు, వృద్ధుల పట్ల నిర్లక్ష్యం చేయబడిన సంరక్షణ మొదలైన ఉదాసీన ప్రవర్తనలు మరియు అవాంఛిత సామాజిక దురాచారాలను మరింత తీవ్రతరం చేస్తుంది.

జీవితం యొక్క పురాతన దశలో సంరక్షణ:

ఈ భారాన్ని నిర్వహించడంలో వైఫల్యం వివిధ స్వభావాల దుర్వినియోగాలను సృష్టిస్తుంది. ఆర్థిక మరియు గృహ పరిమితుల కారణంగా ఇప్పటికే బాధపడుతున్న కుటుంబాలకు, నగరంలో వృద్ధుల సంరక్షణ అవాంఛనీయ భారంగా మారుతుంది, అది వారిని మానసికంగా, సామాజికంగా మరియు ఆర్థికంగా ప్రభావితం చేస్తుంది. ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకున్న వారు కూడా

బలహీనమైన తల్లిదండ్రులు మరియు తాతయ్యల సంరక్షణ కోసం క్రమంగా మనస్తత్వాన్ని (అంటే మానసిక స్థితి) కోల్పోతున్నారు. ఇంటర్ జనరేషన్ గ్యాప్:

పిల్లల మరియు వృద్ధుల మధ్యతరాల అంతరానికి స్పష్టమైన ఆధారాలు ఉన్నాయి. పరిశోధనలు జరిగాయి. రెండు పరిశోధనల ప్రతిబింబం ఇక్కడ చర్చించబడింది. ఇంటర్ జనరేషన్ల సంబంధాలు వివిధ తరాలకు చెందిన వ్యక్తుల మధ్య పరస్పర చర్యలు, వారు ఒక సాధారణ చారిత్రక కాలంలోనే పుట్టి, జీవించి, మరణిస్తున్న కారణంగా ఒకేలాంటి కానీ ఒకేలాంటి అనుభవాలను పంచుకోని వేలాది మంది వ్యక్తులు. కుటుంబం అనేది భాగస్వామ్య నమ్మకాలు, నిబంధనలు, విలువలు మరియు సాంస్కృతిక సంప్రదాయాల వ్యవస్థ ద్వారా బహుళ తరాలను ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానించే డ్రెడ్. ఒక కుటుంబంలో, ఈ ఇంటర్ జనరేషన్ సంబంధాలు పిల్లలు, తల్లిదండ్రులు మరియు తాతామామల మధ్య వంశ వారధిగా భావించబడతాయి.

సాంప్రదాయ భారతీయ సమాజంలో, వృద్ధులు ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది పెద్దలు, పిల్లలు, మనుమలు మరియు ఇతర బంధువులతో కూడిన బహుళ తరాల విస్తృత కుటుంబంలో నివసించారు. ఈ సమాజాలలో వృద్ధులు అసమానమైన గౌరవ భావాన్ని, కుటుంబం లేదా సంఘంలో చట్టబద్ధమైన అధికారాన్ని కలిగి ఉన్నారు, కుటుంబం యొక్క ఆర్థిక మరియు రాజకీయ కార్యకలాపాలలో నిర్ణయాధికార బాధ్యతలను కలిగి ఉన్నారు మరియు అనుభవం మరియు జ్ఞానం యొక్క భాండాగారాలుగా పరిగణించబడ్డారు. వృద్ధులు సంప్రదాయాలు మరియు ఆచారాల మధ్య లింక్ గా పనిచేసారు మరియు రోజువారీ జీవితంలో వాటిని అమలు చేయడానికి బాధ్యత వహిస్తారు. కుటుంబంలో శ్రమ విభజన ఉంది మరియు వృద్ధులు వారి జీవితాన్ని అర్థవంతం చేయడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాలి. అంతర్ తరాలకు చెందిన పెద్దలు చరిత్రకారుని పాత్రను పోషించారు, సాంస్కృతిక మరియు కుటుంబ గతం గురించి సమాచారాన్ని అందించారు, యువకుడు అనుసరించగలిగే రోల్ మోడల్, వారి విలువైన అనుభవాలతో యువకులకు మార్గనిర్దేశం చేయగల మరియు రాజును చూసుకునే గురువు. సంక్షోభంలో.

12.6. వృద్ధుల సమస్యకు పరిష్కార చర్యలు:

గతంలో కంటే ఇప్పుడు పాతవారి సమస్య మరింత ఎక్కువైంది. పారిశ్రామిక విప్లవం రావడం, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ అభివృద్ధి మరియు వైద్య శాస్త్రం అభివృద్ధి ఈ సమస్యకు కొత్త కోణాన్ని జోడించాయి. పారిశ్రామిక విప్లవానికి ముందు, సగటు ఆయుర్దాయం. ప్రపంచమంతటా మనిషి చాలా తక్కువ. ఇప్పుడు అది విపరీతంగా పెరిగింది. చాలా యూరోపియన్ దేశాలలో ప్రజల సగటు జీవిత కాలం 65 ఏళ్ల మార్కును దాటింది. భారతదేశంలో, స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పుడు, అంటే, 1950 లలో సగటు భారతీయుడి జీవిత కాలం సుమారు 28 సంవత్సరాలు మరియు ఇప్పుడు అది 50 సంవత్సరాలకు పెరిగింది. దీంతో దాదాపు అన్ని దేశాల్లో వృద్ధుల సంఖ్య పెరిగింది. పెద్ద సంఖ్యలో వృద్ధుల ఉనికి ముఖ్యంగా రష్యా, బ్రిటన్, నార్వే, స్వీడన్, స్విట్జర్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మొదలైన దేశాలలో జనాభా కూర్పును ప్రభావితం చేసింది.

12.7. సమస్యలను పరిష్కరించడంలో సహాయకరంగా ఉండే చర్యలు:

ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, సీనియర్ సిటిజన్ల సమస్యలకు జీవితానికి సంబంధించి ప్రపంచ స్థాయిలో ఒక అవగాహన ఏర్పడింది. ఈ అవగాహన భారతదేశంతో సహా అనేక జాతీయ ప్రభుత్వాలు వారి సమస్యలను తగ్గించడానికి మరియు వారికి

తగినంత సామాజిక భద్రతను అందించడానికి కొన్ని సరైన చర్యలు తీసుకునేలా చేసింది. వృద్ధుల సమస్యలను పరిష్కరించడంలో మరియు వారికి అవసరమైన భద్రతను అందించడంలో అత్యంత ఉపయోగకరమైన మరియు సహాయకరంగా ఉండే కొన్ని చర్యలు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి:

1. వృద్ధులకు తగిన ఆర్థిక సహాయం అందించడం.
2. వృద్ధుల సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి జాతీయ స్థాయి సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రాజెక్టులు.
3. వృద్ధుల సంక్షేమ కార్యక్రమాలు.
4. వృద్ధులకు కొన్ని ప్రత్యేక రాయితీలు, సౌకర్యాలు కల్పించారు.
5. వృద్ధుల సేవ కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థలు.
6. వృద్ధుల కోసం అంతర్జాతీయ స్థాయి చర్యలు.

వాస్తవానికి, దాదాపు అన్ని అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు సీనియర్ సిటిజన్ల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి అనేక సామాజిక, శాసన సంస్కరణ మరియు సంక్షేమ చర్యలను చేపట్టే రోజులు. ప్రభుత్వాలు మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలు వృద్ధుల ప్రయోజనాల కోసం విభిన్న కార్యకలాపాలను చేపట్టాయి.

1. వృద్ధులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం:

వృద్ధులు తమ జీవిత చరమాంకంలో ఆర్థిక అభద్రతతో బాధపడకుండా ఉండేందుకు వారికి ఆర్థిక భద్రత కల్పించేందుకు ప్రపంచంలో అనేక పథకాలు ఉన్నాయి. మన దేశంలో కూడా ఇలాంటి పథకాలు అనేకం ఉన్నాయి. ఉదాహరణకి:

అ) పదవి విరమణ పింఛను:

కొన్ని కనీస సంవత్సరాల సర్వీసులో ఉన్న వారికి వారి పదవీ విరమణ తర్వాత వృద్ధాప్య పెన్షన్ అందించబడుతుంది. ఈ పెన్షన్ అర్హత ఉన్న ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరికీ మరియు కొన్ని ప్రైవేట్ కంపెనీలు మరియు పారిశ్రామిక యూనిట్లలోని ఉద్యోగులకు కూడా హామీ ఇవ్వబడుతుంది.

ఆ) పదవీ విరమణ చేసిన వారికి ఇతర ఆర్థిక ప్రయోజనాలు:

వారి పూర్తి కాల సేవను పూర్తి చేసిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కూడా కొన్ని రకాల ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు అర్హులు. గ్రాంట్యుటీ కమ్యూటీషన్, ఫ్యామిలీ ప్రావిడెంట్ ఫండ్, పర్సనల్ ప్రావిడెంట్ ఫండ్, (PPF), గ్రూప్ ఇన్సూరెన్స్, లీవ్ ఎన్క్యాష్మెంట్, సాధారణ భవిష్య నిధి (GPF), సీనియర్ సిటిజన్ల పేరిట ఉంచిన ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లపై కొంత ఎక్కువ శాతం వడ్డీ, మొదలైనవి.

ఇ) పేదలు మరియు నిరుపేదల కోసం వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం:

“వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం” - UP, రాజస్థాన్, తమిళనాడు, కేరళ, పంజాబ్, పశ్చిమ బెంగాల్, కర్ణాటక మొదలైన రాష్ట్రాల్లో అమలులో ఉంది. ఇది 1964లో అమల్లోకి వచ్చింది. ఈ పథకం ప్రకారం, 60 ఏళ్లు దాటిన వారికి, ఆర్థిక సహాయం లేని వారికి వృద్ధాప్య పింఛనుగా ప్రతి నెలా కొంత మొత్తాన్ని అందజేస్తారు.

ఈ) వృద్ధులకు కూడా ఉపాధి కల్పించడం:

పదవీ విరమణ చేసినప్పటికీ, ఇంకా పని చేయడానికి ఆసక్తి మరియు సామర్థ్యం ఉన్న వారికి కూడా బ్రిటన్, అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, కెనడా మరియు ఇతర దేశాలలో ఉద్యోగం ఇవ్వబడుతుంది. ఇది నిరుపేదలకు ఆదాయాన్ని పొందడమే కాకుండా వారి రిటైర్డ్ జీవితంలో నిమగ్నమై ఉంటుంది. ఆస్ట్రేలియా వంటి దేశాల్లో అధ్యయనం కోసం వివిధ కోర్సులను అందిస్తున్న వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయాలు లేదా కళాశాలలు కూడా ఉన్నాయి. డాక్టర్ SD గోఖలే (ప్రెసిడెంట్ (ఇండియా) ఇంటర్నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆన్ ఏజింగ్) ఆస్ట్రేలియాలోని అటువంటి సంస్థలలో 10,000 కంటే ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఉన్నత చదువుల కోసం తమ పేర్లను నమోదు చేసుకున్నారని గతంలో కొన్నిసార్లు పేర్కొన్నారు. భారతదేశంలో కూడా, అనేక విద్యా సంస్థలు మరియు ప్రైవేట్ మరియు పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీలలో, పదవీ విరమణ చేసిన వ్యక్తుల సేవలను కాంట్రాక్ట్ ప్రాతిపదికన నియమించుకుంటారు.

12.8. సారాంశం:

ముఖ్యంగా 2011 జనాభా లెక్కల తర్వాత భారతదేశం “పిల్లల గొప్ప భూమి”గా పరిగణించబడుతున్నప్పటికీ, వృద్ధుల సంఖ్య కూడా పెరుగుతోంది. వృద్ధాప్యం రెండు సమస్యలతో ముడిపడి ఉంది మరియు సమకాలీన సమాజాలలో వృద్ధాప్య సమస్యకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఉంది.

ప్రాచీన కాలం నుండి, భారతదేశంలో వృద్ధులకు కుటుంబం మరియు సంఘంలో గౌరవం మరియు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడింది. భారతదేశంలోని ప్రాచీన సాహిత్యం వృద్ధుల పట్ల గౌరవప్రదమైన సూచనలతో నిండి ఉంది. సుదీర్ఘ జీవితాన్ని గౌరవించేవారు, వృద్ధాప్యాన్ని గౌరవంగా చూసేవారు మరియు వృద్ధులు సలహాదారులు మరియు సలహాదారులుగా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించారు. మరోవైపు, వారి ఉత్పాదక సామర్థ్యంతో సంబంధం లేకుండా కుటుంబం మరియు సంఘం వారిని చూసుకుంది.

పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ, ఆధునికీకరణ మరియు సాంకేతిక ఆవిష్కరణల శక్తులు ఆచరణాత్మకంగా జీవితంలోని అన్ని అంశాలను ప్రభావితం చేశాయి. ఉమ్మడి నుండి అణుకు కుటుంబ నిర్మాణంలో మార్పు, వలసలు, ద్వంద్వ కెరీర్లు, పెరుగుతున్న వినియోగదారీ మరియు మొదలైన వాటి కారణంగా వృద్ధుల కోసం కుటుంబ సంరక్షణ యొక్క సాంప్రదాయ రక్షణలు బెదిరించబడుతున్నాయి మరియు బలహీనంగా మారుతున్నాయి.

సమకాలీన సంస్కృతి తీవ్రమైన సవాళ్లను కలిగిస్తుంది. సాంప్రదాయ భారతీయ సమాజంలో, వృద్ధులు ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది పెద్దలు, పిల్లలు, మనుమలు మరియు ఇతర బంధువులతో కూడిన బహుళ తరాల విస్తృత కుటుంబంలో నివసించారు. ఈ సమాజాలలో వృద్ధులు అసమానమైన గౌరవ భావాన్ని కుటుంబం లేదా సంఘంలో చట్టబద్ధమైన అధికారాన్ని కలిగి ఉన్నారు, కుటుంబం యొక్క ఆర్థిక మరియు రాజకీయ కార్యకలాపాలలో నిర్ణయాధికార బాధ్యతలను కలిగి ఉన్నారు మరియు అనుభవం మరియు జ్ఞానం యొక్క భాండాగారాలుగా పరిగణించబడ్డారు. సమాజంలో మారుతున్న సామాజిక-సాంస్కృతిక పరిస్థితుల కారణంగా, వృద్ధుల సామాజిక పాత్ర కూడా గణనీయంగా మారిపోయింది. కుటుంబం మరియు సమాజంలో వృద్ధుల పాత్ర మారడం వల్ల వారికి సర్దుబాటు సమస్యలు ఏర్పడుతున్నాయి. మారుతున్న పరిస్థితులు మరియు పాత్రలకు అనుగుణంగా వారి వైఫల్యం తరచుగా కొన్ని తీవ్రమైన వ్యక్తిగత సమస్యలకు దారి తీస్తుంది.

12.9. కీలక పదాలు:

- 1) ఉమ్మడి కుటుంబం
- 2) చిన్న కుటుంబం
- 3) అధికార పాత్ర
- 4) పారిశ్రామికీకరణ
- 5) ఆధునికీకరణ
- 6) పట్టణీకరణ

12.10. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల పరిస్థితులకు సంబంధించి సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమాజాల మధ్య తేడాలను వివరించండి?
- 2) కుటుంబం మరియు సంఘంలో వృద్ధుల మార్పు పాత్ర గురించి చర్చించండి?

12.11. ఆధార గ్రంథాలు:

1. అననియాస్, JA & స్ట్రైడమ్, H. 2012. నమీబియాలోని ఖోమాస్ ప్రాంతంలోని పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అసాధికారిక సంరక్షణ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం: ఎ నీడ్స్ అసెస్మెంట్. (ప్రచురించబడలేదు).
2. దేస్వాల్, VPS (2011), 'వృద్ధుల దుర్వినియోగం: సమస్యలు మరియు నివారణ చర్యలు', హెల్పేజ్ ఇండియా రీసెర్చ్ & డెవలప్మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 17 నం. 3.
3. లోవెన్స్టైయిన్, A., ఈసికోవిట్స్, Z, బ్యాండ్-వింటర్స్టైయిన్, T & ఎనోష్, G. 2009 . వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం సామాజిక దృగ్విషయమా? ఇజ్రాయెల్లో మొదటి జాతీయ వ్యాప్తి సర్వే నుండి డేటా. జర్నల్ ఆఫ్ ఎల్డర్ అబ్యూజ్ అండ్ నెగ్లెక్ట్, 21(3):253-277.
4. పిల్లేమర్, K, & ఫింకెల్తోర్, D. (1988). పెద్దల దుర్వినియోగం యొక్క ప్రాబల్యం: యాదృచ్ఛిక నమూనా సర్వే. ది జెరోంటాలజిస్ట్, 28(1), 51-57.
5. ఉషశ్రీ, S, & బాషా, S. (1999). వృద్ధులలో గృహ హింస. K. L.Sharma (Ed.), డైమెన్షన్స్ ఆఫ్ ఏజింగ్: ఇండియన్ స్టడీస్ (pp. 171-178). భారతదేశం: రావత్ పబ్లికేషన్స్.
6. వోల్ఫ్, RS & పిల్లేమర్, K (2000), 'ఎల్డర్ దుర్వినియోగం మరియు కేసు ఫలితం', ది జర్నల్ ఆఫ్ అప్లైడ్ జెరోంటాలజీ, vol.19, pp. 203-220.

- ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం - 13

వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు

13.0. లక్ష్యం:

వృద్ధుల సంక్షేమానికి సంబంధించిన విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను వివరించడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

విషయ క్రమం:

13.1. పరిచయం

13.2. వృద్ధుల సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి జాతీయ స్థాయి సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రాజెక్టులు

13.3. వృద్ధుల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క వివిధ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు

13.4. ఇతర మంత్రిత్వ శాఖల పథకాలు

13.5. సారాంశం

13.6. కీలకపదాలు

13.7. నమూనా ప్రశ్నలు

13.8. ఆధార గ్రంథాలు

13.1. పరిచయం:

పాలసీ అనేది నిర్ణయాలకు మార్గనిర్దేశం చేయడానికి మరియు హేతుబద్ధమైన ఫలితాలను సాధించడానికి ఒక సూత్రం లేదా నియమం. ఇది ఉద్దేశం, మరియు ఒక ప్రక్రియ వలె అమలు చేయబడుతుంది. ప్రోగ్రామ్లు లేదా ఖర్చు ప్రాధాన్యతలు వంటి విభిన్న ప్రత్యామ్నాయాలను గుర్తించడం మరియు వాటి ప్రభావం ఆధారంగా వాటిలో ఎంచుకోవడం వంటి ముఖ్యమైన సంస్థాగత నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియను కూడా ఇది సూచిస్తుంది. స్పష్టమైన లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి ఏర్పాటు చేయబడిన రాజకీయ, నిర్వహణ, ఆర్థిక మరియు పరిపాలనా యంత్రాంగాలుగా విధానాలను అర్థం చేసుకోవచ్చు. పాలసీ సూత్రీకరణ ప్రక్రియ సాధారణంగా సాధ్యమైనన్ని సంభావ్య విధాన ప్రభావాన్ని అంచనా వేసే ప్రయత్నాన్ని కలిగి ఉంటుంది, ఇచ్చిన విధానం ఊహించని లేదా అనాలోచిత పరిణామాలను కలిగి ఉండే అవకాశాలను తగ్గించడానికి.

వృద్ధుల కోసం సమగ్ర విధానాన్ని రూపొందించడం, సమగ్రంగా మరియు సమన్వయంతో వారి సంరక్షణ కోసం అత్యంత తక్షణ అవసరం. ఈ విధానాన్ని అమలు చేయడం జాతీయ బాధ్యత, ప్రభుత్వం, NGOలు మరియు ఇతర సామాజిక విభాగాల సంయుక్త కృషి అవసరం. పాల్గొనే అన్ని మంత్రిత్వ శాఖలు, శాఖలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు NGOలు వృద్ధుల సంక్షేమానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం మరియు పాల్గొనడం తప్పనిసరి చేయాలి. పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం, మూల్యాంకనం మరియు పనితీరు పర్యవేక్షణ కోసం మరియు సరసమైన స్వయంప్రతిపత్తిని అందించే పాలనా నిర్మాణాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి.

13.2. వృద్ధుల సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి జాతీయ స్థాయి సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రాజెక్టులు:

వృద్ధుల సంక్షేమాన్ని ప్రచారం చేయడం:

అ) వయోవృద్ధుల జాతీయ విధానం-1999:

వృద్ధుల ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకు, భారత ప్రభుత్వం 1999వ సంవత్సరంలో జాతీయ స్థాయి విధానాన్ని రూపొందించింది. దీనిని “వయోవృద్ధుల జాతీయ విధానం” అంటారు. ఈ విధానాన్ని అమలు చేసేందుకు కార్యాచరణ ప్రణాళిక కూడా సిద్ధమైంది. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖతో సరైన సమన్వయాన్ని ఏర్పరచుకోవడం ద్వారా ప్రభుత్వం తన కార్యాచరణ ప్రణాళికను అమలు చేయడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తోంది.

ఆ) నేషనల్ కౌన్సిల్ ఫర్ ఓల్డ్ పర్సన్స్ (NCOP)-1999:

వృద్ధుల జాతీయ విధానం ప్రకారం, మే 14, 1999 న “National Council for Older Persons” అనే మరో సంస్థకు ప్రభుత్వం జన్మనిచ్చింది. అందించడం దీని ప్రధాన పని. వృద్ధుల ప్రయోజనం కోసం చేపట్టిన వివిధ కార్యక్రమాలు మరియు పథకాల అమలు మరియు ప్రభావం గురించి ప్రభుత్వానికి సమాచారం మరియు దానికి సంబంధించిన వివరణాత్మక నివేదికను సిద్ధం చేయడం. ఈ సంస్థ వృద్ధుల ఫిర్యాదులను పరిశీలించి, వృద్ధుల సేవల కోసం పనిచేస్తున్న ఏజెన్సీలు మరియు సంస్థలు చేసిన ఫిర్యాదులను పరిశీలించి, న్యాయం అందించేలా ఏర్పాట్లు చేస్తుంది.

1. వృద్ధుల సంక్షేమ కార్యక్రమాలు:

సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ 1992వ సంవత్సరం నుండి వృద్ధుల ప్రయోజనాల కోసం మరియు వారి ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడం కోసం అనేక కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తోంది. వాటిలో కొన్ని క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి.

అ) వృద్ధాశ్రమ పథకం:

వృద్ధులకు భౌతిక రక్షణ, వైద్య సహాయం మరియు ఆర్థిక భద్రత కల్పించడానికి భారతదేశంతో సహా అన్ని దేశాలలో ‘వృద్ధాశ్రమాలు’ ఉన్నాయి. తరచుగా తమ స్వంత పిల్లలతో విడిచిపెట్టిన పేద వృద్ధులు సాధారణంగా ఈ ఇళ్లలో ఆశ్రయం పొందుతారు. దిగువ మధ్యతరగతి వర్గాలకు చెందిన నిరుపేదలు మరియు నిస్సహాయ వృద్ధులు ఈ పథకం కిందకు వస్తారు. వృద్ధాశ్రమాల ఖైదీలను కుటుంబ వాతావరణంలో ఉంచారు మరియు సామాజిక కార్యకర్తలు మరియు కౌన్సెలర్లు చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. వారి శారీరక మరియు మానసిక క్షేమం శిక్షణ పొందిన వైద్య నిపుణులు కూడా చూసుకుంటారు. ప్రభుత్వ సహాయంతో ప్రైవేట్ ఏజెన్సీలు కూడా ఇటువంటి గృహాలను నిర్వహించవచ్చు. కానీ ఈ ఇళ్లలో కూడా వృద్ధులు తరచుగా మానసిక సమస్యలతో బాధపడుతున్నారు.

ఆ) వృద్ధుల కోసం డే-కేర్ సెంటర్లు:

డే-కేర్ సెంటర్ అనేది వృద్ధులను వారి కుటుంబాల్లో ఏకీకృతంగా ఉంచడానికి మరియు కుటుంబంలో వారి కార్యకలాపాలకు అనుబంధంగా ఉండే పథకం. సామాజిక వర్గాలకు అతీతంగా వృద్ధులందరికీ లభి చేకూర్చడమే ఈ పథకం లక్ష్యం. కొన్ని ప్రభుత్వేతర సంస్థలు డే-కేర్ సెంటర్లను కూడా నిర్వహిస్తున్నాయి.

ఇ) వృద్ధుల కోసం మొబైల్ మెడికల్ కేర్ సర్వీస్ యూనిట్లు:

గ్రామీణ మరియు పట్టణ మురికివాడలలో నివసించే వృద్ధులకు మొబైల్ వైద్య సేవలు అందించబడతాయి. మొబైల్

హెల్త్ క్యాంపుల ద్వారా వృద్ధులకు వారి వయస్సు ఆధారిత వ్యాధులకు వైద్య సలహాలు మరియు చికిత్స అందించబడుతుంది
ఈ) వృద్ధుల కోసం ఫోస్టర్ కేర్ లేదా దత్తత సేవలు:

ఈ కార్యక్రమం కింద, పేదరికం మరియు నిస్సహాయత కారణంగా దయనీయమైన జీవితాన్ని గడుపుతున్న నిరాశ్రయులైన మరియు ఒంటరి వృద్ధులకు వివిధ సేవలు అందించబడతాయి. అటువంటి వృద్ధులను వారి సంస్కృతి మరియు సామాజిక విలువలను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఇష్టపడే కుటుంబాలతో ఉంచడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి.

ఉ) జాతీయ సామాజిక సహాయ కార్యక్రమం (NSAP):

NSAP భారతదేశంలో 1995 నుండి పని చేస్తోంది. ఇది జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం (NOAPS), జాతీయ కుటుంబ ప్రయోజన పథకం (NFBS) మరియు జాతీయ ప్రసూతి ప్రయోజన పథకం (NMBS) వంటి పథకాలను కలిగి ఉంది.

ఊ) జిల్లాకు కనీసం ఒక వృద్ధాశ్రమం:

1996-97 ప్రాజెక్ట్ ప్రకారం, ప్రభుత్వం పంచాయితీ రాజ్ లేదా NGO లకు వృద్ధాశ్రమాలను స్థాపించడానికి సహాయం చేయవచ్చు. అటువంటి గృహాలు లేని చోట, ప్రతి జిల్లాకు కనీసం ఒక వృద్ధాశ్రమాన్ని నెలకొల్పడానికి ప్రభుత్వం 30 లక్షల రూపాయల మేరకు తగిన సహాయం చేస్తుంది.

దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో 298 వృద్ధాశ్రమాలు, 425 డే-కేర్ సెంటర్లు, 58 మొబైల్ మెడికల్ సర్వీస్ యూనిట్ల కార్యకలాపాలు ఉన్నాయి.

2. వృద్ధులకు కొన్ని ప్రత్యేక రాయితీలు మరియు సౌకర్యాలు అందించబడ్డాయి:

కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వృద్ధులకు కొన్ని ప్రత్యేక రాయితీలు మరియు సౌకర్యాలను ఇస్తున్నాయి, వాటిలో ఈ క్రింది వాటిని గమనించవచ్చు.

అ) జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం (NOAPS):

NSAP లో భాగంగా జాతీయ వృద్ధాప్య పంచన పథకం 15 ఆగస్టు 1995 నుండి అమలులో ఉంది. ఈ పథకం ఇతర ఆర్థిక వనరులు లేని వృద్ధులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి ఉద్దేశించబడింది. తమను తాము ఆదుకోవాలని. జిల్లా కలెక్టర్ ఆధ్వర్యంలోని కమిటీ ఈ పథకం అమలును చూస్తుంది. ఈ పథకం ప్రకారం, అటువంటి గుర్తించబడిన వృద్ధులకు నెలవారీ పెన్షన్ రూ. 75. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో ఈ పెన్షన్ మొత్తాన్ని పెంచారు.

ఆ) సీనియర్ సిటిజన్లకు ఆదాయపు పన్ను రాయితీలు:

ఆదాయపు పన్ను సెక్షన్ 88 బి ప్రకారం, మొత్తం వార్షిక ఆదాయం 60 ఏళ్లు పైబడిన సీనియర్ సిటిజన్లు రూ. 2.5 లక్షలు ఎలాంటి పన్ను చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు. నరేంద్ర మోదీ నేతృత్వంలోని ఎన్డీయే ప్రభుత్వం ఈ ఆదాయ స్థాయిని 2014-15 సంవత్సరానికి దాని బడ్జెట్లో రూ. 3 లక్షలు.

ఇ) రైలు మరియు బస్సు ప్రయాణంలో రాయితీ:

60 ఏళ్లు పైబడిన పురుషులు మరియు 58 ఏళ్లు పైబడిన మహిళలు రైళ్లలో ప్రయాణిస్తున్నట్లయితే వారి టికెట్

ధరలపై 1/3 రాయితీ అందించబడుతుంది. అదేవిధంగా, కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రాష్ట్ర రవాణా బస్సులలో ప్రయాణించే వృద్ధ ప్రయాణికులకు రాయితీని ఇచ్చాయి. ఉదాహరణకు, కర్ణాటక ప్రభుత్వం డిసెంబర్ 2011 నుండి 60 ఏళ్లు దాటిన ప్రయాణికులందరికీ టిక్కెట్ రేటుపై రాయితీ ఇవ్వడం ప్రారంభించింది. (అయితే ఇది సూపర్ లగ్జరీ వోల్స్ బస్సుల్లో ప్రయాణించే వారికి వర్తించదు).

ఈ) అన్నపూర్ణ యోజన:

ఈ పథకం ప్రకారం, నిస్సహాయంగా ఉన్న వృద్ధులకు (65 ఏళ్లు పైబడిన వారికి) ఆహార భద్రతగా ప్రతి నెలా 10 కిలోల బియ్యాన్ని ఉచితంగా అందజేస్తారు. అయితే ఈ సహాయం జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ స్కీమ్ పొందని వారికి మాత్రమే అందించబడుతుంది. ఈ పథకం ప్రయోజనం పొందేందుకు అర్హులైన వ్యక్తుల జాబితాను తయారు చేయాల్సిన బాధ్యత గ్రామ పంచాయతీలు, పట్టణ పంచాయతీలదే .

3. వృద్ధుల కోసం అంతర్జాతీయ స్థాయి చర్యలు:

UNO తో సహా అంతర్జాతీయ సమాజం ప్రపంచవ్యాప్తంగా పంపిణీ చేయబడిన వృద్ధుల సమస్యల గురించి చాలా ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. WHO మరియు UNESCO (ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ మరియు యునైటెడ్ నేషన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ సైంటిఫిక్ అండ్ కల్చరల్ ఆర్గనైజేషన్) వంటి యూనిట్ల సహాయంతో UNO వృద్ధుల సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి చేపట్టిన వివిధ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలపై భారీ మొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు చేస్తోంది. . ఈ సంస్థలు వృద్ధుల ప్రయోజనం కోసం ఆసియా-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేసిన 30 కంటే ఎక్కువ సంక్షేమ కార్యక్రమాల కోసం ఇప్పటికే 850,000 పౌండ్లకు పైగా ఖర్చు చేశాయి.

పెరుగుతున్న వృద్ధుల సంఖ్య మరియు వారి సమస్యల గురించి ప్రపంచం దృష్టిని ఆకర్షించడానికి, వృద్ధుల పేరుతో కొన్ని పద్ధతులు మరియు కార్యక్రమాలను పాటించాలని UNO ప్రపంచ దేశాలకు పిలుపునిచ్చింది. ఈ ప్రోగ్రామ్ల యొక్క కొన్ని ఉదాహరణలు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి.

అ) అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరం, 1999

ఆ) అంతర్జాతీయ వృద్ధుల దినోత్సవం (అక్టోబర్ 1)

ఇ) అంతర్జాతీయ పెన్షనర్ల దినోత్సవం (డిసెంబర్ 17)

13.3. కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క వివిధ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు:

వృద్ధుల కోసం:

వృద్ధుల కోసం వివిధ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల కోసం ప్రభుత్వం అనేక చొరవ చర్యలు చేపట్టింది. వాటిలో కొన్ని క్రింది విధంగా చర్చించబడ్డాయి:

వృద్ధుల జాతీయ విధానం (NPOP) 1999:

వృద్ధుల శ్రేయస్సును నిర్ధారించే నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటించేందుకు 1999వ సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం వృద్ధులపై జాతీయ విధానాన్ని ప్రకటించింది. భారతదేశంలో వృద్ధుల ఆరోగ్యం, భద్రత, సామాజిక భద్రత మరియు శ్రేయస్సును

ప్రోత్సహించడానికి ఇది ఒక అడుగు. పాలసీ 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తిని వృద్ధుడిగా గుర్తిస్తుంది. ఈ విధానం స్వచ్ఛంద మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలకు కుటుంబం అందించిన సంరక్షణకు అనుబంధంగా మరియు హాని కలిగించే వృద్ధులకు సంరక్షణ మరియు రక్షణను అందించడానికి అనుమతిస్తుంది మరియు మద్దతు ఇస్తుంది.

1999ని అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరంగా మరియు రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన వృద్ధులకు ఇచ్చిన హామీలకు అనుగుణంగా UN జనరల్ అసెంబ్లీ తీర్మానం 47/5 ప్రకారం ఇది సరైన దిశలో ఒక అడుగు. దేశంలోని వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం ఆర్థిక మరియు ఆహార భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు పోషకాహారం, ఆశ్రయం, విద్య, సంక్షేమం, జీవితం మరియు ఆస్తుల రక్షణ మొదలైన అనేక రంగాలలో రాష్ట్ర మద్దతును ఈ పాలసీ ఊహించింది.

ఈ పాలసీ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యాలు:

వృద్ధుల శ్రేయస్సును నిర్ధారించడం, తద్వారా వారు అట్టడుగున, అసురక్షిత లేదా ఏ లెక్కన విస్మరించబడకుండా ఉండాలి. వృద్ధులను కుటుంబాల్లో ఒక భాగంగా మరియు పార్టిల్ గా చేయడానికి తరతరాల మధ్య సంబంధాలను మెరుగుపరిచే విధానాలను అనుసరించడం ద్వారా కుటుంబాలు వారి పాత కుటుంబ సభ్యులను జాగ్రత్తగా చూసుకునేలా ప్రోత్సహించండి. వ్యక్తులు వారి స్వంత మరియు వారి జీవిత భాగస్వాముల వృద్ధాప్యానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయమని ప్రోత్సహించండి. దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా రక్షణతో సహా ఆర్థిక భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఆశ్రయం మరియు సంక్షేమం వంటి వివిధ కారణాలపై రక్షణను అందించండి. భారతదేశంలోని వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు కుటుంబం అందించే సంరక్షణకు అనుబంధంగా స్వచ్ఛంద మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలను ప్రారంభించడం మరియు మద్దతు ఇవ్వడం మరియు సార్వత్రిక ప్రాప్యతతో సామాజిక మరియు సామాజిక సేవల విస్తరణ అవసరాన్ని గుర్తించడం. అభివృద్ధి ప్రయోజనాలలో వృద్ధులకు సమానమైన వాటాను నిర్ధారించడం ద్వారా బలహీనమైన వృద్ధులకు సంరక్షణ మరియు రక్షణను అందించండి. వృద్ధులకు తగిన ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాన్ని అందించండి. వృద్ధులకు సంరక్షణ ఇచ్చేవారికి మరియు సేవల నిర్వాహకులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి పరిశోధన మరియు శిక్షణ సౌకర్యాలను ప్రోత్సహించండి. ఉత్పాదక మరియు స్వతంత్ర జీవితాన్ని గడపడానికి వారికి సహాయపడటానికి వృద్ధుల గురించి అవగాహన కల్పించండి. ఈ విధానం వల్ల ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్య భావనను ప్రోత్సహించడం వంటి కొత్త పథకాలు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. రాష్ట్రాలలో వృద్ధుల డైరెక్టరేట్ల ఏర్పాటు. వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణలో వైద్య మరియు పారామెడికల్ సిబ్బందికి శిక్షణ మరియు దిశానిర్దేశం. వృద్ధుల సంరక్షణపై మెటీరియల్ ఉత్పత్తి మరియు పంపిణీ కోసం సొసైటీలకు సహాయం. వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలను తీర్చేందుకు ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడం. ఆసుపత్రులలో వృద్ధ రోగులకు ప్రత్యేక క్యూలు మరియు పడకల రిజర్వేషన్లు కల్పించడం. అంతోదయ పథకాల కింద విస్తరించిన కవరేజీ ముఖ్యంగా వృద్ధులకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

వృద్ధుల కోసం జాతీయ మండలి (NCOP):

- వృద్ధులపై జాతీయ విధానాన్ని అమలు చేయడానికి సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ అధ్యక్షతన 1999లో జాతీయ వృద్ధుల మండలి (NCOP) ఏర్పాటు చేయబడింది.
- NCOP అనేది వృద్ధుల కోసం పాలసీ మరియు కార్యక్రమాల రూపకల్పన మరియు అమలులో ప్రభుత్వానికి సలహా ఇచ్చే అత్యున్నత సంస్థ. ఈ కౌన్సిల్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యాలు:

- ☛ వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వండి.
- ☛ వృద్ధుల సమిష్టి అభిప్రాయాన్ని ప్రభుత్వానికి సూచించండి.
- ☛ వృద్ధాప్యాన్ని ఉత్పాదకంగా మరియు ఆసక్తికరంగా మార్చడానికి దశలను సూచించండి.
- ☛ NCOP అమలుపై అలాగే వృద్ధుల కోసం నిర్దిష్ట కార్యక్రమాల కార్యక్రమాలపై ప్రభుత్వానికి అభిప్రాయాన్ని అందించండి.
- ☛ తరాల మధ్య సంబంధాల నాణ్యతను పెంపొందించే చర్యలను సూచించండి.
- ☛ వృద్ధుల మనోవేదనలను పరిష్కరించడం కోసం జాతీయ స్థాయిలో ఒక నోడల్ పాయింట్‌ను అందించండి, ఇవి వ్యక్తిగత స్వభావం గల వ్యక్తులకు ప్రభుత్వంతో పాటు కార్పొరేట్ సెక్టార్‌తో రాయితీలు, రాయితీలు మరియు తగ్గింపుల కోసం లాబీని అందిస్తాయి. వృద్ధుల ఫిర్యాదుల పరిష్కారానికి జాతీయ స్థాయిలో నోడల్ పాయింట్‌గా పని చేయండి. వృద్ధుల ప్రయోజనాల కోసం ఏదైనా ఇతర పని లేదా కార్యాచరణను చేపట్టండి. కౌన్సిల్ 2005లో తిరిగి ఏర్పాటు చేయబడింది మరియు కనీసం ప్రతి సంవత్సరం ఒకసారి సమావేశమవుతుంది. ప్రస్తుతం ఇందులో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ప్రతినిధులు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు, పౌరుల సంఘం, రిటైర్డ్ వ్యక్తుల సంఘాలు, న్యాయ, సాంఘిక సంక్షేమం, వైద్య రంగాల్లో నిపుణులతో కూడిన 50 మంది సభ్యులున్నారు.

వృద్ధుల కోసం ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రామ్ యొక్క సెంట్రల్ సెక్టార్ స్కీమ్ (IPOP):

ఆహారం, నివాసం, వైద్య సంరక్షణ మరియు వినోద అవకాశాల వంటి ప్రాథమిక సౌకర్యాలను అందించడం ద్వారా మరియు ఉత్పాదక మరియు క్రియాశీల వృద్ధాప్యాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం ద్వారా వృద్ధుల కోసం సమీకృత కార్యక్రమం IPOP 992 నుండి అమలు చేయబడుతోంది. ఈ పథకం కింద వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు మరియు మొబైల్ మెడిసిన్ యూనిట్ల నిర్వహణ మరియు నిర్వహణ కోసం ప్రభుత్వేతర సంస్థలకు ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 90 శాతం వరకు ఆర్థిక సహాయం అందించబడుతుంది. కుటుంబాన్ని బలోపేతం చేయడం మరియు బలోపేతం చేయడం, వృద్ధులకు సంబంధించిన సమస్యలపై అవగాహన పెంపొందించడం, వృద్ధాప్యానికి జీవితాంతం సిద్ధమయ్యే భావనను ప్రాచుర్యంలోకి తీసుకురావడం వంటి వృద్ధుల విభిన్న అవసరాలను తీర్చడానికి ఈ పథకం అనువైనదిగా చేయబడింది. అనేక వినూత్న ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ఈ క్రింది విధంగా కూడా జోడించబడింది:

- ☛ విశ్రాంతి సంరక్షణ గృహాలు మరియు నిరంతర సంరక్షణ గృహాల నిర్వహణ.
- ☛ ముఖ్యంగా పాఠశాలలు మరియు కళాశాలల్లో పిల్లలకు అవగాహన కలిగించే కార్యక్రమాలు.
- ☛ వృద్ధుల సంరక్షకుల కోసం ప్రాంతీయ వనరులు మరియు శిక్షణా కేంద్రాలు.
- ☛ వృద్ధుల కోసం వాలంటీర్ బ్యూరో నుండి వృద్ధుల కోసం సంఘాల ఏర్పాటు.
- ☛ వృద్ధుల కోసం హెల్ప్‌లైన్లు మరియు కౌన్సెలింగ్ కేంద్రాలు.
- ☛ వృద్ధులు మరియు సంరక్షకులకు అవగాహన కల్పన కార్యక్రమాలు.
- ☛ అల్టిమర్స్ డిసీజ్ / డిమెన్షియా రోగుల కోసం డే కేర్ సెంటర్లు మరియు వృద్ధుల కోసం ఫిజియోథెరపీ క్లినిక్‌లను నిర్వహించడం .

☛ వృద్ధులకు చైకల్సం మరియు వినికీడి పరికరాలను అందించడం.

IPOP పథకం కింద మద్దతిచ్చే కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రాజెక్ట్ల అభిదారులకు అర్హత ప్రమాణాలు:

- ☛ నిరాశ్రయులైన వృద్ధుల కోసం వృద్ధాశ్రమాలు.
- ☛ తీవ్రమైన అనారోగ్యంతో మరియు నిరంతర నర్సింగ్ సంరక్షణ మరియు విశ్రాంతి అవసరమయ్యే వృద్ధుల కోసం విశ్రాంతి సంరక్షణ గృహాలు మరియు నిరంతర సంరక్షణ గృహాలు.
- ☛ సరైన ఆరోగ్య సదుపాయాలు అందుబాటులో లేని మురికివాడలు, గ్రామీణ మరియు అందుబాటులో లేని ప్రాంతాలలో నివసించే వృద్ధుల కోసం మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్లు.
- ☛ ఈ పథకం ఏప్రిల్, 2008లో సవరించబడింది.
- ☛ ఇప్పటికే ఉన్న ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయం మొత్తాన్ని పెంచడంతో పాటు, ప్రభుత్వాలు / పంచాయతీ రాజ్ సంస్థలు / స్థానిక సంస్థలు ఆర్థిక సహాయం పొందేందుకు అర్హత పొందాయి.

వృద్ధులపై అంతర్-మంత్రిత్వ కమిటీ:

సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి నేతృత్వంలో ఇరవై రెండు మంత్రిత్వ శాఖలు / విభాగాలతో కూడిన వృద్ధులపై ఒక అంతర్-మంత్రిత్వ కమిటీ NPOP అమలులో మరొక సమస్యను విధానం.

జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ (NOAP) పథకం:

NOAP పథకం కింద, 1994లో కేంద్ర సహాయం అందుబాటులోకి వచ్చింది. వృద్ధాప్య పెన్షన్ మొత్తం వివిధ రాష్ట్రాల్లో ఈ పథకంలో వారి వాటా ప్రకారం మారుతూ ఉంటుంది. ఇది రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలో పంచాయతీలు మరియు మున్సిపాలిటీల ద్వారా అమలు చేయబడుతుంది. కింది ప్రమాణాల నెరవేర్చుపై సహాయం అందుబాటులో ఉంది: -

- ☛ 65 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు దరఖాస్తుదారు (పురుష లేదా స్త్రీ) వయస్సు అయి ఉండాలి.
- ☛ కుటుంబ సభ్యులు లేదా ఇతరుల నుండి ఆర్థిక మద్దతు ద్వారా ఎటువంటి సాధారణ జీవనాధారం లేని దరఖాస్తుదారులు మంత్రిత్వ శాఖ ఇప్పుడు ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం (IGNOAPS) అమలు చేస్తోంది. ఈ పథకం కింద, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబానికి చెందిన, 65 ఏళ్లు పైబడిన వారికి నెలకు రూ.200/- మందికి పెన్షన్ రూపంలో కేంద్ర సహాయం అందించబడుతుంది. ఈ పెన్షన్ మొత్తాన్ని రాష్ట్రాలు కనీసం అదే సహకారంతో భర్తీ చేయడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి, తద్వారా ప్రతి దరఖాస్తుదారు నెలకు కనీసం రూ.400/- పెన్షన్గా పొందుతారు. మార్చి 31, 2011 నాటికి పెన్షన్ రూపంలో కేంద్ర సహాయం పొందుతున్న లబ్ధిదారుల సంఖ్య 171 లక్షలు. ఇంకా మంత్రిత్వ శాఖ ప్రస్తుతం ఉన్న 65 సంవత్సరాల వయస్సు పరిమితిని 60 సంవత్సరాలకు తగ్గించింది మరియు 80 ఏళ్ల వృద్ధుల పెన్షన్ మొత్తాన్ని మరియు పైన కూడా 01-04-2011 నుండి అమలులోకి వచ్చేలా నెలకు రూ.200/- నుండి రూ.500/- కి పెంచబడింది. భారత ప్రభుత్వం యొక్క ఈ నిర్ణయం అన్ని రాష్ట్రాలు / యుటిలకు ఉత్తరం సం. J-11015/1/2011-NSAP తేదీ 30 జూన్, 2011.

వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం జాతీయ కార్యక్రమం (NPHCE):

వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం జాతీయ కార్యక్రమం (NPHCE) అనేది 1999లో భారత ప్రభుత్వం ఆమోదించిన (UNCRPD), వృద్ధులపై జాతీయ విధానం (NPOP) మరియు సెక్షన్ 20 ప్రకారం ప్రభుత్వం యొక్క అంతర్జాతీయ మరియు జాతీయ కట్టుబాట్ల యొక్క స్పష్టికరణ. తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం, 2007" సీనియర్ సిటిజన్ యొక్క వైద్య సంరక్షణ కోసం తాత్కాలికంగా వ్యవహరిస్తుంది. ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ (MOHFW) XI పంచవర్ష ప్రణాళికలో కొత్త కార్యక్రమాల కింద కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకంగా నేషనల్ ప్రోగ్రామ్ ఫర్ హెల్త్ కేర్ ఆఫ్ ఎల్డర్లీ (NPHCE) ని ప్రారంభించడం ద్వారా ఈ విషయంలో తగిన చర్యలు తీసుకుంది. ప్రస్తుతం 100 జిల్లాల్లో దీన్ని అమలు చేస్తున్నారు.

NPHCE యొక్క దార్శనికత:

వృద్ధాప్య జనాభాకు అందుబాటులో, సరసమైన మరియు అధిక నాణ్యతతో కూడిన దీర్ఘకాలిక సమగ్ర మరియు అంకితమైన సంరక్షణ సేవలను అందించడం. వృద్ధాప్యం కోసం కొత్త "నిర్మాణం" సృష్టించింది.

- ☛ "అన్ని వయస్సుల కోసం ఒక సమాజం కోసం ఒక అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించడానికి ఫ్రేమ్-వర్క్ ను నిర్మించడం.
- ☛ చురుకైన మరియు ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యం అనే భావనను ప్రోత్సహించడానికి.
- ☛ జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య మిషన్, ఆయుష్ మరియు సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ వంటి ఇతర లైన్ విభాగాలతో కలయిక.

NPHCE యొక్క నిర్దిష్ట లక్ష్యాలు:

- ☛ భారతదేశంలోని వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం వృద్ధుల విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలలో ఆరోగ్య సమస్యలను గుర్తించడం మరియు బలమైన రిఫరల్ బ్యాకప్ మద్దతుతో సమాజంలో తగిన ఆరోగ్య జోక్యాలను అందించడం.
- ☛ కమ్యూనిటీ ఆధారిత ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ విధానం ద్వారా వృద్ధులకు ప్రచార, నివారణ, నివారణ మరియు పునరావాస సేవలకు సులభమైన ప్రాప్యతను అందించడం.
- ☛ వృద్ధులకు ఆరోగ్య సంరక్షణను అందించడానికి వైద్య మరియు పారామెడికల్ ప్రొఫెషనల్ తో పాటు కుటుంబంలోని సంరక్షకుల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం.
- ☛ జిల్లా ఆసుపత్రులు, ప్రాంతీయ వైద్య సంస్థల ద్వారా వృద్ధ రోగులకు రెఫరల్ సేవలను అందించడం.

కార్యక్రమం యొక్క లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ప్రధాన వ్యూహాలు:

- ☛ శిక్షణ పొందిన ఆరోగ్య సంరక్షణ కార్యకర్తలచే నివాస సందర్శనలతో సహా కమ్యూనిటీ ఆధారిత ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ విధానం.
- ☛ శిక్షణ, అదనపు మానవ వనరులు (CHC), IEC మొదలైన వాటితో సహా PHC/CHC స్థాయిలో అంకితమైన సేవలు.

- జిల్లా ఆసుపత్రిలో 10 పడకల వార్డులు, అదనపు మానవ వనరులు, యంత్రాలు మరియు పరికరాలు, వినియోగించదగిన మరియు మందులు, శిక్షణ మరియు IEC తో ప్రత్యేక సౌకర్యాలు. వృద్ధులకు అంకితమైన తృతీయ స్థాయి వైద్య సదుపాయాలను అందించడానికి 8 ప్రాంతీయ వైద్య సంస్థలను బలోపేతం చేయడం, జెరియాట్రీక్ మెడిసిన్లో PG కోర్సులను ప్రవేశపెట్టడం మరియు అన్ని స్థాయిలలో ఆరోగ్య సిబ్బందికి సేవా శిక్షణ ఇవ్వడం. లక్ష్యం కమ్యూనిటీకి చేరుకోవడానికి మాస్ మీడియా, ఫోక్ మీడియా మరియు ఇతర కమ్యూనికేషన్ ఛానెల్లను ఉపయోగించి సమాచారం, విద్య మరియు కమ్యూనికేషన్ (IEC). జెరియాట్రీక్ మరియు NPHCE అమలులో ప్రోగ్రామ్ మరియు పరిశోధన యొక్క నిరంతర పర్యవేక్షణ మరియు స్వతంత్ర మూల్యాంకనం.
- తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం, 2007ని అమలు చేయాలని మరియు వృద్ధులైన తల్లిదండ్రులను తమను తాము కాపాడుకోలేని వారు వదిలివేయబడకుండా మరియు నిర్లక్ష్యం చేయబడకుండా ట్రీబ్యూనల్లను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్రాలకు సూచించబడుతుంది. కౌన్సెలింగ్, కెరీర్ గైడెన్స్ మరియు శిక్షణ సేవలను అందించే సంస్థలకు మద్దతు మరియు సహాయం. దేశంలోని ప్రతి జిల్లాలో వదిలివేయబడిన సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం రాష్ట్రాలు సహాయక జీవన సౌకర్యాలతో గృహాలను ఏర్పాటు చేస్తాయి మరియు తగిన బడ్జెట్ మద్దతు ఉంటుంది.

13.4. ఇతర మంత్రిత్వ శాఖల పథకాలు:

రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ:

- రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ సీనియర్ సిటిజన్లకు (వృద్ధులకు) కింది సౌకర్యాలను కల్పించింది.
- వివిధ ప్యాసింజర్ రిజర్వేషన్ సిస్టమ్ సెంటర్లలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక టికెట్ల కొంటర్లు.
- దిగువ బెర్త్ కోటాను అందించడం-AC మరియు స్లీపర్ తరగతులలో అందించడం.
- అన్ని మెయిల్స్ / ఎక్స్ప్రెస్లలో 30 శాతం తగ్గింపును అందించడం.
- వికలాంగులైన వృద్ధ ప్రయాణికుల కోసం స్టేషన్లలో చక్రాల కుర్చీల ఏర్పాటు.
- పెద్ద గుండె / క్యాన్సర్తో బాధపడుతున్న సీనియర్ సిటిజన్లకు రైల్వే 75 శాతం రాయితీని మంజూరు చేస్తుంది
- స్వీయ మరియు ఒక సహచరుడి కోసం ప్రారంభ స్టేషన్ నుండి హాస్పిటల్ స్టేషన్ వరకు ఆపరేషన్లు.

ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ:

కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆరోగ్య పథకం కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాల పెన్షనర్లకు మూడు నెలల వరకు దీర్ఘకాలిక వ్యాధులకు మందులను పొందే సౌకర్యాన్ని అందిస్తుంది. ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ వృద్ధుల కోసం క్రింది సౌకర్యాలను అందిస్తుంది:

- ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక క్యూలు ఏర్పాటు చేయడం.
- ఢిల్లీ మరియు చెన్నైలో వృద్ధాప్యంపై రెండు జాతీయ సంస్థలను ఏర్పాటు చేయడం.
- అనేక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో జెరియాట్రీక్ క్లినిక్ ఏర్పాటు.

ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ:

ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ అందించిన కొన్ని సౌకర్యాలు సీనియర్ సిటిజన్లకు:

- ☛ 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లకు సంవత్సరానికి రూ. 2.50 లక్షల వరకు ఆదాయపు పన్ను నుండి మినహాయింపు.
- ☛ 80 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ సంవత్సరానికి రూ. 5.00 లక్షల వరకు ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లకు ఆదాయపు పన్ను నుండి మినహాయింపు.
- ☛ అతని / ఆమె తల్లిదండ్రులు లేదా వృద్ధులు లేదా సీనియర్ సిటిజన్ల తల్లిదండ్రులకు వైద్య బీమా ప్రీమియం చెల్లించే వ్యక్తికి, సెక్షన్ 80D కింద రూ. 20,000 తగ్గింపు అనుమతించబడుతుంది. ఖర్చు చేసిన మొత్తం లేదా రూ. 60,000, ఆధారపడిన వృద్ధులు లేదా సీనియర్ సిటిజన్ల వైద్య చికిత్స కోసం ఏది తక్కువ అది.

ఇన్సూరెన్స్ రెగ్యులేటరీ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ (IRDA):

ఇన్సూరెన్స్ రెగ్యులేటరీ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ ((IRDA) 25.05.2009 నాటి లేఖ ద్వారా వృద్ధులు లేదా సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం ఆరోగ్య బీమాపై అన్ని సాధారణ ఆరోగ్య బీమా కంపెనీల CEOలకు కొన్ని సూచనలను జారీ చేసింది. 65 సంవత్సరాల వయస్సు వరకు ఆరోగ్య బీమా పథకంలో ప్రవేశాన్ని అనుమతిస్తుంది.

- ☛ వసూలు చేసిన ప్రీమియంలో పారదర్శకతను కల్పించడం.
- ☛ సీనియర్ సిటిజన్ల అవసరాలను తీర్చే అన్ని ఆరోగ్య బీమా ఉత్పత్తులపై ఏవైనా ప్రతిపాదనలను తిరస్కరించడానికి కారణాలు నమోదు చేయబడతాయి.

పౌర విమానయాన మంత్రిత్వ శాఖ:

పౌర విమానయాన మంత్రిత్వ శాఖ కింద, జాతీయ క్యారియర్, ఎయిర్ ఇండియా 65 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న పురుష ప్రయాణీకులకు మరియు 63 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న మహిళా ప్రయాణీకులకు 50 శాతం వరకు విమాన ఛార్జీల రాయితీని అందిస్తుంది. ప్రయాణం ప్రారంభం.

రోడ్డు రవాణా మంత్రిత్వ శాఖ:

రోడ్డు రవాణా మరియు రహదారుల మంత్రిత్వ శాఖ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థల బస్సుల్లో ముందు వరుసలో వృద్ధులు లేదా సీనియర్ సిటిజన్లకు రెండు సీట్ల రిజర్వేషన్‌ను అందించింది. కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు స్టేట్ రోడ్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ అండర్‌టేకింగ్ బస్సులలో సీనియర్ సిటిజన్లకు ఛార్జీల రాయితీని అందజేస్తున్నాయి, ఉదాహరణకు పంజాబ్‌లో 60 ఏళ్లు పైబడిన వృద్ధ మహిళలు ఉచిత ప్రయాణాన్ని ఆనందిస్తారు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులైన వృద్ధులకు కేరళలో వేగంగా మరియు ఎక్స్‌ప్రెస్ బస్సుల్లో ప్రయాణించడానికి ఉచిత పాస్‌లు అందించబడతాయి. కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వృద్ధుల సౌకర్యానికి అనుగుణంగా బస్సు నమూనాలను కూడా ప్రవేశపెడుతున్నాయి.

వృద్ధుల కోసం ఇతర కార్యక్రమాలు మరియు విధానాలు:

భారతదేశంలో, 2050 నాటికి వృద్ధుల జనాభా 30 కోట్లకు చేరుతుందని అంచనా వేయబడింది. భారత ప్రభుత్వం సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం అనేక పథకాలు అమలు చేస్తోంది.

సీనియర్ సిటిజన్స్ సేవింగ్ స్కీమ్ (SCSS):

- ☛ ఇది 60 ఏళ్లు పైబడిన భారతీయ నివాసితులకు అందించే ప్రభుత్వ మద్దతు గల పొదుపు పరికరం.
- ☛ డిపాజిట్ ఐదు సంవత్సరాలలో మెచ్యూర్ అవుతుంది మరియు అదనంగా మూడు సంవత్సరాల కాలానికి ఒకసారి పొడిగించవచ్చు.
- ☛ ఈ పథకాన్ని పబ్లిక్ / ప్రైవేట్ బ్యాంక్ ద్వారా లేదా ఇండియన్ పోస్ట్ ఆఫీస్ ద్వారా పొందవచ్చు.
- ☛ 2019 జనవరి నుండి మార్చి వరకు వడ్డీ రేటు 8.6 శాతంగా నిర్ణయించబడింది మరియు ప్రతి త్రైమాసికంలో ప్రభుత్వం సమీక్షిస్తుంది.
- ☛ పెరిగిన వడ్డీ త్రైమాసికానికి కలిపి మరియు జమ చేయబడుతుంది.
- ☛ ఈ పథకం ద్వారా కనీసం రూ.1,000 మరియు గరిష్టంగా రూ.15 లక్షల డిపాజిట్ చేయవచ్చు.
- ☛ ఈ పథకం కింద చేసే పెట్టుబడులు పన్ను మినహాయింపులకు అర్హులు.
- ☛ కొన్ని కారణాల వల్ల, మీరు పథకం మెచ్యూర్ కావడానికి ముందే డబ్బును విత్‌డ్రా చేసుకోవాలనుకుంటే, విత్‌డ్రా రెండు సంవత్సరాలలోపు ఉంటే డిపాజిట్ మొత్తంలో 1.5 శాతం మరియు రెండేళ్ల తర్వాత 1 శాతం జరిమానా విధించబడుతుంది.

ప్రధాన మంత్రి వయ వందన యోజన (PMVVY):

- ☛ ఈ పథకాన్ని లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (PMVVY) నిర్వహిస్తుంది.
- ☛ ఈ పథకం కింద లబ్ధిదారుడు డిపాజిట్‌పై సంవత్సరానికి 8 శాతం రాబడికి హామీ ఇస్తారు. 'పెన్షన్' లేదా రిటర్న్ 10 సంవత్సరాల కాలానికి చెల్లించబడుతుంది మరియు లబ్ధిదారుడు చెల్లింపు కాలవ్యవధిని ఎంచుకునే అవకాశం ఉంటుంది.
- ☛ 30 మార్చి 2020 వరకు దీనికి సభ్యత్వం పొందవచ్చు.
- ☛ ఈ పథకం కింద పెట్టుబడి పెట్టగల మొత్తంపై పరిమితి ఉంది, ఒక వ్యక్తి రూ.15 లక్షల వరకు మరియు కనీసం రూ.1,000 వరకు పెట్టుబడి పెట్టవచ్చు.
- ☛ పథకానికి పన్ను ప్రయోజనాలు లేవు.
- ☛ పదవీకాలం పూర్తయ్యేలోపు లబ్ధిదారుడు మరణిస్తే, నామినేట్ చేయబడిన లబ్ధిదారుడి ఖాతాలో అసలు మొత్తం జమ చేయబడుతుంది.
- ☛ ఈ పథకం స్వీయ లేదా జీవిత భాగస్వామి యొక్క తీవ్రమైన అనారోగ్యం విషయంలో అకాల నిష్క్రమణకు కూడా సదుపాయాన్ని కలిగి ఉంది. అటువంటి సందర్భంలో 2 శాతం పెనాల్టీ ఛార్జీగా నిలిపివేయబడుతుంది
- ☛ భారతదేశంలో అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన సీనియర్ సిటిజన్స్ పెన్షన్ పథకాలలో ఇది ఒకటి. 60 ఏళ్లు పైబడిన సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం రూపొందించబడిన ఈ ప్రధాన మంత్రి సీనియర్ సిటిజన్స్ స్కీమ్ పాలసీ వ్యవధి పదేళ్ల వరకు ఉంటుంది.
- ☛ పెన్షన్‌ర్ చెల్లింపు యొక్క ఫ్రీక్వెన్సీని ఎంచుకోవచ్చు - నెలవారీ / త్రైమాసికం / అర్ధ సంవత్సరం / వార్షిక. మీరు ఈ పథకంపై సంవత్సరానికి 8% వడ్డీని పొందవచ్చు.
- ☛ పెన్షన్ యొక్క కనీస మరియు గరిష్ట పరిమితి రూ. నెలకు 3,000 మరియు నెలకు 10,000 వరకు.

పరిష్ట పెన్షన్ బీమా యోజన:

- ☛ LIC ద్వారా ప్రారంభించబడిన ఈ పథకం దాని లబ్ధిదారులకు 10 సంవత్సరాల కాలానికి స్థిరమైన 8 శాతం వార్షిక వడ్డీ రేటును అందిస్తుంది.
- ☛ ఇతర స్కీమ్ల మాదిరిగా కాకుండా, ప్రయోజనం పొందేందుకు ఎలాంటి వైద్య పరీక్షలు చేయించుకోవాల్సిన అవసరం లేదు.

దాని ప్రయోజనాలు:

- ☛ అయితే, ఈ స్కీమ్ కి 15 సంవత్సరాల లాక్ ఇన్ పీరియడ్ ఉంటుంది.
- ☛ పాలసీదారు తీవ్రమైన అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నట్లు నిర్ధారణ అయినట్లయితే, ఎవరైనా ముందుగానే ఉపసంహరించుకోవచ్చు.
- ☛ ఈ పథకం కింద లబ్ధిదారునికి పన్ను మినహాయింపులు కూడా లభిస్తాయి.
- ☛ కొన్ని కారణాల వల్ల మీరు పథకంతో సంతృప్తి చెందకపోతే, దాన్ని రద్దు చేయడానికి మీకు ప్రారంభ తేదీ నుండి 15 రోజుల సమయం ఉంది.
- ☛ మీరు నెలవారీ, త్రైమాసికం, అర్ధ-సంవత్సరం లేదా వార్షికంగా పెన్షన్ చెల్లింపును ఎంచుకోవచ్చు.
- ☛ ఇది ఒకే ప్రీమియం పాలసీ మరియు పెన్షన్ ను బట్టి ప్రీమియం మారుతుంది మీకు కావలసిన మొత్తం.
- ☛ రూ. 6,66,665 ఒకే ప్రీమియంతో పాలసీదారు నెలకు రూ. 5,000 పొందగలుగుతారు మరియు రూ. 6,39,610 వార్షిక ప్రీమియం పెన్షనర్ కు సంవత్సరానికి రూ. 60,000 మొత్తాన్ని అందిస్తుంది.

రాష్ట్రీయ వయోశ్రీ యోజన (RVY):

- ☛ భారత ప్రభుత్వ సామాజిక న్యాయం & సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా 2017వ సంవత్సరంలో ప్రారంభించబడింది.
- ☛ ఈ పథకం దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లకు మాత్రమే అందుబాటులో ఉంటుంది, అంటే BPL కార్డుదారులు.
- ☛ తక్కువ దృష్టి, వినికడి లోపం, దంతాలు కోల్పోవడం మరియు లోకోమోటర్ వైకల్యంతో బాధపడుతున్న సీనియర్ సిటిజన్లకు సహాయక-జీవన పరికరాలు అందించబడతాయి.
- ☛ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సహాయంతో డివ్యూటీ కమిషనర్ లేదా జిల్లా కలెక్టర్ అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ ఈ పథకానికి అర్హులైన వారిని గుర్తిస్తుంది.
- ☛ ప్రతి జిల్లా నుంచి 30 శాతం మంది మహిళలు లబ్ధి పొందనున్నారు.
- ☛ వాకింగ్ స్టిక్స్, మోచేతి క్రచెస్, వాకర్స్, వినికడి పరికరాలు, వీల్ చైర్లు మరియు కృత్రిమ దంతాలు ఈ పథకం కింద అందించబడే కొన్ని సహాయాలు.

☛ ఈ పథకం 260 జిల్లాల్లో అమలు చేయబడుతుంది మరియు దాదాపు 5 లక్షలకు పైగా ప్రయోజనం పొందుతుంది 2019-2020లో లబ్ధిదారులు.

ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం:

- ☛ భారత గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ 2007లో ప్రవేశపెట్టిన ఈ పథకం జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం (NOAPS) గా ప్రసిద్ధి చెందింది.
- ☛ ఈ పథకం సీనియర్ సిటిజన్లు, వితంతువులు మరియు వికలాంగులకు సామాజిక సహాయ ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది.
- ☛ ఈ పథకం కింద లబ్ధిదారునికి నెలవారీ పింఛను అందుతుంది.
- ☛ ఈ పథకంలోని ఆసక్తికరమైన అంశం ఏమిటంటే, ఇది నాన్-కంట్రీబ్యూటింగ్ స్కీమ్, అంటే లబ్ధిదారుడు పింఛను పొందేందుకు ఎలాంటి మొత్తాన్ని అందించాల్సిన అవసరం లేదు.
- ☛ లబ్ధిదారు తప్పనిసరిగా BPL కార్డ్ హోల్డర్ అయి ఉండాలి మరియు ఏ ఇతర మూలం నుండి ఆర్థిక మద్దతు యొక్క సాధారణ మూలాన్ని కలిగి ఉండకూడదు.
- ☛ లబ్ధిదారుడు 60 నుండి 79 సంవత్సరాల మధ్య ఉన్నట్లయితే, నెలవారీ మొత్తం రూ. 200 మరియు 80 ఏళ్లు పైబడిన వారికి రూ. 500 మొత్తం ఇవ్వబడుతుంది.
- ☛ లబ్ధిదారుడు లేదా పోస్టాఫీసు ఖాతా ద్వారా అందించిన విధంగా పెన్షన్ మొత్తం బ్యాంకు ఖాతాకు జమ చేయబడుతుంది.

13.5 సారాంశం:

పాలసీ అనేది నిర్ణయాలకు మార్గనిర్దేశం చేయడానికి మరియు హేతుబద్ధమైన ఫలితాలను సాధించడానికి ఒక సూత్రం లేదా నియమం. ఇది ఉద్దేశం, మరియు ఒక ప్రక్రియ వలె అమలు చేయబడుతుంది. ప్రోగ్రామ్లు లేదా ఖర్చు ప్రాధాన్యతలు వంటి విభిన్న ప్రత్యామ్నాయాలను గుర్తించడం మరియు వాటి ప్రభావం ఆధారంగా వాటిలో ఎంచుకోవడం వంటి ముఖ్యమైన సంస్థాగత నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియను కూడా ఇది సూచిస్తుంది. స్పష్టమైన లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి ఏర్పాటు చేయబడిన రాజకీయ, నిర్వహణ, ఆర్థిక మరియు పరిపాలనా యంత్రాంగాలుగా విధానాలను అర్థం చేసుకోవచ్చు. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ 1992వ సంవత్సరం నుండి వృద్ధుల ప్రయోజనాల కోసం మరియు వారి ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడం కోసం అనేక కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తోంది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వృద్ధులకు కొన్ని ప్రత్యేక రాయితీలు, సౌకర్యాలు కల్పిస్తున్నాయి.

13.6. కీలక పదాలు:

- 1) కౌన్సెలింగ్
- 2) పారదర్శకత
- 3) జవాబుదారీతనం
- 4) ప్రదర్శన

13.7. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం జాతీయ స్థాయి కార్యక్రమాలు మరియు ప్రాజెక్టులను వివరించండి?
- 2) భారతదేశంలోని వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం వివిధ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల గురించి చర్చించండి?

13.8. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) తత్వమసి పల్టాసింగ్, రేణు త్యాగి, (2015) వృద్ధుల సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, న్యూఢిల్లీ.
- 2) ఆలం, M. (2007). భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం: సామాజిక-ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య కొలతలు, ఢిల్లీ: అకడమిక్ ఫౌండేషన్.
- 3) బక్షి, HS (1987): వృద్ధులకు సేవలను అందించడానికి ఒక విధానం. ML శర్మ మరియు TM డాక్ (Eds.) ఏజింగ్ ఇండియా: ఛాలెంజ్ టు ది సొసైటీ, ఢిల్లీ, అజంతా పబ్లికేషన్స్.
- 4) బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
- 5) గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సిరీస్ లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.

-ఆచార్య వి. వెంకటేశ్వర్లు

పాఠం - 14

వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం సామాజిక భద్రతా చర్యలు

14.0. లక్ష్యం:

వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం సామాజిక భద్రతా చర్యలను వివరించడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

విషయ క్రమం:

- 14.1. పరిచయం
- 14.2. భారతీయ సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థ
- 14.3. సామాజిక భద్రత యొక్క భావన
- 14.4. వృద్ధులలో సామాజిక భద్రత అవసరం
- 14.5. భారతదేశంలో సామాజిక భద్రతా చర్యలు
- 14.6. సూచనలు మరియు ముగింపు
- 14.7. సారాంశం
- 14.8. కీలకపదాలు
- 14.9. సమూహ ప్రశ్నలు
- 14.10. ఆధార గ్రంథాలు

14.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక ప్రక్రియల యొక్క ఉప ఉత్పత్తి. వృద్ధాప్య ప్రక్రియను సందర్భోచితంగా చేస్తున్నప్పుడు, సామాజిక శాస్త్రం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ఒక క్రమశిక్షణగా మరియు ఉద్యమంగా, వివిధ వయస్సుల వర్గాల వ్యక్తులుగా సమాజంలోని మరియు వ్యక్తిగత జీవితంలోని పరివర్తనలు ఒకదానికొకటి ఎలా మరియు ఏ మేరకు ప్రభావితం చేస్తాయో ప్రతిబింబించడం. సామాజిక వ్యవస్థ-సంస్థలు, విలువలు మరియు నిబంధనల ద్వారా పాస్. సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్యం యొక్క మూడు పరస్పర సంబంధిత ప్రక్రియలను పేర్కొంటారు: శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక. మొదట, శారీరక వృద్ధాప్యం అనేది వ్యక్తిగత శరీరంలో జరిగే అంతర్గత మరియు బాహ్య శారీరక మార్పులను సూచిస్తుంది. రెండవది, మానసిక వృద్ధాప్యాన్ని మానసిక పనితీరులో అభివృద్ధి మార్పులుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. భావోద్వేగ మరియు అభిజ్ఞా సామర్థ్యాలు. మూడవది, సామాజిక వృద్ధాప్యం వంటి మార్పులపై దృష్టి పెడుతుంది. వ్యక్తులు ఎలా వీక్షించబడతారు, వ్యక్తులు తమను తాము ఏమి ఆశించారు మరియు వివిధ వయస్సుల వర్గాల్లో వ్యక్తులు అనుభవించే ఇతరుల నుండి వారి నుండి ఏమి ఆశించబడతారు. ఏదేమైనప్పటికీ, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక పూర్వపరాలపై శ్రద్ధ చూపుతున్నారు. ఇంకా, వృద్ధాప్యం అంటే ఒక వ్యక్తి ఏమి చేయగలడనే అర్థం కాదు, అది అతను / ఆమె నటించాలని ఆశించిన, నటించడానికి అనుమతించబడిన లేదా నటన నుండి నిషేధించబడిన వాటిని సులభతరం చేస్తుంది (Venkateswalru.V, 2008).

ప్రతి సమాజం ఈ కొనసాగుతున్న ప్రక్రియను దశలుగా లేదా జీవిత భాగాలుగా విభజించడానికి వయస్సు వర్గాలను ఉపయోగిస్తుంది. ఈ జీవిత దశలు అనివార్యం కాకుండా సామాజికంగా నిర్మించబడ్డాయి. వయస్సు కూడా సామాజిక వర్గం యొక్క ఉత్పత్తి. జీవిత కాలం యొక్క ఏ సమయంలోనైనా, వయస్సు అనేది ఒక సంఖ్య మరియు భౌతిక లక్షణాల మిశ్రమాన్ని మాత్రమే కాకుండా, నిర్దిష్ట పాయింట్ చరిత్రలో ఇచ్చిన సమాజానికి నిర్దిష్టమైన నిబంధనల ద్వారా నిర్వచించబడిన సామాజిక నిర్మాణాల సమితిని కూడా సూచిస్తుంది. ఉదాహరణకు బాల్యం గురించి ఆలోచించండి. మీరు ఎదుగుతున్నప్పుడు, బాల్యం అనేది మీ వయస్సు కోసం ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడిన నిర్దిష్ట కార్యకలాపాలతో కూడిన జీవిత కాలం: టెలివిజన్ కార్యక్రమాలు, చలనచిత్రాలు, పాఠశాల, సంగీతం మొదలైనవి. ఆ విధంగా, జీవితం యొక్క నిర్దిష్ట కాలం, అది బాల్యం, బాల్యం, కౌమారదశ, యుక్తవయస్సు, మధ్యవయస్సు లేదా వృద్ధాప్యం ఇచ్చిన సమాజం యొక్క నిర్మాణాత్మక అంశాలచే ప్రభావితమవుతుంది. అందువల్ల, వృద్ధాప్యం అనేది సామాజిక-సాంస్కృతిక కారకాల పర్యవసానంగా కాకుండా జీవసంబంధమైన పనితీరు యొక్క మరింత ఉత్పత్తిగా పరిగణించబడదు.

అంతేకాకుండా, వృద్ధాప్యం గురించి ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే, ప్రజలను వర్గాలుగా ఉంచడానికి సమాజం దానిని ఎలా ఉపయోగిస్తుంది. వర్గీకరణ సాధనంగా, వయస్సు మూడు విధాలుగా ముఖ్యమైనది. మొదటిది, సెక్స్ వలె, వయస్సు అనేది ఆపాదించబడిన స్థితి లేదా లక్షణం, అంటే మనకు తక్కువ లేదా నియంత్రణ లేని లక్షణాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. రెండవది, సెక్స్ వలె కాకుండా, నిర్దిష్ట వయస్సు ఎల్లప్పుడూ పరివర్తనాత్మకంగా ఉంటుంది. నిరంతరం ఒక వయస్సు నుండి మరొక వయస్సుకి వెళ్లడం, జీవితాన్ని సున్నా వద్ద ప్రారంభించడం మరియు మరణం సమయంలో నిర్దిష్ట సంఖ్యతో ముగుస్తుంది, ఇది వయస్సు తగిన ప్రవర్తన యొక్క సామాజిక అంచనాలచే నియంత్రించబడుతుంది. ఈ పరివర్తనాలు అనుగుణ్యతకి రివార్డ్ ఇవ్వబడుతుందని ఊహిస్తుంది, అయితే వంచనకు శిక్ష విధించబడుతుంది. మూడవది, అయితే ప్రతి సమాజంలో కొన్ని వయసుల సమూహాలు ఇతరులకన్నా శక్తివంతమైనవి, ధనవంతులు మరియు గౌరవప్రదమైనవి. వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రత్యేక అంశం ఏమిటంటే, ప్రతి ఒక్కరూ అతని లేదా ఆమె వయస్సు ఆధారంగా జీవితాంతం వివిధ స్థానాలను ఆక్రమించాలని ఆశించవచ్చు. సమీకరణం చాలా సులభం, మనమందరం, నిర్దిష్ట సమయంలో, శక్తిలేని శిశువులుగా ఉన్నాము మరియు కాలక్రమేణా, మనం ఒక వయస్సు వర్గం నుండి మరొక వర్గానికి మారినప్పుడు శక్తి మరియు ప్రభావం మారుతుంది. అందువలన, వృద్ధాప్యం యొక్క నిర్వచనం సమాజం కలుగుతుంది. ఇటీవలి వరకు, కుటుంబం మరియు వయోజన పిల్లలు తమ వృద్ధులను చూసుకునే బాధ్యతను స్వీకరించారు మరియు వృద్ధాప్య భద్రతను అందించడానికి నమ్మదగిన వనరుగా పరిగణించబడ్డారు.

అయినప్పటికీ, వృద్ధుల దీర్ఘాయువు మరియు ఈ పరివర్తన సమాజాలలో జరుగుతున్న ఇతర విస్తృతమైన జనాభా మరియు సామాజిక-ఆర్థిక-సాంస్కృతిక మార్పుల కారణంగా వృద్ధాప్య భద్రత యొక్క ఈ సాంప్రదాయక వనరులు చాలా ఒత్తిడికి లోనయ్యాయి. క్షీణిస్తున్న ఆరోగ్య పరిస్థితులతో, సంపాదన కోసం పని చేయలేని మరియు ఎప్పుడైనా, ఏదైనా పొదుపును తిరిగి పొందలేని పేద వృద్ధులలో ఈ సమస్య మరింత తీవ్రంగా ఉంది. పేదలను అణగదొక్కడం-ప్రపంచీకరణ యొక్క ఊహించలేని పరిణామం మరియు పెరుగుతున్న పేదరికం స్త్రీలీకరణ వృద్ధులకు సామాజిక భద్రతను అందించే తగిన లక్ష్యాలను అనుసరించాల్సిన అవసరాన్ని మరింత నొక్కిచెప్పాయి. కొన్ని ఇతర అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల మాదిరిగానే, భారత ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ దిశలో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టాయి. ప్రస్తుతం, వృద్ధులకు సామాజిక

భద్రత కల్పించడంపై చర్చ, అర్హత, కవరేజ్, పెన్షన్ మొత్తం, వృద్ధులకు తగిన సహాయం (ఆహారం లేదా భౌతిక సహాయం లేదా ద్రవ్య సహాయం మొదలైనవి), డెలివరీ మెకానిజమ్స్, వారి అనుకూలత మరియు ఆర్థిక అంశాల చుట్టూ తిరుగుతుంది. అటువంటి చర్యల యొక్క చిక్కులు.

చాలా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు దీర్ఘకాలిక పేదరికం, తీవ్ర అసమానత, అధిక స్థాయి నిరుద్యోగం, తక్కువ ఉపాధి మరియు మారువేషంలో ఉన్న నిరుద్యోగంతో వర్గీకరించబడ్డాయి. వారి శ్రామిక శక్తి ప్రధానంగా గ్రామీణులు, నిరక్షరాస్యులు మరియు పోషకాహార లోపంతో ఉన్నారు. సహజంగానే, ఈ దేశాల ప్రభుత్వాలు అత్యధిక ప్రాధాన్యత పేదరిక నిర్మూలన, ఉద్యోగాల కల్పన మరియు జనాభా యొక్క ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడం, ఇందులో ఆరోగ్య సంరక్షణ కూడా ఉంది. మెజారిటీ ప్రజలకు, పిల్లలే వృద్ధాప్య భద్రతకు మూలం. మెరుగ్గా ఉన్నవారు మద్దతు కోసం వారి పొరువుపై అలాగే వయోజన పిల్లలపై ఆధారపడతారు. అయితే ఇటీవల, ప్రధానంగా జనాభాలో వేగంగా వృద్ధాప్యం మరియు ఇతర సామాజిక-ఆర్థిక కారకాల కారణంగా, వృద్ధులపై దృష్టి సారించి సామాజిక భద్రతను అందించడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని రాష్ట్రంపై ఒత్తిడి పెరుగుతోంది. వాస్తవానికి, ప్రపంచంలోని తక్కువ అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలలో 60 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ ఉన్న జనాభా నిష్పత్తి మరింత అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల కంటే చాలా తక్కువ. 2005లో ఇది LDCలు మరియు 6 థీమాటిక్ పేపర్ - 1 MDCలలో వరుసగా 8.2% మరియు 20.2% (యునైటెడ్ నేషన్స్, 2005). చైనాలో, ప్రతి పది మందిలో ఒకరు మరియు భారతదేశంలో ప్రతి పన్నెండు మందిలో ఒకరు వృద్ధులు. ప్రమాదకరమైన విషయం ఏమిటంటే, మరణాలు వేగంగా క్షీణించడం వల్ల ఎల్డిసిలలో వృద్ధుల జనాభా వేగంగా పెరగడం, దీని ఫలితంగా ఆయుర్దాయం వేగంగా పెరుగుతుంది. ఫలితంగా, 2050 నాటికి, LDCలలో ప్రతి ఐదుగురిలో ఒకరు 60 సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారు అవుతారు. చైనా మరియు భారతదేశంలో, మొత్తం జనాభాలో వృద్ధుల జనాభా వరుసగా 31% మరియు 21% ఉంటుంది, ఫిగర్ 1 నుండి చూడగలిగినట్లుగా, వృద్ధుల శాతం మొత్తం జనాభాలో 7% నుండి 14కి పెరిగింది. కొన్ని యూరోపియన్ దేశాలకు (ఫ్రాన్స్ మరియు స్వీడన్) దాదాపు 100 నుండి 120 సంవత్సరాలు పట్టింది, ఇది కేవలం 40 సంవత్సరాలలో భారతదేశం, చైనా మరియు కొన్ని ఆసియా దేశాలలో సంభవించవచ్చు.

వృద్ధులకు సంప్రదాయ మద్దతు వ్యవస్థలు క్రమంగా తగ్గిపోతున్నాయి. సంతానోత్పత్తి క్షీణత మరియు న్యూక్లియర్ కుటుంబాలుగా జీవించడానికి మారడం వల్ల కుటుంబాలు చిన్నవిగా ఉన్నాయి. కుటుంబాల్లోని యువకులు నగరాలకు, ఇతర రాష్ట్రాలకు మరియు ప్రపంచీకరణ ఫలితంగా ఇతర దేశాలకు వలస వెళ్లడం వల్ల అనేక గ్రామాల్లో వృద్ధులు వెనుకబడి ఉన్నారు. పెరుగుతున్న ఆకాంక్షలు, యువత వ్యక్తిగత వైఖరి మరియు వారి జీవనశైలిలో వేగవంతమైన మార్పులు తరాల అంతరాన్ని పెంచాయి. పట్టణ ప్రాంతాల్లో, ఎక్కువ మంది మహిళలు ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు మరియు వారు వృద్ధులకు సంరక్షణ ఇచ్చే వారిగా తమ సంప్రదాయ పాత్రను పోషించలేరు. పేద కుటుంబాలు, పెద్దల పిల్లలు తమ తల్లిదండ్రులను చూసుకోవాల్సిన సంప్రదాయానికి కట్టుబడి ఉండాలనుకున్నప్పటికీ, వారి పరిమిత వనరులు, చిన్న ఇళ్లు మరియు పెరుగుతున్న జీవన వ్యయం కారణంగా అవసరమైన సంరక్షణను అందించడం కష్టం. ఈ దేశాల్లోని వృద్ధులలో ఎక్కువ మంది తమ వయోజన పిల్లలతో నివసిస్తున్నప్పటికీ, కుటుంబాలలో పెద్దల వేధింపులు పెరుగుతున్నాయి. పేదరికంలో స్త్రీలత్వం పెరగడం మరియు వృద్ధులైన పురుషుల కంటే ఎక్కువ మంది మహిళలు జీవించి ఉండటంతో, పేద మరియు ఒంటరిగా జీవిస్తున్న మహిళలు గణనీయమైన సంఖ్యలో ఉన్నారు. ఒంటరిగా లేదా వృద్ధ జీవిత భాగస్వామితో నివసించే పెద్ద సంఖ్యలో వృద్ధులు

భద్రత మరియు భద్రతా సమస్యలను అలాగే ఒంటరితనం కారణంగా మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ పరిస్థితి మరియు వృద్ధుల జనాభా వేగంగా పెరిగే అవకాశాల దృష్ట్యా, ఈ దేశాలలోని ప్రభుత్వాలు వృద్ధులకు సామాజిక భద్రత కల్పించే చర్యలను ప్రారంభించాయి. అయితే, వివిధ పరిమితుల కారణంగా కవరేజ్ పరిమితం చేయబడింది.

14.2. భారతీయ సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థ:

భారతదేశంలో, బ్రిటీష్ వారు ఉద్యోగులకు పదవీ విరమణ ప్రయోజనాల భావనను ప్రవేశపెట్టినప్పటి నుండి, సామాజిక భద్రత యొక్క బహుళస్థాయి వ్యవస్థ చాలా కాలం పాటు అభివృద్ధి చెందింది. అయితే మొన్నటి వరకు సంఘటిత రంగంపైనే దృష్టి కేంద్రీకరించారు. 1881వ సంవత్సరంలో బ్రిటీష్ పాలకులు ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల కోసం రూపొందించిన పెన్షన్ విధానాన్ని స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత కూడా భారత ప్రభుత్వం అలాగే ఉంచింది. 1944వ సంవత్సరం నాటి అదార్కార్ నివేదిక భారతదేశంలో సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థకు పునాది వేసింది. 1940ల నుండి 1960ల వరకు ఉద్భవించిన పెన్షన్ విధానాలు ప్రధానంగా వ్యవస్థీకృత రంగంలోని ఉద్యోగులను కవర్ చేస్తాయి. సంఘటిత రంగంలో పని చేస్తున్న వృద్ధులు కూడా ఉద్యోగుల ప్రావిడెంట్ ఫండ్ చట్టం 1952, కుటుంబ పెన్షన్ పథకం 1971, గ్రాట్యుటీ చెల్లింపు చట్టం 1972, డిపాజిట్-లింక్డ్ ఇన్సూరెన్స్ స్కీమ్, గ్రూప్ ఇన్సూరెన్స్ మరియు జనరల్ వంటి వివిధ చట్టాల కింద ప్రయోజనాలను పొందవచ్చు. ప్రావిడెంట్ ఫండ్ స్కీమ్ 1982 మరియు చివరకు, నేషనల్ పెన్షన్ స్కీమ్ 2004.

14.3. సామాజిక భద్రత యొక్క కాన్సెప్ట్:

ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ ఆర్గనైజేషన్ (ILO) 2 ద్వారా సామాజిక భద్రత అనేది సమాజం దాని సభ్యులకు అందించే రక్షణగా నిర్వచించబడింది, సామాజిక మరియు ఆర్థిక దుస్థితిని నిరోధించడానికి ప్రజా చర్యల శ్రేణి ద్వారా సంపాదన ఆగిపోవడం లేదా దాని ఫలితంగా వచ్చే ఆదాయాలు గణనీయంగా తగ్గడం. అనారోగ్యం, ప్రసూతి, ఉపాధి గాయం, నిరుద్యోగం, అసమర్థత, వృద్ధాప్యం మరియు మరణం నుండి పిల్లలతో ఉన్న కుటుంబాలకు వైద్య సంరక్షణ మరియు రాయితీల సదుపాయం (ILO, 1942). యునైటెడ్ కింగ్డమ్ యొక్క సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థ యొక్క పితామహుడిగా విస్తృతంగా ఆమోదించబడిన సర్ విలియం బెవెరిడ్జ్ (1943) ప్రకారం, “నిరుద్యోగం, అనారోగ్యం లేదా ప్రమాదం కారణంగా సంపాదనకు అంతరాయం కలిగించే ఆదాయానికి భద్రత. పదవీ విరమణ ప్రయోజనం, ఒకరి మరణం ద్వారా మద్దతు కోల్పోకుండా అందించడం మరియు పుట్టుక, మరణం మరియు వివాహం వంటి అసాధారణమైన ఖర్చులను తీర్చడం. సామాజిక భద్రత అనేది ప్రాథమిక మానవ హక్కు, ఇది ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రకటనలో గుర్తించబడింది 1948లో మానవ హక్కులు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ద్వారా ప్రాథమిక హక్కుగా గుర్తించబడిన జీవించే హక్కు, మానవ గౌరవంతో జీవించే హక్కును సూచిస్తుంది.

ఇది ఆహారం, దుస్తులు మరియు నివాసం యొక్క ప్రాథమిక మానవ అవసరాలకు సంబంధించిన భద్రతను మాత్రమే కాకుండా, ఆరోగ్య భద్రతను కూడా కలిగి ఉంటుంది. సాంఘిక భద్రతా పథకాలు సాధారణంగా ఆదాయ భద్రతకు ప్రాధాన్యత ఇస్తాయి ఎందుకంటే, సాధారణంగా, ప్రజలు తగిన ఆదాయం కలిగి ఉంటే, బలహీన వర్గాల ప్రాథమిక అవసరాలు సంతృప్తి చెందుతాయి. చాలా మంది వృద్ధులు పని చేయలేకపోవడం మరియు సంపాదించలేని కారణంగా బలహీనంగా మారతారు. వయస్సు పెరగడం వల్ల వచ్చే దుర్బలత్వాన్ని సకాలంలో అంచనా వేయవచ్చు మరియు తగిన

ఆదాయాన్ని కలిగి ఉన్నట్లయితే నిర్దిష్ట నిబంధనలను రూపొందించడం ద్వారా తగ్గించవచ్చు. సాంప్రదాయ వ్యవసాయ సమాజాలలో, కుటుంబాలు, ప్రత్యేకించి ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థలో బహుళ తరాల సహ-నివాసంతో, సాధారణంగా వృద్ధుల ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ భద్రతా అవసరాలను చూసుకుంటారు.

ప్రజలు మరియు కుటుంబాలు వృద్ధుల సంరక్షణ కోసం ఏర్పాటు చేయలేనప్పుడు, వారి అవసరాలను సమాజం/ రాష్ట్రం తప్పనిసరిగా నగదు లేదా వస్తు రూపంలో (సామాజిక బీమా మరియు సామాజిక సహాయ పథకాల ద్వారా) అందించాలి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో, వృద్ధులు సామాజిక భద్రత యొక్క విస్తృతమైన వ్యవస్థ ద్వారా కవర్ చేయబడతారు. దీర్ఘకాలిక పేదరికం, నిరుద్యోగం మరియు నిరుద్యోగం అలాగే పెద్ద అనధికారిక రంగం ఉనికి వంటి కారణాల వల్ల అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల సమస్యల స్వభావం చాలా భిన్నంగా ఉంటుంది. అభివృద్ధి చెందిన పారిశ్రామిక దేశాలలో అమలు చేయబడిన సామాజిక భద్రతా కార్యక్రమాలు సాధారణంగా పేద దేశాలలో సముచితమైనవి లేదా ఆర్థికంగా సాధ్యపడవు అని భావించినందున, చాలా మంది పరిశోధకులు వృద్ధుల కోసం సామాజిక భద్రత గురించి మరింత విస్తృతమైన భావనను అవలంబించాల్సిన అవసరం ఉందని వాదించారు.

14.4. వృద్ధులలో సామాజిక భద్రత అవసరం:

2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం, భారతదేశంలో 104 మిలియన్ల వృద్ధులు 5 (60+) ఉన్నారు, 2001లో 70.6 మిలియన్ల మంది ఉన్నారు మరియు వారు 2026 నాటికి 173 మిలియన్లను దాటుతారని అంచనా. వయస్సు సమూహం 60-69, వృద్ధాప్య సమూహంలో 28.4 మిలియన్లు 70-80 అయితే 11.4 మిలియన్లు పెద్దవారు- అంటే 80 ఏళ్లు పైబడిన వారు, వీరిలో 0.6 మిలియన్లు 100+. 2000 మరియు 2050 మధ్య, భారతదేశం యొక్క మొత్తం జనాభా 60% పెరుగుతుందని అంచనా వేయబడింది, అయితే వృద్ధుల సంఖ్య 360% పెరుగుతుందని అంచనా వేయబడింది. వేగవంతమైన వృద్ధాప్యం 1996 నుండి 2021-25 వరకు ఆయుర్దాయం ఊహించిన పెరుగుదల ఫలితంగా వృద్ధులలో ఐదవ వంతు మందికి వృక్షిగత ఆదాయం లేదు.

14.5 భారతదేశంలో సామాజిక భద్రతా చర్యలు:

సాంఘిక భద్రత అనేది ప్రభుత్వం యొక్క కార్యాచరణ కార్యక్రమాలను సూచిస్తుంది, సహాయం ద్వారా జనాభా సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడింది, ఆహారం మరియు ఆశ్రయం కోసం తగినంత వనరులకు ప్రాప్యతను హామీ ఇస్తుంది మరియు పెద్ద మరియు సంభావ్యంగా హాని కలిగించే విభాగాలలో జనాభా కోసం ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడం. పిల్లలు, వృద్ధులు, జబ్బుపడినవారు మరియు నిరుద్యోగులు వంటివారు.

భారతదేశంలో, చాలా మంది ప్రజలు తమ ఉత్పాదక సంవత్సరాల్లో జీవించడానికి సరిపోయేంత సంపాదిస్తారు మరియు వృద్ధాప్యం కోసం ఏమీ సేవ్ చేయలేరు. వేగవంతమైన జనాభా వృద్ధాప్యం సామాజిక మార్పు మరియు ఆర్థిక పరివర్తనను తీసుకువచ్చింది. దీని దృష్ట్యా, జనాభా వృద్ధాప్యానికి సమగ్ర విధానం సామాజిక, ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక మార్పులను పరిగణనలోకి తీసుకుంది, వృద్ధుల యొక్క ఉద్భవిస్తున్న సమస్యలను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించడానికి అవసరమైనది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియలో ఇప్పటికే ఉన్న వైవిధ్యాల ఆధారంగా, వృద్ధాప్య సమస్యలు, దాని సామాజిక-ఆర్థిక ప్రభావాలపై పెరుగుతున్న అవగాహన మరియు వృద్ధాప్యంతో వ్యవహరించే విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడంపై

ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించాల్సిన అవసరం ఉందని పేర్కొనవచ్చు. సమాజం. సామాజిక భద్రత యొక్క వికేంద్రీకరణ మరియు సమాన పంపిణీ వృద్ధ జనాభా కోసం రాబోయే ప్రణాళిక కాలాల ఎజెండాగా ఉండాలి,

సీనియర్ సిటిజన్ అసోసియేషన్లు:

సీనియర్ సిటిజన్ అసోసియేషన్ (SCA) అనేది సీనియర్ సిటిజన్ల యొక్క కమ్యూనిటీ ఆధారిత సమూహం, వృద్ధుల మరియు వారు నివసించే సమాజాన్ని మెరుగుపరచడానికి కలిసి పని చేస్తుంది. వృద్ధులు సమాజానికి ఎంతో ప్రయోజనం చేకూర్చే అపారమైన వనరుల సమూహాలు. అవి ప్రభావవంతమైన యంత్రాంగాలు, దీని ద్వారా వృద్ధులు తమ కమ్యూనిటీల్లోని విపత్తుల కోసం సిద్ధం చేయవచ్చు మరియు ప్రతిస్పందించవచ్చు. సీనియర్ సిటిజన్లు వారి అనుభవం మరియు వారి కమ్యూనిటీలతో ఉన్న పరిచయాల ద్వారా వారి కుటుంబాలు మరియు పొరుగువారి అవసరాలు మరియు దుర్బలత్వాలను గుర్తించడానికి బాగా ఉంచుతారు, అలాగే అత్యంత హాని కలిగించే వృద్ధులతో సహా. విపత్తు సంసిద్ధత ప్రణాళికలో ఇవి ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. SCAలలో పాల్గొనడం వల్ల వృద్ధులలో, ముఖ్యంగా వృద్ధ మహిళల్లో విశ్వాసం పెరిగింది. ప్రణాళికా ప్రక్రియలలో వృద్ధులను చేర్చడం వలన అత్యవసర ప్రతిస్పందనలలో వృద్ధులను చేర్చడం జరుగుతుంది, తద్వారా విపత్తు ప్రమాదాన్ని తగ్గించే ప్రణాళికలు మరియు కార్యకలాపాలలో వృద్ధాప్యాన్ని ప్రధాన స్రవంతిలోకి తీసుకువస్తుంది.

వృద్ధులకు ఆరోగ్య సంరక్షణ:

పెరుగుతున్న ఆయుర్దాయం ఆగ్నేయాసియాలోని వృద్ధ జనాభాను చుట్టుముట్టే ఆందోళనలకు తోడ్పడింది. భారతదేశంతో సహా ఆగ్నేయాసియా జనాభాలో దాదాపు 8 శాతం మంది 60 ఏళ్లు పైబడిన వారు (IANS, 2012). ఆందోళన, సామాజిక భద్రత మరియు ఒంటరితనం వృద్ధులను ప్రభావితం చేసే కొన్ని సమస్యలు. ఇది కాకుండా, క్యాన్సర్, మధుమేహం మరియు గుండె జబ్బులు వంటి నాన్-కమ్యూనికేషన్ వ్యాధులు భారతదేశంలో వృద్ధాప్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి. వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం జాతీయ కార్యక్రమం (NPHCE) 2010 సంవత్సరంలో ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా దేశవ్యాప్తంగా వృద్ధాప్య సంరక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలనే లక్ష్యంతో ప్రవేశపెట్టబడింది. అనేక ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు చిత్తవైకల్యం యొక్క సరైన నిర్ధారణను సులభతరం చేయడానికి మెమరీ క్లినిక్లు మరియు మానసిక ఆరోగ్య కార్యక్రమాలను ప్రారంభించాయి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ డిఫెన్స్ (NISD) 2006లో అల్టిమర్స్ శతాబ్ది సంవత్సరంలో ప్రత్యేక చొరవగా సంరక్షకులకు మరియు కార్యకర్తలకు శిక్షణను ప్రారంభించింది. కమ్యూనిటీ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మరియు మానవశక్తి అభివృద్ధి (శిక్షణ పొందిన సంరక్షకులు) ప్లాన్లోని కొన్ని ముఖ్యాంశాలు.

సామాజిక భద్రతా సెల్:

తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం, 2007 ప్రకారం, సంబంధిత పోలీసు స్టేషన్లలో వృద్ధుల నమోదు తప్పనిసరి. వృద్ధుల కోసం ప్రతి పోలీస్ స్టేషన్లో సోషల్ సెక్యూరిటీ సెల్ (ఎస్ఎస్సి) అనే ప్రత్యేక విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం తప్పనిసరి. ఈ చట్టం కింద పోలీస్ స్టేషన్కు కాల్ చేయడానికి హెల్ప్లైన్ కూడా ఏర్పాటు చేయబడింది. పోలీసు అధికారులు సంబంధిత పోలీస్ స్టేషన్ల పరిధిలో నివసిస్తున్న సీనియర్ సిటిజన్ల సమాచారాన్ని సేకరించడం తప్పనిసరి.

వృద్ధుల కోసం ట్రాక్ ఫోన్ సేవ:

కొద్దిపాటి సంపాదనతో, వృద్ధులు చాలా కీలకమైన ఖర్చులను విస్మరిస్తారు, ఇప్పుడు ఒక ముఖ్యమైన గాడ్జెట్ మరియు ఒక వ్యక్తి జీవితంలో పెద్ద పాత్ర పోషిస్తున్న సెల్ ఫోన్ వంటిది. వృద్ధులు ఎక్కువ సమయం ఇంట్లో ఒంటరిగా గడుపుతారు కాబట్టి, అత్యవసర అవసరాల కోసం ఫోన్ ను కలిగి ఉండాల్సిన అవసరం ఉంది. వృద్ధులకు ప్రభుత్వం ఉచితంగా సెల్ ఫోన్లు అందజేస్తోంది. వృద్ధుల కోసం ట్రాక్ ఫోన్ ఈ ప్రోగ్రామ్ లో ఒకటి, ఇది కొన్ని అవసరమైన షరతులను కలిగి ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లకు ఉచిత సెల్ ఫోన్లను అందిస్తోంది.

ఆర్థిక భద్రతా చర్యలు:

మన సమాజంలోని వృద్ధుల సమస్యలలో, ఆర్థిక సమస్యలు ముఖ్యమైన స్థానాన్ని ఆక్రమించాయి. సామాజిక పేదరికం అనేది భారతీయ వాస్తవికత మరియు అత్యధిక కుటుంబాలు సహేతుకమైన జీవన ప్రమాణాన్ని నిర్ధారించే స్థాయి కంటే చాలా తక్కువ ఆదాయాన్ని కలిగి ఉన్నాయి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం (1999), NPOPలపై తన పత్రంలో, దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న సాధారణ జనాభాలో 33 శాతం మందిని, జనాభాలో మూడింట ఒక వంతు మంది 60కి పైగా ఉన్నారని పేర్కొంది. వయస్సు (23 మిలియన్లు) కూడా ఆ స్థాయి కంటే తక్కువ.

జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం:

సామాజిక భద్రత మరింత అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు సాధారణంగా అనేక విభిన్న పెన్షన్ పథకాలను కలిగి ఉంటాయి, అవి జనాభాలోని నిర్దిష్ట సమూహాలను లేదా వివిధ నిర్దిష్ట లక్ష్యాలను కలిగి ఉంటాయి (WSSR, 2011). భారతదేశంలో, వృద్ధాప్య పింఛన్ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఎక్కువగా నిరుపేదలు మరియు బలహీనుల కోసం ప్రవేశపెట్టాయి. ఉదాహరణకు, 1957వ సంవత్సరంలో ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వృద్ధాప్య పింఛను పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. అప్పటి నుండి, ఇతర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఇలాంటి పథకాలను ప్రవేశపెట్టాయి.

జాతీయ కుటుంబ ప్రయోజన పథకం:

NFBS భారత ప్రభుత్వ గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖచే అమలు చేయబడుతుంది. ఇది 2002-2003 తర్వాత రాష్ట్ర రంగ పథకానికి బదిలీ చేయబడింది. 2002-2003కి ముందు, ఈ పథకం ఆగస్టు 1995 నుండి భారత ప్రభుత్వం యొక్క కేంద్ర రంగ పథకం. ఈ పథకం కింద, వృద్ధుల కుటుంబాలకు వారి ప్రాథమిక బ్రెడ్ విన్నర్ మరణిస్తే సామాజిక సహాయ ప్రయోజనాలు అందించబడతాయి.

అన్నపూర్ణ పథకం:

గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ 200-2001లో ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించింది. జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ కు అర్హులైన 65 ఏళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న నిరుపేద సీనియర్ సిటిజన్లు, కానీ పెన్షన్ పొందని వారు ఈ పథకంలో కవర్ చేయబడతారు. నిరుపేద వృద్ధులకు ఈ పథకం కింద ప్రతి వ్యక్తికి నెలకు పది కిలోల బియ్యం లేదా గోధుమలు ఉచితంగా సరఫరా చేస్తారు.

వృద్ధుల కోసం ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రామ్:

ఈ కార్యక్రమంలో వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం కొన్ని పథకాలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు, ఈ పథకం వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, మొబైల్ మెడికేర్ యూనిట్లను స్థాపించడానికి మరియు నిర్వహించడానికి మరియు వృద్ధులకు సంస్థాగత సేవలను అందించడానికి ప్రభుత్వేతర సంస్థలకు (BPLలు) ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది. కుటుంబాన్ని బలోపేతం చేయడం మరియు బలోపేతం చేయడం, సంబంధిత సమస్యలపై అవగాహన కల్పించడం మరియు ఉత్పాదక వృద్ధాప్యాన్ని సులభతరం చేయడం వంటి వృద్ధుల ఇతర అవసరాల కోసం కూడా ఈ పథకం పనిచేస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఇటువంటి ప్రయత్నాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, వృద్ధులు గౌరవప్రదమైన జీవితాన్ని గడపడానికి సహాయం చేస్తారనడంలో సందేహం లేదు. సీనియర్ సిటిజన్లు తమ సొంత ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవడంలో మరియు మెరుగుపరచుకోవడంలో చురుకైన పాత్రను పోషించేలా చేయడంతో పాటు ఇతరులను కూడా అలా చేయమని ప్రోత్సహించడం ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం.

తమను తాము సామాజికంగా మినహాయించారు లేదా ఒంటరిగా ఉంటారు కానీ సమాజానికి మరింత విలువైనవారు.

14.6. సూచనలు మరియు ముగింపు:

వివిధ సామాజిక భద్రతా చర్యలను భారత ప్రభుత్వం సూచించవచ్చు మరియు అమలు చేయవచ్చు. అసంఘటిత రంగంలో పని చేసే వ్యక్తులకు భద్రత కల్పించేందుకు పెన్షన్ ఫండ్‌ను ఏర్పాటు చేసే నిబంధన ఇందులో ఉంది. ప్రతి మూడు నాలుగు జిల్లాలకు వృద్ధాశ్రమాలు మరియు డే కేర్ సెంటర్ల నిర్మాణం. వృద్ధుల కోసం వనరుల కేంద్రాలు మరియు పునర్ ఉపాధి బ్యూరోల ఏర్పాటు, నగరాల లోపల మరియు మధ్య ప్రయాణానికి రాయితీ రైలు / విమాన ఛార్జీలు, అన్ని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో నిర్బంధ వృద్ధాప్య సంరక్షణను నిర్ధారించడానికి చట్టాన్ని రూపొందించడం, వృద్ధులతో కలిసి జీవించడానికి మరియు పని చేయడానికి పాఠశాల పిల్లలను సున్నితం చేయడంబీ వృద్ధుల సామాజిక బహిష్కరణను నిరుత్సాహపరిచేందుకు మరియు రౌండ్-ది-క్లాక్ హెల్ప్‌లైన్లు. వృద్ధుల కోసం నేషనల్ కౌన్సిల్, వృద్ధుల ప్రయోజనం కోసం అనేక బీమా పథకాలను అందిస్తోంది, అంటే జీవన్ ధార యోజన, జీవన్ అక్షయ్ యోజన, సీనియర్ సిటిజన్ యూనిట్ యోజన, లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (LIC) ద్వారా మెడికల్ ఇన్సూరెన్స్ యోజన. ప్రభుత్వ పథకాల కింద నిర్మించిన ఇళ్లలో 10 శాతం గ్రామీణ వృద్ధులకు కేటాయించడం, అన్ని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు మరియు వృద్ధాప్య వైద్యశాలలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక క్యూల ఏర్పాటు, దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లందరినీ కవర్ చేయడానికి మరియు చిన్న వ్యాపారాలు ప్రారంభించడానికి సీనియర్ సిటిజన్లకు సహేతుకమైన వడ్డీ రేటుకు రుణాలు అందించడానికి మరియు తగిన మార్గదర్శకాల ద్వారా సీనియర్ సిటిజన్లకు మైక్రోఫైనాన్స్‌తో మద్దతు ఇవ్వడానికి ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ కోసం కొత్త పాలసీ నిబంధనలు రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా. సామాజిక భద్రతా పథకాలు మరియు వృద్ధుల హక్కులపై అవగాహన మరియు సకాలంలో సరైన సమాచారం అందించడం ఈ సమయం యొక్క అవసరం. తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం, 2007 అమలులోకి వచ్చి ఐదు సంవత్సరాలు గడిచినప్పటికీ, సీనియర్ హక్కుల గురించి తక్కువ అవగాహన ఉంది. అలాగే సీనియర్ సిటిజన్లకు సంబంధించిన వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు ప్రత్యేక ట్రిబ్యూనళ్లను ఏర్పాటు చేసి రెండేళ్లు పూర్తయింది. హెల్ప్‌లైన్లను ప్రారంభించాలి మరియు అన్ని ప్రధాన సేవలను ఒకే పైకప్పు క్రింద వారికి అందుబాటులో ఉంచాలి, కాబట్టి అవి పిల్లర్ నుండి పోస్ట్‌కి నడపాల్సిన అవసరం లేదు.

నిరుపేద వృద్ధుల సమస్యకు వృద్ధాశ్రమాలు ఉత్తమమైనవి కావు లేదా ఏకైక పరిష్కారం కాదు ఎందుకంటే ఇప్పటి

వరకు పాశ్చాత్య దేశాలలో వలె భారతదేశంలో వృద్ధాశ్రమాలు సాంస్కృతికంగా ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఈ జనాభా యొక్క అపారమైన పరిమాణం మరియు వృద్ధి రేటుతో పోల్చినప్పుడు ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన వివిధ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలు యొక్క వృద్ధులలో లబ్ధిదారులు చాలా తక్కువగా ఉన్నారు. వృద్ధులకు కొంత స్థాయి అవగాహన, సుముఖత మరియు సహాయాన్ని యాక్సెస్ చేయడానికి మరియు ఇప్పటికే ఉన్న ప్రోగ్రామ్లను ఉపయోగించుకోవడానికి మద్దతు ఉండాలి. ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడంలో స్వచ్ఛంద సంస్థల పాత్ర ఉంది. SCAలు చురుగ్గా ఏర్పరచబడాలి మరియు దూకుడుగా పని చేయాలి, తద్వారా వారు పరిష్కారం కోసం ట్రిబ్యునల్లను సంప్రదించాలనుకునే వ్యక్తులకు సహాయపడగలరు.

వృద్ధులను ఎక్కడ ఏర్పాటు చేసినా SSC కింద నమోదు చేసుకునేలా ప్రేరేపించాలి. NGOలు వృద్ధుల కోసం చిన్న సంస్థలను నిర్మించవచ్చు. తద్వారా వారిని ఆక్రమించుకుని జీవనోపాధి పొందడంలో సహాయం చేస్తుంది. సీనియర్ సిటిజన్లు మన సమాజానికి మూలస్తంభాలు కాబట్టి, వారి పదవీ విరమణ పొందిన వారి జీవితాలను చదవడానికి మరియు ఆనందించడానికి ఒక స్థలం కోసం పరిసరాల్లో చిన్న లైబ్రరీలను ప్రారంభించవచ్చు. దేశంలో ఏ ఇతర కారణాల వల్ల పక్షపాతం లేకుండా ప్రజా వ్యయాన్ని సందర్భోచితంగా ఉంచడం, వారసత్వ కట్టడాలు, పురావస్తు యాత్రలు మరియు మ్యూజియంల పునరుద్ధరణకు మిలియన్ల డాలర్లు ఖర్చు చేస్తున్నప్పుడు, వృద్ధుల జ్ఞానం మరియు జ్ఞానం ఉన్నందున మనం మరింత ఉత్సాహంతో ఎందుకు పని చేయలేము? మనకు మరియు మన దేశానికి ఒక నిధి.

భారతదేశంలో వృద్ధులకు సామాజిక భద్రత అవసరం: సమస్య యొక్క పరిమాణం:

వేగవంతమైన వృద్ధాప్యం యొక్క చిక్కులు:

- ☛ 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం, భారతదేశంలో 104 మిలియన్ల వృద్ధులు (60+) ఉన్నారు, 2001లో 70.6 మిలియన్ల మంది ఉన్నారు మరియు వారు 2026వ సంవత్సరం నాటికి 173 మిలియన్లను దాటే అవకాశం ఉంది. 2011లో 104 మిలియన్ల వృద్ధులలో 64 మిలియన్లు యువకులు అంటే 60-69 ఏళ్ల వయస్సులో, 70-80 ఏళ్ల వృద్ధాప్యంలో 28.4 మిలియన్లు ఉండగా, 11.4 మిలియన్లు పెద్దవారు అంటే 80 ఏళ్లు పైబడిన వారు, వీరిలో 0.6 మిలియన్లు 100+ (రిజిస్ట్రార్ జనరల్, భారత ప్రభుత్వం, 2013).
- ☛ 2000 మరియు 2050 మధ్య, భారతదేశం యొక్క మొత్తం జనాభా 60% పెరుగుతుందని అంచనా వేయబడింది, అయితే వృద్ధుల సంఖ్య 360% పెరుగుతుందని అంచనా వేయబడింది. వేగవంతమైన వృద్ధాప్యం అనేది 1996 నుండి 2021-25 వరకు ఆయుర్దాయం ఊహించిన పెరుగుదల (పురుషులకు 61.6 సంవత్సరాల నుండి 69.8 సంవత్సరాలకు మరియు స్త్రీలకు 62.2 సంవత్సరాల నుండి 72.3 సంవత్సరాలకు) మరియు మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు (TFR) నుండి 3.2 యొక్క సంతానోత్పత్తి తగ్గుదల. 2001వ సంవత్సరంలో ప్రతి మహిళకు 2021-25 నాటికి భర్తీ స్థాయికి.
- ☛ జనాభా పరివర్తన వేగంలో తేడాల కారణంగా, వృద్ధుల శాతానికి సంబంధించి అంతర్-రాష్ట్ర వైవిధ్యాలు ఉన్నాయి. అసోం మరియు ఢిల్లీలో 6-7% నుండి గోవా మరియు కేరళలో 11-12% వరకు. వృద్ధాప్య డిపెండెన్సీ నిష్పత్తి (60+ జనాభా / 15-59 జనాభా 100), ఇది 2011వ సంవత్సరం జనాభా లెక్కల ప్రకారం 14.2, 1996వ సంవత్సరంలో 11.2 నుండి 2126 సంవత్సరంలో 21.7కి దాదాపు రెట్టింపు అవుతుందని అంచనా (రిజిస్ట్రార్ జనరల్, భారత ప్రభుత్వం, 2006).

- దీనికి విరుద్ధంగా, సంభావ్య మద్దతు నిష్పత్తి (15-59 మంది పని చేసే వయస్సు గల వ్యక్తుల సంఖ్య - మద్దతుదారులు - 60+ వయస్సు గల ఒక వ్యక్తికి) 2001వ సంవత్సరంలో 8.4 నుండి 2011లో 7కి తగ్గుతుంది మరియు మాత్రమే 2026వ సంవత్సరంలో 5.2 (సుబయ్యా & బానోద్, 2011).
- 1970వ సంవత్సరంలో, 60 ఏళ్లకు చేరుకున్న భారతీయులు కేవలం 9 సంవత్సరాలు మాత్రమే జీవించగలరని ఆశించారు. కానీ నమూనా నమోదు వ్యవస్థ నుండి ఇటీవలి అంచనాలు 60 సంవత్సరాల వయస్సులో ఆయుర్దాయం 20 సంవత్సరాలకు దగ్గరగా ఉంటుందని సూచిస్తున్నాయి, దీని ప్రకారం 60 సంవత్సరాల వయస్సులో, వారి భద్రతకు సంబంధించి మరో 20 సంవత్సరాలు (బ్లామ్ మరియు ఇతరులు, 2010).
- జనాభాలో అధిక శాతం మంది దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన నివసిస్తున్నారు, అనధికారిక రంగంలో పని చేస్తున్నారు, సరిపడా సంపాదనను కలిగి ఉన్నారు, మెజారిటీ కుటుంబాలకు పొదుపు చేయడానికి తక్కువ అవకాశం ఇస్తున్నారు. 2011వ సంవత్సర జనాభా లెక్కల ప్రకారం, దాదాపు 54% మంది కార్మికులు వ్యవసాయంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. దాదాపు 60% గ్రామీణ కుటుంబాలకు బ్యాంకు ఖాతాలు లేవు, వృద్ధులలో ఎక్కువ మంది వృద్ధాప్య భద్రత కోసం తమ పిల్లలు మరియు కుటుంబ సభ్యులపై ఆధారపడతారు.
- ఏది ఏమైనప్పటికీ, సంతానోత్పత్తిలో మరింత క్షీణత యొక్క సూచన, ఇది వృద్ధుల డిపెండెన్సీ నిష్పత్తిలో పెరుగుదలకు దారితీస్తుంది, భవిష్యత్తులో పని చేసే వయస్సులో ఉన్న పెద్దలు తమ పాత కుటుంబ సభ్యులను ఆర్థికంగా ఆదుకోవడం చాలా కష్టమవుతుందని సూచిస్తుంది.
- వృద్ధులకు తరచుగా మరియు ఖరీదైన వైద్య చికిత్స అవసరం కారణంగా పరిస్థితి మరింత క్లిష్టంగా మారుతుంది. జాతీయ సామాజిక సర్వే (NSS) (1987, 1996, 2004) యొక్క వరుస రౌండ్లు వృద్ధుల కోసం జేబులో పెట్టే ఖర్చు పని చేసే వయస్సు గల సభ్యుల కంటే నాలుగు రెట్లు ఎక్కువగా ఉందని మరియు ఆసుపత్రిలో చేరడానికి జేబు ఖర్చులు బాగా పెరుగుతున్నాయని సూచిస్తున్నాయి. పేద వర్గాల్లో (బ్లామ్ మరియు ఇతరులు అంచనా వేసినట్లుగా, 2010).
- వృద్ధాప్య ప్రక్రియ యొక్క మరొక ముఖ్యమైన లక్షణం ఏమిటంటే, పైన పేర్కొన్న విధంగా మగవారితో పోలిస్తే స్త్రీలలో ఆయుర్దాయం వేగంగా పెరగడం వల్ల వృద్ధులలో స్త్రీలత్వం పెరగడం. 2050వ సంవత్సరం నాటికి మగవారి ఆయుర్దాయం 71.8 ఏళ్లు కాగా, ఆడవారి ఆయుర్దాయం 75.7 ఏళ్లకు చేరుకుంటుంది. 2050 నాటికి, 60 ఏళ్లు మరియు వృద్ధ మహిళల సంఖ్య వృద్ధ పురుషుల సంఖ్యను 18.4 మిలియన్లు మించిపోతుంది (సత్యనారాయణ, 2013). వృద్ధుల లింగ నిష్పత్తి ప్రతి 1000 మంది పురుషులకు 940 మంది స్త్రీల నుండి 2001వ సంవత్సరంలో 1020కి మరియు 2026వ సంవత్సరంలో 1050కి పెరుగుతుంది.
- స్త్రీలలో పెరిగిన ఆయుర్దాయం కారణంగా, అధిక వయస్సులో వారు వైద్యం కారణంగా మరింత దుర్బలంగా మారతారు. భారతీయ స్త్రీలలో వితంతువుల శాతం 60-64 సంవత్సరాల వయస్సులో 44.5 నుండి 80 మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల స్త్రీలలో 86.8కి పెరిగింది. దీనికి విరుద్ధంగా, 60-64 సంవత్సరాల వయస్సు గల పది మంది పురుషులలో ఒకరు మరియు 80 ఏళ్లు పైబడిన పురుషులలో మూడింట ఒకవంతు మంది వితంతువులు (యునైటెడ్ నేషన్స్ పాపులేషన్ ఫండ్ (UNFPA, 2012). ఆస్తుల యాజమాన్యం, తక్కువ పనిలో పాల్గొనడం మరియు తక్కువ వేతనాల పరంగా

మహిళలు ప్రతికూలంగా ఉన్నందున, వారు మగ కుటుంబ సభ్యుల దయతో ఎక్కువగా ఉంటారు మరియు ఒకసారి వారు వితంతువులయ్యారు.

14.7. సారాంశం:

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక ప్రక్రియల యొక్క ఉప ఉత్పత్తి. వృద్ధాప్య ప్రక్రియను సందర్భానితంగా చేస్తున్నప్పుడు, సామాజిక శాస్త్రం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ఒక క్రమశిక్షణగా మరియు ఉద్యమంగా, వివిధ వయస్సుల వర్గాల వ్యక్తులుగా సమాజంలోని మరియు వ్యక్తిగత జీవితంలోని పరివర్తనలు ఒకదానికొకటి ఎలా మరియు ఏ మేరకు ప్రభావితం చేస్తాయో ప్రతిబింబించడం. సామాజిక వ్యవస్థ-సంస్థలు, విలువలు మరియు నిబంధనల ద్వారా పాస్. అయినప్పటికీ, వృద్ధుల దీర్ఘాయువు మరియు ఈ పరివర్తన సమాజాలలో జరుగుతున్న ఇతర విస్తృతమైన జనాభా మరియు సామాజిక-ఆర్థిక-సాంస్కృతిక మార్పుల కారణంగా వృద్ధాప్య భద్రత యొక్క ఈ సాంప్రదాయక వనరులు చాలా ఒత్తిడికి లోనయ్యాయి. క్షీణిస్తున్న ఆరోగ్య పరిస్థితులతో, సంపాదన కోసం పని చేయలేని మరియు ఎప్పుడైనా, ఏదైనా పొదుపును తిరిగి పొందలేని పేద వృద్ధులలో ఈ సమస్య మరింత తీవ్రంగా ఉంది. పేదలను అణగదొక్కడం. ప్రపంచీకరణ యొక్క ఊహించలేని పరిణామం మరియు పెరుగుతున్న పేదరికం స్త్రీలీకరణ వృద్ధులకు సామాజిక భద్రతను అందించే తగిన లక్ష్యాలను అనుసరించాల్సిన అవసరాన్ని మరింత నొక్కిచెప్పాయి.

భారతదేశంలో, బ్రిటీష్ వారు ఉద్యోగులకు పదవీ విరమణ ప్రయోజనాల భావనను ప్రవేశపెట్టినప్పటి నుండి, సామాజిక భద్రత యొక్క బహుళస్థాయి వ్యవస్థ చాలా కాలం పాటు అభివృద్ధి చెందింది. అయితే మొన్నటి వరకు సంఘటిత రంగంపైనే దృష్టి కేంద్రీకరించారు. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో, వృద్ధులు సామాజిక భద్రత యొక్క విస్తృతమైన వ్యవస్థ ద్వారా కవర్ చేయబడతారు. దీర్ఘకాలిక పేదరికం, నిరుద్యోగం మరియు నిరుద్యోగం అలాగే పెద్ద అనధికారిక రంగం ఉనికి వంటి కారణాల వల్ల అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల సమస్యల స్వభావం చాలా భిన్నంగా ఉంటుంది. సామాజిక భద్రత యొక్క వికేంద్రీకరణ మరియు సమాన పంపిణీ వృద్ధ జనాభా కోసం రాబోయే ప్రణాళిక కాలాల ఎజెండాగా ఉండాలి. నిరుపేద వృద్ధుల సమస్యకు వృద్ధాశ్రమాలు ఉత్తమమైనవి కావు లేదా ఏకైక పరిష్కారం కాదు ఎందుకంటే ఇప్పటి వరకు పాశ్చాత్య దేశాలలో వలె భారతదేశంలో వృద్ధాశ్రమాలు సాంస్కృతికంగా ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఈ జనాభా యొక్క అపారమైన పరిమాణం మరియు వృద్ధి రేటుతో పోల్చినప్పుడు ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన వివిధ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల యొక్క వృద్ధులలో లబ్ధిదారులు చాలా తక్కువగా ఉన్నారు.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, సంతానోత్పత్తిలో మరింత క్షీణత యొక్క సూచన, ఇది వృద్ధుల డిపెండెన్సీ నిష్పత్తిలో పెరుగుదలకు దారి తీస్తుంది, భవిష్యత్తులో పని చేసే వయస్సులో ఉన్న పెద్దలు తమ పాత కుటుంబ సభ్యులను ఆర్థికంగా ఆదుకోవడం చాలా కష్టమవుతుందని సూచిస్తుంది. సాంఘిక భద్రత అనేది ప్రభుత్వం యొక్క కార్యాచరణ కార్యక్రమాలను సూచిస్తుంది, సహాయం ద్వారా జనాభా సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడింది, ఆహారం మరియు ఆశ్రయం కోసం తగినంత వనరులకు ప్రాప్యతను హామీ ఇస్తుంది మరియు పెద్ద మరియు సంభావ్యంగా హాని కలిగించే విభాగాలలో జనాభా కోసం ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడం. పిల్లలు, వృద్ధులు, జబ్బుపడినవారు మరియు నిరుద్యోగులు వంటివారు.

14.8. కీలక పదాలు:

- 1) సామాజిక భద్రత
- 2) స్త్రీత్వం
- 3) ప్రపంచీకరణ
- 4) వికేంద్రీకరణ

14.9. సమూహ ప్రశ్నలు:

- 1) సామాజిక భద్రత అంటే ఏమిటి? భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం వివిధ సామాజిక భద్రతా చర్యలను చర్చించండి?
- 2) సామాజిక భద్రతను నిర్వచించండి? వృద్ధుల సంక్షేమంలో సామాజిక భద్రత యొక్క ప్రాముఖ్యతను వివరించండి?

14.10. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్, రేణు త్యాగి, (2015) వృద్ధుల సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, న్యూఢిల్లీ.
- 2) ఆలం, M. (2007). భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం: సామాజిక-ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య కొలతలు, ఢిల్లీ: అకడమిక్ ఫౌండేషన్.
- 3) బక్షి, HS (1987): వృద్ధులకు సేవలను అందించడానికి ఒక విధానం. ML శర్మ మరియు TM డాక్ (Eds.) ఏజింగ్ ఇండియా: ఛాలెంజ్ టు ది సొసైటీ, ఢిల్లీ, అజంతా పబ్లికేషన్స్.
- 4) బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
- 5) గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ సాఫ్ట్వేర్ స్టడీస్ సిరీస్ లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.

-ఆచార్య వి. వెంకటేశ్వర్లు

పాఠం - 15

వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం

15.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం యొక్క లక్ష్యాలు మరియు దృష్టిని విశ్లేషించడం.

విషయ క్రమం:

- 15.1. పరిచయం
- 15.2. సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం పాలసీలు
- 15.3. భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం
- 15.4. వృద్ధులపై జాతీయ విధానం-1999
- 15.5. వృద్ధులపై జాతీయ విధానం-2011
- 15.6. విధాన లక్ష్యాలు
- 15.7. కొత్త విధానం యొక్క దృష్టి
- 15.8. జోక్యం యొక్క ప్రాంతాలు
- 15.9. సారాంశం
- 15.10. కీలకపదాలు
- 15.11. నమూనా ప్రశ్నలు
- 15.12. ఆధార గ్రంథాలు

15.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్య సంక్షేమ రంగంలో జోక్యానికి పెరుగుతున్న ఆవశ్యకత దృష్ట్యా, సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ భారతదేశం జనవరి 1999వ సంవత్సరంలో 'పాత పెన్షన్లపై జాతీయ విధానాన్ని' ఆమోదించింది. ఈ విధానం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ స్వంత విధానాలు మరియు కార్యాచరణ ప్రణాళికలను రూపొందించడం ద్వారా చురుకైన పద్ధతిలో పాత పెన్షన్ల సంక్షేమం కోసం చర్యలు తీసుకోవడానికి విస్తృత మార్గదర్శకాలను అందిస్తుంది. 60 ఏళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లను పెన్షన్గా పాలసీ నిర్వచిస్తుంది, వృద్ధుల శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి మరియు నిర్దిష్ట సౌకర్యాలు, రాయితీలు, సహాయ సేవలు మొదలైన వాటిని అందించడం ద్వారా వారి జీవిత నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి మరియు వారికి సంబంధించిన సమస్యలను ఎదుర్కోవడంలో వారికి సహాయం చేస్తుంది. పెద్ద వయస్సు, ఇది ప్రభుత్వంపై నిశ్చయాత్మక చర్యను కూడా ప్రతిపాదిస్తుంది. సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం ప్రస్తుతం ఉన్న పబ్లిక్ సర్వీస్లు యూజర్ ఫ్రెండ్లీగా మరియు వారి అవసరాలకు సున్నితంగా ఉండేలా చూసుకోవడానికి డిపార్ట్‌మెంట్. ఇది వివిధ సౌకర్యాల యొక్క గ్రహణ చిత్రాన్ని అందిస్తుంది మరియు ఆర్థిక భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఆశ్రయం విద్య, సంక్షేమం, జీవితం మరియు ఆస్తుల రక్షణ మొదలైన అనేక రంగాలను కవర్ చేస్తుంది.

15.2 సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం పాలసీలు:

భారతీయ రిజిస్ట్రార్ జనరల్ మరియు సెన్సస్ కమీషనర్ నేతృత్వంలోని నిపుణుల కమిటీ రూపొందించిన 2016వ సంవత్సరం వరకు వచ్చే ఇరవై సంవత్సరాల కాలానికి జనాభా అంచనాల ప్రకారం జనాభాలో అత్యంత వేగంగా పెరుగుతున్న జనాభా సీనియర్ సిటిజన్లు, 60 ప్లస్ జనాభా 56 మిలియన్ల నుండి పెరుగుతుంది. 1991వ సంవత్సరంలో 2001లో 71 మిలియన్లకు, 2011వ సంవత్సరంలో 96 మిలియన్లకు మరియు 2016వ సంవత్సరంలో 113 మిలియన్లకు పెరిగింది. పెరుగుతున్న సీనియర్ సిటిజన్ల సంరక్షణ కోసం వనరులను కనుగొనడం ప్రభుత్వానికి లేదా సమాజానికి అంత సులభం కాదు. రాబోయే సవాలును ఎదుర్కోవడానికి కొత్త వినూత్న మార్గాలను పరిస్థితి హామీ ఇస్తుంది. సీనియర్ సిటిజన్లను ఎదుర్కోవడానికి ఉత్తమ మార్గం ఏమిటంటే, ప్రజలను ఆరోగ్యంగా మరియు ఆసుపత్రులు మరియు నర్సింగ్ హోమ్లకు దూరంగా ఉంచే సేవలను అందించడం. ప్రస్తుత తరంలో సీనియర్ సిటిజన్లు తమ పదవీ విరమణ అనంతర కాలంలో ఉత్పాదకత లేని వారన్న భావనను పెంచుకున్నారు, ఇది సుదీర్ఘంగా పరిగణించబడుతుంది, ఇది వ్యక్తి యొక్క మొత్తం జీవితకాలంలో మూడింట ఒక వంతు నుండి నాలుగవ వంతు వరకు ఉంటుంది. ఫలితంగా సీనియర్ సిటిజన్లు పనికిరాని వారిగా భావించి, పనికిరాని వారిగా భావించి సమాజం తమను భారంగా చూస్తోంది. సీనియర్ సిటిజన్లు తమ జీవితాంతం ఉన్నప్పటికీ వారి సమాజానికి మరియు సమాజానికి ఉత్పాదక మరియు ఉపయోగకరమైన సహకారం అందించగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటారు.

15.3. భారతదేశంలోని వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం:

ప్రతివాదుల డిమాండ్లు మరియు అంచనాల దృష్ట్యా, భారతదేశంలోని వృద్ధులకు తగిన జాతీయ విధానం కోసం అనివార్యమైన అవసరం ఉంది. యునైటెడ్ నేషన్స్ జనరల్ అసెంబ్లీ 16 డిసెంబర్ 1991వ సంవత్సరంన వృద్ధుల కోసం ప్రభుత్వాలు తమ స్వంత విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించుకునేలా ప్రోత్సహించడానికి సూత్రాలను ఆమోదించింది. ఈ తీర్మానం యొక్క మార్గదర్శక సూత్రాలు-స్వాతంత్ర్యం, భాగస్వామ్యం, సంరక్షణ మరియు స్వీయ నెరవేర్పు. ఆగస్టు 1998వ సంవత్సరంలో, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటీవలి పోకడలను అనుసరించి వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానాన్ని రూపొందించింది, ఇది భారతదేశ తీరాలను తాకిన ప్రపంచ దృగ్విషయంగా జనాభా వృద్ధాప్యాన్ని గుర్తించింది. ఈ దృగ్విషయం యొక్క స్థూల మరియు గృహపరమైన చిక్కులు ఆర్థిక మరియు సామాజికంగా పరిగణించబడ్డాయి. ఈ పాలసీ వృద్ధులకు వారి ఆందోళనలు జాతీయ ఆందోళనలని మరియు వారు అనురక్షిత, విస్తరించబడిన లేదా అట్టడుగున జీవించడం కొనసాగించబోరని భరోసా ఇవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. విధానం ప్రకారం రాష్ట్రం ఇలా ఉంటుంది.

అ) ఆర్థిక భద్రత (పెన్షన్లు, ప్రావిడెంట్ ఫండ్స్, టాకేషన్ పాలసీలు, దీర్ఘకాలిక పొదుపు సాధనాలు, పదవీ విరమణ తర్వాత ఉపాధి, నిర్వహణ చట్టాల సరళీకరణ మొదలైనవి), ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు పోషకాహారం (స్థామత, సబ్సిడీ, ప్రజారోగ్య సంరక్షణ, ఆరోగ్య బీమా, అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం) కోసం మద్దతును విస్తరించండి, ఆసుపత్రులు మరియు ఆరోగ్యం, విద్య మొదలైన ఇతర సౌకర్యాలు), ఆశ్రయం (పట్టణ మరియు గ్రామీణ లూసింగ్ పథకాలు, పౌర సౌకర్యాలు మొదలైనవి), విద్య (శిక్షణ మరియు సమాచారం, వివక్షత లేని, వృద్ధాప్య సమాచారం మొదలైనవి) సంక్షేమం (స్వచ్ఛంద సంస్థ ప్రచారంలో పాల్గొంటుంది. వృద్ధులకు సహాయం చేయడంలో), సంక్షేమ నిధుల ఏర్పాటు మొదలైనవి.

అ) వారి దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీ నుండి రక్షణ కల్పించండి.

ఇ) వృద్ధుల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి అవకాశాలను అందుబాటులోకి తెచ్చి, వారి జీవిత నాణ్యతను మెరుగు పరిచేందుకు వీలుగా వారి భాగస్వామ్యాన్ని మరియు వారి సేవల కోసం ఆఫర్లను కోరండి.

భారతదేశంలోని సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం పైన పేర్కొన్న ప్రతిపాదిత జాతీయ విధానం కొన్ని సూత్రాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది:

అ) వృద్ధులకు అనుకూలంగా నిశ్చయాత్మక చర్య యొక్క అవసరాన్ని గుర్తించడం.

ఆ) యువకులు మరియు వృద్ధుల మధ్య బంధాలు బలంగా ఉండే వయస్సు-సమగ్ర సమాజం యొక్క విలువను గుర్తించడం.

ఇ) వృద్ధులు కూడా ఒక వనరు అని గుర్తించడం.

ఈ) వృద్ధుల సాధికారతపై విశ్వాసం, వారి జీవితాలపై మెరుగైన నియంత్రణను పొందేందుకు మరియు అభివృద్ధి ప్రక్రియలో సమాన భాగస్వాములుగా వారిని ప్రభావితం చేసే విషయాలపై అలాగే ఇతర సమస్యలపై నిర్ణయం తీసుకోవడంలో పాల్గొనేందుకు వీలు కల్పిస్తుంది.

ఉ) రాష్ట్రం నుండి ఎక్కువ బడ్జెట్ కేటాయింపులు అవసరమని గుర్తించడం.

ఊ) భారతదేశంలోని వృద్ధులలో అభివృద్ధి చెందుతున్న సమస్యలను మరియు వృద్ధాప్య సమస్యలలో చర్య యొక్క రంగాలను గుర్తించడంలో మీడియా పాత్రకు గుర్తింపు.

బు) సామాజిక న్యాయం మరియు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ వృద్ధుల కోసం జాతీయ కౌన్సిల్‌ను సమన్వయం చేస్తుంది.

వృద్ధుల సంక్షేమ పథకాల అమలులో పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలను ప్రోత్సహించాలి. ప్రతి మంత్రిత్వ శాఖ వారికి సంబంధించిన వాటిని అమలు చేయడానికి వార్షిక మరియు పంచవర్ష కార్యచరణ ప్రణాళికలను సిద్ధం చేయాలి (సక్సేనా. DP, 2004).

15.4. వృద్ధులపై జాతీయ విధానం (NPOP)-1999:

వృద్ధుల శ్రేయస్సును నిర్ధారించే నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటించడానికి జనవరి 1999వ సంవత్సరంలో వృద్ధులపై జాతీయ విధానం (NPOP) ప్రకటించబడింది. వృద్ధుల ఆర్థిక మరియు ఆహార భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఆశ్రయం మరియు ఇతర అవసరాలు, అభివృద్ధిలో సమానమైన వాటా, దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా రక్షణ మరియు వారి జీవిత నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి సేవల లభ్యతను నిర్ధారించడానికి రాష్ట్రమద్దతును పాలసీ ఊహించింది. ప్రాథమిక లక్ష్యాలు:

- ☛ వ్యక్తులు వారి స్వంత మరియు వారి జీవిత భాగస్వామి యొక్క వృద్ధాప్యం కోసం సదుపాయం కల్పించమని ప్రోత్సహించడం.
- ☛ వారి పాత కుటుంబ సభ్యులను జాగ్రత్తగా చూసుకునేలా కుటుంబాలను ప్రోత్సహించడం
- ☛ కుటుంబం అందించిన వాటికి అనుబంధంగా స్వచ్ఛంద మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలను ప్రారంభించడం మరియు మద్దతు ఇవ్వడం
- ☛ బలహీనమైన వృద్ధులకు సంరక్షణ మరియు రక్షణ కల్పించడం

- ☛ వృద్ధులకు తగిన ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాన్ని అందించడం
- ☛ వృద్ధుల కోసం వృద్ధాప్య సంరక్షణ ఇచ్చేవారికి మరియు సేవల నిర్వాహకులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి పరిశోధన మరియు శిక్షణ సౌకర్యాలను ప్రోత్సహించడం మరియు
- ☛ వృద్ధులు ఉత్పాదక మరియు స్వతంత్రంగా జీవించడంలో సహాయపడటానికి వారి గురించి అవగాహన కల్పించడం.

జాతీయ విధానం యొక్క కార్యాచరణ కోసం అవలంబించిన అమలు వ్యూహం క్రింది వాటిని ఊహించింది:

- ☛ జాతీయ విధానం యొక్క కార్యాచరణ కోసం కార్యాచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయడం
- ☛ సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేక బ్యూరోను ఏర్పాటు చేయడం
- ☛ రాష్ట్రాలలో వృద్ధుల డైరెక్టరేట్ల ఏర్పాటు
- ☛ పాలసీ అమలుపై మూడు సంవత్సరాల పబ్లిక్ రివ్యూ
- ☛ సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ నేతృత్వంలో వృద్ధుల కోసం జాతీయ కౌన్సిల్‌ను కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖ, రాష్ట్రాలు, NGO యొక్క విద్యాసంస్థలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న నాన్-అఫీషియల్ సభ్యులు, మీడియా మరియు నిపుణులు సభ్యులుగా ఏర్పాటు చేయడం
- ☛ వృద్ధుల స్వయంప్రతిపత్త జాతీయ సంఘాల స్థాపన
- ☛ స్థానిక స్వపరిపాలన భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించండి.

15.5. వృద్ధుల జాతీయ విధానం-2011:

వృద్ధులపై జాతీయ విధానాన్ని 1999వ సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. 1999వ సంవత్సరముని అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరంగా పాటించేందుకు UN జనరల్ అసెంబ్లీ తీర్మానం 47/5 ప్రకారం ఇది సరైన దిశలో ఒక అడుగు. రాజ్యాంగంలో ఉన్న వృద్ధులకు హామీలు. ఆర్టికల్ 41 ప్రకారం సీనియర్ సిటిజన్ల శ్రేయస్సు భారత రాజ్యాంగంలో తప్పనిసరి చేయబడింది. “రాష్ట్రం, దాని ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు అభివృద్ధి యొక్క పరిమితుల్లో, వృద్ధాప్య సందర్భాలలో ప్రజల సహాయాన్ని పొందే హక్కును పొందేందుకు సమర్థవంతమైన ఏర్పాటును చేస్తుంది”. సమానత్వం హక్కు అనేది రాజ్యాంగం ప్రాథమిక హక్కుగా హామీ ఇచ్చింది. సామాజిక భద్రత అనేది కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఉమ్మడి బాధ్యత.

తదుపరి అంతర్జాతీయ ప్రయత్నాలు వృద్ధులపై జాతీయ విధానం అమలుపై ప్రభావం చూపాయి. 2002వ సంవత్సరంలో UN జనరల్ అసెంబ్లీ ఆమోదించిన మాడ్రీడ్ ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ మరియు యునైటెడ్ నేషన్స్ ప్రిన్సిపల్స్ ఫర్ సీనియర్ సిటిజన్స్, వృద్ధాప్యంపై ప్రకటన మరియు 2001వ సంవత్సరానికి వృద్ధాప్యంపై ప్రపంచ లక్ష్యాలను 1992వ సంవత్సరంలో జనరల్ అసెంబ్లీ ఆమోదించింది, షాంఘై యాక్షన్ ప్లాన్ 2002 మరియు UNESCAP ద్వారా స్వీకరించబడిన మకావు ఫలిత పత్రం 2007వ సంవత్సరంలో ప్రభుత్వాలను ఎప్పటికప్పుడు వారి స్వంత విధానాలను రూపొందించడానికి మరియు అమలు చేయడానికి ప్రోత్సహించడానికి ప్రపంచ విధాన మార్గదర్శకాలకు ఆధారం. వృద్ధుల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి తన నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తూ ఈ అన్ని పత్రాలపై భారత ప్రభుత్వం సంతకం చేసింది. వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పాలసీ, ప్రణాళికలు రూపొందించాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం తమ విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను విడుదల చేశాయి. కొన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలు తమ విధానాలను శక్తివంతంగా

అమలు చేస్తున్నప్పటికీ, చాలా రాష్ట్రాలు ముఖ్యంగా పెద్దవి-ఆర్థిక మరియు కార్యాచరణ లోపాల కారణంగా వెనుకబడి ఉన్నాయి.

పెన్షన్లు, ప్రయాణ రాయితీలు, ఆదాయపు పన్ను ఉపశమనం, వైద్య ప్రయోజనం, పొదుపుపై అదనపు వడ్డీ, సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క సమగ్ర పథకం ద్వారా వృద్ధుల భద్రత అలాగే గృహాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, మెడికల్ వ్యాన్లకు ఆర్థిక సహాయం అందించబడింది. హెల్ప్ లైన్లు మొదలైనవి ప్రస్తుతం విస్తరించబడ్డాయి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ ఇతర మంత్రిత్వ శాఖలు వృద్ధులకు వారి సంబంధిత రంగాలలో చేపట్టాల్సిన కార్యక్రమాలను సమన్వయం చేస్తుంది. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ, తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం-2007ను ప్రయోగాత్మకంగా రూపొందించింది, దీనిని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలు దశలవారీగా ప్రకటించాయి.

ఈ రంగాలలో ఏవైనా సమస్యలు వృద్ధాప్యంలో మరియు అవసరమైనప్పుడు ఆరోగ్య సంరక్షణలో జీవన నాణ్యతపై ప్రభావం చూపుతాయి. ఆయుర్దాయం పెరుగుదల దీర్ఘకాలిక క్రియాత్మక వైకల్యాలకు దారి తీస్తుంది, సాధారణ పనులను నిర్వహించడానికి పాత పాతవారికి అవసరమైన సహాయం అవసరమవుతుంది. ఈ విధానం ప్రజల దీర్ఘాయువు మరియు సంరక్షణ లేకపోవడంపై దృష్టి పెడుతుంది.

15.6. పాలసీ లక్ష్యాలు:

“నేషనల్ పాలసీ ఫర్ సీనియర్ సిటిజన్స్ 2011”గా పిలవబడే కొత్త పాలసీ యొక్క పునాది అనేక అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. వృద్ధులలో జనాభా విస్తోటనం, మారుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు సామాజిక పరిసరాలు, వైద్య పరిశోధన, సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీలో పురోగతి మరియు వృద్ధ గ్రామీణ పేదలలో (51 మిలియన్ల వృద్ధులు దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన నివసిస్తున్నారు) అధిక స్థాయి పేదరికం ఉన్నాయి. పురుషుల కంటే వృద్ధ స్త్రీలలో ఎక్కువ శాతం ఒంటరితనాన్ని అనుభవిస్తారు మరియు పిల్లలపై ఆధారపడతారు. సామాజిక లేమిలు మరియు మినహాయింపులు, ఆరోగ్య సేవల ప్రైవేటీకరణ మరియు మారుతున్న అనారోగ్యాల తీరు వృద్ధులను ప్రభావితం చేస్తాయి. 60 ఏళ్లు పైబడిన వారందరూ సీనియర్ సిటిజన్లే. ఈ పాలసీ పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నివసించే సీనియర్ సిటిజన్లకు సంబంధించిన సమస్యలను, “అతి వృద్ధులు” మరియు వృద్ధ మహిళల ప్రత్యేక అవసరాలను పరిష్కరిస్తుంది.

సూత్రప్రాయంగా పాలసీ వయస్సు సమీకృత సమాజానికి విలువనిస్తుంది. ఇది తరాల మధ్య ఏకీకరణను బలోపేతం చేయడానికి, వృద్ధులు మరియు యువకుల మధ్య పరస్పర చర్యను సులభతరం చేయడానికి అలాగే వివిధ వయసుల మధ్య బంధాలను బలోపేతం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఇది అధికారిక మరియు అనధికారిక సామాజిక మద్దతు వ్యవస్థ అభివృద్ధిని విశ్వసిస్తుంది, తద్వారా సీనియర్ సిటిజన్లను చూసుకునే కుటుంబం యొక్క సామర్థ్యం బలోపేతం అవుతుంది మరియు వారు కుటుంబంలో జీవించడం కొనసాగించారు. కుటుంబ బంధాలు మరియు తరాల మధ్య అవగాహన మరియు మద్దతుపై ఆధారపడిన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసించే సీనియర్ సిటిజన్లలో ఎక్కువ మందిని ప్రత్యేకంగా చేరుకోవడానికి ఈ పాలసీ ప్రయత్నిస్తుంది.

15.7. కొత్త విధానంపై దృష్టి:

1. ప్రధాన స్రవంతి సీనియర్ సిటిజన్లు, ముఖ్యంగా వృద్ధ మహిళలు, మరియు వారి ఆందోళనలను జాతీయ అభివృద్ధి చర్చలోకి తీసుకువస్తారు మరియు ఇప్పటికే ప్రభుత్వాలు ఏర్పాటు చేసిన మెకానిజమ్లను అమలు చేయడానికి మరియు పౌర సమాజం మరియు సీనియర్ సిటిజన్స్ అసోసియేషన్ల మద్దతుతో. ముఖ్యంగా మహిళల్లో సీనియర్ సిటిజన్స్ అసోసియేషన్ల ప్రోత్సాహం మరియు స్థాపనకు మద్దతు.
2. “వృద్ధాప్యంలో వృద్ధాప్యం” లేదా సొంత ఇంటిలో వృద్ధాప్యం, గృహనిర్మాణం, ఆదాయ భద్రత మరియు గృహ సంరక్షణ సేవలు, వృద్ధాప్య పెన్షన్ మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ భీమా పథకాలు మరియు ఇతర కార్యక్రమాలు మరియు సేవలను పొందడం మరియు వృద్ధాప్యంలో గౌరవాన్ని సులభతరం చేయడం మరియు కొనసాగించడం అనే భావనను ప్రచారం చేయండి. విధానం యొక్క డ్రస్ట్ నివారణ కంటే నివారణగా ఉంటుంది.
3. పాలసీ సంస్థాగత సంరక్షణను చివరి ప్రయత్నంగా పరిగణిస్తుంది. సంఘం, ప్రభుత్వం మరియు ప్రైవేట్ రంగాన్ని భాగస్వామి చేసే కుటుంబంలో సీనియర్ సిటిజన్ల సంరక్షణ బాధ్యత వహించాలని ఇది గుర్తిస్తుంది .
4. మాడ్రీడ్ ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ మరియు బారియర్ ఫ్రీ ఫ్రేమ్వర్క్కు సంతకం చేయడం వల్ల ఇది కలుపుకొని, అడ్డంకులు లేని మరియు వయో-స్నేహపూర్వక సమాజం కోసం పని చేస్తుంది.
5. సీనియర్ సిటిజన్లు దేశానికి విలువైన వనరు అని గుర్తించి, వారికి సమాన అవకాశాలను అందించే వాతావరణాన్ని సృష్టించి, వారి హక్కులను పరిరక్షించండి మరియు సమాజంలో వారి పూర్తి భాగస్వామ్యాన్ని ఎనేబుల్ చేయండి. ఈ నిర్దేశాన్ని సాధించే దిశగా, పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న సీనియర్ సిటిజన్లకు రాష్ట్రాలు తమ మద్దతును అందజేస్తాయని మరియు వారి సామాజిక భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఆశ్రయం మరియు సంక్షేమానికి భరోసా ఇస్తాయని పాలసీ విజువలైజ్ చేస్తుంది. ఇది దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీ నుండి వారిని కాపాడుతుంది, తద్వారా వారి జీవిత నాణ్యత మెరుగుపడుతుంది.
6. దీర్ఘకాలిక పొదుపు సాధనాలు మరియు క్రెడిట్ కార్యకలాపాలు గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలకు చేరుకోవడానికి ప్రోత్సహించబడతాయి. నిర్ణీత వ్యవధి ముగింపులో చెల్లింపులు కొనుగోలు శక్తిలో సంభవించే కోతను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడానికి తగినంత ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయని కంట్రీబ్యూటర్లకు భరోసా అవసరం.
7. సూపర్ యాస్యూయేషన్ తర్వాత ఆదాయాన్ని పెంచే కార్యకలాపాలలో ఉపాధిని ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది.
8. కౌన్సెలింగ్, కెరీర్ గైడెన్స్ మరియు శిక్షణ సేవలను అందించే సంస్థలకు మద్దతు మరియు సహాయం .
9. తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం, 2007ను అమలు చేయాలని మరియు వృద్ధ తల్లిదండ్రులను తమను తాము కాపాడుకోలేని వృద్ధ తల్లిదండ్రులను విడిచిపెట్టకుండా మరియు నిర్లక్ష్యం చేయకుండా ట్రీబ్యునల్లను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్రాలకు సూచించబడుతుంది.
10. దేశంలోని ప్రతి జిల్లాలో వదిలివేయబడిన సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం రాష్ట్రాలు సహాయక జీవన సౌకర్యాలతో గృహాలను ఏర్పాటు చేస్తాయి మరియు తగిన బడ్జెట్ మద్దతు ఉంటుంది.

15.8. జోక్యం యొక్క ప్రాంతాలు:

అమలు విభాగంలో పేర్కొన్న విధంగా కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో సంబంధిత మంత్రిత్వ శాఖలు

ఈ విధానాన్ని అమలు చేస్తుంది మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం ఈ క్రింది విధంగా అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటుంది:

వృద్ధాప్యంలో ఆదాయ భద్రత:

వృద్ధులలో మూడింట రెండు కంటే ఎక్కువ మంది దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన నివసిస్తున్నందున వృద్ధాప్యంలో ప్రధాన జోక్యం ఆర్థిక అభద్రతకు సంబంధించినది. ఇది దేశవ్యాప్తంగా వయస్సుతో సమానంగా పెరుగుతుంది.

ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం:

1. వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న వృద్ధులందరికీ వర్తిస్తుంది.
2. నెలవారీ పెన్షన్ రేటు ప్రతి వ్యక్తికి నెలకు రూ. 1000కి పెంచబడుతుంది మరియు అధిక కొనుగోలు ఖర్చు కారణంగా ప్రతి ద్రవ్యోల్బణాన్ని నిరోధించడానికి విరామాలలో సవరించబడుతుంది.
3. ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ స్కీమ్ (IGNOAPS) కింద “అతి పురాతన” కవర్ చేయబడుతుంది. వైకల్యం, వయోజన పిల్లలను కోల్పోవడం మరియు మనుమలు మరియు మహిళలకు సారూప్య బాధ్యత కలిగిన సందర్భంలో వారికి అదనపు పెన్షన్ అందించబడుతుంది . ఇది ప్రతి ఐదేళ్లకోసారి సమీక్షించబడుతుంది.

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ:

4. దిగువన నివసిస్తున్న వృద్ధులందరికీ ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ వర్తిస్తుంది దారిద్ర్యరేఖ.

ఆదాయ పన్ను:

5. పన్ను విధానాలు సీనియర్ సిటిజన్ల ఆర్థిక సమస్యల పట్ల సున్నితత్వాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి, ఇవి వైద్యం మరియు నర్సింగ్ సంరక్షణ, రవాణా మరియు గృహాలలో అవసరమైన సహాయక సేవల యొక్క అధిక ఖర్చుల కారణంగా వేగవంతం అవుతాయి.

మైక్రో ఫైనాన్స్:

6. చిన్న వ్యాపారాలు ప్రారంభించడానికి సీనియర్ సిటిజన్లకు సహేతుకమైన వడ్డీ రేటుతో రుణాలు అందించబడతాయి. భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ జారీ చేసిన తగిన మార్గదర్శకాల ద్వారా సీనియర్ సిటిజన్లకు మైక్రోఫైనాన్స్ మద్దతు ఇవ్వబడుతుంది.

ఆరోగ్య సంరక్షణ:

పెరుగుతున్న వయస్సుతో, సీనియర్ సిటిజన్లు ఆరోగ్యం మరియు సంబంధిత సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది, వాటిలో కొన్ని దీర్ఘకాలికంగా ఉండవచ్చు, బహుళ స్వభావం కలిగి ఉండవచ్చు, స్థిరమైన శ్రద్ధ అవసరం మరియు వైకల్యం మరియు పర్యవసానంగా స్వయంప్రతిపత్తిని కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. కొన్ని ఆరోగ్య సమస్యలు, ముఖ్యంగా బలహీనమైన క్రియాత్మక సామర్థ్యంతో పాటు అనారోగ్యం మరియు నర్సింగ్ సంరక్షణ యొక్క దీర్ఘకాలిక నిర్వహణ అవసరం.

7. సీనియర్ సిటిజన్ల ఆరోగ్య సంరక్షణ అవసరాలకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. లక్ష్యం మంచి, సరసమైన ఆరోగ్య సేవ, పేదలకు భారీగా సబ్సిడీ మరియు ఇతరులకు వినియోగదారు ఛార్జీల గ్రేడెడ్ సిస్టమ్. ఇది ప్రజారోగ్య సేవలు,

- ఆరోగ్య బీమా, ట్రస్ట్లు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు ప్రైవేట్ వైద్య సంరక్షణతో సహా లాభాపేక్ష లేని సంస్థలచే అందించబడిన ఆరోగ్య సేవల యొక్క న్యాయమైన మిశ్రమాన్ని కలిగి ఉంటుంది. వీటిలో మొదటిది రాష్ట్రం ద్వారా ప్రమోట్ చేయవలసి ఉండగా, మూడవ వర్గానికి కొంత సహాయం, రాయితీలు మరియు ఉపశమనం మరియు నాల్గవ వర్గానికి ప్రోత్సాహం మరియు కొంత నియంత్రణకు లోబడి ఉంటుంది, ప్రాధాన్యంగా ప్రైవేట్ కేర్ ప్రొవైడర్ల సంఘం.
8. పబ్లిక్ హెల్త్ కేర్ యొక్క ప్రాథమిక నిర్మాణం ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ ద్వారా ఉంటుంది. సీనియర్ సిటిజన్ల ఆరోగ్య అవసరాలను తీర్చడానికి ఇది బలోపేతం చేయబడుతుంది మరియు ఆధారితమైనది. నివారణ, నివారణ, పునరుద్ధరణ మరియు పునరావాస సేవలు విస్తరించబడతాయి మరియు బలోపేతం చేయబడతాయి మరియు ద్వితీయ మరియు తృతీయ స్థాయిలలో వృద్ధాప్య సంరక్షణ సౌకర్యాలు అందించబడతాయి. ఇది చాలా పెద్ద ప్రభుత్వ రంగ ఖర్చులు, గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లో సేవల సరైన పంపిణీ మరియు మెరుగైన ఆరోగ్య పరిపాలన మరియు డెలివరీ వ్యవస్థలను సూచిస్తుంది. 60 ఏళ్లు పైబడిన అన్ని వయసుల వారికి వృద్ధాప్య సేవలు నివారణ, నివారణ, పునరావాస ఆరోగ్య సంరక్షణ అందించబడుతుంది. జెట్ పేషెంట్ డే కేర్, పాలియేటివ్ కేర్, రిహాబిలిటేషన్ కేర్ మరియు రిస్పిట్ కేర్లపై దృష్టి సారించి జాతీయ స్థాయి వృద్ధాప్య ఆరోగ్య సంరక్షణను రూపొందించడానికి ఈ పాలసీ ప్రయత్నిస్తుంది .
9. సంవత్సరానికి రెండుసార్లు PHC నర్సు లేదా ASHA గ్రామాలు మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లోని 80+ జనాభాకు ప్రత్యేక స్క్రీనింగ్ నిర్వహిస్తారు మరియు నాన్-కమ్యూనికేబుల్ వ్యాధుల పెరుగుదలను గుర్తించి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వృద్ధాప్య మరియు ఉపశమన ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం ప్రభుత్వ / ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యంతో పని చేస్తారు. (NCD) దేశంలో.
10. వృద్ధాప్యంలో ప్రాథమిక సంరక్షకుని పాత్రను కొనసాగించేలా కుటుంబ వ్యవస్థను పటిష్టం చేసేందుకు కృషి చేయనున్నారు. ఇది యువ తరాలకు అవగాహన కల్పించడం ద్వారా మరియు పాత సభ్యులను చూసుకునే వారికి పన్ను ప్రోత్సాహకాలను అందించడం ద్వారా చేయబడుతుంది.
11. వివిధ రకాల విరాళాలు మరియు ప్రయోజనాలతో పాటు జనాభాలోని వివిధ ఆదాయ విభాగాల అవసరాలను తీర్చడానికి ఆరోగ్య బీమా అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. తక్కువ ఆదాయ వర్గాలకు అందించే ప్యాకేజీలు రాష్ట్ర సబ్సిడీకి అర్హులు. కవరేజ్ స్థావరాన్ని విస్తరించడానికి మరియు సరసమైనదిగా చేయడానికి ఆరోగ్య బీమాకు రాయితీలు మరియు ఉపశమనం ఇవ్వబడుతుంది. ఆరోగ్య బీమా యూనివర్సల్ అఫ్లికేషన్-RSBY (రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య బీమా యోజన) అన్ని జిల్లాల్లో ప్రచారం చేయబడుతుంది మరియు సీనియర్ సిటిజన్లు తప్పనిసరిగా కవరేజీలో చేర్చబడతారు. సీనియర్ సిటిజన్ల ఆరోగ్య సంరక్షణ బీమా కోసం నిర్దిష్ట పాలసీలు రూపొందించబడతాయి.
12. పదవీ విరమణ తర్వాత ఆరోగ్య సంరక్షణపై పెరిగిన ఖర్చులను తీర్చడంలో సహాయపడే ప్రభుత్వం రూపొందించిన హెల్త్ కేర్ ఫండ్ కు సహకారం అందించడానికి చిన్న వయస్సు నుండే పౌరులు ప్రోత్సహించబడతారు. ఇది అధిక సామాజిక-ఆర్థిక విభాగాలలో ఆరోగ్య బీమా ప్రీమియం కోసం కూడా చెల్లిస్తుంది.
13. అబ్లీమర్స్ వ్యాధి ఉన్నవారిని ముందస్తుగా గుర్తించడం మరియు సంరక్షణ కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు అభివృద్ధి చేయబడతాయి.
14. అంధత్వ నియంత్రణ కార్యక్రమం (NPCB) లో సీనియర్ సిటిజన్ల దృష్టి మరియు కంటి చూపును పునరుద్ధరించడం అంతర్జాగంగా ఉంటుంది.

15. శ్రేయస్సు మరియు భద్రత కోసం వెబ్ ఆధారిత సేవలు మరియు పరికరాల వంటి సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీని ఉపయోగించడం ప్రోత్సహించబడుతుంది మరియు తక్కువ సర్వీస్ లేని ప్రాంతాలకు విస్తరించబడుతుంది.
16. వృద్ధాప్య ఆరోగ్య సంరక్షణను ప్రోత్సహించడానికి జాతీయ మరియు ప్రాంతీయ వృద్ధాప్య సంస్థలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. ఈ ఇన్స్టిట్యూట్లకు తగిన బడ్జెట్ మద్దతు అందించబడుతుంది మరియు వృద్ధులకు సరసమైన ధరలకు సంరక్షణ అందించడానికి వృత్తిపరంగా శిక్షణ పొందిన సంరక్షకులతో సహా వృద్ధాప్య ఆరోగ్య సంరక్షణ నిపుణుల కేడర్ సృష్టించబడుతుంది.
17. ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం జాతీయ కార్యక్రమం (NPHCE) తక్షణమే విస్తరించబడుతుంది మరియు పౌర సమాజ సంస్థల భాగస్వామ్యంతో దేశంలోని అన్ని జిల్లాలకు విస్తరించబడుతుంది.
18. వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణను అమలు చేయడానికి సాధ్యమైన చోట్ల ప్రభుత్వ ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య నమూనాలు అభివృద్ధి చేయబడతాయి.
19. మొబైల్ హెల్త్ క్లినిక్ల సేవలు PHCల ద్వారా అందుబాటులో ఉంచబడతాయి లేదా అలాంటి సేవలను అందించే NGOలకు సబ్సిడీ మంజూరు చేయబడుతుంది.
20. పబ్లిక్ ఫండెడ్ స్కీమ్ల ద్వారా సీనియర్ సిటిజన్లందరికీ ఆరోగ్య భీమా కవర్ అందించబడుతుంది, ముఖ్యంగా ఆదాయపు పన్ను చెల్లించని 80 ఏళ్లు పైబడిన వారికి.
21. అన్ని జిల్లా ఆసుపత్రులలో వైద్యశాలలు మరియు పాలియేటివ్ కేర్ అందించబడతాయి మరియు పాలియేటివ్ కేర్పై భారతీయ ప్రోటోకాల్ వైద్యులు మరియు వైద్య నిపుణులందరికీ ప్రచారం చేయబడుతుంది.
22. ఆరోగ్యం పట్ల లింగ-ఆధారిత వైఖరులను గుర్తించండి మరియు వారి సమస్యలను నిర్లక్ష్యం చేసే వృద్ధ మహిళల కోసం రెగ్యులర్ హెల్త్ చెక్ప్ల కోసం ప్రోగ్రామ్లను అభివృద్ధి చేయండి.

జాగ్రత్త మరియు రక్షణ:

23. వృద్ధులపై వేధింపులకు పాల్పడితే కఠినంగా శిక్షించేలా ఏర్పాటు చేస్తారు .
24. వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు సీనియర్ సిటిజన్లపై నేరాలు ముఖ్యంగా వితంతువులు మరియు ఒంటరిగా నివసిస్తున్న మరియు వికలాంగులపై సమాజ అవగాహన మరియు పోలీసింగ్ ద్వారా పరిష్కరించబడుతుంది.
25. ఒంటరిగా లేదా దంపతులుగా నివసిస్తున్నా సీనియర్ సిటిజన్ల భద్రత కోసం సమగ్ర ప్రణాళికను కలిగి ఉండేలా స్నేహపూర్వకంగా అప్రమత్తంగా ఉండాలని మరియు కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షించాలని పోలీసులను ఆదేశించారు. వారు ఇరుగుపొరుగు సంఘాలతో వృద్ధుల పరస్పర చర్య మరియు పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలలో నమోదు చేసుకునే విధానాలను కూడా ప్రోత్సహిస్తారు.
26. రక్షిత సేవలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి మరియు హెల్ప్ లైన్లు, న్యాయ సహాయం మరియు ఇతర చర్యలకు అనుసంధానించబడతాయి.

గృహ:

అత్రయం అనేది మానవుని ప్రాథమిక అవసరం. వివిధ ఆదాయ విభాగాల కోసం గృహాల స్టాక్ పెరుగుతుంది.

పట్టణ మరియు గ్రామీణ దిగువ ఆదాయ వర్గాల కోసం గృహనిర్మాణ పథకాలలో పది శాతం సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం కేటాయించబడతాయి. ఇందులో ఇందిరా ఆవాస్ యోజన మరియు ప్రభుత్వ ఇతర పథకాలు ఉంటాయి.

27. బస్సులు మరియు బస్ స్టేషన్లు, రైల్వేలు మరియు రైల్వే స్టేషన్లు, విమానాశ్రయాలు మరియు విమానాశ్రయాలు, బ్యాంకులు, ఆసుపత్రులు, ఉద్యానవనాలు, ప్రార్థనా స్థలాలు, సినిమా హాళ్లు, షాపింగ్ మాల్స్ మరియు ఇతర బహిరంగ ప్రదేశాలలో బస్సు రవాణాలో వయస్సు అనుకూలమైన, అడ్డంకులు లేని యాక్సెస్ సృష్టించబడుతుంది. పౌరులు మరియు వికలాంగులు తరచుగా.

28. ఒంటరిగా ఉండే వృద్ధులు మరియు స్త్రీల కోసం మరియు నగరాలు, పట్టణాలు మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రత్యేక సంరక్షణ అవసరం ఉన్న వారి కోసం గృహ సముదాయాలను అభివృద్ధి చేయండి.

29. బ్యూరో ఆఫ్ ఇండియన్ స్టాండర్డ్స్ ద్వారా వయస్సు అనుకూలమైన సౌకర్యాలు మరియు యూనివర్సల్ డిజైన్ ప్రమాణాలను ప్రచారం చేయండి.

30. బహుళ ప్రయోజన కేంద్రం అవసరం కాబట్టి, హౌసింగ్ కాలనీలు అటువంటి కేంద్రాలను స్థాపించడానికి సైట్లను రిజర్వ్ చేస్తాయి. హౌసింగ్ కాలనీలలో సీనియర్ సిటిజన్లను వేరు చేయడం నిరుత్సాహపరచబడుతుంది మరియు సంఘంలో వారి ఏకీకరణకు మద్దతు ఇస్తుంది.

31. సీనియర్ సిటిజన్లకు గృహాల కొనుగోలు కోసం అలాగే పెద్ద మరమ్మతుల కోసం సులభంగా తిరిగి చెల్లించే షెడ్యూల్డ్ రుణాలు ఇవ్వబడతాయి.

ఉత్పాదక వృద్ధాప్యం:

32. ఈ విధానం ఉపాధి మరియు / లేదా పదవీ విరమణ తర్వాత అవకాశాలలో కొనసాగింపు కోసం ఒక వేదికను సృష్టించే చర్యలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

33. సీనియర్లు తిరిగి ఉపాధిని పొందేందుకు వీలుగా డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్ సృష్టించబడుతుంది.

34. పెరుగుతున్న దీర్ఘాయువు కారణంగా పదవీ విరమణ వయస్సు మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా సమీక్షించబడుతుంది.

సంక్షేమం:

35. సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం సంక్షేమ నిధిని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తుంది మరియు సామాజిక భద్రతా సెన్ ద్వారా ఆదాయం వస్తుంది. దీని ద్వారా వచ్చే ఆదాయం సీనియర్ సిటిజన్ల వాటాకు అనుగుణంగా రాష్ట్రాలకు కేటాయించబడుతుంది. రాష్ట్రాలు కూడా ఇలాంటి నిధులను సృష్టించవచ్చు.

36. వృద్ధాప్య సమస్యలను ఎదుర్కోవటానికి సీనియర్ సిటిజన్లు మరియు వారి కుటుంబాల సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయడానికి స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ సేవలు ప్రోత్సహించబడతాయి మరియు సహాయపడతాయి.

37. అన్ని సీనియర్ సిటిజన్లు, ముఖ్యంగా వితంతువులు, ఒంటరి మహిళలు మరియు వృద్ధులు-ప్రభుత్వ పథకాలన్నింటికీ అర్హులు. వారికి ప్రాధాన్యతపై ఆధార్ పథకం కింద సార్వత్రిక గుర్తింపు అందించబడుతుంది.

38. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న గ్రామీణ మరియు పట్టణ వృద్ధుల ప్రత్యేక అవసరాలపై దృష్టి పెట్టడానికి పెద్ద బడ్జెట్ కేటాయింపులు కేటాయించబడతాయి.

బహుళ తరాల బంధం:

39. సంబంధిత విలువ విద్య మాడ్యూల్స్ మరియు టెక్స్ బుక్స్‌ను చేర్చడం ద్వారా తరాల బంధాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు తల్లిదండ్రుల సంరక్షణలో కుటుంబ విలువలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా NCERT మరియు రాష్ట్ర విద్యా సంస్థలు ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఈ విధానం దృష్టి పెడుతుంది.
40. తల్లిదండ్రుల సంరక్షణలో కుటుంబ విలువలను ప్రోత్సహించే విలువ విద్య మాడ్యూల్స్ మరియు పాఠ్య పుస్తకాలు NCERT మరియు రాష్ట్ర విద్యా సంస్థలచే ప్రచారం చేయబడతాయి.

ప్రకృతి వైపరీత్యాలు/ అత్యవసర పరిస్థితులు:

41. ప్రకృతి వైపరీత్యాలు మరియు అత్యవసర సమయాల్లో మరియు తరువాత సీనియర్ సిటిజన్లకు ఆహారం, ఆశ్రయం, వైద్య సంరక్షణ మరియు ఇతర సేవలకు సమాన ప్రాప్యతను అందించండి.
42. సీనియర్ సిటిజన్లకు వారి సంఘాలను తిరిగి స్థాపించడానికి మరియు పునర్నిర్మించడానికి మరియు అత్యవసర పరిస్థితుల తర్వాత వారి సామాజిక ఫాబ్రిక్‌ను పునర్నిర్మించడానికి ఆర్థిక గ్రాంట్లు మరియు ఇతర ఉపశమన చర్యలను మెరుగుపరచండి.

15.9. సారాంశం:

వృద్ధాప్య సంక్షేమ రంగంలో జోక్యానికి పెరుగుతున్న ఆవశ్యకత దృష్ట్యా, సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ భారతదేశం జనవరి 1999లో 'పాత పెన్షన్లపై జాతీయ విధానాన్ని' ఆమోదించింది. ఈ విధానం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ స్వంత విధానాలు మరియు కార్యాచరణ ప్రణాళికలను రూపొందించడం ద్వారా చురుకైన పద్ధతిలో పాత పెన్షన్ల సంక్షేమం కోసం చర్యలు తీసుకోవడానికి విస్తృత మార్గదర్శకాలను అందిస్తుంది. వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటీవలి పోకడలను గుర్తించడం ద్వారా రూపొందించబడింది, ఇది జనాభా వృద్ధాప్యాన్ని భారతదేశ తీరాలను తాకిన ప్రపంచ దృగ్విషయంగా గుర్తించింది. ఈ దృగ్విషయం యొక్క స్థూల మరియు గృహపరమైన చిక్కులు ఆర్థిక మరియు సామాజికంగా పరిగణించబడ్డాయి. "నేషనల్ పాలసీ ఫర్ సీనియర్ సిటిజన్స్ 2011" గా పిలవబడే కొత్త పాలసీ యొక్క పునాది అనేక అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. వృద్ధులలో జనాభా విస్తోటనం, మారుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు సామాజిక పరిసరాలు, వైద్య పరిశోధన, సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీలో పురోగతి మరియు వృద్ధ గ్రామీణ పేదలలో (51 మిలియన్ల వృద్ధులు దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన నివసిస్తున్నారు) అధిక స్థాయి పేదరికం ఉన్నాయి. కుటుంబ బంధాలు మరియు తరాల మధ్య అవగాహన మరియు మద్దతుపై ఆధారపడిన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసించే సీనియర్ సిటిజన్లలో ఎక్కువ మందిని ప్రత్యేకంగా చేరుకోవడానికి ఈ పాలసీ ప్రయత్నిస్తుంది.

15.10. కీలకపదాలు:

- 1) ఆపరేషనల్ జేషన్
- 2) జీవితపు నాణ్యత
- 3) ఇరుగుపొరుగు
- 4) ప్రైవేటీకరణ

15.11. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల జాతీయ విధానం 1999 యొక్క లక్ష్యాలను వివరించండి?
- 2) సీనియర్ సిటిజన్స్ 2011 జాతీయ విధానంపై దృష్టి మరియు జోక్యంపై ఒక వ్యాసం రాయండి ?

15.12. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్, రేణు త్యాగి, (2015) వృద్ధుల సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, న్యూఢిల్లీ.
- 2) ఆలం, M. (2007). భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం: సామాజిక-ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య కొలతలు, ఢిల్లీ: అకడమిక్ ఫౌండేషన్.
- 3) బక్షి, HS (1987): వృద్ధులకు సేవలను అందించడానికి ఒక విధానం. ML శర్మ మరియు TM డాక్ (Eds.) ఏజింగ్ ఇండియా: ఛాలెంజ్ టు ది సొసైటీ, ఢిల్లీ, అజంతా పబ్లికేషన్స్.
- 4) బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
- 5) గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సిరీస్ లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.

- ఆచార్య ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం - 16

వృద్ధుల కొరకు సహాయ వ్యవస్థలు

16.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల కోసం మద్దతు వ్యవస్థలను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 16.1. పరిచయం
- 16.2. మద్దతు వ్యవస్థలు
- 16.3. వృద్ధులు-జీవన ఏర్పాట్లు
- 16.4. కుటుంబం
- 16.5. సీనియర్ సిటిజన్ గ్రహాలు
- 16.6. వృద్ధులు-సామాజిక మద్దతు
- 16.7. భావోద్వేగ మద్దతు
- 16.8. పోషకాహార మద్దతు
- 16.9. భౌతిక మద్దతు
- 16.10. ఆర్థిక మద్దతు
- 16.11. ప్రభుత్వ మద్దతు
- 16.12. సారాంశం
- 16.13. కీలక పదాలు
- 16.14. సమూహ ప్రశ్నలు
- 16.15. ఆధార గ్రంథాలు

16.1. పరిచయం:

భారతీయ సాంప్రదాయ సంస్కృతి వృద్ధులను గౌరవించడం మరియు వారిని కుటుంబ పెద్దగా భావించడం నేర్పింది. వారు గౌరవంగా మరియు గర్వంగా చివరి వరకు జీవించారు మరియు జ్ఞానంతో పాటు వారి అనుభవాలు గమనించదగినవి. ఆ రోజుల్లో వృద్ధుల జీవన విధానం సమస్య కాదు. ఇంట్లో ఉన్నతమైన వృద్ధులను కుటుంబ సభ్యులు చూసుకుంటారని భావించబడుతుంది మరియు నమ్ముతారు. వారు యువ తరాన్ని ఆజ్ఞాపించి వారిని సన్మార్గం వైపు నడిపించేవారు.

కానీ ఈ రోజుల్లో, వృద్ధులకు సరైన జీవన ఏర్పాట్లు చేయడం భారతదేశంలో ఒక సవాలు. వారిని కుటుంబ సభ్యులు దుర్భాషలాడారు, వారి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా బలవంతంగా వేరు చేసి సంస్థాగతీకరించారు. కొంతమంది వ్యక్తులు స్వచ్ఛందంగా సంస్థాగతీకరణను ఎంచుకుని స్వేచ్ఛ మరియు స్వాతంత్ర్యం కోరుతున్నారు. అంతిమంగా ఈ సమస్యలు ఒంటరిగా జీవించడం

లేదా సీనియర్ సిటిజన్ గ్రూపులు లేదా డే కేర్ సెంటర్లు మొదలైనవాటిలో జీవించడం అనే భావనను బయటపెట్టాయి. వృద్ధుల కోసం బస ఎంపికలో అనేక అడ్డంకులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాధాన్యతలు వృద్ధుల సామాజిక ఆర్థిక మరియు జనాభా లక్షణాల ప్రకారం మారుతూ ఉంటాయి (కిమ్ & రీ, 1997). వృద్ధుల ఆర్థిక నేపథ్యం జీవన అమరిక యొక్క ప్రాధాన్యతలో ముఖ్యమైన నిర్ణయాధికారం. అయినప్పటికీ, అనేక అధ్యయనాలలో నివేదించినట్లుగా, వారి మొదటి ప్రాధాన్యత లేదా బస యొక్క ప్రాధాన్యత కుటుంబం.

16.2. మద్దతు వ్యవస్థలు:

భారతదేశంలోని వృద్ధుల జనాభా యొక్క తక్కువ వ్యవధిలో సమస్యలు భయంకరమైన దశకు చేరుకుంటాయి, ఇప్పుడు మరియు భవిష్యత్తులో అంచనా వేసినట్లుగా, భౌతిక సామాజిక-వైద్యం, ఆర్థికపరమైన సమస్యలపై వాస్తవిక అంచనాతో పాటు. లేదా మానసికంగా, ప్రతి ఒక్కరూ (ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలు) నిర్వహించలేని నిష్పత్తికి చేరుకోవడానికి ముందు అవసరమైన నివారణ మరియు నివారణ దీర్ఘకాలిక చర్యలు చేపట్టేలా చేయాలి. మనలాంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశం అభివృద్ధి చెందిన దేశాల మాదిరిగా వృద్ధులకు సహాయక సేవలు మరియు సామాజిక భద్రతా చర్యల కోసం పెద్ద మొత్తంలో ఖర్చు చేయలేము.

అందువల్ల, ఈ విధంగా ప్రణాళిక చేయబడిన సహాయక సేవలు వీలైనంత వరకు, కుటుంబం మరియు సమాజంలో వృద్ధుల ఏకీకరణను ప్రోత్సహించాలి. వృద్ధులకు వారి కుటుంబ సభ్యులు మరియు సమాజం యొక్క స్థితి, గౌరవం, ప్రేమ మరియు ఆప్యాయతలను తిరిగి పొందేందుకు కూడా సేవలు సహాయపడాలి. వృద్ధులను ప్రత్యేక వికలాంగ సమూహంగా పరిగణించకుండా మరియు ప్రత్యేక సహాయ సేవల కోసం వారిని ఒంటరిగా ఉంచేలా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి, కానీ సమాజంలోని సాధారణ సభ్యులుగా పరిగణించాలి మరియు కుటుంబం అందించే స్థితిలో లేని సహాయక సేవలను వారికి అందించాలి. కుటుంబం అనేక రకాల కష్టాలను అనుభవిస్తోంది.

వృద్ధుల కోసం మన దేశంలో కొన్ని సహాయక సేవలు ఉన్నాయి, అయినప్పటికీ వృద్ధుల జనాభా పరిమాణం మరియు వారి అవసరాలతో పోలిస్తే అవి సరిపోవు. చేసిన అధ్యయనం మరియు వయోవృద్ధుల సంక్షేమం కోసం కేంద్రం రూపొందించిన మొట్టమొదటి డైరెక్టరీ ప్రకారం వృద్ధుల సంరక్షణ కోసం అనేక ప్రభుత్వేతర సంస్థలు ఉన్నాయి.

ఎన్టీవోలతో పాటు కొన్ని జి.ఓ.లు. అదే లక్ష్యం కోసం పనిచేస్తున్నాయి మరియు వృద్ధుల సేవల్లో సింహభాగం ప్రభుత్వేతర సంస్థల ఆధ్వర్యంలో ఉన్నాయి. వృద్ధాప్య పింఛను అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అందించే ఒక రకమైన సహాయం / మద్దతు. ఈ సేవలన్నీ దేశంలోని వృద్ధుల జనాభాలో కొద్ది భాగాన్ని మాత్రమే కవర్ చేస్తాయి.

16.3. వృద్ధులు-జీవన ఏర్పాట్లు:

95 శాతం కంటే ఎక్కువ మంది భారతీయులు కుటుంబ వ్యవస్థలో నివసిస్తున్నారు మరియు చాలా మంది తమ పిల్లలతో కలిసి జీవించడానికి ఇష్టపడుతున్నారు. పట్టణ ప్రాంతాల్లో, మధ్యతరగతి కుటుంబాలకు చెందిన కొందరు వృద్ధులు ఒంటరిగా జీవిస్తున్నారు (కపూర్ & కపూర్, 2004). మెజారిటీ వృద్ధులు పిల్లలతో జీవించడానికి ఇష్టపడతారు మరియు వారి సంతృప్తి, శ్రేయస్సు మరియు జీవన నాణ్యత వారికి అందుబాటులో ఉన్న వనరులు, వారి మనోభావాలు మరియు అనుబంధాలు మొదలైన వాటిపై ఆధారపడి ఉంటుంది (విందో కుమార్, 1996). పిల్లల జీవనశైలిలో సామాజిక, మానసిక ఒత్తిళ్ల కారణంగా కొడుకులు, కోడళ్ల మధ్య సంబంధాలు పెచ్చరిల్లుతున్నాయి. (చక్రబర్తి, 1995).

16.4. కుటుంబం:

కుటుంబం అనేది దాని సభ్యులకు మద్దతు ఇచ్చే ప్రాథమిక యూనిట్. దీని నిర్మాణంలో గణనీయమైన మార్పు ఉంది మరియు భవిష్యత్తులో మరింత మారే అవకాశం ఉంది. చాలా ఆసియా ప్రభుత్వాలు వారి వృద్ధులకు మద్దతు మరియు సంరక్షణ అందించడానికి కుటుంబంపై ఆధారపడతాయి. వృద్ధుల ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడానికి ఈ దేశాలకు ప్రత్యేక ఆర్థిక మరియు సామాజిక విధానాలు అవసరం.

ఇప్పటికీ సమాజంలో సామాజిక ఒత్తిళ్లు ఉన్నందున వారి పిల్లలు మరియు సమీప బంధువులు ఇప్పటికీ వారిని చూసుకుంటున్నారు. అనేక అధ్యయనాలు దీనిని నివేదించాయి కానీ దానిలో ఉన్న సంక్లిష్టతలను ఎత్తి చూపాయి. (బిస్నాస్, 1990; జమున, 1990; భూమి, 1978; హెన్స్వర్డ్ & విక్స్, 1985, మొదలైనవి). బలమైన కుటుంబ సంబంధాలు ఉన్నప్పటికీ, కుటుంబాలు తమ వనరుల ద్వారా విధించబడిన పరిమితుల ఒత్తిడికి గురవుతాయి. ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ఇప్పుడు విస్తృతంగా లేదు (చక్రబర్తి 1993; మహంత, 1993). ప్రత్యామ్నాయ జీవన ఏర్పాట్లు చేయాల్సిన అవసరం కారణంగా వృద్ధుల కోసం సహాయక వ్యవస్థ తీవ్ర ఒత్తిడిలో ఉంది (చక్రబర్తి, 1995).

భారతదేశంలో వృద్ధుల సంరక్షణలో స్వచ్ఛంద సంస్థలు కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. వయస్సు మరియు మానసిక శ్రేయస్సు దగ్గరి సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. వ్యక్తి పెద్దయ్యాక, అతని / ఆమె మానసిక శ్రేయస్సు యొక్క భావన క్షీణిస్తుంది. లింగం వారీగా వైవిధ్యం కూడా గణాంకపరంగా ముఖ్యమైనది. ఆడ వృద్ధులతో పోలిస్తే మగ వృద్ధులు మానసిక ఆరోగ్యం మెరుగ్గా ఉన్నట్లు అనిపించింది. కారణం ఆర్థిక ఆధారపడటం వలన నిర్లక్ష్యం మరియు హింసకు గురైన కారణంగా కావచ్చు. కుటుంబానికి భారమయ్యమనే న్యూనతాభావం కొందరిలో ఉంది. సంరక్షణ ఇచ్చేవారు వారితో స్నేహపూర్వకంగా ఉండరు. చాలా తరచుగా సంరక్షణ ఇచ్చేవారికి పరిస్థితులను ఎలా నిర్వహించాలో తెలియదు. కొన్నిసార్లు వృద్ధులకు తమకు ఏమి కావాలో ఖచ్చితంగా తెలియదు. ఆడ వృద్ధులు ఇంటి పనుల్లో నిమగ్నమై ఉండటం వల్ల ఎక్కువ ఆందోళనలు, టెన్షన్లు, చికాకులు కలిగి ఉంటారు. వారు కుటుంబంలో ఎక్కువ సమయం గడిపారు మరియు మగవారి కంటే ఎక్కువ వివాదాలను ఎదుర్కొంటారు. కాబట్టి తోటి మగ వృద్ధులతో పోల్చినప్పుడు వారు అపార్థం చేసుకునే ప్రమాదం ఉంది. మరిన్ని సమాజాలు మరింత అణువణువు, స్వీయ-కేంద్రీకృతమై మరియు సామాజిక టాక్సేమియాతో బాధపడుతున్నందున, ఒత్తిడి పరస్పర ఆధారపడటం కంటే స్వాతంత్ర్యం వైపుకు మారుతుంది.

16.5. సీనియర్ సిటిజన్ గృహాలు:

సీనియర్ సిటిజన్ల గృహాలు “అత్యవసరమైన ప్రైవేట్ ప్యాలెస్, ఇది సాన్నిహిత్యం, గృహస్థత్వం మరియు ఏకాంత ప్రదేశం” అని లేబుల్ చేయబడింది. ప్రస్తుత దృష్టాంతంలో కుటుంబ సభ్యులందరూ తమ తల్లిదండ్రులకు సంరక్షణ వాతావరణాన్ని అందించలేరు మరియు కొందరు స్వచ్ఛందంగా లేదా బలవంతంగా వృద్ధుల సంరక్షణ గృహాలకు తరలిస్తున్నారు. ఒంటరిగా లేదా వృద్ధుల ఇళ్లలో నివసించడానికి వృద్ధులకు పిల్లల వలసలు మరొక కారణం కావచ్చు (షా, 1997). భారతీయ సంస్కృతిలో సీనియర్ సిటిజన్ల ఇళ్లలో నివసించడం ఆమోదించబడదు (దండేకర్, 1996). కానీ వారు బలవంతం చేయబడ్డారు (ప్రకాష్, 2001 & విజయ కుమార్, 2016). సంస్థాగతీకరణ అనేది వారిని పోషకాహార లోపాలకు గురి చేసే కారకాల్లో ఒకటి (వాసన్. ఎన్ & జైన్. కె 2010).

వృద్ధుల సంరక్షణలో సీనియర్ సిటిజన్ గృహాలు ప్రత్యామ్నాయ దృగ్విషయం. ఉచిత గృహాలు విడిచిపెట్టబడిన లేదా నిర్లక్ష్యం చేయబడిన మొత్తం ఆధారపడిన వారి అవసరాలను తీరుస్తాయి. ఈ గృహాలు ప్రభుత్వ సంస్థలు, ప్రైవేట్ సంస్థలు, ప్రభుత్వ సహాయ సంక్షేమ గృహాలు కావచ్చు, వీటిని వృద్ధుల సంరక్షణ కేంద్రాలు, వృద్ధుల గృహాలు, వృద్ధాశ్రమాలు మరియు వృద్ధుల కోసం సంస్థలు వంటి విభిన్న పేర్లతో పిలుస్తారు. వృద్ధులు లేదా వారి కుటుంబ సభ్యుల చెల్లింపు సామర్థ్యానికి అనుగుణంగా వివిధ మౌలిక సదుపాయాలు, సంరక్షణ విధానాలతో చెల్లింపు గృహాలు ఉన్నాయి. విశ్రాంత గృహాలు మరొక ప్రధానమైన ప్రాంతం, ఇక్కడ గృహాలు వ్యక్తిగత మరియు సమూహ సౌకర్యాలతో వృద్ధుల కోసం మాత్రమే నిర్మించబడతాయి. ఇవి సహచరులకు గోప్యతతో పాటు సామాజిక జీవనాన్ని అందిస్తాయి. వృద్ధులను సందర్శించినప్పుడల్లా అదనపు చెల్లింపుపై కుటుంబాలతో గడపడానికి సదుపాయం ఇవ్వబడింది. పౌష్టికాహారం మరియు వైద్య అవసరాలు 24 గంటల్లో భద్రతతో గృహ నిర్వాహకులు చూసుకుంటారు. సంస్థాగతీకరణ భావన వృద్ధుల అవసరాలను తీర్చడమే కాకుండా వారి జీవితాన్ని గౌరవంగా మరియు గౌరవంగా నడిపించడానికి సహాయపడుతుంది. అయితే ఈ సంస్థలు వృద్ధుల శారీరక సమస్యలపై మాత్రమే కాకుండా మానసిక సమస్యలు మరియు సుఖవంతమైన జీవితాన్ని గడపడానికి శ్రేయస్సుపై దృష్టి పెట్టాలి.

వృద్ధుల జనాభా పెరగడం అనేది ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఒక సాధారణ అనుభవం. భారతదేశం వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లో ఇది మరింత వేగంగా ఉంది. సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ మార్పులతో పాటు, పెరిగిన వ్యక్తివాదం కూడా వృద్ధుల జీవన పరిస్థితులను ప్రభావితం చేసే ఒక ముఖ్యమైన అంశం. నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనలైజ్డ్ వృద్ధులతో పోల్చినప్పుడు సంస్థాగతీకరించబడిన వృద్ధులు పేలవమైన సర్దుబాట్లు చూపుతారు (మినల్. పి & కమలా. ఆర్, 1995). చాలా మంది వృద్ధులు చిన్నవారిని వృద్ధుల పట్ల గౌరవం మరియు బంధాన్ని కలిగి ఉండరు (సూదన్, 1975, మహాజన్, 1987, గాంగ్రేడ్, 1988). ఇతర కుటుంబ అంతర్గత మరియు వ్యక్తిత్వ అంశాలతో కలిపి పడవీ విరమణ చేయడం వల్ల కుటుంబంలో వృద్ధులు తమ స్థితిని కోల్పోతున్నట్లు భావిస్తారు (మేనాచేరి, 1987). కుటుంబానికి వెలుపల ఉన్న స్త్రీల ఉపాధి కారణంగా, వారు వృద్ధులను చూసుకోలేకపోతున్నారు (షా, 2000). చాలా మంది వృద్ధులకు అవసరమైన వారికి సహాయపడే ప్రభుత్వ విధానాల గురించి తెలియదు. కుటుంబ పరిస్థితులలో కుటుంబాలు ఏ విధమైన సంక్షోభానికి గురవుతున్నారో ఆ స్త్రీలలో ఒత్తిడి ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. కుటుంబానికి సంబంధించిన ఏదైనా సమస్య కుటుంబంలోని పురుషుల కంటే స్త్రీలకు ఎక్కువ ఒత్తిడిని కలిగిస్తుంది (శర్మ మరియు శర్మ, 2015) ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ కనుమరుగైనందున, వృద్ధులను చూసుకోవడానికి మనం ఇతర ఏజెన్సీలపై ఆధారపడవలసి ఉంటుంది (జమున డి, 2007). ఉద్దేశపూర్వక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం ద్వారా సమయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవడం వల్ల వృద్ధులలో శ్రేయస్సు పెరుగుతుంది (సిన్హా, SP & సింగ్, R. 2009). సంస్థలలో నివసించే వృద్ధులు ఆందోళన, నిస్సహాయత మరియు అపరాధం యొక్క అధిక స్థాయిలను చూపుతారు (శ్రీవత్స. S. K, 2004).

వృద్ధులు కేవలం వయస్సు కారణంగా కాకుండా, మద్దతు తగ్గడం, నిర్లక్ష్యం మరియు జీవిత భాగస్వామి, పిల్లలను కోల్పోవడం, ఆర్థిక అభద్రత మొదలైన ఇతర జీవిత పరిస్థితుల రూపంలో పరిస్థితులలో మార్పు కారణంగా సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. ఒత్తిడిని తగ్గించే వ్యూహాలు, ఆరోగ్యకరమైన వినోద కార్యకలాపాలు మరియు వృద్ధుల సామాజిక భద్రతా అవసరాలపై దృష్టి సారించాల్సిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వం నుండి ప్రత్యేక మద్దతు కోసం వికలాంగులు, బలహీనులు

మరియు నిరుపేదలు మొదలైన తక్కువ ఆదాయ వర్గాలకు చెందిన వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేకంగా జాతీయ భద్రతా కార్యక్రమాన్ని రూపొందించాలి. వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రదాతలు, విధాన రూపకర్తలు మరియు కుటుంబాల దృష్టికి అవసరమైన కీలకమైన సమస్య. వ్యాధిగ్రస్తులు మరియు మరణాలను తగ్గించడం ద్వారా దీర్ఘాయువును పెంచడానికి మాత్రమే పరిమితం కాకుండా వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచాలనే నినాదం.

16.6. వృద్ధులు-సామాజిక మద్దతు:

సంబంధాలు తగ్గడం, కుటుంబ బంధాలు బలహీనపడటం వంటి కారణాల వల్ల వృద్ధులు నిరాశ మరియు ఒంటరితనాన్ని అనుభవిస్తారు. వయస్సు పెరుగుతున్న కొద్దీ వారి స్నేహ నెట్వర్క్ తగ్గిపోతుంది, వారు కొత్త స్నేహాలను ఏర్పరచుకోవడం మరియు కొత్త నెట్వర్క్లలో భాగం కావడం కష్టం.

అనేక పరిశోధన అధ్యయనాల ఫలితాలు సామాజిక మద్దతు మరియు మానసిక శ్రేయస్సు సహ-సంబంధితమని పేర్కొన్నాయి. సామాజిక మద్దతు ఎంత ఎక్కువ ఉంటే మానసిక శ్రేయస్సు అంత మంచిది. సరైన మద్దతు లేని పరిస్థితులలో వృద్ధులు నిరాశ మరియు ఆందోళనను అనుభవిస్తారు. భావాలు మరియు భావోద్వేగాలను పంచుకోవడం అనేది భావోద్వేగ భద్రత యొక్క గొప్ప భావాన్ని ఇవ్వడం ద్వారా అక్కడ పరస్పర విశ్వాసం మరియు మద్దతును సృష్టిస్తుంది. ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యాన్ని సాధించడానికి సామాజిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం, వృద్ధుల ఏకీకరణ ముఖ్యం. జీవిత కాలం యొక్క ప్రతి దశలో సోషల్ నెట్వర్క్లలో మార్పు ఉంటుంది. సాధారణంగా వృద్ధులు తమ సామాజిక సంబంధాలలో సంకోచాన్ని అనుభవిస్తారు. ఇది చివరికి వృద్ధులలో సామాజిక ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం యొక్క భావనను అభివృద్ధి చేస్తుంది.

సామాజికంగా నిమగ్నమై మరియు మంచి మద్దతును అనుభవిస్తున్న వృద్ధులు సామాజికంగా ఒంటరిగా ఉన్న వ్యక్తుల కంటే శారీరకంగా మరియు మానసికంగా మెరుగ్గా ఉంటారు. స్త్రీలు పురుషుల కంటే ఎక్కువ మద్దతు నెట్వర్క్లను కలిగి ఉంటారు మరియు సంతృప్తికరమైన సంబంధాలను ఆనందిస్తారు. వారు మద్దతును అందిస్తారు మరియు అందుకుంటారు. పురుషులు తమ జీవిత భాగస్వామి నుండి ఎక్కువ మద్దతుని పొందుతారు మరియు ఇతరుల నుండి తక్కువ మద్దతు పొందుతారు.

వృద్ధులకు పిల్లల నుండి వాయిద్య మద్దతు, సన్నిహితులు మరియు బంధువుల నుండి మానసిక మద్దతు లభిస్తుందని గమనించబడింది. సామాజిక మద్దతు మరియు శ్రేయస్సు మధ్య సానుకూల సంబంధం ఒత్తిడితో కూడిన పరిస్థితుల యొక్క ప్రతికూల ప్రభావం నుండి వృద్ధులను నిరోధిస్తుంది. సామాజిక మద్దతు రెండు రకాలు: వాస్తవ మరియు గ్రహించిన సామాజిక మద్దతు. ఇందులో సామాజిక అనుసంధానం కూడా ఉంటుంది. ఇది భావోద్వేగ అనుసంధానం, స్వీయ-విలువ మరియు విశ్వాసం యొక్క భావాన్ని అందిస్తుంది). ఒత్తిడితో కూడిన జీవిత సంఘటనకు సర్దుబాటు చేయడంపై గ్రహించిన మద్దతు మరియు అందుకున్న మద్దతు ప్రభావంపై పరిశోధన, ఈ ద్వంద్వ అవసరాలను ఏ డేటా సెట్ చేయలేనప్పుడు అంచనా వేయడం చాలా కష్టం. సాధారణంగా, అందుకున్న మద్దతు కంటే గ్రహించిన మద్దతు చాలా ముఖ్యమైనదని విశ్లేషణ చూపిస్తుంది. భావోద్వేగ పనితీరుతో సామాజిక సంబంధాల అనుబంధం, సహాయక పరస్పర చర్య వృద్ధుల శ్రేయస్సును సానుకూలంగా ప్రభావితం చేస్తుందని నొక్కి చెప్పింది.

మొత్తం జీవిత అవగాహన:

వృద్ధాప్యం గురించి వ్యక్తి యొక్క అవగాహన రెండు స్థాయిలలో ఉంటుంది. ఒకటి వ్యక్తిగత స్థాయిలో మనం ఏమనుకుంటున్నామో, రెండోది సామాజిక స్థాయిలో ఇతరుల అభిప్రాయం. వ్యక్తి వృద్ధాప్య ప్రక్రియను సహజంగా మరియు అనివార్యంగా భావిస్తే, వారి స్వీయ-చిత్రం సానుకూల వృద్ధాప్యానికి దోహదం చేస్తుంది. వృద్ధాప్యం పట్ల సామాజిక వైఖరులు వృద్ధుల పోరాట వ్యూహాలను ప్రభావితం చేస్తాయి. పాత జనాభా అంచనాలు పెరుగుతూనే ఉన్నందున, మేము వృద్ధాప్యం పట్ల సానుకూల వైఖరిని ప్రోత్సహించాలి మరియు ప్రతికూల మూస పద్ధతులను తగ్గించాలి. వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక సామాజిక అంశాలపై స్వీయ-అవగాహన గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపుతుందని నిరూపించబడింది, ఇందులో జీవితంతో సంతృప్తి, మొత్తం ఆరోగ్య స్థితి మొదలైనవి ఉంటాయి. ఎరిక్సన్ ప్రకారం జ్ఞానాన్ని సాధించడానికి సమగ్రత మరియు నిరాశ మధ్య సమతుల్యతను పొందడం వృద్ధుల పని. వయస్సు పెరిగేకొద్దీ, వృద్ధులు బలహీనంగా మరియు బలహీనంగా మారతారు .

ఇవి వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను తగ్గిస్తుంది. వృద్ధులు తమ సొంత మార్గంలో వృద్ధాప్యాన్ని గ్రహించడం ద్వారా కొన్ని మూస పద్ధతులను అంతర్గతీకరిస్తారు. స్వీయ-అవగాహన అనేది ఆత్మపరిశీలన ద్వారా ఒకరి స్వంత జీవితాన్ని వ్యక్తిగతంగా అంచనా వేయడం తప్ప మరొకటి కాదు. అనేక అధ్యయనాలు వృద్ధాప్యంపై సానుకూల స్వీయ-అవగాహన ప్రభావాన్ని నివేదించాయి, ఇది ఆరోగ్యం, మేధో పనితీరు, శ్రేయస్సుపై సానుకూలంగా దోహదపడుతుంది, అయితే వృద్ధుల యొక్క ప్రతికూల అవగాహన ఒంటరితనం, తక్కువ స్థాయి విశ్వాసం, అసంతృప్తి, నిరాశ, సోషల్ నెట్వర్క్ లేకపోవడం, మొదలైనవి

16.7. భావోద్వేగ మద్దతు:

వృద్ధుల భావోద్వేగాలు ఎక్కువ మరియు తక్కువ మిశ్రమంగా ఉంటాయి, ఇది వారిని కొన్నిసార్లు సంతోషపరుస్తుంది మరియు మరికొన్ని సమయాల్లో నిరాశకు గురవుతుంది. పురుషుల కంటే మహిళలు తక్కువ స్థాయిలో భావోద్వేగ మద్దతును అనుభవిస్తున్నారని పరిశోధన వెల్లడించింది. వృద్ధులు తాము ప్రేమించబడ్డారని ధృవీకరించాలి మరియు చిన్నవారు వారితో సానుభూతి పొందాలని ఆశించాలి. వారు ఒంటరిగా, కోపంగా, పనికిరానిదిగా భావిస్తారు, వారి సామర్థ్యాలను తిరస్కరించినట్లు కనిపిస్తారు. ఒంటరిగా జీవించడం ప్రతికూల భావోద్వేగాలను పెంచుతుంది. వారి భావోద్వేగ అవసరాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు గుర్తించడం మరియు భావోద్వేగ మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా వారిని సంతృప్తి పరచడం ఖచ్చితంగా వారి జీవితాల్లో మెరుగైన మార్పును తెస్తుంది. ఈ యుగంలో వారికి భద్రత మరియు భద్రత ప్రధాన అవసరం.

ఎలాంటి అడ్డంకులు లేకుండా స్వేచ్ఛగా తిరిగేందుకు అనువైన వాతావరణాన్ని కల్పించడం కేర్ టేకర్ల బాధ్యత. వయస్సు పెరిగే కొద్దీ శారీరక మరియు శారీరక మార్పుల కారణంగా వారు తమ క్రియాత్మక సామర్థ్యాలపై విశ్వాసాన్ని కోల్పోతారు. వారు ఎల్లప్పుడూ వ్యక్తులతో కనెక్ట్ అవ్వాలని మరియు సామాజిక పరస్పర చర్యలను ఆస్వాదించాలని కోరుకుంటారు, అవి లేనప్పుడు వారు ఒంటరిగా భావిస్తారు. ఈ రోజుల్లో కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీ వీడియో కాల్స్ వంటి వ్యక్తులను కనెక్ట్ చేయడానికి చాలా సహాయపడుతుంది. ఏదేమైనప్పటికీ, వృద్ధులు డిపెండెన్సీ యొక్క పరివర్తనను జీర్ణించుకోలేరు మరియు సంరక్షకులు మరియు వారు నివసించే మరియు పరస్పర చర్య చేసే ఇతరులు.

ఎమోషనల్ సపోర్టు అంటే మౌఖికంగా లేదా అశబ్దికంగా మరొక వ్యక్తి పట్ల కరుణ మరియు శ్రద్ధ చూపడం. జీవిత ఇబ్బందులతో వ్యవహరించేటప్పుడు ఇది ముఖ్యమైన రక్షణ అంశం. ఇది జీవితంలో ప్రతికూల కారకాల ప్రభావాన్ని తగ్గించడం ద్వారా సానుకూల ఆరోగ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

ప్రతి ఒక్కరికీ వారిని అంగీకరించే మరియు వారి బలాలు మరియు బలహీనతలను అర్థం చేసుకునే మరొక వ్యక్తి అవసరం. వృద్ధులకు ఇతరుల కంటే ఈ రకమైన భావోద్వేగ మద్దతు అవసరం ఎందుకంటే ఇది వారికి ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తుంది, వారి గాయాలను నయం చేస్తుంది, సమస్యకు పరిష్కారాన్ని కనుగొంటుంది, చిరాకులను అధిగమించడానికి మరియు వ్యక్తి యొక్క ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడంలో సహాయపడుతుంది.

16.8. న్యూట్రిషనల్ సపోర్ట్:

మంచి పోషకాహారం మరియు మంచి ఆరోగ్యం విడదీయరానివి. ఆహారంలో స్థూల మరియు సూక్ష్మ పోషకాల తగినంత సరఫరా ఉన్నప్పుడు, అది సమతుల్య ఆహారం. శరీర స్థితి ఆ పోషకాలను ఉపయోగించుకోవడానికి సహకరించినప్పుడు, ఆ వ్యక్తులు ఆరోగ్యంగా మరియు చురుకుగా ఉంటారు. కుటుంబ సభ్యుల అన్ని వయసుల వారికి తగిన ఆహారాన్ని అందించడానికి, గృహనిర్మాతలు తప్పనిసరిగా ఆహార పదార్థాల పోషక విలువలు, శరీర అవసరాలు మరియు ఆహార ప్రణాళిక, తయారీ మరియు అందించడంలో నైపుణ్యాన్ని కలిగి ఉండాలి. ఆరోగ్యం మరియు శక్తిని కాపాడుకోవడం అనేది వృద్ధుల ఆహారంలో ముఖ్యమైన అంశం. వృద్ధులలో పోషకాహార లోపం మరియు పోషకాహార లోపాన్ని నివారించడం సంరక్షకుల విధి. అజ్ఞానం, ఆహార లభ్యత, పేదరికం, మూఢనమ్మకాలు, వ్యాధుల వ్యాప్తి, ఆహారపు అలవాట్లు మొదలైన అనేక అంశాలు వృద్ధుల పోషకాహారాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. నేషనల్ న్యూట్రిషన్ మానిటరింగ్ బ్యూరో సర్వే ప్రకారం, భారతదేశంలో, సూక్ష్మపోషకాల లోపంతో సహా దీర్ఘకాలిక శక్తి లోపాలతో గణనీయమైన సంఖ్యలో వృద్ధులు బాధపడుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో, వృద్ధులకు లభించే పోషకాహార మద్దతు యొక్క స్వభావం మరియు మొత్తం అత్యవసరం.

వృద్ధుల పోషకాహార స్థితిపై అనేక అధ్యయనాలు నివేదించాయి, పట్టణ వృద్ధులలో తగినంత ఇసుము మరియు శక్తి గమనించబడింది (గార్గ్ మరియు నిట్టూర్పు, 1983), పోషకాహార లోపం అనేది 79% శక్తి తీసుకోవడంలో ఒక సాధారణ సమస్య (డాడ్ మరియు నెట్రుకర్, 1987), 30% పోషకాహార లోపంతో ఉన్నారు. పోషకాహారం తక్కువగా ఉండే ప్రోటీన్-క్యాలరీల ప్రాబల్యం 30-60% (రుడ్మాన్ & ఫెల్లర్, 1989). 200-400 కిలో కేలరీలు (బర్డ్, M. L, మరియు ఇతరులు 2013) శక్తి లోటుతో పోషకాల తీసుకోవడం సూచన రోజువారీ తీసుకోవడం కంటే తక్కువగా ఉంది . ఇన్స్టిట్యూషనల్ లివింగ్ మరియు ఫ్యామిలీ లివింగ్ వృద్ధుల పోషకాహారం తీసుకోవడం పోల్చినప్పుడు, హోమ్స్పాండ్ సబ్జెక్టులు ఎక్కువ ఇన్టేక్ లెవెల్ను కలిగి ఉన్నాయి మరియు కొంచెం మెరుగ్గా ఉన్నాయి. (విజయలక్ష్మి, 1995). ఇతర అధ్యయనాలలో ఇది వైస్ వెర్సాగా నివేదించబడింది. సాధారణ ఆహార సవరణలు మరియు ఆహార మార్గదర్శకాలను అనుసరించడం ద్వారా, పోషకాహార లోపం మరియు పోషకాహార లోపాన్ని నిర్మూలించవచ్చు మరియు తద్వారా జీవన నాణ్యత మెరుగుపడుతుంది.

16.9. శారీరక మద్దతు:

శారీరక మద్దతు అనేది ఆరోగ్యానికి రక్షణగా ఉండే కారకం కోసం వ్యక్తికి అందించబడిన సహాయంగా నిర్వచించబడింది మరియు ఇది అనేక ఆరోగ్య రుగ్మతలను నివారిస్తుంది. వృద్ధులకు శారీరక మద్దతు అవసరం ఎందుకంటే ఇది వ్యక్తి యొక్క భావోద్వేగ, మానసిక, సామాజిక, అభిజ్ఞా పనితీరు మెరుగుపడుతుంది. వృద్ధుల జీవితంలో తక్కువ శారీరక పనితీరు మరియు కార్యకలాపాలపై ఆధారపడటం సాధారణం. శారీరక శ్రమలలో పాల్గొనడానికి మరియు కనీస వ్యాయామం చేయడానికి వృద్ధులకు మద్దతు అవసరం, ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన మౌలిక సదుపాయాలైన గది చుట్టూ స్ట్రీల్ కడ్డీలు మద్దతుతో

మరియు వాష్రూమ్లలో, వీల్ చైర్లను ఉపయోగించడానికి ర్యాంప్లు మొదలైనవి. లేదా వ్యక్తిగత మద్దతు. రోజువారీ కార్యకలాపాలు చేయండి. వారికి తగినంత మద్దతు లభిస్తే, వారు జీవన నాణ్యత మరియు ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవచ్చు. ఇది శరీర నియంత్రణలో పాల్గొనే మెదడు కేంద్రాలకు కూడా ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది. చాలా మంది వృద్ధులు తమ సొంతంగా రోజువారీ కార్యకలాపాలు చేసుకోలేరు. వారికి మద్దతు మరియు పర్యవేక్షణ అవసరం (Langhammer. B, 2018).

వృద్ధుల అవసరాలు బహుళ మడతలు మరియు తీర్చని అవసరాలు ఇంట్లో లేదా సంస్థలలో సంరక్షణ తీసుకునేవారి సవాళ్లను పెంచుతాయి. వారికి అనేక విధాలుగా మద్దతు అవసరం కానీ చలనశీలత, స్వీయ-సంరక్షణ మరియు గృహ జీవితానికి సంబంధించిన కార్యకలాపాలలో ఒకటి. వృద్ధులకు వారి దృక్కోణం నుండి సరిగ్గా ఏమి అవసరమో గుర్తించడం మరియు అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. ఫంక్షనల్ క్షీణత ఉన్నప్పుడు, వారికి మద్దతు అవసరం. భౌతిక మద్దతు వారి ఆరోగ్య పరిస్థితి మరియు పర్యావరణం మధ్య పరస్పర చర్యను మెరుగుపరచడంలో సహాయపడుతుంది, ఉదాహరణకు, వాకింగ్ స్టిక్లు, వినికీడి పరికరాలు, చక్రాల కుర్చీలు, సర్దుబాటు, వాటర్ బెడ్లు మొదలైనవి, అదనపు అవసరమైన సహాయాన్ని అందించడం ద్వారా వృద్ధుల సమస్యలను తగ్గిస్తుంది. కొన్ని పరిస్థితులలో ప్రత్యేకంగా డిజైన్ చేయబడిన షవర్ వంటి ఫర్నిచర్, బ్యాక్రెస్ట్ ఉన్న కుర్చీలు, పోర్టబుల్ కమోడ్, ఎయిర్ పంప్, బెడ్ సైడ్ మరియు వాష్ రూమ్ రెయిలింగ్లు వంటివి చాలా సహాయపడతాయి. కేర్ టేకర్లు వారి రోజువారీ అవసరాలను ఎటువంటి ఆసౌకర్యం లేకుండా తీర్చడానికి కొంత అదనపు ప్రయత్నం చేయాలి.

భౌతిక సహాయాన్ని అందించడం అంటే వ్యక్తులకు వారి సులభ చైతన్యం కోసం సహాయం చేయడం, వారి రోజువారీ దినచర్యలో స్వతంత్రంగా పని చేయడంలో వారికి సహాయపడే నిర్దిష్ట గాడ్డెట్లు, ఉపకరణాలు, సపోర్ట్ ఎయిడ్స్ పరికరాలతో సహా వారికి రోజువారీ దినచర్యలో సహాయం చేయడం.

16.10. ఆర్థిక మద్దతు:

ఆర్థిక వనరులు ప్రజలతో వ్యవహరించే విధానాన్ని మరియు అవసరాలను తీర్చడాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. కుటుంబానికి ఆర్థిక వనరుల్లో లోటు ఏర్పడినప్పుడు, అది సభ్యులందరినీ ప్రభావితం చేస్తుంది మరియు వృద్ధులు దీనికి మినహాయింపు కాదు. ఉమ్మడి కుటుంబ సంప్రదాయ సామాజిక నిర్మాణంలో వృద్ధులు ఆర్థిక భద్రత మరియు ఉన్నత సామాజిక హోదాను పొందారు (మహాజన్, 1986). వారు పొందే ఆర్థిక సహాయం యొక్క స్వభావం మరియు మొత్తం, ప్రతిష్ట, అత్యవసర సహాయం పొందడం మొదలైనవి వృద్ధుల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. చాలా ఆసియా దేశాలలో కుటుంబాలు వృద్ధులు, బలహీనులు మరియు వికలాంగుల కోసం సహజ సంరక్షణ తీసుకునేవారుగా పరిగణించబడుతున్నారు.

సాధారణ ఆదాయం లేదా స్థిర ఆస్తులను కలిగి ఉన్న పెద్దలు, నెలవారీ లేదా వార్షికంగా కొంత మొత్తంలో ఆదాయాన్ని పొందే వారు సహాయక సేవలను కొనుగోలు చేయగలిగినందున తక్కువ సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు.

వారితో పోలిస్తే ఆశ్రిత పెద్దవారి పరిస్థితి మరి దారుణంగా ఉంది. వారు తమ సంధ్యా కాలంలో తమ జీవనోపాధి కోసం చాలా కష్టపడుతున్నారు. దీనికి విధాన నిర్ణేతలు, నిర్వాహకులు సాధికారత కల్పించేందుకు వ్యూహాలు రచించాల్సిన అవసరం ఉంది. చాలా తరచుగా పెద్దల అవసరాలు పెరుగుతున్న పిల్లలకు అనుకూలంగా నిర్లక్ష్యం చేయబడతాయి. పేద కుటుంబాల నుండి వచ్చిన వారికి మినహా వృద్ధులు ఆహారం, దుస్తులు మరియు నివాసానికి సంబంధించి తగిన ఆర్థిక

సహాయాన్ని అనుభవిస్తున్నారని పరిశోధనా అధ్యయనాలు నివేదించాయి. దీనికి విరుద్ధంగా మెజారిటీ వారి సామాజిక మరియు ఆరోగ్య అవసరాల విషయానికి వస్తే ఆర్థిక మద్దతు సరిపోదని భావించారు. ఆర్థిక అసమర్థత వృద్ధుల ప్రధాన సమస్యగా నివేదించబడింది. పురుషుల కంటే ఆడవాళ్ళే ఎక్కువ ఆర్థిక సమస్యను వ్యక్తం చేశారు. వయస్సు పెరిగే కొద్దీ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం తగ్గుతుంది (కౌర్ మరియు ఇతరులు. 1987). వృద్ధుల ఆందోళనలు రెండు అంశాలలో ఒకటి సామాజిక ఒత్తిడి, మరొకటి ఆర్థిక ఆధారపడటం.

16.11. సంఘం మద్దతు:

శారీరక అవసరాలు ఎంత ముఖ్యమైనవో భావోద్వేగ మరియు మానసిక అవసరాలు కూడా అంతే ముఖ్యమైనవి. వృద్ధుల ఈ అవసరాలు కుటుంబం ద్వారా పూర్తి చేయబడ్డాయి, ఇది స్నేహితులు, బంధువులు మరియు ఇతర సమాజ ప్రజలు (వైద్యులు, న్యాయవాదులు మొదలైనవి), ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర సంక్షేమ సేవలు (ఆసుపత్రులు, వృద్ధాశ్రమం, డే కేర్ సెంటర్లు, రిక్రియేషన్ క్లబ్బులు మరియు లైబ్రరీలు). వృద్ధ కుటుంబ సభ్యుల పట్ల కుటుంబం తన విధులను నిర్వర్తించడంలో విఫలమైనప్పుడు వారు సంఘం మద్దతుపై ఆధారపడతారు. కమ్యూనిటీ సపోర్ట్ ఒక సహాయక వ్యూహంగా వృద్ధుల సహాయాన్ని బలోపేతం చేయడం ద్వారా సహజ సహాయకులు మరియు వైద్యులు, సామాజిక కార్యకర్తలు మొదలైన కమ్యూనిటీ వనరులతో వారి సంబంధాలను మెరుగుపరచడం, కమ్యూనిటీ మద్దతు, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది మరియు అత్యవసర సమయాల్లో వ్యక్తిని రక్షించడం.

16.12. ప్రభుత్వ మద్దతు:

వృద్ధుల సంఖ్య పెరగడం మరియు సంప్రదాయ సహాయక వ్యవస్థల క్షీణత, ఒత్తిడి మరియు సవాళ్లు అలాగే అవకాశాల కొరత మరియు పట్టణీకరణ కుటుంబంలో వృద్ధులను మరియు వారి స్థితిని ప్రభావితం చేస్తాయి. మరియు ఈ వృద్ధులను సామాజికంగా మరియు మానసికంగా కోల్పోయిన వారుగా పేర్కొనవచ్చు మరియు అందువల్ల సంఘం నుండి మద్దతు అవసరం. వృద్ధులకు మద్దతు ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించిన అనేక కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి, ఉదాహరణకు, పెన్షన్ పథకాలు చట్టం ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన సామాజిక భద్రతా చర్యలలో భాగంగా ఉన్నాయి. “మూడు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ దశాబ్దాలలో, ఇప్పటివరకు కలిగి ఉన్న ఏ సమాజంలోనైనా అధికారికంగా విద్యావంతులైన వృద్ధుల జనాభాను మేము కలిగి ఉంటాము. వృద్ధాప్యం వారికి మరియు సమాజానికి ఎదురవుతుందని నమ్మడానికి ఒక మంచి కారణం ఉంది, ఈనాటి వృద్ధుల జనాభాతో పోలిస్తే సమస్యలు పూర్తిగా భిన్నమైనవి మరియు వ్యక్తిగతంగా మరియు సామాజికంగా విఘాతం కలిగిస్తాయి” (సరసన్ 1977, పేజీలు. 260-261). వృద్ధులు, కుటుంబ పోషణ లేని వారి కోసం ప్రత్యేకించి ప్రభుత్వం అనేక సంక్షేమ పథకాలను ప్రవేశపెట్టింది.

చట్టపరమైన మద్దతు:

సంస్థాగతీకరణ ద్వారా ఆర్థిక మద్దతు మరియు సంరక్షణ అవసరమయ్యే నిరుపేద వృద్ధులకు కాకుండా, ఆర్థికంగా శారీరకంగా దృఢంగా ఉన్న వృద్ధులలో ఎక్కువ భాగం సామాజిక, భావోద్వేగ మరియు మానసిక భద్రత కూడా అవసరమని ప్రభుత్వం గ్రహించింది. వృద్ధాప్యంపై అంతర్జాతీయ మార్పిడి, చట్టం మరియు నైతికత మరియు వృద్ధాప్యంపై అంతర్జాతీయ సమాఖ్య జాతీయ లేదా రాష్ట్ర స్థాయిలో కాకుండా స్థానికంగా సాంప్రదాయ కుటుంబ మద్దతు వ్యవస్థలను భర్తీ చేయాల్సిన

అవసరం ఉందని భావించింది. భారత రాజ్యాంగంలోని పార్ట్ IV, రాష్ట్ర విధాన నిర్దేశక సూత్రాల ఆర్టికల్ 41, “రాష్ట్రం, దాని ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు అభివృద్ధి పరిమితులలో, పని చేసే హక్కు, విద్య మరియు ప్రజల సహాయాన్ని పొందడం కోసం సమర్థవంతమైన నిబంధనలను రూపొందించాలి. నిరుద్యోగం, వృద్ధాప్యం, అనారోగ్యం మరియు అంగవైకల్యం మరియు ఇతర సందర్భాల్లో తక్కువ అవసరాలు”.

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ వారి వృద్ధాప్య తల్లిదండ్రులకు మద్దతు ఇవ్వడం పిల్లల విధిగా పరిగణిస్తుంది. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973లోని సెక్షన్ 125(1) (డి) సెక్షన్ 20(3) హిందూ అడాప్షన్ అండ్ మెయింటెనెన్స్ యాక్ట్ 1956, గరిష్టంగా క్లెయిమ్ చేయడం ద్వారా వృద్ధులకు ఆర్థికంగా స్వతంత్రంగా ఉన్న కుమారులు / కుమార్తెల నుండి వృద్ధులకు చట్టపరమైన రక్షణ కల్పిస్తుంది. భత్యం రూ.నెలకు 500, సంతానానికి తగిన మార్గాలు ఉంటే. వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం శాసనపరమైన చర్యగా, సెక్షన్ 88-B యొక్క ఆదాయపు పన్ను చట్టం ఆర్థిక చట్టం, 1992 ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడింది, “65 సంవత్సరాలు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులకు రూ. 10,000, వారి వార్షిక ఆదాయ పన్ను పురుషులకు రూ. 10,000, ఆడవారికి రూ. 15,000 తక్కువ ఉండాలి”.

రిటైర్మెంట్ ప్రయోజనాలు ప్రావిడెంట్ ఫండ్తో పాటు పెన్షన్ మరియు గ్రాట్యుటీ రూపంలో అందించబడతాయి. ఉద్యోగుల భవిష్య నిధి మరియు ఇతర నిబంధనల చట్టం, 1952 (1996లో సవరించబడింది), అతని లేదా ఆమె పదవీ విరమణ తర్వాత ఆర్థిక భద్రతను అందిస్తుంది లేదా అకాల మరణం సంభవించినప్పుడు అతని లేదా ఆమెపై ఆధారపడిన వారి ప్రయోజనాల కోసం. కార్మికుడు మరియు యజమాని ఇద్దరూ ప్రాథమిక వేతనాలలో 8.33 శాతంగా నిర్ణయించబడిన ఫండ్కు సహకరిస్తారు, ఇందులో డియర్నెస్ అలవెన్స్ మరియు రిటైనింగ్ అలవెన్స్లు ఉన్నాయి, ఉద్యోగి ప్రత్యక్షంగా లేదా కాంట్రాక్టర్ ద్వారా ఉద్యోగం చేస్తున్నారా అనే దానితో సంబంధం లేకుండా.

ఫండ్కు అదనపు యజమాని విరాళాలు ప్రాథమిక వేతనాలలో 10 శాతం వరకు ఉండవచ్చు. గ్రాట్యుటీ చెల్లింపు చట్టం, 1972 ప్రకారం, కార్మికులు 15 రోజుల ఆధారంగా చెల్లింపును పొందేందుకు అర్హులు, పదవీ విరమణ రోజు వరకు ప్రతి సంవత్సరం నిరంతర సేవలకు సంబంధించిన వేతనాలు మరియు అది 20 నెలల వేతనాన్ని మించకూడదు. అతను లేదా ఆమె స్వచ్ఛందంగా పదవీ విరమణ చేసినప్పుడు లేదా వయస్సు పూర్తయిన తర్వాత ఉద్యోగికి గ్రాట్యుటీ చెల్లింపు అందుబాటులో ఉంటుంది. విజయకుమార్ (1998) పేర్కొన్నట్లుగా, వృద్ధ జనాభాలో 11 శాతం మంది పెన్షన్, కుటుంబ పింఛను మరియు కాంట్రీబ్యూటరీ ప్రావిడెంట్ ఫండ్ వంటి పదవీ విరమణ ప్రయోజనాలను ఉపయోగిస్తున్నారు. వారు పెద్దయ్యాక పెద్దయ్యాక ఇది సరిపోదు.

సంక్షేమ మద్దతు:

నగటు రిటైర్డ్ వ్యక్తికి, అతని ఆదాయానికి ప్రధాన వనరు అతని నెలవారీ పెన్షన్ లేదా అతని వ్యక్తిగత పొదుపు. కానీ, వారి జీవన వ్యయాలతో పోల్చినప్పుడు ఈ వనరుల నుండి వచ్చే మొత్తం ఆదాయం చాలా తక్కువ. వృద్ధులకు అత్యంత ముఖ్యమైన సంక్షేమ పథకం వృద్ధాప్య లేదా పదవీ విరమణ పెన్షన్. ఈ పెన్షన్ చెల్లింపు సాధారణంగా కార్మిక శక్తి నుండి ఉపసంహరించుకోవడానికి ప్రత్యక్ష ప్రేరణగా పరిగణించబడుతుంది ఎందుకంటే ఇది ఏ పనికి బదులుగా హామీనిచ్చే ఆదాయాన్ని అందిస్తుంది. అనేక రాష్ట్రాలు వృద్ధాప్య పింఛను, వితంతు పింఛనులను అందజేస్తాయి, ఇవి స్థలాల మధ్య మరియు కాలక్రమేణా

మారుతూ ఉంటాయి.

ప్రభుత్వం వృద్ధుల కోసం సామాజిక భద్రత మరియు సంక్షేమ కార్యక్రమాలను ఏర్పాటు చేసింది వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకాలు, పబ్లిక్ ప్రావిడెంట్ ఫండ్, మ్యూచువల్ ఫండ్, భీమా పథకాలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, ప్రయాణ రాయితీలు, వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు మొదలైనవి. స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా ఈ సంక్షేమ కార్యక్రమాలు. వృద్ధుల సంరక్షణ మరియు సంక్షేమం కోసం కొన్ని ప్రభుత్వేతర సంస్థలు సమర్థవంతంగా పనిచేస్తున్నాయి. అవి భారత్ పెన్షనర్స్ సమాజ్, కారిటాస్, హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా, ఏజ్ కేర్ ఇండియా, డిగ్నిటీ ఫౌండేషన్ మొదలైనవి.

పెన్షన్:

వ్యవస్థీకృత వర్క్ ఫోర్స్ నుండి పదవీ విరమణ పొందిన వృద్ధులకు పదవీ విరమణ ప్రయోజనాలు, భీమా, వారి వృద్ధాప్యం మరియు వారి కుటుంబ సభ్యులు, ప్రావిడెంట్ ఫండ్లు మరియు ఇతర సూపర్ యాన్యుయేషన్ ప్రయోజనాలతో రక్షణ కల్పిస్తారు.

ఇంటర్నేషనల్ ఎక్స్‌చేంజ్ ఆన్ ఏజింగ్, లా అండ్ ఎథిక్స్ అండ్ ఇంటర్నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆన్ ఏజింగ్ (1995) ప్రకారం, పింఛను అనే పదం, ప్రభుత్వం ఒక పింఛనుదారునికి గతంలో చేసిన సేవా యోగ్యతలను పరిగణనలోకి తీసుకుని కాలానుగుణంగా డబ్బు చెల్లింపులను సూచిస్తుంది.

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 366(17) ప్రకారం, “పింఛను అంటే ఏదైనా వ్యక్తికి లేదా దానికి సంబంధించి చెల్లించాల్సిన ఏదైనా రకమైన పెన్షన్, కంట్రీబ్యూటరీ లేదా కాకపోయినా, అలాగే చెల్లించాల్సిన రిటైర్డ్ వేతనం, చెల్లించాల్సిన గ్రాంట్యూటీ మరియు ఎ. ప్రావిడెంట్ ఫండ్ కు సంబంధించిన సబ్‌స్టిట్యూషన్ల యొక్క వడ్డీతో లేదా దానికి వడ్డీతో లేదా దానికి అదనంగా ఏదైనా అదనంగా చెల్లించాల్సిన మొత్తం లేదా మొత్తాలు. భారతదేశంలోని కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఉద్యోగులు సేవా నిబంధనలలో భాగంగా నాన్-కంట్రీబ్యూటరీ పెన్షన్లకు అర్హులు. పదవీ విరమణ పొందిన ఉద్యోగులకు నిబంధనల ప్రకారం పింఛను చెల్లిస్తారు. ప్రభుత్వోద్యోగులకు ప్రస్తుతం నాలుగు రకాల పెన్షన్లు అందుబాటులో ఉన్నాయి, దీని సేవా నిబంధనలు మరియు షరతులు వారికి పెన్షనరీ ప్రయోజనాలను పొందేందుకు అర్హులు:

- అ) పరిహారం పెన్షన్
- ఆ) చెల్లని పెన్షన్
- ఇ) సూపర్ యాన్యుయేషన్ పెన్షన్ మరియు
- ఈ) పదవీ విరమణ పెన్షన్

పరిహారం పెన్షన్:

తన శాశ్వత పోస్ట్ రద్దు కారణంగా డిశ్చార్జికి ఎంపికైన ఉద్యోగికి పరిహారం పెన్షన్ చెల్లించబడుతుంది మరియు ఉద్యోగి మరొక పెన్షన్ పొందదగిన పోస్ట్ లో విలీనం చేయబడదు.

చెల్లని పింఛను:

ప్రభుత్వ సేవకుడికి చెల్లని పింఛను మంజూరు చేయబడుతుంది, అతను శారీరక లేదా మానసిక బలహీనత

కారణంగా సర్వీస్ నుండి పదవీ విరమణ చేసిన వ్యక్తి పబ్లిక్ సర్వీస్ లేదా అతను చెందిన ఈ ప్రత్యేక శాఖకు శాశ్వత అసమర్థతకు దారి తీస్తుంది.

సూపర్ యాన్యుయేషన్ పెన్షన్:

పదవీ విరమణ చేసిన ప్రభుత్వోద్యోగికి పదవీ విరమణ వయస్సు వచ్చిన తర్వాత సూపర్ యాన్యుయేషన్ పెన్షన్ మంజూరు చేయబడుతుంది. విరమణ వయస్సును కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వారి సంబంధిత యజమానులకు నిర్ణయించాయి. సెంట్రల్ సివిల్ సర్వెంట్లకు ఇది 58 నుండి 60 సంవత్సరాలు మరియు వివిధ రాష్ట్రాల్లో ఇది 58 సంవత్సరాలు. పదవీ విరమణ వయస్సును సంబంధిత ప్రభుత్వాలు మార్చవలసి ఉంటుంది.

స్వచ్ఛంద పదవీ విరమణ పెన్షన్:

కనీస అర్హత సేవను పూర్తి చేసిన తర్వాత పదవీ విరమణను ఎంచుకున్న ఉద్యోగికి స్వచ్ఛంద పదవీ విరమణ పెన్షన్ మంజూరు చేయబడుతుంది.

కుటుంబ పింఛను:

1 మార్చి, 1964 తర్వాత, ప్రభుత్వ ఉద్యోగి / పెన్షనర్ మరణించిన తర్వాత అతని వితంతువు / పిల్లలకు కుటుంబ పెన్షన్ మంజూరు చేయబడింది. దీని కోసం, ఉద్యోగి పదేళ్ల సర్వీసును పూర్తి చేయాలి లేదా పరిహారం, చెల్లని, స్వచ్ఛంద లేదా పదవీ విరమణ పెన్షన్ వంటి ఏదైనా ఒక పెన్షన్ను పొందుతున్నాడు.

అసాధారణ పెన్షన్:

సంబంధిత కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సేవల ద్వారా నియమించబడిన వ్యక్తులందరికీ అదనపు-సాధారణ పెన్షన్ కు సంబంధించిన నియమాలు వర్తిస్తాయి. సాధారణ విధులను నిర్వర్తించలేని ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల మరణం లేదా గాయం, శాశ్వత వైకల్యం మరియు వ్యాధి మొదలైన వాటి కారణంగా అదనపు సాధారణ పెన్షన్ అనుమతించబడుతుంది మరియు కార్మికుల పరిహార చట్టం పరిధిలోకి రాని ఇతర వ్యక్తులు. గ్రాట్యుటీతో సహా ఎక్స్ ట్రా-ఆర్డినరీ పెన్షన్ మొత్తాన్ని ఎప్పటికప్పుడు ఉద్యోగులకు వర్తించే విధంగా నిబంధనల ప్రకారం నిర్ణయించబడుతుంది.

రిటైర్డ్ డిఫెన్స్ మెన్:

రిటైర్డ్ డిఫెన్స్ పురుషులు అనేక ప్రయోజనాలను పొందుతారు. కొత్త రంగాలలో శిక్షణ మరియు విద్యా సౌకర్యాలు మరియు పౌర జీవితంలో తిరిగి స్థిరపడేందుకు వారికి పెన్షన్ అందించడం వంటివి. వారికి మరియు వారి కుటుంబానికి ఆరోగ్య సేవలు వారి జీవితాంతం రక్షణ ఆసుపత్రుల ద్వారా అందించబడతాయి.

స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు:

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొన్న వృద్ధులకు నెలకు రూ.1500 మరియు 1 వ తరగతి రైలు ప్రయాణ భత్యం. ఔగా ఈ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల వెంట వచ్చిన వ్యక్తులకు రైలు ఛార్జీలలో సగం రాయితీని కూడా ప్రభుత్వం అందిస్తుంది.

16.13. సారాంశం:

భారతీయ సాంప్రదాయ సంస్కృతి వృద్ధులను గౌరవించడం మరియు వారిని కుటుంబ పెద్దగా భావించడం నేర్పింది. వారు గౌరవంగా మరియు గర్వంగా చివరి వరకు జీవించారు మరియు జ్ఞానంతో పాటు వారి అనుభవాలు గమనించదగినవి. ఆ రోజుల్లో వృద్ధుల జీవన విధానం సమస్య కాదు. ఇంట్లో ఉన్నతమైన వృద్ధులను కుటుంబ సభ్యులు చూసుకుంటారని భావించబడుతుంది మరియు నమ్ముతారు. వారు యువ తరాన్ని ఆజ్ఞాపించి వారిని సన్మార్గం వైపు నడిపించేవారు.

కానీ ఈ రోజుల్లో, వృద్ధులకు సరైన జీవన ఏర్పాట్లు చేయడం భారతదేశంలో ఒక సవాలు. వారిని కుటుంబ సభ్యులు దుర్భాషలాడారు, వారి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా బలవంతంగా వేరు చేసి సంస్థాగతీకరించారు. మానవులందరికీ ప్రశాంతమైన మరియు సౌకర్యవంతమైన జీవితాన్ని గడపడానికి సహాయక వ్యవస్థలు అవసరం.

వృద్ధులు దీనికి మినహాయింపు కాదు. ఈ సపోర్ట్ సిస్టమ్స్ ఆత్మగౌరవాన్ని పెంపొందించడానికి, సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఇస్తాయి. వ్యక్తుల వయస్సులో, ఈ మద్దతు వ్యవస్థలు అనేక కారణాల వల్ల క్షీణించబడతాయి. సహాయక వ్యవస్థలు లేనప్పుడు, ఒంటరితనం మరియు నిరాశ ప్రబలుతుంది.

16.14. కీలక పదాలు:

- 1) సుప్రీయాస్యూయేషన్
- 2) సంస్థాగతీకరణ
- 3) సర్దుబాటు
- 4) జీవన ఏర్పాట్లు

16.15. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) భారతదేశంలో వృద్ధుల సంక్షేమానికి అవసరమైన సపోర్ట్ సిస్టమ్స్ ఏమిటి?
- 2) సా సైటీలో వృద్ధులకు అవసరమైన వివిధ మద్దతుల ప్రాముఖ్యతను చర్చించండి?

16.16. ఆధార గ్రంథాలు:

1. అననియాస్, JA JA స్ట్రైడమ్, H. 2012. నమీబియాలోని భోమాస్ ప్రాంతంలోని పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అనధికారిక సంరక్షణ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం: ఎ నీడ్స్ అసెస్మెంట్. (ప్రచురించబడలేదు).
2. బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూ ఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
3. దేస్సాల్, VPS (2011), 'వృద్ధుల దుర్వినియోగం: సమస్యలు మరియు నివారణ చర్యలు', హెల్పేజ్ ఇండియా రీసెర్చ్ & డెవలప్మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 17 నం.3.

4. గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సిరీస్‌లలో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.
5. పింట్, AS మరియు ప్రకాష్, IJ (1991): వృద్ధుల జీవన నాణ్యత: ఇంట్లో మరియు సంస్థలలో వృద్ధుల సంరక్షణ. IJ ప్రకాష్ (Ed.) లో నాణ్యత వృద్ధాప్యం: సేకరించిన పత్రాలు, వారణాసి: అసోసియేషన్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ, ఇండియా.
6. సోమావత్, GS (1991): భారతదేశంలో జనాభా మరియు ఆరోగ్యం: విధాన దృక్పథాలు. TM డాక్ (Ed.) సోషియాలజీ ఆఫ్ హెల్త్ ఇన్ ఇండియా, జైపూర్, రావత్ పబ్లికేషన్స్.

- ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం - 17

వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం రాజ్యాంగపరమైన నిబంధనలు

17.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం వివిధ రాజ్యాంగ నిబంధనలను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 17.1. పరిచయం
- 17.2. వృద్ధుల కోసం రాజ్యాంగ నిబంధనలు మరియు శాసన చర్యలు
- 17.3. సంక్షేమ పథకాలు-వ్యవస్థీకృత రంగం
- 17.4. సంక్షేమ పథకాలు-అసంఘటిత రంగం
- 17.5. ఇతర చర్యలు
- 17.6. వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం
- 17.7. చట్టపరమైన చర్యలు
- 17.8. వృద్ధులు (నిర్వహణ, సంరక్షణ మరియు రక్షణ) బిల్లు-2005
- 17.9. సీనియర్ సిటిజన్ (నిర్వహణ, రక్షణ మరియు సంక్షేమం) చట్టం-2007
- 17.10. సంబంధిత రాజ్యాంగ నిబంధనలు
- 17.11. కొన్ని ఇతర రాజ్యాంగ నిబంధనలు
- 17.12. శాసనాలు
- 17.13. సారాంశం
- 17.14. కీలకపదాలు
- 17.15. నమూనా ప్రశ్నలు
- 17.16. ఆధార గ్రంథాలు

17.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది నిరంతర, తిరుగులేని, సార్వత్రిక ప్రక్రియ, ఇది గర్భధారణతో ప్రారంభమై మరణంతో ముగుస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఒకరి ఉత్పాదకత పడిపోతుంది మరియు ఆర్థికంగా ఆధారపడే వయస్సు చాలామట్టుకు వృద్ధాప్య దశ జీవితంలో ప్రారంభమవుతుంది. జాతీయ వృద్ధుల పాలసీ ప్రకారం వృద్ధులను 60 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారుగా నిర్వచించారు. వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి అనేక రాజ్యాంగ నిబంధనలు ఉన్నాయి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ రాష్ట్రాలు / UTల సహకారంతో వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం చట్టాలు, విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను అభివృద్ధి చేస్తుంది మరియు అమలు చేస్తుంది.

గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రభుత్వాలు మరియు విధాన రూపకర్తలకు వృద్ధుల సంరక్షణ మరియు శ్రేయస్సు ప్రధాన ఆందోళనగా ఉద్భవించింది. వృద్ధుల సంరక్షణ మరియు రక్షణకు సంబంధించిన చట్టాలు మరియు నిబంధనలు అంతర్జాతీయ సమస్యలు కానీ చాలా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో వృద్ధుల కోసం నిర్దిష్ట చట్టాలు లేవు. 1948వ సంవత్సరంలో వృద్ధాప్య సమస్యను లేవనెత్తిన మొదటి దేశం అర్జెంటీనా మరియు జనరల్ అసెంబ్లీకి వృద్ధాప్య హక్కులపై ముసాయిదా ప్రకటనను సమర్పించింది మరియు తదనంతరం, 1950వ సంవత్సరంలో “వృద్ధుల సంక్షేమం: వృద్ధాప్య హక్కులు” అనే నివేదిక ప్రచురించబడింది. అప్పటి నుండి, అనేక దేశాలు వారి పరిస్థితి మరియు అవసరాలకు అనుగుణంగా వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించాయి మరియు అమలు చేస్తున్నాయి. జనాభా వృద్ధాప్యంపై ప్రపంచవ్యాప్త ఆందోళన కలిగించే ఉమ్మడి ప్రయత్నం 14 డిసెంబర్ 1978న వాస్తవమైంది, ఐక్యరాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీ 1982వ సంవత్సరంలో వియన్నాలో వియన్నా ప్లాన్ అని పిలువబడే వృద్ధాప్యంపై ప్రపంచ అసెంబ్లీని సమావేశపరచాలని నిర్ణయించింది. 1991వ సంవత్సరంలో జరిగిన సాధారణ అసెంబ్లీ సమావేశంలో UN స్వాతంత్ర్యం, పాల్గొనడం మరియు వృద్ధుల సంరక్షణ సూత్రాలను ఆమోదించింది. వృద్ధుల కోసం వారి జాతీయ కార్యక్రమాలలో ఈ కార్యక్రమాలను చేర్చమని ఐక్యరాజ్యసమితి సభ్య దేశాలను ప్రోత్సహించింది. వృద్ధుల ఆర్థిక మరియు సామాజిక భద్రతకు హామీ ఇచ్చే లక్ష్యంతో 2002వ సంవత్సరంలో స్పెయిన్లోని మాడ్రిడ్లో వృద్ధాప్యంపై రెండవ అసెంబ్లీ నిర్వహించబడింది (చటోపాధ్యాయ, A. 2004). మాడ్రిడ్ ఇంటర్నేషనల్ ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ వృద్ధాప్య జనాభా అభివృద్ధికి మూడు ప్రాధాన్యతలతో 117 ప్రణాళికలను సిఫార్సు చేసింది. ప్రాధాన్యతా రంగాలు (ఎ) సాధికారతపై దృష్టి సారించి అభివృద్ధి చేయడం మరియు 2015వ సంవత్సరం నాటికి కనీసం 50 మంది వృద్ధులను తప్పనిసరిగా వయోజన అక్షరాస్యత కార్యక్రమం కింద కవర్ చేయాలనే లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించుకోవడం, (బి) హెచ్ఐవి / ఎయిడ్స్పై దృష్టి సారించి మెరుగైన మరియు అందుబాటులో ఉన్న వైద్య సంరక్షణ మరియు (సి) గృహ మరియు జీవన పరిస్థితిలో మెరుగుదల.

వృద్ధాప్యం యొక్క పురోగమనం సాధారణంగా అనేక సవాళ్లతో ముడిపడి ఉంటుంది, వీటిలో ఆరోగ్యం క్షీణించడం, సామాజిక కట్టుబాట్ల తగ్గింపు మరియు వివక్ష మరియు హక్కుల సవాళ్లు పెరిగే అవకాశాలు వృద్ధులను మరింత బలహీనంగా చేస్తాయి. ఇది వృద్ధుల హక్కులను ఇతరులతో సమానంగా వారి హక్కులను అనుభవించడానికి మరియు సమాజంలో వారిని సంఘటితం చేయడానికి సమర్థవంతమైన పద్ధతిలో వారి హక్కులను పరిరక్షించాలని పిలుపునిస్తుంది. తదనుగుణంగా, వృద్ధుల హక్కుల పరిరక్షణకు మరియు సమాజంలో వయస్సు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించడానికి భారతదేశంలో వివిధ చట్టాలు, విధానాలు మరియు పథకాలు అమలు చేయబడ్డాయి.

17.2. రాజ్యాంగపరమైన నిబంధనలు మరియు శాసనపరమైన చర్యలు:

పెద్దలు:

భారతదేశంలోని సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం భారత రాజ్యాంగంలో నిబంధనలు పేర్కొనబడ్డాయి. రాష్ట్ర విధానం యొక్క ఆదేశిక సూత్రాలు ఈ నిబంధనల గురించి మాట్లాడతాయి. ఆర్టికల్ 41 మరియు ఆర్టికల్ 46 వారికి రాజ్యాంగ నిబంధనలు. ఆదేశిక సూత్రాలు చట్టం ప్రకారం అమలు చేయబడనప్పటికీ, ఏదైనా చట్టాన్ని రూపొందించేటప్పుడు ఇది రాష్ట్రం పట్ల సానుకూల బాధ్యతను సృష్టిస్తుంది. అందువల్ల, ఏదైనా చట్టాన్ని రూపొందించేటప్పుడు, వృద్ధుల కోసం పేర్కొన్న నిర్దేశక

సూత్రాలను రాష్ట్రం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించే సమయంలో, రాజ్యాంగంలోని షెడ్యూల్ VIIలోని జాబితా IIIలో సామాజిక భద్రత ప్రత్యేకంగా మార్చబడింది. ఇది కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఉమ్మడి బాధ్యతగా మారింది. రాష్ట్ర జాబితాలోని అంశం No.9, మరియు ఉమ్మడి జాబితాలోని 20,23 మరియు 24 అంశాలు, వికలాంగులు మరియు నిరుద్యోగుల ఉపశమనం, వృద్ధాప్య పెన్షన్లు, సామాజిక భద్రత మరియు సామాజిక భీమా మరియు ఆర్థిక మరియు సామాజిక ప్రణాళికలకు సంబంధించినవి. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 41 వృద్ధులకు మరియు నిరుపేద వర్గాలకు సామాజిక భద్రత కల్పించడంలో రాష్ట్ర పాత్రను వివరిస్తుంది.

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్లోని 1973 సిపిసి సెక్షన్ 125 (1) (డి) మరియు హిందూ అడాప్షన్స్ అండ్ మెయింటెనెన్స్ యాక్ట్ 1956 సెక్షన్ 20 (3), వృద్ధులకు ఆర్థికంగా స్వతంత్రంగా ఉన్న కుమారులు / కుమార్తెల నుండి చట్టపరమైన రక్షణలను అందిస్తాయి. నిర్వహణ భత్యం గరిష్టంగా రూ.నెలకు 500/- సంతానం తగినంతగా ఉంటే.

ఆదాయపు పన్ను చట్టం 1961, సెక్షన్ 88 బి, ఫైనాన్స్ యాక్ట్ 1992 ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడింది. ఇది 65 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తుల విషయంలో ఆదాయపు పన్ను రాయితీని అందిస్తుంది.

- ☛ వృద్ధుల పట్ల ప్రభుత్వ బాధ్యత రాజ్యాంగంలోని అధ్యాయం IVలోని నిబంధనలలో వివరించబడింది, ఇది రాష్ట్ర విధాన నిర్దేశక సూత్రాలకు సంబంధించినది.
- ☛ ఆర్టికల్ 37 ప్రకారం, ఈ నియమాలు న్యాయస్థానం ద్వారా అమలు చేయబడవు, అవి ఏదైనా చట్టానికి పునాదిగా పనిచేస్తాయి.
- ☛ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 41 పని, విద్య మరియు ప్రజల మద్దతుపై వృద్ధుల హక్కులకు హామీ ఇచ్చింది. వైకల్యం, వృద్ధాప్యం లేదా వ్యాధి పరిస్థితులలో రాష్ట్రం హక్కులను కాపాడాలని ఇది పేర్కొంది.
- ☛ ఆర్టికల్ 46 ప్రభుత్వం వృద్ధుల విద్యా మరియు ఆర్థిక హక్కులను కాపాడాలని నిర్దేశిస్తుంది.
- ☛ ఆర్టికల్ 47 ప్రకారం రాష్ట్రం ప్రజల ఆహారం మరియు జీవన విధానాన్ని, అలాగే వారి ప్రజారోగ్యాన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- ☛ భారత రాజ్యాంగంలో, షెడ్యూల్ VII యొక్క ఏకకాలిక జాబితాలోని ఎంట్రి 24 “కార్మికుల సంక్షేమం, ఉపాధి పరిస్థితులు, భవిష్యనిధి నిధులు, కార్మికుల పరిహారం, చెల్లుబాటు మరియు వృద్ధాప్య పెన్షన్ మరియు ప్రసూతి ప్రయోజనాలను కలిగి ఉంటుంది.
- ☛ అంశం 9, అలాగే ఉమ్మడి జాబితాలోని 20, 23 మరియు 24 అంశాలు, వృద్ధాప్య పెన్షన్లు, సామాజిక భద్రత మరియు సామాజిక భీమా మరియు ఆర్థిక మరియు సామాజిక ప్రణాళికలతో వ్యవహరిస్తాయి.
- ☛ అయితే, భారత రాజ్యాంగం మన దేశంలోని వృద్ధ పౌరులకు స్పష్టంగా మరియు ముఖ్యంగా హక్కులను అందించలేదు, అయితే అన్ని అవసరమైన హక్కులు సాధారణంగా భారతదేశంలోని పౌరులందరికీ అందుబాటులో ఉన్నాయి.
- ☛ ఫలితంగా, వృద్ధ పౌరులు తమ హక్కులన్నింటినీ ఒక రకమైన రక్షణగా ఉపయోగించుకోవచ్చని ఊహించవచ్చు.
- ☛ ఈ హక్కుల ఉల్లంఘన న్యాయ సమీక్షకు లోబడి ఉంటుంది. సీనియర్ వ్యక్తులు తమ హక్కులను స్థాపించడానికి కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులు మరియు రాష్ట్ర విధానాల యొక్క కొన్ని నిర్దేశక సూత్రాలను స్పష్టంగా ఉపయోగించగలరు.

17.3. సంక్షేమ పథకాలు-ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్:

వివిధ రకాలైన సామాజిక భద్రత మరియు సంక్షేమ ప్రయోజనాలు సాధారణంగా వ్యవస్థీకృత రంగంలోని శ్రామిక శక్తికి మాత్రమే అందుబాటులో ఉంటాయి

- ☛ కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు
- ☛ స్థానిక సంస్థలు
- ☛ ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు మరియు
- ☛ వ్యవస్థీకృత ప్రైవేట్ రంగంలో ఉద్యోగులు.

భారతదేశంలో, పదవీ విరమణ ప్రయోజనాలు ప్రావిడెంట్ ఫండ్, పెన్షన్ మరియు గ్రాట్యుటీ రూపంలో అందించబడతాయి. ఉద్యోగుల భవిష్య నిధి పథకంలో, ఉద్యోగులు రూ.5000/- నెలకు యజమాని మరియు ఉద్యోగులు వ్యక్తిగత నిధులకు సరిపోలే విరాళాలను అందిస్తారు. పెన్షన్ రూపంలో పదవీ విరమణ ప్రయోజనం, (ఉద్యోగుల పెన్షన్ పథకం 1995, సవరణ 1996) వీరికి చెల్లించబడుతుంది

- ☛ CCS పెన్షన్ నియమాల పరిధిలో ఉన్న కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరూ,
- ☛ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరూ మరియు
- ☛ కార్పొరేట్ సంస్థల ఉద్యోగులందరూ వారి స్వంత ఉపాధి ప్రయోజనాల పథకాల క్రింద మరియు ఆదాయపు పన్ను అధికారులచే ఆమోదించబడినవారు

గ్రాట్యుటీ చట్టం 1972 ప్రకారం, కార్మికులు పదవీ విరమణ రోజు వరకు నిరంతరంగా సేవలందించిన ప్రతి సంవత్సరం 15 రోజుల వేతనం యొక్క ప్రాథమిక చెల్లింపును పొందేందుకు అర్హులు. గ్రాట్యుటీ అనేది రివార్డ్ గా లేదా బహుమతిగా ఎప్పటి నుంచో ఉద్యోగులకు అందించబడింది. అయితే, పదవీ విరమణ ప్రయోజనంగా గ్రాట్యుటీ ఇటీవలి మూలం మరియు పారిశ్రామికీకరణ యొక్క ఉత్పత్తి.

ఆరోగ్య సంరక్షణకు సంబంధించి, పదవీ విరమణ పొందిన కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆరోగ్య సేవా పథకం కోసం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ సౌకర్యాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల రిటైర్డ్ ఉద్యోగులకు కూడా అందుబాటులో ఉన్నాయి. లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, జీవంధర, జీవన్ మిత్ర, జీవన్ సంధ్య వంటి పొదుపు పథకాల ద్వారా ఉద్యోగులకు సేవలను విస్తరిస్తోంది, ఇది పెన్షన్ కు అనుబంధ ఆదాయంగా ఉపయోగపడుతుంది. సంఘటిత రంగంలోని రిటైర్డ్ ఉద్యోగుల కోసం ప్రస్తుతం ఉన్న సామాజిక భద్రతా పథకాలను సామాజిక భద్రతా నిపుణులు శంకరన్ మరియు సుబ్రహ్మణ్యం (1994) విమర్శనాత్మకంగా సమీక్షించారు మరియు వారి కొన్ని క్లిష్టమైన పరిశీలనలు:

- ☛ ప్రావిడెంట్ ఫండ్లు కొన్ని రకాల పదవీ విరమణ వృద్ధాప్య ప్రయోజనాన్ని అందజేస్తాయని చెప్పబడింది, అయితే అవి ప్రాథమికంగా పొదుపు పథకాలు మరియు బీమా పథకాలు కాదు.
- ☛ EPF పథకం కింద తుది క్లెయిమ్ల సెటిల్మెంట్ లలో చెల్లించిన మొత్తాలను మరియు ఉద్యోగుల కుటుంబ పెన్షన్ పథకం కింద కుటుంబ పెన్షన్ స్కీమ్ క్లెయిమ్లను బట్టి చూస్తే, ఈ ప్రయోజనం చాలావరకు ఓడిపోయినట్లు కనిపిస్తుంది.

- ☛ సహకారం యొక్క అధిక రేట్లు మరియు ప్రయోజనాల యొక్క తక్కువ రేట్లు గమనించబడతాయి.
- ☛ ఇప్పటివరకు, EPF మరియు ఇతర పథకాల పనితీరుపై ఎటువంటి మూల్యాంకనం చేయలేదు.

17.4. సంక్షేమ పథకాలు-అసంఘటిత రంగం:

రాజ్యాంగపరమైన బాధ్యతగా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా అవసరం ఎక్కువగా ఉన్న గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని వృద్ధుల కోసం నిర్దిష్ట సామాజిక భద్రతా కార్యక్రమాలను రూపొందించింది. దేశంలో ఉన్న సామాజిక సంక్షేమ పథకాలు ఈవిధంగా ఉన్నాయి.

1. వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకాలు
2. వృద్ధాశ్రమాలు
3. మొబైల్ వృద్ధాప్య సేవలు
4. వృద్ధుల దత్తత
5. అనుబంధ ఆదాయం కోసం సామాజిక-ఆర్థిక కార్యకలాపాలు మరియు
6. రైలు & విమాన టిక్కెట్ల కొనుగోలుపై ఉపాంత రాయితీలు.

వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం:

1995కి ముందు, కేరళ (1960), ఆ తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ (1961), తమిళనాడు (1962) మరియు కర్ణాటక, నిరుపేద వృద్ధులకు వృద్ధాప్య పెన్షన్ రూపంలో సామాజిక భద్రతను అందించడానికి రూ.30/- నుండి రూ.100/- నెలకు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, కర్ణాటక, కేరళ, గుజరాత్ మరియు మహారాష్ట్ర వంటి రాష్ట్రాల్లో పాత వ్యవసాయ కార్మికుల కోసం ఒక పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఈ విషయంలో, 60 ఏళ్లు పైబడిన వ్యవసాయ కార్మికులకు పెన్షన్ స్కీమ్తో ప్రయోగాలు చేసిన మొదటి రాష్ట్రం కేరళ మరియు చెల్లించే పెన్షన్ రూ.60/- నెలకు. 1984వ సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 60 ఏళ్లు పైబడిన భూమిలేని వ్యవసాయ కార్మికుల కోసం ఇదే పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది మరియు చెల్లించిన మొత్తం తలకు నెలకు రూ.30/-.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా సహకారంతో, కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామీణ ప్రజలకు బీమా సౌకర్యాలను విస్తరించింది. ఉదాహరణకు, ఇదే తరహాలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ ద్వారా, రెండు రకాల రూరల్ గ్రూప్ లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ పథకాలను ప్రారంభించింది:

1. ప్రీమియంలో 100% పాలసీదారు భరించాల్సిన సాధారణ పథకం
2. ప్రీమియంలో 50% పాలసీదారు, 25% రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు మిగిలిన 25% కేంద్ర ప్రభుత్వం భరించాల్సిన సబ్సిడీ పథకం.

ఈ పథకాలు 1995వ సంవత్సరంలో ప్రారంభించబడ్డాయి మరియు ప్రస్తుతం సుమారు 6 లక్షల గ్రామీణ కుటుంబాలు ఈ పథకాల పరిధిలోకి వచ్చాయి.

వృద్ధాశ్రమాలు:

భారతదేశంలో ఉన్న వృద్ధాశ్రమాల సంఖ్యకు సంబంధించి ఖచ్చితమైన డేటా అందుబాటులో లేదు. ఒక మూలం ప్రకారం, ప్రస్తుతం భారతదేశంలో దాదాపు 300 వృద్ధాశ్రమాలు ఉన్నాయి మరియు వీటిలో 207 దక్షిణాదిలో ఉన్నాయి (తమిళనాడు 77, కేరళ 70, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 29, కర్ణాటక 31), పశ్చిమాన 71 మరియు 31లో ఉత్తర (బాబీ, 1994).

డే కేర్ సెంటర్ భావన నిజానికి భారతదేశంలో దాని మూలాన్ని కలిగి ఉంది, ఇది పాశ్చాత్య దేశాలలో ప్రాచుర్యం పొందింది మరియు ఆధునికీకరించబడింది. డే కేర్ సెంటర్ యొక్క ప్రాథమిక భావన ఏమిటంటే, వృద్ధులకు అతని / ఆమె కుటుంబంతో ఉన్న సంబంధాలను చెక్కుచెదరకుండా ఉంచడం, ఇది వృద్ధాశ్రమాలలో పూర్తిగా సాధ్యం కాదు.

ఆరోగ్య విధానాలు మరియు వృద్ధాప్య సేవలు:

భారతదేశం అంతటా 13 కేంద్రాలలో ICMR ద్వారా పర్యవేక్షణ ADR యొక్క జాతీయ కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. దక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో ఇటువంటి కేంద్రాలు హైదరాబాద్, చెన్నై, బెంగళూరు, వెల్లూరు మరియు తిరువనంతపురంలోని మెడికల్ కాలేజీలలో ఉన్నాయి. జనాభా యొక్క ఆరోగ్య అవసరాలు మూడు స్థాయి ఆరోగ్య పంపిణీ వ్యవస్థ ద్వారా అందించబడతాయి, ప్రాథమిక స్థాయిలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం (PHC), సెకండరీ స్థాయిలో అప్ గ్రేడ్ చేసిన ఆసుపత్రులు మరియు తృతీయ స్థాయిలో ప్రభుత్వ జనరల్ హాస్పిటల్.

భారతదేశంలో సమగ్ర వృద్ధాప్య ఆరోగ్య విధానం లేనప్పుడు, ఈ ప్రాంతంలో అనేక NGO లు పనిచేస్తున్నాయని గమనించడం ఆసక్తికరంగా ఉంది. వీటిలో, హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా రెండు నగరాల్లో మెడికల్ వ్యాన్లను నిర్వహించడం, ఉచిత కంటి సంరక్షణ శిబిరాలు నిర్వహించడం మరియు కుష్టువ్యాధి, క్షయ మరియు క్యాన్సర్ తో బాధపడుతున్న వృద్ధాప్య రోగులను నిర్వహించడం ద్వారా వృద్ధులకు ఆరోగ్య సేవలను విస్తరిస్తోంది. బెంగళూరులోని అర్బల్ మెడికల్ సెంటర్ మరియు హైదరాబాద్ లోని హెరిటేజ్ హాస్పిటల్ వంటి వైద్య కేంద్రాలు కూడా సమీకృత వ్యవస్థ ద్వారా అన్ని వర్గాల వృద్ధులకు వృద్ధాప్య సేవలను విస్తరిస్తున్నాయి.

హాసింగ్ పాలసీ:

భారతదేశంలో, గృహనిర్మాణ ప్రయోజనం కోసం వృద్ధులను ప్రత్యేక సంస్థగా పరిగణించరు మరియు ఈ దిశలో చాలా తక్కువ ప్రయత్నం ప్రారంభించబడింది. రైల్వే ఎంప్లాయిస్ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్, ఎల్ఐసీ, హడ్కో వంటి కొన్ని ఏజెన్సీలు రిటైర్ అయినవారి కోసం గృహనిర్మాణ పథకాలను ప్రవేశపెట్టాయి, అవి తమ పొదుపులను అటువంటి పథకాలలో పెట్టుబడి పెట్టగల కొద్దిమందికి మాత్రమే పరిమితం చేయబడ్డాయి. ఇంకా, ప్రస్తుతం ఉన్న హోమ్ ఫైనాన్స్ పథకాలు ప్రస్తుత ఆదాయం మరియు ఉపాధి స్థితిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయి, వృద్ధులకు రుణాలు పొందడం అసాధ్యం. పట్టణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ, నేషనల్ హాసింగ్ బోర్డ్ మరియు హడ్కోల సంయుక్త వెంచర్ ఇప్పటికీ బ్లూప్రింట్ దశలోనే ఉంది.

17.5. ఇతర చర్యలు:

రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ సెకండ్ క్లాస్ మెయిల్ లో 25 శాతం రాయితీని పొడిగించింది. “సీనియర్ సిటిజన్స్ రాయితీలు” పథకం కింద 60 ఏళ్లు పైబడిన పౌరులకు 500 కి.మీలకు మించి ప్రయాణించేటప్పుడు ఎక్స్ ప్రెస్ ఛార్జీలు. ఇండియన్

ఎయిర్లైన్స్ 65 ఏళ్లు పైబడిన సీనియర్ సిటిజన్లకు బేసిక్ ఛార్జీలలో 50 శాతం తగ్గింపును ప్రకటించింది (ఆగస్టు 1, 1994 నుండి అమలులోకి వస్తుంది). దమానియా ఎయిర్వేస్ సీనియర్ సిటిజన్లకు (65+) 50 శాతం రాయితీని ప్రకటించగా, సహారా ఇండియా కూడా వృద్ధులకు (62+) 50 శాతం రాయితీని ప్రకటించింది. వృద్ధులను దత్తత తీసుకోవడం / వృద్ధులకు మద్దతు ఇవ్వడం” పరిశ్రమల మద్దతుతో ప్రారంభించబడవచ్చు. వృద్ధుల సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు వారి సహాయం కోసం వారికి పన్ను మినహాయింపులు ఇవ్వబడతాయి. అటువంటి సహాయాన్ని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు / ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో వృద్ధాప్య వార్డులను ఏర్పాటు చేయడానికి కూడా ఉపయోగించవచ్చు.

17.6. వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానం:

ఐక్యరాజ్యసమితి అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరంగా ప్రకటించిన సంవత్సరానికి (1999) తగిన గుర్తింపుతో, సంక్షేమ చర్యలను వేగవంతం చేయడానికి మరియు వృద్ధులకు మార్గాల్లో సాధికారత కల్పించడానికి వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం జనవరి 13, 1999న ఆమోదం తెలిపింది. వారికి ప్రయోజనకరం. సీనియర్ సిటిజన్ల (60 ఏళ్లు పైబడిన వారు), ముఖ్యంగా పెన్షన్ మరియు ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన విషయాలలో సమస్యలను పరిశీలించడానికి జాతీయ కౌన్సిల్ ఏర్పాటు చేయబడింది.

1990వ సంవత్సరంలో, ఐక్యరాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీ అక్టోబరు 1 వ తేదీని అంతర్జాతీయ వృద్ధుల దినోత్సవంగా గుర్తించి, ఆ తర్వాత అంతర్జాతీయ వృద్ధుల దినోత్సవంగా పేరు మార్చింది, ఆ తర్వాత సంవత్సరం మొదటిసారిగా దీనిని జరుపుకున్నారు. అధికారిక సంస్కరణతో కలిసి నిర్వహించబడే వివిధ కార్యకలాపాలతో చాలా దేశాల్లో ఈ రోజు వార్షిక కార్యక్రమంగా మారింది. జనరల్ అసెంబ్లీ 1991వ సంవత్సరంలో వృద్ధుల కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి సూత్రాలను ఆమోదించింది. పద్దెనిమిది సూత్రాలు వృద్ధాప్యంపై చర్య కోసం విస్తృత ఫ్రేమ్వర్క్ను అందిస్తాయి. అవి ఐదు సమూహాలుగా నిర్వహించబడతాయి.

- ☛ స్వాతంత్ర్యం
- ☛ పాల్గొనడం
- ☛ జాగ్రత్త
- ☛ స్వీయ-పరిపూర్ణత మరియు
- ☛ వృద్ధుల గౌరవం.

1992వ సంవత్సరంలో, జనరల్ అసెంబ్లీ 1999 సంవత్సరాన్ని అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరంగా పాటించాలని పిలుపునిచ్చిన ప్రకటనను ఆమోదించింది. భారతదేశంలో అటువంటి వ్యక్తుల కోసం కొత్త విధానం అసంఘటిత రంగంలోని వారికి భద్రత కల్పించడం, ప్రతి మూడు లేదా నాలుగు జిల్లాలకు వృద్ధాశ్రమాలు లేదా డే-కేర్ సెంటర్ల నిర్మాణం, రిసోర్స్ సెంటర్ల ఏర్పాటు మరియు 60+ పైగా జనాభా కోసం ఉపాధి బ్యూరో మరియు నగరాల్లో మరియు మధ్య రైలు మరియు విమాన ప్రయాణాలకు రాయితీ ఛార్జీలు. అంతేకాకుండా, అన్ని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో నిర్బంధ వృద్ధాప్య సంరక్షణ కోసం చట్టాన్ని రూపొందించడం దీని లక్ష్యం (ఉమా జోషి, 1999, p.3).

17.7. చట్టపరమైన చర్యలు:

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973వ సంవత్సరంలోని సెక్షన్ 125, వారి పిల్లలకు తగిన మార్గాలను కలిగి ఉండటం ద్వారా ఎలాంటి నిర్వహణ లేకుండా తల్లిదండ్రుల హక్కులను నిర్దేశిస్తుంది.

ఎవరైనా వ్యక్తి అతని / ఆమె తల్లిదండ్రులను కాపాడుకోవడానికి నిరాకరిస్తే లేదా నిర్లక్ష్యం చేస్తే, అప్పుడు మేజిస్ట్రేట్ అటువంటి వ్యక్తిని అతని / ఆమె తల్లి లేదా తండ్రికి నెలవారీ భత్యం రూ.500కు మించకుండా నెలవారీ భత్యం ఇవ్వాలని ఆదేశించవచ్చు. హిందూ ఆడాప్షన్ అండ్ మెయింటెనెన్స్ యాక్ట్-1956 కూడా తల్లిదండ్రులు తమ సొంత సంపాదన లేదా ఇతర ఆస్తి నుండి తమను తాము కాపాడుకోలేకపోతే వారి తల్లిదండ్రులను చూసుకోవాలని పిల్లలను ఆదేశిస్తుంది. ఈ చట్టం హిందువులకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది.

ఆహారం, దుస్తులు, నివాసం, వైద్య హాజరు మరియు చికిత్స అందించడం వంటి నిర్వహణను ఇది నిర్వచిస్తుంది. ఇక్కడ, మొత్తం కోర్టు సృష్టికి వదిలివేయబడుతుంది. క్రోడీకరించబడిన ముస్లిం చట్టం ప్రకారం, పిల్లలు పేదవారు మరియు తమను తాము చూసుకోలేకపోతే తల్లిదండ్రులు మరియు తల్లితండ్రులు మరియు తాతలను కాపాడుకోవాలి.

17.8. పాత వ్యక్తులు (నిర్వహణ, సంరక్షణ మరియు రక్షణ) బిల్లు-2005:

భారతదేశంలో వేగంగా పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభాకు మెరుగైన సంరక్షణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో బిల్లును ప్రవేశపెట్టింది. “వృద్ధుల (మెయింటెనెన్స్, కేర్ అండ్ ప్రొటెక్షన్) బిల్-2005” పేరుతో రూపొందించబడిన బిల్లు నిర్వహణపై ప్రస్తుత చట్టంలో ఉన్న లోపాలను అధిగమించడానికి మరియు ఉపశమనాన్ని మరింత సరళంగా, వేగవంతమైనదిగా మరియు తక్కువ ఖర్చుతో చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇది ఇప్పటివరకు ఉన్న ఏ చట్టం ద్వారా కవర్ చేయని సంరక్షణ మరియు రక్షణ యొక్క కొత్త ప్రాంతాలను కవర్ చేయడానికి కూడా లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

బిల్లు చట్టం కోసం మూడు ముఖ్యమైన ప్రాంతాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంది, అవి నిర్వహణ, సంరక్షణ మరియు రక్షణ. నిర్వహణలో- ఎ) ఆర్థిక బి) గృహ అవసరాలు సి) ప్రాణం మరియు ఆస్తి రక్షణ డి) వినోదం మరియు ఆధ్యాత్మిక అవసరాలు ఇ) ఫిర్యాదుల పరిష్కారాలు. కుటుంబం నుండి నిర్వహణ ఇప్పటి వరకు వృద్ధులకు సరైన విషయం. సంరక్షణ ఆవహిస్తుంది-ఎ) ఆర్థిక బి) గృహ అవసరాలు సి) దుస్తులు అవసరం డి) ఆరోగ్య అవసరం ఇ) కుటుంబ మద్దతు లేని లేదా దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన నివసిస్తున్న వ్యక్తుల విషయంలో కుటుంబాలు మరియు / లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుండి సాహచర్యం అవసరం. రక్షణ అనేది శారీరక మరియు మానసిక వేధింపులతో సహా దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా వృద్ధుల జీవితం మరియు ఆస్తుల రక్షణను కవర్ చేస్తుంది.

17.9. సీనియర్ సిటిజన్ (నిర్వహణ, రక్షణ మరియు సంక్షేమం) చట్టం-2007:

తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం అనే చట్టాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం డిసెంబర్ 2007లో ఆమోదించినప్పుడు సీనియర్ సిటిజన్ల కొత్త ఆశాకిరణాన్ని చూశారు. అప్పటి నుండి, ప్రతి రాష్ట్రం సీనియర్ సిటిజన్ల ప్రాణాలకు మరియు ఆస్తులకు రక్షణ కల్పించే కార్యాచరణ ప్రణాళికతో సహా చట్టంలోని నిబంధనలను అమలు చేయడానికి మరియు నిధులను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా చట్టంలోని నిబంధనలను అమలు చేయడానికి నియమాలను రూపొందించాయి.

చట్టం నిర్వహణ యొక్క నిబంధనలు ఉన్నాయి:

- ☛ ఆర్థిక
- ☛ ఆరోగ్య అవసరం
- ☛ జీవితం మరియు ఆస్తి రక్షణ
- ☛ వినోదం మరియు ఆధ్యాత్మిక అవసరాలు
- ☛ ఫిర్యాదుల పరిష్కారం
- ☛ కుటుంబం నుండి పోషణ ఇప్పటి వరకు వృద్ధులకు హక్కుగా ఉంటుంది.

కేర్ ఆలింగనం:

- ☛ ఆర్థిక
- ☛ హౌసింగ్ అవసరం
- ☛ దుస్తులు అవసరం
- ☛ ఆరోగ్య అవసరం
- ☛ సాంగత్యం అవసరం
- ☛ కుటుంబ మద్దతు లేని వ్యక్తులు లేదా దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన జీవిస్తే కుటుంబాలు మరియు / లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు బాధ్యత వహిస్తాయి.

17.10. సంబంధిత రాజ్యాంగ నిబంధనలు:

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 41:

వృద్ధాప్య సామాజిక భద్రతకు రాష్ట్ర విధాన నిర్దేశక సూత్రాల ఆర్టికల్ 41 ప్రత్యేక సంబంధాన్ని కలిగి ఉంది. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 41 ప్రకారం, “రాష్ట్రం, దాని ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు అభివృద్ధి పరిమితులలో, పని చేయడానికి, విద్యకు మరియు నిరుద్యోగం, వృద్ధాప్యం, అనారోగ్యం మరియు ప్రజల సహాయానికి సంబంధించిన హక్కు కోసం సమర్థవంతమైన ఏర్పాటు చేయాలి. వైకల్యం మరియు అర్హత లేని ఇతర సందర్భాల్లో.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 47:

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 47 రాష్ట్రం తన ప్రాథమిక విధుల్లో భాగంగా పోషకాహార స్థాయిని మరియు దాని ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను పెంచడం మరియు ప్రజారోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం వంటివి పరిగణించాలి.

17.11. కొన్ని ఇతర రాజ్యాంగ నిబంధనలు:

భారత రాజ్యాంగంలోని VII షెడ్యూల్స్ III జాబితా III లోని ఎంట్రీ 24, పని పరిస్థితులు, భవిష్యనిధి నిధులు, కార్మికుల పరిహారం, చెల్లుబాటు మరియు వృద్ధాప్య పెన్షన్ మరియు ప్రసూతి ప్రయోజనాలతో సహా కార్మికుల సంక్షేమానికి సంబంధించినది. ఇంకా, రాష్ట్ర జాబితాలోని 9వ అంశం మరియు ఉమ్మడి జాబితాలోని 20, 23 మరియు 24వ అంశాలు వృద్ధాప్య పెన్షన్, సామాజిక భద్రత మరియు సామాజిక బీమా మరియు ఆర్థిక మరియు సామాజిక ప్రణాళికకు సంబంధించినవి.

తల్లిదండ్రులు ఎటువంటి మార్గం లేకుండా, వారి పిల్లలు తగినంత మార్గాలను కలిగి ఉండాలనే హక్కును క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ 1973 యొక్క సెక్షన్ 125 (1) (డి) మరియు హిందూ దత్తత సెక్షన్ 20 (1 & 3) ద్వారా గుర్తించబడింది. మరియు నిర్వహణ చట్టం-1956. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సెటప్ లో, సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలతో సన్నిహిత సహకారంతో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలపై దృష్టి పెడుతుంది, పేద మరియు నిరుపేద వృద్ధులకు ప్రభుత్వేతర సౌకర్యాలు. ఈ చట్టాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలులోకి తీసుకురావాలి. హిమాచల్ ప్రదేశ్ మొదటి రాష్ట్రం మరియు పంజాబ్ ఐదవ రాష్ట్రంగా ఉంది, వృద్ధ తల్లిదండ్రులు తమ మనుగడ కోసం ఎదిగిన పిల్లల నుండి ఆర్థిక సహాయం కోసం చట్టబద్ధంగా దావా వేయవచ్చు మరియు తిరస్కరణ జైలు శిక్షను ఆహ్వానిస్తుంది.

03.02.2010 నాటికి, చట్టం 22 రాష్ట్రాలు మరియు అన్ని UTలు నోటిఫై చేయబడింది. సంస్థలు మరియు పౌర సమాజం. వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్లు మొదలైన వాటికి మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా ముఖ్యంగా నిరుపేద వృద్ధులకు వారి సంక్షేమం మరియు నిర్వహణను ఈ కార్యక్రమాలు లక్ష్యంగా చేసుకుంటాయి.

17.12. శాసనాలు:

తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం-2007 తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం-2007 డిసెంబర్ 2007లో తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్లకు అవసరమైన నిర్వహణ మరియు వారి సంక్షేమాన్ని నిర్ధారించడానికి రూపొందించబడింది. తల్లిదండ్రులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణ మరియు సంక్షేమ చట్టం-2007లోని సెక్షన్ 19, దేశంలోని ప్రతి జిల్లాలో 150 మంది సామర్థ్యంతో నిరుపేద వృద్ధుల కోసం కనీసం ఒక వృద్ధాశ్రమాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది.

చట్టం యొక్క లక్ష్యాలు:

- ☛ బంధువులు నిర్లక్ష్యం చేసిన సందర్భంలో సీనియర్ సిటిజన్లు ఆస్తి బదిలీని రద్దు చేయడం.
- ☛ తల్లిదండ్రులు / సీనియర్ సిటిజన్ల నిర్వహణను పిల్లలు / బంధువులు ట్రీబ్యునల్స్ ద్వారా విధిగా మరియు సమర్థించబడతారు.
- ☛ సీనియర్ సిటిజన్లను విడిచిపెట్టడానికి పెన్షన్ సదుపాయం.
- ☛ సీనియర్ సిటిజన్లకు తగిన వైద్య సదుపాయాలు మరియు భద్రత. నిరుపేద వృద్ధుల కోసం వృద్ధాశ్రమాల ఏర్పాటు.

ఈ చట్టం 31 డిసెంబరు 2007న అమలులోకి వచ్చింది. తల్లిదండ్రులు వారి పిల్లలు, మనుమలు లేదా వృద్ధుల ఆస్తిని వారసత్వంగా పొందే బంధువులపై కూడా ప్రధాన బాధ్యత వహిస్తారు. అందించాలని రాష్ట్రాన్ని కూడా కోరింది

17.13. సారాంశం:

వృద్ధుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి అనేక రాజ్యాంగ నిబంధనలు ఉన్నాయి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ రాష్ట్రాలు / UT ల సహకారంతో వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం చట్టాలు, విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను అభివృద్ధి చేస్తుంది మరియు అమలు చేస్తుంది.

భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించే సమయంలో, సామాజిక భద్రత రాజ్యాంగంలోని షెడ్యూల్ VIIలోని జాబితా

III లో ప్రత్యేకంగా మార్చబడింది. ఇది కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఉమ్మడి బాధ్యతగా మారింది. రాజ్యాంగపరమైన బాధ్యతగా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా అవసరం ఎక్కువగా ఉన్న గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని వృద్ధుల కోసం నిర్దిష్ట సామాజిక భద్రతా కార్యక్రమాలను రూపొందించింది. ఐక్యరాజ్యసమితి అంతర్జాతీయ వృద్ధుల సంవత్సరంగా ప్రకటించిన సంవత్సరానికి (1999) తగిన గుర్తింపుతో, సంక్షేమ చర్యలను వేగవంతం చేయడానికి మరియు వృద్ధులకు మార్గాల్లో సాధికారత కల్పించడానికి వృద్ధుల కోసం జాతీయ విధానానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం జనవరి 13, 1999న ఆమోదం తెలిపింది. సీనియర్ సిటిజన్ల (60 ఏళ్లు పైబడిన వారు), ముఖ్యంగా పెన్షన్ మరియు ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన విషయాలలో సమస్యలను పరిశీలించడానికి జాతీయ కౌన్సిల్ ఏర్పాటు చేయబడింది.

17.14. కీలక పదాలు:

- 1) సాధికారత
- 2) పదవీ విరమణ
- 3) వినోదం
- 4) రాజ్యాంగం

17.15. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) భారతదేశంలోని వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం రాజ్యాంగ నిబంధనలను వివరించండి?
- 2) భారతదేశంలోని వ్యవస్థీకృత మరియు అసంఘటిత రంగాలలోని వృద్ధుల సంక్షేమ పథకాల గురించి చర్చించండి?

17.16. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) తత్త్వమసి పల్టాసింగ్, రేణు త్యాగి, (2015) వృద్ధుల సంరక్షణ, భారతీయ సందర్భంలో సోషల్ జెరోంటాలజీ, సేజ్ పబ్లికేషన్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, న్యూఢిల్లీ.
- 2) ఆలం, M. (2007). భారతదేశంలో వృద్ధాప్యం: సామాజిక-ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య కొలతలు, ఢిల్లీ: అకడమిక్ ఫౌండేషన్.
- 3) బక్సీ, HS (1987): వృద్ధులకు సేవలను అందించడానికి ఒక విధానం. ML శర్మ మరియు TM డాక్ (Eds.) ఏజింగ్ ఇండియా: ఛాలెంజ్ టు ది సొసైటీ, ఢిల్లీ, అజంతా పబ్లికేషన్స్.
- 4) బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
- 5) గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సీరీస్ లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.

- ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం - 18

వృద్ధుల కోసం ఇన్స్టిట్యూషనల్ మలయు నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ కేర్ మలయు సర్వీసెలు

18.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం వృద్ధుల కోసం వివిధ సంస్థాగత మరియు నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ కేర్ మరియు సేవలను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 18.1. పరిచయం
- 18.2. వృద్ధులకు సహాయ సేవలు
- 18.3. వృద్ధుల కోసం సంస్థాగత సంరక్షణ మరియు సేవలు
- 18.4. వయోవృద్ధుల కోసం సంస్థలలో సామాజిక పని అభ్యాసం
- 18.5. వృద్ధుల కోసం నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ కేర్ మరియు సర్వీసెస్
- 18.6. సారాంశం
- 18.7. కీలక పదాలు
- 18.8. నమూనా ప్రశ్నలు
- 18.9. ఆధార గ్రంథాలు

18.1. పరిచయం:

వృద్ధాప్యం అనేది క్రియాత్మక సామర్థ్యాలలో తగ్గుదల మరియు శరీరంలోని నిర్మాణ మార్పులుగా వర్గీకరించబడుతుంది. భార్యభర్తలు మరియు పిల్లలు కుటుంబాల్లో వృద్ధుల భాగస్వామి లేదా తల్లిదండ్రులను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు. అయితే రోజులు గడిచేకొద్దీ ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ దాదాపు నెమ్మదిగా కనుమరుగైంది, ప్రస్తుత రోజుల్లో ఆధారపడిన వారి సంరక్షణలో సవాళ్లను తెచ్చింది. సంరక్షణ దృక్పథంలో సంరక్షణ గ్రహీతలు స్థిరంగా ఉండరు కానీ నమూనా మార్పుల ద్వారా వెళుతున్నారు. డే కేర్ వారి ప్రాంతంలో మల్టీడిసిప్లినరీ ఫ్యాషన్ గా సంరక్షణలో పాల్గొనే నాన్-ప్రాఫెషనల్ కేర్ మరియు ప్రాఫెషనల్ కేర్ను అందిస్తుంది. భారతదేశంలో సంరక్షణ కుటుంబాల్లో మాత్రమే ప్రబలంగా ఉండేది. పట్టణీకరణ, ప్రపంచీకరణ కారణంగా భారతీయ కుటుంబాల్లో కుటుంబ సంరక్షణ దాగి ఉంది. ఇప్పుడు కమ్యూనిటీ కేర్ కాన్సెప్ట్ కమ్యూనిటీ ఆధారిత పునరావాసం, కమ్యూనిటీ పార్టిసిపేషన్ మరియు సోషల్ క్యాపిటల్ ద్వారా పుట్టుకొచ్చింది. వారి మనోహరమైన ప్రాంతాలలో నివసించే సంరక్షణ గ్రహీతలు ఎక్కువగా ఆధారపడతారు మరియు వారి QoL క్రమంగా తగ్గుతోంది, కాబట్టి సమాజంలో సంరక్షణ అవసరాల వ్యవస్థ యొక్క ప్రత్యామ్నాయ రూపాలు ఉద్భవించాయి. క్రియాశీల వృద్ధాప్యం యొక్క పునాదులు జీవితం యొక్క ప్రారంభ దశలలో వేయబడ్డాయి. వ్యక్తుల యొక్క ప్రారంభ జీవిత అనుభవం జీవితంలోని తరువాతి దశలలో ప్రతిబింబిస్తుంది. కాబట్టి జీవితంలోని తరువాతి దశల కోసం పెట్టుబడి పెట్టడం అంటే ఆరోగ్యం, సామాజిక భాగస్వామ్యం మరియు నెట్వర్కింగ్, పూర్వపు రోజుల్లో గౌరవం మొదలైనవి పొందడం వంటివి చేయాలి. దీని నుండి జీవన నాణ్యతను

నిర్వహించడం అనేది ముఖ్యమైనదిగా మరియు మన జీవితంలో మొదటి ప్రాధాన్యతను అందించాలని మేము అంచనా వేస్తున్నాము. జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరిచే కార్యక్రమాలు దత్తత పద్ధతులు మరియు సహాయక పరికరాల ద్వారా చేయాలి. WHO (1996) ప్రకారం కుటుంబం మరియు సమాజం అనేది సంరక్షణను కలిగి ఉండే కీలక వేదికలు."జీవిత నాణ్యత అనేది వ్యక్తి జీవించే సంస్కృతి మరియు విలువ వ్యవస్థ మరియు వారి లక్ష్యాలు, నిరీక్షణ, ప్రమాణాలకు సంబంధించి వారి స్థానం గురించి వారి యొక్క అవగాహనగా నిర్వచించబడింది మరియు ఆందోళన". నిర్దిష్ట ప్రత్యేక అవసరాలతో డే కేర్లో వృద్ధుల అవసరం ఎక్కువగా ఉంటుంది.

ఇటీవలి కాలంలో, జనాభా పరివర్తన, పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ యొక్క వేగవంతమైన వేగం కారణంగా మారుతున్న పరిస్థితుల ఫలితంగా, ఉమ్మడి లేదా విస్తారమైన కుటుంబ నిర్మాణాలు అణువిభాగంగా విచ్ఛిన్నం కావడం వల్ల వృద్ధులు శారీరక వైకల్యాలకు మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ పరాయీకరణ మరియు ఒంటరితనం.

భారతదేశం అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశం మరియు మెరుగైన ఆరోగ్యం మరియు వైద్య సదుపాయాలతో వృద్ధుల సంఖ్య పెరగడం ఖాయం. భారతదేశంలోని వృద్ధులకు మతం, సామాజిక విలువలు మరియు నిబంధనలు మరియు సమాజంలోని సామాజిక మరియు ఆర్థిక సంస్థ ద్వారా ఉదహరించబడిన గౌరవం మరియు గౌరవ స్థానం కేటాయించబడింది. మతపరమైన గ్రంథాలు మరియు రచనలు తమ వృద్ధ తల్లిదండ్రులను చూసుకోవాలని కుమారులకు ఆజ్ఞాపించాయి, అలా చేయడంలో వైఫల్యం తీవ్రమైన లోపంగా పరిగణించబడింది మరియు సామాజిక అప్రోబ్రియం పొందింది. వృద్ధుల పాత్ర మరియు హోదా కేవలం సామాజిక ఆచారాలు మరియు వేడుకలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదు, వారు కుటుంబం మరియు సమాజ వ్యవహారాల నిర్వహణలో కూడా పాల్గొన్నారు. ఉత్పత్తి సాధనాల యాజమాన్యంపై వారి హక్కుల ద్వారా ఇది చాలా వరకు బలోపేతం చేయబడింది. సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ, నిర్వహణ నుండి ఉపసంహరణ ప్రక్రియ, వృద్ధులకు ఇంతకు ముందు లభించిన గౌరవం ఇవ్వబడదు. ఆధునిక పారిశ్రామిక జీవితంలో పాక్షికంగా పరిమిత వనరులు మరియు పాక్షికంగా "వ్యక్తిగత వాదం" పెరుగుదల కారణంగా వారి కుటుంబ సభ్యులు తగిన శ్రద్ధ చూపడం లేదు. హోదా మరియు అధికారం కోల్పోవడంతో వారు కూడా బాధపడుతున్నారు. పని చేసే వయసు వారి సంఖ్య పెరుగుతూనే ఉండగా, పదవీ విరమణ పొందిన వారి సంఖ్య తగ్గుతోంది. వృద్ధుల జనాభా (65+) 2005 నుండి 2050 వరకు రెట్టింపు అవుతుందని అంచనా వేయబడింది. వృద్ధాప్యం అనేది ఆరోగ్య సంరక్షణ, సామాజిక భద్రత మరియు ఉత్పాదకతలో ప్రధాన సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్న ప్రపంచ సమస్య. ఈ దృగ్విషయం సంభవించడానికి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. ఈ రోజుల్లో, మనం గతంలో కంటే ఎక్కువ కాలం జీవిస్తున్నాము. ఈ వాస్తవం కారణంగా, వృద్ధుల సంఖ్య నిరంతరం పెరుగుతోంది మరియు సమాజంలో వృద్ధుల నిష్పత్తి క్రమంగా పెరుగుతోంది. అయినప్పటికీ, వృద్ధాప్యం మరియు వృద్ధ జనాభాతో సంబంధం ఉన్న అనేక సవాళ్లు ఇప్పటికీ ఉన్నాయి.

2050వ సంవత్సరం నాటికి ప్రపంచ జనాభాలో 60% కంటే ఎక్కువ మంది నివసిస్తున్నందున ప్రపంచం వేగంగా వృద్ధాప్యం చెందుతోంది. ఈ జనాభా పెరుగుదలతో వయస్సు సంబంధిత వైకల్యాల కారణంగా, మరింత వైకల్యాలను అనుభవించే మరియు ఇతరులపై ఆధారపడే వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతుంది. వారి రోజువారీ కార్యకలాపాలు. వృద్ధులలో ఎక్కువ శాతం మంది తమ సాధారణ కార్యకలాపాలను స్వతంత్రంగా నిర్వహించకుండా నిరోధించే శారీరక పరిమితులతో జీవిస్తున్నారు. ఈ అధ్యాయం భారతదేశంలో వృద్ధాప్య జనాభాను ప్రభావితం చేసే కీలక సమస్యలు మరియు పరిమితులను

హైలైట్ చేస్తుంది. పెరుగుతున్న జనాభా పరిమాణం, పెరుగుతున్న పట్టణీకరణ, మారుతున్న జనాభా మరియు సాపేక్షంగా తక్కువ సంతానోత్పత్తి భారతదేశంలో వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుదలకు ఎలా కారణమవుతుందో ఈ అధ్యాయం వెలుగులోకి తెస్తుంది. వచ్చే 30 ఏళ్లలో 65 ఏళ్లు పైబడిన వారి సంఖ్య 50% కంటే ఎక్కువ పెరుగుతుందని అంచనా. ఈ వృద్ధులు వారి వృద్ధాప్య శరీరాలు మరియు మనస్సుల కారణంగా అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నందున, ఇది సమాజానికి ఆందోళన కలిగించే ప్రధాన కారణం. ఈ వృద్ధులకు వారి కుటుంబాలు మరియు స్నేహితుల నుండి మద్దతు, సంరక్షణ మరియు మార్గదర్శకత్వం అవసరం. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఒంటరిగా మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ అందుబాటులో లేకుండా జీవిస్తున్నారు.

వృద్ధులు వృద్ధులవుతున్నారు, కానీ వృద్ధాప్య ప్రక్రియ ఇంకా సమస్యగా మారలేదు. మనం దానికి పూర్తిగా అలవాటు పడ్డామని కాదు. డిజిటల్ టెక్నాలజీ పరిచయం మన జీవన విధానాన్ని మారుస్తోంది మరియు కొత్త అవకాశాలను సృష్టిస్తోంది, అయితే ఈ ఆవిష్కరణలు వృద్ధులకు కొత్త సమస్యలు మరియు నష్టాలను కూడా తెస్తున్నాయి. ప్రపంచ జనాభాలో వృద్ధాప్యంతో, నిపుణులు 2050 నాటికి 65 ఏళ్లు పైబడిన వారిలో ముగ్గురిలో ఒకరు ఉంటారని అంచనా వేశారు. సంఖ్యలు పెరగడమే కాకుండా మరింత సంక్లిష్టంగా మారుతున్నాయి. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (WHO) ప్రకారం, 2030 నాటికి భూమిపై 12 బిలియన్ల మంది ఉన్నారు, మరియు ప్రతి సంవత్సరం 2 బిలియన్ల మంది ప్రజలు మధ్య వయస్కులు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గలవారు. వృద్ధ జనాభా యొక్క వేగవంతమైన అభివృద్ధి తీవ్రమైన సామాజిక మరియు ఆర్థిక సవాలును అందిస్తుంది. ప్రస్తుతం, ప్రపంచ జనాభాలో 50% మంది 60 ఏళ్లు పైబడిన వారు. ఈ వయస్సులో వృద్ధాప్య ప్రక్రియ ఆగకపోతే, 65 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తుల సంఖ్య 2050 నాటికి 67%కి పెరుగుతుంది.

వృద్ధాప్యం అనేది అభివృద్ధి చెందుతున్న సమస్య మరియు తక్షణ శ్రద్ధ అవసరమయ్యే ప్రపంచ సమస్యగా పరిగణించబడుతుంది. ప్రపంచంలో వృద్ధుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరుగుతోంది. వారు వ్యాధులు, వైకల్యాలు, పేదరికం, సామాజిక బహిష్కరణ మరియు దుర్వినియోగం మరియు గౌరవప్రదమైన జీవితాన్ని ఆస్వాదించకుండా నిరోధించే అనేక ఇతర సమస్యలకు మరింత హాని కలిగిస్తున్నారు. వృద్ధాప్యం అనేది వృద్ధులకు మాత్రమే కాకుండా వారి కుటుంబాలను కూడా ప్రభావితం చేస్తుంది.

18.2. వృద్ధుల కోసం సపోర్ట్ సర్వీసెస్:

భారతీయ సాంప్రదాయ సంస్కృతి వృద్ధులను గౌరవించడం మరియు వారిని కుటుంబ పెద్దగా భావించడం నేర్పింది. వారు గౌరవంగా మరియు గర్వంగా చివరి వరకు జీవించారు మరియు జ్ఞానంతో పాటు వారి అనుభవాలు గమనించదగినవి. ఆ రోజుల్లో వృద్ధుల జీవన విధానం సమస్య కాదు. ఇంట్లో ఉన్నతమైన వృద్ధులను కుటుంబ సభ్యులు చూసుకుంటారని భావించబడుతుంది మరియు నమ్ముతారు. వారు యువ తరాన్ని ఆజ్ఞాపించి వారిని సన్మార్గం వైపు నడిపించేవారు. కానీ ఈ రోజుల్లో, వృద్ధులకు సరైన జీవన ఏర్పాట్లు చేయడం భారతదేశంలో ఒక సవాలు. వారిని కుటుంబ సభ్యులు దుర్భాషలాడారు, వారి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా బలవంతంగా వేరు చేసి సంస్థాగతీకరించారు.

కొంతమంది వ్యక్తులు స్వచ్ఛందంగా సంస్థాగతీకరణను ఎంచుకుని స్వేచ్ఛ మరియు స్వాతంత్ర్యం కోరుతున్నారు. అంతిమంగా ఈ సమస్యలు ఒంటరిగా జీవించడం లేదా సీనియర్ సిటిజన్ గృహాలు లేదా డే కేర్ సెంటర్లు మొదలైనవాటిలో

జీవించడం అనే భావనను బయటపెట్టాయి. వృద్ధుల కోసం బస ఎంపికలో అనేక అడ్డంకులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాధాన్యతలు వృద్ధుల సామాజిక ఆర్థిక మరియు జనాభా లక్షణాల ప్రకారం మారుతూ ఉంటాయి (కిమ్ & రీ, 1997). వృద్ధుల ఆర్థిక నేపథ్యం జీవన అమరిక యొక్క ప్రాధాన్యతలో ముఖ్యమైన నిర్ణయాధికారం. అయినప్పటికీ, అనేక అధ్యయనాలలో నివేదించినట్లుగా, వారి మొదటి ప్రాధాన్యత లేదా బస యొక్క ప్రాధాన్యత కుటుంబం.

మానవులందరికీ ప్రశాంతమైన మరియు సౌకర్యవంతమైన జీవితాన్ని గడపడానికి సహాయక వ్యవస్థలు అవసరం. వృద్ధులు దీనికి మినహాయింపు కాదు. అంతేకాకుండా, ఇతర వయసుల కంటే వారికి సహాయక వ్యవస్థలు అవసరం. ఇతర వ్యక్తులతో పరస్పర చర్య చేయడం ద్వారా, కుటుంబ సభ్యులు, పొరుగువారు, స్నేహితులు మరియు బంధువులు కావచ్చు, వృద్ధులు తమ భావాలను పంచుకుంటారు, తద్వారా వారు భావోద్వేగ మద్దతును పొందుతారు. ఈ సపోర్ట్ సిస్టమ్స్ ఆత్మగౌరవాన్ని పెంపొందించడానికి, సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఇస్తాయి. వ్యక్తుల వయస్సులో, ఈ మద్దతు వ్యవస్థలు అనేక కారణాల వల్ల క్షీణించబడతాయి. సహాయక వ్యవస్థలు లేనప్పుడు, ఒంటరితనం మరియు నిరాశ ప్రబలుతుంది. వృద్ధుల కోసం మన దేశంలో కొన్ని సహాయక సేవలు ఉన్నాయి, అయినప్పటికీ వృద్ధుల జనాభా పరిమాణం మరియు వారి అవసరాలతో పోలిస్తే అవి సరిపోవు. చేసిన అధ్యయనం మరియు వయోవృద్ధుల సంక్షేమం కోసం కేంద్రం రూపొందించిన మొట్టమొదటి డైరెక్టరీ ప్రకారం వృద్ధుల సంరక్షణ కోసం అనేక ప్రభుత్వేతర సంస్థలు ఉన్నాయి. ఎన్టీవోలతో పాటు కొన్ని జి.ఓలు. అదే లక్ష్యం కోసం పనిచేస్తున్నాయి మరియు వృద్ధుల సేవల్లో సింహభాగం ప్రభుత్వేతర సంస్థల ఆధ్వర్యంలో ఉన్నాయి. వృద్ధాప్య పింఛను అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అందించే ఒక రకమైన సహాయం / మద్దతు. ఈ సేవలన్నీ దేశంలోని వృద్ధుల జనాభాలో కొద్ది భాగాన్ని మాత్రమే కవర్ చేస్తాయి.

18.3. వృద్ధుల కోసం సంస్థాగత సంరక్షణ మరియు సేవలు:

సంస్థాగత సేవల కంటే సంస్థాగత సేవలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసి ఉన్నప్పటికీ, నిరుపేదలు మరియు ఇల్లు లేనివారు మరియు అవివాహితులు, పిల్లలు లేని వృద్ధులు, విదేశాలకు వలస వెళ్లిన పిల్లలు మరియు కుమార్తెలు మాత్రమే ఉన్నవారు, సంరక్షణ సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నారు. వారికి ఉండడానికి సొంత ఇల్లు ఉంది. సంస్థాగత సేవలు వృద్ధులను సంస్థాగత పద్ధతిలో ఉంచడం మరియు వారి జీవనానికి ఎటువంటి ఆటంకం లేకుండా అవసరమైన వివిధ రకాల సేవలను అందించడం. వృద్ధుల కోసం సంస్థలు స్వీయ సంతృప్తి, ఆరోగ్యం, పోషకాహారం మరియు సంరక్షణ అందించడం, నిరంతర విద్య మరియు వినోద కార్యకలాపాలను అందించాలి మరియు గౌరవప్రదంగా మరణాన్ని సులభతరం చేయాలి. సంస్థలు తమ ఆరోగ్య విద్య మరియు వినోద సేవలను నాన్-రెసిడెంట్ వృద్ధులకు తెలిచి ఉంచవచ్చు. వారి కుటుంబ సభ్యులు మరియు సంఘంతో నివాసి పరస్పర చర్య ప్రోత్సహించబడవచ్చు కానీ బలవంతం చేయబడదు. సంస్థాగత జీవితం సాధ్యమైనంత వరకు కుటుంబం మరియు సమాజంలో సాధారణ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ఉండాలి. నివాసితులను గౌరవంగా చూడాలి.

అ) వృద్ధుల గృహాలు:

వృద్ధుల గృహాలు మన సంస్కృతికి మరియు నేపథ్యానికి అంతగా సరిపోవు. ప్రత్యేక సంస్థ ద్వారా శ్రద్ధ వహించాల్సిన వృద్ధులు చాలా మంది ఉన్నారు. ఇళ్లు పూర్తిగా ఆర్థికంగా చితికిపోయిన వ్యక్తుల కోసం మరియు పెన్షన్ లేదా పొదుపు మొదలైన వారి కొద్దిపాటి ఆదాయంతో వారి నిర్వహణ కోసం చెల్లించగల వారి కోసం కావచ్చు.

అ) వైద్య సంరక్షణ సేవలు:

మేము వృద్ధుల సమస్యలను క్రమబద్ధీకరించేటప్పుడు సంబంధిత సేవలను అందిస్తున్నప్పుడు వృద్ధుల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవాలి. వృద్ధుల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడే కొన్ని వైద్య సంరక్షణ సేవలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

- ☛ ప్రధాన ఆసుపత్రుల్లో ప్రత్యేక వృద్ధాప్య వార్డుల ఏర్పాటు
- ☛ ప్రస్తుతం ఉన్న ఆసుపత్రుల్లో ప్రత్యేక కౌంటర్లు మరియు వృద్ధాప్య రోగుల యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడం
- ☛ విస్తరించిన కంటి సంరక్షణ మరియు కంటిశుక్లం సేవా కార్యక్రమం

పెద్ద ఆరోగ్య సమస్యలు ఉన్న కొంతమంది వ్యక్తులకు ఆసుపత్రిలో చేరడం అవసరం. వారి విషయంలో దీర్ఘకాలిక అనారోగ్యం యొక్క చికిత్స మరియు నిర్వహణ అవసరం అవుతుంది. దీర్ఘకాలిక పరిస్థితులు శాశ్వత లేదా అవశేష వైకల్యాన్ని సృష్టించగలవు. వృద్ధులలో ల్యాండింగ్ దీర్ఘకాలిక పరిస్థితులు

- ☛ ఆర్డరెటిస్
- ☛ రుమాటిజం
- ☛ గుండె వ్యాధి
- ☛ రక్తపోటు
- ☛ ఉబ్బసం
- ☛ మధుమేహం.

కంటి చూపు కోల్పోవడం వల్ల ఆధారపడటం పెరుగుతుంది. ప్రాక్చర్ కారణంగా కొంతమంది వృద్ధులకు ఆర్థోపెడిక్ ఫిర్యాదులు ఉండవచ్చు. వివిధ అవయవాల పక్షవాతం వికలాంగ స్థితికి దారి తీస్తుంది. ఆసుపత్రిలో చేరాల్సిన వారికి అనేక సమస్యలు ఉన్నాయి. వారికి ఎవరు చెల్లిస్తారు? చెల్లింపు కాకుండా, రోజువారీ నర్సింగ్ సంరక్షణ కూడా ముఖ్యమైనది. దీంతో సంక్షోభంలో కూరుకుపోతున్న రోగులు. మరణ భయం కూడా ఉంది. మరణాన్ని భగవంతుని దయగా స్వీకరించడానికి మానసిక సంసిద్ధత అవసరం. కొంత మంది వృద్ధులు కూడా మానసిక వ్యాధిగ్రస్తులై ఆత్మహత్యాయత్నానికి పాల్పడుతున్నారు. మన దేశంలో మానసిక ఆరోగ్య సౌకర్యాలు నిర్లక్ష్యానికి గురవుతున్నాయి. దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాల్లో మానసిక వైద్యశాలలు లేవు. మానసిక వైద్యుల సంఖ్య పరిమితంగా ఉంది మరియు పెద్ద సంఖ్యలో మానసిక రోగులకు చికిత్స లేకుండా పోతోంది. చాలా మంది వృద్ధులకు ఆసుపత్రిలో చేరడం మరణానికి దారితీస్తుంది. వృద్ధుడి మరణ ప్రక్రియ తక్కువ బాధగా పరిగణించబడుతుంది. కొన్నిసార్లు సన్నిహిత కుటుంబ సభ్యులు చేయగలిగే చిన్న చిన్న పనులు మరణాన్ని సులభతరం చేస్తాయి. ఇష్టమైన పెంపుడు జంతువును చూసుకుంటానని వాగ్దానం చేయడం, చిన్నపాటి రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించడం, ఆధారపడిన భార్యభర్తలను చూసుకుంటానని వాగ్దానం చేయడం వంటివి కొన్ని ఉదాహరణలు.

ఇ) హోలిడ్ హోమ్ సర్వీసెస్:

ఒక వ్యక్తి ఒకే చోట కూర్చొని ఒకే కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి జీవించడం వల్ల విసుగు లేదా మార్పులేని అనుభూతి చెందడం ఒక సాధారణ దృగ్విషయం. ఇలాంటి సమయాల్లో వృద్ధుల్లో మార్పు అవసరం. అందువల్ల, వృద్ధులు తమ

కుటుంబం సెలవులకు దూరంగా ఉన్నప్పుడు లేదా 'గృహాల్లో' నివసించే వారు కూడా వారికి మార్పు అవసరమైనప్పుడు పరిమిత సమయాన్ని గడపగలిగేటటువంటి హోమ్ సేవలను అందించడం అవసరం.

18.4. వయోవృద్ధుల కోసం సంస్థలలో సామాజిక పని అభ్యాసం:

పిల్లలు, బంధువులు లేని వృద్ధులు, ఆర్థిక వనరులు లేని వారు కొన్నిసార్లు వృద్ధాప్య సంస్థల్లో తలదాచుకోవాల్సి వస్తోంది. అలాంటి సంస్థలు చాలా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, వాటి కోసం డిమాండ్లు పెరిగే అవకాశం ఉంది. అటువంటి సంస్థ యొక్క డిజైన్ల గురించి మనం కొంచెం ఆలోచించాలి. వృద్ధుల చైతన్యాన్ని నిలుపుకునే విధంగా వృద్ధాశ్రమ భవనాలు నిర్మించాలి. ఇది సమూహ పరస్పర చర్యను సులభతరం చేయాలి మరియు ఒంటరిగా ఉండకూడదు. ఓపెన్ ఎయిర్ మరియు వెంటిలేషన్, వేడి, చలి మరియు గాలి నుండి సరైన రక్షణ అవసరం. ప్రమాదాలు జరగకుండా మెట్లు, స్నానపు గదులు నిర్మించాలి. వృద్ధులు ముక్కు గురించి ఫిర్యాదు చేస్తారు, అందువల్ల శారీరక మరియు మానసిక ప్రశాంత వాతావరణం వృద్ధుల కోసం ఒక సంస్థ నిర్వహణను సులభతరం చేస్తుంది, వృద్ధులు సంస్థలోకి ప్రవేశించినప్పుడు ఏజెన్సీ యొక్క నియమాలు మరియు నిబంధనలకు వారి ప్రేరణ అవసరం. చాలా మంది ప్రజలు ఇంటిని విడిచిపెట్టినందున, వారు ఏజెన్సీలకు సర్దుబాటు చేయడంలో ప్రారంభ ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటారు. బంధువులు తిరస్కరిస్తున్నారనే భావన ప్రముఖంగా ఉంటుంది. సంస్థలలోని చాలా మంది వ్యక్తులు బయటి వ్యక్తులకు ప్రత్యర్థిగా కనిపించే సమస్యలను కలిగి ఉంటారు, సంబంధిత వ్యక్తులకు ఇది చాలా వాస్తవమైనది.

వ్యక్తులతో పని చేయండి:

సంస్థలలోని చాలా మంది వ్యక్తులు నిర్దిష్ట శారీరక లేదా మానసిక సమస్యలను చూపుతారు. వ్యక్తి ఒక సంస్థలో ఆశ్రయం పొందాడు కాబట్టి, అతని వ్యక్తిగత గౌరవం ఇప్పుడు ప్రమాదంలో పడిందని అతను భావించాడు. ఏజెన్సీలు ఎల్లప్పుడూ ఈ సమస్యను చాలా సున్నితంగా నిర్వహించాలి, లేకపోతే వ్యక్తులు సంస్థలోకి ప్రవేశించినప్పుడు సంస్థాగత జీవితం అవసరం. వారికి ఎక్కువ కాలం కౌన్సెలింగ్ అవసరం. కేస్ వర్క్ మరియు కౌన్సెలింగ్ ఎక్కువ కాలం అవసరం. కేస్ వర్క్ మరియు కౌన్సెలింగ్ అనేది వృద్ధాప్య సంస్థలో ఉపయోగించే సామాజిక పని యొక్క చాలా ముఖ్యమైన పద్ధతులు.

వృద్ధులకు నిరంతరం మానసిక మద్దతు అవసరం. వారి బంధువులు మరియు స్నేహితులతో సన్నిహితంగా ఉండటానికి వారికి సహాయపడటం సరైన మానసిక ఆరోగ్యాన్ని కలిగి ఉండటానికి సహాయపడుతుంది. స్పృష్టికరణకు కేస్ వర్క్ టెక్నిక్స్, రిఫ్లెక్షన్ రీన్యూరెన్స్ చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. సోమరి అలవాట్లు లేదా తగాదా స్వభావం ఉన్న వ్యక్తులు ఘర్షణ పద్ధతులను ఉపయోగించడం అవసరం. వివిధ సంస్థలలో సమూహ జీవితాన్ని కొనసాగించడానికి, సమూహ పని పద్ధతులు ఉపయోగించబడతాయి.

సమూహాలతో పని చేయండి:

సంస్థలలో సమూహ జీవితానికి రోటీన్ అవసరం. ఏజెన్సీల్లోని ఖైదీలు ఏజెన్సీల నిర్వహణలో నిమగ్నమైతే, ఖైదీలు ఇష్టపడతారు. ఇది ఏజెన్సీలలో ప్రజాస్వామ్య వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తుంది. వంటి వివిధ రకాల సమూహాలను రూపొందించడం సాధ్యమవుతుంది

- ☛ టాస్క్ ఓరియెంటెడ్ గ్రూపులు
- ☛ చికిత్సా సమూహాలు
- ☛ వృత్తి సమూహాలు
- ☛ వినోద సమూహాలు.

టాస్క్ ఓరియెంటెడ్ గ్రూపులు:

గ్రూప్ సభ్యులు ఎల్లప్పుడూ వారి మునుపటి వృత్తి ఆధారంగా కొన్ని వైపుణ్యాలను కలిగి ఉంటారు. భోజనం, ప్రాంగణంలో పరిశుభ్రత, కానుగోళ్లు మరియు మార్కెటింగ్ వంటి ఏజెన్సీ యొక్క రోజువారీ కార్యకలాపాల ప్రణాళికను ఖైదీలు నిర్వహించవచ్చు. ఇది సమూహ సభ్యులలో ఆత్మీయతా భావాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఇది సంతృప్తి స్థాయిని కూడా పెంచుతుంది. వృద్ధులు కొత్త స్నేహాలు మరియు అనుబంధాలను పెంపొందించుకుంటారు, ఇది జీవితాన్ని సంతోషంగా మరియు ఏజెన్సీకి సర్దుబాటు చేయడంలో సహాయపడుతుంది. సమూహం సభ్యులు తమ సహ ఖైదీల మానసిక ఆరోగ్యాన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు.

చికిత్సా సమూహాలు:

ఇంటిని వదిలి వెళ్లడం అనేది కొంతమంది వ్యక్తులకు ట్రాన్స్ మ్యూటిక్. ప్రియమైన వారిని కోల్పోవడం చాలా మంది వ్యక్తులను విచ్చిన్నం చేస్తుంది. కొంతమంది తమ వ్యక్తిత్వ సమస్యలను ఎప్పటికీ పరిష్కరించుకోలేరు. దూకుడు మరియు స్వార్థపూరిత ప్రవర్తన కలిగిన వ్యక్తులు ఇతరులతో తప్పులను కనుగొంటారు. తమ జీవితంలో ఏ దశలోనూ నిర్ణయాలు తీసుకోలేని పిరికి మరియు పిరికి వ్యక్తులు అటువంటి పరిస్థితులలో బాధపడతారు. కొందరు డిప్రెషన్ లో ఉంటారు, కొందరు ఆందోళన చెందుతున్నారు. గత జీవితంలో తిరస్కరణ మరియు నిస్సహాయత మరియు భవిష్యత్తు గురించి అనిశ్చితి వారి మనస్సులో ఆందోళనను సృష్టిస్తుంది. అటువంటి ప్రతివాదులు చికిత్సా సమూహాల నుండి ప్రయోజనం పొందుతారు.

వృత్తిపరమైన సమూహాలు:

ఇది పని ఆధారిత సమూహం. ఇది వ్యక్తిగత సభ్యులు వారి ప్రతిభను అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. నిపుణుల బృందం కలిసి రావచ్చు. వారు తమ వృత్తిపరమైన సహాయంతో ఇతరులకు సహాయపడగలరు. పూనాలోని ప్రభుత్వ పింఛనుదారుల సంఘం అనేక మంది పదవీ విరమణ పొందిన ప్రభుత్వోద్యోగులకు నిబంధనలను సరిగ్గా వివరించడం ద్వారా వారి పెన్షన్లను విడుదల చేయడానికి సహాయం చేసింది.

వినోద సమూహాలు:

చాలా మంది ఖైదీలు సంస్థాగత జీవిత వినోద సమూహాలకు పరిమితం చేయబడినందున చాలా ముఖ్యమైనవి. ఆటలు, హాబీలు, పిక్నిక్లు, చర్చిలు, మ్యూజియంలను సందర్శించడం, ఖైదీలను సంతోషంగా ఉంచడం. ఖైదీల మంచి మానసిక ఆరోగ్యానికి కూడా ఇది ఉపయోగపడుతుంది.

18.5. వృద్ధుల కోసం నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ కేర్ మరియు సర్వీసెస్:

నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ సర్వీసెస్ అంటే వృద్ధులను వారి సంబంధిత ప్రదేశాలలో ఉంచడం మరియు అటువంటి

వ్యక్తులకు అవసరమైన సేవలను పొడిగించడం మరియు దీనిని GO లు లేదా NGO లు ప్రోత్సహించాలి మరియు సంస్థాగతేతర సేవలకు మరింత ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని నిర్ధారించుకోవాలి. సంస్థాగత సేవల కంటే మరియు భారతీయ సంస్కృతి మరియు పరిస్థితులకు బాగా సరిపోతాయి. వృద్ధాప్యం, మరణం మరియు మరణాన్ని ఎదుర్కోవడం మరియు సమాజ అవగాహనను పెంచడం కోసం అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, సమస్యల నివారణ మరియు చికిత్స కోసం ఆరోగ్య తనిఖీ; సమాచారం మరియు అవగాహన; చదువు కొనసాగిస్తున్నా శిక్షణ మరియు ఆదాయం కోసం అవకాశాలు; ఉపాధి మార్పిడి; వాలంటీర్లుగా శిక్షణ వినోదం మరియు సృజనాత్మక కళా కార్యక్రమాలు కౌన్సెలింగ్ మరియు న్యాయ సహాయం; స్వీయ / పరస్పర సహాయ సమూహాలు; కుటుంబ సహాయం; సమాచారం మరియు రిఫరల్ సేవలు; గౌరవంతో మరణం; మరియు అందువలన వృద్ధులు కూడా సంఘం కార్యకలాపాలకు స్వచ్ఛంద సేవకులుగా పని చేయవచ్చు.

అ) డే కేర్ సెంటర్లు / మల్టీసర్వీస్ సెంటర్లు:

వృద్ధులకు అనేక రకాల సేవలు అవసరం మరియు సంరక్షణ అవసరం లేదు కాబట్టి డే కేర్ సెంటర్ల నామకరణాన్ని మల్టీసర్వీస్ సెంటర్లుగా మార్చాలి. మల్టీసర్వీస్ కేంద్రాలు వృద్ధులకు సహాయక వ్యవస్థలను అందించవచ్చు. తద్వారా వృద్ధులకు అవసరమైన సాంగత్యం, వైద్య సంరక్షణ, పోషకాహార మద్దతు, వినోద సౌకర్యాలు మరియు వేతనంతో కూడిన పని అవకాశాలను పొందవచ్చు. ఈ డే కేర్ సెంటర్లు వారి సామాజిక / సాంస్కృతిక / ఆర్థిక నేపథ్యాన్ని బట్టి సమాజంలోని వివిధ వర్గాల కోసం నిర్వహించబడాలి.

ఆ) ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ మరియు వ్యక్తిగత కౌన్సెలింగ్:

ఇది కుటుంబ సభ్యులకు మరియు అలాగే వృద్ధులకు కౌన్సెలింగ్ అందించబడుతుంది. కౌన్సెలింగ్ డే సెంటర్లకు లేదా కుటుంబాల్లో జతచేయబడి ఉంటుంది, తద్వారా అవసరమైన భావోద్వేగ ఏకీకరణ సాధించబడుతుంది. ఈ రకమైన కౌన్సెలింగ్ ప్రవర్తనా సమస్యలు మరియు అభిప్రాయాల సాధారణ వ్యత్యాసాలను సరిదిద్దడంలో మరింత ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

ఇ) కుటుంబ ఆధారిత సేవలు:

భారతీయ సమాజాలలో కుటుంబం నుండి వృద్ధులను వేరు చేయడం చాలా అసాధ్యం. కుటుంబం నుండి విడిపోకుండా మరియు వేరుచేయబడిన అటువంటి వృద్ధులకు కుటుంబ ఆధారిత సేవలను అందించడం ద్వారా, GO లు మరియు NGO లు రెండింటి పని సులభతరం అవుతుంది మరియు ఇతర సేవలతో పోలిస్తే ఉత్తమ ఫలితాలను ఇస్తుంది.

ఎ) డొమిసిలియరీ మెడికల్ సర్వీసెస్:

వృద్ధులు ఎదుర్కొనే కొన్ని సాధారణ అనారోగ్యాలు ఉన్నాయని మేము ఇప్పటికే చర్చించాము. వైద్యుల బిల్లులు చెల్లించలేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. తక్కువ ఆదాయ వర్గాలకు చెందిన రోగులు ఎక్కువసేపు వేచి ఉండాల్సిన సాధారణ ఆసుపత్రుల నుండి చికిత్స పొందడం కష్టం. కమ్యూనిటీ ఆధారిత ఆరోగ్య సేవలు మరియు చికిత్స కేంద్రాలు ఎక్కువగా ఉంటే, అది పెద్ద ఆసుపత్రులపై ఒత్తిడిని తగ్గిస్తుంది. వృద్ధులు వచ్చే ప్రదేశానికి వైద్యులు మరియు నర్సుల విజిటింగ్ టీమ్ వెళ్లడం సాధ్యమవుతుంది. దీర్ఘకాలికంగా అనారోగ్యంతో ఉన్న రోగులను ఇంటి వద్ద పరామర్శించవచ్చు. మొబైల్ డిస్పెన్సరీలు వృద్ధులను ప్రజా రవాణాలో ప్రయాణాలను నివారించేలా చేస్తాయి. నర్సింగ్ కేర్ ఇవ్వడం, ఇంజెక్షన్లు ఇవ్వడం, రక్తపోటును

తనిఖీ చేయడం, మూత్రం లేదా రక్త పరీక్షలు తీసుకోవడం రోగుల ఇంటి వద్ద మొబైల్ బృందం ద్వారా చేయవచ్చు.

☛ **సప్లిమెంటరీ న్యూట్రిషన్:**

కొంతమంది పేద వృద్ధులకు పోషకాహార లోపం సమస్య ఉంది. వారికి పాలు లేదా మెత్తని ఆహారాల రూపంలో సప్లిమెంటరీ డైట్ అవసరం. చాలా మంది వృద్ధులు చేతి ఆహారాన్ని తినలేరు, కొంతమందికి మింగడానికి ఇబ్బంది ఉంటుంది. కొంతమంది నిరుపేద వృద్ధులకు సిద్ధంగా వండిన ఆహారం అవసరం. ఆహార తయారీకి మార్కెటింగ్ ప్రాసెసింగ్ మరియు ఆహారాన్ని వండడం అవసరం. చాలా మంది వృద్ధులు ఒంటరిగా ఉంటే దానిని నిర్వహించలేరు. ఇది పోషకాహార లోపం మరియు పోషకాహార లోపాన్ని సృష్టిస్తుంది. వృద్ధాప్యంలో ఉన్న జంటలు ఒకరి సహాయంతో ఈ కష్టాన్ని అధిగమిస్తారు. స్వచ్ఛంద సంస్థలు కేంద్ర ఆహార వంటలను ఏర్పాటు చేయవచ్చు మరియు నివసించే ప్రదేశానికి ప్యాక్ చేసిన ఆహారాన్ని పంపవచ్చు.

☛ **వృద్ధుల కోసం రవాణా సేవ:**

ప్రత్యేక సమాహార ప్రత్యేక అవసరాలను తీర్చడానికి రూపొందించబడిన ప్రైవేట్ రవాణా వ్యవస్థ ఇకపై ప్రత్యేకమైనది కాదు. ప్రైవేట్ స్వచ్ఛంద సంస్థలు వృద్ధుల కోసం నివాస ప్రాంతాల నుండి ఆసుపత్రుల మార్కెట్లు మరియు వినోద కేంద్రాలకు రవాణా సేవలను ఏర్పాటు చేయగలవు. మేము వృద్ధుల కోసం కమ్యూనిటీ నుండి ఆసుపత్రులకు అంబులెన్స్ బస్సు సేవను కూడా చూడవచ్చు.

☛ **వినోద కార్యకలాపాలు:**

ఇతర మానవులలాగే వృద్ధులకు కూడా ప్రజలను కలవాల్సిన అవసరం ఉంది. చాలా మంది వృద్ధులు మత ఆధారిత కార్యకలాపాలలో ఓదార్పుని పొందుతారు. దేవాలయాలను సందర్శించడం, హార్మిద్ లేదా భజనలలో పాల్గొనడం వృద్ధులకు సాంప్రదాయ వినోద కార్యక్రమాలు. సినిమా హాస్పిటల్ రాయిటీ రేట్లు, టీవీ నెట్వర్క్లో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఇప్పుడు వారికి అవసరం. వృద్ధులకు ఆసక్తి ఉన్న కేంద్రాలలో పబ్లిక్ ట్రస్ట్ల ద్వారా సెలవు కేంద్రాలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు.

☛ **గృహ సేవలు:**

ఈ రోజుల్లో గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి జీవనోపాధి కోసం పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లడం అందరికీ మారింది. సహజంగానే పట్టణ కేంద్రాలలో గృహనిర్మాణం సమస్యగా మారుతోంది. గృహనిర్మాణానికి స్థలం దొరికితే స్వయంచాలకంగా చిన్న నిర్మాణం జరుగుతుంది. గృహాల కొరత సమస్య తలెత్తుతోంది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి, వృద్ధులకు లేదా కనీసం పేద వర్గాలకు మరియు తక్కువ ఆదాయ వర్గాలకు గృహ సేవలను అందించడం ద్వారా పాత జనాభాను మళ్లీ చిన్న ప్రదేశాలకు మార్చడానికి ప్రణాళిక వేసింది. ఈ విషయంలో ఏదైనా ఆర్థిక సహాయం అవసరమైతే సొసైటీ నుండి విరాళాలు సేకరించవచ్చు.

అ) **ఎమోషనల్ & సైకలాజికల్ సర్వీసెస్:**

వృద్ధులలోని కొన్ని విభాగాలు వారు శారీరక అవసరాలను తీర్చినప్పటికీ, ఇతర సేవల కంటే వారికి కొన్ని రకాల భావోద్వేగ మరియు మానసిక సేవలు అవసరమని ఆశించవచ్చు. అటువంటి పరిస్థితులలో, అటువంటి వృద్ధులకు ఈ క్రింది సేవలు మానసిక మరియు మానసిక ఆనందాన్ని సంతృప్తి పరచడానికి మరింత ఉపయోగపడతాయి.

- ☛ పిక్చిక్ మరియు తీర్థయాత్ర కార్యక్రమాల సంస్థ
- ☛ కౌన్సెలింగ్ సేవలు విరమణకు ముందు మరియు పదవీ విరమణ తర్వాత ప్రణాళిక
- ☛ మతపరమైన సమావేశాలు మరియు ఉపన్యాసాలు
- ☛ వృద్ధులు మరియు వృద్ధులచే క్రీడలు మరియు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు
- ☛ తరాల మధ్య సమావేశాలు మరియు కార్యక్రమాలు.

అ) ఇతర అసోసియేషన్ సేవలు:

సంస్థాగత సేవలు కాకుండా వృద్ధులకు సమానంగా ముఖ్యమైన ఇతర సేవలు ఉన్నాయి.

పెన్షనర్స్ అసోసియేషన్లు:

వృద్ధులలో పెన్షన్ హోల్డర్లు పెన్షనర్స్ అసోసియేషన్లుగా ఏర్పడతాయి. ఈ పెన్షనర్స్ అసోసియేషన్లు పెన్షన్ హోల్డర్ల అవసరాలను తీరుస్తాయి మరియు పెన్షన్ నియమాలు, పెన్షన్ స్థిరీకరణ మరియు ఇతర సంబంధిత ప్రాంతాలకు సంబంధించిన అవసరమైన సమాచారాన్ని అందిస్తాయి.

సీనియర్ సిటిజన్ల సంఘాలు:

ఈ సంఘాలు వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన వివిధ అంశాలపై ఉపన్యాసాలు, సమావేశాలు, సెమినార్లు మరియు వర్క్‌షాప్‌లు ఏర్పాటు చేయడానికి మరియు భారతదేశంలోని సీనియర్ సిటిజన్లకు సంక్షేమ పథకాలను ప్రోత్సహించడానికి సభ్యులకు మార్గదర్శకత్వం మరియు వినోదాన్ని అందించడంలో కృషి చేస్తున్నాయి.

సులభతరం చేసే సంఘాలు:

ప్రభుత్వం మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలు వృద్ధుల కోసం విస్తరించిన వివిధ పథకాలను సులభతరం చేసే కొన్ని సంఘాలు ఉన్నాయి. అటువంటి పథకాలకు తగిన వృద్ధులను ఈ సంఘాలు కనుగొంటాయి. పైగా ఈ సంఘాలు ఫెసిలిటేటర్‌గా పనిచేస్తాయి మరియు పథకాలు సరైన వ్యక్తులకు చేరుతున్నాయో లేదో చూడాలి.

ఔటోరిచ్ సేవలు:

స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఇంటికి వెళ్లే వృద్ధుల కోసం మొబైల్ భోజనాలు, క్లినిక్‌లు మరియు లైబ్రరీలు, గృహనిర్మాణంలో సహాయం కోసం స్వచ్ఛంద సేవకుల సందర్శనలు మరియు బాహ్య పనులు, సమాచారం మరియు రిఫరల్ సేవలను కూడా అమలు చేయవచ్చు. సమాచారం మరియు రిఫరల్ సేవలను అందించడానికి మరియు సంక్షోభాల జోక్యానికి దేశమంతటా టెలిఫోన్ హెల్ప్‌లైన్లను అభివృద్ధి చేయాలి.

ఆ సహాయక సేవలు చాలా స్వచ్ఛంద ప్రయత్నాలపై మరియు కనీస ఆర్థిక చిక్కులతో నిర్వహించబడతాయి. కానీ ప్రభుత్వం మరియు ప్రణాళికా సంఘం నిర్దిష్ట ఆర్థిక కేటాయింపులు మరియు ఆంక్షలు చేయాల్సిన కొన్ని ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.

18.6. సారాంశం:

వృద్ధాప్యం అనేది క్రియాత్మక సామర్థ్యాలలో తగ్గుదల మరియు శరీరంలోని నిర్మాణ మార్పులుగా వర్గీకరించబడుతుంది.

భార్యాభర్తలు మరియు పిల్లలు కుటుంబాల్లో వృద్ధ భాగస్వామి లేదా తల్లిదండ్రులను జాగ్రత్తగా చూసుకుంటారు, అయితే రోజులు గడిచేకొద్దీ ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ దాదాపు నెమ్మదిగా కనుమరుగైంది, ప్రస్తుత రోజుల్లో వృద్ధాప్యపై ఆధారపడిన వారి సంరక్షణలో సవాళ్లను తెచ్చింది. సంరక్షణ దృక్పథంలో సంరక్షణ గ్రహీతలు స్థిరంగా ఉండరు కానీ నమూనా మార్పుల ద్వారా వెళుతున్నారు. ఇటీవలి కాలంలో, జనాభా పరివర్తన, పారిశ్రామికీకరణ మరియు పట్టణీకరణ యొక్క వేగవంతమైన వేగం కారణంగా మారుతున్న పరిస్థితుల ఫలితంగా, ఉమ్మడి లేదా విస్తారమైన కుటుంబ నిర్మాణాలు అణువిభాగంగా విచ్ఛిన్నం కావడం వల్ల వృద్ధులు శారీరక వైకల్యాలకు మాత్రమే కాకుండా సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ పరాయికరణ మరియు ఒంటరితనం. సంవత్సరాలు గడిచేకొద్దీ, నిర్వహణ నుండి ఉపసంహరణ ప్రక్రియ, వృద్ధులకు ఇంతకు ముందు లభించిన గౌరవం ఇవ్వబడదు. ఆధునిక పారిశ్రామిక జీవితంలో పాక్షికంగా పరిమిత వనరులు మరియు పాక్షికంగా “వృక్షిగత వాదం” పెరుగుదల కారణంగా వారి కుటుంబ సభ్యులు తగిన శ్రద్ధ మరియు శ్రద్ధ చూపడం లేదు. హోదా మరియు అధికారం కోల్పోవడంతో వారు కూడా బాధపడుతున్నారు. సంస్థాగత సేవల కంటే సంస్థాగత సేవలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసి ఉన్నప్పటికీ, నిరుపేదలు మరియు ఇల్లు లేనివారు మరియు అవివాహితులు, పిల్లలు లేని వృద్ధులు, విదేశాలకు వలస వెళ్లిన పిల్లలు మరియు కుమార్తెలు మాత్రమే ఉన్నవారు, సంరక్షణ సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నారు. వారికి ఉండడానికి సొంత ఇల్లు ఉంది. సంస్థాగత సేవల కంటే సంస్థాగత సేవలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. వృద్ధుల కోసం సంస్థలు స్వీయ సంతృప్తి, ఆరోగ్యం, పోషకాహారం మరియు సంరక్షణ అందించడం, నిరంతర విద్య మరియు వినోద కార్యకలాపాలను అందించాలి మరియు గౌరవప్రదంగా మరణాన్ని సులభతరం చేయాలి.

18.7. కీలక పదాలు:

- 1) మానవతావాదం
- 2) రుమాటిజం
- 3) సంస్థాగత సేవలు
- 4) నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ సర్వీసెస్
- 5) పారిశ్రామికీకరణ
- 6) పట్టణీకరణ
- 7) విచ్ఛిన్నం

18.8. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల కోసం ఇన్స్టిట్యూషనల్ మరియు నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ సర్వీసెస్లపై ఖాతా ఇవ్వాలా?
- 2) భారతదేశంలోని వృద్ధుల కోసం వివిధ సంస్థాగత మరియు నాన్-ఇన్స్టిట్యూషనల్ సేవలు ఏమిటి ?

18.9. ఆధార గ్రంథాలు:

1. అననియాస్, J.A. స్ట్రైడమ్, H. 2012. నమీబియాలోని ఖోమాస్ ప్రాంతంలోని పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అసాధికారిక సంరక్షణ, వృద్ధుల దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం: ఏ నీడ్స్ అసెస్మెంట్. (ప్రచురించబడలేదు).

2. బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. A.B. Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూ ఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
3. దేస్సాల్, VPS (2011), 'వృద్ధుల దుర్వినియోగం: సమస్యలు మరియు నివారణ చర్యలు', హెల్త్జ్ ఇండియా రీసెర్చ్ & డెవలప్‌మెంట్ జర్నల్, వాల్యూమ్. 17 నం. 3.
4. గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సిరీస్‌లలో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.
5. పింట్, AS మరియు ప్రకాష్, IJ (1991): వృద్ధుల జీవన నాణ్యత: ఇంట్లో మరియు సంస్థలలో వృద్ధుల సంరక్షణ. IJ ప్రకాష్ (Ed.) లో నాణ్యత వృద్ధాప్యం: సేకరించిన పత్రాలు, వారణాసి: అసోసియేషన్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ, ఇండియా.
6. సోమావత్, GS (1991): భారతదేశంలో జనాభా మరియు ఆరోగ్యం: విధాన దృక్పథాలు. TM డాక్ (Ed.) సోషియాలజీ ఆఫ్ హెల్త్ ఇన్ ఇండియా, జైపూర్, రావత్ పబ్లికేషన్స్.

- ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం - 19

వృద్ధుల సంక్షేమంలో ప్రభుత్వేతర సంస్థల పాత్ర

19.0. లక్ష్యం:

వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం ప్రభుత్వేతర సంస్థల పాత్రను అర్థం చేసుకోవడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

విషయ క్రమం:

- 19.1. పరిచయం
- 19.2. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థల సేవలు
- 19.3. వృద్ధుల సేవ కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థలు
- 19.4. వృద్ధుల కోసం పనిచేస్తున్న కొన్ని ఇతర స్వచ్ఛంద సంస్థలు
- 19.5. సాధారణ సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల ఏర్పాటు
- 19.6. సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల కార్యకలాపాల గోళం
- 19.7. సామాజిక ఆధారిత కార్యక్రమాలు
- 19.8. సందర్భాలలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు
- 19.9. సారాంశం
- 19.10. కీలకపదాలు
- 19.11. నమూనా ప్రశ్నలు
- 19.12. ఆధార గ్రంథాలు

19.1. పరిచయం:

భారతదేశంలో 12 మిలియన్ల మంది అంధులైన వృద్ధులు ఉన్నారు. 80% మంది వృద్ధులు కంటిశుక్లం సంబంధిత అంధత్వంతో బాధపడుతున్నారు, ఇది చికిత్స చేయదగినది. దాదాపు 69 మిలియన్ల మంది వృద్ధులు నేడు అసంఘటిత రంగంలో ఉన్నారు మరియు ముఖ్యంగా మధ్య ఆదాయ వర్గానికి చెందినవారు, దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన లేదా అంతకంటే పైన ఉన్న మూడింట ఒక వంతు మంది, దుస్థితికి గురవుతున్నారు. ప్రభుత్వేతర సంస్థలు ఈ వృద్ధులకు ఆదాయ ఉత్పత్తి మరియు పునరావాస ప్రాజెక్టుల ద్వారా సహాయం చేస్తాయి.

స్థానిక స్థాయిలో 30 NGOలు ఉన్నాయి. హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా జాతీయ స్థాయిలో వృద్ధులలో 220 ప్రాజెక్టులను కలిగి ఉంది. స్వచ్ఛంద సంస్థలచే 130 డే కేర్ సెంటర్లు ఉన్నాయి. భారతదేశంలో 855 వృద్ధాశ్రమాలు ఉన్నాయి (సోనేజా, 2000), అటువంటి సంస్థలు వారి రచనల్లోకి లేదా ప్రజల సాధారణ ఆలోచనల్లోకి వయోతత్వం యొక్క మూలకం రాకుండా చూసుకోవాలి. వృద్ధాప్యం అనేది “వృద్ధుల పట్ల క్రమబద్ధమైన మూస పద్ధతిని మరియు వివక్షను చూపే ప్రక్రియ, ఎందుకంటే వారు వృద్ధులు మరియు యువ తరం వారిని తమకంటే భిన్నంగా చూడడానికి వీలు కల్పిస్తుంది, కొన్ని సమయాల్లో వయస్సువాదం అనేది సమాజం బాధ్యత నుండి విముక్తి పొందేందుకు వృద్ధుల గురించి దృక్పథాలను ప్రోత్సహించే సరైన పద్ధతిగా మారుతుంది వారి వైపు.”

1982వ సంవత్సరంలో, CEWA భారతదేశంలో వృద్ధులపై పనిచేస్తున్న 379 ఏజెన్సీలను జాబితా చేసింది. ఈ ఏజెన్సీలలో సగానికి పైగా దక్షిణాది రాష్ట్రాలు మరియు మహారాష్ట్రలో ఉన్నాయని వారి సంకలనం చూపించింది. 13 రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు వృద్ధుల కోసం పనిచేసే నమోదిత స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఏవీ లేవు. 86% మంది డే కేర్, రిక్రియేషన్, కౌన్సెలింగ్, వృద్ధాప్య సంరక్షణ (వైద్య మరియు మానసిక సంరక్షణ) మరియు ఆర్థిక సహాయం వంటి సేవలను అందించారు. 1989వ సంవత్సరంలో, మద్రాస్‌లోని ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఏజింగ్ 'కేర్ ఫర్ ఎల్డర్లీ' అనే మోనోగ్రాఫ్‌లో 329 సంస్థలను జాబితా చేసింది పెద్దలు. ప్రభుత్వ హయాంలో 4 మాత్రమే ఉన్నాయి. 189 క్రైస్తవులు, 12 హిందువులు, 2 ముస్లింలు, 117 లౌకిక ఆధ్వర్యంలో మరియు 5 'ఇతర' ఉన్నాయి. 88% వృద్ధాశ్రమాలు, 6% డే కేర్ సౌకర్యాలను అందించాయి. 15,471 మంది వృద్ధులకు వృద్ధాశ్రమాలలో వసతి కల్పించారు. 1992వ సంవత్సరంలో, అసోసియేషన్ ఆఫ్ సీనియర్ సిటిజన్స్ ద్వారా ఒక హ్యూండ్‌బుక్ భారతదేశంలో వృద్ధుల సంక్షేమంపై పనిచేస్తున్న 665 సంస్థలను జాబితా చేసింది. వీటిలో వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, పెన్షనర్ల సంఘాలు, వైద్య సహాయం అందించే సంస్థలు, సీనియర్ సిటిజన్ల పరిశోధన మరియు సంఘాలకు అంకితమైన సంస్థలు (శంకర్‌దాస్, 2000) ఉన్నాయి. హెల్పేజ్ ఇండియా డెవలప్‌మెంట్ డివిజన్ భారతదేశంలోని వృద్ధులపై పనిచేస్తున్న 354 సంస్థలను సూచించింది. దేశవ్యాప్త సర్వే మరియు 256 వృద్ధాశ్రమాల నుండి వచ్చిన ప్రతిస్పందనలలో 12,702 మంది వృద్ధులు వాటిలో నివసిస్తున్నట్లు తేలింది.

1983-84 మధ్య ప్రభుత్వం వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం మొదటిసారిగా గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ ఇచ్చింది. నవంబర్ 1992లో, ఎనిమిదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ద్వారా మరింత నిర్దిష్టంగా రూపొందించబడింది, ఇది వృద్ధాశ్రమాలు, డే కేర్ సెంటర్లు, మొబైల్ మెడికేర్ మరియు 60 ఏళ్లు పైబడిన వృద్ధులకు స్వచ్ఛంద సంస్థలకు నాన్-ఇన్‌స్టిట్యూషనల్ సేవలను అందించడానికి గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ సహాయం అందించింది. 1995వ సంవత్సరంలో, 212 వృద్ధాశ్రమాలు, 31 మొబైల్ మెడికేర్ యూనిట్లు, స్వచ్ఛంద సంస్థలచే ఏర్పాటు చేయబడిన అనేక డే-కేర్ సెంటర్లు. 1995వ సంవత్సరంలో, 212 వృద్ధాశ్రమాలు, 31 మొబైల్ మెడికేర్ యూనిట్లు, స్వచ్ఛంద సంస్థలచే ఏర్పాటు చేయబడిన అనేక డే కేర్ సెంటర్లు అటువంటి మూల్యాంకనం పొందాయి, కానీ సరైన పర్యవేక్షణ లేదా అంచనా లేదు.

19.2. వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థలు:

స్వాతంత్ర్యం తర్వాత:

స్వాతంత్ర్యం తర్వాత, వృద్ధులకు రక్షణ కల్పించే సంస్థలు మరియు ఏజెన్సీల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగింది. 1986-87 నివేదిక ప్రకారం, ఆ సమయంలో ఈ సంస్థలు దేశంలోని మొత్తం వృద్ధుల సంఖ్యలో దాదాపు 0.4% మంది అవసరాలను తీర్చేవి.

భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేకంగా స్థాపించబడిన కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఉన్నాయి. ఈ ఏజెన్సీలలో హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా (1948), ఏజ్ కేర్ ఇండియా (1980) చాలా ప్రసిద్ధి చెందినవి.

హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా:

దీనిని 1980లో హెల్ప్ డి ఏజ్ ఆఫ్ UK ఏర్పాటు చేసింది. MM సబర్బాల్ హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా మరియు హెల్ప్ ఏజ్ ఇంటర్నేషనల్ రెండింటికి చైర్మన్‌గా ఉన్నారు. ఇది ప్రధాన నిధుల సేకరణ ప్రయత్నంగా పాఠశాల విద్య సమయం నిధుల

సేకరణ కార్యక్రమంతో ప్రారంభమైంది. వీడియో ఫిల్మ్లు, ఆడియో-విజువల్స్, అడ్వర్టైజ్మెంట్లు, స్పాన్సర్డ్ ఈవెంట్లు మొదలైనవాటిని ఉపయోగించడం వంటి వనరుల సమీకరణ కార్యకలాపాలకు ఇది ప్రధానమైనది.

ఇది 23 ప్రాంతీయ కార్యాలయాలతో దేశంలోనే అతిపెద్ద స్వచ్ఛంద సంస్థ, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి నామమాత్రపు గ్రాంట్లు పొందుతోంది. ఇది ప్రైవేట్ మరియు ప్రభుత్వ రంగాల నుండి విద్యార్థులు మరియు యువజన సంస్థలను ప్రేరేపించడం ద్వారా మరియు ఫ్లాగ్లు మరియు గ్రీటింగ్ కార్డ్లను విక్రయించడం ద్వారా సేకరించిన స్వచ్ఛంద నిధులపై నడుస్తుంది. వృద్ధుల సంక్షేమంలో ఇతర స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం ప్రాథమిక దృష్టి. పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కేంద్రాలు కూడా ఉన్నాయి, ఇక్కడ అది తన సిబ్బందికి వయస్సు కారులో శిక్షణ ఇస్తుంది. ఇది UN కు గుర్తింపు పొందింది మరియు హెల్ప్ డి ఏజ్, UK తో దగ్గరి అనుబంధం కలిగి ఉంది, ఇది హెల్ప్ ఏజ్ ఇంటర్నేషనల్ వ్యవస్థాపక సభ్యుడు. ఇది ఇప్పటివరకు 1,600 ప్రాజెక్టులకు రూ.130 కోట్లు. 1998-99లో, ఇది 190 ప్రాజెక్టులకు రూ.13 కోట్లు. దీని మొబైల్ మెడికేర్ యూనిట్లు (MMUలు) వృద్ధులు తమ ఆరోగ్యాన్ని చూసుకోవడంలో చురుకైన పాత్రను పోషించేలా ఇతరులను ప్రోత్సహిస్తాయి. 95 MMUలు ప్రస్తుతం మురికివాడలు, పునరావాస కాలనీలు మరియు పరిసర గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న లక్షలాది మంది వృద్ధులకు ఉచితంగా మందులు, కౌన్సెలింగ్ మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణను అందిస్తున్నాయి. 1998-1999లో, హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా MMU ప్రాజెక్ట్పై రూ.1 కోటి.

ఏజ్ కేర్ ఇండియా-1980:

ఏజ్ కేర్ ఇండియా అనేది 1980వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడిన స్వచ్ఛంద సంస్థ, దీని ప్రధాన కార్యాలయం న్యూఢిల్లీలో ఉంది. దీని ప్రధాన లక్ష్యాలు మరియు ఉద్దేశ్యాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

- అ) ఇది 50 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులకు నివాస, నివాస మరియు సంస్థాగత సేవల ద్వారా సహాయం చేయాలని మరియు వారికి విద్య, వినోదం మరియు సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు ఆధ్యాత్మిక సేవలను అందించాలని ఉద్దేశించింది.
- ఆ) ఇది వృద్ధుల వైద్య సేవలను, పార్ట్ టైమ్ ఉద్యోగాన్ని వారి ఆదాయానికి అనుబంధంగా ఏర్పాటు చేస్తుంది మరియు పర్యటనలు, తీర్థయాత్రలు మొదలైన వాటిని నిర్వహిస్తుంది.
- ఇ) పన్నులు, సుంకాలు ఆస్తి, పెన్షన్ మరియు వృద్ధుల ఇతర ఆర్థిక మరియు ఆర్థిక అవసరాల కోసం ప్రొఫెషనల్ కన్సల్టింగ్ సేవలను ఏర్పాటు చేయడానికి ఇది ప్రయత్నిస్తుంది.
- ఈ) వృద్ధుల సమస్యపై పరిశోధనలు, అధ్యయనాలు నిర్వహించాలని భావిస్తోంది.
- ఉ) యువ మరియు పాత తరం మధ్య మంచి అవగాహన మరియు సామాజిక ఏకీకరణ కోసం తగిన వాతావరణాన్ని సృష్టించడం దీని లక్ష్యం.

ఏజ్ కేర్ ఇండియా యొక్క వివిధ కార్యక్రమాలు:

వృద్ధుల సేవకు కట్టుబడి ఉన్న ఏజ్ కేర్ ఇండియా సంస్థ కొన్ని సామాజిక-సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది, వాటిలో ఈ క్రింది వాటిని గమనించవచ్చు.

- అ) లైబ్రరీ, రీడింగ్ రూమ్, రిసార్చ్ హౌస్లు మరియు వివిధ వినోద కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం.

- అ) గ్రామంలోని వృద్ధులందరి సంరక్షణ కోసం ఒక గ్రామాన్ని దత్తత తీసుకోవడం.
- ఇ) వృద్ధాప్య వితంతువులు, వితంతువులు, ఒంటరి వ్యక్తుల కోసం తక్కువ ఖర్చుతో గృహాలను నిర్మించడం మరియు వారి ఆహారం మరియు దుస్తులు ఉచితంగా అందించడం
- ఈ) వృద్ధులు మరియు ముఖ్యంగా వ్యాధిగ్రస్తుల ప్రయోజనం కోసం మొబైల్ వైద్య సేవ మరియు ఉచిత వైద్య చికిత్స శిబిరాలను ఏర్పాటు చేయడం.
- ఉ) బహిరంగ చర్చలు, చర్చలు, ప్రసంగాలు, టీవీ చర్చలు మొదలైన వాటి ద్వారా వృద్ధాప్య సమస్యలు మరియు వృద్ధుల వాస్తవ సమస్యల గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం.

వృద్ధులకు సంబంధించిన సమస్యలను తగ్గించడానికి కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు అఖిల భారత స్థాయిలో పనిచేస్తున్నాయి. వీటిలో కొన్ని ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

భారత్ పెన్షనర్స్ సమాజ్:

దీని ప్రధాన కార్యాలయం న్యూఢిల్లీలో ఉంది మరియు 1960వ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది. ఇది కేంద్ర మరియు పాక్షిక రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంస్థలకు చెందిన పెన్షనర్లకు నోడల్ పాయింట్‌గా పనిచేస్తుంది. ఇది వివిధ ఫోరమ్‌లలో వృద్ధాప్య పింఛనుదారులు మరియు ఇతర సీనియర్ సిటిజన్‌లు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులను హైలైట్ చేస్తుంది మరియు తగిన అధికారులతో చర్చలు జరపడం ద్వారా దాని సభ్యుల మనోవేదనలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఇది పెన్షనర్లు మరియు ఇతర వృద్ధ పౌరుల సమస్యలపై దృష్టి సారించడానికి ఆవర్తన సెమినార్లు మరియు సమావేశాలను నిర్వహిస్తుంది. సమాజ్ పేద పెన్షనర్లకు దాని బాగా డబ్బున్న పెన్షనర్ సభ్యుల నుండి విరాళాల ద్వారా సృష్టించబడిన దయగల నిధి ద్వారా సహాయం చేస్తుంది. సమాజ్ నిర్దేశించిన విధానం ప్రకారం పింఛనుదారులందరూ సంస్థలో సభ్యులు కావడానికి అర్హులు (శంకర్‌దాస్, 2000).

కారిటాస్ ఇండియా:

ఇది CARITAS ఇంటర్నేషనల్ సభ్యుడు. ఇది కార్థలిక్ బిషప్స్ కాన్ఫరెన్స్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క అధికారిక జాతీయ స్థాయి సంస్థ. జబ్బుపడినవారు, వికలాంగులు, వికలాంగులు, నిరుపేదలు మరియు వృద్ధుల సంరక్షణను ప్రోత్సహించడం దీని లక్ష్యం (శంకర్‌దాస్, 2000).

ఇండియన్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ రిటైర్డ్ పర్సన్స్:

బొంబాయిలో దాని ప్రధాన కార్యాలయాన్ని కలిగి ఉంది, ఇది సభ్యత్వ రుసుములు, విరాళాలు, ప్రభుత్వం నుండి గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ ద్వారా నిధులు సమకూరుస్తుంది మరియు పదవీ విరమణ చేసిన వ్యక్తుల సంక్షేమం కోసం అనేక రకాల కార్యక్రమాలను చేపడుతుంది. సమాజంలో పదవీ విరమణ పొందిన వ్యక్తులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను వివరించడానికి అధికారులతో క్రమం తప్పకుండా చర్చలు మరియు చర్చలు నిర్వహిస్తుంది. ఇది పదవీ విరమణ పొందిన వ్యక్తులందరికీ మరియు 60 ఏళ్లు పైబడిన వారికి తన సభ్యత్వాన్ని తెలిచింది. ఇది త్రైమాసిక బులెటిన్‌ని అందజేస్తుంది మరియు బొంబాయిలో చక్కగా అమర్చబడిన లైబ్రరీని కలిగి ఉంది. ఇది ఇప్పుడు దాని సభ్యులకు సామాజిక-వైద్య మరియు ఆర్థిక సహాయం అందించే ప్రాజెక్ట్‌లో పని చేస్తోంది (శంకర్‌దాస్, 2000).

ది ఏజ్ వెల్ ఫౌండేషన్:

సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ మద్దతుతో ఢిల్లీలో 6 ఏప్రిల్ 1999న అధికారికంగా ప్రారంభించబడింది, ఇది జీవితకాల సభ్యత్వాన్ని అందించడం ద్వారా క్లబ్ వలె పనిచేస్తుంది. ఒక వ్యక్తికి లేదా వృద్ధ దంపతులకు రూ. 5000. పిల్లలు, ప్రత్యేకించి NRI లు వారి తల్లిదండ్రులను క్లబ్ కు స్పాన్సర్ చేయవచ్చు, ఇది ప్రధానంగా వ్యవస్థీకృత సహాయం లేని ప్రత్యేక వృద్ధుల సమస్యలతో సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. న్యాయ సహాయం, ఆర్థిక సలహా, అంబులెన్స్ సేవ, పెన్షన్ సమస్యలతో సహాయం, ఆస్తి వన్ను నోటీసు, సంపద / ఆదాయ పన్ను మదింపు ఆదేశాలు మొదలైన వాటి నుండి వృద్ధుల కోసం ఏర్పాటు చేయబడిన సేవలు. ఫౌండేషన్ సబ్-స్ట్రెబర్ పై స్థిరమైన టారిఫ్ ను విధిస్తుంది, ఉపయోగం యొక్క ఫ్రీక్వెన్సీని బట్టి ప్రతి నెలా బిల్ చేయబడుతుంది. ఇది వృద్ధుల కోసం ఉపాధి మార్పిడిని నిర్వహిస్తుంది, హెల్ప్ లైన్, సామాజిక సేవ కోసం పెద్దలను స్వచ్ఛంద సేవకులుగా కలిగి ఉంటుంది మరియు ఇతర తోటి సీనియర్ సిటిజన్లతో పరస్పర చర్య చేయడానికి ఒక వేదికను అందిస్తుంది. ఏజ్ వెల్ ఫౌండేషన్, వృత్తిపరమైన సేవల ఖర్చులను వసూలు చేస్తున్నప్పుడు, సభ్యులు వారి నిర్దిష్ట సమస్యలను తగ్గించడానికి 'సరైన' మూలాధారాలను యాక్సెస్ చేయడంలో సహాయపడటంలో వారధిగా పనిచేస్తుంది (శంకర్ దాస్, 2000).

19.3. వృద్ధుల సేవ కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థలు:

ప్రభుత్వ సంస్థలతో పాటు, అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలు కూడా భారతదేశంలోని వృద్ధుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి అనేక చర్యలు తీసుకుంటాయి. స్వాతంత్ర్యానికి ముందు కూడా కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా వృద్ధుల ప్రయోజనాలను కాపాడే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఉదాహరణకి,

- ☛ ది ఫ్రెండ్ ఇన్ నీడ్ సొసైటీ-1840, (బెంగళూరు) వృద్ధులకు, బలహీనులకు మరియు అనాథలకు రక్షణ కల్పించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తోంది.
- ☛ డేవిడ్ సాసన్ ఇన్ ఫర్మ్ ఆశ్రమం-1865, (పూనా) అనేది పూనాలో నిర్ణయమైన, వికలాంగులు మరియు నిస్సహాయులైన వృద్ధులకు వసతి మరియు ఇతర అవసరమైన సహాయం అందించడానికి చేసిన మరొక ప్రయత్నం.
- ☛ 20వ శతాబ్దపు ప్రారంభంలో, ఇలాంటి మరికొన్ని సంస్థలు ఉనికిలోకి వచ్చాయి, వాటిలో ప్రస్తావించదగినవి
- ☛ అశక్త ఆశ్రమం-1912, సూరత్,
- ☛ గ్రాంట్ గోవన్ మెమోరియల్ హోమ్ సొసైటీ-1940, న్యూఢిల్లీ, మరియు
- ☛ సేవా సదన్-1940, లక్నో

ఈ సంస్థల ప్రత్యేకత ఏమిటంటే, వారు వృద్ధులకు మరియు అనాథలకు రక్షణ కల్పించడమే కాకుండా, వినోదం మరియు వైద్య సహాయంతో పాటు కొన్ని చేతిపనులు, వైపుణ్యాలు మరియు గృహ పరిశ్రమలలో శిక్షణ కూడా ఇస్తున్నారు.

- ☛ “ఆరామ్ ఘర్” (1910) పేరుతో మరొక సంస్థ మొదట్లో హైదరాబాద్ లో ప్రభుత్వంచే నిర్వహించబడినప్పటికీ, తరువాత దానిని 1957వ సంవత్సరంలో “ఇండియన్ కాన్సర్నేషన్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్” ఆండ్రోప్రదేశ్ యూనిట్ కు అప్పగించారు. అటువంటి రకం ‘పంజాబ్, కేరళ మరియు సికింద్రాబాద్ వంటి ఇతర ప్రాంతాలలో కూడా ఆరామ్ ఘర్లు స్థాపించబడ్డాయి.

19.4. కొన్ని ఇతర స్వచ్ఛంద సంస్థలు దీని కోసం పనిచేస్తున్నాయి:

వృద్ధాప్యం:

అ) లిటిల్ సిస్టర్స్ ఆఫ్ ది పూర్:

ఒక ఫ్రెంచ్ ఆధారిత సంస్థ 1882వ సంవత్సరంలో కలకత్తాలో తన మొదటి శాఖను ప్రారంభించింది, ఆ తర్వాత కర్ణాటకలో ఉన్న 4 యూనిట్లతో సహా దేశంలో మరో 12 యూనిట్లను స్థాపించింది. ఈ నాలుగు శాఖలు వృద్ధుల సేవలో ఉన్నాయి.

ఆ) నైటింగేల్స్ మెడికల్ ట్రస్ట్:

1998వ సంవత్సరంలో బెంగళూరులో స్థాపించబడిన ఈ ఆర్గనైజేషన్ వృద్ధులకు వైద్య సహాయం అందించాలని భావిస్తోంది. ట్రస్ట్ క్రింది రెండు యూనిట్లు లేదా శాఖల ద్వారా పనిచేస్తుంది.

నైటింగేల్స్ ఎల్డర్స్ ఎన్రిచ్మెంట్ సెంటర్-(NEEC):

ఈ శాఖ బెంగళూరు నగరంలోని మల్లేశ్వరం ప్రాంతంలో ఉంది మరియు ఇది వృద్ధుల కోసం డే కేర్ సెంటర్ లాగా పనిచేస్తుంది. వృద్ధులకు వైద్య సేవలను అందించడం, వారి శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్యాన్ని కాపాడటం దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

వృద్ధుల హెల్ప్లైన్ 1090:

పోలీసు శాఖ సహకారంతో ఆకస్మిక ఆపదలో ఉన్న వృద్ధులకు తక్షణ సహాయం అందించడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. “పెద్దల హెల్ప్లైన్-1090” ద్వారా సంస్థను సంప్రదించిన వృద్ధులను రక్షించడానికి ఇది నడుస్తుంది.

నైటింగేల్స్ మెడికల్ ట్రస్ట్ తన ఇతర సేవా ప్రాజెక్ట్ల ద్వారా కూడా సేవా కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తోంది - ‘నైటింగేల్స్ లైఫ్ సేవింగ్ సర్వీసెస్’, నైటింగేల్స్ లైఫ్ సేవర్స్ క్లబ్, నైటింగేల్స్ ప్రాజెక్ట్ ఫర్ ది అర్బన్ పూర్, మరియు మొదలైనవి.

19.5. విలక్షణమైన సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల ఏర్పాటు:

ఒక సాధారణ సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ మొదట్లో 5 నుండి 10 మంది వ్యక్తులు కలిసినప్పుడే రూపుదిద్దుకుంటుంది. ప్రారంభించడానికి, వారు పరస్పర ఆసక్తి ఉన్న విషయాలను చర్చిస్తారు. వారి సంఖ్య క్రమంగా పెరగడం మొదలవుతుంది మరియు తరువాత వారు ఎవరినైనా ఆహ్వానించడం ప్రారంభిస్తారు, మొదట్లో ఆరోగ్య విషయాలపై ఉపన్యాసం ఇవ్వడానికి మరియు తరువాత ఆసక్తి ఉన్న ఇతర విషయాలపై. క్రమంగా ఇతర సంస్థలతో పరిచయం ఏర్పడి వాటి కార్యకలాపాలతో పాటు సభ్యత్వాలు కూడా పెరుగుతాయి. సభ్యుల అనుభవాల గురించి మౌత్ ఫుల్ సెషన్లు ఇతరులను ఆకర్షిస్తుంది మరియు ఇలాంటి కార్యకలాపాలలో వారిని ప్రేరేపిస్తుంది.

ఇలాంటి సంస్థలు మరిన్ని వచ్చినప్పుడు వారి సంఖ్య క్రమంగా పెరగడం ప్రారంభమవుతుంది. అటువంటి సంస్థల యొక్క ఏకకీర్తి పరిపాలనను నిర్ధారించడానికి ఇప్పటికే ఉపయోగకరమైన మార్గదర్శక వుస్తకాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. తగిన సమయంలో అటువంటి సంస్థలు చట్టం క్రింద ఇతర అధికారాలను ప్రారంభించడానికి నమోదు చేసుకోవాలి. అటువంటి సంస్థల సమూహం కోసం అపెక్స్ బాడీని ఏర్పాటు చేయడం అవసరం మరియు ప్రోత్సహించబడాలి. ఢీమ్ ఇలా ఉండాలి.

కలిసి ఉండటం మంచి ప్రారంభం. కలిసి ఉండటం ప్రగతి మరియు కలిసి పనిచేయడం విజయం.

19.6 సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల కార్యకలాపాల గోళం:

సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్లు సాధారణ పద్ధతిలో పనిచేయడం ప్రారంభించిన తర్వాత వారి కార్యకలాపాలు పెరుగుతాయి మరియు మార్పులకు లోనవుతాయి. ప్రారంభంలో కార్యకలాపాలు వారి సంబంధిత సభ్యుల ప్రయోజనం కోసం పరిమితం చేయబడ్డాయి. నిర్ణీత సమయంలో వారు తమ కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో ఇతర సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం సామాజిక వెంచర్గా కార్యక్రమాలను చేపడతారు. ఇది మన గ్రంథాలలో మరియు సంప్రదాయాల ప్రకారం మళ్ళీ సముచితంగా ప్రస్తావించబడింది. “మీ జ్ఞానాన్ని, అనుభవాన్ని, సమయాన్ని మరియు శారీరక ప్రయత్నాలను ఇతరులతో పంచుకోవడం వాటిని మెరుగుపరుస్తుంది మరియు అదనంగా మీకు ఆనందాన్ని ఇస్తుంది” అని మా బోధన చెబుతోంది. తదుపరి పేరాగ్రాఫ్లలో చూపిన విధంగా కార్యకలాపాలను సమూహపరచవచ్చు.

సాధారణ కార్యకలాపాలు:

ఈ కార్యకలాపాలు సాధారణంగా వారి స్వంత సభ్యుల ప్రయోజనం కోసం పరిమితం చేయబడ్డాయి. ప్రతి సభ్యుడు సంవత్సరానికి రెండుసార్లు నిబద్ధత ప్రమాణం చేయాలి, అది చదవగలదు,

“నేను-సభ్యుడు-సీనియర్ సిటిజెన్స్ సంస్థలు నా కుటుంబం పట్ల నా బాధ్యతలతో పాటు, నా సామాజిక బాధ్యతలను నేను గుర్తించాను మరియు నేను క్రమం తప్పకుండా చేస్తాను నా సమయం, కృషి మరియు సాధ్యమైతే వస్తుపరమైన సహాయం, ఇతర సీనియర్ సిటిజన్ల సంక్షేమం కోసం అందుబాటులో ఉంది”. వారి కార్యకలాపాలు క్రింది వాటిని కలిగి ఉండవచ్చు.

నెలవారీ ప్రోగ్రామ్లు:

వారు ప్రతి నెలలో ముందుగా నిర్ణయించిన రోజులలో కనీసం రెండు గంటలపాటు ప్రతి నెలలో కనీసం రెండుసార్లు సమావేశం కావాలి. ఈ సమావేశాలలో కింది ప్రోగ్రామ్లు చేర్చబడవచ్చు, ఇవన్నీ సీనియర్ సిటిజన్ల జీవన నాణ్యతను ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడతాయి:

1. ఆరోగ్య విషయాలపై ఉపన్యాసాలు మరియు ప్రదర్శనలు
2. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు
3. సభ్యుల అభిప్రాయాల వ్యక్తీకరణలు
4. తాత్విక ఉపన్యాసాలు
5. ఇతర ఆసక్తికర విషయాలపై చర్చలు
6. వృద్ధులకు ఆసక్తిపై ఇతర విషయాలపై ఉపన్యాసాలు
7. తేలికపాటి వినోదం మొదలైనవి.

సామాజిక సందర్శనలు:

మతపరమైన ప్రాముఖ్యత కలిగిన కొన్ని సంబంధిత రోజులు మరియు ఇతర సందర్శనలను కలిసి జరుపుకోవచ్చు, ఇది పరస్పర చర్చలను ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు ఒకరినొకరు బాగా అర్థం చేసుకోవడంలో సహాయపడుతుంది.

పిక్చిక్లు మరియు విహారయాత్రలు:

ఇవి వ్యక్తులను మరింత దగ్గరకు చేర్చి, వారి ఇష్టాలు - అయిష్టాలు, సంతోషం లేని క్షణాలు పంచుకోవడంలో సహాయపడే ముఖ్యమైన కార్యకలాపాలు మరియు వారి మధ్య భావోద్వేగ మద్దతును కనుగొనేలా చేస్తాయి.

వార్షిక గెట్ - టుగెదర్:

ఇవి వివిధ పోటీలను నిర్వహించడానికి అలాగే వ్యక్తిగత ప్రతిభను ప్రదర్శించడానికి మరియు సభ్యుల మధ్య విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడానికి అవకాశాలు సహాయపడతాయి.

నెలవారీ బులెటిన్లు:

ఈ కార్యచరణ అనేక విధాలుగా సహాయపడుతుంది. రాబోయే నెలలో సహాయపడే ప్రోగ్రామ్ల వివరాలను తెలియజేయడమే కాకుండా, మునుపటి నెలలో ప్రోగ్రామ్ల సహాయం గురించి సంక్షిప్తంగా తెలియజేయండి. వారు చాలా ఉపయోగకరమైన సమాచారాన్ని సభ్యులకు తెలియజేయగలరు మరియు వ్యాసాలు వ్రాయడానికి మరియు వారి అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించడానికి వారికి అవకాశం ఇస్తారు. నేను పొందాలనుకుంటున్న అనేక విషయాలు ఉన్నాయి, అయితే కొందరు కొన్ని వస్తువులను పారవేయాలని కోరుకుంటారు. అటువంటి విషయాలలో పరస్పరం చేరుకోవడానికి ఈ బులెటిన్ అనువైన మాధ్యమంగా ఉంటుంది.

19.7. సామాజిక ఆధారిత కార్యక్రమాలు:

ఈ కార్యక్రమాలు ప్రతిఒక్కరి కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి, ప్రత్యేకించి సంస్థ యొక్క కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో నివసించే వృద్ధులందరికీ మరియు ప్రత్యేకించి వారి కదలికలకు ఆటంకం మరియు వారి ఇళ్లకు లేదా వారి మంచాలకు కూడా పరిమితం చేయబడిన వారి కోసం. ఈ కార్యక్రమాలు సమాజంలోని వివిధ వయసుల మధ్య పరస్పర చర్యకు వేదికను కూడా అందిస్తాయి. ఈ కార్యకలాపాలను కింద జాబితా చేయవచ్చు.

మనం ఒకరికొకరు సహాయం చేద్దాం: ఈ ప్రణాళిక ప్రకారం ప్రతి సభ్యుడు తన సొంత ఇంటికి సమీపంలో నివసించే వృద్ధులను గుర్తించి, వారి కదలికలకు ఆటంకం కలిగి ఉంటారని భావిస్తున్నారు. సభ్యుడు అటువంటి వృద్ధులకు ప్రతి వారం అరగంట సమయం ఇస్తారు. కేవలం సహవాసం ఇవ్వడం, వారి ఆరోగ్యం గురించి ఆరా తీయడం, వారి కోసం చదవడం, వారి కోసం చిన్న చిన్న పనులు చేయడం మొదలైనవి అలాంటి వారికి తాము ఇప్పటికీ సమాజంలో భాగమేననే భావనను కలిగిస్తాయి.

కౌన్సెలింగ్ కేంద్రాలు:

కుటుంబ సామరస్యాన్ని కాపాడుకోవడం, ఆర్థిక నిర్వహణ, గృహ అవసరాలు, వీలునామాలు తయారు చేయడం, చట్టపరమైన విషయాలు మరియు అనేక ఇతర గృహ సమస్యలు సభ్యుల నుండి విశ్వసనీయమైన సలహాదారులు అందుబాటులో ఉంటే పరిష్కరించబడతాయి. ఈ ప్రయోజనం కోసం గొప్ప శిక్షణ పొందిన వారికి తగిన అర్హత కలిగిన సభ్యులు.

వృద్ధుల కోసం డే కేర్ సెంటర్లు:

వృద్ధులు తమకు నచ్చిన కార్యకలాపంలో మునిగి తేలుతూ రోజు సమయాన్ని గడపగలిగే ప్రదేశం, పిల్లలకు క్రెచెస్ లాగా, ప్రత్యేకించి కదలికలు పరిమితం చేయబడిన వృద్ధులకు ఉపయోగపడతాయి. వారి బంధువుల ద్వారా కేంద్రం. చిన్న

నివాస స్థలాలు ఉన్నవారికి మరియు ఇంట్లోని యువకులందరూ బిజీగా ఉండే వారికి, ఇవి చాలా ఉపయోగకరమైన సౌకర్యంగా ఉంటాయి. వృద్ధులు తమ వయస్సు వారి సహవాసాన్ని పొందవచ్చు మరియు యువ తరాల వారికి అవసరమైన స్వేచ్ఛ లభిస్తుంది. ప్రతి సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ వారు ఈ ప్రయోజనం కోసం ప్రాంగణాన్ని కలిగి ఉంటే స్వచ్ఛంద ప్రాతిపదికన దీన్ని అమలు చేయవచ్చు. ఈ విషయంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలు సహాయం చేయగలవు. దశలవారీగా కేంద్రాల్లో సౌకర్యాలు పెంచవచ్చు. ఇవి సీనియర్ సిటిజన్స్ హోమ్ల కంటే బాగా సంపాదన మరియు కుటుంబ వ్యవస్థను కాపాడుకోవడానికి కూడా సహాయపడతాయి.

రోగుల కోసం మెడికల్ ఎక్స్‌ప్‌మెంట్ సెంటర్లు:

వీటిని ఎంపిక చేసిన ఆసుపత్రులు మరియు ఆపరేషన్ ప్రాంతంలోని మెడికల్ స్టోర్లలో అందించవచ్చు. అనారోగ్యం సమయంలో తక్కువ వ్యవధిలో అవసరమైన వైద్య పరికరాలను తక్కువ వ్యవధిలో అందుబాటులో ఉంచవచ్చు, తక్కువ అద్దెకు అందుబాటులో ఉంచవచ్చు. ఇది చాలా మందికి ఆసుపత్రిలో చేరకుండా ఉండేందుకు సహాయపడుతుంది, క్రచెస్, వాకర్స్, వాటర్/ఎయిర్ బెడ్లు, పోర్టబుల్ ఆక్సిజన్ పరికరాలు మొదలైన వాటిని ఈ పథకం కింద అందుబాటులో ఉంచవచ్చు.

వాలంటీర్ సపోర్ట్ గ్రూప్లు:

ఈ సభ్య స్వయంసేవకుల బృందం వారి కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో ఒంటరిగా లేదా వారి జీవిత భాగస్వాములతో కలిసి ఉంటున్న వృద్ధులను గుర్తించి, వారు నిర్వహించలేని స్థితిలో ఉన్న ఏవైనా సంఘటనలను ఎదుర్కోవడానికి వారికి 24 గంటలూ మద్దతునిస్తుంది. ఈ ప్రయోజనం కోసం సరైన రికార్డును నిర్వహించవచ్చు మరియు సంప్రదింపు ఫోన్ నంబర్లను మార్పిడి చేసుకోవచ్చు.

వినియోగదారుల అవగాహన కేంద్రం:

సీనియర్ సిటిజన్లు కొన్ని సమయాల్లో కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో నివసించడం వలన అజ్ఞానం కారణంగా వారి బకాయిలను కోల్పోయే బాధితులు కావచ్చు. వాలంటీర్ సభ్యులచే నిర్వహించబడే ఇటువంటి కేంద్రం అటువంటి విషయాలలో ఉపశమనం కలిగిస్తుంది.

సీనియర్ సిటిజన్స్ ఫోరమ్:

ఈ కార్యకలాపం సమాజంలోని వివిధ వయోవర్గాల మధ్య పరస్పర చర్చలు, ఆందోళన కలిగించే విషయాలపై చర్చలు, సామాజిక ఆసక్తి మరియు సీనియర్ సిటిజన్లతో బహిరంగ సంభాషణను నిర్వహించడం ద్వారా వారి సంక్షేమాన్ని ప్రభావితం చేసే అనేక ఇతర అంశాలపై తగిన వేదికను అందిస్తుంది. స్థానిక ప్రభుత్వ అధికారులు.

దబ్బు సంపాదన కార్యకలాపాలు:

వీటిలో కిరాణా దుకాణం మొదలైన సహకార వ్యాపారాలు, సాంకేతిక సలహా సేవలు, పార్ట్ టైమ్ వర్క్ సర్వీసెస్, శిక్షణ పొందిన సభ్యులచే నిర్వహించబడే హెల్పింగ్ థెరపీ కేంద్రాలు, సమాచార బ్రోచర్లు / మ్యాప్ల ప్రచురణ మొదలైనవి ఉన్నాయి.

స్లమ్ ఏరియాల స్వీకరణ:

అక్కడ నివసిస్తున్న సీనియర్ సిటిజన్లకు సహాయక సేవలను నిర్వహించడానికి ఆపరేషన్ ప్రాంతంలోని స్లమ్

ఎరియాను దత్తత తీసుకోవచ్చు. సీనియర్ సిటిజన్లకు ఉపశమనం కలిగించడంతో పాటు సామాజిక సామరస్యాన్ని నిర్ధారించడంలో ఇది చాలా వరకు దోహదపడుతుంది.

పాలనలో భాగస్వామ్యం:

సంస్థ పోలీసు శాఖతో సహా స్థానిక అధికారులకు సహాయం చేయగలదు. శారీరక శ్రమ చేయలేని వారిలో కొందరు కలం పట్టుకుని వార్తా పత్రికలు, మ్యాగజైన్లు మరియు ప్రభుత్వ అధికారులతో తమ అభినందనలు మరియు ఆందోళనలను వ్యక్తం చేయవచ్చు. కొందరు ప్రజా ప్రయోజనాల ఆందోళనలను హైలైట్ చేయడానికి శాంతియుత ప్రదర్శనలు నిర్వహించవచ్చు.

వార్షిక ప్రత్యేక సంచికల ప్రచురణ:

వార్షిక ప్రత్యేక సంచికలో వృద్ధులకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన సమస్యలపై సమాచారాన్ని చేర్చవచ్చు. అటువంటి సమస్యలను సూచన కోసం ఉంచవచ్చు. వారు అభిరుచులు, ఆరోగ్యం, స్థానికులు ఎవరు, ప్రాంతం, మ్యాప్ వంటి విషయాలను కవర్ చేయగలరు మరియు అటువంటి మెటీరియల్ సాధారణ ప్రజలకు కూడా ఉపయోగపడుతుంది. ఇది ఫైనాన్స్ కు కూడా మూలం కావచ్చు.

కమ్యూనిటీ లివింగ్ను ప్రోత్సహించండి:

ఒంటరిగా లేదా వారి జీవిత భాగస్వాములతో నివసించే వారికి గృహ సమస్యలు అలాగే ఆర్థిక ఒత్తిడులను అధిగమించడానికి, ఒక అపార్ట్మెంట్ను సారూప్యత గల వ్యక్తులు పంచుకోవడం ఒక మార్గం. ఇద్దరు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ జంటలు తమ వనరులను సమకూర్చుకోవచ్చు మరియు కలిసి ఉండగలరు. ఇది శారీరకంగా మరియు మానసికంగా ఒకరికొకరు మద్దతు ఇవ్వడానికి కూడా సహాయపడుతుంది. సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్లు సారూప్యత ఉన్న వ్యక్తులు ఒకరితో ఒకరు సన్నిహితంగా ఉండే అవకాశాన్ని అందిస్తాయి.

19.8. సందర్భాలలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు:

సభ్యులు మరియు సంబంధిత ఇతరుల ప్రయోజనం కోసం ఈ కార్యక్రమాలు ఎప్పటికప్పుడు చేపట్టవచ్చు మరియు ఈ క్రింది వాటిని కలిగి ఉండవచ్చు.

ఆరోగ్య శిబిరాలు:

మెడికల్ చెక్ప్ల కోసం వీటిని ఎప్పటికప్పుడు నిర్వహించవచ్చు; నిర్దిష్ట చికిత్సా విధానాలు; OPD విధానాలుగా నిర్వహించబడే కంటి మరియు ఇతర ఆపరేషన్లు; యోగా, ధ్యానం మరియు తాత్విక ఉపన్యాసాలు మరియు ఇలాంటి ఇతర కార్యకలాపాలకు బోధించడం.

వర్క్ షాప్లు:

కొన్సెలింగ్ టెక్నిక్లలో సీనియర్ సిటిజన్స్ వాలంటీర్లకు శిక్షణ ఇవ్వడం ఇందులో ఉంటుంది. ఆక్యుప్రెషర్ & రేకి మొదలైన సంపూర్ణ చికిత్స పద్ధతులుబీ కంప్యూటర్ శిక్షణ; యోగా; ప్రాణాయామం మందులు మొదలైనవి,

సెమినార్లు మరియు కాన్ఫరెన్స్లు:

కొత్త ఆలోచనలు, పద్ధతులు మరియు విధానాల గురించి తెలుసుకున్నప్పుడు జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడంలో

ఇటువంటి కార్యకలాపాలను నిర్వహించడం అనేక మార్గాల్లో సహాయపడుతుంది. ఎంచుకున్న సబ్జెక్టులలో ఆరోగ్యం, కుటుంబ సమైఖ్యత, సామాజిక సామరస్యం, సంస్కృతి మరియు జ్ఞానం ఉండాలి. నిర్వహించిన సెమినార్లు మరియు సమావేశాల ఆధారంగా సాంకేతిక నివేదికలను ప్రసారం చేయడం చాలా అవసరం.

జెరోంటాలజీ మరియు జెరియాట్రీక్స్ పై పరిశోధన ప్రాజెక్టులు:

డేటా బేస్ ను రూపొందించడానికి మరియు జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి తగిన ప్రోగ్రామ్లను చేపట్టడానికి క్లిష్టమైన ప్రాంతాలను గుర్తించడానికి ఆధారిత సర్వేలు అవసరం. అకాడెమీ ఆఫ్ సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్స్ సెంటర్ ఫర్ జెరోంటాలజీ మరియు ఎల్డర్లీ మెడిసిన్ వంటి తగిన సలహా సామర్థ్యాలను కలిగి ఉన్న అపెక్స్ బాడీలు అటువంటి అధ్యయనాలను చేపట్టడానికి గొప్ప సహాయంగా ఉంటాయి.

మానవ వనరుల సదుపాయం:

ఎప్పుడైనా అవసరమైనప్పుడు వాలంటీర్లు లేదా సాంకేతికంగా అర్హత కలిగిన మానవ శక్తిని అటువంటి ప్రాజెక్టులలో పండితులకు సహాయం చేయడానికి అందుబాటులో ఉంచవచ్చు.

అవేర్నెస్ డ్రెవ్లు:

సీనియర్ సిటిజన్ల కారణాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఎప్పటికప్పుడు అవగాహన మరియు ప్రమోషన్ డ్రెవ్లను చేపట్టవచ్చు, దీని కోసం అన్ని మీడియా సాధనాలను ఉపయోగించుకోవచ్చు. పదవీ విరమణ కోసం ప్రణాళిక వేయవలసిన అవసరాన్ని క్రింది తరానికి తెలియజేయడం కూడా అవసరం.

సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్స్ అపెక్స్ బాడీస్:

కార్యకలాపాల సమన్వయాన్ని నిర్ధారించడానికి మరియు సంబంధిత స్థాయిలలో ప్రభుత్వం మరియు ప్రత్యేకించి సీనియర్ సిటిజన్ల మధ్య లింక్ గా పనిచేయడానికి సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల అపెక్స్ బాడీలను కలిగి ఉండటం చాలా అవసరం. ఈ అపెక్స్ బాడీలు నగరం / పట్టణం, జిల్లా, రాష్ట్ర మరియు జాతీయ స్థాయిలో ఆదర్శంగా ఉండాలి. ఈ బాడీలను సీనియర్ సిటిజన్ల తరపున ఒత్తిడి గ్రూపులుగా కూడా పరిగణించవచ్చు. సందర్భానుసారంగా వారి కార్యకలాపాలను జాబితా చేయవచ్చు:

- ☛ అనుభవ మార్పిడి, వనరుల భాగస్వామ్యం మొదలైన వాటికి తగిన కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం ద్వారా సీనియర్ సిటిజన్స్ సంస్థల మధ్య ఐక్యతను ఏర్పరచండి.
- ☛ అటువంటి అన్ని సంస్థల కార్యకలాపాల సమన్వయం.
- ☛ జెరియాట్రీక్స్ మరియు జెరోంటాలజీలో పరిశోధన ప్రాజెక్టులను చేపట్టండి.
- ☛ స్టడీ సర్కిల్లు, లెక్చర్లు, సెమినార్లు మొదలైన వాటి కోసం సబ్జెక్టులను సూచించండి.
- ☛ వృద్ధుల కారణాన్ని ప్రోత్సహించే సాహిత్యాన్ని రూపొందించండి మరియు ప్రచురించండి.
- ☛ అన్ని స్థాయిల పరిపాలన మరియు ప్రాజెక్టులలోని డీలింగ్ కార్యాలయాలతో కమ్యూనికేషన్ ను ఏర్పాటు చేయండి మరియు సీనియర్ సిటిజన్లకు సంబంధించిన పాయింట్లను కొనసాగించండి.

- పరిశ్రమ మరియు వాణిజ్య సంస్థలతో లింక్లను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా అవసరమైన సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం రెండవ కెరీర్ల అవకాశాలను పరిశీలించడంతోపాటు ఎంపిక చేసిన ప్రాంతాల్లో వృద్ధుల కోసం డే కేర్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడంలో సహాయాన్ని అన్వేషించడం.
- షాడో క్యాబినెట్లను సృష్టించండి మరియు ప్రత్యేకంగా 'వృద్ధాప్యంపై కార్యాచరణ ప్రణాళిక' అమలులో సంబంధిత స్థాయిలలో ఉత్పాదక సూచనలను చేయడం ద్వారా పాలనకు సహాయం చేయండి.

19.9. సారాంశం:

భారతదేశంలో 12 మిలియన్ల మంది అంధులైన వృద్ధులు ఉన్నారు. 80% మంది వృద్ధులు కంటిశుక్లం సంబంధిత అంధత్వంతో బాధపడుతున్నారు, ఇది చికిత్స చేయదగినది. దాదాపు 69 మిలియన్ల మంది వృద్ధులు నేడు అసంఘటిత రంగంలో ఉన్నారు మరియు ముఖ్యంగా మధ్య ఆదాయ వర్గానికి చెందినవారు, దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన లేదా అంతకంటే పైన ఉన్న మూడింట ఒక వంతు మంది, దుస్థితికి గురవుతున్నారు. ప్రభుత్వేతర సంస్థలు ఈ వృద్ధులకు ఆదాయ ఉత్పత్తి మరియు పునరావాస ప్రాజెక్టుల ద్వారా సహాయం చేస్తాయి. ఒక సాధారణ సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ మొదట్లో 5 నుండి 10 మంది వ్యక్తులు కలిసినప్పుడే రూపుదిద్దుకుంటుంది. ప్రారంభించడానికి, వారు పరస్పర ఆసక్తి ఉన్న విషయాలను చర్చిస్తారు. వారి సంఖ్య క్రమంగా పెరగడం మొదలవుతుంది మరియు తరువాత వారు ఎవరినైనా ఆహ్వానించడం ప్రారంభిస్తారు, మొదట్లో ఆరోగ్య విషయాలపై ఉపన్యాసం ఇవ్వడానికి మరియు తరువాత ఆసక్తి ఉన్న ఇతర విషయాలపై. స్థానిక స్థాయిలో 30 %చీ+౫%లు ఉన్నాయి. హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా జాతీయ స్థాయిలో వృద్ధులలో 220 ప్రాజెక్టులను కలిగి ఉంది. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత, వృద్ధులకు రక్షణ కల్పించే సంస్థలు మరియు ఏజెన్సీల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగింది.

1986-87 నివేదిక ప్రకారం, ఆ సమయంలో ఈ సంస్థలు దేశంలోని మొత్తం వృద్ధుల సంఖ్యలో దాదాపు 0.4% మంది అవసరాలను తీర్చేవి. భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం ప్రత్యేకంగా స్థాపించబడిన కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఉన్నాయి. ఈ ఏజెన్సీలలో హెల్ప్ ఏజ్ ఇండియా (1948), ఏజ్ కేర్ ఇండియా (1980) చాలా ప్రసిద్ధి చెందినవి. ప్రభుత్వ సంస్థలతో పాటు, అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలు కూడా భారతదేశంలోని వృద్ధుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి అనేక చర్యలు తీసుకుంటాయి. స్వాతంత్ర్యానికి ముందు కూడా కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా వృద్ధుల ప్రయోజనాలను కాపాడే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ప్రారంభంలో కార్యకలాపాలు వారి సంబంధిత సభ్యుల ప్రయోజనం కోసం పరిమితం చేయబడ్డాయి. నిర్ణీత సమయంలో వారు తమ కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో ఇతర సీనియర్ సిటిజన్ల కోసం సామాజిక వెంచర్గా కార్యక్రమాలను చేపడతారు. ప్రభుత్వ సంస్థలతో పాటు, అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలు కూడా భారతదేశంలోని వృద్ధుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి అనేక చర్యలు తీసుకుంటాయి. స్వాతంత్ర్యానికి ముందు కూడా కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా వృద్ధుల ప్రయోజనాలను కాపాడే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కార్యక్రమాలు ప్రతి ఒక్కరి కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి, ప్రత్యేకించి సంస్థ యొక్క కార్యకలాపాల ప్రాంతంలో నివసించే వృద్ధులందరికీ మరియు ప్రత్యేకించి వారి కదలికలకు ఆటంకం మరియు వారి ఇళ్లకు లేదా వారి మంచాలకు కూడా పరిమితం చేయబడిన వారి కోసం.

ఈ కార్యక్రమాలు సమాజంలోని వివిధ వయసుల మధ్య పరస్పర చర్యకు వేదికను కూడా అందిస్తాయి. కార్యకలాపాల సమన్వయాన్ని నిర్ధారించడానికి మరియు సంబంధిత స్థాయిలలో ప్రభుత్వం మరియు ప్రత్యేకించి సీనియర్ సిటిజన్ల మధ్య

లింక్ గా పనిచేయడానికి సీనియర్ సిటిజన్స్ ఆర్గనైజేషన్ల అపెక్స్ బాడీలను కలిగి ఉండటం చాలా అవసరం. ఈ అపెక్స్ బాడీలు నగరం / పట్టణం, జిల్లా, రాష్ట్ర మరియు జాతీయ స్థాయిలో ఆదర్శంగా ఉండాలి. ఈ బాడీలను సీనియర్ సిటిజన్స్ తరపున ఒత్తిడి గ్రూపులుగా కూడా పరిగణించవచ్చు.

19.10. కీలక పదాలు:

- 1) స్వచ్ఛంద సంస్థలు
- 2) వినోదం
- 3) కౌన్సెలింగ్
- 4) వృద్ధాప్య సంరక్షణ
- 5) మానసిక సంరక్షణ

19.11. సమానా ప్రశ్నలు:

- 1) వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థల పాత్రను వివరించండి?
- 2) వృద్ధులుగా పని చేస్తున్న వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థల గురించి చర్చించాలి?

19.12. ఆధార గ్రంథాలు:

1. బక్లి, HS (1987): వృద్ధులకు సేవలను అందించడానికి ఒక విధానం. ML శర్మ మరియు TM డాక్ (Eds.) ఏజింగ్ ఇండియా: ఛాలెంజ్ టు ది సొసైటీ, ఢిల్లీ, అజంతా పబ్లికేషన్స్.
2. బోస్, AB (1988): భారతదేశంలో వృద్ధుల కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు. AB Bose మరియు KD గ్యాంగ్రేడ్ (Eds.) ది ఏజింగ్ ఇన్ ఇండియా: సమస్యలు మరియు సంభావ్యతలు. న్యూ ఢిల్లీ, అభినవ్ పబ్లికేషన్స్.
3. గోఖలే, SK, పండిట్, N. మరియు రాజ్, R. (1994): భారతదేశం, న్యూయార్క్, ఐక్యరాజ్యసమితి, ఆసియన్ పాపులేషన్ స్టడీస్ సిరీస్ లో వృద్ధుల ఆర్థిక సామర్థ్యం మరియు స్థానిక స్థాయి విధాన అభివృద్ధి.
4. పింట్, AS మరియు ప్రకాష్, IJ (1991) : లైఫ్ క్వాలిటీ ఆఫ్ ది ఏజ్డ్: ఎల్డర్లీ కేర్ ఎట్ హోమ్ మరియు ఇన్స్టిట్యూషన్స్. IJ ప్రకాష్ (Ed.) లో నాణ్యత వృద్ధాప్యం: సేకరించిన పత్రాలు, వారణాసి: అసోసియేషన్ ఆఫ్ జైరోంటాలజీ, ఇండియా.
5. సోమావత్, GS (1991): భారతదేశంలో జనాభా మరియు ఆరోగ్యం: విధాన దృక్పథాలు. TM డాక్ (Ed.) సోషియాలజీ ఆఫ్ హెల్త్ ఇన్ ఇండియా, జైపూర్, రావత్ పబ్లికేషన్స్.

- ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం - 20

జెరోంటాలజీ రంగంలో సోషియాలజీ మరియు ప్రొఫెషనల్ సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్

20.0. లక్ష్యం:

ఈ పాఠం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం జెరోంటాలజీ రంగంలో ప్రొఫెషనల్ సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్‌ను అర్థం చేసుకోవడం.

విషయ క్రమం:

- 20.1. పరిచయం
- 20.2. వృద్ధాప్యం యొక్క భావన
- 20.3. జెరోంటాలజీ యొక్క కొన్ని రచనలు
- 20.4. ప్రాక్టీస్ చేయడానికి జెరోంటాలజీలో స్కోప్ మరియు సవాళ్లు
- 20.5. జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ మరియు సోషియాలజీ ప్రాక్టీస్
- 20.6. జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క మార్గదర్శక సూత్రాలు
- 20.7. సారాంశం
- 20.8. కీలక పదాలు
- 20.9. నమూనా ప్రశ్నలు
- 20.10. ఆధార గ్రంథాలు

20.1. పరిచయం:

జెరోంటాలజీ అనే పదం గ్రీకు పదం “గెరాస్” నుండి ఉద్భవించింది, దీని అర్థం “వృద్ధాప్యం” మరియు ‘లోగోలు’ విషయం యొక్క అధ్యయనాన్ని సూచిస్తుంది. జెరోంటాలజీ అనే పదం చాలా విస్తృతమైనది మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక, సామాజిక-ఆర్థిక మరియు శారీరక అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. సోషల్ జెరోంటాలజీ అనేది వ్యక్తి మరియు సమాజం మధ్య పరస్పర సంబంధానికి సంబంధించినది. Gerontology, వృద్ధాప్యం యొక్క అధ్యయనం, సైన్స్ మరియు వృత్తులలో ప్రధాన దృష్టి కేంద్రంగా మారింది. పెరుగుతున్న ఆయుర్దాయం మరియు తగ్గుతున్న జననాల రేటుతో, జనాభా వృద్ధులవుతోంది. భారతీయ సంస్కృతి, అనేక ఇతర ఆసియా సంస్కృతుల వలె, పుత్ర భక్తిని నొక్కి చెప్పింది. తల్లిదండ్రులను దేవతలుగా గౌరవించాలన్నారు. తన తల్లిదండ్రులను గౌరవించడం మరియు చూసుకోవడం కొడుకు యొక్క విధిగా పరిగణించబడింది. 2000 BC సమయంలో, మొదటి చట్టాన్ని అందించిన మను వృద్ధుల పట్ల సమాజం యొక్క బాధ్యతల గురించి మాట్లాడాడు. దీర్ఘాయువులో నాటకీయ పెరుగుదల ప్రపంచవ్యాప్తంగా కమ్యూనిటీల ‘బూడిద’కి దారితీసింది. ఆచరణాత్మకంగా ప్రతి దేశంలో, వృద్ధుల నిష్పత్తి క్రమంగా పెరుగుతోంది. ఇంటర్వ్యూ, కౌన్సెలింగ్ మరియు సలహా రంగాలలో జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ, PG మరియు UG స్థాయిలలో, కేస్‌వర్క్, గ్రూప్ వర్క్ మరియు కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజేషన్ అనే మెథడ్స్ పేపర్‌లలో ఈ అంశాన్ని ప్రవేశపెట్టడం మరొక సూచన. వృద్ధులకు. సామాజిక కార్య దృక్పథంతో సామాజిక కార్య దృక్పథంలో జీవన విర్వాట్లు, అవసరాలు, వృద్ధుల పట్ల ప్రతికూల దృక్పథాలు మరియు

సమస్యల గురించి క్షుణ్ణంగా అర్థం చేసుకోవడానికి జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ను సోషల్ వర్క్లో స్పెషలైజేషన్గా ఏర్పాటు చేయడం చాలా అవసరం. వృద్ధుల సమస్యలు మరియు ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధాప్యాన్ని కాపాడతాయి. జెరోంటాలజీ యొక్క ఈ ఐదు స్కోప్లను కేవలం మల్టీడిసిసిప్లినరీగా సూచించవచ్చు. ఎందుకంటే ఇందులో అనేక ఉప-క్షేత్రాలు, అలాగే మనస్తత్వ శాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రం ఉన్నాయి. జెరోంటాలజీ రంగం సాపేక్షంగా ఆలస్యంగా అభివృద్ధి చెందిన అధ్యయన రంగం. Gerontological సామాజిక కార్యకర్తలు గ్రామీణ వృద్ధుల సంరక్షణలో గుర్తించవలసి వస్తే, వృద్ధుల ప్రక్రియ మరియు అది శారీరక, మానసిక మరియు సామాజిక సంబంధమైన సారూప్యతలను ఒక సమాచారం ఉన్న సామాన్యుడు అర్థం చేసుకోవడం కంటే ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందాలి. పై అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ను సోషల్ వర్క్లో స్పెషలైజేషన్గా పరిచయం చేయాల్సిన అవసరం చాలా ఉంది, తదనంతరం జెరోంటాలజీ విభాగంలో ఇది దోహదపడుతుంది, ఎందుకంటే ఇది బహుళ-క్రమశిక్షణగా పరిగణించబడుతుంది, అనేక రంగాల నుండి అత్యుత్తమ శాస్త్రాన్ని ఆకర్షిస్తుంది. సామాజిక కార్యకర్తల పాత్రలో సామాజిక కార్యకర్తలు వృద్ధులకు అవగాహన కల్పించడంలో, చట్టాన్ని రూపొందించడంలో మరియు సామాజిక విధానాన్ని రూపొందించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు.

20.2. వృద్ధాప్యం యొక్క భావన:

కంఫర్ట్ (1956) ప్రకారం, వృద్ధాప్యాన్ని జీవి యొక్క ప్రవర్తనలో మార్పుగా పరిగణిస్తుంది, ఇది కాలక్రమానుసారం వయస్సు పెరుగుదలతో వస్తుంది మరియు ఫిట్నెస్ మరియు మనుగడ కోసం సర్దుబాటు తగ్గడానికి దారితీస్తుంది. వృద్ధాప్యం లేదా వృద్ధాప్యం అనే పదాన్ని నిర్వచించడం కష్టం. పరిశోధకులు జీవ మరియు శారీరక, మానసిక, సామాజిక మరియు కాలక్రమ లక్షణాల ఆధారంగా నిర్వచించారు. ఎమోటెడ్ ఇన్ సైమన్ బిహేవియర్ (1972) ఆలోచనల ప్రకారం, అమెరికన్ వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్త లాస్సోయింగ్, వృద్ధాప్యాన్ని అననుకూలమైన, ప్రగతిశీల మార్పుల ప్రక్రియగా నిర్వచించారు, సాధారణంగా పరిపక్వత తర్వాత స్పష్టంగా కనిపించడం మరియు వ్యక్తి మరణంలో స్థిరంగా ముగుస్తుంది.

టిబ్బిటిన్ (1954, P. 279) ప్రకారం, వృద్ధాప్యం అనేది జీవించడం మరియు పిల్లలను కనడం వంటి సాంప్రదాయ వయోజన పాత్రలను పూర్తి చేసిన పెరుగుతున్న వ్యక్తుల యొక్క మనుగడగా నిర్వచించబడింది.

న్యూగార్డెన్ (1982, PP: 323-331) ప్రకారం, వృద్ధాప్యం అనేది శరీరం యొక్క నిర్మాణం మరియు పనితీరు మరియు వ్యక్తి యొక్క సర్దుబాటులో మార్పుల సమూహం. వృద్ధాప్యంలో భద్రత, బలహీనమైన ఆరోగ్యం, ఒంటరితనం, నిస్పృహ, దృఢమైన వైఖరులు మరియు శారీరక మరియు మానసిక శక్తులను అనుభూతి చెందడం వంటి లక్షణాలు ఉంటాయి. వృద్ధాప్యాన్ని అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన రీతిలో నిర్వచించడం అంత సులభం కాదు. వృద్ధాప్యం అనే ఆలోచన ఒక వ్యక్తితో పాటు సమూహం అర్థాన్ని కూడా కలిగి ఉంటుంది. నిర్దిష్ట పనులు, పాత్రలు లేదా సంబంధాల కోసం వ్యక్తి తనను తాను తగినంత వయస్సులో ఉన్నాడని, లేదా కాదని నిర్ధారించుకోవచ్చు. ప్రతిబింబాలు అతని స్వంత మానసిక స్థితి. సొసైటీకి దాని స్వంత మానసిక స్థితి ఉండవచ్చు. సమాజం పాతతనానికి దాని స్వంత ప్రమాణాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు మరియు వివిధ సంస్థాగత మరియు నియమావళి సమూహాల ద్వారా సభ్యులకు తెలియజేయవచ్చు.

బెకర్ యొక్క ఆలోచనలలో (1959, PP. 9-10) వృద్ధాప్య సమస్యకు రెండు రకాల విధానాలు ఉన్నాయి, అవి అంతర్జాత మరియు బాహ్యమైనవి. కణజాల కారకం క్రమంగా సెల్యులార్ పనితీరును తగ్గిస్తుంది మరియు మరణానికి

దారితీసే వ్యక్తికి ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వ్యాధులు వచ్చే స్థితికి నిరోధకతను కలిగిస్తుందని ఎండోజెనెస్ పాఠశాల విశ్వసిస్తుంది. వృద్ధాప్యం మరణానికి అంగీకరించబడిన కారణం కాదు. కానీ పాథాలజిస్టులు ఎటువంటి వ్యాధులను కనుగొనలేని సందర్భాలలో, సెల్యులార్ పనితీరు మరియు సామర్థ్యం వారు జీవితాన్ని నిలబెట్టుకోలేని స్థాయికి తగ్గిపోయిందని భావించబడుతుంది. Crandall (1980) ప్రకారం వృద్ధాప్య ప్రక్రియ చాలా నెమ్మదిగా మరియు క్రమంగా ఉంటుంది. వృద్ధాప్య ప్రక్రియ అనేది పట్టుకోవడం, నెరిసిన జుట్టు, బైఫోకల్స్ ధరించడం వంటి గుర్తించదగిన ప్రభావాలను ఉత్పత్తి చేసే వరకు వ్యక్తులు సామాజికంగా వృద్ధులుగా నిర్వచించబడరు. ఇది వృద్ధాప్యం నుండి మరణం తప్ప మరొకటి కాదు.

20.3. జెరోంటాలజీ యొక్క కొన్ని రచనలు:

పదిహేడవ శతాబ్దంలో శాస్త్రీయ యుగం యొక్క ఆగమనం ఈ పూర్వ సంప్రదాయాలను మార్చింది మరియు వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క ప్రాతిపదికగా పాత క్రమబద్ధమైన పరిశీలనను ముందుకు నెట్టింది.

అవుట్లెట్ (1835) ఈ పదం యొక్క ప్రస్తుత అర్థంలో మొదటి వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్త. ఫ్రాన్సిస్ గాల్టన్ ఈ రంగంలో తదుపరి ముఖ్యమైన పరిశోధకుడు. మానవ లక్షణాలు వయస్సుతో తేడాలను ఎలా చూపిస్తాయో అతను ప్రదర్శించాడు. అతని తరువాత, చాలామంది వృద్ధాప్యాన్ని మరింత వివరంగా అధ్యయనం చేయడం ప్రారంభించారు.

హాల్ (1922) వృద్ధుల మత విశ్వాసాలు మరియు మరణ భయాన్ని అధ్యయనం చేసింది. ప్రజలు పెద్దయ్యాక మతపరమైన ఆసక్తులలో లేదా మరణ భయంలో పెరుగుదలను చూపించాల్సిన అవసరం లేదని అతను కనుగొన్నాడు.

ఓస్లర్ (1920) వృద్ధాప్యానికి శరీరంలోని రక్తనాళాల స్థితికి దగ్గరి సంబంధం ఉందని కనుగొన్నాడు. అతని ప్రకారం, మెదడులో వయస్సు మార్పులు ధమనులు గట్టిపడటం వలన సంభవిస్తాయి.

పావ్లోవ్ (1928) వృద్ధ జంతువులలో కండిషనింగ్ చిన్నవాటిలో కండిషనింగ్ నుండి భిన్నంగా ఉందని మరియు వృద్ధుల ప్రతిస్పందనలు విలువ దశను చూపించాయని కనుగొన్నారు.

20.4. ప్రాక్టీస్ చేయడానికి జెరోంటాలజీలో స్కోప్ మరియు సవాళ్లు:

వృద్ధాప్య రంగంలో సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి సోషల్ వర్క్ స్కూల్స్ మరియు డిపార్ట్మెంట్లు సామర్థ్యాన్ని పెంచడం. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు జెరోంటాలజీ రంగంలో దేశంలోని ప్రోగ్రామ్లు మరియు సేవల పరిధిని బహిర్గతం చేస్తున్నారు. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు సేవా వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేసే వృద్ధుల ప్రస్తుత మరియు ఉద్భవిస్తున్న విధాన సమస్యలను బహిర్గతం చేస్తున్నారు. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు పని చేసే వృద్ధులకు నైపుణ్యం మరియు జ్ఞానాన్ని పెంపొందించడానికి అవకాశాలను అందిస్తున్నారు. వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయాలంటే జాలి, అభ్యాసం ఉండాలి.

వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడానికి విద్యాపరంగా మరియు వృత్తిపరంగా జ్ఞానంపై ఆధారపడిన వివిధ సామాజిక పని నైపుణ్యాలు ఉన్నాయి, అవి సామాజిక పని వృత్తికి సహాయపడే కొత్త వాస్తవాలను పొందాలి. జెరోంటాలజీ రంగంలో సామాజిక కార్యకర్తలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధుల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే మరియు వృద్ధుల ఆరోగ్యవంతమైన జీవితాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రత్యేక చట్టాలు, విధానాలను రూపొందించడం మరియు సామాజిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం గురించి సామాజిక కార్యకర్త తప్పనిసరిగా అవగాహన కలిగి ఉండాలి. అదనంగా, వారు వృద్ధాప్య ప్రక్రియ మరియు వృద్ధులకు సంబంధించిన సమస్యల గురించి తప్పనిసరిగా తెలుసుకోవాలి. వృద్ధుల సంరక్షకులు క్లయింట్లు మరియు వారి

హక్కులను సమర్థించే బలమైన న్యాయవాదుల కోసం వనరులను యాక్సెస్ చేయడంలో నైపుణ్యం కలిగి ఉంటారు.

జెరోంటాలజీ యొక్క ఈ ఐదు స్కోప్లను కేవలం మల్టీడిసిప్లినరీగా సూచించవచ్చు. ఎందుకంటే ఇందులో అనేక ఉప-క్షేత్రాలు, అలాగే మనస్తత్వ శాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రం ఉన్నాయి. జెరోంటాలజీ రంగం సాపేక్షంగా ఆలస్యంగా అభివృద్ధి చెందిన అధ్యయన రంగం. దీని అర్థం ఇది ఇటీవలి అధ్యయన రంగం. ఇది అవసరమైన నిర్మాణ మరియు సంస్థాగత మద్దతు లేకపోవడం సాధ్యపడింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, పారిశ్రామిక అనంతర పాశ్చాత్య దేశాలలో వృద్ధుల జనాభాలో విపరీతమైన పెరుగుదల జెరోంటాలజీని అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న అధ్యయన రంగంగా మార్చింది. ప్రస్తుతం, జెరోంటాలజీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా చాలా మందికి బాగా చెల్లించే రంగం.

జెరోంటాలజీ యొక్క శాఖలు: పైన చర్చించిన దాని పరిధిలో పొందుపరచబడిన జెరోంటాలజీ యొక్క శాఖలు క్రిందివి.

బయో-జెరోంటాలజీ:

ఇది వృద్ధాప్యం యొక్క జీవ ప్రక్రియను అధ్యయనం చేసే జెరోంటాలజీ యొక్క ఉప-రంగం. ఇది మానవ వృద్ధాప్యాన్ని బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి జీవ వృద్ధాప్యం, కారణాలు, ప్రభావాలు మరియు మెకానిజంలపై ఇంటర్ డిసిప్లినరీ పరిశోధనతో కూడి ఉంటుంది. లియోనార్డ్ హేస్లిక్ వంటి కొంతమంది బయోజెరోంటాలజిస్టులు, వృద్ధాప్యం అనేది మనం నియంత్రించలేని జీవ ప్రక్రియ అని చూపించడానికి పనిచేశారు. వీరిని కన్స్ట్రెయిన్డ్ బయోజెరోంటాలజిస్టులు అని కూడా అంటారు. ఆయుర్దాయం 85 సంవత్సరాల వయస్సులో గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంటుందని వారు అంచనా వేశారు (ఆడవారికి 88 మరియు పురుషులకు 52). ఈ గణాంకాలు స్థిరంగా లేనప్పటికీ, అవి పెరగడం లేదా తగ్గడం కొనసాగవచ్చు.

బయోమెడికల్ జెరోంటాలజీ:

దీనిని ప్రయోగాత్మక జెరోంటాలజీ లేదా జీవిత పొడిగింపు అని కూడా అంటారు. జీవిత పొడిగింపు అనేది బయోజెరోంటాలజీ యొక్క ఉప క్రమశిక్షణ, ఇది వయస్సు-సంబంధిత వ్యాధులను నయం చేయడం మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క అంతర్లీన ప్రక్రియలను చూపడం ద్వారా మానవులు మరియు జంతువులలో వృద్ధాప్యాన్ని నెమ్మదిగా, నిరోధించడానికి మరియు రివర్స్ చేయడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తుంది. కొంతమంది బయోజెరోంటాలజిస్టులు ఇంటర్మీడియట్ స్థానంలో ఉన్నారు, వృద్ధాప్యాన్ని తగ్గించే సాధనంగా వృద్ధాప్య ప్రక్రియను అధ్యయనం చేయడాన్ని నొక్కిచెప్పారు. గరిష్ట జీవితాన్ని మార్చలేమని వారు పేర్కొన్నారు.

మెడికల్ జెరోంటాలజీ:

వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క ఈ విభాగం వృద్ధాప్యం, వైద్య మరియు బయోజెరోంటాలజీ యొక్క జీవసంబంధమైన కారణాలు మరియు ప్రభావాలను అధ్యయనం చేస్తుంది, చాలా మంది శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్య పరిశోధనలో అత్యంత ముఖ్యమైన సరిహద్దుగా పరిగణించబడ్డారు (గ్రేసీయా 2010).

సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం:

ఇది వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క మల్టీడిసిప్లినరీ సబ్-ఫీల్డ్, ఇది పెద్దవారితో అధ్యయనం చేయడం మరియు పని చేయడంలో ప్రత్యేకత కలిగి ఉంటుంది. సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధులలో వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన విస్తృత

కారణాలపై అవగాహన కల్పించడం, పరిశోధించడం మరియు ముందుకు తీసుకెళ్లడం ద్వారా సమాచార ప్రదర్శనలు ఇవ్వడం, వృద్ధాప్య జనాభాకు సంబంధించిన పుస్తకాలు మరియు కథనాలను ప్రచురించడం, సంబంధిత చలనచిత్రాలు మరియు టెలివిజన్ ప్రోగ్రామ్లను రూపొందించడం మరియు కళాశాలలు మరియు విశ్వవిద్యాలయాలలో కొత్త గ్రాడ్యుయేట్లను తయారు చేయడం వంటి బాధ్యతలను కలిగి ఉంటారు.

20.5. జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ మరియు సోషియాలజీ ప్రాక్టీస్:

వృద్ధాప్య శాస్త్రంలో సామాజిక పని దోహదపడుతుంది, ఎందుకంటే ఇది బహుళ-క్రమశిక్షణగా పరిగణించబడుతుంది, అనేక రంగాల నుండి అత్యుత్తమ శాస్త్రాన్ని ఆకర్షిస్తుంది. వృద్ధాప్య రంగంలో నాలెడ్జ్ బేస్ చాలా వేగంగా పెరుగుతోంది. వృద్ధాప్యంతో కూడిన సామాజిక పనికి వృద్ధులతో కూడిన జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ కింద సామాజిక పని అభ్యాసానికి ప్రత్యేక సంబంధాన్ని కలిగి ఉన్న నాలుగు ప్రధాన విజ్ఞాన రంగాలు అవసరం.

1. వృద్ధాప్య ప్రక్రియ మరియు శారీరక మరియు సామాజిక పనితీరును ప్రభావితం చేసే మార్పుల గురించి జీవ, శారీరక మరియు వైద్య-సమాచారం.
2. సైకలాజికల్, కాగ్నిటివ్, ఎఫెక్టివ్ మరియు బిహేవియరల్ లెర్నింగ్ ప్యాటర్న్లు మరియు థియరీస్ ఆఫ్ పర్సనాలిటీ.
3. సామాజిక శాస్త్రం-వృద్ధుల స్థానాలు మరియు పాత్రలు, సమాజ సందర్భాలలో మరియు కుటుంబం మరియు సహచరులతో సంబంధాలు రెండింటిలోనూ మార్పులు.
4. ఆర్థికం- వృద్ధుల ఆదాయం తగ్గడం మరియు కొనుగోలు శక్తిలో మార్పు వృద్ధులను ప్రభావితం చేస్తుంది.

20.6. జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క మార్గదర్శక సూత్రాలు:

వృద్ధుల కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి సూత్రాలు ఐదు సమాహారంలో నిర్వహించబడ్డాయి:

- ☛ స్వాతంత్ర్యం
- ☛ పాల్గొనడం
- ☛ జాగ్రత్త
- ☛ స్వీయ పరిపూర్ణత
- ☛ పరువు

ప్రభుత్వం వారి నుండి తీసుకోవచ్చు మరియు క్రింది మార్గదర్శక సూత్రాలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు: వృద్ధుల శ్రేయస్సు కోసం జాతీయ విధానానికి మార్గనిర్దేశం చేసేందుకు, వారి అట్టడుగు స్థితిని ఎదుర్కోవడానికి మరియు వారి శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి. ఈ మార్గదర్శక సూత్రాలు జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్ కు కూడా చాలా ఉపయోగకరంగా ఉన్నాయి.

వృద్ధుల యొక్క సానుకూల అవగాహన:

వృద్ధాప్యం అనేది అభివృద్ధి దశ మరియు వ్యాధి లేదా సమస్య కాదు. వృద్ధుల అవసరాలు సాధారణంగా యువకులు (61-70), వృద్ధులు (71-80), చాలా పెద్దవారు (81+) వరకు మారుతూ ఉంటారు. చాలా మంది యువకులు-వృద్ధులు

అనధికారిక రంగంలో ఉత్పాదకత కలిగి ఉంటారు మరియు తరచుగా వారి మనుమలు లేదా వారి వృద్ధ తల్లిదండ్రుల సంరక్షణను అందిస్తారు. వృద్ధుల్లో ఎక్కువ మంది సమాజానికి ఉపయోగపడే సామర్థ్యం కలిగి ఉంటారు. అవి మానవ వనరులు మరియు ఆధారిత బాధ్యతలు కాదు. వారి సామర్థ్యాలను వారి శ్రేయస్సు కోసం మరియు సమాజం కోసం నిర్మాణాత్మకంగా ఉపయోగించాలి. విద్య మరియు ఉద్యోగాలలో వయో సంబంధ వివక్షను నిరోధించాలి. రీఎంప్లాయ్ మెంట్, ఫ్లెక్సిబుల్ వర్క్, సెకండ్ కెరీర్ మొదలైన వాటికి సంబంధించిన వ్యూహాలపై శ్రద్ధ అవసరం.

బలహీనమైన వృద్ధులకు చేరువ కావాలి:

వృద్ధులలో దుర్బలమైనవారు చాలా వృద్ధులు, వికలాంగులు మరియు ప్రాణాంతకంగా ఉన్నవారు, సంరక్షణ కోసం ఇతరులపై ఆధారపడతారు. భూమిలేని మరియు వలస; మరియు ఒంటరి, నిరుపేద మరియు సంస్థాగత. స్వచ్ఛంద సంస్థలు హాని కలిగించే వృద్ధులకు, ప్రత్యేకించి మహిళలకు అవగాహన లేని లేదా సంస్థలను యాక్సెస్ చేయలేని వారి కోసం ఔట్ రీచ్ ప్రోగ్రామ్లను కలిగి ఉండాలి.

వృద్ధుల హక్కులు:

వృద్ధులకు వారి ప్రాథమిక అవసరాలైన స్వీయ-పరిపూర్ణత, ఆరోగ్యం మరియు పోషకాహారం. పని మరియు ఆర్థిక భద్రత ఆస్తి మరియు గృహ చదువు కొనసాగిస్తున్నా, వినోదం మరియు చలనశీలత కుటుంబం మరియు సమాజ అవగాహన మరియు పరస్పర చర్య నిర్లక్ష్యం, హింస మరియు పేదరికం నుండి రక్షణబీ మరియు గౌరవంతో మరణం.

సహజ వ్యవస్థలుగా కుటుంబం మరియు సంఘం:

కుటుంబం మరియు సంఘం అనేది వృద్ధుల సహజ సహాయక వ్యవస్థలు, వీటిని బలోపేతం చేయాలి. కాబట్టి, సంస్థాగత సేవల కంటే సంస్థేతర సేవలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

వృద్ధుల నేపథ్యానికి సున్నితత్వం:

సెక్స్, వైవాహిక మరియు కుటుంబ స్థితి, నిషేధం / గ్రామీణ సందర్భం, అక్షరాస్యత మరియు విద్య, వ్యవస్థీకృత / అసంఘటిత జీవనోపాధి, మతం మొదలైనవాటికి సంబంధించి సమూహం యొక్క కూర్పుపై ఆధారపడి వృద్ధుల కోసం ప్రోగ్రామ్లను ప్లాన్ చేయాలి.

అవరోధ రహిత పర్యావరణం:

ప్రజా రవాణా, ప్రభుత్వ భవనాలు, మార్కెట్, బ్యాంకులు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు ఫిచ్చర్లు మరియు ఫర్నిచర్ వంటి భౌతిక నిర్మాణాల ప్రణాళిక వృద్ధుల కదలికను సులభతరం చేయడానికి అవరోధం లేకుండా ఉండాలి.

భాగస్వామ్య విధానం:

స్వచ్ఛంద సంస్థలు వారి కోసం విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల ప్రణాళిక, పర్యవేక్షణ మరియు మూల్యాంకనంలో వారి ఆసక్తికి అనుగుణంగా యువ వృద్ధులను మరియు వృద్ధులను భాగస్వామ్యం చేయడం ద్వారా భాగస్వామ్య విధానాన్ని అనుసరించాలి.

సోషల్ వర్క్ ప్రొఫెషన్ దాని చికిత్సా పద్ధతులైన కేస్ వర్క్, గ్రూప్ వర్క్, కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజేషన్ మరియు సోషల్

యాక్షన్ వంటి వాటిని కలిగి ఉంది. ఈ పద్ధతులు వృద్ధుల అవసరాలకు అనుగుణంగా ఉపయోగించబడతాయి మరియు ఏజెన్సీ విధానాల ద్వారా మార్గనిర్దేశం చేయబడతాయి, స్వచ్ఛంద, బ్యూరోక్రాటిక్ లేదా మతపరమైన సంస్థల ద్వారా సామాజిక సేవా సేవలు అందించబడతాయి. విధానాలు ఈ సంస్థలచే రూపొందించబడ్డాయి మరియు సంస్థల మార్గదర్శక తత్వాల ప్రకారం సేవలు అందించబడతాయి.

కేస్ వర్క్ అనేది వృద్ధాప్య సంస్థలో ఉపయోగించే సామాజిక పని యొక్క చాలా ముఖ్యమైన పద్ధతి. వృద్ధులకు నిరంతరం మానసిక మద్దతు అవసరం. వారి బంధువులు మరియు స్నేహితులతో సన్నిహితంగా ఉండటానికి వారికి సహాయపడటం సరైన మానసిక ఆరోగ్యాన్ని కలిగి ఉండటానికి సహాయపడుతుంది. క్లారిఫికేషన్, రిఫ్లెక్షన్ రీ-అస్యూరెన్స్ కేస్ వర్క్ టెక్నిక్స్ చాలా ఉపయోగకరంగా ఉన్నాయి. బద్ధకపు అలవాట్లు లేదా తగాదా స్వభావం కలిగిన వ్యక్తులు వివిధ సమూహ పని పద్ధతులను ఉపయోగించే సంస్థలలో సమూహ జీవితాన్ని కొనసాగించడానికి ఘర్షణ పద్ధతులను ఉపయోగించడం అవసరం.

వృద్ధుల సంఘానికి సామాజిక కార్య వృత్తి ఏమి అందించగలదో చూడటం ఇప్పుడు అవసరం. సామాజిక పని యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం ప్రజలు వారి సామాజిక పనితీరును మెరుగుపరచుకోవడం, అంటే వారి అహం సామర్థ్యానికి అనుగుణంగా వారి సామాజిక పాత్రలను నిర్వహించడం. ఒక ప్రధాన శక్తి ప్రజలకు సామాజికంగా సహాయపడే జీవిత పరిస్థితులు మరియు ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనే పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటుంది. సామాజిక పని వ్యక్తులు, సమూహాలు లేదా కమ్యూనిటీలు పర్యావరణ అవసరాలు మరియు డిమాండ్ల మధ్య సమతుల్యం చేయడంలో సహాయపడటానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

సామాజిక పని సామాజిక సంస్కరణల నుండి వ్యక్తిగత సహాయం వరకు విస్తృత పరిధిని కలిగి ఉంది. ఇది అనేక రకాల సేవలతో పాటు విధాన రూపకల్పన, ప్రజల మధ్య చెదిరిన సంబంధాల చికిత్స, సహాయం లేదా ఆదాయ ఉత్పత్తి కార్యకలాపాల ద్వారా ఆర్థిక సహాయం, సంక్షోభం మరియు ఒత్తిడి పరిస్థితులలో మద్దతుని అందిస్తుంది. సామాజిక కార్య ప్రక్రియ తప్పుగా పనిచేసే వ్యక్తులు లేదా సమూహాలు నుండి సరైన పనితీరును సాధించడంలో వారికి సహాయపడుతుంది. సామాజిక కార్య వృత్తి ద్వారా స్థిరంగా ఆమోదించబడిన మరియు మద్దతిచ్చే కేంద్ర విలువలలో ఒకటి, ప్రతి వ్యక్తి గౌరవించవలసిన స్వాభావిక గౌరవం కలిగిన ఒక ప్రత్యేకమైన వ్యక్తి. క్లయింట్ స్వీయ నిర్ణయ సూత్రం ప్రజల సహజమైన గౌరవంపై నమ్మకం నుండి ఉద్భవించింది. అనేక ప్రత్యామ్నాయాలు ఉండవచ్చునే నమ్మకం కూడా ఉంది.

సామాజిక కార్య వృత్తి పోషించగల ముఖ్యమైన పాత్ర సామాజిక న్యాయవాద పాత్ర. జీవిత బీమా పథకాలను సమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది. నిరుపేద వృద్ధుల కోసం ప్రభుత్వం నామమాత్రపు ప్రీమియంతో పాలసీని ప్రవేశపెట్టడం చాలా సంతోషకరం. పేద వర్గాలకు చెందిన వృద్ధులకు ఈ తరహా పథకాలు ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. సోషల్ వర్క్ యొక్క వృత్తి భారతదేశం అంతటా అమలు చేయడానికి న్యాయవాద పాత్రను పోషిస్తుంది. ప్రజలకు పెద్ద మొత్తంలో ఆదాయపు పన్ను ప్రయోజనాలు ఇవ్వాలి మరియు వారి స్వంత వృద్ధాప్యం కోసం నిధిని సృష్టించాలి.

పెద్ద దేవాలయాల ట్రస్టులు తమ ఆదాయంలో కొంత భాగాన్ని వృద్ధుల సేవల కోసం వెచ్చించేలా ప్రేరేపించడానికి మరో ముఖ్యమైన పాత్ర. శిక్షణ పొందిన సోషల్ వర్కర్స్ అసోసియేషన్ లేదా అసోసియేషన్ ఆఫ్ సూల్స్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్ ఇందులో చాలా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి.

వృద్ధాప్యం కోసం శ్రద్ధ వహించడం: వృద్ధాప్య శాస్త్ర సామాజిక పనికి సంబంధించిన చిక్కులు:

మానవజాతి చరిత్రలో అపూర్వమైన జనాభా ధోరణి ఉంది. దీర్ఘాయువులో నాటకీయ పెరుగుదల ప్రపంచవ్యాప్తంగా కమ్యూనిటీల 'బూడిద'కి దారితీసింది. ఆచరణాత్మకంగా ప్రతి దేశంలో, వృద్ధుల నిష్పత్తి క్రమంగా పెరుగుతోంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రతి నెల సగటున ఒక మిలియన్ మంది 60 మందిని దాటుతున్నారు (బ్యాంకులు, 1997). ఇది ఆధునిక శాస్త్రం మరియు వైద్యం యొక్క విజయంగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ దీర్ఘాయువుకు ఆందోళన కలిగించే మరో కోణం కూడా ఉంది. డోస్ పెరిగిన ఆయుర్దాయం అంటే మరింత దీర్ఘకాలిక మరియు వైకల్యం కలిగించే వ్యాధులు? వృద్ధాప్యంలో పెద్ద సంఖ్యలో వృద్ధులను ఆదుకోవడానికి మన సమాజాలు సిద్ధంగా ఉన్నాయా? ప్రపంచవ్యాప్తంగా జననాల రేటు క్షీణించడంతో, పెరుగుతున్న జనాభాపై ఆధారపడిన వర్గానికి మద్దతు ఇవ్వడానికి తగినంత మంది యువకులు ఉంటారా? మన సమాజాలలో పెరిగిన పట్టణీకరణ మరియు కుటుంబాల కేంద్రీకరణ వృద్ధుల జీవన విధానాన్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తుంది? భవిష్యత్ కుటుంబాల్లో విఫలమైన, వికలాంగులైన వృద్ధులకు దీర్ఘకాల సంరక్షణను ఎవరు అందిస్తారు, అవి చిన్నవిగా ఉండే అవకాశం ఉంది మరియు మహిళలు ఇంటి వెలుపల ఉపాధి పొందగలరు? 60 ఏళ్ల వయస్సు ఉన్న వ్యక్తులు చాలా వృద్ధుల (80 ఏళ్లు పైబడిన) కుటుంబ సభ్యులకు సంరక్షణ అందించడానికి బలవంతం చేయబడినప్పుడు ఏ విధమైన జీవన నాణ్యతను ఆశించవచ్చు? ఈ శతాబ్దపు మానవుల ఆయుష్షును గురించిన శుభవార్తలను పురికొల్పడానికి ఇటువంటి అనేక వేధించే ప్రశ్నలు.

వృద్ధాప్యం అనేది శారీరక, మానసిక, మార్పులను కలిగి ఉంటుంది, ఇది ఒక వ్యక్తి యొక్క సామర్థ్యాన్ని సమర్థవంతంగా మారుస్తుంది. వైవాహిక స్థితి మరియు పదవీ విరమణ పరంగా సామాజిక మార్పులు వ్యక్తి యొక్క స్థితి మరియు అధికారంలో మార్పుకు దారితీస్తాయి మరియు ఆర్థిక ఆధారపడటానికి దారితీస్తాయి. విఫలమైన ఆరోగ్యం, బలహీనమైన కార్యాచరణ సామర్థ్యం, వైద్యం, కుటుంబంలో ప్రతిష్ట మరియు అధికారం క్షీణించడం, పునరావాసం, ఇంట్లో నివసించే పిల్లలు, పెద్దలు మరియు సహచరుల మరణం మరియు సాంస్కృతిక విలువ తగ్గింపు కలిసి వృద్ధాప్యంలో శ్రేయస్సు యొక్క భావాన్ని తగ్గించడానికి కలిసి పనిచేస్తాయి. భారతదేశంతో సహా ఆగ్నేయ ప్రాంతాలలో, వృద్ధాప్యం అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆరోగ్య సమస్య. భారతదేశానికి, 1983 నుండి 1994 వరకు పురుషులకు 8 సంవత్సరాలు మరియు స్త్రీలకు 10 సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం పెరిగింది. UN మూలాధారాల ఆధారంగా, యోంగ్ (1996) ఆర్థరైటిస్, అధిక రక్తపోటు, పాదాల సమస్యలు, గుండె జబ్బులు మరియు కడుపు పూతల ఈ ప్రాంతంలో సాధారణ అనారోగ్యాలుగా నివేదించారు. ఈ ప్రాంతంలోని అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో పోలిస్తే, వృద్ధులలో అనారోగ్యం చాలా ఎక్కువగా ఉంది మరియు ఆరోగ్య సేవల వినియోగం చాలా తక్కువగా ఉంది. ఇతర దేశాలతో పోలిస్తే వృద్ధుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కార్యక్రమాలు చిన్నవి. భారతీయ అధ్యయనాలు వృద్ధాప్య జనాభాలో గణనీయమైన అనారోగ్యాన్ని చూపుతున్నాయి (ప్రకాష్ 1997). ఫ్రెత్రపాల్, సోనేజా మరియు వినోద్ కుమార్ (1996) 80 ఏళ్లు పైబడిన వారిలో 20.60% మంది అభిజ్ఞా బలహీనతను నివేదించారు, ఇది 70-79 సంవత్సరాల సమూహంలో 4.85% నుండి నాటకీయంగా పెరిగింది. అట్టిమర్స్ వ్యాధి ఒక ప్రధాన బలహీనపరిచే అనారోగ్యం 65 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్నవారిలో 2 నుండి 3% వరకు ప్రభావితమవుతుంది (రాజ్ కుమార్, సామ్యూల్ & సహా, 1996). ఇవి "మేము జీవితాన్ని సంవత్సరాలకు జోడించామా?" అనే ప్రశ్నను లేవనెత్తుతుంది.

ప్రాక్టీస్ చేయడానికి జెరోంటాలజీలో స్కీమ్ మరియు ఛాలెంజెస్:

వృద్ధాప్య రంగంలో సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి సోషల్ వర్క్ స్కూల్స్ మరియు డిపార్ట్మెంట్ల

సామర్థ్యాన్ని పెంచడం. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు జెరోంటాలజీ రంగంలో దేశంలోని ప్రోగ్రామ్లు మరియు సేవల పరిధిని బహిర్గతం చేస్తున్నారు. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు సేవా వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేసే వృద్ధుల ప్రస్తుత మరియు ఉద్భవిస్తున్న విధాన సమస్యలను బహిర్గతం చేస్తున్నారు. సోషల్ వర్క్ విద్యార్థులు పని చేసే వృద్ధులకు నైపుణ్యం మరియు జ్ఞానాన్ని పెంపొందించడానికి అవకాశాలను అందిస్తున్నారు.

వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయాలంటే జాలి, అభ్యాసం ఉండాలి. వృద్ధులతో కలిసి పనిచేయడానికి విద్యాపరంగా మరియు వృత్తిపరంగా జ్ఞానంపై ఆధారపడిన వివిధ సామాజిక పని నైపుణ్యాలు ఉన్నాయి. అవి సామాజిక పని వృత్తికి సహాయపడే కొత్త వాస్తవాలను పొందాలి. జెరోంటాలజీ రంగంలో సామాజిక కార్యకర్తలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తారు. వృద్ధుల జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే మరియు వృద్ధుల ఆరోగ్యవంతమైన జీవితాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రత్యేక చట్టాలు, విధానాలను రూపొందించడం మరియు సామాజిక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం గురించి సామాజిక కార్యకర్త తప్పనిసరిగా అవగాహన కలిగి ఉండాలి. అదనంగా, వారు వృద్ధాప్య ప్రక్రియ మరియు వృద్ధులకు సంబంధించిన సమస్యల గురించి తప్పనిసరిగా తెలుసుకోవాలి. వృద్ధుల సంరక్షకులు క్లయింట్లు మరియు వారి హక్కులను సమర్థించే బలమైన న్యాయవాదుల కోసం వనరులను యాక్సెస్ చేయడంలో నైపుణ్యం కలిగి ఉంటారు.

జెరోంటాలజీ యొక్క ఈ ఐదు స్కోప్లను కేవలం మల్టీడిసిప్లినరీగా సూచించవచ్చు. ఎందుకంటే ఇందులో అనేక ఉప-క్షేత్రాలు, అలాగే మనస్తత్వశాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రం ఉన్నాయి. జెరోంటాలజీ రంగం సాపేక్షంగా ఆలస్యంగా అభివృద్ధి చెందిన అధ్యయన రంగం. దీని అర్థం ఇది ఇటీవలి అధ్యయన రంగం. ఇది అవసరమైన నిర్మాణ మరియు సంస్థాత మద్దతు లేకపోవడం సాధ్యపడింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, పారిశ్రామిక అనంతర పాశ్చాత్య దేశాలలో వృద్ధుల జనాభాలో విపరీతమైన పెరుగుదల జెరోంటాలజీని అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న అధ్యయన రంగంగా మార్చింది. ప్రస్తుతం, జెరోంటాలజీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా చాలా మందికి బాగా చెల్లించే రంగం.

జెరోంటాలజీ యొక్క శాఖలు:

పైన చర్చించిన దాని పరిధిలో పొందుపరచబడిన జెరోంటాలజీ యొక్క శాఖలు క్రిందివి:

బయో-జెరోంటాలజీ :

ఇది వృద్ధాప్యం యొక్క జీవ ప్రక్రియను అధ్యయనం చేసే జెరోంటాలజీ యొక్క ఉప-రంగం. ఇది మానవ వృద్ధాప్యాన్ని బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి జీవ వృద్ధాప్యం, కారణాలు, ప్రభావాలు మరియు మెకానిజమ్లపై ఇంటర్ డిసిప్లినరీ పరిశోధనతో కూడి ఉంటుంది. లియోనార్డ్ హేప్లిక్ వంటి కొంతమంది బయోజెరోంటాలజిస్టులు, వృద్ధాప్యం అనేది మనం నియంత్రించలేని జీవ ప్రక్రియ అని చూపించడానికి పనిచేశారు . వీరిని కన్స్ట్రెటివ్ బయోజెరోంటాలజిస్టులు అని కూడా అంటారు. ఆయుర్దాయం 85 సంవత్సరాల వయస్సులో గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంటుందని వారు అంచనా వేశారు (ఆడవారికి 88 మరియు పురుషులకు 52). ఈ గణాంకాలు స్థిరంగా లేనప్పటికీ. అవి పెరగడం లేదా తగ్గడం కొనసాగవచ్చు.

బయో-మెడికల్ జెరోంటాలజీ:

దీనిని ప్రయోగాత్మక జెరోంటాలజీ లేదా జీవిత పొడిగింపు అని కూడా అంటారు. జీవిత పొడిగింపు అనేది బయోజెరోంటాలజీ యొక్క ఉప క్రమశిక్షణ, ఇది వయస్సు-సంబంధిత వ్యాధులను నయం చేయడం మరియు వృద్ధాప్యం

యొక్క అంతర్లీన ప్రక్రియలను చూపడం ద్వారా మానవులు మరియు జంతువులలో వృద్ధాప్యాన్ని నెమ్మదిగా, నిరోధించడానికి మరియు రివర్స్ చేయడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తుంది. కొంతమంది బయోజెరోంటాలజిస్టులు ఇంటర్మీడియట్ స్థానంలో ఉన్నారు, వృద్ధాప్యాన్ని తగ్గించే సాధనంగా వృద్ధాప్య ప్రక్రియను అధ్యయనం చేయడాన్ని నొక్కిచెప్పారు. గరిష్ట జీవితాన్ని మార్చలేమని వారు పేర్కొన్నారు.

మెడికల్ జెరోంటాలజీ:

వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క ఈ విభాగం వృద్ధాప్యం, వైద్య మరియు బయోజెరోంటాలజీ యొక్క జీవనంబంధమైన కారణాలు మరియు ప్రభావాలను అధ్యయనం చేస్తుంది, చాలా మంది శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధాప్య పరిశోధనలో అత్యంత ముఖ్యమైన సరిహద్దుగా పరిగణించబడ్డారు (గ్రేసీయా 2010).

సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రం:

ఇది వృద్ధాప్య శాస్త్రం యొక్క మల్టీడిసిప్లినరీ సబ్-ఫీల్డ్, ఇది పెద్దవారితో అధ్యయనం చేయడం మరియు పని చేయడంలో ప్రత్యేకత కలిగి ఉంటుంది. సామాజిక వృద్ధాప్య శాస్త్రవేత్తలు వృద్ధులలో వృద్ధాప్యానికి సంబంధించిన విస్తృత కారణాలపై అవగాహన కల్పించడం, పరిశోధించడం మరియు ముందుకు తీసుకెళ్లడం ద్వారా సమాచార ప్రదర్శనలు ఇవ్వడం, వృద్ధాప్య జనాభాకు సంబంధించిన పుస్తకాలు మరియు కథనాలను ప్రచురించడం, సంబంధిత చలనచిత్రాలు మరియు టెలివిజన్ ప్రోగ్రామ్లను రూపొందించడం మరియు కళాశాలలు మరియు విశ్వవిద్యాలయాలలో కొత్త గ్రాడ్యుయేట్లను తయారు చేయడం వంటి బాధ్యతలను కలిగి ఉంటారు.

20.7. సారాంశం:

జెరోంటాలజీ అనే పదం గ్రీకు పదం “గెరాస్” అంటే “వృద్ధాప్యం” మరియు సబ్జెక్ట్ యొక్క అధ్యయనాన్ని సూచించే ‘లోగోలు’ కోసం ఉద్భవించింది. జెరోంటాలజీ అనే పదం చాలా విస్తృతమైనది మరియు వృద్ధాప్యం యొక్క మానసిక, సామాజిక-ఆర్థిక మరియు శారీరక అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. కాబట్టి, జెరోంటాలజీ అనేది పాతవాటికి సంబంధించిన శాస్త్రీయ అధ్యయనం. జెరోంటాలజీ నేటికీ చాలా యువ శాస్త్రంగా మిగిలిపోయింది. ఇతర కొత్త శాస్త్రాల వలె, దాని ప్రధాన ప్రాధాన్యత సాధారణ వివరణగా కొనసాగుతుంది. సిద్ధాంతాలు మరియు బాగా పనిచేసిన పరిశోధన సాధనాలు ఇప్పటికీ ఈ ప్రాంతంలో చాలా తక్కువ. వృద్ధాప్యం యొక్క విభిన్న అంశాలను మరియు ఆచరణాత్మక జీవనంపై వృద్ధాప్యం యొక్క ప్రభావాన్ని కొలవడానికి పరిశోధకుడు తన స్వంత సాధనాలను అభివృద్ధి చేయాలి.

జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క మార్గదర్శక సూత్రాలు:

వృద్ధుల కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి సూత్రాలు ఐదు సమాహారంలో నిర్వహించబడతాయి: స్వాతంత్ర్యం, భాగస్వామ్యం, సంరక్షణ, స్వీయ పరిపూర్ణత, గౌరవం.

ప్రభుత్వం వారి నుండి తీసుకోవచ్చు మరియు క్రింది మార్గదర్శక సూత్రాలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు.

వృద్ధుల శ్రేయస్సు కోసం జాతీయ విధానానికి మార్గనిర్దేశం చేసేందుకు, వారి అట్టడుగు స్థితిని ఎదుర్కోవడానికి మరియు వారి శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి. ఈ మార్గదర్శక సూత్రాలు జెరోంటాలజికల్ సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్ కు కూడా చాలా ఉపయోగకరంగా ఉన్నాయి. సామాజిక కార్య వృత్తి పోషించగల ముఖ్యమైన పాత్ర సామాజిక న్యాయవాద పాత్ర.

జీవిత బీమా పథకాలను సమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది. నిరుపేద వృద్ధుల కోసం ప్రభుత్వం నామమాత్రపు ప్రీమియంతో పాలసీని ప్రవేశపెట్టడం చాలా సంతోషకరం.

సామాజిక కార్య వృత్తి పోషించగల ముఖ్యమైన పాత్ర సామాజిక న్యాయవాద పాత్ర. జీవిత బీమా పథకాలను సమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది. నిరుపేద వృద్ధుల కోసం ప్రభుత్వం నామమాత్రపు ప్రీమియంతో పాలసీని ప్రవేశపెట్టడం చాలా సంతోషకరం. పేద వర్గాలకు చెందిన వృద్ధులకు ఈ తరహా పథకాలు ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. సోషల్ వర్క్ యొక్క వృత్తి భారతదేశం అంతటా అమలు చేయడానికి న్యాయవాద పాత్రను పోషిస్తుంది. ప్రజలకు పెద్ద మొత్తంలో ఆదాయపు పన్ను ప్రయోజనాలు ఇవ్వాలి మరియు వారి స్వంత వృద్ధాప్యం కోసం నిధిని సృష్టించాలి. పెద్ద దేవాలయాల ట్రస్టులు తమ ఆదాయంలో కొంత భాగాన్ని వృద్ధుల సేవల కోసం వెచ్చించేలా ప్రేరేపించడానికి మరో ముఖ్యమైన పాత్ర. శిక్షణ పొందిన సోషల్ వర్కర్స్ అసోసియేషన్ లేదా అసోసియేషన్ ఆఫ్ సూల్స్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్ ఇందులో చాలా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి.

20.8. కీలక పదాలు:

- 1) వృత్తిపరమైన అభ్యాసం
- 2) జెరోంటాలజీ
- 3) ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్
- 4) న్యాయవాద పాత్ర

20.9. నమూనా ప్రశ్నలు:

- 1) భారతదేశంలో జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ యొక్క అవసరం మరియు ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?
- 2) వృద్ధుల సమస్యలలో స్కోప్ మరియు సోషల్ వర్క్ ప్రాక్టీస్ గురించి చర్చించండి?

20.10. ఆధార గ్రంథాలు:

- 1) జేమ్స్ జోసెఫ్ (1991): ఏజ్ ఇన్ ఇండియా-ప్రాబ్లమ్స్ అండ్ పర్సనాలిటీ, చుగ్ పబ్లికేటన్స్, అలహాబాద్.
- 2) మిరాండా, M. (1982) : ఏజ్తో సామాజిక పని. KG దేశాయ్ (Ed.) భారతదేశంలో వృద్ధాప్యంలో, టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్, ముంబై.
- 3) సింఘి, NK (1970) : జెరోంటాలజీ రంగంలో సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు, ఇండియన్ జర్నల్ ఆఫ్ జెరోంటాలజీ, 2(1-2), 28-33.
- 4) TISS (1998): యాన్ అటెంప్ట్ టు దెవలప్ జెరోంటోలాజికల్ సోషల్ వర్క్ ఇన్ ఇండియా: ఎ సెమినార్ రిపోర్ట్, టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్, ముంబై.

- ఆచార్య కె. ధనలక్ష్మి

(404SO21)

Centre for Distance Education
M.A. DEGREE EXAMINATIONS
Fourth Semester
Sociology
404SO21 – SOCIOLOGY OF AGEING

Time: Three Hours

Maximum: 70 Marks

Answer Any Five questions.
All questions carry equal marks.

1. Bring out the scope and importance of Sociology of Ageing for Indian Society?
సమాజ శాస్త్ర వృద్ధాప్యం యొక్క పరిధి మరియు ప్రాముఖ్యతను గురించి తెలియజేయుము?
2. List out the factors responsible for increasing ageing population in developing and developed Societies?
అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న సమాజాల లో వృద్ధాప్య జనాభా పెరుగుదలకు గల కారకాలను గురించి వ్రాయుము.
3. Discuss Sociological Perspectives on Ageing?
వృద్ధాప్యంపై సామాజిక శాస్త్ర దృక్పథాలను చర్చించండి?
4. Examine the status and treatment of the aged people in Traditional and Modern Societies?
సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమాజాలలో వృద్ధుల అంతస్తు మరియు పరిస్థితులను పరిశీలించండి?
5. What are the problems of the aged people in India?
భారతదేశంలో వృద్ధుల సమస్యలు ఏమిటి?
6. Examine the policies of the Government regarding old people in India?
భారతదేశంలోని వృద్ధులకు సంబంధించి ప్రభుత్వ విధానాలను పరిశీలించండి?
7. Write an essay on Family and the Aged in urban and Rural Settings?
పట్టణ మరియు గ్రామీణ సెట్టింగ్‌లలో కుటుంబం మరియు వృద్ధులపై ఒక వ్యాసం రాయండి?
8. Discuss the adequacy of Institutional Care of elderly in India?
భారతదేశంలో వృద్ధుల యొక్క సంస్థాగత రక్షణ గురించి చర్చించండి?
9. What are the provisions for leisure time activities of the aged in India?
భారతదేశంలో వృద్ధుల విశ్రాంతి సమయ కార్యకలాపాలను గురించి వ్రాయుము?
10. Explain the role of NGOs for the welfare of aged people in India?
భారతదేశంలో వృద్ధుల సంక్షేమం కోసం NGOల పాత్రను వివరించండి?